JOSVAINIŲ BENDRUOMENĖS CENTRAS

JOSVAINIŲ KRAŠTO VARDYNAS

Kėdainiai, Spaudvita
2020

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

Parengė Rytas Tamašauskas

Josvainių bendruomenės centras
Kėdainių krašto pažinimo draugija
Lietuvių kalbos draugijos Kėdainių Mikalojaus Daukšos skyrius
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija

Išleista pagal Josvainių bendruomenės centro parengtą vietos projektą „Atkelkim vartelius!“ (reg. Nr. KĖDA-LEADER-6B-J-K-7-5-2019).
Projektą remia Lietuvos Respublika

© Josvainių bendruomenės centras
© Rytas Tamašauskas

ISBN 978-609-8126-78-5

PRATARMĖ

Leidinyje „Josvainių krašto vardynas“ pagrindinis dėmesys skiriamas tikriniams vardams: istoriniams ir dabartiniams Josvainių krašto toponimams (vietovardžiams), šiek tiek žvalgomasi į istorinius Josvainių ar aplinkinių regionų antroponimus (vardus, pavardes ar prievardžius), nes jie turėję įtakos asmenvardinės kilmės vietovardžiams.

Svarbiausias orientyras – autentiškos Lietuvos žemės vardyno anketos (LVA), užrašytos 1935 ir 1936 m. Josvainių valsčiuje (plačiau žr. „Josvainių valsčiaus žemėvardžiai 1935, 1936 m.“). Detaliau aptariant galimą kai kurių žemių pavadinimų kilmę, sandarą, darybą ir šiek tiek raidą, pasitelkiami lietuvių kalbos žodžiai ir jų prasmės, baltiškoji ir indoeuropietiškoji leksika. Interpretuojant ir iliustruojant prišliejami Lietuvos žemės vardyno anketose užfiksuoti bendrašakniai to paties laikotarpio Josvainių valsčiaus žemėvardžiai, šiek tiek siejama su kelių epochų Josvainių ir Kėdainių krašto vietovardžiais ir asmenvardžiais (nežinomos, dabar neegzistuojančios vietovardžių ir asmenvardžių formos yra rekonstruojamos, žymimos *). Tai iš dalies padeda suvokti žmogų supusią topografiją, gamtinę, socialinę, kultūrinę ir istorinę aplinką, kuri įvairiomis kalbinėmis formomis buvo užkonservuota kelių kartų atmintyje ir gyva kasdieniame gyvenime.

Papildomai įterpta apie Galulaukių k., Ivanauskynės dv., Jasnagurkos vs. (Karūnavos dv.), Kampų teritorijos, Pasmilgio vs., Ruseinėlių, Šaravų, Šeškinės ir Vainikų k. vietų vardus. Kaip atskiras papildomas skyrelis yra apie Kunionių žemėvardžius, gerokai papildantis Kunionių kaimo vardyną, parengtas pagal Juditos Kišonaitės darbus. Lipliūnų vardus praplečia skyrelis „XVI–XVIII a. Lipliūnų ir Ruoščių apylinkių žemėvardžiai“. Hipotetiškai apžvelgiama Josvainių vardo kilmė ir daryba.

Pasitelkiami įvairūs archyvai (ypač Josvainių bažnyčios nuo 1601 m.), spausdinti šaltiniai, parengėjo (Akademija) ir Jadvygos Kvedaravičienės rinkiniai (Josvainiai), Juditos Kišonaitės darbai (Kunioniai), duomenys iš Kėdainių krašto vietovardžių žodyno (rankraštis). Pavyzdžių (jie iš kitų kalbų – lotynų, lenkų ir rusų – neverčiami) gausiai yra išnašose.

Pateikiamas literatūros ir šaltinių sąrašas, vieną sykį panaudota literatūra nurodoma išnašose. Bandant suvokti vardų etimologiją, neretai kaip pavyzdžiai teikiami bendriniai žodžiai ir jų reikšmės, – visa tai imta iš elektroninio „Lietuvių kalbos žodyno“ (variantas yra Lietuvių kalbos instituto svetainėje), tačiau šis žodynas kaip literatūra niekur nepažymėtas. Jei yra kalbama apie indoeuropiečių, baltų, prūsų, slavų ir pan. pavyzdžius ir nenurodyta literatūra, tai atkeliavo iš žodžių etimologijai skirtos svetainės (http://etimologija.baltnexus.lt/?w=joti).

Gausu santrumpų, jų sąrašai yra leidinio pabaigoje.

Apie Josvainių parapijos[1] dydį ir valstybinio Josvainių dvaro, administracines Josvainių valsčiaus, apylinkės, seniūnijos ribas ir jų kaitą, kelius reikėtų atskiros

[1] Josvainiai, pirmoji bažnyčia 1590 m.; ši data fiksuojama ir Josvainių bažnyčios XIX a. inventoriuose. 1593 m. Zigmantas Vaza (Zigmantas III) – Lenkijos karalius, Lietuvos didysis kunigaikštis, tuo metu ir Švedijos karalius – patvirtino Josvainių bažnyčios apdovanojimą; sąlyga: klebonas turi mokėti žemaičių kalbą.

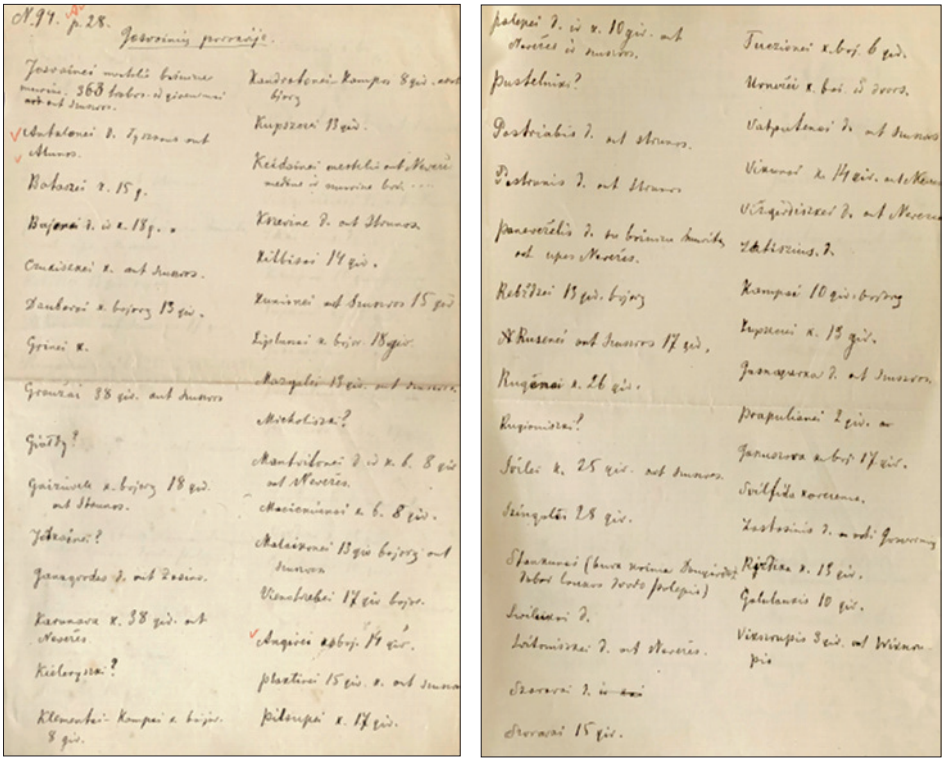
apžvalgos (parapijos ir administracinės ribos dažniausiai nesutapo). Įvairiais laikmečiais tai kito, dalis istorinių Josvainių žemių buvo dabartiniuose Dotnuvos, Krakių, Labūnavos, Pernaravos ir Panevėžiuko kraštuose. Beveik netyrinėtos Lietuvos didžiojo kunigaikščio dvaro Josvainiuose ir jo valdytojų gyvenimo peripetijos, kurios dažnai neatsiejamos nuo kaimyninės Vilkijos gyvensenos; tai, tikėtina, turėję įtakos ir vardynui. Šušvės upės baseino reljefas lėmęs ir dalį vardų, jų paplitimo geografiją.

Leidinys skirtas Josvainių krašto visuomenei, besidominčiai gimtinės istorija, pavadinimais ir asmenvardžiais.

Leidinį inicijavo Josvainių bendruomenės centras.

Už pagalbą dėkoju bendraminčiams Vaidui Baniui, Juditai Kišonaitei, Jadvygai Kvedaravičienei ir Dariui Žeruoliui.

Rytas TAMAŠAUSKAS

Ignotas Holovinskis, Telšių, arba Žemaičių, vyskupystės vietovardžių sąrašas [rankr.], Josvainių parapijos sąrašas, 1854 m. LKI. Fotografavo Darius Žeruolis

VIETOVARDŽIO *JOSVAINIAI* KILMĖ IR DARYBA

Senbuviai Josvainių gyventojai neretai savitai aiškina miestelio vardo kilmę, pavadinimo baigmenyje įžvelgdami žodžius *svainis* („vyro ar žmonos brolis; sesers vyras; žmonos ar vyro sesers vyras; žmonos ar vyro giminaitis“), *svainė* („žmonos sesuo; brolio žmona; žmonos ar vyro brolio žmona; nuotakos sesuo; žmonos ar vyro giminaitė“). Apie Josvainius sakoma, kad tai – „švogerių“ (vokiškas žodis *Schwager*)[2] kraštas, nes esą neretai giminės nevengdavusios tarpusavyje tuoktis, taip artimieji vėl sueidavę į pakartotinę giminystę. Dar senesnis aiškinimas užrašytas 1936 m. pildant Lietuvos žemės vardyno anketą: „Kryžiuočių puolimų metu čia buvęs didelis mūšis, kurį rusai pavadinę *Jasnaja vojna*. Nuo to ir vardas kilęs.“

Aiškinimas apie Josvainių ir svainių ryšius ar mūšio pavadinimo įtaką vardui tėra kalbinė asociacija pagal atsitiktinai sutampančių žodžių dalis, esti tik žaismingas kilmės nustatymas, pavadintinas pseudoetimologija.

Mokslinė Josvainių pavadinimo etimologija atidžiau kalbininkų neaptarta, todėl tenka žvalgytis į dokumentų įrašus, akademinį „Lietuvių kalbos žodyną“ ir iš fragmentų dėlioti tikėtinas įžvalgas.

Asmenvardinės linkmės

Kalbininkas Aleksandras Vanagas apie upę *Josvainis* (Linkuvos intakas, tekantis Panevėžio rajonu ir Truskavos žemės pakraščiu) pastebėjo, kad upėvardžio kilmė ir daryba neaiški, tačiau galinti būti asmenvardinės kilmės, galbūt tai sudurtinis žodis. Bet, mano galva, nelabai tikėtina, kad senas hidronimas būtų pavadintas asmens vardu, greičiau galėję įvykti atvirkščiai.

Darykime prielaidą, kad Josvainio hidronimas ir Josvainių miestelio pavadinimas (beje, Nevėžio baseino teritorijoje) yra bendrašakniai. Lietuvių kalbos instituto Lietuvos vietovardžių geoinformacinėje duomenų bazėje forma *Josvainiai* traktuojama kaip daugiskaitinė, kurios lietuviškas pavadinimas greičiausiai kilęs iš dvikamienio asmenvardžio **Josvainis*, o darybos požiūriu sudaryta iš to paties dvikamienio asmenvardžio daugiskaitos.

*Josvainiai, *Josvainis* gali būti sudurtiniai žodžiai, kurie sudaryti iš dviejų šaknų *jos-* ir *vain-*. Tokių dūrinių kamienų atitikmenys, pastebi A. Vanagas, būtų senieji lietuvių asmenvardžiai *Josvydas, Josbutas* ir *Barvainis, Byvainis, Gedvainis,*

[2] Josvainiai – žentų kraštas. XVII a. Josvainių bažnyčios metrikų knygose pastebimi sudurtiniai avd., kurių antrajame dėmenyje yra šaknis ***žent-*:** *Žydžentis, Meškutžentis, Akelžentis, Bajoržentis, Votkunžentas, Kazokžentis, Piptižentis, Aniulžentis, Junžentis, Keišažentis, Bubliažentis, Bindžentis, Vytiažentis* ir *Staniulžentis*. Lie. *žentas* šiandien asocijuojasi su giminystės pavadinimu „dukters vyras“, – vyru, nuėjusiu į žmonos, jos tėvų namus gyventi užkuriomis (užkurniomis). Beje, tai Josvainių metrikose aptinkama ir kaip pavardė *Užkuraitis*, ir kaip sudėtinis asmenvardis *Užkuraitis arba Urbonas*: *cafimier vszkuraytis* 1658 [Jsv S 1643–1673: 40]; *cu‘ Catharina Vszkuraycia de Grauze* 1664 [Jsv S 1643–1673: 53]; *Barbara Vsʒkuraycia <...> De Grauʒe* 1675 [Jsv K 1673–1688: 17v]; *Vrbani Vszkurajtis <...> de Grauze* 1677 [Jsv K 1673–1688: 43v]; *Iacobi Uzkuraytis alias Urbonus <...> omnes de Grauźe* 1754 [Jsv K 1738–1761: 105v]. Tačiau žodžio ir asmenvardžio reikšmė galėjusi būti susieta ne tik konkrečiai su užkuriu, bet ir su platesniais giminystės ryšiais – žentai ir kai kurie kiti giminaičiai pagal santuoką tapdavę „vieno kraujo“, t. y. kraujo giminaičiais. Tikėtina, kad tie patys asmenys iš Josvainių metrikų knygose užrašyti keliomis formomis: *cu‘ Thomafʒ koʒakʒientis, Tomafʒ Kaʒak* ir *Tomas Kozak*; *Casimiry Iunzentis, Casimirus Junʒentis, Casimirus Junzientis* ir *Casimiri Iunzentis*.

Gintvainis. Dar prišliečiau pirmojo dėmens bendrašaknius asmenvardį **Josvilas* ir vietovardį **Josvilai*, aptinkamus XVI–XVII a. pradžioje Josvainių apylinkėse (žiūrėti toliau), bei kelis gerokai tolimesnių vietų pavadinimus – *Joskutis* (ežeras Ignalinos r.) ir *Joskaudai* (kaimas Kretingos r.).

Kokios reikšmės slypi

Panašių senųjų dvikamienių pavadinimų pirmąjį dėmenį *jos-* kalbininkai Kazimieras Kuzavinis ir Bronys Savukynas siejo su lietuvių kalbos veiksmažodžiu *joti, jotas*, kuris giminiškas indoeuropiečių žodžiams, reiškiančiais judėjimą – „eiti, keliauti, vaikščioti, vykti, joti, važiuoti, judėti, leistis (žemyn), tekėti“. Bendrašakniai būtų Šėtos krašto kaimas *Jovaišai*, Dotnuvos ir Surviliškio apylinkių pavardės *Jotautas, Jatautas* ir *Jomantas, Jamantas*.

Josvainių herbas, 1792 m.

Antroji archajiška šaknis *vain-* galėtų būti kildinama iš lietuviško asmenvardžio *Vainius*, kuris aiškinamas žodžiais *vaina* „barnis, bartynės; barimas, vainojimas; kaltė, priežastis; trūkumas, yda“, *vainoti* „peikti, niekinti, koneveikti; kaltinti, barti“, *vainyti* „pašiepti, pajuokti; peikiant apkalbėti, apjuokti, apkaltinti, išbarti“. Pasak kalbininkų, *vainiko* pirminė forma buvo **vainas*; taigi artimos reikšmės „vyti, persekioti, sekti; sukti, pinti, lenkti“. Kėdainių krašte prisimintini dar keli bendrašakniai gyvenamųjų vietų pavadinimai: Vainiūnai (Aukštieji Kapliai), XX a. pirmosios pusės vardas Vainikai (Josvainiai), Vainotiškiai (Dotnuva) ar Girvainiai (Pajieslys), kurių pirminiai žodžiai galbūt atspindi intensyvaus veiksmo reikšmes.

Asmenvardžio **Josvainis* kamienuose gali slypėti jojimo (persekiojimo) ir barimosi (pašiepimo) reikšmės, pavyzdžiui: *kas keliaudamas koneveikia, kas jodamas pajuokia*. Dėl šiek tiek negatyvios reikšmės nereikėtų raukytis, nes būta ir senųjų lietuvių asmenvardžių, kaip *Myžtautas, Šudeikis, Piktužis, Kušlis, Pikturna* ir kitų, kilusių iš neigiamą atspalvį turinčių pravardžių (http://www.balsas.lt).

Nors Josvainių vardo darybos atveju tiesiogiai negalima sieti su kamienu *jot-*, bet primintinas lietuviškas žodis *jotis* „jojimas, raiteliai“. Beje, herbas, kuris valstybės valdovo 1792 m. suteiktas, pasak privilegijos, „Josvainių miesto pasididžiavimui“, paliudija garbingą administracijos centro statusą ir privilegijas. Heraldiniame simbolyje vaizduojamas jojantis šarvuotas raitelis – tėvynės gynėjas.

Tautinio vardo paieškos

Lietuvoje šiandien pavardės *Josvainis* nėra, bet XV–XVI a. Josvainių apylinkėse būta bendrašaknių pagal pirmąjį dėmenį asmenvardžių *Josudas, Josvilas*.

1405 m. dokumente apie Kunionių kraštą (Josvainių ap.) užrašyta: *in das lendchen Jassuden off der Sossaw*. Vieni istorikai mano, kad *Jassuden* yra Josvainių pavadinimas (verčia: *į Josvainių kraštelį prie Šušvės*), kiti – kad asmenvardis, todėl pastarąjį perskaito kaip *Jasūdis (Jasutis)*, tapatina su Josvainių apylinkių pavardėmis *Josudas, Jasudavičius*[3]. 1405 metų tautinis asmenvardis ar vietovardis *Jassuden* gali būti šifruotinas kaip dviejų šaknų dūrinys *Josudas* (*Josutas*), kurio pirmasis dėmuo *jo-* irgi sietinas su žodžiu *joti*; dėl antrojo dėmens palyginkime senuosius asmenvardžius *Nausudas, Vaidsudas* ir *Sudmantas, Sudimtas*. Beje, Kėdainių krašte ir šiandien yra asmenų Jasučio, Jasudavičiaus (ši gali būti kilusi ir iš krikštavardžio *Jonas*) pavardėmis.

Tarp Karūnavos žmonių (Josvainių ap.) 1537 ir 1538 m. surašymuose minimi asmenvardžiai *Josvilavičius* (rus. *ясвилович*) ir *Josviltavičius* (rus. *ясвилтович*), tarp Graužių – *Josvilas* (rus. ясвил)[4].

Josvainių bažnyčios krikšto metrikų knygoje 1603 m. užrašyta *de Jaswile* [Jsv K 1601–1615: 14v]. Ši gyvenamosios vietos forma pastebėta tik vienąsyk. Jau XVI a. minėtų bendrašaknių pavardžių nei tame šimtmetyje, nei vėliau Josvainių bažnyčios dokumentuose nerasta. Tikriausiai XVII a. pradžioje sodybos pavadinimas **Josvilai* užrašytas pagal buvusio šeimininko asmenvardį. Žodinėje atmintyje pavadinimas ilgainiui sunyko, nes gal jau buvo išmirusi vyriškoji *Josvilų* giminės linija.

Kultūros istorijoje žinomas XX a. pradžios žydų tautybės fotografas *Mykolas Josvainis* iš Kybartų – jo ar tėvų šaknys tikriausiai buvusios Josvainiuose. Žydų pavardės Lietuvoje dar formavosi ir XIX a. viduryje, todėl *Josvainis* galėjęs būti kaip prievardis, kuriuo buvo nusakoma asmens gyvenamoji ar kilimo vieta, bet palaipsniui prievardis tapęs oficialia pavarde (pavyzdžiui, žydų, kilusių iš XIX a. vid. Dotnuvos, vienos šeimos palikuonys Anglijoje žinomi kaip *Datnov*, o Prancūzijoje – kaip *Datnovski*).

Šiandien galbūt keli Josvainių krašto žmonės interneto komentarus pasirašo slapyvardžiais *Josvainis* ir *Rokas Minkus-Josvainis*, interneto paskyroje facebook atrandame *Mantas Josvainis, Zekis Josvainis*.

Beje, tai primena ir XVII–XVIII a. tradiciją, kai Josvainių bažnyčios aktuose šalia asmenvardžių kai kada kaip prievardis buvo nurodoma sulotyninta gyvenamosios vietos forma *Josvainis*, tai yra iš Josvainių[5].

Poeto, kunigo Anupro Jasevičiaus (1805–1884), gimusio Žostautuose, vienas slapyvardžių – *Josvainių Peštukas*. Senojoje publicistikoje tarp slapyvardžių

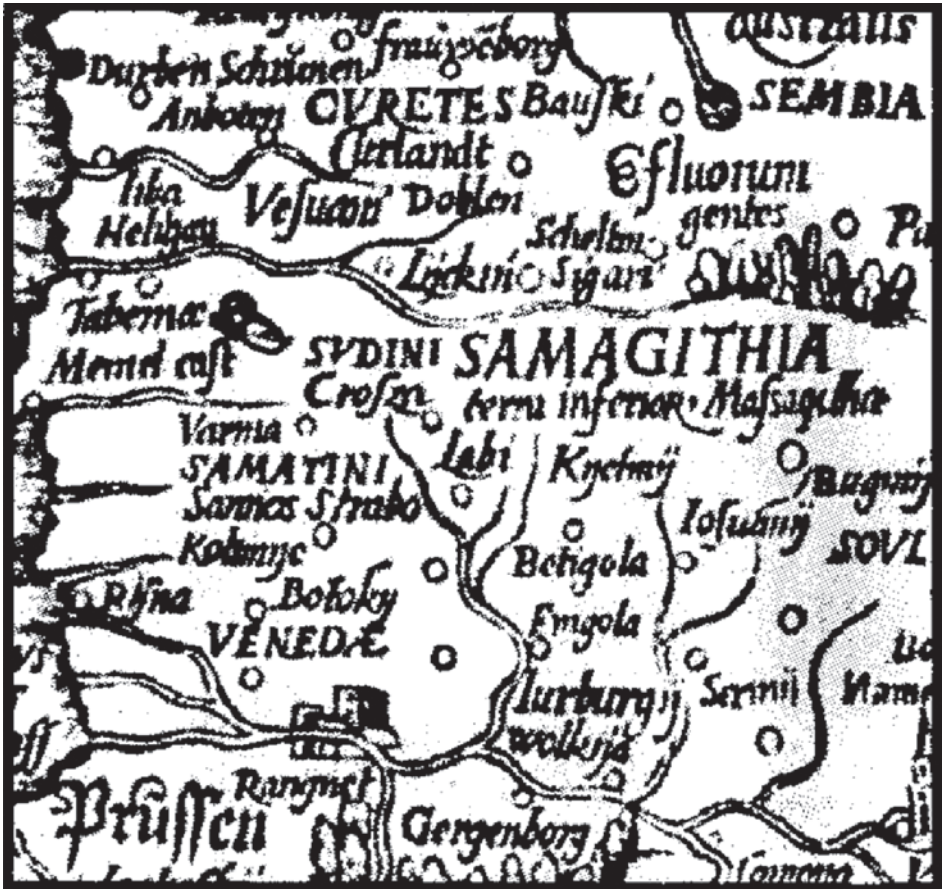
[3] Almonaitis 1998 A: 3–12.

[4] Mackavičius 29, 177, 197, 198, 363.

[5] *Ioannes Iagucki Iaswoynis* 1673 [Jsv K 1673–1688: 3v]; *Mathias Iodeyko Jaswoynis* 1673: 4; *Ioannes Piragas Jaswoynis* 1673: 4v; *Matheas Pirog Iaswoynis* 1685: 118v; *Casimirus Andreszuns Jaswoynis* 1673: 4v; *Petry Pilka Jaswoynis* 1673: 5; *Petrus Sypas Jaswoynis* 1673: 6v; *Casimirus Junzientis Jaswonis* 1674: 13; *Michael' Kalwis et Catharina Jaswoynis* 1674: 16; *cum magdalena Łapinska Jaswoynis* 1680: 64; *cu' Anna Karszikowa Jaswonis* 1682: 95; *Martiny Budris Iasuonis <...> Christophorus Grigalunas Iaswonis* 1685: 116; *cu' Marianna Gudaÿciowna Peczułayciowa Iaswonis* 1685: 116; *cu' Magdalena Bogdanaycia Iaswonis* 1685: 116v.

pastebėta *V. Josvainietis* ir *Josvainietis Jonas* 1910 m., *Josvainietis* 1914 ir 1924 m.

Josvainių kultūros centro vieno ansamblio vardas „Josva“.

Josvainiai – pirmoji žemėlapiuose lokalizuota dabartinio Kėdainių rajono savivaldybės gyvenvietė. Iofuanij – 1566 m. Kaspero Vopelo Europos žemėlapyje (Antverpenas, Belgija)[6]

Galimos sąsajos su upėvardžiu

Dėl Josvainių pavadinimo galima ir kita interpretacija – apie kilmę iš vandenvardžio. Jau buvo užsiminta apie Truskavos apylinke tekančią Josvainio upę. Galbūt tokio paties upėvardžio būta ir Josvainių krašte.

[6] Tačiau Josvainių miestelis, kaip ir Betygala, Jurbarkas bei Vilkija, galėjo būti lokalizuoti ir gerokai anksčiau – 1523 m. lenkų kartografo Bernardo Vapovskio Šiaurės Sarmatijos žemėlapyje (Krokuva, Lenkija; išlikęs kūrinio fragmentas), nes, mokslininkų teigimu, šio darbo kopija yra K. Vopelo žemėlapis (pagal Laimą Bacevičiūtę, žr. http://vddb.laba.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2006~D_20061115_135258-75170/DS.005.0.01.ETD). Josvainių paminėjimas galėjo būti svarbus, nes tuomet čia, kaip ir kitose panemunės gyvenvietėse – Vilkijoje, Veliuonoje bei Skirsnemunėje, – buvo Lietuvos didžiojo kunigaikščio dvaras.

Todėl dar kartą atkreipčiau dėmesį į kelias veiksmažodžių *joti, jotas* reikšmes – „leistis (žemyn), tekėti“. Žodžių grandinė *judėti, leistis (žemyn), tekėti* ir šiandien gali asocijuotis su vandens liejimu ar šaltinio plūduriavimu, upės tėkme ar srūvimu, srovės judėjimu tam tikra kryptimi ar skubriu leidimusi žemyn slėniais. Juk neretai ir mūsų upės, upeliai „srovena“, pavyzdžiui: Nevėžio reikšmėje – lėtai tekantis vanduo, šio intako Dotnuvėlės – skystas, takus, tekantis, o pastarosios intako Srauto pavadinimas pats „išsiduoda“.

Žodžių etimologijai skirtame tinklalapyje (http://etimologija.baltnexus.lt/?w=joti) yra reikšminga Hermano Schall minties anotacija, kad kai kurių indoeuropiečių vandenvardžių pamatinis žodis **ja-* reiškia „tekėjimą, srovę“, tai siejama ir su lietuvių kalbos veiksmažodžiu *joti*.

Ką regėję protėviai

Senieji raštai neužfiksavo (o gal dar neaptikta) Josvainių krašto hidronimų **Josvainis, *Josva* ar **Juosvė*. Galima prielaida, kad Josvainių pavadinimą lėmęs ne dvikamienis asmenvardis, bet dar archajiškesnis, ikirašytinių šaltinių upėvardis, kuris gali būti siejamas su žodžiais *juosvas, juosvumas* „ne visai juodas, juozganas“, *juosvėti* „juosvam darytis, truputį juodėti, tamsėti“, *juosvokas* „truputį juosvas, ne visai juosvas“, *juosvuoti* „juosvam būti, juosvam atrodyti“, *juosti* „juodam darytis, juodėti“. Įsivaizduojame: upės vagos tėkmėje protėviai įžvelgę spalvines gamas – vandens tamsėjimą, juodėjimą.

Pritarus tokiam galimam kilmės aiškinimui, reikėtų dėmesį kreipti ir į darybą. Kalbininkai pastebi, kad priesaga *-ain-* yra labiau būdinga latvių, prūsų kalboms, todėl priesaginis hidronimo vedinys gali būti „atneštinis“, daug senesnis už asmenvardį *Josvainis*. Kėdainių kraštovaizdyje yra panašios darybos pavadinimų: Ansainiai, Kėdainiai, Vilainiai, Šilainiai, Daukainiai, Gėlainiai, Bakainiai, Girdvainiai, Girvainiai, Vailainiai, Ventainiai ir Okainiai, kaimynų – Berlainiai, Normainiai ir Mimainiai. Josvainių bažnyčios metrikų knygose dar pastebėta XVII a. viduryje krašte buvusi gyvenamoji vieta **Latvainiai*, pavardė **Būdvainis* – tai irgi priesagos *-ain-* vediniai. Visa tai gali būti IV–VIII a. reliktai, kai per Europą ritosi kelios tautų kraustymosi bangos ir formavosi baltų genčių kultūros.

Sakykime: iš upėvardžio **Josva, *Juosvė* yra atsiradęs vėlesnių laikų darinys – gyvenamosios vietos pavadinimas *Josvainiai*, o iš jo kilęs ir šalia vandens telkinio gyvenančiųjų, iš čia kilusiųjų įvardinimas, kuris galbūt ilgainiui prigijęs kaip asmenvardis *Josvainis*. Tokiu atveju jis būtų vietovardinės kilmės.

Gyvenamosios vietos *Josvainiai* pavadinimo kilmė nėra visiškai aiški. Galima jį hipotetiškai aiškinti dvejopai, siejant su dvikamieniu asmenvardžiu *Josvainis* arba su upėvardžiu **Josva, *Juosvė* kaip priesagos vedinį. Bet vienu ar kitu atveju tai yra veldiniai.

Jósvainiai yra pirmosios kirčiuotės žodis, visuose linksniuose kirčiuojamas tas pats skiemuo *jos-*.

Gyventojai pagal kilmę, priklausymą ar gyvenamąją vietą vadinami *josvainiẽčiai* (ši forma dominuoja mūsų dešimtmetyje) ar *josvainiškiai*.

JOSVAINIŲ VALSČIAUS ŽEMĖVARDŽIAI 1935, 1936 M.

Skelbiamas Josvainių valsčiaus vardynas, kurį 1935 ir 1936 m. užrašė aštuoni Josvainių krašto mokytojai (nurodyta mokykla, kurioje dirbo, kilmės vieta). Lietuvos žemės vardyno (LVA) anketos yra Lietuvos kalbos institute. Josvainių valsčiaus anketas 2019 m. vasarą nufotografavo Darius Žeruolis (Vilnius), iššifravau ankstyvą 2020-ųjų pavasarį. Kartais prišliejami Valstybinės archeologinės komisijos archyvo (VAKA) duomenys, taip pat nufotografavo Darius Žeruolis. Talkino Lietuvių kalbos instituto mokslo darbuotojas dr. Laimutis Bilkis, dėkoju.

Vietovardžių, kai kurių žodžių, gramatinių formų rašyba, leksika paliekama autentiška.

Anketų atsakymuose kartais kaip atskaitos taškai yra Lietuvos istorijos įvykiai: maras, prancūzmetis, baudžiava, 1863 m. sukilimas (dar vadinama – II lenkmetis), Didysis karas (mums įprasta – Pirmasis pasaulinis karas), žemės reformos.

Kai kurie pasakojimai turbūt šiek tiek yra literatūrinės kilmės, atėję iš apsiskaičiusio užrašytojo ar pateikėjo lūpų (apie kryžiuočius – *Kapeliai*, Čiukiškių k., *Jósvainiai* mstl.), kai kuriuose atsakymuose galbūt atsekami pasakojimai apie senąsias lietuvių šventvietes (*Lapskojẽlis* pv. Josvainių mstl., *Po ąžuolaĩs* ar. ž. Josvainių mstl.), vardinami senkapiai (*Kapùpė* upl. Graužių k., *Kapį̃ balẽ* gn. Šingalių k., *Kapẽliai* ar. Šingalių k.). Kėlios senbuvių kařtos žodinėje tradicijoje dar atsimena maro laikus ir kapus (Mikytų k., *Kapeliai* kapai Kunionių k.), atmintyje gyvos prancūzų kovos (*Prancū̃zkapis* griūvantis Šušvės krantas, Josvainių mstl., *Ganykliukẽs* ar. ž. Prapuolianijos k.).

Tėvų ir senelių patirtys skleidžiasi apie rekrutų prievolę (*Dzesencìnos* ar. ž. Pūstelninkų k., *Kerutỹnė* ar. Pūstelninkų k.), baudžiavą ir jos panaikinimo reformą (*Graužẽliai* ar. ž. Graužių k., *Madzgaliai* k., *Mikytai* k., *Plaktìniai* k., *Sviliaĩ* k.), 1863-iųjų sukilimą (*Staŕklizdis* Čiukiškių k., *Lipliūnai* k., *Kapinės* Paliepių kapinės, *Damuõliškis* pv. Pažiemkelio k.) ir tremtį po sukilimo (*Grumblìškiai* vs.). Šiek tiek pasididžiuojant teigiama, kad dalis kaimų nėję baudžiavos (*Jósvainiai* mstl., *Pajúodbalis* k., *Plaktìniai* k., *Pūstélninkai* k., *Užžiedupỹs* k.). Randama žemės reformos po baudžiavos panaikinimo pėdsakų (*Degimaĩ* pelkėtos pv. Degimų k., *Veñcko šmótas* ar. ž. Juodkaimio k., *Pajúodbalis* k., *Pažiemkelỹs* k., *Užžiedupỹs* k., *Vìrbladaĩ* viensėdis-kaimelis), sąsajų su socialiniu sluoksniu – mažažemiais (*Rùrkaimis* k. (Čiukiškių) rytinė dalis, *Bobiliai* kaimelis, Kunionių dalis, *Pajúodbalis* k., *Pabìržiai* pv., ar. Svilių k.). Kai kur minimi svetimtaučiai: rusai kolonistai (Černovkos vs., *Grumbliškiai* vs., *Lipliūnai* k., *Burlioko bala* b. Svilių k.), vokiečiai (*Gluoksniaĩ* krūmais apaugęs griovys Graužių k., *Garo malūnas* malūnas, Malaikonių k.), čigonai (*Avino skūra* ž. Kunionių k.), žydai (Skinderiškių dv., *Tridū̃miškė* ar. Sviliukų k., *Po žỹdkapiais* ar. ž. Josvainių mstl., l etimologija *Žiẽdupis* upl. Užžiedupio k.).

Pagal kai kuriuos užrašus daugmaž būtų galima bandyti lokalizuoti karališkojo Josvainių valsčiaus dvarvietę. Intriguoja keli pasakojimai apie dvarininkus Daugirdus (Paliepių dv., Paliepių k.).

Prisimenant kai kurių vietų lokalizaciją ir išskirtinumą, užfiksuota sakmių nuotrupų

apie milžinus (*Papìlakalnis* kln. Pilsupių k.), degančius pinigus (*Ganykliukẽs* ar. ž. Prapuolianijos k.), gausiau apie pasivaidenimus (*Lìnkis* kalnas-kapeliai prie Šušvės, Angirių k., *Melnytẽla* tlt. Josvainių mstl., *Vópnyčia I* klnl. Josvainių mstl., *Pušyno kalnas* kln. Kunionių k., *Kìbinas* kln. Paliepių k., *Rãganupė* upl. Pilsupių k., *Spū́skos* pv. Plaktinių k., *Žaliõsios tiltas* ant vieškelio tiltelis Ruseinių k., *Burliokų kapeliai* krm. Svilių k., *Virbladaĩ* viensėdis-kaimelis). Kartais bandoma paaiškinti pavienius faktus, pvz., kaip praturtėjęs ūkininkas (auksinių pinigų puodas *Kapeliai*, Čiukiškių k.).

Užrašytas posakis (Kunionių k.), kelios mįslės (Mikališkių-Pavikšrupio vs.).

UŽRAŠĖ: Angirių, Grašvos ir Ruseinių k. 1935 m. gruodžio mėn., Varnupės vs. (be datos) – **Zofija Jakaitienė**, Ruseinių pradžios mokyklos mokytoja, gimė Ruseinių k., Josvainių vls.

Iš dešinės – mokytoja Marija Vitkauskienė, už jos – sutuoktinis Vitkauskas; iš kairės (nerta apykakle) Juzefa Lukošiūtė iš Kunionių. Kunioniai, 1937 m. Iš Loretos Andrulienės archyvo

Antanavos dv. ir Čiukiškių k. 1936 m. sausio mėn., Grumbliškių vs. (be datos), Pamargės vs., Svilių ir Sviliukų k. 1936 m. sausio mėn. – **Jonas Kazlauskas**, Svilių pradžios mokyklos mokytojas, gimė Obelytės-Gileitų k., Miroslavo vls., Alytaus apskr.

Barsukynės, Batožų, Gerulaičių, Lipliūnų, Palainiškių ir Šiukštuliškių k. 1935 m. liepos mėn. – **Vincas Kasperaitis**, Lipliūnų pradžios mokyklos mokytojas, gimė Karpiejų k., Gražiškių vls., Vilkaviškio apkr.

Černovkos vs. 1935 m. gegužės mėn., Mikytų k. 1935 m. birželio mėn., Pilsupėlių ir Pilsupių k. 1935 m. gegužės mėn., Skinderiškių dv. ir Užvarčių k. 1935 m. birželio mėn. – **Elena Užkurienė**, Pilsupių pradžios mokyklos mokytoja, gimė Žirnainių k.,

Skaudvilės vls., Tauragės apkr.

Degimų k. 1935 m. lapkričio mėn., Josvainių mstl. ir Juodkaimio k. 1936 m. sausio mėn., Pajuodbalių k. 1935 m. liepos mėn., Pažemkelio k. 1935 m. gruodžio mėn., Plaktinių k. 1936 m. sausio mėn., Pūstelninkų k. 1935 m. rugpjūčio mėn., Šingalių 1936 m. sausio mėn., Užžiedupio k. ir Virbladų vs. 1935 m. gruodžio mėn. – **Vladas Balsys**, Josvainių pradžios mokyklos mokytojas, gimė Ugionių k., Betygalos vls., Raseinių apskr.

Graužių, Maleikonių k., Paliepių dv., Paliepų, Prapuolenių k. ir Užšušvės vs. 1935 m. rugpjūčio mėn. – **Jonas Glebavičius**, Graužių pradžios mokyklos mokytojas, gimė Kreivių k., Pagirių vls., Ukmergės apskr.

Kunionių k. 1935 m. rugsėjo mėn., Macgalių k. 1935 m. spalio mėn., Mikališkių-Pavikšrupio vs. 1935 m. lapkričio mėn. – **Marija Vitkauskienė**, Kunionių pradžios mokyklos mokytoja, gimė Ariogalos vls.

Paukštiškių-Rekliškės vs. 1935 m. lapkričio mėn. – **Aldona Vaitiekūnaitė**, Vytautėlių pradžios mokyklos II komplekto Rugėnų k. mokytoja, gimė Jukoniuose, Kupiškio vls.

PATEIKĖJAI: (kai kada vietovardžių formos paliekamos tokios, kaip užrašyta)

Angirių k. nenurodyta.

Antanavos dv. Vincas Vasiliauskas, gimė Sviliukų k., Jsv vls., ir Vincas Urniežius, gimė Vaidutonių k., Dt vls., abu nuo 40 iki 60 m. amžiaus.

Barsukynės k. Jurgis Jankauskas, tarp 25–40 m., ir Marė Šarienė, gimė Deveikiškių k., Krk vls., „Šarienė jau gerai neatsimena, ji yra 89 m. amžiaus“.

Batožų k. Juozas Ciolkevičius, gimė Šaukštuliškių k., Jsv. vls., 15–25 m.

Černovkos vs. Juozas Dovydas, gimė Šmotiškėlių k., Krk vls., ir Aleksandras Rybelis, gimė Pilsupių k., Jsv vls., abiejų amžius 40–60 m.

Čiukiškių k. Juozas Grigaliūnas, gimė Čiukiškių k., 40–60 m.

Degimų k. Apolinaras Staškus, gimė Josvainiuose, 60–80 m.

Gerulaičių k. Vincas Jasudavičius, 15–25 m.

Gražvos k. nenurodyta.

Graužių k. Jonas Jakas ir Jonas Makaveckas, abu gimė Graužių k., 60–80 m.

Grumbliškių vs. Juozas Dirda, gimė Svilių k., 46–60 m.

Josvainių mstl. Matas Dzikas, Vincas Leonavičius, Aleksas Karanauskas, visi 60–80 m., Aleksas Šmigelskis, per 80 m., visi gimė Josvainiuose.

Juodkaimių k. Pranas Venckus, gimė Juodkaimių k., per 80 m.

Kunionių k. Benadas Grigas, gimė Kunionių k., 60–80 m.

Lipliūnų k. Aleksandras Čeponis, gimė Kampų k., Tadas Žūtautas, gimė Beržytėje, šis 25–40 m.

Macgalių k. Kazys Sirvydas[7], gimė Macgalių k.

Maleikonių k. Juozas Marozas, gimė Maleikonių k., 60–80 m., Adomas Ryla,

[7] Plg. Josephi Sirwidas <...> Bartholomeus Sirwidas <...> omnes Villa de Pilsupie 1774 [Jsv K 1761–1779: 98v]; Bartho: Syrwytas 1774 [Jsv K 1761–1779: 99v]; Thomas Sirwidas <...> de Villa Piłsupie 1777 [Jsv K 1761–1779: 138v]. Antonius Syrwid Iuvenis de Mozgole 1741 [Jsv S 1741–1783: 1]; Petrus Sirvid alias Maslokas Iuvenis De Wizgirdyſzki 1758 [Jsv S 1741–1783: 26v]; Thomam Sirwid Juvenem de Villa Pilsupie 1785 [Jsv S 1784–1808: 5]; Andream Syrwid juvenem <...> ambo de Koronowo 1797 [Jsv S 1784–1808: 40]; Simonem Syrvid Iuvenem de villa piłsup 1804 [Jsv S 1784–1808: 64].

gimė Šaravų k., per 80 m.

Mikališkių-Pavikšrupio vs. Grigienė, gimė Mikališkių k., 40–60 m.

Mikytų k. Vincas Kazlauskas, 25–40 m., Pranas Šulčius, per 80 m., abu gimė Mikytų k.

Pajuodbalių k. Vincas Sarapinas, 40–60 m., gimė Pajuodbalių k.

Palainiškių k. Bronius Sasnauskas, 25–40 m., gimė Palainiškių k.

Paliepių dv., Paliepių k. Vladas Šalavskis, 60–80 m., gimė Paliepių k.

Pamargės vs. Ieva Kišonienė ir Marcijona Kišoniene, abi 60–80 m. amžiaus, gimė Pamargės vs.

Paukštiškių-Rekliškės vs. Martynas Mankus, 25–40 m., gimė Rugėnų k., Pernaravos vls.

Pažemkelio k. Matas Dzikas, 60–80 m., gimė Pažiemkelio k.

Pilsupėlių k. Pranas Stučinskas, 25–40 m., gimė Pilsupėlių k.

Pilsupių k. Juozas Kulikauskas, 60–80 m., Vladas Sirvydas, 25–40 m., gimė Pilsupėlių k.

Plaktinių k. Pranas Barankis ir Jonas Kišonas, 60–80 m., Kazys Pupkus, 40–60 m., gimė Plaktinių k.

Prapuolenių k. Pranas Ramanauskas, 25–40 m., gimė Prapuolenių k.

Pūstelninkų k. Simas Šaras, 60–80 m., gimė Pūstelninkų k.

Ruseinių k. nenurodyta.

Skinderiškių dv. Jonas Simonas, 25–40 m., gimė Skinderiškių k., Pranas Šulčius, per 80 m., gimė Mikytų k.

Svilių k. Juozas Junčys, 40–60 m., Vincas Dirda, 60–80 m., abu gimė Svilių k.

Sviliukų k. Liudas Vasiliauskas, Vincas Vasiliauskas, abu 40–60 m., gimė Sviliukų k.

Šiukštuliškių k. Juozas Ciolkevičius, 15–25 m., gimė Šiukštuliškių k.

Šingalių k. Antanas Pečiukas, 60–80 m., gimė Šingalių k.

Užšušvės vs. Vincas Jakaitis, 60–80 m., gimė Paliepių k.

Užvarčių k. Vincas Kazlauskas, 25–40 m., Mikytų k., Jonas Idzikauskas, 40–60 m., Mikytų k., Pranas Šulčius, per 80 m., gimė Mikytų k.

Užžiedupio k. Vincas Černeckis, gimė Slikių k., Vincas Leonavičius, gimė Josvainiuose, abu 60–80 m.

Varnupės vs. nenurodyta.

Virbladų vs. Kazė Kalinaitė, 40–60 m., gimė Virbladų vs.

Angirių k. 1935 m.

Josvainių bažnyčios metrikose Angirių k. minimas nuo 1602 m.[8], kaip

[8] De Angieri 1602 [Jsv K 1601–1615: 20v, 21]; de Angeri 1602: 21v; de Angieri 1603: 12v, 13; Stephanij Angierſki <...> de Angierj 1604?: 1; de Angierij 1604?: 2; 3angier 1604: 28; de Angieri 1607: 24v; ex angieri 1610: 56v; de Angierj 1624 [Jsv K 1619–1632: 99v]; ex angiery 1626: 124v; de angiri 1632 [Jsv K 1632–1635: 2v]; de Angire 1637 [Jsv K 1637–1643: 3v]; ex Angire 1638: 14v; de Angiris 1642: 50; de Angiry 1644 [Jsv S 1643–1673: 2, 4]; 1646: 5v; de Ongiry 1660 [Jsv S 1643–1673: 44]; de Angiry 1664 [Jsv S 1643–1673: 53v]; de Angiry 1667 [Jsv K 1658–1668: 70v]; de Ongiry 1673 [Jsv K 1673–1688: 2v]; de Ongiry 1681 [Jsv S 1673–1712: 31]; de Ongiri 1684 [Jsv K 1673–1688: 109]; protunc Ongiri 1687 [Jsv K 1673–1688: 138]; de Ongirÿ 1692 [Jsv K 1688–1698: 30]; de Angiry 1699: 81v; de ongiry 1719 [Jsv K 1712–1723: 47]; de Zongir, de Zongiri 1693 [Dt J 1693–1701: 53]; Żongir 1695: 58v; de ONgire 1697 [Dt K 1693–1764: 27v]; de Ongire

Angiriai, 1974 m. Dabar tai tvenkinio dugnas. Fotografavo R. Zacharevičius. Iš J. Kvedaravičienės archyvo

bajorkaimis aptinkamas nuo XVIII a. antr. pusės[9]; fiksuotas 1855 m. žemėlapyje[10]. Raštuose dominavo daugiskaitos forma, XVII a. pr. užrašant vardo šaknyje buvo balsė *e* (**An-ger-iai*), daugmaž nuo 1632 m. šaknyje įsivyravo *i* (*Angiriai*); pradinė vardo forma buvusi su lie. priešd. *ant-*, nuo XVII a. dėsningai fiksuota su sutrumpėjusiu tarmišku priešd. *an-* „ant“, tik retsykiais XVII a. vid. ir antr. pusėje pastebimas priešd. *anti-*[11], galbūt ir afrikatinė forma *anč-*[12]; užrašant dažnai kaitaliojasi *an-* su *on-*; rastos kelios

1697: 28; de Ongiry 1730: 116; de Ongire Parochiæ Iaswonn. 1751: 54v; De Ongiry 1753 [Jsv K 1738–1761: 101v]. de Angir 1640: 9; 1645: 18; de Angirÿ 1646: 21; de Ongir 1653: 36 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); z Ongir, Powiat Jaswoński Rejestry 1690: 199; de ongiri P: Iaswonensis 1717: 124 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); de Territorio Ongiry Parætiæ Jasvoynen‘ 1802: 36 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10).

[9] [Powiat Iaswoński] Okolica Ongiry. JP. Antoni Butkiewicz dym 1; Tamże JP. Iozef Praniewicz dym 1; Tamże JP. Antoni Lukom dym 1; Tamże JP. Tadeusz Lukom dym 1; Tamże JP. Stanisław Utkiewicz dym 1; Tamże JP. Franciszek Sudnik dym 1; Tamże JP. Michał Bacewicz dym 1; Tamże JP. Ian Bacewicz dym 1; Tamże JP. Michał Ongirſki dym 1; Tamże JP. Andrzey Lukom dym 1; Tamże JP. Iozef Manczynski aręd: dym 1; Tamże JP. Iozef Niwinſki dym 1; Tamże JP. Franciszek Sutkiewicz dym 1; Tamże JP. Dominik Utkiewicz dym 1; Tamże JP. Andrzey Butkiewicz dym 1; Tamże JP. Tadeusz Lukom dym 1; Tamże JP. Dominik Borewicz dym 1 (Taryfa 1775: 50); w okol. Ongirach 1833 [Jsv K 1828–1834: 68]; Ongiry, dwór i okolica, gm. Jaswojnie (Słownik 1902, t. XV, cz. 2: 410); Онгиры околица Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); Онгиры окол. Jsv, 171 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 39); Angirių akalica Jsv par. (Juškytė 1938: 604).

[10] *Ongiry* 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1004).

[11] de Antigire 1652: 33 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2).

[12] *de* ***Anc****gire* 1694 [Dt J 1693–1701: 55]. Priešd. *ant-* (< **anta-*) variantas *an-*, afrikatinė forma *anč-* (< **ančі-* < **antj-* < **anti-* pagal Būgą; ar pagrįsta?); lie. kalba iš ide. paveldėjo **ant-a-*, **ant-i-*, tarmėse *unt-, ont-, unč-*;

tarminės priešd. formos *un-*[13]. K. Būga, remdamasis 1583 m. užrašytu oikonimu *Онтгири* (Josvainių vls. sodžius), konstatavo priešdėlinio vedinio darybą – *añt* + *giria* (Būga III: 459). Lie. *giria* „(didelis) miškas; sen. lie. raštuose *dykuma*; kalnas > mišku apaugęs kalnas > miškas > medis“ (Sabaliauskas 1990: 155–156). Tiesmukiškai šifruotinas Angirių pavadinimas, atkuriant galimą topografiją: pakilesnė vieta apaugusi dideliu mišku, kuriame ar prie kurio pakraščio buvusi gyv. vt., jai prigijo vardas pagal vietos lokalizaciją, t. y. prie didelės girios. Svarstytinas ir kitas vardo kilmės variantas: galbūt tai yra pries. vedinys iš lie. *ángti* „rangytis, gungytis“, *ángyti* „raivytis, rangytis“, *angà* „suktas, lenktas“, *angùs* „tingus, nepaslankus“; plg. lie. *angìs* „gyvatė“; ide. „angis, gyvatė, žaltys“; galbūt *Angiriai* – formanto *-iriai* vedinys iš vandenvardžio, kuris žymėjo slėnyje upės vagos vingius, išsilenkimus, linkius; plg. *Angirìnė* mš. Jsv, *Añgiris* b. Krk. Tačiau tokias hipotezes išties griauna dokumentuose užrašytos priešd. formos *ant-, anti-, anč-, an-, on-* ir *un-*. Vėlyvi lotynizuoti pavyzdžiai paliudija, kad asmenys pagal gyvenamąją ar kilimo vietą buvo užrašomi: *Anna Lukomowna Ongiris* 1685 [Jsv K 1673–1688: 117v], *Nicolaus Kacinskas Peregrinus alias Pauper Ongiris* 1758 [Jsv M 1738–1783: 21v], – t. y. *kilęs, kilusi iš Angirių, gyvenantis, gyvenanti Angiriuose*. Toks prievardis, kaip nuoroda apie vietą, vienai ar kelioms giminėms tapęs oficialia pvd. *Angirskis*, ji įsitvirtino XVII a. dokumentuose[14]; plg. *Angìrskio balà* b. Krk, *Angìrskio píeva* pv. Krk.

Gausu vientisinių ir sudėtinių vardų formų, kuriomis žymėta priklausomybė Angirių kaimui, žemei arba yra bendrašakniai: *Angiriai* dv. Jsv[15], *Angiriai* mln. Jsv[16], *Angirìnė* mš. Jsv (LVŽ I 2008: 100), *Angirių miškẽlis, Angirių miškas, Angiriaĩ* mš. Jsv[17], *Ángirio balà* l., b. Krk, Milvidų k. (Kurtinaitis 1965: 8), *Añgiris* b. Krk (LVŽ I 2008: 99), *Angirių prũdas* kdr. Jsv[18], *Angirių tvenkinys* tv. Jsv[19].

---

gal „dėl geografiškai artimų žemaičių tarmių įtakų“; priešd. *an- (< ant-)* (Daniel Petit, *Dėl žemaičių priešdėlio* anč- *kilmės // Baltistica* VI priedas, 2005, p. 195–209).

[13] de Vngiry 1655 [Jsv S 1643–1673: 31]; de Ungiry Parochiæ Iasvonensi 1744 [Dt S 1701–1760: 45v].

[14] de Angier <...> Joannes Angirski 1633: 201 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); Stanislay Angirski de Angiry 1645 [Jsv S 1643–1673: 4v]; cu‘ Regina Ongirska ambo de Ongiry 1673 [Jsv K 1673–1688: 2v]; de Angiry Elias Angirski 1674 [Jsv K 1673–1688: 11v]; de Tucewicze <...> cu‘ Sophia Ongirska Kondracka 1686 [Jsv K 1673–1688: 123v]; z Ongir; P[an]. Heliasz Stakun Ongirski [z Ongir] (Rejestry 1690: 200); P[an]. Mikołaj Ongirski z Szalów, Powiat ejragolski (Rejestry 1690: 63); G:D: Conſtantia ongirska 1742 [Jsv M 1738–1783: 6v]; Michael Ongirski 1769 [Jsv K 1761–1779: 59]; [Powiat Iaswoński] Okolica Ongiry. <...> Tamże JP. Michał Ongirſki dym 1 (Taryfa 1775: 50).

[15] Angiriai dv. Jsv (Židonis 2011: 64); Ongiry, dwór i okolica, gm. Jaswojnie (Słownik 1902, t. XV, cz. 2: 410).

[16] *Онгиры* вод. мельн. Jsv, 12 gyv., 8 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 39); *Angirių k.*, vandens malūnas (Kolupaila 1938: 195).

[17] *Angirių miškas* (Ž 1982 Angirių kol.); *Angirių miškas* (Girininkijos 1983: Jsv grn., 13 masyvas); *Angirių miškas* (Vienkiemiai 1983: Josvainių kol.); *Angirių miškẽlis* mš. Jsv (LVŽ I 2008: 100); *A**u**giriaĩ* mš. Kdn ur., Ąžuoloto grn. (LMV 1994: 16), turėtų būti *Angiriaĩ*.

[18] *Angirių prũdas* kdr. Jsv, Angirių k. (Kurtinaitis 1965: 8); *Angirių prũdas* kdr. Jsv (LVŽ I 2008: 100).

[19] *Angirių tvenkinys* Šušvės up. slėnyje (Valerijus Gasiūnas, Zenonas Strusevičius, *Aplinkos apsauga Kėdainiuose*, Kaunas: Lututė, 1999, p. 36, 44); *Angirių tvenkinys* 262 ha (*Medžioklė Kėdainių krašte* / Sudarė Antanas Mališauskas, Kaunas: Lututė, 2002, p. 114); *Angirių tvenkinys* Šušvės up. (Ž 2003).

Ajerìnė [Ajerỹnė] upl. Angirių k., per Josvainių–Krakių vieškelį, Pšemeneckio žemėje, vasarą išdžiūsta

Ajerỹnė up. Jsv (Vanagas 1970: 43); *Ajerỹnė* up. Jsv (LVŽ I 2008: 30); daiktavardinis pirminis hidronimas iš vietos pavadinimo *ajerỹnė* (Vanagas 1970: 43); lie. *ajerýnas, ajerỹnė, ãjeras* „pelkių augalas ilgais, stipriai kvepiančiais lapais“; plg. *Ajerỹnė* 2 b. Prnv, *Ajerỹnė* kdr., pv. Tč, *Ajerỹnė* plk. Krk, *Ajerýtė* tv. Št, *Ajerýtė* plk. Tč.

Amãlis upl. Angirių k., teka per Ruseinių k. ir per Angirių k. galą; prasideda Krk vls., įteka į Smilgą Grašvos k.

Amãlis, Amãlius upl., Smilgaičio (Smilgos) deš. int. Pjs, Jsv, Pilsupiai, Pilsupėliai, Ruseiniai, Angiriai; plg. *Amãlis* b. Pjs (LVŽ I 2008: 81), *Amaliùkas* upl., Amalio kair. int. Pjs[20]. Upės pavadinimas neaiškios kilmės: vienų autorių siejamas su augalu *amalu* [„parazitinis augalas ant medžių“], kitų – su ide. (plg. albanų *amë* „upės vaga“, hetitų *amiḫara-* „griovys“, graikų *ἀμάρα* „griovys“, hipotetinė **am-* „upės vaga, griovys“); tačiau šaknis gali būti ir neskaidyta, plg. trakų **Amala, *Amela*, lenkų *Jemielnia* (http://lt.wikipedia.org/wiki/Amalis); bendrašakniai ide. „rūgštus, kartus, saldus“ (Sabaliauskas 1990: 120); *Amalas* – Surviliškio par. pavardė (Būga III: 431); lie. pvd. *Ãmalas, Amãlius*, lie. *ãmalas, ãmaras* „augalų parazitas“ (Zinkevičius 2008: 514); plg. *Amališkiai* vs. Kdn.

Aukštùvė dr. Angirių k., Josvainių–Krakių vieškelio šaly

Lie. *aukštuvė, áukštas* „pirminė reikšmė tik kalbant apie augalus“; ide. „augti, didėti, kelti, pakilti, stiprus, klestėti, gausinti“; plg. *Aukštùvė, Aukštuviai* vs., k. Tsk, *Aukštùvė, Aukštùviai* pv. Tsk, *Áukštuvė, Áukštuvės* pv. Nc.

Ilgabràstis pv. pamiškų Angirių k., 5 ha, Boharevičiaus [Bogarevičiaus] žemėje

Pirmasis dūrinio dėmuo tikriausiai sietinas su Valakų reforma (pradžia 1547 m.), buvęs dirbamos žemės rėžis; plg. *Trumpàsis* l. (rėžis) Krk, *Ilgóji* pv. Krk, **Ant didėsės lankos Ilgoji*[21] dr. Kdn, *Ìlgųjų rãvas* grv. Srv, *Ilgúotė* pv. Anc, *Ilgùtė* pv. miške Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ilgūjos pievelės* pv. Graužių k.

Lie. *brastà, brastas* „negili upės vieta, per kur galima perbristi, pervažiuoti; šlapias, klampus kelias; klampynė; klampi vieta“; plg. *Brastà, Šventosios Brastos upelis, Šveñto Jõno ùpė, Varlakys* upl., Nevėžio kair. int. Švntbr, *Brastà* br. Srv, *Šventýbrastis* mstl. Srv, *Brastà* br. Gdž, *Brastẽlis* ar. Srv, *Eigulių brasta* br. Obelies up. Kdn, *Užbraščiai* mš., pv. Trs, *Vilkbrastis* br. Knn. Kai kurie pavadinimai su dėmeniu *brasta* gali paliudyti buvusią senąją šalies komunikaciją, strategines, įtvirtintas vietas upėse – „kryžkeles“, „link kurių vesdavo daugelis kelių, o persikėlus per upę keliai vėl išsišakodavo tolesniais savo maršrutais“[22].

[20] *Amaliukas* Amaliaus kair. int. (Kolūkiai 1968: Pajieslio kol.); *up. Amaliukas* per Pilsupius, Amalio int. (Ž 1982 Pajieslio kol.); *Amaliùkas* up. Jsv (LHEŽ 1981: 41); *up. Amaliukas* Amalio kair. int. (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.).

[21] *Ант-деодесес-ланкос-илкгои* Babėnų ap. dr. XVI a. pab.–XVII a. pr. (Lebedys 1963: 60).

[22] Tomas Čelkis, *„Valdovo keliai“ Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorinės struktūros sandaroje*

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. brastos per Šušvės upę: *Pabrastỹs* ar. ž. Plaktinių k.; Josvainių mstl. – *Dóciaus balà* brasta, *Šùšvės gatvẽ* ir *Vil̃kbrastis* brasta, kur Žiedupis įteka į Šušvę.

Jóbaltrakis balos, krm. pamišky Angirių k., Sikorskio žemėje, dabar bandoma arti

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Trakẽliai* krūmų priaugusi pieva Plaktinių k.

Jõmantėliai pievos, rūdynai prie vieškelio Angirių k., baltžemis, 10,00 ha, Pšemeneckio ir Čiegės žemėje, baigiama išarti dirvonais

Sietinas su avd. *Jãmantas, Jãmontas, Jómantas*, kurio dėmuo *jo-* galbūt susijęs su lie. *jóti*, *jótis* (plg. *Josvainiai*). Josvainių vls. *Jamanto* pvd. aptinkama nuo 1621 m.[23] Galbūt buvusios gyv. vt. žymė, plg. **Jamantai, *Jomantai, *Jamantavičiai, *Jomantavičiai* gyv. vt. Krk, kuri Jsv bažnyčios metrikose randama nuo 1684 m.[24], Krk – nuo 1704 m.[25], spaudiniuose dar minima 1903 m. (6 varstai iki Krk); *Jamanto, Jomanto* pvd. minima Kdn dokumentuose nuo 1604 m., Krk metrikose – nuo 1620 m., Dt – nuo XVII a. pab.

Lìnkis kalnas-kapeliai prie Šušvės Angirių k., ½ ha, Šušvės kalne; kitados vaidindavęsi

Plg. lie. *lañkas, lankýti, lankà* „žema lyguma, upės vingis, žema pieva; didelė lygi pieva, dažniausiai prie upės, užliejama vandens“, *lañktis, leñkti, liñkti*; *linkà, liñkis*. Plg. sl. „įlanka, slėnis, lanka, pieva, vingis, (upės) kilpa“ (Sabaliauskas 1990: 124, 137); ide. „prastas miškas, giria; laukas; slėnis, įduba, drėgna žemuma; žema vieta, apaugusi miškeliu; dumblina pelkėta dirva; žolėta pelkė; upės vingis“; lie. *lingúoti*, *léngė* „giliai esantis žemės gabalas, pagilėjimą, klonį sudaranti maža pieva ar laukas; dauba“. Vardų su šaknimi *lank-, link-* gausoka Kdn krašte; plg. *Linkavà, Linkavė, Linkuvė, Linkuvėlė, Linkauka* up., Nevėžio kair. int., *Linkavẽlė* up., Linkavos deš. int., **Linkava* istorinis laukas (ž.) 1372 m. Trs, *Linkaučiai* k. Trs par., **Linkava, Linkaučius* dv. Trs par.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Linkiai* l., pv. Šiukštuliškių k., *Lankiùkės* ar. ž. Josvainių mstl., *Lankẽlės* ar. ž. ir pievos Juodkaimio k., *Lankẽlė* sod. Pilsupių k., *Lañka* ar. ir *Lankẽlė* kalnuota pv. Skindėriškių dv., *Lañka* ar., pv. Svilių k., *Lanka* pv. Sviliukų k., *Lankelės* pv. Sviliukų k.

Margẽliai Šušvės įkalnė Angirių k., 5 ha, Pranevičių žemėje

Galbūt sietina su lie. avd. **Margis* (plg. XVII a. Josvainių par. pvd. *Margelaitis, Juodmargaitė, Baltmargaitis*[26]); lie. *márgas* „su ne vienos spalvos dėmenimis, juostomis, ornamentais, raibas, rainas“. Vis dėlto žemėvardis greičiausiai kildintinas iš lie. *margas* „žemės matavimo

---

XV–XVI amžiuje // Lietuvos Statutas ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajoriškoji visuomenė, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2015, p. 252.

[23] *P. Baltromiej Jamont sam osobą swą z pół konia po kozacku, koń 1, Powiat jaświojński* (Rejestry 1621: 68).

[24] *de Iamontis* 1684 [Jsv S 1673–1712: 39v]; *de Iamontowicze* 1693 [Jsv K 1688–1698: 38v].

[25] de Iomontow 1704: 28; de Iemantiszki 1719: 138; de Iamontiszki 1719: 139 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4).

[26] *Casper Margiełaytis <...> ambo de Grauze.* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4v]; *Catharina Iodmargaÿcia <...> de Villa Plaktÿnie* 1693 [Jsv K 1688–1698: 44]; *cu' Catharina Iodmargaycia de Rudakie* 1692 [Jsv S 1673–1712: 62]; *Casimirus Bałczmargaytis de Angiry* 1699: 81v.

vienetas (lygus 0,71 ha, valakas – 30–33 margai), kuris yra skolinys iš lenk. *morg* „margas (žemės matas)“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1386&zymeti=1427); vok. *Morgen* „rytas“, plotas, kurį suaria nuo pusryčių iki pietų.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Márgai* ar. ž. Čiukiškių k., *Márgai* drėgna pv. Josvainių mstl., *Mařgai* pv. Graužių k., *Margẽlis* ar. ž. Graužių k., *Mařgų kūlỹs* pv. Malaikonių k., *Margẽlis* ar. ž., M*árgo dúobės* vandens išneštos duobės, *Márgo lũgas* ar. ž. ir pievos Plaktinių k., *Valakas* pv. Pajuodbalių k. Žr. *Margai* l., pkln. Knn.

Kai kuriuose vietų varduose gali būti žymimas ploto vienetas. Tokių bendrašaknių pavyzdžių gausoka ir Kdn krašte.

Òlchupys upl., tekąs į Šušvę per vieškelį, Angirių k., tarp Kučinskienės ir Sutkaus žemės; vasarą išdžiūsta

Kyla abejonių dėl autentiško vardo rekonstrukcijos – *Alksnupys* ar *Alk̃upis, Alkupys*[27]. Sakykim, Gudžiūnų ap. kaimas ir dvaras *Alchava, Olchava, Olkava* 1927 m. lietuvinant (sl. *olcha* giminiška lie. *alk̃snis, alksnỹs*) pavadintas *Alksnė́nai*[28]. Lie. *álksna, alksnà* „alksnių priaugusi vieta, alksnynas; bala, klonis slėnis“; vandenvardis siejamas su lie. medžio pavadinimu *alk̃snis*, kuris mėgsta šlapumą, drėgną vietą, auga vandeningų vietų pakrantėse; lie. *alk̃snis* yra bendrašaknis su ide. **al-* „tekėti“, lie. *alė́ti* „būti vandens plaunamam“, *almė́ti* „pamažu sroventi“, *alk̃moti* „šūkauti“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Žìgmanto alksnýtė* pv. Malaikonių k., *Alksnótas* krantas Šušvės, apaugęs alksniais, ir *Kirvẽlio alksnýtė* krm. Plaktinių k.

Upėvardį rekonstruodami kaip *Alk̃upis, Alkupys*, pirmąjį dėmenį tapatintume su fiziografiniu terminu *alkà* „balokšnis, tvenkinys“ (Vanagas 1970: 33); ide. „maldykla, šventykla, šventovė; saugoti, ginti; apgynimas, apsauga“ (Skardžius IV 1998: 753); balt. „šaltinis, versmė“; lie. *alk̃as, alkà* „šventa giraitė, aukų kalnas, aukojimo vieta; šventykla, šventas miškelis; beržynas, biržtva“. Tradiciškai laikoma, kad tokiose vietose buvusios pagoniškos šventyklos, kultinė paskirtis; neretai tokius vardus turinčiose vietose ieškoma šventvietės komplekso (kalnas, upė, pelkė, miškas) (Vaitkevičius 2003: 198); plg. *Alkupis, Alkùpis, Alkupỹs, Šutenis* up., Nevėžio kair. int. Apt, Tsk, *Alkupis, Alkupys* up., Kruosto int. Srv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Alk̃as* pv. Svilių k.

Pasiẽkai buvę balos ir krm. Angirių k., žemės rūšis bloga, 150 ha, Polinausko ir Raščiausko žemėse

Galbūt priešd. *pa-* ir vv. **Siekiai* vedinys, kuris kilęs iš lie. avd. **Siekas* arba iš lie. *síekti*, galbūt *siẽkas* „toks indas, vartojamas sėjant, sėtuvė; vienu sėku užsėjamas lauko plotas“; t. y. *prie siekų* – prie vienu metu viena sėtuve užsėjamo ploto; dar plg. bendrašaknius brus. žodžius, reiškiančius „iškarta, skynimas, kirtavietė“; plg. *Pasieka* ar. Tsk, *Pasiẽkai*, *Pasiekiai* k. Gdž,

[27] *Alk̃upis* up. Jsv (LVŽ I 2008: 67).

[28] Naujasis [*Olchavos*] dvaro pavadinimas *Alksnėnų kaimas*, senasis dvaro pavadinimas *Olchavos kolonija*, Kdn apskr., Gdž vls. (*Vyriausybės žinios* 1927, Nr. 254).

Pasiekos vs. Mrg, *Pasíekiai* mš. (buv.) Dt, *Pãsiekų mìškas* mš. Kdn.

Svidariškiai pievos Angirių k., 15 ha

Šãkiai pievos Angirių k., 15 ha, Romšos pamišky

Gali būti kilęs iš pvd. *Šakỹs* (plg. Bajėnų pvd. *Šakaitis* 1638 m.[29]), iš fiziografinio termino *šãkė* „tarpušakis; dvišakumas, šakuma“ (Vanagas 1970: 37); la. „išsišakojimas“ (Sabaliauskas 1990: 61); balt. „šakotumas, tai, kas išsišakoję“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1988&zymeti=2079); ide. „šakumas; išsišakojimas; šaknis, šaka, atšaka, augalas“; lie. *šakà* „atšaka; kita kryptimi einanti upės, ežero, kalno dalis; upės, ežero atsišakojimas; šakumas“; plg. **Šaka* upl., Dotnuvėlės deš. int. Bsg[30], *Šãkė* upl., Šušvės kair. int. Pjs, *Šakė* up., Striūnos kair. int., **Šakiai* (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Beržų k.[31], *Šakỹnė* k. Prnv ap., *Šakiãbalė* upl., Tranio int. Krk, *Šàkupelis* upl. Lbn ap., **Pašakiai* k. Upytės paviete, *Pašakių miškas* mš. Bsg.

Šv. Jono upelis upl. į Šušvę per vieškelį Angirių k., Angirių k. gale; vasarą aukštupy išdžiūsta

Tikėtina prie ar netoli upės stovėjus kryžių ar koplytstulpį su šventojo Jono skulptūra, gal prie medžio buvo prikaltas kryžius ar koplytėlė, galbūt kažkada būta ir tam tikrų šventojo Jono kulto apraiškų. Upelių tokiais vardais yra ir Kdn krašte (žinomiausias *Brastà, Šventosios Brastos upelis, Šveñto Jõno ùpė, Varlakys* upl., Nevėžio kair. int. Švntbr), ir Lietuvoje (pvz.: *Šveñto Jõno upẽlis, Šveñtas Jõnas* up., Šušvės deš. int. Bsg). Šalyje *Šventojo Jono, Jonelio* vardu pavadinami ir kryžiai, kapai, kalnai, balos, ežero įlankos, salos, miškeliai, dirvos, daubos, versmės, šuliniai ir šaltiniai (esą stebuklingas vanduo), ąžuolai, beržai, akmenys ir pan. Retsykiais tokie objektai siejami su šventaisiais Jurgiu, Juozapu, Martynu, Morkumi, Petru ar Roku.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Jasnagurka* (k., vs.).

Tekmẽ krūmais apaugusi b. Angirių k., 1 ha, Angirių–Ruseinių k. sienoje

Lie. *tekė́ti, tãkas, tẽkėlas, tẽkinti, tẽkinas, tuõktis, núotaka*, ide. „tekėti, judėti, bėgti, skubėti, veržtis“ (Sabaliauskas 1990: 106); balt.-sl. „daryti, kad bėgtų (suktųsi), tekėtų; bėgti, tekėti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=2369&zymeti=2159); lie. *tekė́ti* „judėti srove kuria kryptimi, tekėti, bėgti, lietis, sroventi, srūti; būti prakiurusiam; greitai eiti“, *tekmẽ* „tekėjimas“, *tėkmė* „upės vaga“, *tekmenẽ* „šaltinis, versmė“, *tãkas*; plg. *Tekančioji* up., Šumeros int. Št, *Santókai* kp. Dt, *Užtakiai* vs. Dt.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Užtakỹs* ež. Paliepių k., *Núotaka* pv. Pilsupių k.

Varlíenė b. Angirių k., Jsv vls., tarp miško ir Varnupės vns.

---

[29] *filius Staniflai Szakajtis, Mat. Dorota Kompowna ex Boianj* 1638 [Jsv K 1637–1643: 12v].

[30] *Serbentyna-Szaka* upl. Bsg, rengėjų neidentifikuota (Juzumas 1899: 455).

[31] *Шоки, нива въ поле Бержахъ, Велен. в., возле реч. Куйколи*; *Куйколя, речка въ Велен. в., возле нивы Шокъ в поле Бержахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 338, 154).

Šio vardo ir vietos vėlesnis atitikmuo – *Varlynė* pv. Jsv, Angirių k., „Veisdavosi daugybė varlių“ (Kvedaravičienė 1985).

Plg. lie. avd. *Varlỹs, Vařlis*[32]; Josvainių bažnyčios metrikose pastebėtas oikonimas *de Worlowa* 1654 m. [Jsv S 1643–1673: 27]; vienas Labūnavos dvaro palivarkų XVII ir XVIII a. buvo vadinamas **Varlauščzyna*[33]. Lie. *varlẽ*, *varlỹnė* „vieta, kur daug varlių“. Vardas galbūt sietinas su varlių gausa baloje.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Varlynė* ar. ž. Pamargės vs., *Varlynė* pailgos formos pievelė Čiukiškių k.

Kai kurie pavadinimai su šaknimi *varl-* kartais gali žymėti menkos vertės ar beverčius daiktus, asmenis, vietas: *Varlỹnė* k. (Vaidatonių) dalis Dt, *Varlynė* neoficialus Špitõlpievio k. pavadinimas Krk, *Varlinė* b. Gdž, *Varlỹnė* b. Krk, *Varliùškos ežerėlis* ež. Krk, *Varlupys, Varlupis, Varlupė, Varupys, Jurzdikas* upl., Nevėžio kair. int. Kdn; dar plg. *Gaidỹs* up., Vikšrupio kair. int. Jsv, *Kačiupỹs* up., Dotnuvėlės deš. int. Dt, *Šunupis* up., Strebuko deš. int., *Vilkupỹs* up., Nevėžio int. Srv, *Vištakulnis* pv. Trs, *Vištupis* up., Smilgos kair. int. Dt.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Gaidžio upelis* upl. Degimų k., *Vištòlkas* pv. prie Šušvės Angirių k.

Vìdvalkiai šaltiniuotas Šušvės kalnas Angirių k., žvr., 2 ha, tarp vieškelio ir Šušvės

Sudurtinis vardas, *vidùs, valkà*; plg. V*ìdvalkis* up., Šušvės int. Krk, V*ìdvalkis* b. Krk.

Lie. *vidùs* „vidinė ertmė, plota, vidinė dalis, pusė; vidurys, centras (vietos atžvilgiu); vidurinė, centrinė daikto dalis“, valkos vidury, tarp valkų esantis; plg. panašios darybos vardus su pirmuoju dėmeniu *vid-*: *Vìdbalis* pv., gn., l. Krk, *Vidùbaliai, Vidubalis* dr., b., pv., krm. Dvd, *Vidùbalis* sln. Gdž, *Vìdlaukis* pv. Krk, *Vìdmiškis* pv., ar. Gdž, *Vidùmiškis* krm., pv., dr., ar. l. Krk, *Vìdupis* up., Šušvės deš. int. Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vidùmiškis* ar. ž. Graužių k., *Vidùpieviai* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k., *Vidùpievis* lominga drėgna vt. Šingalių k., *Vidùšušvis* ež. Graužių k., *Vidùšušvis* ar. ž. su pievomis Plaktinių k., *Pavidùšušvis* ar. ž., pv. su krm. Plaktinių k.

---

[32] Šventybrasčio žemių savininkų pvd. **Varlauskas*: *na Maiętność zwaną Kujanu ... od Krzysztofa y Katarzyny Hanow ... Ianowi Władysławowi y Dorocie Worłowskim* [parduota? išnuomota? prawo wieczysto] 1660 l. 1; *Akt: Prawo Przedazne od Albrychta wiktoryna Mleczka Ianowi władysławowi Worłowskiemu na Grunta Puske od Dóbr Surwiliszek odłączone w Szachownicach ... uroczyszczem ogulnem Żygiszki zwane* 1670 l. 49; *prawa wieczyto darownego od Magdaleny z Worłowskich Szymonowey Zabiełowey podczaszyny Kowien' na Dobra Kujany Szymonowi Zabiełowi podczaszemu Kowien' mężowi swemu* 1694 l. 1–2, Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092). Plg. Dt par. pvd.: *Bsat' e' Cafimir' Petri Siratowicz Elisabet Worłowska <...> o'es de Kiebo[wi]cze* 1700 [Dt K 1693–1764: 39v]; *Parentum Valentini Zukiſski et Annæ Matris Warłokaycie <...> de Datnowo* 1704: 84; *Baptisata est Constantia Parentis Petrus Siratowicz, M, Elisabet Worłowska <...> de Kiebowicze* 1706: 100; *Parentis Vladiſlai Bazewicz matris Eduigis warłowſka leg: levantes Ioannes Bohdanowicz cu' Anna worłowſka. Rominis* 1708: 136.

[33] **Varlauščzyna (Worłowszczyna), Varlauščzyna Labūnavoje* plv. Lbn, Labūnavos dvaro dalis, minimas 1712 m. kaip Varlauskių nuosavybė, Labūnavoje Varlauskai minimi nuo 1612 m., plg. *Varluva* – Domeikavos sen., Kauno r., prie Varluvos miško (Gintaras Kazlauskas, *Labuno terra: Knyga apie senąją Labūnavą prie Nevėžio*, Kėdainiai: Spaudvita, 2018, p. 64, 65, 68, 82, 83, 89, 150).

Lie. valkà „bala po lietaus; klanas; balota vietovė, kur nuolat stovi vanduo; pieva su nedidele kūdra“, *vil̃kti* „traukti taip, kad šliaužtų“; sl. „drėgnas; balota žemuma, užpelkėjusi vieta“; plg. *Al̃ksniavalka* ar., b., pv. Trs, *Bálniavalkis* upl., Skaudinio int. Dt, *Gervalkỹs* plk. Srv, *Grãžvalkis* b., krm., mš., pv. Tč, *Grišvalkio miškas* mš. Lnč, **Grišvalkiai* plv. Bsg, *Juodvalkiai* gyv. vt. Pg, *Kuniavalka* mš. Št, *Pavalkiai* galudvaris (užusienis) Apt par., *Pavalkiaĩ* mš. Šlp, *Pavalkỹs* pv., grv. Srv, *Purvalksnotẽlis* pv. Dvd, Bagotiškių vs., *Pùšvalkas* ež. (buv.), plk., krm., pv. Dt, *Sartvalkỹs* up. Gdž, *Tìtvalka* up. Kdn, **Vanago valka* Jaugilos laukas, Dt, *Užvalkiai* k. Apt par.

Vištòlkas pv. prie Šušvės Angirių k., 3 ha, Šušvės pakalnėje

Vienintelė tokia forma; galbūt daryba rekonstruotina *viš/s(t)* ir *talk-*. Lie. *vištà* „naminis paukštis, laikomas kiaušiniams ir mėsai“, *vìsti* „daugintis, veistis“, *veĩsti* „auginti, dauginti (augalus, gyvulius, paukščius); plėsti, dauginti giminę“, ide. „daigas, užuomazga, atauga, atžala; daugėti, daugintis, auginti, būti; sprogti, skleistis“; plg. *Vištakulnis* pv. Trs, *Vištakùltis* pv., gn., drp., klm. Trs, *Vištynas* pastatas Dt, Akademijoje. Lie. *patal̃kšti* „pasrūti vandeniu, patilžti; pasidaryti prasto skonio, šleikščiam“, *tel̃kti* „kaupti į vieną vietą; prisigerti (drėgmės)“, *telkinỹs* „kas susitelkę, susikaupę, sankaupa“; plg. **Talkupys* up., Šušvės int. Krk, *Patalkupỹs* pv. Krk, *Patalkupỹs* up. Krk.

XX . 4 dešimtm. *Varlíenė* b. Angirių k.

viet. ***Jankauskynė*** Angirių teritorijoje (Vienkiemiai 1983: Josvainių kol.); XX a. 4 dešimtm. Josvainių ap. pvd. *Jankauskas*.

Kapai, Kapeliai kp. (buv.), netoli Angirių k. (Kvedaravičienė 1985).

Pakrūmė k. (buv.), pv. Angirių k. (Kvedaravičienė 1985).

Sabeckynė vs. (buv.) Angirių, Ruseinių k., šeimininkai *Sabeckiai* (Kvedaravičienė 1985).

Štuikỹnė vs. Knn *Štuikynė* vs. (buv.), Angirių, Ruseinių k., šeimininkai *Štuikiai* (Kvedaravičienė 1985).

Antanavos dv., 1936 m.

Antanavà dv. juodžemis prie žvyro, lygi, vietomis maži įdubimai; iš žiemiųr. prieina Šušvės upę ir p.-r. Sviliukų k. žemę

Žr. *Michãliškės* ar. Antanavos dv.

Kul̃vietinė pv. ir ar. ž. Antanavos dv., žvyro su juodžemiu ž., vietomis dubusi, 100 x 80 m, iš p. ir r. prieina Sviliukų k. žemę; priklauso Antanavos dv.; „Anksčiau toje vietoje buvo trobesiai ir gyveno Kulvietis“

Plg. XVII a. pr. Josvainių avd. *Kulvinskis*[34].

Liũnas pv. Antanavos dv., pailgas tarpas – didelių pakilimų, ž. prie juodžemio, 500 x 60 m, iš v. pusės rubežiuojas su Juozapinės vs., anksčiau buvo klampi vt., dabar nusausinta, priklauso Antanavos dv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Liũnas* plk. Sviliukų k.

Michãliškės ar. Antanavos dv., prie smėlio, lyguma, apie 20 ha, iš p., r. ir žiemių

[34] *Andrea Kulwinſki <...> de Swile* 1601 [Jsv K 1601–1615: 20].

prieina valdiškas miškas Pernaravos girininkijos; pasakojama, kad prieš 40–50 metų ten buvo sodybos, priklauso Antanavos dv.; „Vietiniai žmonės pasakoja, kad prieš 50 metų ten buvo Antanavo dv. sodybos ir nuo dvaro savininko pavardės toji vt. vadinama Michališkės. Senesniuose dokumentuose ir žemėlapiuose vartojamas vardas *Michališkės* vietoje *Antanavo*“

XX a. pr. Josvainių valsčiaus registruose yra *Mikališkiai* sodyba[35]; galbūt su ta pačia vt. susiję ir keli XVII a. pirm. pusės įrašai[36]. XX a. pr. ir pirm. pusės dokumentuose yra *Antanavas, Antanavà, Antanavos dvaras* dv., plv.[37] – prie Sviliukų k., Šušvės up. Galbūt buvę tų pačių šeimininkų keli palivarkai, kurių vienas, tikriausiai senesnis, ilgainiui sunykęs ir palikęs tik vardas – *Michãliškės* ar. Antanavos dv. Atsiminimuose dar fiksuota *Antanavo dvaras, Jelmoko dvaras* dv. Jsv, šeimininkas *Jelmokas* (TK 1980-04-01). Visi pastraipoje pavardinti pavadinimai yra asmenvardinės kilmės.

Barsukynės k. 1935 m.

Šaknis *barsuk-* (lie. *barsùkas* „plėšrus žvėrelis šiurkščiais plaukais“[38]; neretai tekstų komentaruose primenama apie barsukų išsikastus urvus, olas) dažna vientisiniuose, sudurtiniuose ar sudėtiniuose pavadinimuose; pavadinamas k., vs., dv., galudvaris (užusienis), kln., ar., pv., gn., b., krm., mš., vt. miške, kl., tk.; plg. *Barsukỹnės pieva* pv. Jsv, Barsukynės k. (Kurtinaitis 1965: 9), *Barsukýnas* kln. Jsv (LVŽ I 2008: 383), *Barsukýnės mìškas* mš. Jsv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Barsukìnė* gn. Ruseinių k.

Andrininė pv. Barsukynės k., smėlis ir juodžemis, 2 ha, rytuose siekia valdišką mišką; „Visi aukščiau [Barsukynės k.] išvardinti vietovardžiai gavę vardus iš žmonių pavardžių ar pravardžių“

Babenskynė pv. Barsukynės k., baltžemis, 6 ha, r. palei mišką

Iš pvd. *Babénskas, Babénskis* (LVŽ I 2008: 284).

Gyvatynas pv. Barsukynės k., baltžemis, 1 ha, „vakaruose pas valdišką mišką“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Gyvatýnas* krūmais priaugusios pelkės Josvainių mstl.

Pamergiečių pv. Barsukynės k., molis, 4 ha, tarp Smilgos [Smilgaičio?] ir *Babenskynės*

Batožų k. 1935 m.

Batožai sod., 2 ha, priemolis, pietuose siekia Smilgaitį

*Batožai, *Botošai, *Botožai* k., vs., dv. Jsv, Smilgaičio upl., prie Lipliūnų k. Kaimas *Botaszei* su 15 sodybų užrašytas 1854 m. (Holovinskis 1854 Jsv). Sodyba minima XX a. pirm. pusėje ir vid.[39]; galbūt susiję **Butai* gyv. vt. Jsv

[35] *Михалишки* выселокъ Jsv, 19 gyv., 4 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 36); *Михалишки* prie Šušvės, į p. nuo Angirių (Ž 1915).

36 *de Michalifzki* 1631: 193 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); *de Michalyfzek* 1647: 24 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2).

[37] *Антонова фольваркъ* Jsv vls.(ŽVS 1902: 48); *Антоново* имение Jsv., 20 gyv., 6 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 3); *Antanavà* plv. (VGS 1923 Jsv); *Antanavos dv.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15).

[38] Lie. *barsùkas*, sl. gavo iš Azijos kalbų, kur ž. pirminė reikšmė yra „pilkas“ (Sabaliauskas 1990: 233).

[39] **Botošai, *Botožai* dv., galudvaris (užusienis) Jsv XX a. pr. *Ботожы застенокъ* Jsv vls.(ŽVS 1902: 48);

1775 m.[40]; lie. avd. *Bùtas, Būtas*[41]; plg. **Anbutai, *Anbatai, *Ambatai* gyv. vt. 1711 m.[42]; plg. *Botupỹs* up. Jsv[43], *Bū̃tupis* grv. Knn, Paliepių dv., *Botupỹs* pv. Jsv (LVŽ I 2008: 541).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Bū̃tupis* grv. Paliepių dv.

Dūrulynė iškirstas miškas Batožų k., priemolis, 6 ha, vakaruose siekia valdišką mišką

Dūrulỹnė, Durulỹnė mš. (buv.) Jsv, Batožų k.; plg., kaip Macgaliuose, buv. Josvainių bažnyčios žemėje, XVII–XVIII a. kito avd. *Durulis, Dorulis, Dorelis*[44]. *Durulis* – Josvainių miestelio pvd. XX a. 4 dešimtm., dažnai minima aprašant žemėvardžius.

Grinìška [Griniškė] pv. Batožų k., baltžemis, su moliu, lyguma, 3 ha

Grinìškė pv. Jsv (LVŽ III 2018: 301); iš pvd. *Grynys, Grynius, Grinius*; lie. *grýnas* „be priemaišų, švarus; tikras, visiškas; geras, rinktinis; riebus, švarus, nesuterštas; nesuteptas, doras; nuogas, plikas; tuščias; neturtingas, vargingas“; plg. Josvainių krašto XVII–XVIII a. pvd. *Grynys, Grynaitis*[45]; plg. *Griniaĩ* k. Prnv, *Grinių Bobiliai, Griniū̃ Mažažẽmiai* k. Prnv, *Griniū̃ upẽlis* up., Šušvės kair. int. Pjs, Pilsupių k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Grìnio kūlỹs* ar. ž. Juodkaimio k.

Černovkos vs. 1935 m.

Černovkos vs., tarp Šmotiškėlių, Pilsupėlių ir Pilsupių kaimų seniau buvęs miškas, rusų valdžia, mišką iškirtus, apgyvendino tris rusų šeimynas – Paškovą, Michalką ir Papiliavą; „Apsigyvenę rusai tą vietą pavadinę Černovka. Gi vietos žmonės tą vietą vadina Laužotais, nes seniau, kada aplinkinių kaimų gyventojai ganę ten gyvulius, buvę dideli laužymai, nuo ko žmonės ir tą vietą pavadinę Laužotais“

Černovkà k., vs. Pjs, minima nuo XX a. pr.[46] Vardai *Černovkà* ir *Laužotas* randami XX a. 7–10 dešimtm. kolūkio žemėlapiuose[47]. Taigi *Laužotas* buvęs kitas, neoficialus, gyv. vt. pavadinimas.

Ботоше односелье Jsv, 16 gyv., 8 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 7); *Дв. Ботошы*, prie Smilgaičio u., į v. nuo *Traicės (Ž 1915); *Batožai* k., į p.-v. nuo Lipliūnų (Ž 1954).

[40] *[Powiat Iaswoński] Buty. JP. Marcin Godwosz Iur' Ptt" Iaswon' dym Dworni 1; Tegoz dymow Podanskich 2* (Taryfa 1775: 49).

[41] *Gregorio Batayc ex Jafwonie* 1612 [Jsv K 1601–1615: 132v].

[42] *z Anbatow* 1711 [Dt S 1701–1760: 17].

[43] *up. Botupys* per Aukštdvario (Aukštakaimio) žemes (Ž 1982 „Ąžuolo“).

[44] *Casimiry Durolis* 1670 [Jsv S 1643–1673: 71]; *Casimiro Dorulis de Macgole* 1688 [Jsv K 1688–1698: 3]; *Adamy Podzius, alias Dorulis <...> de Mozgole* 1709 [Jsv M 1701–1719: 14]; *Ioannes Zylukalias Patronaytis cu' Catharina Durelowna alias Podziowna omnes de Mozgole villla Plebanali* 1750 [Jsv K 1738–1761: 74]; *Petri Podzius alias Durulis <...> omnes de Mozgole* 1753: 101; *Petri Norwillo alias Podzius <...> omnes de Villa Mozgole* 1755: 117; *Podzius, Dorelis* 1755: 117; *Casimirus Dorulis alias Podzius De villa Ecclesiæ Iasvoynen' Mozgole* 1756: 123v; *Cum Anna Syrwidowa alias Podziowa omnes de Pilsupie* 1757: 134v.

[45] *Matthias Grynait' <...> o'es de Swile* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2v]; *Michàélis Grynaytis <...> De Civitte Jasvoyn'* 1774 [Jsv K 1761–1779: 104]; *c Anna Grinienia om' de Civitte Iasvon'* 1779 [Jsv K 1779–1792: 4v]; *cum Magdalena Grynaycie omnes de Villa Kuniany* 1780: 14v.

[46] *Черновка* выселокъ Jsv, 11 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 59); *Černovkos* vs. (VGS 1923 Jsv); *Černovkos km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Černovkos* k. (LATS 1959 Pjs); *Černòvka* k. Pjs (Kurtinaitis 1965: 2); *Černovkà* (2) k. (LATSŽ 1974 Pjs); *Černovkà* (2) k. (RC 2014 Krk).

[47] *Černuvka* prie Amalio ir Amaliuko santakos (Kolūkiai 1968: Pajieslio kol.); *Laužotas* (Kolūkiai 1968: Pajieslio kol.); *Černovka (Laužotas)* į r. nuo Deveikiškių (Ž 1982 Pajieslio kol.); *Černovka (Laužotas)* į p.-r. nuo Deveikiškių (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.).

Čiukiškių k. 1936 m.

Adamb̃alis [Adõmbalis] pv. Čiukiškių k., juodžemis, vt. lygi, apie 5 ha, iš žiemių rubežiuojas su Josvainių valdišku mišku; seniau buvo ta pieva valdiškame miške, kuria naudojosi Kišonas Adomas, nuo to yra ir vardas kilęs; dabar atiteko Antanui Grigaliūnui ir Radimonui Juozui

Adõmbalis, Adamb̃alis pv. Jsv; *Adõmbalis* pv. Jsv (LVŽ I 2008: 14).

Añtsienė pv. Čiukiškių k., juodžemis su žvyru, lygi vt., 100 x 80 [m], rubežiuojas iš p. pusės su Josvainių vs. žeme; dabar atiteko savininkui Cegei[48] Kaziui

Plg. lie. *užùsienis, ùžsienis* „galulaukė, galulaukių rėžis“; žemės sklypai, likę nuo valakinių kaimų[49] rėžių; plg. *Ùžsienis [Ùžsienio, Ùžsienyje]* gn. Knn, Bajėnų k. (Budrys 2001), *Užsieniai* pv. Pld, *Ùžsienis* l., sod. Gdž, **Užusienis* drv., galudvaris (užusienis) Dt.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Valãkai* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k.

Apušotas pv. Čiukiškių k., juodžemis, su moliu, vt. lygi, apie 4 ha, 1 km į r. nuo Krakių–Josvainių vieškelio; pasakojama, kad kadaise ten buvo miškas, augo drebulės, dabar atiteko Labučiui Juozui

Lie. *ãpušė, apušẽ, ẽpušė, epušẽ* „drebulė“; plg. *Apušótas* pv. Tsk, *Apušrótas* k. Krk, *Epušaitė* k. Trs, *Osinauka* k. Anc; *Pušyno kalnas, Apušoto kalnas* kln. Knn, „seniai *Apušoto kalnas* (Kunionių šnekta) virto *Pušyno kalnu*“[50] (Kišonaitė 1995: 30).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pušyno kalnas* kln. Kunionių k., *Pušynẽlis* lominga pv. Virbladų vs.

Čiùkiškės k., apie 2 km ilgio, 32 kiemai, 1928 m. kaimas išsiskirstė į vienkiemius

Čiùkiškiai, *Čiùkiškės, *Čiukiai* k. Jsv. Istorijos šaltiniuose minimi nuo 1593 m. (kaimą sudarė 31 valakas) (https://lt.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ciuki%C5%A1kiai). Josvainių bažnyčios metrikose nuo 1621 m. paraleliai rašyta ir *Čiukiškiai*, ir **Čiukiai*[51], tačiau XVII a. antr. pusės dokumentuose įsigali priesaginė forma. XVII a. pr. metrikose dar randama **Čiukogala, *Čikogala*[52], galbūt tai tos pačios gyv. vt. pavadinimas.

[48] Plg. *Ciegỹnė* mš. Jsv (LVŽ II 2014: 17).

[49] „Valakais išdalytos sodybos buvo išsidėsčiusios prie pagrindinės gatvės, bet kai kurie vienkiemiai vis dėlto liko nutolę nuo gatvinės gyvenvietės, todėl buvo vadinami užusieniais, nes nepakliuvo į kaimo ribas. Šį faktą konstatuoja vietovardžiai *Ažusienis* <...>, *Ažusieniai* <...>, *Užusieniai*“ (Čelkis 2019).

[50] Lie. **apsẽ*, veikiamas žodžio lie. *pušìs*, išvirto į lie. *ãpušẽ, ẽpušẽ* (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=9&zymeti=91).

[51] *ex Ciukiſzkie* 1621 [Jsv K 1619–1632: 19]; *decзukiski* 1629: 172; *ex cзiuki* 1632 [Jsv K 1632–1635: 4v]; *ex cзiuki̇e* 1632: 6; *de ciuki* 1632: 5; *de pago Ciukiſzki* 1638 [Jsv K 1637–1643: 4v]; *ex pago Ciukiſzki* 1640: 34; *de ʒukiskis* 1642: 52v; *de Ciuki* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *de Ciukiszki* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2v, 3, 3v]; 1645: 5; 1652: 22; 1647: 35v; *de Ciuki* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2v, 3, 4]; 1645: 4v; 1646: 5v; *de ćiuki* 1649 [Jsv S 1643–1673: 13v]; *de Czukiſzki* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4]; *de Czukiszki* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4]; 1675: 21, 24; 1676: 24v; *de Czuki* 1674 [Jsv K 1673–1688: 15v]; *de Czukiszkis* 1683 [Jsv K 1673–1688: 107]; *de Czukiſzki* 1688 [Jsv K 1688–1698: 6]; *de Czukiszki 1*699 [Jsv S 1673–1712: 81v]; *de Czukiszki* 1706: 101v; *de villa Czukiſzki* 1779 [Jsv K 1779–1792: 4]; *de Ciukiszki Par'Jasvonen'* 1792 [Kdn Jurgio S 1758–1796].

[52] *de cзikogale* 1602 [Jsv K 1601–1615: 9v]; *de cзiukogale, decзiukogale* 1602 [Jsv K 1601–1615: 20]; *de cзiukogala* 1602 [Jsv K 1601–1615: 21]; *decзikogale* 1603 [Jsv K 1601–1615: 12]; *de cзikogale, decſikogale* 1603 [Jsv K 1601–1615: 12v]; *de cзikogale* 1603 [Jsv K 1601–1615: 13]; *decзikogale, de cзi* 1603 [Jsv K 1601–1615: 14v]; *decзikogale* 1603 [Jsv K 1601–1615: 14v]; *de cзingogale* 1603 [Jsv K 1601–1615: 16v]; *de ciukogale* 1604? [Jsv K 1601–1615: 1]; *de Ciukigale* 1604? [Jsv K 1601–1615: 4]; *de cзikogale* 1604 [Jsv K

Ščiùkiškis of., *Čiùkiškis* neof., k. Jsv (LVŽ II 2014: 75). Pavadinimas kildindinas iš avd. *Čiukà, Čiukas*[53]; lie. *čiukà, čiũkas, čiùkė* „kiaulė“. Kaimo dalis, kurioje gyveno mažažemiai, neoficialiai vadinta *Rùrkaimis* k. (Čiukiškių) rytinė dalis.

Dìrdbalis pv., ar. ž. Čiukiškių k., juodžemis, lominga vt., apie 8 ha, apie 1 km į p. nuo Josvainių valdiško miško; kaime gyvenant ta vieta priklausė Dirdai, nuo to ir vardą gavo, dabar atiteko Dirdai Petrui

Plg. *Dirdỹnė* b. Jsv (LHD 2008: 178; LVŽ II 2014: 282).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Dirdìnė* sod. Grąšvos k.

Girìniai pv., ar. ž. Čiukiškių k., juodžemis su moliu, lygi vt., apie 20 ha; iš žiemių, r. ir v. prieina Josvainių valdiškas miškas; seniau buvo viso kaimo ganyklos, dabar atiteko Grigaliūnui Antanui

Kapeliai klnl. Čiukiškių k., juodžemis su moliu, 60 x 10 m., ant kairiojo Šušvės kranto iš r. prieina Josvainių–Krakių vieškelis; anksčiau buvo žymu kapai, dabar yra likęs vienas kryžius; dabar atiteko Grigaliūnui Juozui; „Žmonių pasakojama, kad yra kryžiuočių kapai. Išariama kaulų ir varinių grandelių, senoviškų kardų, vieną kardą buvo radęs Grigaliūnas Juozas, bet neėmęs ir vėliau jo nesurado. Be to, pasakojama, kad prieš 60 m. vienas Čiukiškių kaimo gyventojas Rainys Juozas (dabar miręs) radęs auksinių pinigų puodą, kuris paskiau turtingai gyvenęs. Ir dabar griūvant Šušvės upės krantui randama žmonių kaukuolių“

Tapatus tekstas, Čiukiškių k., *Kapeliai* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 850); užr. Jonas Kazlauskas, Svilių pradžios mokyklos mokytojas, 1936 m.

Karklỹnė ar. ž. Čiukiškių k., juodžemis su žvyru, lygi vt., apie 10 ha, iš v. pusės prieina Krakių–Josvainių vieškelis; pasakojama, kad seniau buvę dideli karklų krūmai, kuriuose būdavę vilkų; dabar atiteko Gulbinui[54] Juozui

Lie. *karčklas*; plg. *Karklýnas, Karklỹnė* plk. (buv.) Krk, **Antkarklynės* vt. Krk, *Pakarčkliai* k. Krk, *Karklibalis* b. Gdž, *Skongalio karklynas* krm. Kdn, *Sukakarklynė* pv. Mnt.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Karklynė* krm. Pamargės vs., *Karklýno balė̃* b. Plaktinių k., *Kiršaus karklas* Šušvės upės krantas, Svilių k.

Žr. *Žydų karklynė* lm. Knn.

Kupstỹnė pv., ar. ž. Čiukiškių k., juodžemis, apie 5 ha, apie ½ km nuo valdiško miško, Josvainių gir., į v. pusę; atiteko Marazui ir Ivanauskui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kupstỹnė* kupstuota šlapia pv. Josvainių mstl.

Márgai ar. ž. Čiukiškių k., ž. prie smėlio, lygi vt., apie 22 ha, iš p. prieina Šušvės upę; atiteko Grigaliūnui Juozui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pamargė* vs.

Pãdaržės ar. ž. Čiukiškių k., smėlis su žvyru, apie 4 ha, iš p. pusės prieina Šušvės upė; kaime gyvenant visi turėjo toje žemėje daržus; dabar atiteko Kišonui Juozui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daržẽlis* aplink krūmais apaugusi pakiluma

---

1601–1615: 27v]; *de cziukogale* XVII a. 1–2 dešimtm. [Jsv K 1601–1615: 6v].

[53] *cum Gertrude Czukowska Caiodunis* 1675 [Jsv K 1673–1688: 23].

[54] Plg. *Samuel Gulbinas de Miedniki* 1682 [Jsv S 1643–1673: 36]; *Samuel Gulbin de Miedniki* 1691: 58v. *Cum Magdalena Gulbynaycia De Lencze* 1730: 207 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4).

Josvainių mstl.

Pãšdagis ar. ž. Čiukiškių k., smėlis, lygi vt., keturkampio pavidalo, iš p. ir r. prieina Josvainių vs. žemės; dabar atiteko Radimonui Ignui ir Rainiui Tadui

Lie. *degsnỹs* „išdaga, degsnė“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Degimaĩ* pelkėtos pv. Degimų k.

Pjáunis pv. Čiukiškių k., klampi vt., aplink žvyras, 200 x 100 m, ½ į r. pusę nuo Josvainių–Krakių vieškelio; atiteko Dirdai Petrui ir Radimonui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Grampjáunė* l., pv. Lipliūnų k.

Po juodu kryžium ar. ž. Čiukiškių k., molis su žvyru, kalnas, apie 6 ha, iš r. pusės prieina Josvainių–Krakių vieškelis; nuo senų laikų stovi kryžius, nuo senumo pajuodęs; atiteko Kišonui Pranui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Po kryžiu* ar. ž. Josvainių mstl.

Rùrkaimis k. (Čiukiškių) rytinė dalis, vt. lygi, iš vasaros rytų prieina valdiškas miškas Josvainių girininkijos; toje vietoje gyvena Čiukiškių k. mažažemiai, apie 12 kiemų; „Pasakojama, kad prieš 80 metų rusų valdžia davė žemės Čiukiškių k. mažažemiams, atskyrė juos nuo k. į rytus, pamiškėje. Apgyventai vietai vardą parinkus Čiukiškių k. gyventoja Kunevičienė, Rurkaimis. Apylenkėje vartojamas ir dabar“

Plg. avd. *Batnaruris*[55]; lie. *rūrà, rūras* „užpakalis, subinė“, lot. „kaimas“[56].

Senošušvė, Šušvelė grv., apaugęs krūmais, Čiukiškių k., prie smėlio ž., 800 x 3 m, kairiame Šušvės upės krante; pasakojama, kad prieš 60 metų ta vieta ėjo Šušvės upė, vėliau savo vagą pasuko į pietus apie 30 m; dabar atiteko Kišonui Pranui ir Stasiui Daugnorai

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Senašušvỹs* pv. Užvarčių k.

Steñgvė I pv. Čiukiškių k., juodžemis prie molio, 500 x 200 m, iš p. ir r. prieina Josvainių mstl. ž.; dabar atiteko Rainiui Tadui

Stengvė II pv. Čiukiškių k., juodžemis, 300 x 60 m, iš v. ir r. prieina Josvainių girininkijos valdiškas miškas; atiteko Daugnorai Stasiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Steñgvė* b. Grąšvos k., *Stengvė* pelkėta pv. Josvainių mstl., *Sténgvė* krūmais priaugusios žemos balingos pievos Šingalių k.

Plg. **Stungė, *Stangiai, *Stengiai, *Strengiai* gyv. vt. Jsv: *Stenghe* Livonijos ordino kariaunos nuniokotas laukas 1372 m. (LvK 1372); galbūt 1370, 1371 m. kronikoje – *Strengen*; neišlikęs vv. **Stungė, *Stangiai, *Stengiai* galbūt identifikuotinas su vietove, buv. prie *Stungupys* up., Šušvės kair. int. Jsv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Stungupỹs* upl. Malaikonių k.

Plg. avd. *Stangỹs, Stengỹs* (Zinkevičius 2008: 139); avd. *Stungỹs*, lie. *stungỹs* „tingus, nerangus žmogus, netikėlis“, *stùngis, stìngti, sténgti*; plg. *Strebukas, Strėbukas, Strėbė, Strabukas, Strabė, Pastrebė* up., Striūnos kair. int. Pnvž.

Staŕklizdis ar. ž. Čiukiškių k., prie molio, pakiluma, apie 13 ha, ½ km., nuo valdiško Josvainių girin. miško, į p.; seniau buvo apaugę krūmais, lazdynais; dabar atiteko

[55] *Simon Batnaruris <...> de Villa Koronowa* 1783 [Jsv M 1738–1783: 81v].

[56] *ambo de Połoczany Rure* [lie. sintaksė] *D'ni Capitanei Jafwoynen'* 1665 [Jsv S 1643–1673: 57v].

Radimonui Benadui; pasakojama, kad 1863 m. per sukilimą ten buvę sukilėlių stovykla, sukilėliams vadovavęs kunigas Rauba

Lie. *staŕkus* „gandras“; lie. *gañdras, garnỹs, gérvė*, panašūs paukščiai, kartais pakeičiantys vienas kitą žodžiai; plg. *Gandrų mẽdis* md. (Jsv LVŽ III 2018: 71), *Gandrỹs* upl. Srv, *Gañdro Lìzdas* md. Kdn, *Gañdris* pv. Pbrž, *Gersokas, Geršokas* up. Prnv, *Gužupỹs, Gùžupis* up., Žadikės deš. int. Pšš.

Varlynė pailgos formos pievelė Čiukiškių k., juodžemis, loma, 100 x 40 m., apie 200 m į p. nuo Josvainių girininkijos valdiško miško; dabar atiteko Radimonui Juozui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Varlíenė* b. Angirių k.

Zachvãtas krm. Čiukiškių k., juodžemis, lygi vt., apie 19 ha, iš žiemių, r. ir v. prieina valdiškas miškas Josvainių gir.; anksčiau buvo ginčijama ž. su valdžia, dabar naudojasi visi Čiukiškių k. gyventojai po lygią dalį

Plg. lie. *ùžimtinė* „gyvulių aptvaras ganykloje“, *ĩmti*.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Zakvãtas* ar. Svilių k.

Zapasnà pv. Čiukiškių k., smėlis, trikampio pavidalo, apie 8 ha, iš p. pusės prieina Šušvės up,; kaime gyvenant naudojama buvo bendrai visų Čiukiškių k. ūkininkų; dabar atiteko Kasiuliui Kaziui

Sl. „rimas, užarimas; suarta žemė; žemės nuoma iš pusės“; plg. *Zapaškos* sod., ž. Knn, (Kišonaitė 2019).

XX a. 4 dešimtm. Šingalių k. – *Zapasnẽlės I* krūmais apaugusi kupstuota pv., *Zapasnẽlės II* krūmais apaugęs kupstynas, *Zapãsnos* pelkėtos pievos – raistas; *Lugẽlis*, kitaip *Zapãsnos*, gn. Juodkaimio k.

Žẽgliai ar. ž. Čiukiškių k., žvyras su smėliu, 500 x 20 m, iš p. prieina Šušvės upė, į v. Varnupės k.; prieš Did. karą rusų buvo pastatyta 4 kartys po 6–8 m, vadino žėgliais; dabar Kišono Prano sodybos

Degimų k. 1935 m.

Degimaĩ pelkėtos pv. Degimų k., šlynas, lominga vt., 4 kiemai, apie 100 ha, apie 6 km į v. nuo Josvainių mstl., tarp valdiškų miškų; Josvainių mstl. gyventojų pievos, vietoje yra apsigyvenę 4 šeimos, kaip ir vienkiemiais išsiskirstę; „Prieš II lenkmetį tos žemės priklausė dvarui. Po 1863 m. sukilimo rusų valdžia tas žemes išdalijo Josvainių miestelio plecininkams. Ilgainiui 4 plecininkai nusikėlė ten gyventi. Tokiu būdu ir susidaręs kaimas. Kiti tų žemių savininkai tebegyvena Josvainių miestelyje“; „gavo vardą nuo išdegintų krūmų“

Degimaĩ pv. Jsv (Kvedaravičienė 1980). „Kolonizuojant girias, ypač XV–XVI a., ir jas verčiant dirbamąja žeme, dideli plotai būdavo išdeginami, dėl to būdavo praminami *Išdagais* <...>, *Išdagėliais* <...>, *Degimais* <...>“ (Čelkis 2019). Su šaknimi *deg-* itin dažni pavadinimai, kilę iš lie. *dègti* „švytėti, žėrėti, blizgėti, spindėti; būti karštam; kaistant gesti, pūti; karščiuoti (dėl ligos); nerimti, nestygti; degti kalkes, plytas, puodus“, *dẽgis* „nudegusi vieta“, *degìmas* „išdegusi vieta (pieva, pelkė, durpynas, miškas)“, *degsnỹs* „išdaga, degsnė“, *degùtas, degùtis* „derva“; galbūt buvusi pelkinga vieta, bala, kurios durpių sluoksnis yra savaime degęs, sudegintas,

rusenęs, arba medžiai, krūmai yra (su)degę. Vediniai, žymintys specialų deginimą, gaisrą (plg. avd. *Nuodėgulis*[57]), ugnį kaip priežastį; galbūt susiję ir su pravardinės kilmės avd. *Degutis, Degutaitis, Degutonis, Degučius, Degučiūnas*[58], kurių šaknis gali būti susijusi su gaisru arba deguto varymu, gaminimu, degutininkais (*Išdaga* vt. Kdn, Akmeniai, *Degutỹnė* plk. Krk, *Degùtlaukis, Dzekcérnė* ar. Št, *Dzegcérnė* pv. Pg; plg. avd. *Smalaitis*[59]); gal žymi amatininkus, perdirbusius medį į eksportui tinkamas prekes: anglininkus (*Anglinýčia* vt. Jsv, *Anglinyčia* kln. Gčk, *Angliaduobis* mš. dalis Tč), pelenininkus (*[Pelenų piliakalnis]* plkln. Bsg) ar rūdakasius (geležies rūdos gavyba, geležies gaminimas, *Rudekšnà* up., Obelies deš. int. Pg).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pãšdagis* ar. ž. Čiukiškių k., *Deksnỹs* pelkėbala Degimų k., *Degimaĩ* pv. Malaikonių k., *Degsnẽs* ar. dr. Malaikonių k., *Deksnỹs* pelkėta pv. Pajuodbalių k., *Degimaĩ* grv. Pilsupėlių k., *Padeksnỹs* ar. ž. Pilsupių k., *Padeglejaĩ* pv., ar. Svilių k., *Padeglejaĩ* pv., ar. Sviliukų k.

Deksnỹs plk.-b. Degimų k., juodžemis, apie 2 ha, r. pusėje prieina valdišką mišką; priklauso J. Jokubickui, J. Arštikiui ir M. Lukošiui; „gavo vardą nuo išdegintų krūmų“

Dzìko kauprẽ klnl. Degimų k., molėta ž. tarp balų, ¼ ha, r. pusėje prieina prie valdiško miško; priklauso Vytautui Dzikui

Josvainių krašto pvd. *Dzìkas*; plg. *Dzìko pievos* g. Knn (LVŽ II 2014: 446).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Dzikỹnė* ar. ž. su pievomis Pūstelninkų k., *Dzìko bala* b. Ruseinių k., *Kauprẽ* [kln.] Malaikonių k.

Gaidžio upelis upl. Degimų k., išteka iš valdiško miško ir teka per visas pievas į r. pusę, įteka į Vikšrupio upelį ties Pavikšrupio kaimu, vasarą išdžiūsta; „Labai mažas upelis, kurį gali peršokti gaidys“

Gaidỹs, Gaĩdžio kója, Gaĩdžio upẽlis up., Vikšrupio kair. int. Jsv; lie. *gaidỹs* „naminis paukštis“, *gaidrà* „giedra“, *gaĩdras*, *gaidrùs* „saulėtas, šviesus, giedrus, giedras“, *gaĩsas* „šviesa, pašvaistė“, *gaĩdryti* „giedrinti“, *gaidùs* „skardus“, *giedrà* „gražus oras, saulėtas laikas“; ide. „skaidrus, giedras; šviesus, šviečiantis, spindintis; baltas; apytamsis, rausvas, pilkas“. Lie.

[57] *od domu Nuodegulia [Miasto Kieydany]* 1604 (Kdn LV: 22); plg. lie. *nuodẽgulis* „apdegęs pagalys“.

[58] *Alberti degutaytis ex Rugianij* 1610 [Jsv K 1601–1615: 108]; *Patrini Joannes Degutatis ex Rugianij* 1619? [Jsv K 1619–1632: 50]; *ex Rebɜdzie Thomæ Deguciunas* 1621: 20; *Joannes Degucius <...> ambo de Rugiani* 1621: 22; *Patrini Petrus ppr: et giertruda Ioannis degutaytis de poniewieze* 1629: 174v; *derugienu <...> leua'tes ioɜefus degutaitis* 1630: 179v; *ioannes deguti ex rugiani* 1633 [Jsv K 1632–1635: 16v]; *Leua'tes Jozes Degutis* 1639 [Jsv K 1637–1643: 24]; *Petrus Degutait' de Rebzdzie* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2v]; *Petrus Deguciunas <...> de Rudaki* 1644: 2v; *cu' Anna Degutaicia de Rugiany <...> Iosephus Degutait' <...> o'es de Rugiany.* 1644: 4; *Petry Deguciunas o'es de Rebzdzie e'* 1645: 5; *Petry Degúćiunos de Rebɜdzie* 1646: 6; *cu' Magdalena Degucia* 1656: 32; *Lucas Degutonis de Rebzdzie <...> Stepagn' Degutis ambo de Rebzdzie* 1674 [Jsv S 1673–1712: 4v]; *Martiny Deguczius <...> Jaswoynis* 1674 [Jsv K 1673–1688: 11]; *Joannes Degutis <...> de Koronowa* 1674: 12v; *cum Lucia Degutucia de Koronowo* 1686 [Jsv S 1673–1712: 44v]; *Ioannis Degutis <...> de Koronowo* 1694 [Jsv K 1688–1698: 46v]; *Walentinus degutis de Koronowo* 1706 [Jsv S 1673–1712: 103]; *Cum Marianna Deguciowna alias Walowna omnes de Korunowa* 1755 [Jsv K 1738–1761: 118v]; *Barbara Walukowa alias Degućiowa de Villa Koronowa* 1758 [Jsv M 1738–1783: 21v]; *Adan Degutis dę Korono:* 1773: 44v; *Marianna degutowna de Villa Koronow* 1773: 47.

[59] *Elisabeth Smałaycia de Rusiance* 1696 [Dt K 1693–1764: 22]; *cu' Cristina Smałaycia o'es de Vfsy* 1698: 33; *Stephani Smałaytis <...> de Rufciancy* 1698:33v; *Stephani Smałaytis <...>o'es de Ruſe* 1701: 47v; *Georgi' Smalaytis cu' Catharina Gudaycia ambo de Ruse* 1700 [Dt J 1693–1701: 68]; *Georgi' Smałaytis <...> de Ruſe <...> cu' Ewa Smalowa de Ruſe* 1701 [Dt K 1693–1764: 49]; *Christina Smałaycia <...> de Rusian* 1703: 78; *Ieorgij Smałaytis <...> o'nes de Ruſancif* 1705: 94.

gaidkojis, gaidžiakojis, gaidpirštė, gaidžiapirštis, gaidỹlai, gaidylis – vėdryno (*Ranunculus*) sinonimai; šio augalo pirštiškai ar plunksniškai skaidyti lapai panašūs į gaidžio koją“[60]; lie. *gaĩdras, giẽdras*, pr. *gaylis* „baltas“ (Zinkevičius I 184: 143); plg. XVI–XVIII a. Josvainių krašto avd. *Gaidas, Gaidys, Gaidaitis, Gaidelis, Gaidukas*[61]; plg. *Gaidžiùpė* mš. Nc, *Gaidžiupỹs* krm. Tč, *Gaidai* k. Trs, *Gaidẽliai* k. Krk, *Gaĩdriškis* mš. dalis, kl. Knn, Paliokynėje[62], Bajėnų k. (Budrys 2001), *Gaĩdriškės* pv. Knn, *Gaidžiapjaunis* pv. Nc, *Gaidžio griovys* grv. Pld, *Gaidžiū̃medis, Gaĩdžio mẽdenos* mš., pv. Nc, *Gaĩdžių skiauterẽ, Gaĩdžio skiauterẽ* kln. Prnv, *Gaĩdžpilė, Gaĩdžpilis, Gaičpilė, Gaižpilė* plkln., kln, senkapis Gdž, **Gaidžpilė, Gaidžpilio kalvà, Gaĩdžpilis, Gaidžpilỹs, Gaitšpilis, Geĩšpilė, Gaĩdžpilvis, Gaĩčpilvis, Aukštuoliùkų kalvà* klv., kln. Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Gaidupẽlis* upl. Pilsupių k., plg. *Varlíenė* b. Angirių k.

Juodbalỹs lomingos pievos Degimų k., juodžemis, krūmais apaugusi lygi vt., apie 2 ha, v. pusėje prieina valdišką mišką; priklauso Bundorfui Adomui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pajúodbalis* k., *Kasčiukỹnė, Juodbalỹs* ar. su pelkėtomis pievomis Pūstelninkų k.

Vaĩceko balẽ lomingos pievos Degimų k., juodžemis, yra priaugusių krūmų, apie 6 ha, r. ir š. valdiškas miškas, o v. – Brazinsko pieva

Vikšrùpis upl. Degimų k., išteka iš valdiško miško ir teka per visas pievas į r. pusę, įteka į upę Šušvę, vasarą neišdžiūsta

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vìkšrupė* upl. Madzgalių k. *Vikšrupis* upl. Mikailiškio-Pavikšrupio vs.

Vilkỹnė klampi b. Degimų k., dumblynas, apie ½ ha, šalia valdiškas miškas taip pat tuo vardu vadinamas; priklauso Vincui Unikui; „Taip tik žmonių pramanyta dėl savo klampumo“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vil̃kaplaukė* pv. Plaktinių k.

---

[60] Aurelija Gritėnienė, *Augalų pavadinimų motyvacija šiaurės panevėžiškių patarmėje*, Vilnius: LKI, 2006, p. 67.

[61] *Шимко Кгойделайтис* 1537 Jsv dvaras (Mackavičius: 171); *Шим'ко Кгойдевич* 1538 Jsv dvaras (Mackavičius: 361); *Gajdajtis* 1638 [Jsv K 1637–1643: 10]; *Baptizatus est Samuel, filius Stanislai Gadajtis M. Agnetis piotrowna, ex Rofzcze* 1637 [Jsv K 1637–1643: 3]; *Bartolomeus Gaidajtis* 1638 [Jsv K 1637–1643: 13]; *Simone Gaidait' <...> de Antledzie* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *cu' Cristina Gaidaicia de Pełutowo* 1645 [Jsv S 1643–1673: 4]; *Bartholomęus Gaidis de Pełutowo* 1645 [Jsv S 1643–1673: 5]; *Joannes Haydukas de Baran* 1651 [Jsv S 1643–1673: 19v]; *cum Martha Gaydelaycia de pelotowa* 1654 [Jsv S 1643–1673: 29]; *Gregory Gaydaytis <...> Jaswonis* 1674 [Jsv K 1673–1688: 10v]; *Gregorij Gaydelis <...> Jaswoynis* 1676 [Jsv K 1673–1688: 33]; *Gregorÿ Gaydis <...> Jaswoynis* 1679 [Jsv K 1673–1688: 60v]; *Gregorius Gaydelis <...> ambo de Jaswoynie* 1680 [Jsv K 1673–1688: 65v]; *Gregorij Gaÿdis <...> de Iaswonie* 1690 [Jsv K 1688–1698: 17v]; *cu' Eduiga Haÿdukaÿcia de Lencze* 1690 [Jsv K 1688–1698: 20]; *Iacobus Gaydis Grauze* 1709 [Jsv S 1673–1712: 112v].

Atkreipkime dėmesį, kaip formavosi pavardės: ***Mathæ Grygalunas alias Gaydis*** *De Civitatæ Iasvoynensi* 1758 [Jsv M 1738–1783: 20v]; ***Laurentiy Nowiak alias Grygalunas*** 1745 [Jsv K 1738–1761: 48]; ***Mathey Grygalunas alias filiy Nowiaka*** *de Mozgole* 1747: 63; *Danielis Pinczuk alias Skrebun <...>* ***Michàél Nowicki alias Sierhey*** 1745: 47v]; ***Abraham Sierhey alias Szibicki*** 1745: 48v (plg. *šyberis* „krosniakaištis; skląstis“).

[62] *Paliokynė* mš. Knn, Bajėnų k. (Budrys 2001); „Kai buvo baudžiavos laikais, kai buvo sukilimas miškuose – pas mumi skaitosi partizanai, te paliokais vadino; te tie sukilėliai laikydavosi“ (Budrys 2001).

Galulaukių k.

Galulaukių k. kartais minimas aprašant XX a. 4 dešimtmečio žemėvardžius.

Galùlaukiai k. Jsv, esantys prie Karūnavos dv., Plaktinių ir Pažiedupio k.; vardas nėra archaiškas, dokumentuose randamas nuo XIX a. vid.[63] Vyrauja dūrinio daugiskaitinė forma, retai su galūne *-is* (1854 m.), *-ė Galulaukė* vt. Karūnavos ap., netoli Nevėžio (TK 1953, Nr. 60: 3); *Galùlaukė, Galùlaukiai* of. k. Jsv (LVŽ III 2018: 36); lie. *gãlas* „kraštas, siena; ploto, žemės riba, galas, pabaiga, pakraštys; saikas; vieta, kur baigiasi koks ilgesnis daiktas; daikto kraštinė dalis (pradžia, pabaiga)“, t. y. gale, pakraštyje esantis; lie. *laũkas* – girios arba medžio [miško] laukymė, girios proguma, girios aklumõs šviesuma, baltuma; plg. *Galalaũkas* ar. Srv, *Galùlaukiai* ž. dalis Krk, *Galė laũkas* gn. Št, *Galìnis laũkas* l., šl. Krk, *Laukãgalis* k. Ok, Pg

Gryčélninkai (t. *Gryčélnykai)* k. (Galulaukių) dalis Jsv (LVŽ III 2018: 285); lie. *gryčélninkas (gryčélnykas)* „kas teturi grytelę; kampininkas“ (LVŽ III 2018: 285)

Galùlaukės šniū̃rai rž. Knn (LVŽ III 2018: 63)

Eigirdiškiai k., į r. nuo Galulaukių (Ž 1954), galbūt **Eigirdai – ex eÿgiere* 1611 [Jsv K 1601–1615: 117v]; plg. Josvainių krašto dvikamienes pvd. *Eigirdas, Eigirtas*[64]; pirm. dėm. *ei-* galbūt sietinas su lie. *eĩti; eisà, eĩsą* „eisena“, *eislùs* „mėgstantis daug vaikščioti; kuris greitais eina“, pr. *eisei* „eiti“ arba traktuotinas kaip pries. vedinys iš lie. *eiglùs* „eiklus“, *eigà* „ėjimas“, *eĩgis* „eiga; ėjimas, kelionė“. Lie. g*ìrtas* „pagirtas, garbintas, aukštintas žodžiais“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=670&zymeti=584); plg. **Eigailaitė, *Eigėlaičiai* k. Jsv – *Ейгайлайте село в Ясвон. воле* (Būga I: 244), *de Eygełaycie* 1659: 43 Krk (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); plg. lie. dvikamienį avd. *Eĩgailas*

Gerulaičių k. 1935 m.

Geruláičiai k. Tb, Lipliūnai, Stasiūnai, prie Smilgos up. Kaip kaimas dar fiksuotas 1942 m.[65], dabar *Geruláičiai* k. (Lipliūnų) dalis Tb. Iš avd. *Geruláitis, Gerùlis*. Plg. avd. *Geráitis, Gerū́nas, Gerùlis*, lie. *gẽras* (Zinkevičius 2008: 93); plg. *Gerùčiai* plk. Gdž, *Geručiai, *Geraitis* k. Grnk, *Gerpjaunỹs* up., Jaugilos int. Krk, *Gerùpė* up., Obelies kair. int. Pg, *Gervalkỹs* plk. Srv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lipliūnų k.*

Beržytė jaunas mš. Gerulaičių k., priemolis, 20 ha, siekia Kebonų k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržýtis, Beržýtė* ar. ž. Graužių k., *Beržýtės*

---

[63] *Galulaukis* 10 giv. [gyvenimų, t. y. sodybų] (Holovinskis 1854 Jsv); *Галулауки деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48); *Galūlaukių km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Galulaukių* k. (LATS 1959 Krnv); *Galulaukiai* kairėje Kėdainių kelio pusėje, į p. nuo Giliojo up. (Kolūkiai 1968: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis); *Galùlaukiai* (1) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Galulaukiai* (Ž 1982 Vainikų kol.); *Karūnavos dvaras su Galulaukių k.* (Kolūkiai 1991: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis); *Galùlaukiai* (1) k. (RC 2014 Jsv).

[64] *D: Baltromeus Eigird* 1640 [Jsv S 1637–1643: 77v]; *Baltazar Eÿgiert* 1646 [Jsv S 1643–1673: 6]; *Chriſtophorus Eygird <...> ambo de Daubory* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4]; *GD'ni Ladislaj Eygierd uxorati de Kompy Meleykowicze* 1743 [Jsv K 1738–1761: 41].

[65] *Gerulaičių km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15).

ar. ž. su lomingoms pievomis Josvainių mstl., *Beržýtės* ar. ž. Juodkaimio k., *Beržýtė* pv. Pažiemkelio k., *Beržýtis* ar. ž. Pilsupių k., *Beržýtė* ar., pv. Sviliukų k.

XX a. pab. – *Beržytė, Beržytės, Beržyčių upelis, Lapskójis* upl., Šušvės deš. int., b. Knn.

Čarnupėlis vardas vietos žmonių ištarme, ***Juodupelis*** surašytojo parašytas, pv. Gerulaičių k., priemolis, 4 ha, pietuose siekia Smilgą, per vidurį pievos teka pavasarį kaip upelis

Juodupėlis, Čarnaupėlis pv. Jsv, Gerulaičiai, Lipliūnai; sl. „juodas; juodumas, tamsumas“; plg. XVI– XVII a. Josvainių krašto avd.[66]; plg. *Černa blota, Černablót* plk., rst., lm. Dt, Padotnuvio, Bokštų k., *Černodubiai, Černadubiai, Černodubis, Černodubė, Ąžuolaičiai, Dubiai, Juodadubiai* k. Dt, *Černodubiai* dv. Dt.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Júodžupis* [*Júodžiupis*] upl. Graužių k.

Dambruk [vardas vietos žmonių ištarme], ***Ąžuolotas*** [surašytojo parašytas], gn. Gerulaičių k., priemolis, 8 ha, Stasiūnų pasienyje

Dzeržava l. Gerulaičių k., Jsv vls., baltžemis su moliu, 3 ha, nuo Jesudavičiaus į p.

Dzeržavà l. Jsv (LVŽ II 2014: 444); lenk. „nuosavybė, žemės nuosavybė; nuoma; nuomojama nuosavybė; nuomos mokestis; činčas“ (LVŽ II 2014: 444).

Gučkampis, taria ***Gučkompis***, b. Gerulaičių k., baltžemis, 8 ha, šiaurinėje dalyje prie valdiško miško

Gùčkampis b. Jsv, Gerulaičiai, Lipliūnai. Iš avd. *Gùčas, Gùčis, Gučỹs, Gùčius* (LVŽ III 2018: 330–331) ir galbūt *Kampai* – traktas, istorinis laukas (ž.) Knn; plg. *Gučkampìnė* kln., l. Knn (LVŽ III 2018: 331), *Gùčkampis*, *Gùčkampiai, *Gudžkampė* k. Prnv, *Gùčkampis* sklp. Srv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kamp̃as* ar., pv. Svilių k.

Kudèrkos b. Gerulaičių k., baltžemis, ½ ha, tarp *Puzdrynės* [balos] ir *Gučkampio* [balos]

Vagralai pv. Gerulaičių k., molis su baltžemiu, 200 m ilgio ir 20 m pl., tarp *Gučkampio* [b.] ir valdiško miško; „Palčiai išvažinėja pieva, ypatingai šlapiu laiku“

Plg. lie. *vagà* „upės tekėjimo vieta; griovelis dirvoje vandeniui nutekėti; arimo griovelis; ariant, kaupiant suverstos žemės gūbrys“, *vagẽlė*; ide. „kasti, traukti; noragas“.

Grašvos k. [užr. Grąšva] 1935 m.

*Grašvà, *Grąšva, *Granšva* k. Jsv,[67] bažnyčių raštuose forma aptinkama

[66] *Кончис Черневич* 1537 Jsv dvaras (Mackavičius: 171); *Кон'чис Чер'невич* 1538 Jsv dvaras (Mackavičius: 361); *Matthęus Iuᵒdait' <...> de Rusieynie* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; *Stephany Iuᵒdait' <...> o'es de Rugiany* 1645 [Jsv S 1643–1673: 4]; *Adamus Juodis de Rebzdzie* 1665 [Jsv S 1643–1673: 56]; *Mathias Iodeyko Jaswoynis* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4]; *Petrus Juodkaÿtis <...> ambo de Boiany* 1674 [Jsv K 1673–1688: 17]; *Iacobus Juodiз <...> de Kuniany* 1675 [Jsv K 1673–1688: 20v]; *Joannes Czernicki de Pełodnogi* 1668 [Jsv S 1643–1673: 63]; *Stanislai Czernius <...> de Vrniaze* 1675 [Jsv K 1673–1688: 22v]; *Catharina Iodmargaÿcia <...> de Villa Płaktÿnie* 1693 [Jsv K 1688–1698: 44].

[67] „Grašvoje dabar tik dvi sodybos likę, o kažkada tokių buvo net dvidešimt aštuonios. Jose gyveno <...> trisdešimt dvi šeimos“ (RA 2020-02-15: 22).

nuo 1633 m.[68], *Grašvelė, *Grąšvelė, *Granšvelė* k. – XVII a. pirmojoje pusėje[69]. Kalbininkai sako, kad kilmė neaiški (LVŽ III 2018: 257), tačiau plg. dvikamienius avd. *Grãžvaldas, Grãžvydas, Grãžvilas*, kurių dėmuo *graž-* yra ir vientisinėse vardyno formose[70]; lie. *gražùs gražùs* „dailus, darnaus sudėjimo; mielas; didelis, gausingas, apstus; geras, tinkamas, vertingas; tyras, švarus“ (*Grãšvė, Grãšviai* b., gn., pv. Trs). Galima vv. raida *Grašvà* < **Grąšva* < **Granšva* (plg. **Granšiai, *Gronšiai* galudvaris (užusienis) Jsv XX a. pr.[71]). Dar plg. pr. „(tam tikras) sukinėjimas; tai, kas (su)sukama (tam tikru būdu)“, lie. *grąžtìs* „grįžtė, ryšys“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=715&zymeti=656), lie. *grąžýti, grę̃žti* „kreipti, sukti atgal“.

Dirdìnė sod. Grąšvos k., 7 ha, pamišky

Plg. *Dirdỹnė* b. Jsv (LHD 2008: 178; LVŽ II 2014: 282); plg. pvd. *Dìrda*[72], lie. *dìrda* „aukštas ilgakojis žmogus“ (Zinkevičius 2008: 557).

XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Dìrdbalis* pv., ar. ž. Čiukiškių k.

Kapẽliai lapių urvai Grąšvos k., 8 ha, randama ir žmonių kaulų

Steñgvė b. Grąšvos k., sausinama, 50 ha, apgyventa

XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Stengvė II* pv. Čiukiškių k.

Graužių k. 1935 m.

Josvainių krašte yra du *Gráužiai* k.; vieni Graužiai prie Josvainių–Kauno kelio (prie Kunionių, buv. Jasnagurkos dv. žemės), kiti nuo Kunionių jau anapus Šušvės, Labūnavos link.

Gráužiai of*., Gráužai, Graužaĩ, Graužiaĩ* k. Jsv (LVŽ III 2018: 262); istorijos šaltiniuose Graužiai, Vilkijos dvaro dalis, minimi 1538 m.[73], Josvainių bažnyčios metrikose nuo 1602m.[74]; tose metrikose nuo tų pačių

[68] *de Grofzwa* 1633: 182; *de Grofzwa* 1633: 204 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); *de Grąszwa* 1644: [Jsv S 1643–1673: 2, 3, 3v]; 1645: 4, 5; *de Grąswia* 1645: 4v; *de Grąświa* 1646: 6; *de Graszwa* 1674 [Jsv K 1673–1688: 9]; *de villa Grąfzwa* 1741 [Jsv M 1738–1783: 5v].

[69] *Albertus degrafwiali Matiæ et giantrudis patrini Gafper et lucia* 1603 [Jsv K 1601–1615: 11v]; *ex grafwiale* 1603: 13v; *de Grafzwalij* 1604?: 2v; *de Grąfzwalij* 1604?: 4. *de Grązwelow* 1640: 9; *de Grąfzwele* 1645: 19 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2).

[70] *Ambrosy Grazait' de Pilsupy* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; *Elisabet Petri Kubilunas et An'œ Iakubowska cu' Żophia Graziunaycia o'es de Sądziany* 1701 [Dt K 1693–1764: 51]; *Baptifata e' Elifabeth cui' Parens Nicola' Grazaytis Mi Helena Karwalaycia <...> omnes de Szlapoberz.* 1702: 294v; *Nicolay Grazaytys <...> de Szłapoberza* 1704: 85v.

[71] *Гроншва застенокъ* Jsv vls. ŽVS 1902: 48; *Гроншu* застен. Kdn, 7 gyv., 22 varstai iki Kdn (Алфавитный 1903: 18).

[72] *[Powiat Wilki[j]ski] Okolica Kondratowicze. JP. Kazimierz Dyrda dym 1; <...>* (Taryfa 1775: 53); *[Powiat Eyragolski] Dwor Ugiany JP. Benedykt Dyrda dym Dworny 1 <...>* (Taryfa 1775: 1).

[73] *кров'жов'ского люди* 1538 Graužiai, Vilkijos dvaras (Mackavičius: 363).

[74] *de grauze* 1602 [Jsv K 1601–1615: 10]; *zgrauziow, de grauze* 1602: 22; *de gravzie* 1603: 16; *de Grauzij* 1604: 2, 3; *de Grauzie Pa: Andreas Elizabeth* 1607: 60v; *ex grauze Nicolai Gierwaÿtis* 1611: 120; *ex Grauzie* 1620 [Jsv K 1619–1632: 7v]; *ex Grauzie <...> ex matr. Anna Girnaicia. Patrini Joannes Jurgaitis ex Grauzie* 1620: 9v; *ex Grauzie <...> matr. Dorothea Pupaicia* 1621: 23; *de grauzie* 1631: 184v; *de grauzie mater kristina* 1632 [Jsv K 1632–1635: 2]; *de Grawze* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *de Grauze* 1644: 2, 2v, 3, 4; 1645: 4, 4v, 5, 5v; *de Grauzie* 1650: 18; *de Grauze* 1661: 45v; *de Grauze* 1664: 53; 1667: 63; 1673: 4v; *de pago Grauze* 1673

metų yra ir **Grauželiai, *Grauželė* k. Jsv par.[75], avd. **Graužanskis* 1661 m.[76]; *Graužẽliai* k. (Graužių) dalis Jsv (LVŽ III 2018: 262). Plg. pvd. *Gráužas, Gráužis, Graužỹs* XVI a., lie. *gráužti* (Zinkevičius 2008: 595); **Antgraužas* (užsėtas) l., dr., ar. Jsv. vls. XVI a. antr. pusė[77]; lie. *gráužas, graužà, gráužti*[78]. Posakis „*Graužų žmogus*, – dar ir dabar pasakoma apie tamsų, apsileidusį žmogų“ (Kišonaitė 1995: 39).

Avinýko upelis upl. Graužių k., 300 m ilgio ir 10 m pločio, r. kaimo dalyje, Jako Juozo žemėje, įteka į Papálčio ežerą, vandens būna tik potvynio metu; „Aviniko-Labučio Jono (Labučio pravardė, senelis esą avis ganydavo) rėžiai ėjo pagal tą upelį, todėl taip ir vadinasi“

Avinỹko upẽlis (<**Avininko upelis*) upl. Jsv (LHEŽ 1981: 54); lie. *aviniñkas* „užtvara lauke avims“, *ãvinas, avẽlė, avìs*; plg. *Avinýkas* pv. Lbn ap., *Avinalùpė* kln., mš. Trs.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Avino skūra* ž. Kunionių k.

Bedùgnis b.-ež. Graužių k., 20 m ilgio ir 15 pločio, gili, prie Nevėžio upės Povilausko Jono žemėje, užaugęs ežeriukas

Bedùgnė, Bedùgnis ež. Jsv, Graužiai[79]; daiktavardinis pirminis hidronimas iš fiziografinio termino *bedùgnė* (Vanagas 1970: 34); lie. *bedùgnis* „labai gilus“; *dùgnas*; plg. *Bedùgnė* d., pv. Jsv (LVŽ I 2008: 413).

Beržýtis, Beržýtė ar. ž. Graužių k., juodžemis su šlynu, 8 ha, Makavecko Jono žemės sklype; „Augo kadaise beržai. Dabar dar randama kelmų“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržytė* jaunas mš. Gerulaičių k.

Beržótas, kiti vadina ***Galaĩ***, ar. ž. Graužių k., lygus paviršius, ž. prie šilo, 6 ha, Daraškos Juozo sklype – ganyklose

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šìlagaliai* krūmais apaugusi gn. Šingalių k.

Daržaĩ ar. ž. Graužių k., aplink ganyklos, vt. aukšta, 50 ha, Augustinaičio Stasio ir Grigaičio Juozo sklypuose, aptverta tvora vt.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daržẽlis* aplink krūmais apaugusi pakiluma Josvainių mstl.

[Jsv K 1673–1688: 5]; *de Grauze* 1674: 12; 1675: 17v; *de pago Grauze* 1674: 17; *de Grauze* 1677: 42, 43v; *de Grawże* 1688: 142v; *de Grauze* 1690 [Jsv K 1688–1698: 17]; *de Grauże* 1691: 22v; *de Pago Grawze* 1701 [Jsv M 1701–1719: 3]; *Iacobus Gaydis Grauze* 1709 [Jsv S 1673–1712: 112v]; *de Grauźe* 1754 [Jsv K 1738–1761: 105v]; *de villa Grauże* 1777 [Jsv K 1761–1779: 129v]; *de villa Grauźe* 1779 [Jsv K 1779–1792: 3v]; *de Grauze Par'Jasvon'* 1796 [Kdn Jurgio S 1758–1796].

[75] *de grojfwali* 1602 [Jsv K 1601–1615: 20v]; (plg. *de aula graysze* 1627 [Jsv K 1619–1632: 143]); *de grazele* 1671 [Jsv S 1643–1673: 73]; *de Grauzele* 1675 [Jsv K 1673–1688: 19]; *de Grawzele* 1678 [Jsv K 1673–1688: 51].

[76] *Nicolay Grawźanski de Grauze* 1661 [Jsv S 1643–1673: 45v].

[77] *Антгравжасъ, нива въ им. Лихтянахъ, Ясвон. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 7).

[78] Lie. *grauzdùs* „kietas, graudus“, *gráužas* „akmens trupinys, žvyras, žvirgždas; žvyrynas“, *núograuža* „kas apgraužta“, *graužtukas*, *grūsti* „trinti, susmulkinti, krušti, malti; kimšti“, *grūstis* „silpnumas, negalavimas, skausmas“, *griuvėsiai* „paliegęs žmogus“, *grūstinė, grūdas, gr(i) áužti* „kietą daiktą valgyti, ėsti, krimsti; dilinti, ardyti, griauti“, *gráužtis* „graužiant skverbtis“, *gráužti* „griežti dantimis“. Plg. liaudies etimologiją: *Graužių km.* Jsv, „gavo vardą nuo medelių, kurių daug buvę Šušvės krantuose ir juos vadindavę *graužiukais*“ (Biržys 1934: 408). Gudobeles vadino *graužukais;* Kunionių senbuviai su tuo ir siejo pavadinimą (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

[79] *Bedugnės ež.* Nevėžio vingyje, tikriausiai senvagė, į r. nuo Paliepių (Kolūkiai 1968: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis); *Bedùgnė* ež. Jsv (Vanagas 1970: 34); *ež. Bedugnė* į p. nuo Graužių, netoli Nevėžio (Ž 1982 Vainikų kol.); *Bedùgnė* ež. Jsv (LVŽ I 2008: 413).

Dirvonaĩ gn. Graužių k., smėlėta ž., 10 ha, dešiniam Nevėžio krante, pirties srityje, Jono Labučio sklype

Dirvonaĩ gn. Jsv LVŽ II 2014: 290; XVI a. aptinkamas terminas, aprašant žemės valdas, – *dirva, dirvonas* (Zinkevičius II 1984: 127); plg. *Dirvónai* pv. Jsv (LVŽ II 2014: 290), **Dirvoniškiai* bajork. Jsv[80]; *Dirvonẽliai* gn., l. Knn (LVŽ II 2014: 291).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Dirvónas* duobių iškasinėtas klnl. Šingalių k.

Giřnio kalnas kln. Graužių k., šlaitas š. pusėje, smėlėtas molis, ½ ha, Zigmanto Antano sklype; „Girnio-Grigaičio Jono rėžiai žemės pro tą kalną ėjo“

Giřnio kálnas kln., šl. Jsv, Graužiai; plg. XVII a. pirm. pusės bendrašaknius Josvainių krašto avd.[81] Plg. pvd. *Gìrnius, Giřnius, Giřnis, Girnỹs*, lie. *gìrnius* „girnų kalėjas“, *gìrnos*, *pagìrnis* „pikta dvasia, gyvenanti po girnomis“ (Zinkevičius 2008: 495, 543); ide. „girnos, malūnas, vandens malūnas; akmuo spausti somai; asilo malūnas; sunkus; kalnas, miškas, akmuo“ (Sabaliauskas 1990: 57); plg. *Girnupis* grv. Dt., **Girniuškės* pv. Apt 1692 m.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Gluoksniaĩ, į Glúoksnius krūmais apaugęs grv. Graužių k., 500 m ilgio, kairiam Šušvės krante; „Kadaise stovėjo vandens malūnas, kurį vokietis laikė. Yra malūno liekanų užsilikę“

Lie. *glúoksnis* „gluosninių šeimos medis; žilvitis“ (LVŽ III 2018: 233).

Graužẽliai ar. ž. Graužių k., juodžemis, stačiakampio išvaizdos, 30 ha, š. kaimo pusėje, Augustinaičio Stasio ž., kadaise gyvena 6 ūkininkai; „Kaimas ėjo baudžiavą Karūnavos ponui Statkauskui“

Ilgūjos pievelės, joja ant Ilgųjų [galbūt *Ilgūjai* – R. T.] pv. Graužių k., lygus paviršius, auga gera žolė, 6 ha, Petro Labučio ir Kernos Antano sklypuose; „Ilgi ir trumpi pievų rėželiai buvo“

Ilgujai, Ilgūjai, Ilgūjos pievelės, Ilgujis pv. Jsv, Graužių k.; vėlesniais laikais užrašyta: *Ilgujis* ilgi žemės šniūrai Jsv, Graužių k. (KG 1993-02-23: 3).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ilgabràstis* pv. pamišky Angirių k., *Pievẽlės*, kitaip *Vidókas* drėgna pv. Josvainių mstl.

Jezavitiškių pv. Graužių k.

Graužių k. žemėvardžių apraše nėra, tačiau XX a. 4 dešimtm. Šingalių k. apraše dusyk paminėta *Jezavitiškių* pieva, priklausiusi Graužių k.

Plg. to paties regiono *Jėzuitiškio pieva* pv. Jsv, Kdn, Čeplinavos plv., tarp p.-v. Galulaukio k. ir š.-v. Montvilonių k. ribų, valstybės ž. 1927 m., dab. už Krekenavos kombinato (prieš Josvainius) pasukus į kairę Galulaukio k. link

[80] *z okolicy Dyrwoniszek; P[an]. Samuel Dyrwaniszko z Dyrwianiszków, Powiat Jaswoński* (Rejestry 1690: 198); *[Powiat Iaswoński] Dyrwaniszki JP. Stanisław Kondratowicz dym 1; Tamże JP. Marcin Iwaszkiewicz dym 1; Tamże JP. Michał Nieszukoć dym 1* (Taryfa 1775: 49); plg. avd.: *P. Jan [Sebastianowicz] Dyrwoniszko z jaświońskiej włości, na podjestku, koń 1, Powiat ejragolski* (Rejestry 1621: 58).

[81] *Matys Girniewicz Amilkobernis [Miasto Kieydany]* 1604 (Kdn LV: 25); *ex Grauzie <...> ex matr. Anna Girnaicia. Patrini Joannes Jurgaitis ex Grauzie* 1620 [Jsv K 1619–1632: 9v]; *Stanislai Girnaitis ex Jafwoiny* 1621: 17; *Caspari Girniunas* 1621: 17v; *kasper girniukas de kuniani* 1629: 172; *Iozeferus girnius ex suile* 1632 [Jsv K 1632–1635: 7v]; *Augustini girnaitis ... de pago Szarowo* 1640 [Jsv K 1637–1643: 37v]; *Nicolaus Wołutait' Fęlix Teisi' Iozeph' Girni' o'es de Swile* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2].

(Kėdainių krašto muziejaus fondai[82]). Vienuoliai jėzuitai dažnai liaudies buvo pavadinami *jezavitai, jėzualitai, izavitai*.

***Júodžupis* [*Júodžiupis*]** upl. Graužių k., auga gera žolė, 10 a., mokyklos žemės sklype, pavasarį laukų vanduo nubėga

Júodžiupis, Júodžupis upl. Jsv, Graužiai; sudurtinis hidronimas, pirmasis sandas iš *júodas* (Vanagas 1970: 248); juodas, tamsus vanduo (plg. Maironio „tamsus Nevėžis“); plg. **Juodoji pelkė, **Juodas pjaunis, **Juodupis, **Juodupė* plk. Dt, Jsv, Ruoščiai[83], **Juodupis* upl. Dt, Jsv, Ruoščiai[84].

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Čarnupėlis, Juodupelis* surašytojo parašytas, pv. Gerulaičių k.

Kam̃po kelelis upl. Graužių k., žema pieva, plati, 1 ½ ha, Jakienės Kotrynos sklype, važiuodavo į laukus kaimiečiai

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kam̃pas* ar., pv. Svilių k.

Kapẽliai, Kapaĩ kp. Graužių k., aukšta smėlio vt., 75 a, prie Labūnavos vieškelio, dabar arti jas pradėta

Graužų k., *senkapis*. Buvo kapiniai. Randama įvairių kaulų žmonių ir gyvulių, pinigų. 300–400 metų senumo, įvairių pagražinimų arkliams, senų durtuvų, kilpų, arklių žąslų. Senkapis visas ariamas. Reikėtų aptverti. Artimiausias kelias paminklui pasiekti – per Labūnavos bažnytkaimį (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 86, 1935 m.; l. 86–94, 101 apie senkapį). Graužių k., Josvainių vls., Kėdainių apskr. „1938 m. buvo tyrinėtas arklių kapinynas. Arkliai buvo laidojami pavieniai ir po kelius nevienodo gilumo duobėse. Duobėse buvo padedami šonu, kniupšti, o vienas aukštininkas. Arklai buvo laidojami su apranga. Prie arklių viršugalvių buvo randamos skardelės, skambučiai, įvijos, kabučiai ir gintaro karoliai. Viename kape buvo rastos sidabrų papuoštos kamanos. Buvo randama balnų sagčių ir kilpų. Nekurių arklių uodegos buvo puošiamos žalvariniais žiedais. / Arklių kapų viršuje buvo rasta degintinų žmonių kapų. Sudegintų žmonių griaučių liekanos ir apdeginti daiktai buvo supilami į nedideles duobutes. Iš įdomesnių daiktų reikia atžymėti: sidabrinę storėjančiais galais apyrankę, dvi sidabrinės pasaginės segės, sidabrinė lazdelė (ilgasis) ir žalvariniai svareliai. / Kapinyne rasta medžiaga nuo IX iki XIV amž.“ / J. Puzinas. Naujaus. proist. tyrin. duom. psl. 115–117 (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, p. 87–87v), 1938 m.

„Griaužių kaime, prie Nevėžio, pil. Zenono Žilinsko žemėje, yra senkapis, apleistas, be globos“ (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, p. 93), 1935 m.

Kapeliai pv. Graužų k., ant Nevėžio kranto (Kvedaravičienė 1980).

Kapùpė upl. Graužių k., tarp ariamų kalnų, prasta žolė auga, 15 m pločio, prie buv.

---

[82] Už žemėlapio nuorodą dėkoju Vaidui Baniui.

[83] *Чорное болото, урочище на границе Рощанскаго именія и Ясвойнъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 326); *Юдосъ пювнисъ или Юдуписъ, болото на границе именій Рощъ и Ясвойнъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 344;) *Юдупъ, ручай; Юдупъ или Юдосъ Пювнисъ, болото на границе именій Рощъ и Ясвойнъ* XVI a. antr. pusė Спрогис (1888: 344).

[84] *Юдупъ, ручай; Юдупъ или Юдосъ Пювнисъ, болото на границе именій Рощъ и Ясвойнъ* XVI a. pab. (Спрогис 1888: 344).

k. kapinių, Zenono Žilinsko sklype, eina į p. nuo priešistorinio ir istor. kapinyno; „Kairiame Kapupės krante randama įvairių žalvarinių daiktų: ginklų, pinigų ir kt. Randama daug žmonių bei arklių griaučių. Spėjama, kad Zigmanto Augusto laikų kapinės“

Pakartota dalis teksto, Graužių k., *Kapupė* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 95); užr. Jonas Glebavičius, Graužų pradžios mokyklos mokytojas, 1935 m.

Sudurtinis hidronimas, *kapaĩ* (Vanagas 1970: 233).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kapaĩ* parapijos kapai Josvainių mstl.

Kemsỹnė ežeriukai Graužių k., nedideli, prie Nevėžio upės, Povilausko Kazio ir Lyso Vinco žemėje

Lie. *kemsỹnė* „klampi bala, raistas“; tikriausiai tai Nevėžio senvagės žymės.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kemsìnkelis* kl. Malaikonių k.

Klampinẽlės **[*Klampynẽlės*]** ar. ž. su krm. Graužių k., baltžemis su moliu, 30 ha, Kerzos Juozo, Trano Aleksandro sklypuose, degtų plytgalių randama

Klampynẽlės ar., krm. Jsv, Graužiai.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Klampỹnės* klampi gn. Josvainių mstl.

Lū́gas lazdynais apaugęs kln. Graužių k., priesmėlis, 3 ha, prie Šušvės upės, krantus Šušvė potvynio metu labai verčia

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lūgẽlis* Šušvės krantas, karklais apaugęs, Josvainių mstl.

Marg̃ai pv. Graužių k., lygus paviršius su ežeriukais, 15 ha, š.-r. pusėje; buvo atskiri rėžiai, margais vadinami

Ežeriukai – galbūt Nevėžio senvagės pėdsakai.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Margẽliai* Šušvės įkalnė Angirių k.

Margẽlis ar. ž. Graužių k., lengvas priemolis bei priesmėlis, 30 ha, vakarinėje k. pusėje

Margelis vt. Jsv, Graužių k. (KG 1993-02-23: 3).

Mãsio upelis upl. Graužių k., karvėms gerti griovys iškastas, 4–5 m pločio, prasideda iš *Šulnių balos*; „Toje vietoje buvo ūkininko Masio ariamos žemės rėžiai“

XX a. 4 dešimtm. Josvainių krašto pvd. *Masys, Masiukas*; pvd. *Masys, Masaitis, Masiulaitis* randama XVII a. vid. Josvainių parapijoje[85]; plg. *Masio ganykla* gn. Krk, *Mãsdaržis* up., Josvainio int. Krkn.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Masiùko balẽ* šlapia pv. Josvainių mstl.

Pagráižos pv. Graužių k., žema užliejama vt., ½ ha, netoli Šušvės upės, mokyklos ž.

Parõvės pv. Graužių k., balų vt., 10 ha, prie Paliepių dvaro rubežiaus

Papáltis ež. Graužių k., ½ ha, rytinėje kaimo pusėje, Povilausko Kazio ir Labučio Antano žemėje; žuvies yra ir laukinės antys peri

Papáltis ež. Jsv, Graužiai. Antrinis hidronimas, priešd. *pa-* vedinys (Vanagas 1970: 220); sietina su lie. *pãlios* „didelės balos, pelkės, raistas“,

[85] *Io'ane Masait' de Ioswoinie* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *cu' Sophia Masaicia <...> omnes de Boiany.* 1644: 2; *Casper Masiutonis de Gialw[a?]y* 1644: 2v; *Augustinus Masait' <...> omnes de Płaktynie.* 1644: 3v; *Ioa'nes Masait' de Płaktynie* 1645: 4v; *cu' Margarita relicta Augustini olim Masait' de Iaswonie* 1645: 4v; *Gregorius Masait' <...> de Kuniany <...> Ioannes Masait' de Płaktynie* 1645: 5; *Casimirus Masiulaitis <...> omnes de Rugiany* 1645: 5; *Ioa'nes Masaitis de Płaktynie* 1646: 5v.

balt. „klanas, upelis“; plg. *Páltis* b., mš. Jsv, *Páltis* upl., grv., pv. Mnt, *Paĺtis* tv. Mnt,; *Paltis* up. Srv, *Páltis* b. Kdn, *Papaltis* pv. Pld, Kudžionių k., **Papelčiai* galudvaris (užusienis) Krk, *Papãlčvalka* pv. Gdž, Jokūbaičių k., *Gùdpalčiai* mš. Gdž.

Pašušvỹs krūmais apaugusi ž., Graužių k., lengvas juodžemis, 15 ha, prie pat Šušvės, potvynio metu griauna Šušvė krantus

Pùsbalos b. Graužių k., 150 x 60 m, prie Nevėžio upės, Kazio Kalinos ir Augustinaičio Povilo

Ragaĩšbala b. Graužių k., auga viksvos ir smilgos, ½ ha, Daraškos Juozo sklype, vasaros metu išdžiūsta

Plg. *Ragaĩšbalis* pv. Jsv (LHEŽ 1981: 270); pvd. *Ragaĩši(u)s, Ragaišỹs, Ragaĩšė*, lie. *ragaĩšius* „ragaišių – tokių kepinių – gamintojas ar pardavėjas“, *ragaĩšis* „rupių miltų duona“ (Zinkevičius 2008: 531, 545); lie. *ragaĩšis* „kvietinių ar miežinių miltų duona“ (pirminė reikšmė „rago pavidalo paplotis“), *rãgas, kepaĩšis* „ragaišis, paplotis“ (Sabaliauskas 1990: 208).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Užbalỹs* ar. ž. ir pievos Josvainių mstl.

Skerdìmų ravas grv. Graužių k., skersai kaimo lauko, 2 km ilgio, vidury kaimo, įteka į *Parovę*

Lie. *skerdìmas* „iškirsta miške vieta, skynimas“; plg. avd. *Skeřdžius*, lie. *skeřdžius* „vyriausias piemuo, bandos prižiūrėtojas, kerdžius“, *skerdìkas*. Lie. *skeřsti, skrę̃sti*, pr., balt. „pjauti, (at)skirti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=2202&zymeti=1945); plg. *Skerdimai* pv. Pld, *Skerdimas* gn. Srv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Skýnimai* ar., pv. Svilių k.

Stadálvietės pv. Graužių k., pailgos, prie Nevėžio upės, Z. Žilinsko žemėje

Stadálvietės, Stadalvietė pv. Jsv, Graužiai; *Stadalvietė* pievos ir upokšniai Jsv, Graužių k. (KG 1993-02-23: 3); plg. pvd. *Stadalà, Stadãlius*, sl. *stadãlius, stadalniñkas* „užvažiuojamųjų namų su pastoge arkliams pastatyti laikytojas“, sl. *stadala* „užeigos namai, vieta arkliams statyti“, avd. *Stãdis, Stadỹs* (Zinkevičius 2008: 496, 545, 138); polonizmas *stadalà, stadãlė* „užvažiuojami namai su pastoge arkliams pastatyti; pastogė arkliams pastatyti užvažiuojamame kieme prie smuklės; karčemos pastatas arkliams laikyti, vežimams statyti; tvartas; kluonas, klojimas, daržinė“, brus. „užeiga“ (Kregždys 2016: 593–594); plg. *Stadalvietė* ar. Trs, Užžartėlės k., **Stadalvietė, *Stadalvietės laukas* ž., sklp. Lbn 1641 m.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Peklẽlė*, taria *Peklãla*, daržas Josvainių mstl., *Karčiama*, kitaip *Vigoda*, ar. Sviliukų k.

Šulnių balẽ [Šulnių bala] b. Graužių k., pjautuvo pavidalo, ½ ha, Graužių k. ganyklose

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šulnẽlis* pv., vietomis ariama Šingalių k.

Šušvýtė pv. su krm. Graužių k., žema vt., 7 ha, vakarinėje k. pusėje, pavasario potvynio metu Šušvės vanduo teka

Vidùmiškis ar. ž. Graužių k., žema vt., prasta ž., 15 ha, Kerzos Antano sklype; pasakojama, kad seniau buvo miškas

Vidùšušvis ež. Graužių k., vingiuoto pavidalo, 5 ha, Zigmanto Antano sklype; pasakojama, kad seniau Šušvės vaga buvusi

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vidùšušvis* ar. ž. su pievomis Plaktinių k.

Višpelos b. Graužių k., auga prasta žolė, ½ ha, Zabotkos Aleksandro sklype, klampi vt. Galbūt *Višpelis, Vispelis, Vispolis, Vispulis*. Galbūt iš lenk. *wyspa* „sala“; plg. *Vìspa* s. Šušvės up. Krk, *Vispa* ar. Trs, *Vỹspa* ž. p. Lbn ap., *Sabìna, Vispìsė* sod. Dt, Valučių k., *Višpelis, Višpilis* plkln. Ar. Plg. dvikamienį lie. avd. *Višpulas* (Zinkevičius 2008: 164).

„***Graužų ganyklas*** ir Kunionius skiria kelias. *Graužų ganyklos* – tai išdalinti šniūrai: alksnynai, krūmai. Tę gydavo karves iš anapus Šušvės“ (Kišonaitė 2019).

Grumbliškių vs. 1935 m.

Gaũgarinė [Gangarinė?] ar. ž. Grumbliškių vs., juodžemis su smėliu, lygi vt., apie 1 ½ ha, apie 50 m atstu nuo Svilių valdžios miško iš v. pusės

Gaũgarinė (Gáugarinė?) ar. Jsv, lie. *gaũgaras* „kalno viršūnė, kalnagūbris, kauburys“ (LVŽ III 2018: 101); Ga**n**garynė – nuėsta pieva, išdžiūvusi, reta žolė, kalno viršūnė; nuskurdusi augmenija (Pririšau karvę ant ga**n**garynės) (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

Gruñbliškiai vs., ž. lygi, apie 16 ha, iš p., r. ir v. supa valdiškas Svilių miškas; „Pasakojama, kad prieš Did. karą rusai dabartinių Grumbliškių vn. rašydavo dokumentuose Paliedžio vienk. Grumbliškių pavadinimas kilo nuo ten gyvenusio Grumblio, kurį rusų valdžia po 1863 m. sukilimo už lietuvybę išsiuntę į Sibirą, o į Grumbliškius atkėlė kolonistą rusą“

Gruñbliškis, Gruñbliškė, Gruñbliškiai k., vs., dv. Jsv, Angiriai, Sviliai. Raštuose randama nuo 1902 m.[86] Panaikintas 1971 m.[87] Pvd. *Grumblỹs* (LVŽ III 2018: 318); lie. *grumė́ti, gruménti* „griausti, dundėti“; plg. *Gruñbliškė* pv. Jsv (LVŽ III 2018: 317), *Grãmas, Pagromela* up. Št.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Paliẽdė* Liedo žiotys, Josvainių mstl.

***Sasvilà* [*Sąsvila*]** upl., pv. Grumbliškių vs., teka iš p. nuo miško, įteka į Liedą

Sąsvila, Sąsvilà up., Liedo kair. int. Jsv, Prnv. Antrinis hidronimas, galūnės vedinys, su balsių kaita, iš veiksmaž. *susvìlti* (Vanagas 1970: 59); lie. *svìlti, svelti* „smilkti, rusenti, gruzdėti“; ide. „degti, rusenti, smilkti, rūkti, alsuoti ugnimi; saulės šviesa, šiluma; liepsna, ugnis“; plg. **Josvilai* gyv. vt., **Sviloniai* l. Št.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Sviliaĩ* k.

Ivanauskynės dv.

Ivanauskynė, Ivanauskynės dvaras dv., galudvaris (užusienis) Jsv; tikriausiai

[86] *Грумблишки односелие* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48); *Дв. Грумбилишки* į p. nuo Angirių, į v. nuo Svilių (Ž 1915); *Grumbliškio vienk.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Grumbliškio* k. (LATS 1959 Jsv).

[87] *Grumbliškio vienkiemis* Josvainių ap., panaikintas 1971-10-27 (Kavoliutė 2019: 287); *buv. km. Grumbliškis* į p. nuo Liedo up., tarp Pernaravos ir ir Svilių miškų, Prnv ap. (Girininkijos 1983: Jsv grn., 39 masyvas).

minimas XVI ar XVII a.[88], būta ir XX a. pirm. pusėje[89], nuo seno valdė Daugirdai ***Ivanauskỹnė*** mš. Kdn ur., Sks grn. (LMV 1994: 86); *miškas Ivanauskinė* 36,5 ha (Girininkijos 1983: Cinkiškio grn., 45[1] masyvas)

Jasnagurka vs., k., Karūnavos dv.

Jasnagurka, žemėvardžiai XX a. 4 dešimtm. neužrašyti, tačiau keliuose tekstuose minima

> XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lotadaržis* ar. dr. Malaikonių k., juodžemis, keturkampios išvaizdos, 15 ha, ž. randasi nuo Jasnagurkos v[s]., *Raudó[n?] kalnis* kln. Malaikonių k., deš. Šušvės krante, Jasnagurkos k. žemėje.

Jasnagùrka raštuose minima nuo 1687 m.[90]; pavadinimai laiko tėkmėje įvairavo: iki *Jasnagurkos* vardo – *Karūnava* (žr. toliau), **Bernaciškiai, *Bernotiškiai* 1756 59 m.[91]*, Chrapovickio dvaras* XVIII a. antr. pusėje ir pab.[92]*, Skaistkalnis*[93] ir *Stankūniškis* XX a. tarpukaryje[94]*, Jasnagurkos piliavietė, Jasnagurkos dvaras, Jasnagurkos dvarelis, Jasnagurkos palivarkas,* galbūt **Kionigsburgas* a. pr.[95], dv., plv., k. Knn,

[88] *Ivanauskynė* dv. Jsv, savininkai Daugirdai (Židonis 2011: 65).

[89] *Ивановскиня застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48); *Ivanauskynės dvaras* tarp Bajėnų ir Šaravų miškų, šeimininkė Vanda Daugirdaitė (KG 2000-08-05: 5).

[90] *D'nus Iosephus Horodecki protunc z Iasneÿ Gurÿ* 1687 [Jsv K 1673–1688: 133v] (plg. *de Villa Generosi Dni Iosephi Horodecki* 1692 [Jsv K 1688–1698: 31v], *Dny Josephy Horodecki* ***vice capitaney*** *Jaswonensis* 1681 [Jsv K 1673–1688: 87]); *z Iasneÿ Gurÿ* 1690 [Jsv K 1688–1698: 20]; *de Iasnogarka* 1763 [Jsv M 1738–1783: 30]; *de Iasnogurka* 1764: 31v; *de Aula Jasnogurki* 1782: 78; *de Circumfer' Jasnogorka* 1793 [Pnvž K 1792–1821: 6]; *им. Ясногурка, Статковских*, 541 dešimtinė žemės *Список имениям Северо-Западнаго края, подлежащим обязательной продаже в 2-х годичный срок, на основании высочайшого поведения 10-ого декабря 1865 года*, Вилно, 1866, т. II: По Ковенской губернии, с. 6–7; prie Jsv, dešiniajame Šušvės krante, Jasnogorkos plv. pastatytas ant aukštumos, kuri laikoma supilta; seniau aukštuma buvo apsupta pylimais, kurie baigė išsilyginti; piliavietė buvo keturkampio formos; kasinėjant pylimuose rasti 3 akmeniniai rutuliai (Покровский Ф. *Археологическая карта Ковенской губернии*, Вильна, 1899: 125, nusakoma pagal: Almonaitis 1998 A: 7, 9; Almonaitis 1998: 154); *Ясногурка фольваркъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 49); *Ясногурка* фольв. Jsv, 90 gyv., 6 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 64); *Jasnagurkos* plv. (VGS 1923 Jsv); *Jasnogurkos pv.* [plv.] Josvainių vls. (Tarasenka 1928: 142); *Graužių k., Jasnagurkos dv.* (Kolupaila 1938: 195); *Jasnagurkos poliv.* Jsv vls. (1942 LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Jasnagurkos* k. (LATS 1959 Knn); *Jasnagùrka* (1) k. (LATSŽ 1974 Knn); *Jasnagurka, Jasnagurkos dvaras* dv. Vidugiriai pirko 1926 m. iš Onos Daugirdaitės (Kunioniai 2001); *Jasnagurkos dvaras* (Kolūkiai 1968: Mičiurino kol., Kunioniai); *Jasnagùrka* (1) k. (RC 2014 Jsv).

[91] *De Bernaciſzki alias Iasnogurca* 1756 [Jsv K 1738–1761: 129v]; *De Iasne Gurki alias Bernaczyszka* 1759: 153.

[92] [*Jasnagurka*] plv., priklausė Dotnuvos dvarui (Chrapovickių valdos) 1777, 1779 (LVIA SA 159); *[Powiat Iaswoński] Dwor Iasnogórka. Tegoz JWJP. Szczyty Kasztel: Mscicl' dym Dworny 1; Tegoz dymow podanſkich 21* (Taryfa 1775: 49); *do Jasnogurki JW Jnstygatora* [Eustachijus Chrapovickis] 1793 Kdn dv. (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000398984 l. 17); *de Jasnogórka aulæ Chrapowiciov'* 1795 [Pnvž K 1792–1821: 10]. Dotnuvos dv. šeimininkas Eustachijaus Juozapo Chrapovickio (1720–1802) žmona buvo Teresė Ščytaitė (mirė 1809 m.) – Dotnuvos, Terespolio, Jasnagurkos (prie Jsv) ir Baisogalos dvarų paveldėtoja, susituokė 1750 m. Jsv bažnyčioje.

[93] Janina Valkauskaitė: „Kai tarpukariu buvo vajus sulietuvint visus pavadinimus, norėjo pavadinti *Skaistakalniu*, bet Vidugiris neleido, sakė, reikia išlaikyti istorinį pavadinimą“ (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

[94] *Skaistkalnis* sulietuvintas Jasnagurkos dvarelio (Knn) pavadinimas; *Stankūniškis* XX a. tarpukario Lietuvos kariuomenės štabo žemėlapiuose (Almonaitis 1998 A: 12).

[95] *Jasnagurkos piliavietė, Jasnagurkos dvarelis, Jasnagurkos palivarkas* prie Šušvės slėnio (Almonaitis 1998 A: 7, 9); tikėtina, kad „Kionigsburgo pilis stovėjo Jasnagurkos dvarvietės vietoje ar kažkur prie jos“ (Almonaitis 1998: 155); „Istorikų iki šiol nelokalizuota Kionigsburgo pilis greičiausiai stovėjo sunaikintame Jasnagurkos piliakalnyje prie Josvainių“ (Almonaitis 1998: 181). Ordino maršalo 1405-08-16 laiške: „kunigaikštis Vytautas pastatė pilį ir mums, kaip svečiams, perdavė, ji vadinosi Kionigsburgas“; Z. Ivinskis teigė pilį buvus „netoli Josvainių ant Šušvės kranto (Jasučio žemėje)“, Šušvės žiočių rajone, netoli Nevėžio, M. Jučas pilį lokalizavo

dešiniajame Šušvės krante. Taigi ne sykį patirtos vardo transformacijos.
Jasnagurka vs. Knn XX a. pr.[96]
Remdamasis geografine padėtimi ir istoriniais aprašymais, archeologinių tyrimų medžiaga, dvaro ir sunaikinto piliakalnio teritorijoje istorikas Vytenis Almonaitis bandė lokalizuoti medinę kryžiuočių Kionigsburgo pilį, gyvavusią 1404–1409 m. (priklausė XIV a. pab.–XV a. pr. Nemuno ir Nevėžio pakrantėse pastatytų kryžiuočių tvirtovių sistemai). Čia buvo Žemaitijos vaito rezidencija, savotiška Žemaitijos sostinė, iš jos buvo koordinuojamas vakarų Lietuvos valdymas; tikriausiai ši pilis buvo užimta ir sunaikinta 1409 m. per žemaičių sukilimą.
Atkreiptinas dėmesys į to paties laikotarpio faktus: tarp Vokiečių ordino įkaitų 1405 m. minimi *Sirtawt von Jaswayn* ir *Kyburt von Jaswayn*[97]. Žinoma, tai fiksuoti asmenų vardai, bet ta šaknimi pvd. gerokai vėliau randama Josvainių krašte[98].
Kėdainių krašte aptinkama vietų Jasnagurkos vardu, tokių svetimkalbių pavadinimų reikšmes šifruotume: lenk. *jasny* „šviesus, žėrintis“ ir lenk. *górka, pagorek* „kalnelis“, rus. „kalnelis, pakyla“. Plg. lie. *gurà* „plika kalva“, *gùras* „kauburys, išsikišimas; kalno viršūnė; atskiras kalnelis kalnuose“ (Karaliūnas 2015: 220), lie. *gùrti (gũra)* „trupėti, smulkėti, byrėti; silpnėti; nykti, tižti, glebti; irti“ (LVŽ III 2018: 364); lie. *gūréti* „kiurksoti, styrėti“, *gurnis* „liemuo, talija“; t. y. išlinkusioje, kumpoje vietoje esantis; plg. *Jasnagurka* vs. Dt, *Jasnagurka* vs., plv. Krk, *Jasnagurka* vs. Prnv,

„Pernaravos apylinkėse prie Nevėžio“, B. Dundulis – „prie Šušvės, netoli Josvainių“ (Almonaitis 1998 A: 3, 7; Almonaitis 1998: 153). „Z. Ivinskio nuomone, pilis buvo pavadinta Kionigsburgu pagerbiant statytoją [Vytautą] ir prisimenant Salyno suvažiavimą, kuriame šis buvo apšauktas karaliumi“; „Vytautas karaliumi vadintas ir kitais atvejais“ (Almonaitis 1998 A: 4, 10; Almonaitis 1998: 153). *Kionigsburgas* Vokiečių ordino medinė pilis, Lietuvos kariuomenės pastatyta 1405 m. rugpjūčio mėn. pirmojoje pusėje per 5 ar 8 dienas, paskui dar įtvirtinama, lokalizuojama Jsv ap.; greičiausiai egzistavo iki 1409 m. Žemaitijos sukilimo; iki 1406 m. vidurio buvo Ordino administracijos Žemaitijoje centras, rezidavo Ordino skirtas vaitas M[ykolas]. Kűchmeisteris [Michael Küchmeister], „sostinė“ perkelta į Dubysos pilį (Almonaitis 1998 A: 3–12); *Kionigsburgas*, pilį per 5 ar 8 dienas 1405 m. rugpjūtį pastatydino Vytautas kryžiuočiams; įsiterpusi į Žemaitiją giliau nei stovėjusios panemunėje; iki 1406 m. vidurio buvo vokiečių administracijos Žemaitijoje centras; Žemaitijos vaitas Mykolas Kűchmeisteris (Almonaitis 1998: 148, 149, 152–157, 160); tikimybė Kionigsburgo pilį stovėjus Jasnagurkos palivarko teritorijoje, Jasnagurkos dvarelio vietoje, aukštumos kyšulyje tarp Šušvės ir Šv. Jono upelio slėnių, kur tebestovi gyv. namas ir XVIII a. mūrinis svirnas, iš trijų pusių apsupta natūralių griovių (Almonaitis 1998 A: 7, 9; Almonaitis 1998: 154–155); „Istorikų iki šiol nelokalizuota Kionigsburgo pilis greičiausiai stovėjo sunaikintame Jasnagurkos piliakalnyje prie Josvainių“ (Almonaitis 1998: 181); „Dar 1405 m. vasarą prie Josvainių, dabartiniame Jasnagurkos kaime, buvo pastatytas Kionigsburgas“; „pirmuoju jų [vokiečių] administracijos centru [Žemaičiuose] tapo Vytauto jiems pastatyta Kionigsburgo pilis prie Josvainių“; 1409 m. gegužės mėn. antrojoje pusėje žemaičių sukilimas, „sukilėliai greit užėmė dvi Ordino pilis. Viena iš jų, matyt, buvo Kionigsburgas prie Josvainių“ (Vytenis Almonaitis, *Vokiečių ordino Dubysos pilis* // *Seredžius*, Vilnius: Versmė, 2003, p. 102–114); žemaičių sukilimas 1409 m. gegužės mėn., Rumbaudo (aukštaičio, Vytauto skirto vyriausiojo vado) „vedama kariuomenė į Žemaitiją veržėsi iš už Nevėžio ties Krekenava. Taigi, pirma pakeliui jiems buvo Kionigsburgo pilis“ (Almonaitis 1998: 168, 169).

[96] *Ясногурка* однос. Jsv, 5 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 64).

[97] Žemaitijos bajorai 1390–1413 m., parengė Rimvydas Petrauskas, http://www.varniai-museum.lt/index.php?mid=37&art=341 .

[98] *Samuelis Syrtowt ... de Goyʃzewka* 1665 [Jsv K 1658–1668: 53]; *teste D'no Samuele Syrtowt de Goyzeha* 1677 [Jsv S 1673–1712: 16]; *Dni Iozephi Syrtowt <... d>e Gayzewka* 1700 [Jsv K 1699–1711: 10]; *Samuelis Sirtow depernarowa* 1719 [Jsv S 1714–1721: 39]; *Samuelis Sirtowt depernarowa* 1720 [Jsv S 1714–1721: 39v]; *GD: Antonius Syrtowtt de Kiry Pareciæ Gyrtokolensis* 1761 [Jsv S 1741–1783: 33v]; *Jozefa i Viktoryi z Woytkiewiczow Syrtotow w okol. Ongirach* 1833 [Jsv K 1828–1834: 68].
Stephany Kibort <...> de Mondwiłany 1706 [Jsv K 1699–1711: 77v]; *Patris Georgij Kibaras Matris Annæ Paplauskucie L Thori LL Ioannes Augustas cum Magdalena Grynaycie omnes de Villa Kuniany* 1780 [Jsv K 1779–1792: 14v].

Kur galėjęs būti Kionigsbergas

Jasnagurka dv. Trs, Anc, *Gùras* kln. Prnv, **Gurniai* vt. Št, *Górkiškis* pv., ež. Pld, *Pagū́rka* pv. (buv.) Lbn ap., *Pagùrkiai* mš. Šlp, *Lipagurka* vs. Nc.

Kunionių krašto Jasnagurka – buvusios Horodeckių, Ščytų, Chrapovickių, Statkauskų, Daugirdų, Vidugirių valdos.

XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Stankū́niškis, Stankūnų̃ kalnas* kln. Paliepių dv.

XIX a. antr. pusės ir XX a. pr. tekstuose skiriamos dvi netoli viena nuo kitos esančios Karūnavos: viena traktuojama kaip Jasnagurkos kaimas prie Šušvės, Statkauskų valda, 8 varstai iki Kėdainių[99]; kita – prie Nevėžio, esanti už 6 varstų nuo Kėdainių[100]. Internetinėje erdvėje suplaktos dvi skirtingos vietos – Nevėžio Karūnava (Pelėdnagių ap.) ir Šušvės Karūnava (buvę savininkai Statkauskai) (https://lt.wikipedia.org/wiki/

[99] *Koronów*, inaczej *Jasnogórka* (ob.), daw. *Koranów*, dwór tamże, okr. polic. i st. p. Kiejdan, o 8 w. od Kiejdan, o 44 w. od Kowna, nad rz. Szuszwą, między Jaswojniami a Polepiem, ma grunta bardzo dobre, dużo łąk, dziedzictwo Statkowskich (*Słownik* 1883, t. IV: 411); *Короново* дер. Jsv, 304 gyv., 4 varstai iki Jsv, 9 varstai iki Kdn gel. st. (Алфавитный 1903: 29).

[100] *Koronów*, wś nad rz. Niewiażą, par. i gm. Jaswojnie, o 5 w. od. Jaswojń, o 6 od Kiejdan, ma 35 osad włośc., grunta bardzo dobre (*Słownik* 1883, t. IV: 411); *Короново именie* Jsv vls. ŽVS 1902: 48v; *Короново* именie Jsv, 45 gyv., 7 varstai iki Jsv, 7 varstai iki Kdn gel. st. (Алфавитный 1903: 28).

Kar%C5%ABnava).

Pateiktuose XVI–XIX a. istorijos dokumentuose ir literatūroje fiksuotas Karūnavos dvaras (palivarkas), esantis prie Šušvės upės ir Graužių k. [101]; kartais rašytas kaip Graužių dvaro atitikmuo [102]. Karūnavos vardas, kartais nurodant kaimą, fiksuotas nuo XVII a. pr. Josvainių bažnyčios metrikose[103]. „Tikėtina, kad apie didžiojo kunigaikščio (Karaliaus, „Karūnos“) valdas primena ir <...> minimas Karūnavos kaimas, esančio prie Josvainių, vardas“ (Almonaitis 1998 A: 11).

Kraštotyrininko intriga. Livonijos ordino kariaunos šeštas suvalkas (poilsis, nakvynės vieta) 1372 m. buvo vietoje, kuri užrašyta kaip *Andigenkuthi* (***Antagynutė***), iš čia buvo nuniokoti laukai: *Ramynne* (***Ruminiai***), *Babyne* (***Babėnai***), *Gaydine* (***Kėdainiai***), *Karianowe* (***Karūnava***), *Labunowe* (***Labūnava***), *Pedins* (***Pėdžiai***), *Kapplius* (***Kapliai***), *Narmayne* (*Normainiai*; plg. ***Normainiai*** dv. Št) (LvK 1372). Kai kurių asmenų *Karianowe* siejama su prie Labūnavos esančia Karūnava[104]. Taip, ji yra arti Labūnavos. Tačiau 1) ordino žygio nuotoliai iki objektų įvairiomis kryptimis buvo gerokai tolesni, ne ranka pasiekiami; 2) netoli Šušvės Karūnavos, gretimame Graužių kaime, rastas IX–XIV a. kapinynas; 3) Šešupės Karūnava buvo reikšmingas administracinis punktas XV a. pr. (pagal Almonaitį); 4) čia, kaip svarbiame Rusijos valstybės objekte, XIX a. antr. pusėje buvo policijos punktas ir pašto stotis[105]. Taigi Livonijos ordino kariaunos 1372 m. nuniokotas Karūnavos laukas tapatintinas su Jasnagurkos teritorija.*[106]*

---

[101] *Корянов'ского люди; Под тым приставом корянов'ским* 1537 Žasetos vls., Karūnava (Mackavičius: 28, 30); *Karūnava (Jasnagurka)* dv. Jsv, savininkai Daugirdai (Židonis 2011: 65); *de Aula Coronouiensi* 1687 [Jsv K 1673–1688: 137]; *ex Aula Koronowo* 1690 [Jsv K 1688–1698: 13v]; *De Avla Koronovien'* 1757 [Jsv K 1738–1761: 135]; *de Koronowa Par' Jasvon'* 1787, 1788 [Kdn Jurgio S 1758–1796]; *de Aula Koronow Par: Jaswoynen'* 1820 [Jsv K 1820–1828: 10v]; *Дв. Короного или Ясногурка* (Афанасьев Д. *Материялы для географии и статистики России. Ковенская губерния*, С-Петербург, 1861: 721); *Karūnava* plv. Jsv, „Vėliau Karūnava pavadinta *Jasnagurkos* vardu“ (Kviklys 1991: 404).

[102] *in Aula Koronowa, alias Grauze* 1695 [Jsv K 1688–1698: 58]; kaip Kėdainių dvaro palivarkas *Folwark Koronowo. mil 2, od Kieydan, do któr[o]go Grauż y Grauże Podd:[anych] 24* 1793 (https://kolekcijos.biblioteka.vu.lt/en/islandora/object/atmintis:VUB01_000398984#00001 l. 7).

[103] *de koronowo* 1602 [Jsv K 1601–1615: 20]; *dekoronowo* 1603: 11v, 13; *de koronowo* 1603: 14, 16v; *de coronowo* 1603: 16, 16v; *de karanowo* 1604?: 1; *de koronowo* 1606: 23; *de schoronowo* 1607: 61; *de karanowo* 1623 [Jsv K 1619–1632: 95v]; *ex karunowo* 1635 [Jsv K 1632–1635: 32v]; 1637 [Jsv K 1637–1643: 2v]; *de Koronowo, de Koronowa* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2v]; *de Karonowo* 1646: 6; *de Koronowo* 1663: 50v; *de Koronowo* 1664: 55v; *de Koranowo* 1667: 62v; *de koronowa* 1671: 73, 74v; *de Koranowo* 1673 [Jsv K 1673–1688: 3v]; *de Koronowa* 1674: 12v; *de Koranowo* 1674: 13v; *de Koronowo* 1677: 38, 38v; *de Koronowo* 1680: 76v; *de Koronowo* 1685: 117v; *de Koronowo* 1691 [Jsv K 1688–1698: 27]; *de Koronowo* 1692: 30, 33v; 1693: 43; 1694: 46v, 53; *de Korunowa* 1755 [Jsv K 1738–1761: 118v]; *De Koronowa omnes* 1757 [Jsv S 1741–1783: 22]; *De Korunowa* 1758: 24; *de Villa Korunowa* 1774 [Jsv K 1761–1779: 103v]; *de Koronowa* 1775 [Jsv S 1741–1783: 75]; *de villa Koronowa* 1777: 70v; *de Koronow* 1779 [Jsv K 1779–1792: 3v]; *de Villa Korunowo* 1780: 6; *de Villa Koronowa* 1780: 14; *de Koronowo* 1797 [Jsv S 1784–1808: 40]; *de Villa Koronowa* 1781 [Jsv K 1779–1792: 15v, 17v, 18]; *Коронова деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48).

[104] *Karūnava* dv., k. Lbn, Nevėžio deš. krante, Livonijos kronikoje minima 1372 m., vėliau valdoma bajorų Bonarų, nuo 1568 m. tai Vilniaus kašteliono Jono Kiškos valda, XIX a. šeimininkai Statkovskiai, XX a. pr. buvo 45 valstiečių sodybos (Kazlauskas 2018: 141); sumaišo interneto medžiagą, Statkovskių valdos prie Kunionių.

[105] *Koronów*, inaczej *Jasnogórka* (ob.), daw. *Koranów*, dwór tamże, okr. polic. i st. p. Kiejdan, o 8 w. od Kiejdan, o 44 w. od Kowna, nad rz. Szuszwą, między Jaswojniami a Polepiem (*Słownik* 1883, t. IV: 411).

[106] Josvainių bažnyčios metrikų knbnygos įrašas: *Anno 1705. Martij. / d 10.* ***Miles pedester*** *Sepulty e' / in Cœmeterio a Confeſsy attamen. / qui* <...> [Jsv M 1701–1719: 5]; pėstininkas karys; be vardo. Tuomet vyko karai su švedais.

Švedų žemėlapyje tarp Josvainių ir Kėdainių pažymėta Karūnava, 1702 m. Nuotrauka iš Dariaus Žeruolio archyvo

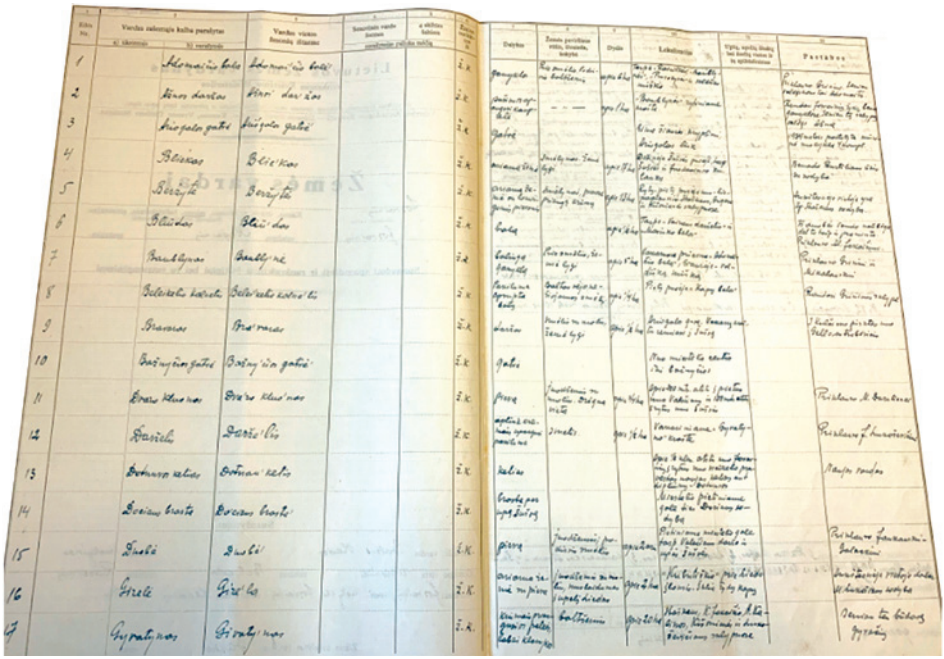
XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Kapẽliai, Kapaĩ* kp. Graužių k., *Karũnkelis* kl. Josvainių mstl.

***Dvarkelio* g.** Jasnagurkos k. (RC 2014 Jsv)

Jasnagurkos kryžius krž. Knn (Kišonaitė 2019)

Jasnagurkos piliakalnis, Piliakalnis kln., plm. Knn, Jasnagurkos plv. aukštuma, Šušvės slėnyje, prie Švento Jono upeliuko[107]

[107] *Jasnogurkos pv.* [plv.] Josvainių vls. „Aukštuma, ant kurios stovi plv. trobesiai, vadinama Piliakalniu ir yra apvesta pylimu, kurs dabar yra išartas. Ariant lauką, buvo rasti trys akmeniniai rutuliai“ (Tarasenka 1928: 142); *Piliakalnis* „Josnogurkos polv. aukštuma“ Knn (Biržys 1934: 408); *Piliakalnis* aukštuma Jsv, Karūnavos plv. lauke (Kviklys 1991: 404); „ši kalva laikoma supilta, nuo seno žmonių vadinama piliakalniu“, prie Šv. Jono

Vlado Balsio pildytos anketos apie Josvainių miestelį fragmentas, 1936 m. LKI. Fotografavo Darius Žeruolis

Raudó[n?]kalnis kln. Knn, Jasnagurkos k., deš. Šušvės krante

Šv. Jono upeliukas, Šveñtas Jõnas, Šveñto Jõno upẽlis upl., Šušvės int., Knn, Jasnagurkos plv.[108]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šv. Jono upelis* upl. į Šušvę per vieškelį, Angirių k.

Vidugirio bala b. Knn, Bajėnų k., *Kauprės* pievoje (Budrys 2001); XX a. 4 dešimtm. Jasnagurka priklausė Žemės ūkio akademijos dėstytojui Zbignevui Vidugiriui

Josvainių mstl. 1936 m.

Adomaičio balẽ ganyklos Josvainių mstl., prie smėlio, podirvis baltžemis, apie 6 ha; tarpe *Rainiškės, Baublynės, Prusokynės* ir valdiško miško; priklauso Griniui, seniau valdęs koks tai Adomaitis

Adomáičio balà, Adomáičio balẽ b. Jsv; *Adomáičio balà* b. Jsv (LVŽ I 2008: 15); plg. Josvainių krašto avd. *Adomáitis*.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Adomaitỹnė* ar. ž. su pievomis Pažiemkelio k.,

Ariógalos gatvẽ g. Josvainių mstl., eina š. kryptimi, Ariogalos link; „1934 metais pastatyta mūrinė mokykla 4 kompl.“

Ažnõs daržas pušimis apaugusi kauprelė Josvainių mstl., prie smėlio, podirvis

upl., greičiau gynybinio komplekso dalis, gal senos vietinių gyventojų pilaitės vieta (Almonaitis 1998 A: 8–9); *Jasnagurkos piliakalnis* Knn (Kunioniai 2001).

[108] *Šveñtas Jõnas, Šveñto Jõno upẽlis* up., Šušvės int. Jsv (Vanagas 1970: 270); *Šveñto Jõno upẽlis* up. Jsv (LHEŽ 1981: 338); *Šv. Jono upeliukas* Jasnagurkos dvarvietėje, prie piliakalnio liekanų (Almonaitis 1998 A: 8); *Šv. Jono upelis* į rytus nuo Jasnagurkos dvarvietės (Almonaitis 1998: 155).

baltžemis, apie 1 ha, *Baublynės* rytiniame krašte; „Randasi Josvainių žydų bendrose ganyklose. Seniau tą sklypą valdęs Ažna“

Iš pvd. *Ažnà* (LVŽ I 2008: 255).

Baublỹnė balinga gn. Josvainių mstl., priesmėlis, ž. lygi, apie 5 ha, v. prieina *Adomaičio bala*, š. – valdiškas miškas; priklauso Griniui ir Mikalauskui; „Seniau tas plotas buvo priaugęs karklų, kuriuose buvo paukščių, baubliais vadinamų“

Baublỹnė plk. Jsv (LHEŽ 1981: 60, 295, LVŽ I 2008: 400), *Baublynė* raistas, Vainikų link, „Ten gyvenę paukščiai – baubliai. Jie, pasakojama, ir baubliuodavę taip, kad girdėdavosi baisus triukšmas“ (Kvedaravičienė 1985).

Bažnýčios gatvẽ g. Josvainių mstl., nuo miestelio centro iki bažnyčios

Plg. *Bažnytẽlė* krm., mš., gn. Jsv (LVŽ I 2008: 408), *Bažnytẽlė* kln. Knn (LVŽ I 2008: 408).

Beleĩkelio kalnẽlis pakiluma, apsupta balų, Josvainių mstl., baltas vėjo nešiojamas smėlis, apie ¼ ha, p. pusėje *Kapų balos*; Gryniaus sklype; „Ta kauprelė seniau buvo apaugusi kadugiais. Dirvožemis – baltas lekiantis smėlis, kurį žmonės vadindavę *bielūga*, o lenkuoją žmonės nuo žodžio *bialy piosek* pradėjo vadinti *Beleikelio kalneliu*“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Josvainių klebono Pranciškaus Vasiliausko (sėdi antras iš kairės) svečiai, tarp jų Maironis (sėdi antras iš dešinės), 1931 m. birželio mėn. Lietuvių literatūros Maironio muziejus

Žvilgsnis į Josvainių miestelį nuo Juodkaimio pusės, 1953 m. Fotografavo J. Kunkulis. Iš J. Kvedaravičienės archyvo

Beržýtės ar. ž. su lomingoms pievomis Josvainių mstl., smėlynai, pievose priaugę krūmų, apie 13 ha, r.-p. pusėje nuo *Liepapiaunio [Liepapjaunio]*, Staškaus, Grigaro ir Kišonienės sklypuose; aukštesnėje vietoje yra Ap. Staškaus sodyba

Beržýtės ar., pv., krm. Jsv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržytė* jaunas mš. Gerulaičių k.

Bliekas [Blėkas] ar. ž. Josvainių mstl., sml., ž. lygi, apie 17 ha, dešinėje Šušvės pusėje, tarp Šušvės ir Juodkaimio k. laukų; Benado Burtiliaus ūkis su sodyba

Bliekai, Blẽkas dr., ar., sod. Jsv; *Blíekas, Lañkos* ar. Jsv, Juodkaimių k., *Bléka, Blékos žẽmė* ln. Jsv (LVŽ I 2008: 511), *Blẽkas* l. Jsv (LVŽ I 2008: 511), *Blékų krū́mai* krm. Jsv (LVŽ I 2008: 511), *Blekai* klnl. Knn, prie Lapskojo (Beržyčių) upl., ,,Sakydavo, kad *Blekuose* vaidenasi“ (Kišonaitė 1995: 39; Kišonaitė 2019); plg. pvd. *Blẽkas, Blekỹs* XVI a., lie. *blékti* ,,zmekti, kietėti“ (Zinkevičius 2008: 592); plg. polonizmą *blekorius* ,,skardininkas; amatininkas, gaminantis plonus metalo lakštus ir jų gaminius; tokių gaminių prekeivis; smuklininkas“, *blèchà* ,,skarda; skardos plokštė; pinigai“ (Kregždys 2016: 236); plg. *Blėkinyčia* b. Tč, Užvalkių k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Blíekas [Blékas?]*, kitaip *Lañkos* ar. ž. Juodkaimio k., *Blekai* vt. Knn.

Bliū̃das b. Josvainių mstl., apie ½ ha, tarpe *Vairaus darželio* ir *Masiuko balos*; iš duobės vanduo neišbėga, dėl to taip ir praminta; priklauso Al. Jakaičiui

Sl. *bliū̃das* ,,dubuo“; plg. *Bliūdẽlė, Bliūdẽliai* l. Tč, *Bliūdẽliai* b. Tsk, *Bliūdelių miškas* mš. Švntbr.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pùpkaus bliūdẽlis* b. Plaktinių k.

Brãvaras daržas Josvainių mstl., smėlis su moliu, ž. lygi, apie ½ ha, Ariogavos g.,

vakaru kraštu remiasi į Šušvę; I. Kulčicko pirktas nuo Gello su trobesiais; „Senais laikais čia buvęs bravaras. Jam išnykus, tas vardas pasiliko“

Brãvoras, Brãvaras drž. Jsv. *Bravoras* pastatas (buv.) Jsv, Josvainių mstl., Ariogalos g. (Kvedaravičienė 1985).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Po brãvoru* giluma Šušvėje, *Duobẽ* pv.

Daržẽlis aplink krm. apaugusi pakiluma Josvainių mstl., smėlis, apie ½ ha, vakariniame *Gyvatyno* krašte; priklauso J. Lukoševičiui

Lie. *daržas* „žemės sklypas prie sodybos daržovėms; nedidelis žemės sklypas; sodas; aptverta vieta gyvuliams; upės dalis tarp perkolo ir užtvaros“ (LVŽ II 2014: 140).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daržaĩ* ar. ž. Graužių k., *Pãdaržės* ar. ž. Čiukiškių k., *Lotadaržis* ar. dr. Malaikonių k., *Vair[a]us daržẽlis* ar. ž. Josvainių mstl., *Gỹlio daržas* ar. ž. Pilsupių k., *Kálvio daržas* ar. ž. Pilsupių k., *Kundrõto daržas* dr. Ruseinių k., *Diẽdo daržẽlis* duobių iškasinėtas darželis Šingalių k.

Dóciaus balà [***Dociaus brasta***] brasta per Šušvės upę Josvainių mstl., miestelio p. gale ties Dociaus sodyba XX a. 4 dešimtm. Josvainiuose – *Prancũzkapis* griūvantis Šušvės krantas, Josvainių mstl.

Josvainiai, molinių indų dirbtuvė, jai vadovavo ir joje dirbo Mykolas Bundorfas. Fotografavo R. Zacharevičius. Iš J. Kvedaravičienės archyvo

Dotnáukelis kl. Josvainių mstl., apie ½ km atstu nuo Josvainių į r. nuo vieškelio pravestas naujas kelias ant Lipliūnų–Dotnuvos; naujas vardas

Duobẽ [***Dvarna, Dvarna duobė***] pv. Josvainių mstl., juodžemis, podirvis smėlio, apie 2 aru, pietiniame miestelio gale tarp Valsčiaus daržo ir Šušvės upės; priklauso Jankauskui-Galackiui; „Šalia duobės buvęs koks tai pastatas. Dabar griūvant Šušvės krantui, kartu griūva iš po žemių ir buvusių pastatų mūro pamatai“; „Kai dabartinėje valsčiaus vietoje buvęs dvaras, jame buvęs didelis bravaras. Bravaro reikalams buvo iškastas apie 10 x 30 m prūdas, kurio tik dalis dabar užsiliko, o didesnė dalis Šušvės nugriauta“

Beveik identiškas tekstas, tik nėra apie bravoro prūdą; Josvainių mstl., *Duobė* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 83); užr. Vladas Balsys, Josvainių pradžios mokyklos mokytojas, 1936 m.

Lie. *duobẽ* „iškasta ar šiaip įdubusi vieta žemėje; dauba, slėnys, duburys; kūdra; gili vieta upėje“, *duobà* „drevė“, ide. „gilus, dugnas, duobė“; plg.

Duõbiai pv., rst. Knn (LVŽ II 2014: 398).

Gausiai fiziografiniu terminu *duobė* apibūdinami žemėvardžiai. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Márgo dúobės* vandens išneštos duobės Plaktinių k., *Vil̃kduobė* ar. Svilių k., *Pãduobės* pv., ar. Sviliukų k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Dvarnà* klampi pieva, krūmais apaugusi, Šingalių k.

Dvãro klúonas pv. Josvainių mstl., juodžemis su moliu, drėgna vt., apie ¾ ha, apie 800 m atstu į p. nuo valsčiaus ir 150 m atstu į r. nuo Šušvės; priklauso M. Durulienei; „Toje vietoje, kur dabar valsčius, seniau buvęs dvaras, aplink dvarą buvę kluonai. Tų kluonų dalis ir iki šiam laikui užsiliko tuo vardu vadinamų“

„Josvainiuose buvo vienas iš keturių seniausių valdovo (*karaliaus, karūnos*) dvarų istorinėje Žemaitijoje“ (Almonaitis 1998: 155). Valstybinį Josvainių dvarą įvairiu laiku valdė Šiukštos, Sapiegos, Klivickiai (Kliveckiai), Mališauskai, Maslauskiai, Skirmantai, Judickiai, Valatkevičiai (Valadkevičiai), Ščytai, Tyzenhauzai[109], Siručiai, Chodkevičiai, Stebulavičiai ir kt. Žr apie Josvainių dvaro koplyčią[110], dvaro raštininkus[111].

XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. apie dvarą: *Duobẽ* [*Dvarna, Dvarna duobė*] pv., *Katiliùkas* įdubusi b., *Klampỹnės* klampi gn., *Lankiùkės* ar. ž., *Palañčiškė* ar. ž., *Po líepais* ar. ž., *Vópnyčios kẽlias* kl.

XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. – *Paklúonės* drėgna pv.

Žr. *Dvarkelis* kl. Knn, *Po Dvarkeliu* l. Knn.

Gilùtė giluma Šušvės upėje Josvainių mstl., ties Bundorfų sodyba Šušvės srovės išgriautas krantas ir išsukta giluma; ten žmonės maudo arklius

Gilùtė vt. up. (Šušvėje) Jsv (LVŽ III 2018: 176); lie. *gilùs* „dubus, įdubęs, išduobtas“, *gỹlis* „duobė“, *gylẽ, gilumà, gelmẽ, gilmẽ* „giluma“, t. y. duburiuota vieta; lie. *gìlti* „skaudinti“; plg. *Gilasỹs, Gìlasis* up., Nevėžio deš. int. Jsv, Šingalių, Graužių k.

Girẽlė, taria ***Girẽla***, ar. ž. su pieva Josvainių mstl., juodžemis su moliu, nuolaidumas į Liedo upelį; *Kubutiškio* prie Liedo įlomis, šalia žydų kapų; aukštesnėje vietoje dabar M. Lukošiaus sodyba; toj vietoj buvęs ąžuolynas

Gyvatýnas krūmais priaugusios pelkės Josvainių mstl., baltžemis, apie 20 ha; Staškaus, K. Jakaičio, A. Kalinos, Kišonienės ir Lukoševičiaus sklypuose; seniau ten būdavę gyvačių

Gyvatýnas b., plk., pv. Jsv (LVŽ III 2018: 213, 214); *Gyvatýnas* plk. (buv.), l. Jsv, Josvainių mstl., prie Pajieslio kelio (Kvedaravičienė 1980; Kvedaravičienė 1985), „Labai daug gyvačių. Dėl jų gausumo šią vietą taip pavadino“ (Kvedaravičienė 1985); lie. *gyvãtė, gývas, gývis* „kas gyva“,

[109] *de Aula Jaswoyn' <...> MD Adamo Tyzenhauz* 1785 [Jsv S 1784–1808: 4v]; *Cum MD Joanna Tyzenhawzowna <...> Cum MD Mariana Tyzinhawzowna <...> de aula Ias'* 1784 [Jsv K 1779–1792: 53v]; *N'ne Jacobum Jgnatium Patris MD Adæ Tyzenhauz Centur' Matris MD de Domo Elisabetiæ Kopanicka <.... Cum MV Joanna Tyzenhauzowna <...> de Aula Jasvoyn'* 1785 [Jsv K 1779–1792: 60]; *cum M.D. Ioanna Tyzenhauzowna* 1785 [Jsv K 1779–1792: 62]; *LL. <...> MD. Anna Tyzenhauzowa <...> cum MD. Magdale Tyzenhauzowa <...> cu' Marianna Tyzenhauzowna <...> cum MV. Tyzenhaowna* 1785 [Jsv K 1779–1792: 63].

[110] *in Capella Aulæ Iasvoynensis* 1851 [Jsv S 1741–1783: 11].

[111] *GD Jacobus Eydimąntt Scriptor de Aula Jas: <...> MD Joannes Podlecki item scriptor de Aula Jas:* 1783 [Jsv K 1779–1792: 42v]; *MD: Jgnatius Dowiłł Scriba Judicalis* 1795 [Jsv K 1793–1804: 31].

gyvata, gyvãtas „gyvenimas, gyvenimo būdas“, *gyvénti, gyvúoti* „gyventi, laikytis“, *gyvoti* „gyventi“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Gyvatynas* pv. Barsukynės k.

Gojẽlis gluosniais ir alksniais apaugusi gn. Josvainių mstl., sml., ž. lygi, apie ¼ ha, tarp upės Šušvės ir kunigo daržų, kairiajame upės krante; ten vasarą karštą dieną po gluosniais pavėsyje gerai pailsėti, todėl taip jį ir pavadino; bažnytinė ž.

Gojelis, Kunigo gojus pv., pkrnt. Jsv, *Gojelis, Kunigo gojus* pv. Josvainių mstl., Šušvės pakrantė (Kvedaravičienė 1985); *Gojaus* g. Josvainių mstl. (RC 2014); iš sl. *gojẽlis* „nedidelis miškelis“.

Graužỹnės ar. ž., pv. Josvainių mstl., smėlis, vietomis molis, ž. lygi, apie 20 ha, pievos tarp dirbamų laukų; Dambrausko, Bujanausko, Grigaliūnų ir Šilkaičio sklypuose; seniau tos pievos buvo arkliais nuganomos – nugraužtos, dabar tame plote yra Šilkaičio ir Pr. Bujanausko sodybos

Graužùpės pelkėta pv. Josvainių mstl., smėlis, vt. žema, šlapia, apie 9 ha, į p. nuo *Beržytės*, eina per Durulio, J. Kaklausko, J. Bujanausko, Kišonienės, Kučinsko ir Staškaus sklypus; seniau per tas pievas tekėjo mažas tuo vardu vadinamas upelis, dabar to upelio jau nėra, tik liko vardas

Jakaičio kauprẽ ar. ž. Josvainių mstl., smėlis, balų apsupta kalvelė, apie 2 ha, vasaros rytų pusėje nuo *Beleikelio kalnelio*, apie 150 m atstu nuo vieškelio; priklauso Griniui; kalvelė buvusiame Jakaičio šniūre

Iš avd. *Jakaitis, Jakas*, kuris yra avd. *Jokũbas* tarminis variantas; tais avd. būta gyventojų Josvainių ap. XVII–XVIII a.[112]; plg. *Jakaitynė* vs. (buv.) Angirių, Ruseinių k., šeimininkas *Jakaitis* (Kvedaravičienė 1985), *Jakaičių* k. Betygalos ap., Ariogalos r. (LATS 1959: 721); galbūt kažkuris oikonimas paminėtas – *de Iakie* XVII a. 1–2 dešimtm. [Jsv K 1601–1615: 7], **Jakyčiai* kaimelis – *Wioska Jakycie y Skowidy* (Jsv, Likčionių dv.) 1696 m. (Jsv LV: 414).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kauprẽ* [kln.] Malaikonių k.

Jósvainiai mstl., virš 2 km ilgio ir 1 km pločio, kairiajame Šušvės krante; „Zigmanto laikais Josvainiai savo teisėmis buvę lygus Kėdainiams, buvę duotas Magdeburgo teisės. Buvusi duota kokia tai svarbi Josvainiams knyga, kurią josvainiškiai pragėrę. Prieš 50 m. ta knyga atsiradusi Babtuose pas kokį tai žydą. Žydas užgąsdintas tą knygą grąžinęs, vėliau ta knyga buvusi atiduota į Kauną valdžios įstatymu. Kryžiuočių puolimų metu čia buvęs didelis mūšis, kurį rusai pavadinę *Jasnaja vojna*. Nuo to ir vardas kilęs. Baudžiavos laikais josvainiškiai baudžiavos nėję“

[112] *Jakaitis, Jokaitis, Jakutis, Jakutaitis*: *ex Roſcze Stanislai Jaks* 1612 [Jsv K 1601–1615: 131v]; *Albert' Iakait' <...> de Iaswoine* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2]; *cu' Dorotha Iakaiciowna de Iaswoinie* 1644: 2; *Mathias Iakait' de Grauze* 1644: 2v; *Georgius Iakait' <...> omnes de Isuoniens'* 1644: 3; *Łaurentius Iakutait' <...> de Swile* 1644: 4; *Georgiy Iak. <...> de Płaktynie* 1645: 4v; *Georgio Iakait' de Iaswonie.* 1645: 4v; *cu' Dorotha Iakaicia <...> o'es de Rebzdzie e'* 1645: 5; *Adalbertis Iakaytis de Montwidow:* 1696 [Dt J 1693–1701: 60]; *Marta ex Roſcze Stanislai Jaks <...> ex Roſcze ead* 1612 [Jsv K 1601–1615: 131v]; *Jerzj Jokajtis ex Jaswonie* 1637 [Jsv K 1637–1643: 3]; *Anna Jakaiciowna* 1639: 27v; *B'sat' e' ilegitt tori Caſimir' Caſimirus Iakaytis et Magdalenæ Banaycia <...> oes de Noreykancy* 1701 [Dt K 1693–1764: 46]; *cu' Edviga Iakutaycia. Szudzianis* 1706: 100; *Baptisata est Catharina Parentis Simonis Iakutaytis matris Annæ Paſieſiayſia <...> De Sudzian* 1709: 141; *Thomas Iakaytis de Slachtiny Para: Iaswoyn'* 1750: 238v; *Patris Michàèlis Iakaytis, Matris Marianna de domo Giedžiukie <...> omnes de villa Piłsupie* 1779 [Jsv K 1779–1792: 3].

Kapaĩ parapijos kapai Josvainių mstl., smėlis, vietomis žvyras, lygi vt., apie 2 ha, šiauriniame miestelio gale, v. krašte remiasi į kairįjį Šušvės krantą

Josvainių kapinės, Kapaĩ kp. Jsv, lie. *kãpas, kõpos, kapóti, kópti, kuõpti* (Sabaliauskas 1990: 165); lie. *kãpa, kãpė, kàpti* „po truputį kapoti“, balt. „sukasta, sukaupta, kaupas, kapo kalnelis“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=484&zymeti=870); siejama su lie. *kàsti, pakàsti* „palaidoti“, *kapóti, kóti, kopà* „pylimas, gauburys“; ide. „duobė“; plg. *Kapaĩ, Kapẽliai* kp. (buv.) Jsv, netoli Angirių k. (Kvedaravičienė 1985). Bendrašakniu žodžiu pavadinamos nebūtinai kapinės, kapinynas ar senkapiai, bet ir kalnelis (kapinės paprastai įrengtos aukštesnėse vietose), šalia esantys pieva, laukas, dirva, dirbama ž., arimas. Kapinės vadinamos ir kitais vardais, dažnai pagal gyv. vt. Plg. apie palaidojimus Josvainių bažnyčioje[113].

XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. – *Kapų balẽ* klampi pelkė, *Prancũzkapis* griūvantis Šušvės krantas, *Po žỹdkapiais* ar. ž.; Josvainių vls. – *Kapeliai* klnl. Čiukiškių k., *Kapẽliai, Kapaĩ* kp. Graužių k., *Kapùpė* upl. Graužių k., *Kapeliai* kapai Kunionių k., *Kapinės* Paliepių kapinės, Paliepių k., *Kapẽliai* ar. ž. Plaktinių k., *Burliokų kapeliai* krm. Svilių k., *Kapeliai* ar. Sviliukų k., *Kapẽliai* ar. Šingalių k., *Kapų balẽ* gn. Šingalių k., *Kapẽliai* lapių urvai, Grąšvos k., *Lìnkis* kalnas-kapeliai prie Šušvės, Angirių k.

Kapų balẽ klampi pelkė Josvainių mstl., juodžemis, podirvis baltžemis, apie ½ ha, tarpe *Baublynės* ir *Beleikelio kalnelio*; seniau toje pelkėje dažnai nuklimpdavo ir žūdavo įėję gyvuliai; priklauso Griniui

Karũnkelis kl. Josvainių mstl., smėlis, tarp M. Dziko ir J. Grigo sklypų mstl. pietų gale eina į r. ant Karūnavos k.; seniau *Karūnkelis* buvo apie 700 m į š. nuo dabartinio, čia kelias atkeltas 1931 m. išėjus į vienkiemius

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Jasnagurka* (k., vs.).

Katiliùkas įdubusi b. Josvainių mstl., apie ¼ ha, tarp *Šarkos balos* ir *Dvarnos* įdubusi duobė, pilna vandens; priklauso A. Kalinai

Kaukãzas ar. ž. Josvainių mstl., smėlėta pakiluma, apie 20 ha; rytuose prieina *Kupstynę*, pietuose – *Melnytėlą*; priklauso J. Leonavičiui ir Bartkui, tame plote randasi ir jų sodybos; „plati smėlėta aukštuma tarp lomų tuo vardu žmonių praminta“

Kaukãzas ar., pv., klnl. Jsv, mstl., Svilių, Sviliukų, Užžiedupio k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kaukazas* pv. Paliepių k., *Kaũkazas* ar. Svilių k., *Kaukãzas* ar. Sviliukų k., *Kaukãzas* klnl. Užžiedupio k.

Kartais net ir nežymūs reljefo pakilimai tarp daubų, balų ar upės šlaitų kėlė asociacijų su kalnais, plačiau pasaulį suvokęs žmogus tai palygindavo su Kaukazo kalnais, todėl kalva, dvaras, kaimas ar kaimo dalis, laukas, arimas ar pieva buvo pavadinami *Kaukazu*; plg. *Kaukãzas, Kaukãzo kálnas, Kaukãzo kalnẽlis* kln. Krk mstl., *Kaukazas* klnl. Pld, *Kaukãzas* klnl. Tsk , *Kaukazas*

[113] Josvainių bažnyčios istorija paliudija, kad laidojimo bažnyčiose tradicija buvo gaji. Mirusiųjų metrikų knygose suskaičiuota, kad 1701–1710 m. Josvainių bažnyčioje (*in Ecclesia, in fornice*) palaidota 19 asmenų – pasauliečių ir kunigų. Gausiau laidota iš Lipliūnų (5), Josvainių dvaro ir Svilių (po 3), Šaravų (2). 1708 m. bažnyčioje palaidoti Ščytų šeimos 1 asmenys, dar – 1 iš Ščytų tarnautojų. Damaševičiai iš Šaravų – 2 1703 m.; Rachlevičiai iš Lipliūnų – 2 asmenys 1704 ir 1709 m. 1719 m. 1 palaidojimas bažnyčioje.

dv. Gdž, Antomiro dv., *Kaukazas* k. Tsk, *Kaũkazas* k. (Margininkų) dalis Gdž, *Kaukãzas* k. (Vaidatonių) dalis Dt, *Kaukãzas* ar. Tsk. Seniausias toks pavadinimas publikuotas 1897 m., visi kiti jau užrašyti XX a.

Kėdáinių gãtvė g. Josvainių mstl., eina r. kryptimi, daugiausia žydais gyventa, labai nešvari; šiais 1936 m. pradedamas ta gatve vesti plentas

Kišóno balẽ šlapia gn., vietomis ar. ž. Josvainių mstl., apie 6 ha, šiaurėje prieina *Užbalį*; bala buvusio Kišono šniūro gale, dabar priklauso Al. Bernotavičiui

Klampỹnės klampi gn. Josvainių mstl., juodžemis, žema vt., apie 5 ha, tarp *Dvarnos*, valdiško miško ir Šingalių k. žemių; priklauso P. Kalinai

Klampynė, Klampỹnės rst. (buv.), gn., pv. Jsv, Josvainių mstl., Šingalių k.; *Klampynė* rst. (buv.), pv. Jsv, Šingalių k., „Buvusi klampi vieta: žemė lingavusi po kojomis“ (Kvedaravičienė 1985); *Klam̃pabalis, Klampabalỹs, Klampỹnė* pv. Jsv (Vanagas 1970: 251; LHEŽ 1981: 159); iš lie fiziografinio termino. *klampỹnė, klampùs*; plg. *Klampabalė, Klampỹnė* up., Šušvės int. Jsv, *Klampynė, Josvainių miškas* mš. Jsv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Klampinėlės* [*Klampynẽlės*] ar. ž. su krm. Graužių k., *Klampynė* upl. Madzgalių k., *Klampynẽlės* b., alksnynas Malaikonių k.

Kryžkelė 2-jų kelių išsiskyrimas Josvainių mstl., apie 800 m atstu į š. nuo parapijos kapinių vieškelio skiriasi į dvi puses: ant Ariogalos ir ant Krakių

XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. – *Po kryžiu* ar. ž.

Lie. *kryžkelė* „vieta, kur keliai kryžiuojasi“; tai gali būti sankryža, susikirtimo vieta; plg. *Kryžaũka* 2 upl. santaka Trs, *Kryžkelis* kržkl. Krk., Gaidelių k.

Kubutìškio upẽlis upl. Josvainių mstl., išteka Svilių k. laukuose, teka per *Kubutiškę*, įteka vakaruose į Šušvę; vasarą išdžiūsta

Kubutìškio upẽlis upl., Šušvės int. Jsv.

XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. – *Upẽlis* upl. ir abipus pv.

Kubùtiškis ar. ž. Josvainių mstl., prie molio, ž. nelygi, apie 25 ha, tarp Liedo upelio ir Svilių k. žemių; Leonavičiaus-Kubučio sodyba tame plote – aukštoje vietoje; „Tai buv. Jokūbo Leonavičiaus žemė, Jokūbą pradėjo vadinti Jokūbučiu, o toliau tiesiog Kubučiu. Nuo to ir jo žemę praminė *Kubutiške*“

Kubutìškė, Kubùtiškis plk., ar. Jsv.

XX a. 4 dešimtm. *Po ąžuolaĩs* ar. ž. Josvainių mstl.

Kupstỹnė kupstuota šlapia pv. Josvainių mstl., juodžemis, ž. lygi, žema, apie 7 ha, dešinėje Žiedupio upelio pusėje einant nuo *Karūnkelio* į p.; priklauso J. Grigui, J. Leonavičiui ir J. Aleksandravičiui

Lie. *kùpstas*, avd. *Kupstỹs*; plg. *Kupsčiaĩ* k. Prnv. Kunioniuose užrašyta: „Šokai Šingaliuose nuo kupsto, o manei, kad tra[m]plinas“ (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

Susisiekia su *Kupstynė* ar., vietomis su kuprota pieva Šingalių k.; Josvainių mstl. dar *Kupstynẽlė* kupstuota pv.; XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kupstỹnė* pv., ar. ž. Čiukiškių k.

Kupstynẽlė, taria ***Kupstynẽla***, kupstuota pv. Josvainių mstl., juodžemis, podirvis – baltas smėlis, apie 1 ha, į š. nuo *Kaukazo*; priklauso Mar. Jakaitienei, ten jos ir sodyba

Lankiùkės ar. ž. Josvainių mstl., smėlis, ž. lygi, apie 30 ha, iš v. ir p. pusės prieina

Šušvę, iš žiemių – *Dvaro kluoną*; priklauso M. Durulienei, Al. Leonavičiui, Bol. Leonavičiui ir J. Jankauskui, sodybų dar nėra; „Buvusios dvaro pievos, kurios teko žmonėms po nedidelį sklypelį, nuo to ir pavadintos tuo vardu“

Lañkos ar. ž. Josvainių mstl., smėlis, lygi ž., apie 22 ha, iš p. ir r. pusės supa Šušvė, o iš žiemių ir v. – aukštuma, tų pačių *Lankų* pakilę kraštai; priklauso Dzikams

Lapskojẽlis pv. Josvainių mstl., juodžemis su moliu, lygi vt., apie 4 ha, į r. nuo *Lapskojo*, šlapia pieva; aukštesnės vietos išartos ir paverstos ar. žeme; „Čia senais laikais būta kokio tai pastato ar aukuro. Al. Šmigelskis ardamas žemę užtiko nemažą akmenį. Tą akmenį išvertęs pastebėjo, kad po juo yra daugiau gražiai sudėtų akmenų mažesnių, sudėtų gražiai keturkampio pavidale apie 2 ½ kvadr. sieksnių ploto. Tų akmenų pririnko 7 vežimus. Po jais pastebėjo perdegintų anglių ir dzindrų“

Tas pats tekstas, Josvainių mstl., *Lapskojėlis* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 82); užr. Vladas Balsys, Josvainių pradžios mokyklos mokytojas, 1936 m.

Iš *Lapskójis* up., Šušvės deš. int. Kdn, Jsv, Knn.

Lapskójis pv. Josvainių mstl., juodžemis su moliu, lygi vt., apie 1 ha, pieva Lapskojo upelio, kuri pereina per Josvainių lauką; upelis Lapskojis aprašytas Juodkaimio k. lape

Iš *Lapskójis, Lapskójus, Lapskoja, *Lapskojas, Beržytė* up., Šušvės deš. int. Kdn, Jsv, Knn. Upė raštuose minima nuo 1772 m.[114], *Lapskojus* upl., Šušvės int., Jsv ap. (Kvedaravičienė 1980), *Lapskojis, Beržytės* upl. Knn, Juodkaimių k., skyrė Macgalius ir Juodkaimį (Kišonaitė 1995: 37, 39); lie. *lapsė́ti* „kilnotis, judėti, klapsėti; lašėti, lašnoti; blėsčioti, mirgėti“. Lie. *kója*, gr. „bėgti“, lot. „judinti“ (Sabaliauskas 1990: 144).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lapskójis* upl. Juodkaimio k., *Pašlaičiaĩ* upelio slėnys-pievos Juodkaimio k. (*Lapskojo šlaitas* pv. Jsv), *Lapskojis* upl., b. Knn.

Laũkeliai ar. ž. Josvainių mstl., prie smėlio, podirvis baltžemis, apie 5 ha; buvę siauri šniūreliai už Žiedupio, eina kairiuoju Žiedupio krantu, nuo Šingalių laukų iki Užžiedupio k.; priklauso V. ir Pr. Bačiliūnams, sodybos dar nenukeltos į tą sklypą

Líedas upl. Josvainių mstl., apie 300–350 m į p. nuo *Kubutiškio upelio*; išteka Pernaravos vls. prie Paliediškių k., įteka 100 m į p. nuo Josvainių malūno į Šušvę

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Líedas* upl. Svilių k., *Paliẽdė* Liedo žiotys Josvainių mstl.

Líedas, Líeda, Ledas, Lėdas, Leda upl., Šušvės deš. int. Prnv, Jsv[115]; plg. *Liedupys* up. Jsv[116], pvd. **Liedis*[117]; lie. *lẽdas* „sušalęs vanduo“, *líeti, líedinti* „daryti, kad lietųsi, bėgtų“, *liedýti* „laistyti“, *palíedinti* „palieti, palaistyti“,

[114] *na Ruczaju nazwanyno Łapskojas* yra Jsv bažnyčios malūnas (*Josvainių bažnyčios inventorius, 1772 m.,* Jsv bažnyčios archyvas); *Łabskois* upl. Jsv [rengėjų neidentifikuota] (Juzumas 1899: 1011); *Lapskoja* Šušvio int., šis – Nevėžio (Kolupaila 1936: 16).

[115] *Ledas* upl. Prnv [rengėjų neidentifikuota] (Juzumas 1899: 1005); *Lẽdas* „Pernuravos par. upė“ (Būga III: 529); *Liedas* up. Prnv (LVA 1935); *Líedas* upl. Svilių k., Jsv vls., teka Svilių k. p. ir v. puse į žiemius rytus, įteka į Šušvės upę prie Josvainių vandens malūno; sausesnę vasarą išdžiūsta, pačiam žemupy dideli krantai (LVA 1936); *Lėdas* Šušvio int., šis – Nevėžio (Kolupaila 1936: 16); *Liedo žiotys* (Kolupaila 1938: 195); *Lėdo upelis* Prnv (Juškytė 1938: 443); *Liedas* up., Jsv ap. (Kvedaravičienė 1980); *Líedas* up. Jsv (LHEŽ 1981: 189).

[116] *up. Liedupys* į p. nuo Čiukiškių (Ž 1982 Josvainių kol. II).

[117] *Iacobi Ledis et Catharinæ zapolska de Pilanis* 1751 [Dt K 1693–1764: 249v].

lýti. Siejant su *lẽdas*[118], būtų apledėjusi vieta (dažniausiai žiemą), tačiau hidronimas artimesnis lie. *líeti*; plg. vedinius iš hidronimo – **Liedas* k. vs. Jsv XVII a. pr.–1903 m.[119], **Antliedžiai* gyv. vt. XVII a. pirm. pusėje[120], *Ùžliedžiai* k. Kauno r. XVIII a. pab.[121], *Paliedė, Paliedis* vs. Jsv, Angiriai, Sviliai raštuose minima XX a. pirm. pusėje[122]; yra *Paliedìškiai* k. Prnv.[123] Plg. Apytalaukio krašto **Ledai, *Ladai*[124] dr. Apt, prie Nevėžio 1641 ir 1723 m.[125], **Ledai* mšk. Medekšių dv. 1685 m.[126], **Ledai, *Ladai* krč. Tsk dokumentuose minima apie 1784–1855 m., **Ledaukiai* l. Kdn dv.[127], *Ledai, *Ladai* plv. Apt nuo XIX a. vid.[128]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Grumbliškiai* vs.

Liepapjaunỹs žema pv. Josvainių mstl., juodžemis su moliu, apie 4 ha, į r. nuo parap. kapų apie 350 m atstu; priklauso Vl. Kišonui; „Toje vietoje yra buvę didelių liepų, kurias žmonės vėliau išpjovė. Nuo to ir vardas duotas“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Paliepių* k., *Grampjáunė* l., pv. Lipliūnų k.

Lūgẽlis Šušvės krantas, karklais apaugęs, Josvainių mstl., smėlis, apie 400 m ilgio ir 2–30 m pločio; kairysis Šušvės krantas nuo *Pakalnės-Slabados* iki Bundorfo sodybos, iki *Gilutės*; naudojasi plecininkai

Lie. *lùgnas* „lankstus“, balt. „linkti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1271&zymeti=1378); lie. *lū́gas, lūgas, lũgnas* „upės užliejama dubi vieta; klampi upės atšaka; liūnas, klampynė“; lenk. *łęg* „užliejama pieva, užlaja“; lūgas kaip žemių riba; plg. *Lū́ga* mš. (buv.), l., Josvainių mstl., prie Šušvės (Kvedaravičienė 1980), *Lũgas* up. Kdn,

[118] „Anksčiau Liedas apsemdavo pievas, plačiai išskėsdavo savo ribas, žiemą jo pakrantėse susiformuodavo didžiuliai plotai ledo“ (KG 1998-06-23: 3).

[119] *dzierzawy Wilkiskiey w woytowstwie Pernarowskim sioło Łodzie* 1601 (Codex I: 600, rengėjų neidentifikuota); *Леда односелие* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Ледасъ* односелие Jsv, 8 gyv., 5 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 31).

[120] *dea't ledзio, deant ledзio* 1632 [Jsv K 1632–1635: 2v]; *deant ledзio* 1632: 2v; *ex pago Ant**kfze**lędzie* 1639 [Jsv K 1637–1643: 20v]; *ex pago Antle**c**ia* 1638 [Jsv K 1637–1643: 17]; *de Antliedzie* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *de Antledzie* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v]; 1644: 2v; 1646: 5v; *de Antledie* 1644 [Jsv S 1643–1673: 4]; *de **Ante**ledzie* [lot. k. įtaka] 1646 [Jsv S 1643–1673: 5v]; *de Antledзie* 1646 [Jsv S 1643–1673: 6].

[121] *Præfecta Uzledensis* 1797 [Jsv K 1793–1804: 51v].

[122] *Paliedės* vs. (VGS 1923 Prnv); *Paliedės vnk.* Prnv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p21–22).

[123] *Paliediškių* k. (VGS 1923 Prnv); *Paliediškiai* k. Prnv (LVA 1935); *Paliediškių km.* Prnv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p21–22); *Paliediškiai* k. (LATSŽ 1974 Prnv); *Paliediškiai* k. (RC 2014 Prnv).

[124] „LDK XVI–XVII a. raštuose kietasis *l* prieš *e* tipo vokalizmą buvo norma, o ne tarmybė. Taigi abiejų raštų [vidurinio ir rytinio – R. T.] kalbos variantų norminė forma anuomet buvo, pvz., *ledas (ladas)*, o ne *ledas*“ (Zinkevičius III 1984: 170).

[125] *o zabranie Gruntow w pola Opitołockim nad rzeką Niewiażą **Ła**dą zwanego* 1641 (l. 77 Kdn dv. 1820 http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092); Apytalaukio klebonijos valdos *na Grunta zwane Lady nad Rzeką niewiażą* 1723 (l. 44; *na Lady* 1740(l. 44, Kdn dv. 1820 http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092).

[126] *drzewo* [miškas, medynas?] *Ledaco około dworei Stare* Medekšių dv. 1685 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000390698 l. 5).

[127] *w Polu Ledowkae* [nuoroda į 1647] 1786 Kdn dv. (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000398880 l. 58).

[128] *[Ledai užusienis]* Apt par., dalis priklausė Apytalaukio Karolio Zabielos dv., dalis – Apytalaukio Juozapo Zabielos dv. 1850 (Vaida Kamuntavičienė, Laima Šinkūnaitė, *Apytalaukio parapija: Mikrobendruomenės istorija*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2012, 291); *Ф. Лады* į š.-r. nuo Vilainių (Ž 1915); *Vw Łady* į p. nuo Apytalaukio (ŽKdn 1915); *Ladų* plv. (VGS 1923 Kdn); *Ledai, Ledų palivarkas* plv. (Tijūnaitis Kdn 1954).

Lūgaunė upl. Šlp, *Galalū̃gis* l. Knn.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lū́gas* lazdynais apaugęs kalnas Graužių k., *Meĺniko lū̃gas* krūmais apaugusi gn. ir *Stóško lū̃gas* krūmais apaugusi gn. Josvainių mstl., *Lugẽlis*, kitaip *Zapãsnos* gn. Juodkaimio k., *Liepos lūgas* ln. Kunionių k., *Lūgẽliai* ar. ž. Pilsupių k., *Lūgẽlis* pv. ir M*árgo lū̃gas* ar. ž. ir pievos Plaktinių k., *Lūgas po Kibinu* ar., *Lūgelis po tiltu* pv. ir *Po keliu lū́gas* gn., krūmais apaugusi, Užšušvės vs.

Márgai drėgna pv. Josvainių mstl., šlynas, podirvis baltžemis, apie 4 ha, iš p.-r. pusės prieina *Kupstynėlę*, iš v. – vieškelį; priklauso Pr. Leonavičiui ir J. Bundorfui

Masiùko balẽ šlapia pv. Josvainių mstl., prie smėlio, podirvis baltžemis, apie 3 ha; priklauso K. Jakaičiui ir Al. Bernotavičiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mãsio upelis* upl. Graužių k.

Matijõšbalis ar. ž. su pievomis Josvainių mstl., prie smėlio, ž. lygi, apie 4 ha; dabar tame plote Ant. Grigo ir Igno Dambrausko sodybos

Meĺniko lū̃gas krūmais apaugusi gn. Josvainių mstl., smėlis, apie ½ ha, prie Josvainių malūno, tarpe Šušvės ir išvestos turbinai sukti šakos-rankovės; priklauso malūnininkui Joseliavičiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lūgẽlis* Šušvės krantas, karklais apaugęs, *Stóško lū̃gas* krūmais apaugusi gn.

Melnytė̃la tlt. Josvainių mstl., p. pusėje nuo *Kaukazo* ant Žiedupio tilto, ant Kauno vieškelio; „Toj vietoj seniems žmonėms neatmenamais laikais buvęs ant Žiedupio upelio malūnas, kurį žmonės vadino *Melnytėla*. Tuo vardu dabar ir tebevadina tą vietą“; „Čia, pasak žmonių, seniau vaidindavęsi. Pasirodydavęs nakčia praeiviams šuo. Bet žmonėms jis nieko nedaręs“

Melnytėlė tiltas (buv.) per upelį, Plaktinių k., Jsv ap. (Kvedaravičienė 1980); sl. *mélnyčia* „malūnas“; sl. *mélninkas, mélnikas* „malūnininkas“; kartais pagal amatą (malūnininkas) buvo ir prvd., iš kurios kilo pvd.: *patrini Stanislay Młynarczyk* 1620 [Jsv K 1619–1632: 15]; plg. XVII a. Josvainių krašto avd. *Melninkas, Melnikas, Melnikaitis*[129].

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Meĺniko lū̃gas* krūmais apaugusi gn. Josvainių mstl., *Spū́skos* pv. Plaktinių k.

Žr. *Melnytėlė* klnl. Knn.

Naujū́kai ar. ž. su pievomis Josvainių mstl., juodžemis, ž. lygi, apie 200 m pločio ir 70 m ilgio; v. pusėje prieina šiaurinį miestelio galą, o r. pusėje – *Nokarčio balą*; priklauso J. Grigarui ir Ag. Staškui; „Čia buvo bendrai naudojama. Vėliau išsidalinus šniūreliais buvo vadinami naujais šniūrais – *Naujūkais*“

Lie. *naũjas*, ide. „naujas, šviežias, jaunas“ (Sabaliauskas 1990: 66); sl. *novik*, vedinys *naujìkas* „atsikėlėlis, naujakurys“ (Zinkevičius 2008: 566); plg. XVII–XVIII a. Josvainių krašto pvd. *Novikas, Navickas, Naujokas*[130];

[129] *Ioannes Melnikaitis ... ex Sɜarowa* 1621 [Jsv K 1619–1632: 25]; *ex m: Dorothea melnikajcia* 1624: 105; *Agnetis Melnikaicia filiu' de Jasuoine* 1641 [Jsv K 1637–1643: 45v]; *Stephanus Mialnikaytis omn' de Grauze* 1667 [Jsv S 1643–1673: 63]; *cum Heduigi Melnikaycia ambo de Grauɜele* 1675 [Jsv K 1673–1688: 19]; *Stanislai Melnikaýtis* 1690 [Jsv K 1688–1698: 18v].

[130] *cu' Helena Nowikaicia de Swile* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2]; *cu' Anna Nowikaycia <...> de pago Kuprÿ* 1672: 76v; *Antonius Nowicki Inicki Narwuſz* 1704 [Dt K 1693-1764: 82v]; *Casimir' Nowicki <...> De Datnowo forsan* 1704: 86–86v; *Domin' Casimir' Nowicki* 1704: 87; *GD Casimir' Nowicki <...> omnes de Vrniaź* 1704:

Nau(ja)sėdžiai „naujai kur apsigyvenusieji“[131]; lie. *nausėdà, nausė́das* „naujakurys, naujasėdys“; plg. lie. dvikamienius avd. *Náusėdas, Nausė́das, Nausėdà*; plg. *Nausėdžiai* k. Prnv, Juodžių dv., *Naujãsodė* k. Trs. Josvainių bažnyčios metrikose pastebima įrašų apie atsikėlusius (priklydusius) ventojus[132] ar elgetas[133], kurių dalis buvo Josvainių parapijos priglobti, kai kurie galėję tapti nuolatiniais gyventojais.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Sė́da* pv. Sviliukų k.

88; *GD: Caſimirus Nowicki <...> de Dattnowa omnes* 1705: 9; *Michàél* ***Nowicki alias Sierhey*** 1745 [Jsv K 1738–1761: 47v]; *Laurentiy* ***Nowiak alias Grygalunas*** 1745: 48; *Abraham* ***Sierhey*** *alias Szibicki* 1745: 48v; *LL Mathey* ***Grygalunas alias filiy Nowiaka*** *de Mozgole* 1747: 63.

[131] Aleksandras Vanagas, *Dėl kai kurių Lietuvos miestų vardų etimologijos* // *Lietuvių kalbotyros klausimai*, Vilnius, 1963, t. VI, p. 331.

[132] Kito krašto gyventojo sinonimas – lot. *advenus*. Palaidoti Josvainių kapinėse: *Gregorij Adokscen advena quadam <...>*1709 [Jsv M 1701–1719: 12]; *Andreas Lideyka aduena* 1709 [Jsv M 1701–1719: 12v]; *Magdalena Łaugankowa Vidua, de Pełutowa, advena* 1709 [Jsv M 1701–1719: 13v]. Krikšto aktuose...: *LL: Petrus Raźynski advena operariy Ser‘ in Rusieyn‘* 1745 [Jsv K 1738–1761: 53]; *w Czerwonym=Dwore Matris Mariannæ advenæ protuns de Servientis in aula Warpuciany* 1764 [Jsv K 1761–1779: 23], be pavardės, neteisėtas kūdikis; *Carolus Andreas Czveybikier Szmigin Advena Iuvenis* 1761 [Jsv S 1741–1783: 32v]; *Matris Magdalenæ Orzechowska Adventia <...> ipsa et Infans de villa Buda* 1794 [Pnv K 1792–1821: 8v]. Vagabundas (tai iš 1588 m. Lietuvos Statuto atkeliavęs amžino bastūno, atklydėlio, asocialaus keliautojo įvardijimas, prilygstantis elgetos, valkatos statusui): *Infantem nomine Iacobu‘ Antonium Illegitimi thori Patris Georgij Mackiewicz vagabundæ Personæ Matris Annæ Turłaiownæ de Małaykowicze* 1757 [Jsv K 1738–1761: 136]. Dar plg.: Krakių bažnyčioje 1648 m. susituokė *Georgiu‘ Dmacẏnski ex Rufia de disſtrictu Brasławien; et Cry[s]tina N vagan* (1648: 24 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); 1787 m. Lipliūnų k. gimė nesantuokinis vaikas, jo tėvas Jokūbas Graurokas (*Grawrok*) – kareivis valkata (*Militis vagabundi*) [Dt KA 1786–1808: 6v].

[133] Elgeta – lot. *pauper*; iš prieglaudos – lot. *de xenodochio*. Vieni elgetos iš Josvainių prieglaudos (*pauper Nomine Nicolaus, ex Xenadochio <...>* 1701 [Jsv M 1701–1719: 3v]; *Sepulta e‘ Francisca Filicita Samuelis Stewera. de Xenodochio Iasuonensi.* 1708 [Jsv M 1701–1719: 9v]) arba beklaidžiojantys po Josvainių parapiją (*Anna Iurgiowa pauper de Oppido Iasuonen‘* 1708 [Jsv M 1701–1719: 11]; *Magdalena Twirbutowa Pauper Civis Iasuonen‘* 1709 [Jsv M 1701–1719: 13v]). Priklydėliai iš gretimų ir tolimesnių kraštų, kartais bevardžiai (*pauper cuig Nomen ignoray* 1703 [Jsv M 1701–1719: 3v]; *Pauper quido‘ Sepultus* 1704 [Jsv M 1701–1719: 5]; *Stanislay. N. Pauper ex Parochia Paſuolensi* 1707 [Jsv M 1701–1719: 7]; *Pauper, Natione Crocis. <...> veriy aulam Iasuonense‘* 1709 [Jsv M 1701–1719: 11v]). Elgetos tarp krikštatėvių, dažniau tik vardai: populiaresnis Steponas *Leu‘ Stefanus Pauper* 1724 [Jsv K 1717–1738: 25v]; *Leu Stefanus Pauper* 1724 [Jsv K 1717–1738: 29v]; *Leu Stefanus Pauper* 1725 [Jsv K 1717–1738: 32]; *Leu Stefanus Pauper Cvi Cum Anna Paupere* 1725 [Jsv K 1717–1738: 32v]; *Leu Stefanus Pauper de Iaswoynie* 1727 [Jsv K 1717–1738: 41]; *Leu Stephanus Pauper Cum Edwi[...] Paupera* 1727 [Jsv K 1717–1738: 41]; Darata *cum Dorothea Paupere Xenodochij Iasvoni* 1736 [Jsv K 1717–1738: 84v]; *cum Dorothea Paupere* 1737 [Jsv K 1717–1738: 89]; *Levan: Bartholomæy Mesgielewicz Pauper* 1737 [Jsv K 1717–1738: 87v]. *cum Anna Czerniewska de xenodochio Iaſvoyn‘, Pauperes* 1740 [Jsv K 1738–1761: 40]; *Patris MD: Valeriani Grotthuz Vexilliferi S:R.ª Młlis, Matris MD‘næ Agnetis Bildryngowna de Meſeryſzki alias Kraſowszczyzna LL: MD: Casimiry Giełwanowski Dapifer Staroduboviensis, cu‘ MD: Ioanna Monkiewiczowa Theſauraria Vilnen <...> Stanislaus Czerniewskij pauper Xenodoch: Ia ſvoyn‘ <...>* 1741 [Jsv K 1738–1761: 27]; *Stanislaus Czarniawski, cum Dorothæa Smolska ambo de Xenodochio Iaſw‘ ambo* 1746 [Jsv K 1738–1761: 57]; plg. *Levantes Stanislay Czerniawski Campanariy Iasvoynen‘* 1750 [Jsv K 1738–1761: 75v], Stanislovas Černiauskas tarp elgetų ir vargonininkų, galbūt Ona Černiauskienė ir Stanislovas Černiauskas – pora, gyvenanti Josvainių prieglaudoje. *cum Dorothea Smolska de xenodochio* 1748 [Jsv K 1738–1761: 67]; *cum Dorothæa Smolska de xenodochio* 1748 [Jsv K 1738–1761: 68v]; 1749 (l. 76v); *LL Petry Puykenis Cum Dorothewa Smolska ambo de xenodochio Iaswoynensi* 1752 [Jsv K 1738–1761: 88]. *Lev Stanislaus Pietraszko cum Constancia Stankiewiczowa ambo de xenodochio Iaswoyn / pauperes* 1765 [Jsv K 1761–1779: 33]; *Lev <...> Michael Barzdziewicz cum Constantia Stankiewiczowa de xenodochio Iaswoynensi* 1771 [Jsv K 1761–1779: 78]. *LL Iosephy Dyrsowski Pavper Cum Dorothea Smolska De xenodochio Ecclesia Iasvoynen‘ ambo* 1754 [Jsv K 1738–1761: 109]. Plg. *Levantes De Sacro fonte Iosephy Dyrsowski Campanariy Ecclesiæ Iasvoynensis* 1756 09 01 [Jsv K 1738–1761: 127]. *Thomas Harmontowicz de Civitte Cojadunensi pauper cu‘ Magdalena Baciulowna de Rusieynie Paræ ciæ Iasvonensis T.T. Casimirus Gulbyn, Iacob‘ Baciulunas.* 1743 [Jsv S 1741–1783: 3].

Nõkarčio balẽ drėgna pv. Josvainių mstl., priesmėlis, podirvis baltžemis, apie 6 ha, pietų kraštu prieina *Šarkos balą*; priklauso M. Bartkui, Al. Jakaičiui ir Kišonienei

PakalÑnė, kitaip ***Slabadà***, mstl. (Josvainių) dalis; apgyvendinta plecininkais į p. nuo *Gojelio* ir į š. nuo *Lūgelio*; seniau vadindavę tą mstl. dalį *Pakalnė*; *Slabada* naujai duotas pavadinimas; „*Pakalnė-Slabada* vakarinė mstl. dalis randasi pakalnėje prie pat Šušvės, nuo to ir buvo taip vadinamas. Dabar vadina *Pakalnė*, o kai kada ir *Slabada*“

PakalÑnė, *Slabadà* mstl. (Josvainių) dalis Jsv. Lie. *pakálnė* „šlaitas“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

„Nutautusių dvarininkų pamėgtas slaviškas gyvenviečių pavadinimas <...> Lietuvoje. Rusios (XI–XVIII a.) *слободá* – taip iš pradžių vadino laisvųjų žemdirbių gyvenvietes, vėliau – kaimus ir ypač priemiesčius“[134]; iš dvariškių kalbos kilęs pavadinimas, sl. „laisvų valstiečių gyvenvietė“ (Zinkevičius IV 1984: 85); tokių oikonimų Kdn krašte būta nuo XVII a. pab., plg. *Slabadà* (3[b]) k. Krk (nuo 1699 m.), *Slabada* dv., k. Apt par.(nuo 1784 m.), *Slabadėlė, Slabada* k. Kdn (XIX a. pirm. pusė).

Paklúonės drėgna pv. Josvainių mstl., juodžemis, ž. lygi, žema, apie 3 ha, miestelio šiaurinės dalies r. pusėje už kluonų, eina siauru ruožu į šiaurę ir kerta *Naujūkai*; priklauso Kaklauskui, Bujanauskui, J. Kišonui ir J. Grigarui

Lie. *klúonas* „trobesys javams krauti, klojimas; pieva prie klojimo, žardis, žardiena, kluoniena, apluokas“; *klónis* „slėni vieta, slėnys, lenkė, loma, dauba; vieta, ruožas“. Gal susiję su XVI a. aptinkamu terminu, aprašant ž.s valdas, – *kluonavietė* „buvusio kluono vieta“ (Zinkevičius II 1984: 127); plg. *Klúonas* pv. Krk, *Užkloniai* ar. Tč.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Dvãro klúonas* pv. Josvainių mstl., Ù*žkluonės* lomingos šlapios vietos Šingalių k.

Palañčiškė ar. ž. Josvainių mstl., prie molio, ž. lygi, žema, r. prieina *Kubutiškį*, o v. – valdišką mišką; Apol. Šilkaičio ūkis su sodyba; „Pagal valdišką mišką retais krūmais ir eglaitėmis, Josvainių mstl. sklypas buvo vadinamas *Palankė*, nuo to ilgainiui išsivystė pavadinimas *Palančiškė*“

Plg. **Palačianai, **Poločianai* dv. Jsv, taip kurį laiką (XVII a. vid., antr. pusė[135]) vadintas *Jósvainių dvaras*; galbūt pagal valstybinės tarnybos vietą (pvz., Ščytų[136]) – *Polockas*; tuo metu Josvainių valstybinį dvarą valdė Judickiai[137], šie susiję su 1655 m. sukilimu ir Kėdainių sutartimi, nuo XVIII

[134] Zigmas Zinkevičius, *Ukmergės rajono gyvenviečių vardynas: Pavadinimų kilmė*, Vilnius: LKI, 2011, p. 131.

[135] *ambo de Połoczany Rure* [lie. sintaksė] *D'ni Capitanei Jaſwoynen'* [Aleksandro Judickio] 1665 [Jsv S 1643–1673: 57v]; *Georgiy wołotkiewicz de Połoczany* 1666: 60.

[136] *Cum Ill'ma M:D'na Petronella* ***De Wołotkowiscijs*** *Szczytowa Castalona Miscisławiensi* ***Capitanea*** *Iasvoynen* 1746 [Jsv S 1741–1783: 8–8v]; *Cum Ill'ma M:D: Petronella De Wołotkovicijs Sirućiowa Kastelana Vitepscensi* ***Capitanea*** *Districty Kavnensis et Iasvoynen' Afsistentes 1'mi Ill'mi MD: Simon Siruć Kastelanną Vitepscien'* ***Capitaney*** *Districty Kavnensis, Kurmiłovien', Koniuchodvien', Iasvoynen' etc* 1757 [Jsv K 1738–1761: 135]; **Valatkavičiai* dv. Jsv, tikriausiai kurį laiką taip vadintas *Josvainių dvaras*; plg. *Georgiy wołotkiewicz de Połoczany* 1666 [Jsv S 1643–1673: 60]; *de pago d'ni Wołotkiewicz [...] Juch[...]* 1651: 32 Krk (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2). Petronėlė Valatkevičiūtė-Ščytienė, vėliau – Sirutienė, Simono Siručio (palaidotas Dotnuvos bažnyčioje) žmona, Dotnuvos krašto šeimininko Eustachijaus Chrapovickio žmonos Teresės Ščytaitės (pastarieji susituokė 1750 m. Josvainiuose) motina.

[137] *Ill'ris Alexander Iudicki* ***Capitaneus*** *Iaswonen, et Nicolaus Judicki Caualerius Maltanensi* 1655 [Jsv S 1643–1673: 31v]; *DMagnifica Dni* ***Starosta*** *Jaswonesis* 1658: 40, be pav.?; *Magnificus Dnus Alexander Judycki*

Restauruota Josvainių karčema Rumšiškėse

a. jų pvd. aptinkama Bajėnų dvare.

XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. apie dvarą – *Dvãro klúonas* pv. Josvainių mstl.

Paliẽdė Liedo žiotys Josvainių mstl., apie 100 m žemiau Josvainių malūno

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Líedas* upl. Josvainių mstl., *Grumẽbliškiai* vs.

Peklẽlė, taria ***Peklãla***, daržas Josvainių mstl., prie molio, ž. lygi, apie ¾ ha; „Ant Ariogalos gatvės“ į š. nuo naujos mokyklos, v. pusėje prieina Šušvę; priklauso Gofenbergienei; „Tame darže prieš 80–100 m. buvusi karčiama. Tą karčiamą žmonės praminė *Peklele*, nuo ko ir tas daržas gavo savo vardą“

Peklẽlė, daržas, prie molio, ž. lygi, apie ¾ ha; „Ant Ariogalos g-vės į šiaurę nuo naujos mokyklos. Vakarų pusėje prieina Šušvę. Priklauso Gofenbergienei“ (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 84); užr. Vladas Balsys, Josvainių pradžios mokyklos mokytojas, 1936 m.

Capitaneus *Jafwoynen‘* 1668: 63v; *cu‘ magnifica D: Catharina Judycka* ***Capitanea*** *Jaswoynen‘* 1677 [Jsv K 1673–1688: 42v]; *cu‘ Virgine Cecilia Iudÿcka* 1693 [Jsv K 1688–1698: 37v]; *cu‘ Virginæ Cecilia Iudÿcka* 1693: 38v; *cum Virgine Cæcilia Iudÿcka* 1693: 39; *cu‘ Mga Virgine Cecilia Iudicka <...> Felicianna Iudicka* 1695: 57v; *cu‘ Mgfca Virgine Felicianna Iudÿcka* 1695: 58; *cu‘ Mgfca Virginæ Felicianna Iudycka* 1695: 59v; *Casimiri Judicki <...> omnes de Baiany* 1738 [Jsv K 1738–1761: 4]; *Zofiam Iudickaycia de Bojany* 1763 [Jsv S 1741–1783: 38]; *Joannes Judicki de Bajeny* 1797 [Pnvž K 1792–1821: 17v]; *Francis Podziunas Patris, Matris Catharinæ de Domo Iudicka de villa Boiany* 1797: 19; *Matiam Judicki Juvenem <...> Ambos de Bojany* 1798 [Jsv S 1784–1808: 41]; *Mathiæ Judicki <...> de Villa Bojany Patrini fuere: Franciscus Podziunas* 1799 [Pnvž K 1792–1821: 25]; *Mathiæ Judycki <...> Jnfantis quam Patrini de Villa Bojany* 1801: 38v; *Francisci Podziunas et Catharinæ de Domo Judicka; de Villa Bojany* 1802: 41; 1803: 51; 1805: 64.

Autentiškos Josvainių karčemos fragmentas, pagrindinis fasadas

Lie. *peklà* „pragaras; labai nuošali, tolima vieta; prastas, vargingas kelias, klampynė“ (LHD 2008: 94); negerą, prastą vardą turinti vietą.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Peklìnė* pv. Paliepių k., *Stadálvietės* pv. Graužių k.

Pievẽlės, kitaip ***Vidókas***, drėgna pv. Josvainių mstl., priesmėlis, podirvis baltžemis, apie 2 ha, tarpe ariamos žemės ir *Nokarčio balos*; šienaujama krūmais apaugusi aikštelė, kurią vėliau praminė *Vidoku*; priklauso K. Jakaičiui

Lie. *píeva*.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ilgūjos pievelės* pv. Graužių k., *Vidùpieviai* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k., *Velka lonka*, surašytojo *Didžioji pieva*, pv. Lipliūnų k., *Vidùpievis* lominga drėgna vt. Šingalių k.

Pievẽlės pv. Josvainių mstl., juodžemis, podirvis baltžemis, apie 2 ha; tai *Gyvatyno* pelkių aukštesnės vietos, tinkamos šienauti; J. Grigaro sklypo rytiniame gale; priklauso J. Grigarui

Po ąžuolaĩs ar. ž. Josvainių mstl., prie molio, ž. lygi, apie 2 ha; *Kubutiškio* rytinė dalis, kurioje buvę keli ąžuolai; atiteko J. Arštikiui; „*Kubutiškėje*, senų žmonių atminime, vienoje vietoje stovėję 4 stori ąžuolai. Nuo to ir ta vieta taip vadinama“; „Čia M. Lukošius ardamas užtikęs akmenį. Jį išvertęs, rado po juo dar 4 akmenis tvarkingai sudėtus, iš ko sprendžiama, kad tuos akmenis sudėję senovėje žmonės. Gal čia būta aukuro ar ko kito. Daugiau nieko nerasta“

Beveik identiškas tekstas, tik nėra apie pavadinimo kilmę; Josvainių mstl., *Po ąžuolais* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 81); užr. Vladas Balsys, Josvainių pradžios mokyklos mokytojas, 1936 m.

XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. – *Kubùtiškis* ar. ž.

Po brãvoru giluma Šušvėje Josvainių mstl., ties I. Kulčiaus daržu, vadinamu *Bravaru*; ten vasarą daugiausia susirenkama maudytis

XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. – *Brãvaras* daržas.

Po krỹžiu ar. ž. Josvainių mstl., prie smėlio, į r. nuolaidumas į Šušvę, apie 16 ha; r. prieina Šušvę, o v. – *Lapskojėlį*; priklauso J. Šmigelskiui, ten ir jo sodyba; ten seniau buvęs pastatytas kryžius

Nusakoma vt. prie kryžiaus; plg. **Kapinės prie kryžiaus* kp. Krk (nuo 1734 m. Krakėse). Lie. *krỹžius*, lenk. *krzyż*, lot. *crux* (Sabaliauskas 1990: 254); „paliko gilų pėdsaką mūsų vardyne“ (Zinkevičius 2015: 151); plg. *Kryžius, Šingalio kryžius* l. Jsv, Šingalių k., „Kryžius buvo pastatytas“ (Kvedaravičienė 1985), *Kryžiùkai, Kryžykla, Kryžių kapinės, Ruõščių kapinės, Mištautų kapinės* kp. Dt.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Krỹžkelė* 2-jų kelių išsiskyrimas Josvainių mstl., *Po juodu kryžium* ar. ž. Čiukiškių k.

Po liepais ar. ž. Josvainių mstl., prie smėlio, ž. lygi, apie 2 ha, tarpe *Duobės*, Šušvės ir *Lankiukių*; priklauso Jankauskui-Galackiui ir Durulienei; „Senais laikais, kai Josvainiuose dar buvo dvaras, čia buvo alėja, liepomis apsodinta. Tas laukas nuo to ir gavo savo pavadinimą“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Paliepių* k.

Po žỹdkapiais ar. ž. Josvainių mstl., smėlis su moliu, ž. lygi, apie 20 ha; tarp Sviliukų žemių ir žydų kapų; rytuose prieina Šušvę; priklauso J. Arštikiui ir M. Lukošiui, ten J. Arštikio sodyba

Plg. apie žydus perkrikštus Jsv karšte XVIII a. vid.–XIX a. pr.[138]

---

[138] *D 4 Martij 1745 baptisaty e‘ ex Iudæo / 15 Annoru‘ Michàél Caſimirus. / ab A Rn‘do Patre Carm‘ Angelo Lipski / S. Thæ: Doctore in Ecclesia Parochi/ali Iasvoynensi L.L. A Rn‘dy D‘nus / Petry Ludovicy Kotonski Par‘ Iasv: / cu‘ MD‘na Marinna Giełwanow/ska Dapifera Kaunensi AA. Perillu/stris M D‘ny Constantiny Iaguczari/stris M D‘ny cu‘ M Virgine Ioahanna Zablocka / Item Perillustris M D‘ny Iosephus / Chodzkiewicz Centurio Districty / Wielonensis cu‘ M D‘na Anna Mito/ſzowa. Item M D‘ny Alexander / Downarowicz cu‘ An‘a Lipniewi/czowa. Item MD‘na Catharina / Downarowiczowa.* 1745 [Jsv K 1738–1761: 49], 9 liudininkai; *Eodem Die [1 Ianuarij] baptisaty est Andreas / Thaddæy conversus ex Iudæs et / apud me Petru‘ Ludovicu‘ instruct‘ / Rudimentis fidei orthodosæ priy / uxorat‘ Cojadunis annoru‘ 22 / natione Vilna Hebraicæ dictus / Kehemias Aronowicz. L.L. / cum e‘ Sacro fonte Perillustri / MD‘no Andrea Białłozor cum / Barbara Strumiłłowa Ensiferida / Wołkoviscensi AA MD‘ny Ni/colay Hryſzkiewicz cum / MD Constantia Strumiłłowna. 2do M / D‘ny Franciscy Ioannes Wiſz/niewski cum Rosalia Gudonska / 3tio MD Jgnatiy Dowgierd cu‘ / Catharina Wiſzniewska 4to M / D‘ny Iosephy Dowgierd cum / GV Dorothea Biwilowna / ite nil illi dedenent qin‘ collegit.* 1748 [Jsv K 1738–1761: 65v], 10 liudininkų, kilmingieji; *An‘o 1755. D Circumcisionis / D‘ni et Adm‘ R‘md D‘n Caſimiro / Iozamowicz baptisatus est / Iosephus Dominicus Novicki / annoru‘ 17. Iuvenis ex Iu/daizmo libere ac Spontaneé / ad hoc Sprintu auedens. / Cujus Levantes ex Paero / fonte P MD‘ny Iacobus Siruc Pocillator Pallatinatiy / Livoniensis cum PMV / Ioanna Piorowna Thesau/radida Smolenscensi. Ass / PMD Caſimiry Żawiſza / Pocillator Districtus Cau/nensis cum GV Tereſsia / Lacka omnes de aula / Iasvoynensi* 1755 [Jsv K 1738–1761: 110v], tarp sausio 5 ir 9 d.; *A‘no 1756. D 12 Martij Ego Petry / Ludovicy Broniſz Kotonski / C‘ney Livoniæ Smolenscentiæ, / Decany Krokoviensis P. Iasvoy/nensis baptisavi ex Judaismo / Iuvenem 14 annos habenteno / Filium Iudæj arendatarij / Datnoviensis de Nomine / Bieniuk alias Beniamin / Cuj Impositum nomen / in baptismo, Gregorius, / Iosephus, Cognomen a / St. Doctoriby hisc dieby inciden/tibus Doktorowicz Leuantes / Cum ex Sacro fonte / Perillustris MD Michàél / Rudomina Venator / Districtus Braslaviensis / cum Ill‘ma D‘na Petronilla / Siruciowa Castelanea / Witebscen/si Capitaneas Ca[u]nensi / Iasvoynensi etc. AA / Perillustris MD Nicolay / Prozor Castrametator / Districtus Ca[u]nensis / cum Perillustri Md / Rudominowa Vene/torida Braslaviensi etc* 1756 [Jsv K 1738–1761: 122-122v]; *Die 25 Martij Ego Rndus Io/zamowicz V:I:*

Prancū̃zkapis griūvantis Šušvės krantas Josvainių mstl., sml.; pietiniame miestelio gale ties *Dociaus brasta*; „Pasak senų žmonių, čia buvę palaidoti per Prancūzmetį žuvę prancūzų kareiviai“; „Čia buvę per Prancūzmetį žuvę prancūzų kareiviai. Dabar toj vietoj dar stovi vienas visai senas medinis kryžius. Prieš Didįjį karą, krantams griūvant, žmonės matę išlindusius grabų galus ir kaulų. Eina kalbos, kad čia kas tai radęs iš griuvėsių išlindusį kardą, bet kas ir kada rado, žinių nėra“

Tas pats tekstas, Josvainių mstl., *Prancūzkapis* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 80); užr. Vladas Balsys, Josvainių pradžios mokyklos mokytojas, 1936 m.

Pasakojimai apie prancūzus, XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ganykliukẽs* ar. ž. Prapuolianijos k.; plg. *Prancūzkapiai, Prancūzkapis, Prancūzų kapai,*

Baptisavi ex / Iudaismo Nomine Petrum / Casimirum Davidowicz an/nor‘ quindecim de Ciwitate / Prenensi, Parentum Juddor / Patris David Eliaszowicz Ma/tris, Styrka, Levantes de fon/te MD Ignacyus Dowgird de Struk/czaszy districtus Kawnensis cum / MD Theofila Rudominowa Ve/netoridi districtus Vilkomiri/ensis. Aſsistentes MD Andreas / Kotowski cum M:V: Anna Sztey/nowna Thesaurarida Upitensi / Item MD: Ioannes Gośćiewicz / cum MV: Anna Rudominowna / Item MD: Ioannes Żelerewski / vice Capitaneus Iafwoynensis / cum MDV Iohanna Piorowna / Thesaurarida districtus Oszmi/nensi Item M Ioannes Suskie/wicz cum MD Anna Zabezow/ska. 1759 [Jsv K 1738–1761: 151v]; *Anno 1762 Men February / Die 2 hujus Baptisatus est Io/annes Abramowicz habens An/nos 18 ex judaismo Leg Parentum / Patris Leyzara Marchelewicza Ma/tris Beyle de Wirbołowa. su/ scepit sua voluntate Orthodoscam / fidem benė instructus medÿ i au / Salutem Cujus Lev Illustris Adm‘ / Rndy Dnus Georgius Gornicki De“ / Krocensis Parochus Iafvoy: cum / D An‘a Piorowna Aſsi Antonius / Turczynowicz cum Elisabetha Pio/trowiczowna 2‘do aſsi GD: Petrus / Petrusewicz cum Marianna Ut/kiewiczowna in Ecc Iasvoynenſi* 1762 [Jsv K 1761–1779: 6v]; *Hoc Mense [7bris] Die 15 in Ecclesia / Iasvoynen‘ corum Populu as Divi/na audienda congregato Adm / Rndy Pater Franciskus Wujase/wicz Ordinis S. Francisci sevictio/vis observantiæ Gwardianus Con/vertus Datnovien‘ benevole con/versum a Iudajsmo Ioachimum / Iacobum juvenem habentem cir/ca 20 annus bene in mo/mentis Fide instrum vite ex Ri/tuali Romano baptisavit Levant. / ex Sacro Fonto MD Ignatius / Dowgird cum MV Ioanna Pie/rowna aſsistentes MD Iosephy / Białozor cum MD Mariana Gri/nicka MD Felicianus Iwaſzkie/wicz cum MD Eva Lewgowdowa / et cæteri permutti noti. / cognomen a Patre Dawidowicz* 1767 [Jsv K 1761–1779: 46v]; *Aº 1769 Die 15 Augusti Rndus D‘nus / Antonius Wilczewski Coadjnter pro/tunc Parochiæ Butkiscensis baptisa/vit Adultum 18 Annor‘ Iacobum / Iosephum Lipiński conversum / benevole e Iudajsmo in Rudimen/tis fidej bene instructum in fa/cie Ecclesiæ coram Populo ad divino / acudiem‘a congrogatu adhibitis / omnibus neceſsarijs juxta præ/scriptum in Rituali Romano / cujus Levantes hi fuerunt MD / Ignatius Dowgird cum MV. / Ioanna Piorowna aſsistentes / DD. Iosephus Białozor cum Barba/ra Wiſzniewska Iosephus Bo/drecki cum Dubicka Thadeus / Alechnowicz cum Iustina Luko/mowa Michael Szorc cum Eufro/zyna Goylewidowa Antonius / Wiſzniewski cum Catharina / Eynikowa Thadeleus Dowbor cu‘ / Wiſzniewska Michael Ongir/ski cum Dowborowa Korfh cum / Anna Lewgowdowna et ceteri / multi* 1769 [Jsv K 1761–1779: 59]; *Anno D‘ni 1771 Die 19 Maij Rndy D‘nus / Antonius Wilczewski Coadjutor Paro/chiæ Butkiscensis, Constantiasm Sniatkowska prius bene exami/natam de libera ac volontoria con/versione propter solam salutem / animæ, conversam e Iudajsmo, ac / bene in rudimentis fidej neceſsa/[...]rijs tam neceſsitateme Iijquam pne/cepti eruditam, etiam as digne ac / utiliter suscipiendum hoc Sacramen/tum sufficienter instructum, in fa/cie Ecclesiæ coram numeroso Populo / ad Divina audienda congregato / ad hibitis omnibus in Rituali Ro/mana ad id præscriptis, baptisant, / cujus Levantes fuerunt Illris Adm Rdus / Georgius Gornicki Decanus Krokovie‘ / Parochus Iaswoyn‘ et Ill‘ma M‘ca D‘na / Petronela Syruciowa Castalana Witeb/scensi Aſsistentes MD Ignatius Dow/gird cum MD Antonia Korsakova / Benedictus Korsak cum Ioanna / Piorowna et cæteri per malti.* 1771 [Jsv K 1761–1779: 74]; *Anno 1808. Febr‘ die 2. Ego Clemens Pakolniſki V[icar‘] Jas: baptisavi ex Judaismo Josephum nomine Chrzonowicz Annor‘ circiter 20. Patrini fuere M:D Jgnatius Billewicz Judex districtus Rosienien‘ cum MD Deodita Staſzewska, Aſsi: MD: Simon Staſzewski cum GD Rosalia Jagiełłowiczowna, omnes hujus Par‘* [Jsv K 1804–1811: 59]; *Anno 1815 Die 25 Julii <...> Baptisavi adultum ex Judaizmo annor‘ habentem 22 cum Scitu et Concencu Policiei. Nomine Onufrium Cognomen <...> Bielawski Patrini fuere <...> MDnus Michael Chrapowicki Comes <...>* 1811 [Jsv K 1811–1820: 39]; 9 poros; *Anno D‘ni 1819 Die 9 Mensis Martii <...> Baptisavi Neophitam de Iudaismo conversum ad Fidem Rom‘ Catholicam, natum annorum Duodecim Nominibus Casimirum Ioannem Cognomine Marcinowski Patrini fuere <...> GD Ioannes Iucewicz Speculator Sylvæ Imper‘ <...>* [Jsv K 1811–1820: 72v], 6 poros; *Anno D‘ni 1820. Mensis Aprilis 11. Die <...> Baptisavi de Iudaismo annorum 19. Nomine / Ezechielem cui Cognomen Datum est Kwiecinski <...>* [Jsv K 1820–1828: 4], 4 kilmingųjų poros.

Vainotiškių senkapis klv., skp. Dt, Vainotiškių k., *Prancūzkalnis* kln. Pjs, *Prancūzkapis* klv., kp. Srv, *Prancūzų kalnelis* pv., klnl. Trs.

Prū̃das grv. Josvainių mstl., miestelio centre – Kėdainių ir Vytauto gatvių susikirtime; iš čia teka bevardis upelis ir įteka vakaruose į Šušvę; čia seniau tiltas buvo, užtaisytas taip, kad galima būtų vandenį sulaikyti gaisro atžvilgiu

Lie. *prū̃das*, brus. „malūno tvenkinys“, sl. „judinti“ (Sabaliauskas 1990: 243). XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Paprūdỹs* buvęs upl. Mikitų k.

Prūsokỹnė klnl. tarp balų Josvainių mstl., smėlis, apie ¼ ha; tarpe *Adomaičio balos*, *Baublynės* ir valdiško miško; seniau ten buvę daug vabalų, panašių į prūsokus; priklauso Griniui

Apie vardo kilmę (prūsokai, vabalai) – tai gali būti liaudies etimologija. Sietina su tautovardžiu *prū́sas* – su persikėlėliais vokiečiais ar lietuvininkais iš Rytų Prūsijos arba su evangelikų liuteronų tikėjimoasmenimis[139]; avd. *Prūsas, Prūsaitis*[140]; lie. *prū́sas*, vak. balt. *prūsa* „purškimas, tryškimas; purkšti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1913&zymeti=1805); lie. *prusnà* „karvės, arklio snukis; burna“, *praũsti* „plauti (veidą)“, *prùsti* „išsipuošti“, balt. „prausti(s)“, ide. „purkšti(s), švirkšti, trėkšti (trykšti)“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1914&zymeti=1808); plg. **Prūsiai, Prūščiūnia* gyv. vt., bajork. Veliuonos paviete, Liaudės trakte, **Prūsiškiai, *Prūšiškiai* gyv. vt. Dt, **Prūškoniškiai, *Prūskoniškiai* drv., pv. Dt.

---

[139] *Matthiam Jankowski de Pruſsia* 1641: 10 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); *Contraxit Matrimoniu^{m} Iacobus Brum cu^{m} Dorothea Berowa vidua Testes Khristian Berensztein alter Georgius Wirkler Omnes d. Pruſsia.* 1738 [Dt S 1701–1760: 39]; *Józef Krzywinski Porucz: pruski* 1843 [Dt KA 1835–1843: 156v].

Apie evangelikų liuteronų (kurie liaudyje dažnai buvo vadinami vokiečiais) tikėjimo asmenis XVIII a. Josvainių bažnyčios metrikose; yra asmenų, susijusių su Kėdainių istorija: *Ioannes Enbach Iuveni Luteranus, Iuvenis Advena cum Magdale Betnarowna de Civitte Nostra Virgine etiam Luteranæ <...> 1'mo Chrystophoro Denof de Civitate Iasvoynensi 2do Ioanne Kandor de Bojany* 1760 [Jsv S 1741–1783: 29]; *Carolus Andreas Czveybikier Szmigin Advena Iuvenis* 1761 [Jsv S 1741–1783: 32v]; *Fryderyk Szmytt* pasižadėjimas tuokiantis su katalike 1773 [Jsv S 1741–1783: 68]; *LL Chrystophorus Reynartt cum Elisabetha Odank Abram Reynard cum Maryanna Heynbacher Gotlip Kinder cum An'a Regina Balcer omnes de Civitate Jasvoyn'* 1780 [Jsv K 1779–1792: 10v]; *Patris Ioannis Kutte Matris Annæ Dorotæ Oberlant Ambo Luterani* 1780 [Jsv K 1779–1792: 14]; *Patris Fridrici Koshak Matris Mariannæ Reynen L Thori L Christophorus Biem cum Cristina Barerowna Aſs. Andræas Minkier cum Barbara Fuks Omnes Luterani de Civitate Iaswoyn* 1782 [Jsv K 1779–1792: 37]; *Patris Chrystophi Kleynott Matris Barbaræ ex L Thor' Luterano LL Josephus Berko* 1783 [Jsv K 1779–1792: 44]; *Patris Ludovici Fuks Matris Annæ Barbaræ Reymerowna L Thori Luter LL Philiphus Fuks <...> Cum Dorothæa Beymen Omnes de Civitate Jas'* 1783 [Jsv K 1779–1792: 44v]; *Patris Andræas Minkier Matris Mariannæ Weyd <...> cum Marianna Heymbakar Aſs Christophorus Balsar <...> Jacobus Adank cu' Anna Dorotæa Reyn Puella de Civitate Jaswoy'* 1783 [Jsv K 1779–1792: 44v]; *Patris Frider[i]ci Vilhelmi Rod Lutheranus. Matris Annæ Christinæ Jelickin Lutherana. Levantes Johan Gottlib up Kinder cum Anna Barbara Heimbacherin ambo Lutherani. Aſsistentes Carolus Vilhelmus Jerach Luther: <...>* 1798 [Jsv K 1793–1804: 69v]; *Patre Joannes Michaele Szteyn Matre Anna Catharina Minkielowna Luteranor: Patrini fuere Carolus Hirach et Eva Eufrosyna Bormanowna omnes de Jaswoynie* 1799 [Jsv K 1793–1804: 79]; *acatholicis Patre Georgias Heymbacher, Matre vero An'a Mariana Ekmanaycia <...> una etalii acatholicis LL Christianus Reynhartt et An'a Juliana Ekmanaycia: Jacobus Gotlib Celler cum Catharina Kinderowa de Civitate Josv Omnes* 1800 [Jsv K 1793–1804: 110v]; *Patrini fuere Jacobus Gotlib Kielar* 1801 [Jsv K 1793–1804: 124v]; *Bavi Jnf nne Joanem Gotlib natum 19 hujus ex Legitt Coniug aCatholice Patre Jacobo Bast matre vero Marianna Anna Bancowna <...> Aſs: Jacob' Gotlib Kieler, et Benedicta Ewa Bancowna de Kaiedudy Citeri omnes de Jasvoyn'* 1802 [Jsv K 1793–1804: 141v].

[140] *P[an]. Kazimierz Prus Jurewicz z Wondziów, Powiat ejragolski* (Rejestry 1690: 65); *M. Cristinæ Prusaycia de Ozytany* 1716: 121 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *Catharinam Prusaytienie* 1760 [Kdn Jurgio S 1758–1796].

Atsižvelgtina į Josvainių krašto germaniškos kilmės pvd. – *Bundorfas* (*dorf* „kiemas“), *Gofenbergas* (pastarosios pvd. asmuo gali būti žydų tautybės).

Rūdýnas šlapia pv. Josvainių mstl., šlynas, podirvis baltžemis, apie 2 ha; r. pusėje prieina *Vyganėlius*; priklauso B. Kučinskui ir S. Burtiliui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Rūdynas* pv. Plaktinių k.

Raĩniškė ar. ž. su pievomis Josvainių mstl., sml., ž. lygi, apie 24 ha; žiemių pusėje prieina valdišką mišką, o p. pusėje – Šingalių k.; nuo senų laikų Rainių valdoma ž., priklauso Br. Rainiui

Raĩniškė, Raĩniškės vs. (buv.), ar. Jsv. *Raĩniškės* vs. (buv.) Jsv, nuo Josvainių 2,5 km Kėdainių link, šeimininkai *Rainiai* (Kvedaravičienė 1985); susiję *Rainio kalnelis* kalva, rasta kaulų, prie *Rainiškės* vs. (Kvedaravičienė 1985); *Rainỹnė* b. Jsv (LHD 2008: 179); pvd. *Raĩnis, Rainỹs*, lie. r*aĩnas* „ruožuotai margas“ (Zinkevičius 2008: 562); lie. *raĩnas, raĩmas* „rainas“, *raĩnas* „ruožas, dryžis“, *raĩnė* „žuvis“; pvd. *Reinỹs*; plg. XVII–XVIII a. pirm. pusės Dt krašto pvd. Rainys[141]; plg. **Rainenka* plv. Dt, *Rainibalis* vt., krm. Nc, *Rainìbalis* mš. Kdn ur., *Rainiū́balė* b. Kdn, *Pas Raĩnį kẽlias* kl. Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Raĩnio kaupė* pakiluma, ar. Ruseinių k.

Senóšušvis vandens duobė Josvainių mstl., apie 100 m ilgio ir 3–5 m pločio; Josvainių malūno tvenkinio užlieta duobė *Spinglankio* pietiniame gale; A. Rušo sklype; „Čia seniau buvusi Šušvės vaga“

Skersiniùkai ar. ž. Josvainių mstl., prie smėlio, ž. lygi, apie 3 ha; tarpe *Margų*, *Kupstynės* ir *Laukelių* buvę siauri šniūreliai ariamos žemės; priklauso M. Jakaitienei

Lie. *skeřsas*, balt.-sl. „suktas, lenktas“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1974&zymeti=1831); ide. „kreivas; pjauti“ (Sabaliauskas 1990: 103, 68, 190); plg. *Vikšrupio skersiniai* l. Knn (Kišonaitė 1995: 37), *Skeřsinės* ar., l. Krk, *Skersinẽlis* l. Krk, *Navalãkai skersìniai* drb. ž. Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Skersìniai* ar. ž. Pažiemkelio k., *Valãkai* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k.

Spiñglankis krūmais apaugęs Šušvės krantas Josvainių mstl., smėlis, apie 3 ha; kairysis Šušvės krantas nuo Svilių tilto iki Josvainių malūno; priklauso Rušui, A. Kišonui, Rumšai ir Grigaliūnienei; „Čia pavakariais iš už aukšto dešiniojo Šušvės kranto gražiai saulės spinduliai atsispindi vandenyje. Nuo to ir pradėjo vadinti tuo vardu kairįjį Šušvės slėnį“

Spindė́ti „šviesti, švytėti, blizgėti“.

Stengvė pelkėta pv. Josvainių mstl., priesmėlis, apie ½ ha; *Matijošbalio* šiaurinėje pusėje; priklauso Fel. Leonavičiui

XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Steñgvė I* pv. Čiukiškių k., *Stengvė II* pv. Čiukiškių k.

[141] *Criftina Raÿnaÿcia ex Vrniaз* 1612 [Jsv K 1601–1615: 133v]; *Iosephi Raynaytis et Żophia Bakszaycia <...> o'es de Maciany* 1700 [Dt K 1693–1764: 44]; *cu' Mariana Raynecka Ramenis <...> Mariana Buywaiciowa Ramenis.* 1705 [Dt S 1701–1760: 6]; *Patris Petri Reynowſki Matris Elizabeth Kupraycia <...> de Romiany* 1704 [Dt K 1693–1764: 87v]; *Parentis Petr' Reynowſki Matris Elzbieta Kuprota* 1708: 138v. *Ioannes Reynaytis Kalnoberza* 1710 [Dt S 1701–1760: 13v]; *Baptiſatus Iacobus PP: Iacobus Wałaytis et Catharina Raynaycia <...> omnes de Wędzgole* 1723 [Dt K 1693–1764: 196v].

Stóško lũgas krūmais apaugusi gn. Josvainių mstl., prie molio, ž. kalnuota, apie 2 ha; tarp žydų kapų ir Šušvės, aukštas šlaitas; priklauso M. Lukošiui

Avd. *Stóškus, Stõškus*.

XX a. 4 dešimtm. Jsv mstl. – *Stõškiškė* ar. ž., pv. Juodkaimio k., *Lūgẽlis* Šušvės krantas, karklais apaugęs, *Meĩniko lũgas* krūmais apaugusi gn.

Šárkos balẽ [Šarkos bala] pv. Josvainių mstl., smėlis, podirvis baltžemis, vt. lygi, apie 10 ha; pietų kraštu prieina *Rūdyną*; priklauso Al. Jakaičiui, M. Bartkui, Kišonienei, Kulikai ir K. Jakaičiui; „Tos balos alksniuose seniau buvę daug šarkų lizdų“

Avd. *Šárka*; *šárka* ir *balà*; plg. XVII a. Kdn krašto bendrašaknes pvd. *Šarka, Šarkis, Šarkus, Šarkaitis*[142]; plg. *Šarkýnas* b. Jsv (LHD 2008: 294); *Šarkiškės miškas* mš. Jsv, *Šarkakojis* upl. Knn, Bajėnai[143], *Šarkỹnė, Šarkýtė* vs. Dt par., *Šarkinė* krm. Lbn ap., *Šárkabala* plk. Lbn.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šarkinė* buvęs karklynas Ruseinių k.

Šiõželka 2 iškastos duobės, pilnos vandens, Josvainių mstl.; 1) 10 x 10 m^2, 2) 26 x 10 m^2; kitoj pusėj vieškelio priešais *Margus*, ties *Bobino*[144] sodyba; iškasta 1912 ir 1913 m. imant žemes naujam vieškeliui ant Kauno pravesti

Polonizmas *sodzauka* „tvenkinys, ežeras; žemės duburys, kuriame kaupiasi vanduo“ (Kregždys 2016: 754); lie. tarmėse *sodželka, siodželka, šioželka*; plg. *Sodželkiùkė* b. Prnv, *Čióželka* kdr. Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Siõželka I* duobė pievoje ir *Siõželka II* pv. Šingalių k., *Séda* pv. Sviliukų k.

Šmõtai ar. ž. su pievomis Josvainių mstl., prie smėlio, ž. lygi, apie 30 ha; r. pusėje prieina Pajuodbolio k. žemę; teko V. Šniūrui, Pr. Bujanauskui, Fel. Leonavičiui, Šniūras ir Leonavičius ten turi ir sodybas

Polonizmas *šmõtas* „atskira kokio daikto dalis, gabalas; žemės plotas, gabalas, sklypas, ruožas, vieta; nemažas kiekis, daugybė, aibė“ (Kregždys 2016: 624); plg. *Šmõtiškiai, *Šmotkaimis, *Šmotai* k. Pjs, *Šmotiškẽliai* k. Pjs.

Šùšvė up. Josvainių mstl., 30–40 m pločio, išteka apie Šaukotą, įteka į Nevėžį ties Paliepių k., 8 km į p. nuo Josvainių

Šùšvė, Šušvẽ, Šiùšvė, Šùšvis, Šušvỹs up., Nevėžio deš. int. Pšš, Jsv, Pjs. „Šušvė išteka iš Tyrulių pelkių, įteka į Nevėžį Kampuose prie Bajėnų dvaro; Šušvę maitina upelių vandenys, lietus (Vikšrupis, Lapskojis, Medupys, Putnupis)“ (Kišonaitė 2019). Antrinis hidronimas, po šaknies priebalsis *v* (Vanagas 1970: 214); galbūt reiškia vandens tėkmės ar pan. ypatybę (LHEŽ 1981: 336); „vandenvardis veikiausiai aiškintinas veiksmažodžiu *šiùšti* „šiauštis, priešintis“, *šiùšinti* „šiušti; bauginti, gąsdinti; šlaminti; ūžiant,

[142] *Jury Szarkaytis* [*Sioło Berze* Kdn dv. žemės] 1604 (Kdn LV: 29); *Pat. Ambrozj Szarkajtis <...> de Dewejkiszki* 1633: 140; *Ambrozj Szarkajtis <...> de Dewejkiſzki* 1634: 167 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); *Mathæi Szarkaytis <...> de Rusienie* 1667 [Jsv K 1658–1668: 75]; *Bartholomæus Szarka <...> de Czukiszki* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4]; *cum Elisabeta Szarkienie ambo de Wikuny* 1677 [Jsv K 1673–1688: 39v]; *cu' Anna Szarkaÿcia de Iaswonie* 1687 [Jsv S 1673–1712: 46]; *Pauli Szarka <...> ambo Iasuonis* 1688 [Jsv K 1688–1698: 3v]; *Ioseph Szarka <...> de Ezitany* 1699: 4 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *Adam' Szarkaytis <...> o'es de Węzgole* 1701 [Dt K 1693–1764: 48].

[143] *up. Šarkakojis* į p. nuo Bajėnų (Ž 1982 Kunionių kol.).

[144] *Bòbino duobẽ* d. Jsv, *Bòbino kálnas* klv. Jsv, B*ò*bino *kẽlias* kl. Jsv (LVŽ I 2008: 529).

šniokščiant kristi“ – t. y. sietinas su tam tikru srovės veiksmu“[145]; lie. *šiušėti* „šlamėti“; nusakoma vieta *pašušviai, pašušvys*. Plg. avd. *Šušà, Šùšis, Šušỹs* (Zinkevičius 2008: 146); plg. *Šušvės kálnas* kln. Prnv, *Šušvės sėjomaina* dr. ž. Knn, Kampų k., *Pašušvỹs* k. Pjs, *Senašušvė* vt. Pjs.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šùšvė* up. Ruseinių k., *Šušvýtė* pv. Juodkaimio k., *Šušvýtė* pv. su krm. Graužių k., *Senošušvė, Šušvelė* grv., apaugęs krūmais, Čiukiškių k., *Senošušvė* db. Svilių k., *Senašušvỹs* pv. Užvarčių k., *Užšušvės vs.*

Šùšvės gatvẽ g. Josvainių mstl., nuo mstl. centro eina į v. pusę, į Šušvės brastą

Ūličáitė išvara Josvainių mstl., ant Ariogalos g. išvara gyvuliams varyti į *Pakluones*

Iš sl. *ulyčẽlė, ulýčia, ūlyčia* „kaimo kelias, gatvė; kaimas“; plg. *Ūlytẽlė* kl. Gdž, Gudžiūnų mstl., *Ūlytėlė* kl. Mnt, Pilionių k., *Ūlytẽlė* k. (Vaidatonių) dalis Dt, *Ūlyčgalis* gn. Pld, *Ūlýčgalis* dr., gn. (buv.) Krk.

Upẽlis upl. ir abipus pv. Josvainių mstl., iš r. pusė *Kaukazas*, o iš v. – vieškelis; išteka iš balų ir įteka į Žiedupį ties *Melnytėla*

Upẽlis upl., Žiedupio int., pv. Jsv; lie. ù*pė* „didelė, natūrali vandens tėkmė, srovė, tekanti sausumos paviršiumi savo pačios išgraužta vaga“; *upẽlis* „maža upė; nuotaki ir siaura pieva“; sl. „pelkė, bala, kūdra, tvenkinys“.

Kartais fiziografiniu terminu *upė, upelis* kaip vardu *Upė, Upelis* nurodoma vandens tėkmė, nes ji kito vardo neturi (bevardis, bevardė, pvz., *Prũdas* grv. Josvainių mstl., „iš čia teka bevardis upelis ir įteka vakaruose į Šušvę“) arba hidronimas buvo pamirštas; plg. *Upẽlis* upl., Liedo int. Prnv, *Upẽlis* up., Ežerėlio kair. int. Dt[146], *Ručiai, Ručiãjus* upl., Dotnuvėlės int. Mnt. Tokių paliudijimų yra XVII a. pr. – **Upė* upl. Kdn, Mantviloniai[147]. Kartais upės vaga turi ir vardą, tačiau šnekamojoje kalboje pavadinama fiziografiniu terminu, kuris užrašomas ir kaip hidronimas; plg. *Liáudė* up., vadinama ir *Upė*, prie jos esanti gyv. vt. – *Ùžupė* k. Pbrž (*Nỹkis* up., Liaudės deš. int. Pbrž ir *Ùžnykis* pv. Gdž, Devynduonių k.; Česlovo Milošo tekstuose Nevėžis įvardintas ir *Upė*, šalia – *panevėžio kaimas, užupės kaimai*); *Ratlankstis, Ratlunkstỹs, Lankẽlis, Lunkẽlis, Upẽlis* upl., Linkuvės int. Anc. Dažnokai fiziografinis terminas išsitenka antrajame dūrinio dėmenyje; plg. *Pilsupỹs, Paupelỹs* up., Šušvės kair. int. Jsv, Pjs, *Putnupỹs, Putnupis, Putnupio upelis* up., Šušvės deš. int. Knn, Kampai. Būna vientisinių ar sudėtinių pavadinimų; plg. *Paparčià, Papařčius, Papařtis, Paparčio upelis* upl., Barupės deš. int. Kdn, *Paliūtės upelis* upl. Krk, Paliepių k., *Patupio upelis* upl. Krk (žodžių junginyje pakartojama *up-*). XX a. tarpukaryje, sovietmečiu kai kurios upelės buvo melioracijos ištiesintos, iškasti nauji groviai ar kanalai – kartais tokie vandens telkiniai taip ir buvo pavadinti; plg. *Grioviukas* upl., Dotnuvėlės int. Mnt, *Kanalas* knl. Pg, *Kanalas, Pakanalė, Bala* upl., grv., Linkuvės int.

[145] Rimantė Damanauskaitė, Rūta Kazlauskaitė, *Grinkiško apylinkių vandenvardžiai* // *Grinkiškio kraštas* / Sudarė Aleksandras Šidlauskas, Radviliškis, 2011, p. 658.

[146] Negalima žinoti, ar yra antrinis hidronimas, pries. *-el-* vedinys, ar tai tik hidronimu virtę pries. *-el-* vedinys, fiziografinis terminas (Vanagas 1970: 118).

[147] *na 2 Niwy Gruntu Oromego w pttcie Wielon: w Mon[t]wiłowiczach leżące z pomiarem y 2 wyrażiniem pozycyi wypisaną – jedna przy rzecze Zaszłambis drugiey przy Upia* 1615 l. 12, Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092).

Trs, *Kanaliùkas* kdr. Dvd, *Mėdininkų kanãlas* knl. Krk. Kartais minėtais fiziografiniais žodžiais pavadinamos ir kitõs paskirties žemėvardžiai; plg. *Upẽlis* b. Tsk, *Upẽlis* pv. Srv, *Upẽlis* pv., krm. Krk, Aukštuoliukų k.

XX a. 4 dešimtm. randama hidronimų, žemės ūkio paskirties plotų vardų Jsv vls. – *Amãlis* [*Amãlius*] upl. ir *Šv. Jono upelis* upl. į Šušvę per vieškelį Angirių k., *Gaidžio upelis* upl. Degimų k., *Čarnupėlis, Juodupelis* pv. Gerulaičių k., *Avinyko upelis* upl. ir *Mãsio upelis* upl. Graužių k., *Graužùpės* pelkėta pv. ir *Kubutìškio upẽlis* upl. Josvainių mstl., *Paprūdỹs* buvęs upl. Mikitų k., *Gaidupẽlis* upl., *Rãganupė* upl. ir *Upẽlis* upl. Pilsupių k., *Smilgáitis* upl. Pūstelninkų k.

Užbalỹs ar. ž. ir pievos Josvainių mstl., priesmėlis, podirvis baltžemis, apie 5 ha; ilgas siauras ruožas šiaurinėje *Gyvatyno* pusėje; priklauso Kaklauskui, Kalinai, A. Jakaičiui ir Lukoševičiui; tame plote Jakaičio ir Kalinos sodybos

Lie. *balà, bálti, báltas, bãlas* [„baltas“], la. „blyškus“, sl. „bala, dumblas“ (Sabaliauskas 1990: 159); lie. *balà* „klampi vieta, dažniausiai su stovinčiu joje vandeniu; pelkė, raistas“; dažna reikšmė – pelkė, liūnas, klanas; žymimi ir kiti vandenvardžiai ar vietos; plg. XVII a. vid. Josvainių par. pvd.[148]; plg. *Baltupis* up., Nevėžio deš. int. Srv, *Balaitės* b., dr. Knn, Bajėnų k. (Budrys 2001), *Gervėbala* b., plk. Knn, Bajėnų k. (Budrys 2001), *Railos bala*[149] b. Knn, Bajėnų k., Sosmaugos miške[150] (Budrys 2001), *Šãbų balà* b. Knn, Bajėnų k., Užsienio pievoje (Budrys 2001).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Užbalỹs* šlapios pievos ir *Užbalẽliai* krūmų priaugusi pv. Šingalių k., *Juodbalỹs* lomingos pievos ir *Vaĩceko balẽ* lomingos pievos Degimų k., *Šulniũ balẽ* b. Graužių k., *Adomaičio balẽ* ganyklos, *Adomaičio balẽ* ganyklos, *Kapų̃ balẽ* klampi pelkė, *Kišóno balẽ* šlapia gn., *Masiùko balẽ* šlapia pv., *Nõkarčio balẽ* drėgna pv. ir *Šárkos balẽ* pv. Josvainių mstl., *Pečiùko balẽ* klampi b. Juodkaimio k., *Graužų bala* b. Madzgalių k., *Dielbala* b. ir *Makarõ bala* b. Malaikonių k., *Ąžuolo balẽ* b., *Jùnčio balẽ* b. ir *Karklýno balẽ* b. Plaktinių k., *Bubalỹs* pv. ir *Dzìko bala* b. Ruseinių k., *Burlioko bala* b. Svilių k., *Kapų̃ balẽ* gn. ir *Kapų balos* Šingalių k.

Vair[a]us daržẽlis ar. ž. Josvainių mstl., prie smėlio, ž. lygi, p. pusėje prieina *Pieveles*; aukšta vt., kur plačiai matosi; priklauso K. Jakaičiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daržẽlis* aplink krūmais apaugusi pakiluma.

Výganai šlapios pv. Josvainių mstl., smėlis, podirvis baltžemis, 50 m pločio ir 600 m ilgio; tarp Josvainių mstl. šniūrų galų ir Šingalių k. žemių išvara gyvuliams pravaryti, nuo vieškelio į š.; priklauso S. Burtiliui ir B. Kučinskui

Vygana, Výganas kl. Jsv, Juodkaimių k.; *Vygana, Výganas* kelias, buvo varomi gyvuliai, Juodkaimio k., Josvainių ap. (Kvedaravičienė 1980); sl. *vìganas* „aptvertas kelias gyvuliams varyti (ginti į ganyklą)“; plg. *Výguoniai*

[148] *Agnetis Balaicia* 1641 [Jsv K 1637–1643: 47].

[149] „senovės Raila buvęs, važiavęs, užklimpęs to balõ“ (Budrys 2001).

150 *Sósmauga* miško dalis Knn, Bajėnų k., „per tą sukilimą [1863 m.] ta vietove buvo žmogus pakartas. <...> Pakartas, sakydavo – pasmaugtas. Seniau nesakydavo *pakorė*, ale *pasmaugtas*“ (Budrys 2001).

b. Pjs, *Výganai* pv. Prnv, *Výganas* pv. Prnv, *Vygonai, Varėnai* gn. Kdn, *Vygonų kelias* kl. Kdn.

Žr. *Výganas* gn. Knn.

Vyganẽliai ar. ž. su pievomis Josvainių mstl., prie molio, vt. lygi, žema, apie 40 m pločio ir 1 km ilgio; šiauriniame vieškelio krašte nuo pat miestelio iki Šingalių k. žemių buvusi išvara gyvuliams į ganyklą nuvaryti; priklauso A. Duruliui ir S. Burtiliui

Vilkbrastis brasta per Šušvę Josvainių mstl., toje vietoje, kur Žiedupis įteka į Šušvę; manoma, kad ten seniau vilkai brisdavę; „Čia seniau per Šušvę brisdavę vilkai“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vilkaplaukė* pv. Plaktinių k.

Dėl *brasta* žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ilgabràstis* pv. pamišky Angirių k. Dėl galimų vietų ir jų pavadinimų saitų žr. *Virbladaĩ* vs., *Vilkaplaukė* pv. Plaktinių k.

Vytauto gãtvė g. Josvainių mstl., prasideda prie *Prūdo* ir baigiasi prie *Gilutės*; seniau čia buvo Kauno gatvė, Vytauto gatve pavadinta 1930 m.

Vópnyčia I klnl. Josvainių mstl., žvr., apie 4 arus; klnl. tarp *Lankų* ir *Lankiukų*; priklauso Bundorfui; „Čia seniau degę kalkes. Užslinkusi ir žole apaugusi krosnis ir dabar tebėra žymi. Čia randama daug ir akmenų apdegusių“; „Čia seniau vaidindavęsi. Petrą Morkų žiemos metu 12 val. nakties nematoma jėga nuo kalno numetusi žemyn“

Tikriausiai susiję *Kálkinė* Šušvės pakrantė, Vainikų k. link, „Kalkinė gamino kalkes visam miesteliui, kalkakmenius ėmė iš Šušvės“ (Kvedaravičienė 1985); lie. *kalkės, kálkinė* „kalkių degykla; vieta, kurioje gausu kalkakmenių“; plg. *Kalkinẽ* drb. ž. Krk. Sl. *vopnyčia* „kalkių degykla“; plg. *Vopnyčia* ar. Trs, *Põ ópničia* pv., mdk. Prnv, *Optnyčia* vt. Prnv, *Opničia* kln. Pjs, Pilsupių k.

Vópnyčia II pkrnt. Šušvės pakrantė Josvainių mstl., žvr., apie 1 ha, apie 100 m į p. nuo *Bravaro*; toje vietoje degamos kalkės

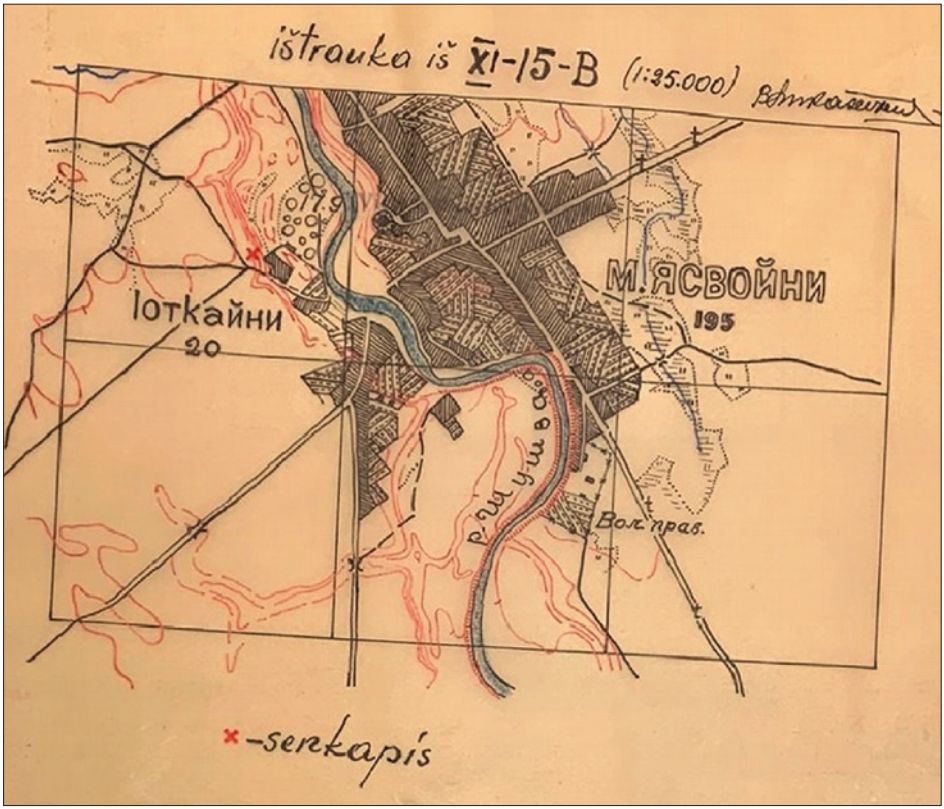
Vópnyčios kẽlias kl. Josvainių mstl., eina per *Dvaro kluoną* ir *Vopnyčia 1*; naudojamas tik važiuoti į savo laukus.

Juodkaimių k. [užr. Juodkaimis] 1935 m.

Ąžuolýtė, tarmiškai ***Ąžulýtė***, kitaip ***Dubòvka***, ar. ž. su pievomis Juodkaimio k., juodžemis su moliu, ž. lygi, 20 ha, r. pusėje prieina *Bendres*; Juozo Vosyliaus ūkis, ten yra ir jo sodyba su trobesiais; „Čia seniau buvo ąžuolynas“

XX a. pr. dar būta gyv. vt. *Dubovkė* vs. Jsv (prie Juodkaimių k.)[151]; ten pagal Juodkaimių k. aprašą sodybos būta ir XX a. 4 dešimtm., bet jau nefiksuota kaip viensėdis; lietuvinimo vajuje pavadinimas liko ūkinės paskirties žemių ir miško varduose – *Ąžuolýtė, Dubòvka* ar., pv, b., krm, mš. Jsv, Juodkaimių k., *Ąžuolótas, Ąžuolóto mìškas, Dubòvkė* mš. Jsv, D*ubòvkė* mš. Jsv (LVŽ I 2008: 268). Tiesa, pagal reljefą reikėtų tikrinti: gal vardas *Dubovkė* labiau verstinas kaip *dauboje esantis* (plg. lie. *dubùs* „įdubęs, gilus; duobėtas“;

[151] *Дубовка односеліе* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48); *Дубовка* выселокъ Jsv, 7 gyv., 4 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 20).

KPC VAK F1Ap1B45, l. 103, 1938 m. Fotografavo Darius Žeruolis

dubùlė, duobùlė, duobẽ; t. y. „gilus“).

Plg. *Ąžuolõs kalnas, Ąžuolų kalnas* kln. Knn, Bajėnų k. (Budrys 2001); *Ąžuolo kalnas* kln. Knn, Bajėnų k., Beržote (Kunioniai 2001).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ąžuolýtė*, taria *Ąžulýtė* ąžuolynas, pievos Šingalių k.

Beñdrės krūmais apaugusios balingos ganyklos Juodkaimio k., prie molio, ž. lygi, apie 8 ha, v. šonu rubežiuojasi su *Ąžuolyte*; buv. bendros ganyklos, dabar teko Vl. Leonavičiui ir Banui Venckui, jų ten ir sodybos; „Buvusios bendros kaimo ganyklos“

Beñdrės gn., krm. Jsv, Juodkaimių k.; lie. *beñdras* „priklausantis visiems, visų; kartu naudojamas“ *beñdrė, bendrẽ* „bendra pieva, bendras laukas“; bendrai dirbama ž.; plg. *Beñdros* dr. Jsv (LVŽ I 2008: 426); *Beñdrinis* gn. Krk, Pilsupių k., *Bendrà, Bendrójі* l. Pjs, *Bendrà, Bendrójі* l. Pjs, *Bendrai* galudvaris (užusienis) Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – dažnai nusakoma apie bendrai naudojamas (bendrai naudojama, bendrose, naudojama buvo bendrai, bendra viso kaimo, bendrųjų) ūkinės paskirties žemės plotus; *Bendriniai* ar. Užvarčių k.

Beržýtės ar. ž. Juodkaimio k., prie molio ž. lygi, apie 13 ha, pietiniame krašte buvusių

k. sodybų; seniau buvo krūmais apaugę, dabar priklauso Petrylai, Pečiukui, Lylai ir Gerdžiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržytė* jaunas mš. Gerulaičių k.

Blíekas [Blékas?], kitaip ***Lañkos***, ar. ž. Juodkaimio k., ž. lygi, smėlėta, pakraščiais aukštesnė, prie molio, apie 10 ha, greta Josvainių Blieko – į v.-p. pusę; priklauso Al. Dzikui ir J. Jakui, ten Dziko ir sodyba; „Seniau buvo vadinama *Lankos*, bet kad Josvainių mstl. ten vadinosi *Blieku*, tai ir Juodkaimio gyv. savo žemę ėmė vadinti *Blieku*“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Bliekas* ar. ž. Josvainių mstl.

Daubarkelis kl. III rūšies vieškelis Juodkaimio k., eina iš Josvainių per Juodkaimį į Šaravus ir Daubarus; dabar jį vadina ***Šaraukeliu***; 1936 m. tuo keliu pradedamas tiesti plentas

Daubarkelis, Šaraukelis kl. Jsv, Juodkaimių k.; plg. *Daubãrai* k., bajork. Knn, Kampų teritorijos dalis, *Šaravaĩ* (3[b]), **Šarai, *Šeravai, *Šarauskai* k. Knn.

Grìnio kūlỹs ar. ž. Juodkaimio k., prie molio, ž. lygi, apie 1 ha, į p. pusę nuo *Bendrių*; Julės Dzikienės sklype, ji dabar atidavė žentui Jankauskui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Griniška* pv. Batožų k.

Júodkaimis, taria ***Júotkaimis***, kitaip R***ìzdika***, k., ž. lygi, r. pusėje nusileidžia į Šušvės šlaitą, 23 kiemai, 1 km atstu nuo Josvainių į v., dešinėje Šušvės pusėje; 1912 m. išėję į vienkiemius

*Júodkaimiai, Júodkaimis, *Jotkaičiai, *Juodkaičiai, Rìzdika, *Šnipiškiai* k., plv. Jsv. Senoji oikonimo forma nuo XVI a. pab. **Jotkaičiai, *Juodkaičiai*[152], sietina su avd. *Jotkis, Jotkus*, lie. *jótas*, arba avd. *Júodis*, lie. j*úodas* „tamsaus gymio“. Nuo XX a. pr. dėsningai fiksuojama *Juodkaimiai, Juodkaimis*; vardo kitimo priežastys nenustatytos.

Sinoniminį kaimo, palivarko ar kelių gretimų buvusių bažnytinių žemių pavadinimą *Rìzdika* paliudija: *Iоткай**не*** или *Ризды́ка* дер. Jsv, 154 gyv., 1 varstas iki Jsv (Алфавитный 1903: 25), gretimos žemės – *Madzgaliai* (*Macgaliai*) k., ankstesnis jo pavadinimas *Rìzdika* (Kvedaravičienė 1980).

Nuo XVI a. pab. *Juodkaimiai* ir *Mackaimis* buvo Josvainių bažnyčios ž., tai patvirtina ir 1772 m. Josvainių bažnyčios inventorius, jame dar fiksuotas sinoniminis pavadinimas **Šnipiškiai*[153], pastarasis kituose dokumentuose neaptiktas. XVIII a. antr. pusėje įkurtas palivarkas, dar fiksuotas ir 1902 m.[154]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Madzgalių k.* [Macgaliai].

Kiaurỹnė, Kiaurãjis ar. ž. Juodkaimio k., prie molio, ž. lygi, apie ¼ ha; *Beržytėse*, p. pusėje buv. k. sodybų; prieš išeinant į vienkiemius priklausė Šarui siauras šniūrelis krūmų; „Buvo krūmais apaugęs didelis sklypas, kuris priklausė visiems po siaurą rėželį. Šaras savo šniūrelyje krūmus iškirto kiaurai, nuo to ir vardas kilo“

Lapskójis upl. Juodkaimio k., apie 3 km ilgio, teka į r. per Juodkaimio, Madzgalių

---

[152] *de Jotkaicзie* 1602 [Jsv K 1601–1615: 2v1]; *m're Gertruda Jsotkaycзie* [*iš Jotkaičių*? tada gali būti lie. priel. *iš*-] *Patrini Nicola' et eduiga de ibide'* 1603 [Jsv K 1601–1615: 16v]; *de Iodkaytie* 1604? [Jsv K 1601–1615: 4v]; *deiotkaicзe* 1632 [Jsv K 1632–1635: 5v]; *ex iotkaicзe* 1632: 8; *ex iotkaycie* 1634: 27v; *et villam Iodkaycie, <...> Mackaymie [?] alteram* 1648 Jsv (ŽVV 1611–1651: 328).

[153] *Za Rzeką Szuszwą; nazwanemi Sznipiszki alias Jodkaymie; od Szuszwy* (*Josvainių bažnyčios inventorius, 1772 m.*, Jsv bažnyčios archyvas).

[154] *Іодкайме фольваркъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48).

Vaizdas į Juodkaimį, apie 1957 m. Iš J. Kvedaravičienės archyvo

laukus ir įteka į Šušvę

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lapskójis* pv. Josvainių mstl.

Lankẽlės ar. ž. ir pievos Juodkaimio k., juodžemis su moliu, vt. lygi, apie 20 ha, tarpe Madzgalių, Degimų ir Josvainių buv. vyganų-išvarų; seniau buv. bažnytinė ž.-pievos, dabar priklauso Bartašiams.

Plg. *Bartašynė, Bertašynė* vs. (buv.), miško proskyna Jsv, netoli Svilių k., „Toje vietoje grafo Tiškevičiaus[155] laikais gyveno jo miško eigulys, pavarde *Bartašius*“ (Kvedaravičienė 1980); **Bartaškaičiai* gyv. vt. Jsv 1775 m.

Lugẽlis, kitaip ***Zapãsnos***, gn. Juodkaimio k., krūmais apaugusi Šušvės pakrančiai, sml., apie 1 ½ ha, dešinėje Šušvės pusėje, prie pat Šušvės; dalis priklauso Josvainių bažnyčiai, kita dalis – Venckams

Juodkaimio k., *naujųjų laikų senkapis*. Savininkas Pranas Venckus. „Buvo pradėtas vežti žvyras, bet susitarus su savininku, toliau ardomas nebus.“ „Dešinėje kelio pusėje, einančio nuo Josvainių plento į Svylius, tuoj už miestelio“; „Žemė dirbama, smėliuota su žvyronkalkiu priemaiša“; „Paminklas guli kalno nuolaidume, dešinėje Šušvės upės pusėje, Prano Venckaus žemėje, apie 50 m į vakarus nuo jo gyvenamo namo. Čia užtikti palaidojimai visai negiliai, apie 30–40 cm. Greičiausiai čia bus naujųjų laikų senkapi. Iš šios vietos jokių radinių nerasta nei anksčiau, nei dabar. Iš pastebėtų karsto liekanų tenka manyti, kad čia mirusieji buvo laidojami medinių lentų karstuose“ (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 98–98 v, 1938 m.; dar l. 99–103; l. 103 žemėlapis).

XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Lūgẽlis* Šušvės krantas, karklais apaugęs, Josvainių mstl. Žr. *Zapaškos* sod., ž. Knn.

Magazinavỹ ar. ž. Juodkaimio k., apie 2 ha, Lap[s]kojo dešiniajame šone, v. pusėje Josvainių–Panevėžiuko vieškelio; priklauso Petrylai ir Vl. Kaklauskui; „Seniau, kai

[155] Plg. *Tiškynės miškas* mš. Knn, prie Šaravų (Kunioniai 2001), Tiškevičiai valdė Bajėnus.

dar buvo naudoje javų sandėliai-magazinai, iš kurių galima buvo pasiskolinti javų, tame plote buvo užsėta sėkla, gauta iš magazino-sandėlio. Nuo to ir vardas kilęs“

Martýno kūlỹs sod. su daržu Juodkaimio k., juodžemis su moliu, į r. nuolaida, apie 1 ha, buv. tarp krūmų aikštelė vakarinėje *Lugelio* pusėje; Prano Venckaus sodyba su trobesiais

Pašlaičiaĩ upelio slėnys-pievos Juodkaimio k., prie molio, apie 1 ha, *Lapskojo šlaitas* laikomas pievomis; priklauso Kaz. Petrylai

Pečiùko balẽ klampi b. Juodkaimio k., apvalus įdubimas, apie ½ ha, į p. pusę nuo *Daub**e**rkelio*; per tą balą ėjo Pečiuko šniūras, dabar priklauso Julijai Dzikienei

Pečiùko kauprẽ sod. su daržu Juodkaimio k., prie molio, tarp lomų pakilusi kalvelė, apie 2 ha, randasi *Valakuose* į žiemos vakarus nuo *Beržytės*; per tą kauprę ėjo Pečiuko žemės šniūras, dabar ten Šaro sodyba

> Plg. XVII–XVIII a. pirm. pusės bendrašaknę Jsv ir Dt ap. avd.[156]; **Pečiukai* gyv. vt. Dt, prie Ruoščių k. (nuo 1694 m.).
>
> XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kauprẽ* [kln.] Malaikonių k.

Pridõtkai ar. ž. Juodkaimio k., prie smėlio, podirvis baltžemis, apie 6 ha, į v. pusę nuo *Bendrių*; priklauso Pr. Venckui, seniau ten turėjo kaimo ūkininkai po siaurą šniūrelį

> Sl. *pridotkas* „pridėtinis“, *pridõčkas* „priedas, pridėtinis žemės sklypas; turtas“; žemės sklypo priedėlis, kartais išsidalinta ž., kartais pakeitusi paskirtį ž., dažnai kaimo laukų gale; plg. *Pridéčkai* l. Krk, *Pridóčkai* l. Lbn ap., *Pridotkai* dv., plv. vs. Ars (nuo 1788 m.), *Pridõtkai* pv., dab. mš. Krk, *Pšėdatki* drv. Dt.
>
> XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pridõtkai* dr. Malaikonių k.

Raudónkalnis ar. ž. Juodkaimio k., molis, ž. nuolaidi į Šušvės pusę; apie 1 ½ ha; Šušvės griaunamas dešinysis krantas; priklauso J. Jakui; seniau ten buvo Anatanavičiaus ir Jankausko sodybos; toj vietoj dar yra likusių vaismedžių

> *Raudonkalniai* vt. Knn, „Šušvės krantai labai šaltiniuoti. Šušvėj buvo daug nugriuvusių stačių šlaitų, vadinamų *Raudonkalniais*. Iš jų nešėmės baltą moliuką pečių a gryčią dažyt“ (Kišonaitė 2019). Šušvės pakrantėse, slenkančiuose šlaituose, skardžiuose, atodangose neretai ryškūs raudono, rausvo, rudo molio, rausvo šlyno, žvyro sluoksniai, todėl Šušvės upyne itin dažnas toponimas *Raudonkalnis*. Jo antrajame dėmenyje yra *kalnas*, nors dažniausiai tai Šušvės stačios pakrantės dalis. Tuo vardu dar pavadinama kalva, laukas ar ariama žemė. Iš tokių vietų kartais imtas molis, gamintos plytos, kai kurie su tokios spalvos žeme, pagal pasakojimus, „vežimus ir duris maliavoja“, „nešėmės baltą moliuką pečių a gryčią dažyt“. Lie.

[156] *Adam‘ Pecʒkonis ex Roſcʒe* 1620 [Jsv K 1619–1632: 10v]; *jeorio pecʒkurajtis ex iafwonie* 1626: 124; *Jeorius pecʒkuraytis de jafwonis* 1627: 144; *Georghius piecʒkuris ex iasuoni* 1633 [Jsv K 1632–1635: 12]; *Bartholomęus Peczka <...> o‘es de Pilsupy* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; *Bartholomęus Peczka <...> de Rusieynie omnes* 1645: 4v; *Alexander Peciułait‘ de Rusieynie e‘* 1645: 5; *cu‘ Lucia Peczaicia de Szyłgole* 1646: 5v; *cu‘ Lucia Peciulicia de Płaktynie <...> Stanislaus Peciulunas de ibid‘ e‘* 1646: 6; *cu‘ Marianna Gudaÿciowna Peczułayciowa Iaswonis* 1685 [Jsv K 1673–1688: 116]; *et Annæ Pieczukaÿcia Rusienis* 1685: 117v; *cu‘ Dorotha Peciakaycia de Datnow* 1696 [Dt K 1693–1764: 20v]; *cu‘ Helena Pećikaycia de Datnowienſis* 1696: 22; *Catharina Pieciukaicia Omnes ex Datnovia* 1707: 134; *Bat: eadem Choshorina Pat: Ioanniſ Peciukaytiſ mat: Barbaræ Pecykaycia <...> de Datnova* 1707: 107v; *Baptizata Sophia Ioannis Iwanowſki et Annæ Pieczukowna, Legitimor‘, De Berʒancijs* 1731: 118.

raudónas, raudis „rausvas“*, raudona, ruda, rausva; rausti, raudoninti*; plg. *Baranauskų raudónkalnis* kln. Jsv (LVŽ I 2008: 363), *Raudónkalnis* kln. Krk, Pjs, Bartkūniškio, Dovydiškių k., Krakių mstl., Pilsupių, Šulaičių, Vantainių k. (Kurtinaitis 1965: 19); *Raudónkalnis, Raudonkalniai, Vosbučių atodanga* klv., atd., šl. Pjs, Vosbučių k., Šušvės up. krantas, *Raudónkalnis, Pakaruõklis* kln. Krk, Milvidų k. (Kurtinaitis 1965: 19), *Raudonkalnio gatvė* Kunionių k. (RA 2019-07-04: 7).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Raudó[n?]kalnis* kln. Malaikonių k., *Raudònkalnis* krūmais apaugęs Šušvės krantas Sviliukų k., *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Stõškiškė ar. ž., pv. Juodkaimio k., juodžemis su moliu, vt. lygi, apie 1 ha, apie 200 m atstu į p. nuo upelio Lapskojo alkūnės Pečiuko sklype; priklauso Lylai ir Gerdžiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Stóško lũgas* krūmais apaugusi gn. Josvainių mstl.

Šniũrai ar. ž. Juodkaimio k., juodžemis su moliu, ž. lygi, apie 40 ha; vt. abipus *Daubarkelio*, kur seniau ėjo platieji šniūrai; dabar priklauso Pečiukui, Lilai, Kaklauskams, Bartašiui, M. Dzikienei ir Knizeliui; tame plote yra kelios sodybos

Polonizmas *šniũras* „ilgas siauras žemės sklypas; miško ruožas, skersinė; siaura drūžė, juosta, ruožas“, ilgio matavimo (49 m.) ir pločio (1/3 margo) vienetas, *šniūriukas* „žemės rėželis; nedidelė virtinė“ (Kregždys 2016: 624–626); sl. *šniũras* „virvė“; senovinis ploto matas įsitvirtino per Valakų reformą XVI a. antr. pusėje[157]; plg. 1694 m. Josvainių krašto pvd. *Šniūras*[158]; plg. *Antrašniũriai* ž. Kdn, *Šniũrai, Šniūrẽliai* l. Krk, *Šniūro miškas, Šniūrų miškas* mš. Srv, *Šniũros* ar. Srv, *Alksnýtės šniūrẽliai* ar. Trs, *Galóšniūris* b. Št, *Vidurinìs šniũras* l., dr. Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – itin dažnai ilgas siauras žemės rėžis nurodytas kaip *šniūras* ar *šniūrelis*; žr. *Valãkai* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k., *Siauriùkės* ar. su pievomis Šingalių k.

Šniūrẽliai ar. ž. Juodkaimio k., šlynas, ž. lygi, apie 30 ha, dešinėje pusėje *Daubarkelio*, į v. nuo *Šniūrų*; dabar priklauso Grigaliūnui, Leonavičiui, Venckams, Lukošienei ir M. Dzikienei; tame plote yra kelios sodybos

Šušvýtė pv. Juodkaimio k., pailga dauba, ž. prie molio, apie 1 ha, tarpe bažnytinės ir J. Kavaliausko žemių; priklauso Venckams Pranui ir Petrui

Valãkai ar. ž. su pievomis Juodkaimio k., apie 20 ha, K. Šaro ūkis su sodyba; seniau toje vietoje plačiuosius žemės rėžius-šniūrus žmonės praminė *Valakais*; „Taip žmonės praminė savo plačiuosius šniūrus“

Valãkas „LDK 1547 [1557] m. žemės reformos įstatymu valstiečiams iš dvaro skiriamas prievolinis žemės vienetas; žemės rėžis toliau nuo namų;

[157] 1557 m. „įvesta valakų sistema. Valstiečiai, iki tol daugiausia gyvenę atskiromis sodybomis ir žemę dirbę įvairiose vietose išmėtytais sklypeliais, buvo apgyvendinti kaimuose aplink steigiamus dvarus ir palivarkus. Kiekviena valstiečio šeima gavo po valaką žemės. Kaimo žemė buvo padalinta į tris laukus – įvesta trilaukio sistema, kad vyktų sėjomaina: viename lauke sėjami žiemkenčiai, kitame – vasarojus, o trečias laikomas pūdymu ateinančių metų žiemkenčiams. Kiekviena valstiečio šeima visuose trijuose laukuose gavo po rėžį (*šniūrą*) žemės. Tie rėžiai ilgainiui, dalijantis šeimoms, neretai buvo dar dalijami į siauresnius rėžius (*šniūrus* ir *šniūrelius*)“ (Kazys Morkūnas, http://www.llt.lt/pdf/gelvonai/zemes_kalba.pdf).

[158] *Casimiri Sznuras* <...> *de Szyłgole* 1694 [Jsv K 1688–1698: 46v].

didelis [žemės] gabalas“; „XVI a. viduryje [ir antr. pusėje] LDK įgyvendinta Valakų reforma, ji smarkiai pakeitė urbanistinį vaizdą. Kūrėsi naujos gatvinės gyvenvietės, o šį procesą atspindi ir vv. *Valakiai* <...>, *Keturvalakis* <...>, *Medvalakis* <...> ir kitokie. Žemė dalyta rėžiais, dėl to žinomi ir *Dvirėžiai*“ (Čelkis 2019); plg. *Valakai* pv., mš. Pld, *Valãkai* pv. Tč, *Valãkai* k. Pg, *Valakẽliai* b. Srv, *Valãkos gãlas* dr., pv. Pjs, *Valakų miškas, Bublẽlių mìškas* mš. Tč, *Diřvalakiai* pv. Nc, *Pùsvalakiai* l. Krk; *Ilgàsis* l., pv. (rėžis) Krk, *Trumpàsis* l. (rėžis) Krk, *Gìrvalokiai* k. (Slikių) dalis Nc, *Trainìnė*[159] pv., dab. dr. Krk, *Treigỹnė* pv. Pbrž, **Trikojis* (užsėtas) l., dr., ar. Dt (XVI a. antr. pusė), *Ketviřčiai* up., Nykio int. Srv, *Ketviřčiai*[160] ar., l. Krk, **Šeštõkiškiai, *Spališkiai* gyv. vt. Labūnavos ap. (1653 m.), *Šeštõkiškis*[161] pv. Lbn ap., **Aktai* gyv. vt. Dt (1710 m.), *Ãktų*[162] *kẽlias* kl. Srv, **Devynvalakiai*[163] vs. Srv (1683 m.), *Devyndúoniai* k. Gdž (1620 m.).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. apie Valakų reformos pėdsakus žemėvardžiuose – *Valakas* pv. Pajuodbalių k., *Pùsvalakiai* ar. ž. Plaktinių k., *Añtsienė* pv. Čiukiškių k., *Ilgabràstis* pv. pamišky Angirių k., *Margẽliai* Šušvės įkalnė Angirių k., *Añtsienė* pv. Čiukiškių k., *Šniũrai* ar. ž. Juodkaimio k., *Dzesencìnos* ar. ž. Pūstelninkų k., *Skersìniai* ar. ž. Pažiemkelio k.

Veñcko šmótas ar. ž. Juodkaimio k., ž. lygi, prie molio, apie 2 ha, į v. nuo *Beržytės*; dabar priklauso Lilai ir Pečiukui; „Panaikinus baudžiavą, tas sklypas buvo duotas Venckui, nuo to ir vardas kilęs“

Plg. XIX a. pr. pvd.[164]; *Venckūniškiai* vt., drv. Kdn, Babėnai, **Venckuškė* (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Gėlainiai (XVI a. antr. pusė), *Veñcloviškiai* k., vs. Gčk.

Vidùpieviai ar. ž. su pievomis Juodkaimio k., žema vt., 800 x 50 m, eina į r. per Bertašiaus, Grigaliūno ir Gerdžiaus sklypus; priklauso Grigaliūnui, Gerdžiui, Bertašiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pievẽlės*, kitaip *Vidókas* drėgna pv. Josvainių mstl.

XVI a. antrosios pusės Kampų teritorijos žemėvardžiai

XX a. 4 dešimtm. Josvainių valsčiaus žemėvardžių sąraše nėra Kampų k., tačiau dalis to krašto žemių pagal administracinį suskirstymą priklausė Josvainių valsčiui. Josvainių valsčiaus XX a. 4 dešimtm. žemėvardžiuose neretai nurodoma žemės gabalo forma – trikampio, keturkampio ar stačiakampio pavidalo (išvaizdos);

[159] Lie. *traĩnas, treĩnas, treĩnis* „trečdalis, trečioji valako dalis“; sl. „trejybė“; gali būti trečioji žemės ploto dalis, trečdalis valako.

[160] Daiktavardinis pirminis hidronimas iš vietos pavadinimo *ketviřtis* „valako ketvirtadalis“ (Vanagas 1970: 41).

[161] Galbūt iš pvd. *Šeštõkas*; lie. *šeštõkas* „šeštoji valako dalis“, *šẽštas*; plg. pvd. **Šeštõkas*: *cu‘ Crystyna Siasztokaycia de Berzy* 1697 [Dt K 1693–1764: 25v]; *Symon Czarkasaytis et Anna Siasztokaycia Cza[r] kiasowa de berzy* 1697: 28; *Barbarœ Szieszt okaycia* <...> *de Berze* 1699: 38. *Casimiro Szostak [Orwistow]* 1766, *Laurentio Szesztokas (Skierdyki)* 1792 [Kdn Jurgio S 1758–1796].

[162] Lie. *ãktainis* „ko nors aštuntadalis; sieksnis [1 sieksnis apie 2,135 metro] malkų; pūras ar puspūrė; toks indas“; aktainis, ašmainis – Lietuvos senovinis nemetrinis dalinis vienetas, to meto tūrio (aktainis – 28 gorčiai, [112] kvortų, 112 litrų), ploto vieneto aštuntoji dalis.

[163] Lie. *devyni* „daug, daugelis“, *devynì, deviñtas* žymi ko nors devintą dalį, ko nors devynis vienetus.

[164] *Magdalena Wenckunowa de Nowaberze Paræ‘ Datnovien‘* 1817 (l. 191 http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1423/1/3).

kampas – tarp ko esanti kertė arba esantis prieš Kampų kaimą, prie Kampų teritorijos, galbūt nedideliu žemės pleištu įsiterpusi (įsispraudusi) į Kampų žemes. Lie. *kam̃pas* „vieta, kur susikerta du daiktai; plotas, pakraštys; gabalas; nuošali vieta“, *kùmpa, kampýti, kampúoti*. Balt. **kump-* „lenktis, linkti (iš to atsirandant tam tikram kampui, išsikišimui)“, lie. *kam̃pas, kum̃pas, kum̃pis*, ide. „lenkti, linkti“, lot. *campus* „laukas“, lenk. *kępa* „krūva, iškilimas“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=539&zymeti=863); laukas (laisvųjų valstiečių gyvenvietė) atitinka lotyniškąjį *campus* (Almonaitis 1998: 62).

Kėdainių krašte ir kaimynuose nuo seno buvo bendrašaknių žemėvardžių: **Stutbėkampė* gamtinė ūkio riba Lbn dv. XVI a. vid.[165], XVI a. antr. pusės žemėvardžiai **Antkampė* (užsėtas) l., dr., ar. Vilkijos ap.[166], **Medkampiai, *Medkampė, *Medokampiai, *Medikampiai* istorinis laukas (ž.), dv., karališkasis k. Ar, Btg, XVII a. **Kretkampiai* bajork. ir dv. Vilkijos ap. Dar plg.: *Kampai, Kampų pievos* pv. Kdn, *Kampaĩ* pv. Lbn, Kruopių k., *Kampelis* pv. ir lenktas Šušvės krantas Krk, Pašušvio k. (Kurtinaitis 1965: 14), *Kampinà* b. Št, *Kampiškiai* vs. Gčk, *Kampų̃ mìškas* mš. Dt, *Kampų̃ mìškas* mš. Sks, *Kampùtė* b. Srv, *Kampógalis* pv. Krk, Gudaičių k. (Kurtinaitis 1965: 13), *Gélkampis* ar. Prnv, *Gùčkampis* k. Prnv, *Gudkampis* vt. Lbn, galbūt tarminės lytys *Atkumpỹs* pv. Srv, *Kumpiai* k. Kdn.

„Dėmuo *-kamp* leidžia šiuos vv. sieti su netaisyklingos formos plotais. <...> Valakų reforma sukūrė ne tik naujo tipo kaimus, bet ir tam tikro tipo viensėdžius. Dėl gamtinių kliūčių – ežerų, pelkių, upių, upelių ne visur pavyko suformuoti taisyklingos formos žemės masyvus, tarp kaimų likdavo žemės gabalai. Juose kūrėsi atskiri vienkiemiai, vadinamieji užusieniai, arba *zastenkai*. Jie būdavo įvairaus dydžio, kaimo žemių pakraštyje arba tarp gretimų kaimų žemių, miškuose. Nusakančiais jų kilmę ar pobūdį: *osoka* – eigulių kaimas, *dziegciarnia* – degutinė, *lydim* – lydimas, skynimas ir kt., paplito ir specifiniai kaimų pavadinimai. Tarp jų – ir vv. su dėmeniu *-kamp*. <...> jais buvo įvardijama upės, upelio ar kito vandens telkinio apribota vieta, kuri, įsikėlus naujakuriams, ilgainiui galėjusi virsti gyvenviete“[167].

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. bendrašakniai vardai – *Gučkampis*, taria *Gučkompis*, b. Gerulaičių k., *Kam̃po kelelis* upl. Graužių k., *Pludãkampis* ariama ir neariama ž. Paliepių dv., *Kam̃pas* ar., pv. Svilių k.

Kampų kaimo, teritorijos istorija neparašyta. Pavieniai aptikti faktai teikia galimybių konstatuoti, kad Vilkijos valsčiaus Kampų bajorkaimis, išsitekęs prie Nevėžo ir Šušvės upių ir glaudęsis dalies Josvainių valsčiaus paribiu, XVI a. vid. buvo administracinis centras[168]. Kampai – tai kelių bajorkaimių masyvas, pagal buvusių

[165] *na osmom mieyscu Sienożat na uroczyścu Stutbiekumpie podle hraniey Poddanych hospodarskich Sitanow morh odin prutow dwadcat hruntu podtoho. [dworza Łabunowskoho]* 1551 (http://www.epaveldas.lt/vbspi/biRecord.do?biRecordId=99575).

[166] *Анткампе, нива въ поле Пеполяхъ, Вилькійской в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 8).

[167] Alma Ragauskaitė, *„Krašto“ samprata lietuvių kalboje // Liaudies kultūra*, 2014, Nr. 2, p. 73.

[168] *бояре Компове, которые седять ведля Невяжи и на реце Шушве, ажъ съ тыми бояры Домбровичи, которые розробки немалые мають погъ границу Ясвенскую, тутъ ся обе стороне пусчи Вилкійское ку реце Шушве зышли* (Ревизия 1559: 45–46); *Писан у Компах* 1548, Vilkijos valsčiaus (Konstantinas Jablonskis, *Istorija ir jos šaltiniai*, Vilnius: Mokslas, 1979: 53); *бояре Компове, которые седять ведля Невяжи и на реце Шушве, ажъ съ тыми бояры Домбровичи, которые розробки немалые мають погъ границу Ясвенскую, тутъ ся обе стороне пусчи Вилкійское ку реце Шушве зышли* (*Ревизия пущъ и переходовъ въ бывшемъ Великомъ Княжестве Литовскомъ <...> составленная <...> въ 1559 году*. Вильна, 1867.

gyventojų tapatybę šiandien lygintinas su karališkųjų kaimų Sosiais (Bakainiai, Pakruostė, Užupė ir Lažai), bajorų Urnėžių ir Mištautų teritorija bei Liaudies kraštu. Toliau pateikti XVI a. antr. pusės žemėvardžiai Kampus fiksuoja kaip istorinį lauką (žemę), bet greičiausiai terminas jau tapatintinas su įsitvirtinusiu administraciniu dvaru, kuris užrašytas 1690 m. registruose[169]. Istorijoje žinoma administracinė teritorija – Kampų traktas[170]. XVII–XIX a. pr. Jsv, Krk ir Dt bažnyčių metrikose, valstybės institucijos dokumentuose retsykiais minėti Kampų gyventojai[171]. XVII a. Josvainių metrikos paliudija buvus ir bendrašaknių avd. – prievardžių[172] ir pvd. *Kampas, Kampelis, Kampauskas*[173]. Netyrinėta, bet gal tai irgi Kampų krašto pavyzdys: tarp Vokiečių ordino įkaitų 1405 m. minimas *Meistes von Campen* [174].

Pateikiama dalies Kampų krašto vardyno (dažnai sudurtiniai arba priešdėlinės darybos vediniai), kuris užrašytas XVI a. antr. pusės dokumenuose, apžvalga. Nuo reljefo, istorinės žemių priklausomybės, amatų kartais net priklausė dokumentų paskirtis, pobūdis ir juose aptinkamas vardynas.

Kelios Kunionių, Kampų krašto gyv. vt. žymėtos nuo XX a. pr.: 1) *Būdaĩ, Bũdai* k., galudvaris (užusienis) Knn[175], tikriausiai tai *Bũdai, Būdaĩ* dv. dalis Knn (LVŽ I 2008: 588), *Dvarẽlis* k. (Būdų) dalis Knn (LVŽ II 2014: 419); 2) *Bũdviečiai, Būdaviščiai* k., vs. Knn[176]. Galbūt bendrašakniai XX a. žemėvardžiai leistų lokalizuoti dar

---

https://docviewer.yandex.lt/view/0/?*=qdBSjriuAks6FntiT7zowzPcM4V7InVybCI6InlhLWRpc2stcHVibGljOi8vbFNNaWNSenBveCs0QTFNK0diM05qREU0QmRPRmlqdUJXZFg5dUJzNkhpcz0iLCJ0aXRsZSI6ItC-g0LXQstC40LfQuNGPINC%2F0YPRiSDQuCDQv9C10YDQtdGF0L7QtNC%2B0LIg0LfQstC10YDQuNC90YvRhSDQsiDQsdGL0LLRiNC10Lwg0JLQtdC70LjQutC%2B0Lwg0JrQvdGP0LbQtdGB0YLQstC1INC-b0LjRgtC%2B0LLRgdC60L7QvCBbMTU1NCwxNTU5XS5wZGYiLCJ1aWQiOiIwIiwieXUiOiI3OTY2MzI0NzcxNTAzODM3NDk3Iiwibm9pZnJhbWUiOmZhbHNlLCJ0cyI6MTUwMzgzNzUwNTkzMH0%3D: 45–46).

[169] *z majętności Bocian [Bojan] i z imienicza Kompo[w], Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 37).

[170] *Kompowski* traktas Žemaitijoje [rengėjų neidentifikuota] (Juzumas 1899: 33).

[171] *Baptizat' e' Kazimier joanni konderaycia ex kampi ex m Catherina ex datnowo* 1626 [Jsv K 1619–1632: 125]; *de Teritorij Compy* 1631: 103 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1). *de kompie* 1637: 4; *de Kompy* 1642: 12; *de Kampow* 1644: 16; 1652: 34 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); *na miejscu Krzystofa Woydata z Komp, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 32); *P[an]. Krzystof Radwiłowicz z Komp* (Rejestry 1690: 35); *de Kompy* 1741 [Jsv S 1741–1783: 1]; *omnes de Kompy Nobilium* 1744 [Jsv K 1738–1761: 45]; *[Powiat Tendziagolski] Laubory* [turėtų būti *Daubory*] *alias Kompy JP. Franciszek Przyałgowski dym 1* (Taryfa 1775: 12); *de Territorio Kompy* 1804 [Jsv K 1804–1811: 1v]; *de Teritorio Kumpy* 1804 [Jsv K 1804–1811: 2]; *de Theritorio Kąpy* 1804 [Jsv K 1804–1811: 3v].

[172] *Ioannis Daubor Campis et Cristinæ Ludkiewiczowna Dowgirdis* 1685 [Jsv K 1673–1688: 116v].

[173] *Ioannes kampalis ex pernarowo* 1634 [Jsv K 1632–1635: 24v]; *filius Staniflai Szakajtis, Mat. Dorota Kompowna ex Boianj, Leua'tes Gregorius Raudajtis* 1638 [Jsv K 1637–1643: 12v]; *filius Joanni Kawkaitis, Lucia Kampowna ex pago płachtini* 1640: 33v; *Stanislao kompowski et Stanislao Wizgierd de Dowbory et Ioanne Lenartowicz de kompy et alÿs multis* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; galbūt *P[an]. Krzysztof Kumpski z tejże [z Radwiłowicz], Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 29). Plg. pvd. – gardinietis Aleksandras Kampas 1597 m. (Vilimas 2019: 97).

[174] Tarp 1405-ųjų įkaitų minimi, bet pagal dabartines Lietuvos vietoves neidentifikuotieji *Trytsc von Gayschow und Meistes von Campen* – tai galėtų būti iš Gaižuvos ir Kampų kilmingieji. Iš to paties regiono galėtų būti ir 1405-ųjų *Jodike von Growschaw* , kuris istorikų iššifruotas kaip Jodikis iš Kražių, tačiau išties tai galėtų būti Graužių paminėjimas. Šie ir kiti įkaitai, pasak istorikų, buvo žemaičių valdžios elito dalis, galbūt administracijos aparato atstovai. Žr.: Žemaitijos bajorai 1390–1413 m., parengė Rimvydas Petrauskas, http://www.varniai-museum.lt/index.php?mid=37&art=341 .

[175] *Буды застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48); *Būdaĩ* (4) k. (LATSŽ 1974 Knn); *Būdai* k. į Kampų pusę (Girininkijos 1983: Cinkiškio grn., 6 masyvas).

[176] *Будовищи односелiе* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48); *Будовище* односелье Jsv, 8 gyv., 13 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 9); *Būdviečių* k. (LATS 1959 Knn); *Bũdviečiai* (1) k.(LATSŽ 1974 Knn); *Būdviečiai*

senesniųjų laikų žemės ūkio paskirties plotus ir jų pavadinimus, tai galėtų būti istoriškai bendra su XVI a. antr. pusėje minima – ***Būdavietė, *Būdavietis*** (užsėtas) l., dr., ar., šienaujama pv., ln. Kmp[177]; šis plotas greičiausiai tapatintinas su minėtu XX a. Kunionių apylinkių kaimu, buvusiu viensėdžiu *Bū̃dviečiai, Būdaviščiai*. Dvikamienis žemėvardis kilęs iš lie. *būdà* ir *vietà*; su tokiu pavadinimu sietinas avd. *Būdvietis*, plg. XVII a. vid. Ruseinių k. pvd. *Būdvainis*[178].

Dar keli XVI a. antr. pusės bendrašakniai Kampų žemėvardžiai: ***Antbūdžiai*** 2 (užsėti) laukai, dirvos, arimai Kmp[179], ***Kimkabūdis*** dr. Kmp[180]. Lie. polonizmas *būdà* „palapinė, pastogė, namelis (sargo, piemens ar kt.); lentų, šieno, molio pašiūrė“, baltar. „medienos perdirbimo įmonė“ (Kregždys 2016: 252–253), „menka trioba“. *Būdomis* buvo vadinami pastatai (miško būdos) arba giriose išpirktos vietos, kuriose buvo plėtojama miško pramonė: gaminama derva, pjaunami rąstai, gaunami pelenai, potašas (kalio karbonadas, trąša), galbūt gamino geležį. Jsv, Dt ir Krk miškų masyvuose kurtos miško verslovių vietos – būdos (plaukė pajamos iš medienos, dervos, pelenų) arba vykę miško kirtimai. Nuo XVI a. antr. pusės Kėdainių areale žinomi kaimai ir viensėdžiai, dvarai ir palivarkai, upeliai ir pelkės (balos), miškai ar jų dalys, kalvos, įvairios paskirties dirbamos žemės plotai, kurie pavadinti *Būda, Būdos, Būdai, Būdninkai, Būdeliai, Būdelėlis, Būdelka, Būdiškiai, Būdavietė (-ės, -is)*, kai kurie sudėtiniai pavadinimai – *Būdos kalnelis, Būdų miškas, Būdų pieva* – tiesiogiai atspindi paskirtį. Su mišku susiję amatai (*būdininkai* – darbininkai) XVII a. vid. paliko pėdsakų ir Jsv, Dt avd. *Būda, Būdaitis*[181]. Tiesa, kai kurie pavardinti pavadinimai gali būti kildinami ir iš avd. *Bū̃das, Būdà, Bū́džius* (Zinkevičius 2008: 80) arba dalis senųjų vietų pavadinimų, amatai[182] nulėmę ten gyvenusiųjų ar dirbusiųjų prievardžius, iš pravardžių palaipsniui atsiradę ir dalis pavardžių, žyminčių žmogaus veiklą.

Apie miško versloves žyminčius žemėvardžius ir asmenvardžius XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Degimaĩ* pelkėtos pv. Degimų k.

XVI a. antr. pusėje *Apydėmių* gausu apie Kampus. Prie Putnupio upl. (Šušvės deš. int.) – ***Apydėmė [1]*** vt. Kmp, prie Putnupio up.[183], *Apydėmė* (užsėtas) l., dr., ar.

(Būdaviščiai) gyv. vt. (Girininkijos 1983: Cinkiškio grn., 45 masyvas); *Bū̃dviečiai* k. Knn (LVŽ I 2008: 589); *Bū̃dviečiai* (1) k. (RC 2014 Jsv).

[177] *Будаветисъ, нива, урочищемъ въ поле Компахъ, Вилькйск. в.; Будаветен, сеножать* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 30).

[178] *Thoma Budwainis <...> de Rusieynie omnes* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *Iosephus Budwain <...> Martiny Budwoin de Rusieynie* 1645: 4v; *Martinus Budwainis de Rusieynie* 1645: 5.

[179] *Антбудзи, две нивы, урочищемъ въ поле Компахъ, Вилкійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 6).

[180] *Кимка будисъ, урочище въ поле Компахъ, Вилкійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 134).

[181] *Ion‘es Budait‘ <...> de Goizewo* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3]; *Andreas budaytis* 1669 [Jsv S 1643–1673: 66v]; *Lewan‘ Antonius Buda <...> De Rusiance* 1727 [Dt K 1693–1764: 207]; *Antani‘ Buda* 1729: 112v; *Antonius Buda <...> Omnes De Datnowia* 1729: 113v; *Anton‘ Buda* 1730: 115v; *Ioanna Budowna* 1741: 297d; *is Antoni Buda <...> omnes Dedatnowa* 1728 [Dt S 1701–1760: 33v]; *D‘nus Michàél Buda de Parochia Telfensi* 1737: 38.

[182] Plg. pvd. *Smalaitis* Dotnuvos krašte: *Elisabeth Smałaycia de Rusiance* 1696 [Dt K 1693–1764: 22]; *cu‘ Cristina Smałaycia o‘es de Vfsy* 1698: 33; *Stephani Smałaytis <...> de Rufciancy* 1698:33v; *Stephani Smałaytis <...>o‘es de Rufe* 1701: 47v; *Georgi‘ Smałaytis cu‘ Catharina Gudaycia ambo de Ruse* 1700 [Dt J 1693–1701: 68]; *Georgi‘ Smałaytis <...> de Rufe <...> cu‘ Ewa Smałowa de Rufe* 1701 [Dt K 1693–1764: 49]; *Christina Smałaycia <...> de Rusian* 1703: 78; *Ieorgij Smałaytis <...> o‘nes de Rufancif* 1705: 94.

[183] *Апидеме, въ поле Компахъ, близь речки Путнуня* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12).

Juozapo Juzumo žemėlapis, 1855 m. Fotografavo Vaidas Banys

Kmp, prie Putnupio up.[184]. Prie Nevėžio vagos šliejosi ***Apydėmė [2]*** vt. Kmp ir čia išnyrantis senasis pavadinimas ***Nevėžio kalnas*** kln. Kmp[185], ***Apydėmė*** (užsėtas) l., dr., ar. Kmp, prie Nevėžio[186]. Iš priešd. darinio atsiradęs ir pries. vedinys ***Apydėmėlė*** 4 (užsėti) laukai, dirvos, arimai Kmp[187]; kitas tapatus vardas buvo ir šalia Bajėnų k. – ***Apydėmėlė*** (užsėtas) l., dr., ar. Knn[188]. Lie. *apidamė, apidėmė, apydėmė*; kildinama iš priešd. *api- (apy-)* ir ide. **domos/*demos*[189]; „sodžiaus bendras sklypas tarp dviejų sodybų; panamė, išvara; sklypelis, sklypas aplink trobą, vieta aplink namą“; „krūmais apaugusios ganyklos aikštė, kur stovi banda; kapai, kapinės“, „nukeltos, sunykusios sodybos vieta“. Tokių žemėvardžių Josvainių krašte XX a. neatmenama.

Aukviečių vieta?, *Aukvietės (užsėtas) l., dr., ar. Kmp[190]
XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Òlchupys* upl., tekąs į Šušvę per vieškelį, Angirių k.
Avižinė, Avižojė (užsėtas) l., dr., ar. Kmp[191]; lie. *avižìnė* „skirtas avižoms laikyti; tinkamas avižoms augti (apie žemę)“ (LVŽ III 2018: 372); plg. **Avižiškiai* gyv. vt. Liaudies traktas 1775 m., *Gustavižìnė, Gùsto avižìnė* gn., vs. Nc
Naujoji, *Naujienos (Navynos) šienaujama pv., ln.; drv. Kmp[192]
Naujosios pjaunė (užsėtas) l., dr., ar. Kmp[193]
Pjaunys, *Pjaunis šienaujama pv., ln., drv. Kmp[194]

Tilčio pjaunė, *Tilto pjaunė šienaujama pv., ln. Kmp[195]; plg. *Tiltis* up., Gynios int.
XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Žaliõsios tiltas* ant vieškelio tiltelis Ruseinių k.

---

[184] *Апидеме, нива въ поле Компахъ, возле реч. Путнупя* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12).
[185] *Апидеме, въ поле Компахъ, „надъ горою Невяжою“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12).
[186] *Апидеме на луке реки Невяжи, нива въ поле Компахъ, Вилькійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 13).
[187] *Апидемелы, четыре нивы (на 1 боч. с. ж.) въ Вилкійск. в., въ поле Компахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 13).
[188] *Апидемела, нива въ Вилкійск. в., подле нивы Жиздры и „дороги гостинца, которою дорогою ездятъ зъ Боянъ до Кейданъ“* (Спрогис 1888: 13).
[189] „XVI–XVII a. šaltiniuose buvusios vartojamos tokios termino *apydėmė* formos: *apidemali, apideme, apidemie, apidemis, apidomela, opodem, opidam, opideme, opidemia, opidoma* ir kt. (Kazimieras Gaivenis, *Rinktiniai raštai*, Vilnius: LKI, 2014: 293–294); „Rašytiniuose šaltiniuose: inventoriuose, žemės pirkimo ir pardavimo, teisminių ginčų dokumentuose, [Valakų] reformos metu ir jai pasibaigus, išniro nukeltų, sunykusių sodybų vietos pavadinimas *apidėmė* arba *apydėmė* (paliudyti abu variantai ir daugelis jų formų)“ (http://prigimtine.lt/media/cms_page_media/42/Vykintas_zeme_juodoji_CFz874c.pdf); „Šiais žodžiais lietuviai iš seno vadino buvusios sodybos žemę, panamę. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės juridiniuose dokumentuose jis virto specialiu terminu, vartotu vadinti gerai įtręštai buvusios sodybos žemei, kuri pirkimo-pardavimo aktuose išskiriama iš kitų, prastesnių sklypų. <...> juridiniuose dokumentuose termino variantas su *-e-* yra vėlesnis“ (Zinkevičius II 1984: 96); Apidėmė – kultinė paskirtis (Skardžius IV 1998: 753).
[190] *Авкветуватесъ, нива въ поле Компахъ, Вилкійск. В.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 1).
[191] *Авижое, нива въ поле Компахъ, Вилькійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 1).
[192] *Новены, сеножать въ им. Компахъ, Вилькійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 204).
[193] *Пявнюса Новеноя, нива* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 266).
[194] *Певнисъ, сеножать въ поле Компахъ, Вилькійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 225); *Пявнисъ, грунтъ въ поле Компахъ, Вилькійск. в.;* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 266).
[195] *Тилтя пявнисъ, сеножать (на 8 воз. сена) въ Компов. поле, Вилькійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 309).

Tarkubalis (užsėtas) l., dr., ar. Kmp[196]; plg. **Antarkupė, **Antarkų upė* (užsėtas) l., dr., ar. Tb, Lipliūnų dv. XVI a. antr. pusė

Kampų teritorijos dalys – sinoniminiai ir (ar) sudėtiniai vardai

Kartais viename metrikų akte buvo fiksuoti sudėtiniai ir sinoniminiai pavadinimai pagal asmenų gyvenamąją vietą: *De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Klementy <...> De Kompy Małaykowicze <...> De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Kondratowicze* 1755 [Jsv S 1741–1783: 18]. Taip žymėta prie Kampų žemių paribių prisišlieję bajorų kaimai arba Kampų teritorijoje įsikūrusios stambesnės sodybos ar keli jų vienetai, kurie pradėti vadinti asmens vardu, pagal vyraujančių asmenų pavardes. Nuo XVII a. pab. istorijos dokumentuose rasta bene dešimt tokių pavyzdžių, susijusių su Kampų teritorija. Kokios būta rašto tradicijos? Kaip tai išlikę vietos žmonių atmintyje?

Toliau pateikiami pavadinimai, šalia žymimi metai, kada raštuose pastebėta 1) vientisine forma, 2) sudėtine arba sinonimine lytimi, 3) bendrašaknis avd. (XVI a. 4 dešimtm. – kaip tėvavardis). Kartais gyv. vt. vardas rastas vieną kartą.

Kampai 1548 m., 1690 m., 1634 m.
Daubãrai 1602 m., 1775 m., 1559 m.
**Jaučikai* 1690 m., 1690 m., 1690 m.
Klementai 1775 m. (dvaras 1692 m.), 1741 m., – .
Vaidotai Klementai – , 1690 m., 1538 m.
Kondratoniai 1690 m. (dvaras XVI a. antr. pusėje?), 1690 m., 1537 m.
Maleikoniai 1685 m., 1690 m., – .
Motiejūnai 1690 m., 1690 m., – .
Paliepiai 1690 m., 1690 m., 1677 m.
Stankūnai 1641 m., 1754 m., 1603 m.
Tucevičiai 1681 m., 1745 m., 1690 m.

Teritorijos centras – Kampai – istorijos šaltiniuose fiksuoti nuo XVI a. vid. Sudėtinių arba sinoniminių Kampų vardų rasta 1690 m. registruose, tačiau jau ir šiek tiek anksčiau būta ir vientisinių formų: seniausia – *Daubarai* nuo 1602 m., *Stankūnai* nuo 1641 m., *Tucevičiai* nuo 1681 m. Galima prielaida, kad Kampai atsiradę kaip Valakų reformos išdava (XVI a. vidurys ir antroji pusė), o gretimus stambesnius ūkinius vienetus linkstama pavadinti šeimininkų asmenvardžiais.

XIX a. vid. Josvainių par. šalia Kampų (*Kampai* 10 gyv. bajorų) užrašyta ir *Daubarai* k. bajorų, *Klementai-Kampai* k. bajor., *Kandrotonei-Kampai* 8 giv., akolice b[a]jorų, *Malaikonei* 13 giv., bajorų ant Szuszvos, *Palepei* d. ir k., *Stankunai* (buvo koima Dougirdo, dobor lonkos dvoro Polepio), *Tuczionei* k. baj. (Holovinskis 1854 Jsv), – taigi vientisiniais arba sudėtiniais vardais.

XIX a. vid. žemėlapyje sužymėti Daubarai (karčema), Kampai, Kondratoniai,

[196] *Таркуболисъ, нива въ поле Компахъ, Вилькійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 306).

Paliepiai ir Stankūnai kaip vientisiniai vardai (pagal: Juzumas 1899).
XIX a. pab. vardintos trys papildomos Kampų dalys – *Klementai, Kandratavycziai ir Tuciavycz*1902 m. rašyti kaip vientisiniai vardai – Daubarai, Klementai, Kondratoniai, Maleikoniai, Motiejūnai ir Tucevičiai, visi bajorkaimiai (ŽVS 1902).
1903 m. kaip sudėtiniai vardai – Kampai-Daubarai, Kampai-Klementai, Kampai-Kondratoniai, Kampai-Motiejūnai ir Kampai-Tucevičiai (Алфавитный 1903).
1923 m. vienas sudėtinis vardas – Kampų-Kondratonių k. (VGS 1923 Jsv).
1968 m. kolūkių žemėlapiuose sužymėta *Kampai-Klementai, Kampai (Kondratoniai), Kampai-Motiejūnai*.
XXI a. pr. registruose yra Kampai ir Daubarai (RC 2014 Jsv).
XX a. atmintyje dažniau menama apie papildomas keturias Kampų dalis – *Klementai, Motiejūnai, Kondratoniai* ir *Tucevičiai*[197], kai kurių priskiriami ir *Daubarai*. XXI a. išradingieji kuria vardų kilmę paaiškinančias sakmes[198].
Daubãrai k., bajork. Knn[199], Kampų teritorijos dalis; sinoniminis vardas *Daubarai arba Kampai* nuo 1775 m.[200]; istorijos dokumentuose Josvainių krašto avd. *Daubaras* nuo 1559 m.[201]; vietovė *Daubarai* Josvainių bažnyčios metrikose – nuo 1602 m.,

[197] *Kampų km.* Jsv, „senovėje buvo vadinamas Kondratonių kaimu. Apie XVI šmtm. bajorui Kondratui buvo dovanotas šis kaimavietis“; „Šis kaimas, matomai, atsidūrė valsčiaus kampe, todėl ir gavo vardą Kampiai“ (Biržys 1934: 408); *„Kampų* kaimas seniau buvo vadinamas *Kondratonių* kaimu. Apie XVI a. šiose apylinkėse bajoras Kondratas buvo gavęs 2000 ha žemės ir miško. Kampų vardas atsirado vėliau, kai žemė buvo suskirstyta valsčiais ir Kondratai, matyt, atsidūrė valsčiaus kampe“ (Kviklys 1991: 404); „Čia buvo keturi Kampai, keturios kaimos – Kampai, bet jos turėjo priedą: Kampai, Matiejūnai, Tutejūnai, Kundrutoniai“ (Budrys 2001); „Keturi Kampai buvo. Aš kur gimęs ir užaugęs – buvo Motiejūnai. Paskui Klementai, Tucevičiai ir Kondrotoniai. Kondrotoniai jau buvo Josvainių valsčiaus“ (Kunioniai 2001); *Kampai, Kampų kaimas, Kampai Titsuviečiai, Titsuviečių kaimas, Kampai Klementai, Kampai Motiejūnai, Kampai Kundrotoniai, Kundrotoniai, Kampai Daubarai* Knn (KG 2001-02-03: 4).

[198] „Kaip pasakojo vienas iš Kampų kaimo gyventojų, nuo Vytauto laikų šį kraštą valdė du kunigaikščiai, kurie kartą labai stipriai susiginčijo ir paskelbė vienas kitam karą. // Kaip šaltiniai byloja, kiekvienas kunigaikštis sušaukė stipriausius savo vyrus. Pagal tuometinius papročius, tarpusavyje turėjo kautis penki riteriai. Tąkart kovą laimėjo Kompowskio sūnūs: Titas, Klementas, Macėjus, Kondrotas ir Daubaras. Po pergalės jiems atiteko daug žemės, miškų. Todėl Kėdainių rajone 3 km į pietus nuo Kunionių esanti teritorija ir buvo pavadinta jų pavarde – Kompowski, sutrumpinta – Kampai“ (Džestina Borodinaitė, *Maži, bet turtingi Kampai* // RA 2019-08-31: 23).

[199] *Daubarai* k. bajorų, 13 giv. [gyvenimų, t. y. sodybų] (Holovinskis 1854 Jsv); *Довборй околица* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48); *Довборы* околица Jsv, 94 gyv., 13 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 20); *Daubarai* k. į p. nuo Skaisgirių Ž 1954; *Daubarų* k. (LATS 1959 Knn); *Daubarai, Daubariai* (Kolūkiai 1968: „Naujo gyvenimo“ kol., Skaistgiriai, Knn); *Dowbor* [Daubarai] iš Česlovo Milošo juodraščių „Isos slėniui“, žr.: Viktorija Daujotytė, Mindaugas Kvietkauskas, *Lietuviškieji Česlovo Milošo kontekstai*, Vilnius, 2011, p. 194; *Daubãrai* (2) k. (LATSŽ 1974 Knn); *Daubarai* (Ž 1982 „Naujo gyvenimo“ kol.); *Daubarai* k. Žemaičių plentu (Budrys 2001); *Daubãrai* (2) k. (RC 2014 Jsv); *Daubãrai* k. Knn (LVŽ II 2014: 147).

[200] *[Powiat Tendziagolski] **L**aubory* [turėtų būti *Daubory*] *alias Kompy JP. Franciszek Przyałgowski dym 1* (Taryfa 1775: 12), plg. prievardį *Ioannis Daubor Campis* 1685 [Jsv K 1673–1688: 116v]); *Kampai Daubarai* Knn (KG 2001-02-03: 4).

[201] *А межи тыхъ селъ [две селе Пелутовы, а третее Рукгяны Рудоки], въ той жо пусчи [Вилкійское], Никель Золотаръ дворомъ седить и обрубъ свой въ пусчи маеть. За Никелемъ Золотаромъ бояре Довборовичи* (Ревизия 1559: 45); *Joanni Dowbar Mt. Barbara Czjplinska de Dowborj* 1637 [Jsv K 1637–1643: 1]; *Cristina Dawborowa de Dowbory* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *cu' Barbara Dauborowna de Davbory <...> Dauid Daubor de Daubory* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; *Stephonu' Dowbar Cuhowicз de Dowbar* 1646: 21 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); *Joannes Daubor cu' Dorothæa Dauborowna ambo de Daubory* 1663 [Jsv K 1658–1668: 35]; *cu' Christina Dauborowna ambo de Daubory* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4]; *Iosephi Daubor <...> de Daubory* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4v]; *Samuel Daubor Dauboris* 1685 [Jsv K 1673–1688: 116v]; *Dny Ioannes Daubor Dauboris* 1685 [Jsv K 1673–1688: 117];

raštuose dominavo daugiskaitos forma[202]; vietos vardas kilęs iš avd, tačiau šio kilmė ne visai aiški: avd. *Daũbara, Daũbaras, Daubãras, Daũbaris, Daubãris Daubãrai*, lie. *daũbaras* „duburas“ (LVŽ II 2014: 148); lie. *daubà* „dauba, slėnys“, *dùbti* (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=290&zymeti=319); lie. dvikamienis avd. *Daũbaras, Daubãras*, kurio pirm. dėm. *dau-* atsiradęs iš sutrumpėjusio lie. *dáuginti, daũg*, gali būti iš lie. *daũbaras* „kas stoviniuoja be darbo, kitiems dirbant, tinginys“; lie. *bárti* „kovoti“

Daubarai krč. Knn, *Dowbory* karčema Knn, 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1004)

Daubãrai mš. Knn (LVŽ II 2014: 147)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daubarkelis* kl. III rūšies vieškelis Juodkaimio k.

****Jaučikiai, *Jauteliai*** k., bajork. Knn, Kampų teritorijos dalis; sudėtinis vardas *Kampai Jaučikiai* 1690 m.[203]; istorijos šaltiniuose vt. ir avd. *******Jaučikas* randama nuo 1690 m.[204]; plg. avd. *Jautelė* XVI a., lie. *jáutis* (Zinkevičius 2008: 505); *jáutis* „ariminis jautis“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1120&zymeti=779); plg. *Jaučio kalnas* kln. Kdn, *Baublỹs* ež. Krk, *Taũrupė* up., Urkos kair. int., *Taurupỹs* k. Ar, *Veršupỹs* up. Krk, *Celentìkė* pv. Ars

Klementai, Kampai II, Antrieji Kampai k., bajork. Knn, Kampų teritorijos dalis; sinoniminiai arba sudėtiniai vardai *Kampai Klementai*, *Kampai arba Klementai*

P[an]. Jan Dowbor z Dowbor, Powiat wilkiski (Rejestry 1690: 35); *Ada‘ Dowbor de Kompie* 1700 [Dt K 1693–1764: 41].

[202] *de dauborij* 1602 [Jsv K 1601–1615: 20]; *de daubori* 1603: 13v, 14; *de Dowborj* 1637 [Jsv K 1637–1643: 1]; *ex dawbori* 1637: 2v; *de Daubary* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *de Dowbory* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *de Doubory* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *de Daubory* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2]; *de Davbory* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; 1645: 4; *de Daubory* 1663 [Jsv K 1658–1668: 35]; *de Daubory* 1665 [Jsv S 1643–1673: 57v]; *de Daubor* 1676 [Jsv K 1673–1688: 26]; *de Dawbory* 1698 [Dt K 1693–1764: 32v]; *De Dowbary* 1736: 132; *in Okolica Dowbory* 1765 [Jsv M 1738–1783: 35]; *de Dowbare <...> ambo Par‘ Jaswoyn‘* 1772 [Jsv S 1741–1783: 60v]; *[Powiat Wilki[j]ski] Okolica Doubory. JP. Michał Goylewicz dym Dworny 1; Tamże JP. Mateusz Pietkiewicz dym 1; Tamże JP. Maciey Iagiełłowicz dym 1; Tamże JP. Piotr Mierzwińſki dym 1; Tamże JP. Mateusz Witkowſki dym 1; Tamże JP. Piotr Kimątt dym 1; Tamże JP. Iozef Rymgayłło dym 1; Tamże JP. Andrzey Goylewicz dym 1; Tamże JP. Antoni Kimątt dym 1; Tamże JP. Kazimierz Ołachnowicz dym 1; Tamże JP. Gabryel Misztowtt dym 1* (Taryfa 1775: 53); *MD. Vincentius Kimont Juvenem de Territorio Dowbory Parœtiæ Jasvoynen‘ Signifer Districtus Jasvoyn‘* 1803: 41 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10.); *de Dowbory Parochiæ Iaswoyn:* 1816 [Jsv K 1811–1820: 49]; *de Territorio Dowbory* 1819: 70; 1820 [Jsv K 1820–1828: 7]; 1825: 48; 1827: 75v.

[203] *z Kompowa Jawczyk, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 35); *z Jawcików Kompowa* (Rejestry 1690: 38); galbūt *z okolicy Jakciuków alias Kirmpowa, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 24); *z imienica Jawczyków alias Kirpowa, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 25); *z okolicy Jawcil z Krowpowa, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 24); *z Jawcik Krąpowo* (Rejestry 1690: 33).

[204] *P[an]. Krzystof Kurcz Jawczyk z Jawczyków, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 29). *[Powiat Wilkijski] Okolica Iawczyki. JP. Bałtromiey Zaleſki dym 1; Tamże JP. Kasper Kimątt dym 1; Tamże JP. Ian Witkowſki dym 1; Tamże JP. Bonifacy Stawecki dym 1; Tamże JP. Stefan Koreywo dym 1; Tamże JP. Ierzyna Koreywina dym 1* (Taryfa 1775: 56); galbūt *Contraxit Matrimon‘ Ioan‘es Kondracki de Skupy [*t. y. *S Kumpy?] cu‘ Iudit[a] Pernarowska z Ieciuſkas Testis Stephan‘ Kondracki* 1699 [Dt J 1693–1701: 67].

pastebėti nuo 1741 m.[205], kaip *Klementai* minimi nuo 1775 m.[206], vardas *Kampai II (Antrieji Kampai)* turbūt atsirado XX a.[207] *Kampų Kondratinių kaimas* ir *Kampų Tucevičių kaimas* Knn ap. panaikinti 1968-10-23, priskirti Kampų II k. (Kavoliutė 2019: 288); *Kampų Klementų kaimas* Knn ap. panaikintas 1968-10-23, priskirtas *Kampų I* k. (Kavoliutė 2019: 288), tačiau *Kampai II* yra XXI a. registruose – *Kampaĩ II* (4) k. (RC 2014 Jsv). Josvainių bažnyčios metrikose XVII a. pr. asmenis dažniau užrašant tik vientisine forma, Bajėnų ir Kunionių ap. randama *Klementas, Klimantas*: *de grauze Clementi et Agnetis patrini Auguſtinus et Barbara de boiani* 1603 [Jsv K 1601–1615: 11v]; *Zophiæ et Climonti de kunianij* 1604 [Jsv K 1601–1615: 27v]; iš tokių krikščioniškųjų vardų atsiradę prievardžiai kaip tėvavardžiai, kurie tapę pavardėmis, iš pastarųjų kilę ir gyvenamųjų vietų pavadinimai (pvz., *Klementai*)

Klementai dv. Knn 1692 m.[208]

Vaidotai gyv. vt. Knn, Kampų teritorijos dalis; sodyba, vieną sykį sudėtiniu vardu užrašyta pagal šeimininko pvd. – *Kampai Vaidotai Klementai* 1690 m.[209]; avd. *Vaidotas, Vaidotaitis* Josvainių ap. nuo 1538 m., ta pavarde asmenų gyveno ir Kampų krašte XVII a.[210]; dvikamienis avd. *Vaidotas* – būdinga sena Josvainių ir Pernaravos krašto pvd.; vietos pavadinimas iš lie. dvikamienio avd. *Vaidotas, Vaĩdatas*; plg. lie. *vajóti* „gainioti“, *vajỹs* „žygūnas“. Lietuvos piniginiam vienetui – litui – pavadinimą 1922 m. pasiūlė Vaclovas Vaidotas, kilęs iš Sviliukų dv., Jsv vs., 1921–1922 m. buvo Steigiamojo Seimo narys, 1926 m. Krakių bažnyčioje susituokė su Elena Paškevičiūte (RA 2009-04-06: 4)

Kondratoniai, Kondratai, *Kondratavičiai k., bajork. Knn, Kampų teritorijos dalis; sinoniminiai arba sudėtiniai vardai *Kampai Kondratavičiai, Kondratoniai Kampai*, *Kampai arba Kondratavičiai* nuo 1690 m.[211]; istorijos šaltiniuose minimas k. nuo

---

[205] *de Kompy alias Klementy* 1741 [Jsv K 1738–1761: 43v]; *de Kompy Klementy* 1744: 45v; *De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Klementy <...> De Kompy Małaykowicze <...> De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Kondratowicze* 1755 [Jsv S 1741–1783: 18]; *de Teritorio Kompy alias Kleme'* 1782: 28; *de Teritorio Clementy alias Kompy* 1782: 30; *de Teritorio Kompy alias Clementy* 1790: 110; *de Teritorio Klementy, alias Kompy* 1809 [Pnvž K 1792–1821: 83]; *Klementai-Kampai* k. bajor., 8 giv. [gyvenimai, t. y. sodybos] (Holovinskis 1854 Jsv); *Компы-Клементы* окол. Jsv, 44 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 28); *Kampų-Klementų* k. (LATS 1959 Knn); *Kampai-Klementai* k. (Kolūkiai 1968: „Galiūno“ kol., Kampai).

[206] *[Powiat Wilkijski] Okolica Klementy. JP. Wiktory Woydatt dym 1; Tamże JP. Iakub Macewicz dym 1; Tamże JP. Adam Woydatt dym 1; Tamże JP. Kazimierz Woydat dym 1; Tamże JP. Kazimierz Rymkiewicz dym 1; Tamże JP. Tomasz Swilczeski dym 1* (Taryfa 1775: 54); *de Teritorio Klementy* 1781 [Jsv K 1779–1792: 20v]; *Клементы околица* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v).

[207] *Kampaĩ II* (4) k. (LATSŽ 1974 Knn); *Antrieji Kampai* 1949 m. (TK 1980, Nr. 64: 3); *Kampai II (Klementai)* (Ž 1982 Kunionių kol.); *Kampai II* k. (KGV 1989 Jsv).

[208] *ambo protunc in Aula Magnifici D'ni Czaiewski Resistentes <...> de Clementis* 1692 [Jsv K 1688–1698: 29].

[209] *z Kompów Wojdatowicz Klementów, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 34).

[210] *Váidotas* Josvainių par., *Waydot, filius Kynstud* Scr. Rer. Per. II 537 (Būga I: 237); *Буйвид Войдотайтис* 1538 Jsv dvaras (Mackavičius: 360); *Dawid Wojdat* 1638 [Jsv K 1637–1643: 10]; *filius Joanne Wojdat <...> ex Kompj* 1639 [Jsv K 1637–1643: 28]; *M.DD Feliaciano Woidath* ***Tesaurario Seu Skarbnik*** *et Vice Capitaneo Kaunensi et Diœcœsi Vilnen' et Parochia Kieydanensi* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3]; *de Karonowo <...> Criſtophory Woydat de ibide.* 1646 [Jsv S 1643–1673: 6]; *Joanne Woydat de Kompý ibidem.* 1646: 6v; *na miejscu Krzystofa Woydata z Komp, Powiat wilkiski* Rejestry 1690: 32; *P[an]. Daniel Woydat z Radwiliszek, Powiat wilkiski* Rejestry 1690: 29; *D. Simon Woydat de Maciejuny alias Kompy sepultus in Ecclesia Jaſvoyn'* 1741 [Jsv M 1738–1783: 5].

[211] *P[an]. Jan Kondracki z Kowpów Kondratowicz, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 31); *de Kompy Maciejuny <...> de Kondratowicze <...> de Maciejuny* 1743[Jsv K 1738–1761: 38]; *de Kompy alias Kondratowicze* 1740: 31; *de Kompy Kondratowicze* 1743: 41v; *de Iurisdica Plebanali Iaſvoyn' <...> de Vicinia Kondratowicze*

1690 m.[212]; avd. *Kondratas, Kondratavičius, Kondrackis* istorijos dokumentuose Josvainių ap. nuo 1537 m.[213]; *Kampų Kondratinių kaimas* Knn ap. panaikintas 1968-10-23, priskirtas *Kampų II* k. (Kavoliutė 2019: 288)

Kondratai (Kampai) dv. Jsv tikriausiai nuo XVI a. antr. pusės (Židonis 2011: 65)

Motiejūnai k., bajork. Knn, Kampų teritorijos dalis; sudėtiniai ir sinoniminiai vardai *Kampai Motiejūnai*, *Kampai arba Motiejūnai* nuo 1690 m.[214]; k. istorijos šaltiniuose nuo 1690 m.[215]; *Kampų Motiejūnų kaimas* Knn ap. panaikintas 1968-10-23, priskirtas

---

Kompy 1745: 52v; *De Kompy Kondratowicze* 1757: 130v; *de Kompy Kondratowiczæ* 1746 [Jsv S 1741–1783: 5v]; *De Kompy Maciejuny <...> GGDD: Mathia Kondracki et Iosepho Kondracki De Kompy Kondratowicze* 1751: 11; *De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Klementy <...> De Kompy Małaykowicze <...> De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Kondratowicze* 1755: 18; *De Małaykowicze Kompy <...> De Kompy Kondratowicze* 1757: 21; *de Kompy, alias Mełaykowicze <...> de Kompy, alias Kondratowicze* 1775: 73; *de Kompy, alias Kondratowicze* 1775 [Jsv K 1761–1779: 113v]; *de Teritorio Kompy, alias Kondratowicze* 1777: 131v; *de Territori Kadratowicze allias Kompy* 1782 [Jsv K 1779–1792: 34]; *Kandrotonei-Kampai* 8 giv. [gyvenimai, t. y sodybos], akolice b[a]jorų (Holovinskis 1854 Jsv); *Компы-Кондратовиче* окол. Jsv, 146 gyv., 5 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 28; *Kampai (Kondratoniai)* k. (Kolūkiai 1968: Mičiurino kol., Kunioniai).

[212] *z Kondratowicz, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 35); *Contraxerunt Matrimoniu‘ D‘n‘ Stephanus Kondracki de Kondratowicźe cu‘ Hester Monkiewiczówna de Zurniezayciow trib‘ Egmiſsis bannis Testes D. Valentius Kondracki de Kondratowicźe* 1693 [Dt J 1693–1701: 54]; *D‘n‘ Ioannes Vrniaz de Kondratowicz* 1697 [Jsv S 1673–1712: 77]; *[Powiat Wilki[j]ski] Okolica Kondratowicze. JP. Kazimierz Dyrda dym 1; Tamże JP. Maciey Kondracki dym 1; Tamże JP. Tadeusz Kondracki dym 1; Tamże JP. Iozef Kondracki dym 1; Tamże JP. Ian Biwil dym 1; Tamże JP. Stanisław Monkiewicz dym 1; Tamże JP. Andrzey Kondracki dym 1; Tamże JP. Iozef Żebrowſki dym 1; Tamże JP. Pjotr Niwinſki dym 1; Tamże JP. Antoni Bako dym 1; Tamże JP. Maciey Ianuszewſki dym 1* (Taryfa 1775: 53); *de Therithorio Condrotiwicz* 1804 [Jsv K 1804–1811: 4]; *de Terithorio Kądratowicz* 1804: 7v; *Kondrotowicze* 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1004); *Кондратовиче околица* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48).

[213] *пустовщины, который на поклон розданы пахат. ωирим Кондратович пашет Воитовщину* 1537 Vilkijos dvaras, Graužių vls. (Mackavičius: 177); *пусто’щины, который на пок‘лоны розданы пахати. ωирым [t. y. Илирым] Кон‘дратович пашет Воитовщину* 1538 Vilkijos dvaras, Graužiai (Mackavičius: 363); *Бог‘дан Кон‘дратович* 1538 Jsv dvaras (Mackavičius: 359); *Baptiſat‘ e‘ Seraphim Staniſlai vrniezaytis ex m: Criſtina Leuan Venceſlaj jacobi Nob‘is ex vrniezе et Eua Auguſtini filia kondraczkie Skampo* 1623 [Jsv K 1619–1632: 87]; *Bapa e‘ Dorothea jacobi Nobi: de vrniezе ex m Magda: Leuan: Agnes Mathei kondraczkie de kampi cu‘ Staniſlaj vrniezaytis* 1623 [Jsv K 1619–1632: 87]; *P. Mikołaj Kondracki z bracią, po kozacku koń 1, Powiat wieloński* (Rejestry 1621: 60); *P[an]. Samuel Kondratowicz z Lichcian; z Lichcian; z okolicy Lichciany, Powiat Jaswoński* (Rejestry 1690: 198); *P[an]. Jan Kondratowicz na miejscu P. Jana Buywida z tejże [z Ejksztó Antkolniów], Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 27); *P[an]. Aleksander Kondratowicz z Ejkszów* (Rejestry 1690: 29); *P[an]. Mikołaj Wołotko Kondratowicz z tejże [z Ejkszów]* (Rejestry 1690: 29); *P[an]. Stanisław Kondratowicz z tejże [z Ejkszów]* (Rejestry 1690: 29); *P[an]. Kazimierz Kondracki z Wirbalunów* (Rejestry 1690: 29); *Contraxit Matrimon‘ Ioan‘es Kondracki de Skupy [t. y. S Kumpy?] cu‘ Iudit[a] Pernarowska z Ieciuſkas Testis Stephan‘ Kondracki* 1699 [Dt J 1693–1701: 67].

[214] *z Komp Maciejunów, Powiat wilkiski; w Kompów Maciejunów* (Rejestry 1690: 34); *z Kompiów Maciejun* (Rejestry 1690: 38); *de Kompy Maciejuny <...> de Kondratowicze <...> de Maciejuny* 1743 [Jsv K 1738–1761: 38]; *De Kompy Maciejuny* 1757: 130v; *De Kompy Maciejuny <...> GGDD: Mathia Kondracki et Iosepho Kondracki De Kompy Kondratowicze* 1751 [Jsv S 1741–1783: 11]; *De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Klementy <...> De Kompy Małaykowicze <...> De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Kondratowicze* 1755 [Jsv S 1741–1783: 18]; *de Teritorio Kompy alias Maciejuny* 1780 [Jsv K 1779–1792: 14v]; *de Teritorio Maciejuny alias Kom* 1783: 38; *de Teritorio Kompy Maciejuny* 1790: 106v; *de Teritorio Kompy alias Maciejuny* 1790 [Jsv K 1779–1792: 110]; *Компы-Мацеюны* окол. Jsv, 59 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 28); *Kampai-Motiejūnai* k. (Kolūkiai 1968: „Galiūno“ kol., Kampai).

[215] *z Maciejunów, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 36); *Stanislaus minalgo demacieiany* 1720 [Jsv S 1714–1721: 40v], *de Kompy Maciejuny <...> de Kondratowicze <...> de Maciejuny* 1743 [Jsv K 1738–1761: 38]; *[Powiat Wilki[j]ski] Okolica Macieiuny. JP. Iozef Rymgayłło dym 1; Tamże JP. Symon Kulwiec dym 1; Tamże JP. Tadeusz Waydatt dym 1; Tamże JP. Iozef Wikun dym 1; Tamże JP. Kazimierz Dowiatt dym 1; Tamże JP. Antoni Mondwiłł dym 1; Tamże JP. Franciszek Kondracki dym 1* (Taryfa 1775: 53); *Мацеюны околица* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v).

Kampų I k. (Kavoliutė 2019: 288); turėtų būtų kilęs iš avd. *Motiejūnas*[216]

Tucevičiai, Tučioniai, *Tučiūnai k., bajork. Knn, Kampų teritorijos dalis; sinoniminiai arba sudėtiniai vardai *Kampai Tucevičiai*, *Kampai arba Tucevičiai* randami nuo 1745 m.[217]; istorijos šaltiniuose minimas k. nuo 1681 m.[218]; avd. **Tucė, Tucevičius* istorijos šaltiniuose Josvainių ap. – nuo 1690 m.[219]; *Kampų Tucevičių kaimas* Knn ap. panaikintas 1968-10-23, priskirtas *Kampų II* k. (Kavoliutė 2019: 288)

Dar apie Kampų teritorijos dalis *Kampai Maleikoniai, Maleikoniai Kampai, Kampai arba Maleikoniai*, *Kampai Paliepiai*, *Kampai Stankūnai*, *Stankūnai Radvilai* žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Maleikonių* k., *Paliepių* k., *Stankū́niškis, Stankūnų̃ kalnas* kln. Paliepių dv., *Stankū́niškis* kln. Malaikonių k.

Kunionių k. 1935 m.

Avino skūra ž. Kunionių k., juodžemis, 1200 m^2, iš š. [ribojosi] su *Liepos lūgu*, į pietus Prano Valkausko žemėje; „Pasakojama *Avino skūra*, kad čigonai[220] buvo pavogę aviną, papjovę jį ir toje vietoje paliko avino skūrą, nuo ir gavo vardą“

Ãvino Skūrà l. Knn; *Avino skūra* pv. Knn, prie *Pušyno kalno* (Kišonaitė 1995: 30, 37); *Avino skūra* l. Šušvės pakrantėje Knn, „*Avino skūra* – labai saulės įkaitinamas šlaitas, augo daug išsprogėlių [šlaitinė žemuogė], buvo daug žvyro (sakoma, kad ten buvo daug vilkų)“, „*Margai*. Dar dešiniau – *Avino skūra*. Kalba, labai daug buvo vilkų“ (Kišonaitė 2019).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Avinýko upelis* upl. Graužių k.

Bobiliai kaimelis, Kunionių dalis, 20 sodybų mažažemių, 5 km nuo Josvainių

Kunionių vs. (VGS 1923 Jsv); *Куняны бобели* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Bobeliai* k. Knn, „vargingieji [Kunionių] kaimo gyventojai“ (Kišonaitė 1995: 40); plg. *Bóbelių bãlos* b. Knn.

Kapeliai kapai Kunionių k., apie 1 ha žemės su 4 kryž.; tarp *Avino skūros* ir *Pušyno kalno*; seniau buvo kapai, mirusius nuo maro laidojo

---

[216] Plg. tos pačios teritorijos tėvavardį: *.P[an]. Hryory* ***Maciejewski*** *Woydat z Tutewicz , Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 35).

[217] *de Kompy Tucewicze* 1745 [Jsv K 1738–1761: 52v]; *De Kompy Tucewicze* 1757: 130v; *De Kompy Tucewicze* 1756 [Jsv S 1741–1783: 19v]; *de Tucewicze, alias de Kompy* 1775 [Jsv K 1761–1779: 109]; *de Stucewicijs alias Kompy* 1780 [Jsv K 1779–1792: 11v]; *de Tucewicze, alias Kompy* 1805 [Pnvž K 1792–1821: 60]; *Компы-Туцевиче* окол. Jsv, 74 gyv., 6 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 28).

[218] *de Tuciuni nobilium* 1681 [Jsv K 1673–1688: 81v]; *.P[an]. Hryory Maciejewski Woydat z Tutewicz , Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 35); *omnes de Kompy de vicinia Tucewicze* 1740 [Jsv K 1738–1761: 37]; *Powiat Wilkijski. Okolica Tucewicze. JP. Tomasz Kondracki dym 1; Tamże JP. Iozef Kondracki dym 1; Tamże JP. Iozef Butwiłł dym 1; Tamże JP. Stanisław Woydatt dym 1; Tamże JP. Ierzy Biniewicz dym 1; Tamże JP. Michał Radwiłłowicz dym 1; Tamże JP. Ian Darbutt dym 1; Tamże JP. Ian Żutowtt dym 1* (Taryfa 1775: 54); *de Territorio Tucewicze* 1804 [Jsv K 1804–1811: 1v]; *de Territorio Tucewicze* 1804: 3v‘ *Tuczionei* k. baj., 6 giv. [gyvenimai, t. y. sodybos] (Holovinskis 1854 Jsv); *Туцевиче околица* Jsv vls. (ŽVS 1902: 49).

[219] *P[an]. Kazimierz Tucewicz na miejscu rodzica z tejże [z Małej Gojżewy], Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 28); *P[an]. Bartłomiej Tuciewicz z Komp* (Rejestry 1690: 35); *Baptisatus est Michàél Raphàèlis Tucia de Raciunÿ et Annæ Kondratowiczowna* 1713 [Dt K 1693–1764: 156v].

[220] Avd. *Cigõnas*, lie. *cigõnas, čigõnas* „čigonų tautybės žmogus; apie tamsaus veido žmogų; apie suktą, apsukrų žmogų“; lie. *čigõnas* „juosvasis gluosnis; juodoji kiauliauogė“; *Cigonìnė* pv. Jsv (LVŽ II 2014: 19). Plg. avd. *Christophori Alexandrowicz Cingan <...> omnes de Iaſwon* 1735 [Jsv K 1717–1738: 77v]; *Patris Antonio Kasparowicz et Matris Marianna Andrzejewska Ciganorum <...> de Opido Poniewieź* 1818 [Pnv K 1792–1821: 140].

Kunionių Kapeliai, Kapeliai, Maro kapeliai kp. Knn, *Kapeliai, Maro kapeliai*[221]; *Kunionių Kapeliai* kp. Knn, ant Šušvės kranto, *Pušyno kalne*, apie 2 ha (Kišonaitė 1995: 30, 31, 39); *Kapeliai* kp. Knn, „*Pušyno kalnas*. Jame buvo *Kapeliai*. Ten pradėjo laidotis per marą. Dabar suarta“, „Po karo *Kapeliuose* buvo du bluoksniai, sako, tę vartus žymėjo“ (Kišonaitė 2019); *Kapeliai* kp. (buv.), kln. Knn, Bajėnų k., palei Nevėžį (Kunioniai 2001); E. Rainienė: *Sako, tę mirę par apidemiją, spanską*.; taigi gali būti, kad paskutiniai palaidojimai visai neseni, „ispaniškojo gripo“ aukos; gal jį irgi sutapatino su XX a. maru? (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16); lie. *mãras*[222], *mariñti, núomaris, miřti, mirtìs, mérdėti*.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikytų* k.

Kunioniai k., 29 sodybos, 4 km nuo Josvainių; 1933 m. išsiskirstė į vienkiemius *Kunióniai, Kuniónys* k. Jsv[223]. Tikriausiai minimi nuo 1593 m.[224] Plg. XVII a. Josvainių krašto pvd. *Kunaitis, Kunauskas*[225]; balt. „dengti(s), lenkti(s)[226]. *Kaimovietė* Knn, Kunionių k. vt. (Kišonaitė 1995: 38; Kišonaitė 2019). „Kunioniai buvo poniški. Paliepiai – karališki“ (Kišonaitė 2019)[227].

Liepos lūgas ln. Kunionių k., smėlis su žvyru, 900 m^2, į p. nuo Kunionių k., dešiniajame Šušvės krante; seniau buvo apsodinta liepomis

---

[221] *Maro kapeliai* kp. Knn, tarybiniais metais sulyginti su žeme (RA 2014-04-26: 5).

[222] Josvainių mirusiųjų metrikų knygoje 1709 m. įrašyta: *Mensibus Septembris Octobris Novembr Sepulti Sunt plures, ob Contoru[...] pericula non sunt / connotati.* [Jsv M 1701–1719: 14]. 1709 m. rugpjūtį yra 6 aktai apie palaidojimus, o paskui apie rugsėjo, spalio ir lapkričio mėn. yra glaustas įrašas, kad gausiai laidojama, bet dėl pavojaus užsikrėsti laidojama be Bažnyčios patarnavimų (apie tai aktai neregistruoti). 1709-ųjų gruodžio ir 1710 m. sausio mėn. mirusiųjų metrikų knygoje visai nėra įrašų. Darytina prielaida, kad Josvainių par. maras siautėjo per penkis mėnesius, kulminaciją pasiekdamas 1709-ųjų pab. ir 1710-ųjų pr. Daugmaž tuomet apie marą patvirtina ir Dotnuvos bažnyčios įrašai. Dažnai rašytiniuose šaltiniuose randame, kad apie 1709–1711 m. Kėdainiuose esą trečdalis išmirė, Šlapaberžėje – visi (nors Dotnuvos bažnyčios metrikos liudija likus žmonių).

[223] *Kuniany* 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1006); *Куняны деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Куняны* дер. Jsv, 295 gyv., 4 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 30); *Kunionių* k. (VGS 1923 Jsv); *Kunionių km.* Jsv vls. (1942 LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Kunionių* k. (LATS 1959 Knn); *Kuniónіai* (1) k. (LATSŽ 1974 Knn); *Kuniónіai* (1) k. RC 2014 Jsv.

[224] *oppidi et villae nostrae Kum**m**iany; villae nostrae Kum**m**iany; villae Kum**m**iany* 1593 (Codex I: 552–553), rengėjų identifikuota kaip Kunioniai. Galbūt: *и куненем през которой фолварку сукьцесора одьпадненемь стое моетности* 1686 (Kdn Jr); plg. Bajėnai kurį laiką priklausė Kdn Šv. Jurgio bažnyčios parapijai. *de kunian* 1623: 86 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1). *de Kuniany* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2, 3, 4]; 1645: 4, 4v, 5; 1667: 62v; *de Kunian',de Kunian* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3]; *de pago Kunian* 1650 [Jsv S 1643–1673: 18v]; *de Kunonis* 1650 [Jsv S 1643–1673: 19]; *de kuniani* 1656 [Jsv S 1643–1673: 34]; *de Kuniany* 1673 [Jsv K 1673–1688: 6v]; 1675: 20v; *de Kuniani* 1674 [Jsv K 1673–1688: 16v]; *de Kunianý* 1687 [Jsv K 1673–1688: 136v]; *de Kunianÿ* 1692 [Jsv K 1688–1698: 32]; *de Kuniany* 1707 [Jsv M 1701–1719: 7]; *Curator Prædij Kunianensis (Vulgo Ciwum)* 1707: 8v; *de Villa Kunany* 1758 [Jsv K 1738–1761: 140v]; *de Kuniany* 1766 [Jsv K 1761–1779: 36]; *de Villa Kuniany* 1780 [Jsv K 1779–1792: 14v].

[225] *Martinus Kunajtis* 1638 [Jsv K 1637–1643: 7]; *D'nus Carol Kunowski **subpræfectus** Iaswonensiꝫ <...> de Polepie alias Kompÿ* 1693 [Jsv K 1688–1698: 43v]; *D'nus Carolus Kunowski **sub Capitaneus** Iaswonensis* 1695 [Jsv K 1688–1698: 59v]; *M' D'ny Caroly Kunowski **Sub Capitanæus** Iaswonensis* 1697 [Jsv K 1688–1698: 77].

[226] Laimutis Bilkis, *Dėl kai kurių lietuvių vandenvardžių kilmės (II) // Acta Linguistica Lithuanica*, t. LXXI, Vilnius, 2014, p. 151.

[227] „Kunioniai buvo poniški. Paliepiai – karališki. Jų ponas – Minerskis. Jo žentas buvo Daugirdas. Šešiais arkliais jį į kapus vežė, i neobliuotas i nedažytas karstas jo buvo, jis taip prašė. Jo sesuo buvo pikta, nedora. Sakau: [posakis] vaikai, nepykit, bu i jum nosi priaugs pri lūpos kai Daugirdžiukei“ (Kišonaitė 2019).

Liepos lūgas l. Knn, Šušvės užliejama l. (Kišonaitė 1995: 37, 39), *Liepos lūgas* griūvantis Šušvės krantas Knn, „*Avino Skūra*. <...> Dar dešiniau – *Liepos lūgas*, kur nuo neatmenamų laikų auga laukinė kriaušė“; „Ant ribos tarp Kunionių i Jasnagurkos buvo kryžius, ant posūkio į *Liepos lūgo* pusę“ (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Paliepių* k., *Lūgẽlis* Šušvės krantas, karklais apaugęs, Josvainių mstl.

Medupys upl. Kunionių k., apie 6 m pločio ir 1,5 km ilgio, teka iš vasaros-v., įteka į Šušvę rytuose; seniau buvo nežin. ūkininko sodyba su dideliu sodu, kuriame laikė daug bičių

Medupỹs upl., Šušvės int. Knn, Jsv; *Medupys* upl., Šušvės int. Knn, įteka iš Kunionių k. pusės (Kišonaitė 1995: 30, 38); „Prie Medupio išvien augo baltos aukštos gėlės, kurios labai kvepėjo medum [vingiorykštės?]. Jų anksčiau visur buvo daug, o ten daugiausia. Medupį per melioraciją ištiesino, iškasė vieną griovį, ir jis mirė, užpelkėjo. Dabar tik nežymi vieta“; „Medupys – nedidelis upelis, išteka iš *Žydbalio*, įteka į Šušvę. Ta vieta, kur įteka, vadinasi *Vilkbrastis*. Toj vietoj buvo daug pūkuotų geltonų dobilų, baltų ir ružavų katpėdėlių. Žmonės eidavo žoliaut per Jonines. Dabar suarta, numelioruota“ (Kišonaitė 2019); lie. *medùs*, ide. „medus, saldus gėrimas, soma, pienas; uogų vynas; svaiginantis gėrimas“ (Sabaliauskas 1990: 59); labiau sietina su lie. *mẽdžias, mẽdė* „giria, miškas; medis; medžioklė“; plg. **Medė* vs. Dt, *Medupỹs* up. Št. Plg.

Žr. *Terpmedupys* drv. Knn.

Pušyno kalnas kln. Kunionių k., žvyro ir smėlio, 300 m^2 ir aukščio apie 6 m, r. pusėje, Prano Valkausko žemėje; „Anksčiau augo pušys, tarp jų buvo pušinis klojimas, į tą klojimą naktimis ateidavo velniai *ponaičiukai*, pušinėmis klumpėmis apsiavę, mušti pušinių ripkų“

Tas pats tekstas, Kunionių k., *Pušyno kalnas* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 104); užr. Marija Vitkauskienė, Kunionių pradžios mokyklos mokytojas, 1935 m.

Pušyno kalnas, Apušoto kalnas kln. Knn, „išgirdau pasakojant senovėje ten augus daugybę epušių. Matyt, jau seniai *Apušoto kalnas* (Kunionių šnekta)[228] virto *Pušyno kalnu*“ (Kišonaitė 1995: 30); *Pušyno kalnas* griūvantis Šušvės krantas Knn, „*Pušyno kalno* viršuj yra ir žvyro, ir smėlio, o pats šlaitas – molis“, „Į dešinę nuo *Tvoros galo – Pušyno kalnas*“; „Kiekvieną pavasarį užliejamas laukas po *Pušyno kalnu – Margai*“ (Kišonaitė 2019).

Lie. *pùšas, pušìs, pùšė*.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Apušotas* pv. Čiukiškių k., *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Užrašytas posakis: *Atvožnas žydas ir škaloj bezda*.

228 Kunioniuose sakyta – *Apušynas* (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

Kunionių k. žemėvardžiai – iš Juditos Kišonaitės užrašų

Juditos Kišonaitės (Kunioniai) pastebėjimai apie vardyną, kuris tapatus buvo užrašytas ir LVA 1935 m. Kunionių kaime, glaudžiami prie Kunionių k. žemėvardžių.

Antpadangis l. Knn; „*Antpadangis* ėjo nuo Jasnagurkos kryžiaus iki Antuliukienės“, „Nuo Jasnagurkos į rytus – *Antpadangis*“; ribojosi su *Liepos lūgu* (Kišonaitė 1995: 37; Kišonaitė 2019), *Antpadangis* l. Knn (KG 1996-01-06: 4)

Balkiai, Bálkis kl. Knn „Kulionijų laikais nuo kaimo link Šušvės (iki Vilkbrasčio) ėjo keliai, skyrę žmonių laukus. Vienas vadinosi *Žvyrkeliu* (arba *Žvyrinkeliu*), juo į *Avino skūrą* važiuodavo kastis žvyro. Kitas buvo *Plenavas* (nes pažymėtas kaimo plane). Abu kartu tie keliai vadinosi *Balkiai*“ (Kišonaitė 2019); plg. *Bálka* k. dalis Jsv (LVŽ I 2008: 333), *Bálkelis* kl. Jsv (LVŽ I 2008: 318), *Bálkis* kl. Jsv (LVŽ I 2008: 333); lie. *bálkis* „sija“; ide. „medis, kamienas; remti, laikyti, rišti“; plg. *Bálka* k. dalis Jsv, *Bálkelis* kl. Jsv.; žr. ***Žvyrkelis, Žvyrinkelis*** kl. Knn, ***Plenavas*** kl. Knn

Baronka up. dalis, vng. Knn, *Baronka* up. dalis, vng. Knn, tarm. *Baranka* Knn, Vikšrupio vingis (Kišonaitė 1995: 37, 39), „Neseniai, gal prieš 50 metų, atsirado pavadinimas *Baronka* – tai tokia kaip salelė prie Ramuckių“ (užr. 1986 m.; Kišonaitė 2019)

Beržytė, Beržytės, Beržyčių upelis, Lapskójis upl., Šušvės deš. int., b. Knn, kitas Lapskojo pavadinimas *Lapskojis, Beržytės* upl. Knn, Juodkaimio k., skyrė Macgalius ir Juodkaimį (Kišonaitė 1995: 37, 39); „*Lapskojį* vadino dvejokiškai. Ten, kur fermos, buvo prastos samanynės, tę *Beržytės*“, „Parėjus *Beržyčių* upelį“ (Kišonaitė 2019); „*Beržytė* – pieva Macgaliuose, gal i ravą tei vadino. Augo beržai“ (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16); susiję *Beržýtės* ar. Jsv, Juodkaimių k., *Beržýtės* ar., pv., krm. Jsv, mstl.; žr. ***Lapskojis*** upl., b. Knn

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržytė* jaunas mš. Gerulaičių k., *Lapskójis* pv. Josvainių mstl.

Blekai vt. Knn, „Sakydavo, kad *Blekuose* (čia takai prie Šušvės Macgalių i Kunionių pusėje) vaidenosi. Parėjus *Beržyčių* upelį buvo toks krančiuks. Tę buvo rūsiai, bulves kavojo. Tę atkasė pasmaugtą žmogų. Nuo to sykio i ėmė šnekėt, kad vaidenasi“ (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Bliekas [Blėkas]* ar. ž. Josvainių mstl.

Dvarkelis kl. Knn, per Vikšrupį, Josvainių palivarko link (Kišonaitė 1995: 37, 39); „*Dvarkelis* ėjo nuo [Kunionių] Valkausko per laukelį i galu rėmėsi į upelį prie kalvio, pereidavo per brastą į Macgalius *Blekuose*“, „Pavikšrupiu ėjo kelias *Dvarkelis*“, „Nuo kaimo į Josvainių pusę pavikšrupio laukais ėjo kelias *Dvarkelis*“; „Kai buvo baudžiava, pramynė taką i praminė *Dvarkeliu*“ (Kišonaitė 2019), *Dvarkelis* kl. Knn, vedė į senąjį Josvainių dvarą (RA 2014-04-26: 5); žr. ***Po Dvarkeliu*** l. Knn

Ežerėliai plk. Knn, prie Šušvės, „Pelkes pri Šušvės vadino *Ežerėliais*“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Po Ežerėliu*** l. Knn

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Senašušvỹs* pv. Užvarčių k.

Grinčiupys (dažniau tariama), ***Grinčiupis*** upl. Knn (Kišonaitė 2019), *Grinčiupis* upl. Knn, tarp Kunionių ir Jasnagurkos žemių (Kišonaitė 1995: 37, 39)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Grinčupỹs* upl. Malaikonių k.

Dar matyti nenuartas iki galo Melnytėlės kalniukas; šioje vietoje Dvarkelis leidosi žemyn, čia stovėjo kryžius, 1996 m. Iš Juditos Kišonaitės albumo

Grūšynės vt. Knn, „Pagal *Grūšynes* buvo kryžiukas aptvertas. Tę kada žydas į austrijokus darė i jį sučiupo“ (Kišonaitė 2019)
Hektariukis ž., gyv. vt. Knn, „Hektariukyje irgi žydaĩ gyveno“ (Kišonaitė 2019); Antanas Ramuckis (gimė 1921 m.), gyvenęs priešais šias žemes, nurodo, kad XX a. tarpukariu jos buvo priskirtos mokyklai (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16)
Iešmáinis l., pv., gn. (buv.) Knn, į p. *Iešmáinis* „išsirangęs šlapiais krūmais apaugęs ruožas“ (Kišonaitė 1995: 37, 39); „Laukai buvo smagūs, nejaukiausia, kur *Iešmáinis*, tę balotos vietos, krūmokšniai“, nuo Jasnagurkos į vakarus; „Už *Kaimovietės* tiesiai į pietus dešinysis laukas vadinosi *Iešmáinis*“ (Kišonaitė 2019); lie. *iẽšmas*, gr. „ieties smaigalys, ietis, skeptras“, lotynų „pataikyti, sužeisti“ (Sabaliauskas 1990: 57–58); dėmuo *man-* siejamas su lie. *manýti, išmanus*, dėmuo *mant-* – su lie. *mantùs* „sumanus“, *mantà* „turtas“; plg. lie. dvikamienius avd. *Iešmantas, Iešmanta*; plg. *Eismantỹnė* l. Knn, **Eismilga* up. Kdn
Jasnagurkos kriaušis l. Šušvės pakrantėje Knn (Kišonaitė 2019)
Jaunimo kryžius krž. Knn, „[Kunonių k.] Kryžius statydavo tik gražiose vietose. Per Kryžavas dienas pirmiausia ėjo pri Jaunimo kryžiaus, tas buvo pats gražiausias, su apaštalais dažytais. Da tę buvo Izidorius su jaučiais pavaizduotas. Kryžių fotografavo ir siuntė į Ameriką. Jį Svirskiui užsakė. Šnekėjo, kad pavydus Svirskis, nes pri žmonių nedirbo. Uždaras, jokių svaigalų nevartojo“; „Svirskio kryžius pas Steponą Adomaitį stovėjo ilgiausiai, nugriuvo po karo. Prie to kryžiaus buvo du apaštaliukai susikūprinę. Buvo kieme. Gryčią nukėlė, o jis liko prie kelio“; „Svirskio kryžiai

Kunioniuose buvo dažyti. Kryžaukoj buvo Trejybės akis, šv. Morkus su jaučiais, da du gal apaštalai su lentelėm. Baba kai mažą nusiveda, aiškina, ale kai maža, ne viską supranti“; „Levono Valkausko kryžius buvo su diedukais, meistro Čepo [kiti nurodo, kad šis kryžius Svirskio]. Svirskio kryžius buvo Mato Grigo sodyboje, prie kelio. Ant jo buvo Kristaus atvaizdas. Nugriuvusį paėmė muziejininkai. Mūka yra šventoriuje Josvainių“ (Kišonaitė 2019)

Kaimovietė Knn, Kunionių k. vt. (Kišonaitė 1995: 38), „Už *Kaimovietės* tiesiai į pietus dešinysis laukas vadinosi *Iešmáinis*“ (Kišonaitė 2019); Panašu, kad *kaimoviete* tiesiog vadino gyvenamąją kaimo dalį, gatvę su pastatais, o plačiąja prasme sakė *kaima* (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16)

Kulių kelias kl. Knn, „*Skarbavam miške* [Kunionių miškas] buvo *Vinco kelias*, *Kulių kelias*, *Vinco palomis*“ (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kūliukai* pv. Mikailiškio-Pavikšrupio vs.

Lapskojis upl., b. Knn, „*Lapskojį* vadino dvejokiškai. Ten, kur fermos, buvo prastos samanynės, tę *Beržytės*. Upelis (griovys) *Spãdas* prasidėjo *Žydbaly*, Lukošiaus žemėje, ir įtekėjo į *Grinčiupį* Kunionių ganyklose. Seniau tie upeliukai buvo klampynės, balos“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Beržytė*** upl., Šušvės deš. int., b. Knn, ***Spadas*** upl., b. Knn

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lapskójis* pv. Josvainių mstl.

Levóno kryžius krž. Knn (Kišonaitė 2019); „[Kunionių k.] Levono kryžiuj buvo Jezus arškėčiuotas i angeliukai. Sudegino tą kryžių Ignas Brazinskas, mūka – pri Josvainių klebonijos durų“; „Levono Valkausko kryžius buvo su diedukais, meistro Čepo [kiti nurodo, kad šis kryžius Svirskio]“, Levonas – vardas (Kišonaitė 2019)

Margai l., pkln. Knn, pakalnė prie Šušvės; „pakalnė prie Šušvės – *Pridotkai, Margai*“, „Į dešinę nuo *Tvoros galo – Pušyno kalnas*“; „Kiekvieną pavasarį užliejamas laukas po *Pušyno kalnu – Margai*“ (Kišonaitė 1995: 37; Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Margẽliai* Šušvės įkalnė Angirių k.

Melnytėlė klnl. Knn, už Vikšrupio vingio (Kišonaitė 1995: 37); „atrodo, dirbtinai supiltas“, „Tą kalniuką supylė plienčikai su kepurėm, i tę yra skryniukė auksu, bu seniau vaikščiojo ugnelės“ (Kišonaitė 1995: 37); „Kalniuką pri Vikšrupio supylė plienčikai su kepurėm, i tę y skryniutė aukso. Tę vaikšto ugniukė. Girdėjau iš Grigo Banado, jis tę pri pat gyveno. Da stovėjo kryžius ant kalniuko“, „Palei [*Dvarkelį*] kelią ant kalniuko pri *Melnytėlės* stovėjo kryžius. Jau labai senas, be jokių pagražinimų. Tę kada atkasė pakavotus pinigus“ (Kišonaitė 2019); „Apardyti, bet dar įžiūrimi pylimai abipus Vikšrupio; pasakojimai, kad čia kadaise buvęs vandens malūnas, gana įtikimi. Iki karo ardami rasdavo šukių, apdorotų rąstigalių ir pan.“ (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16); žr. ***Po Melnytėle*** klnl. Knn

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Melnytẽla* tiltas Josvainių mstl.

Mykolaitynė sod. (buv.) Knn, „Boleso Mykolaitynės sodybą kai panaikino, liepė Mykolaičiui Zanui [traktorininkui] nuverst kryžių. Jis nusiėmė kepurę, persižegnojo, sudegino vietoj – neišniekino“ (Kišonaitė 2019)

Molynas, Molynė vt. Knn *Molynas* vt. Knn *Žydbalio* kampas prie Vikšrupio upl., „Josvainių bažnyčiai ne viena Kunionių plyta įmūryta“ (Kišonaitė 1995: 37); vieta, kur buvo kasamas molis plytų gamybai, Josvainių puodžiams (J. Kišonaitės pastaba,

Perėjus per Vikšrupį, Macgalių pusėje, galima įžvelgti Dvarkelio fragmentą, 1996 m. Iš Juditos Kišonaitės albumo

2020-08-16); *Molynas, Molynė* vt. Knn, „Vikšrupyje *Molyne* po kryžium (dabar jo nėra) vaidenosi – moteris plaukus šukuodavosi ir visada lakstydavo šuo“; „Kairiam [Vikšrupio] krante žemės plotas pavadintas *Molyne*“; „*Molyne* prie *Vikšrupio* stovėjęs stogastulpis (ant Macgalių i Kunionių ribos). Daug kas matė, kad naktimis po stogastulpiu sėsėdavo moteris, baltai apsisiautus, i šukuodavosi plaukus“; „Koplytstulpis stovėjo pri *Vikšrupio*, kur žuvo kažkokia jauna mergina. Jinai pasku tę vaidenosi“ (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Molỹnė I* duobėta gn. Šingalių k.

Plenavas kl. Knn, „Kulionijų laikais nuo kaimo link Šušvės (iki *Vilkbrasčio*) ėjo keliai, skyrę žmonių laukus. <...> Kitas buvo *Plenavas* (nes pažymėtas kaimo plane)“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Balkiai*** kl. Knn

Po Dvarkeliu l. Knn, „Nuo kaimo į Josvainių pusę pavikšrupio laukais ėjo kelias *Dvarkelis*. Laukas iki to kelio vadinosi *Po Dvarkeliu*“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Dvarkelis*** kl. Knn

Po Ežerėliu l. Knn, „Laukas dešiniau, Šušvės vingyje, vadinosi *Po Ežerėliu*“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Ežerėliai*** plk. Knn

Po Melnytėle klnl. Knn, „Prie Ramuckių anoj pusėj toks supiltas kaip kauburys vadinosi *Po Melnytėle*. Ten stovėjo kryžius netoli, nes pro jį ėjo *Dvarkelis*. Kalnelis atrodo kaip supiltas (sakoma, kad su kepurėm). Tą pylimą skiria Vikšrupio vaga. Vienoj pusėj didesnis, kitoj nežymus“; „Kur nedidelis pylimas *Po Melnytėle*, buvęs

vandens malūnas“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Melnytėlė*** klnl. Knn

Po Tvoros galu pv. Knn, prie *Pušyno kalno* (Kišonaitė 1995: 30); *Po Tvoros galu* griūvantis Šušvės krantas, l. Knn, „vaidenosi, žvengė kumeliukas“; „Dešinėje jis [*Po Ežerėliu*] ribojosi su kitu lauku – *Po Tvoros galu*“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Tvoros galas*** l. Knn

Po Vilkbrasčiu l. Knn, „Laukas tarp *Dvarkelio* ir *Vikšrupio* vadinosi *Vaško bala*. Jis ėjo iki Pašušvyje esančio lauko *Po Vilkbrasčiu*“ (Kišonaitė 2019)

Prapuolianija, Prapulianija l. Šušvės pakrantėje Knn *Prapulianija* vt. Knn (Kišonaitė 1995: 37, 39); *Prapuolianija* l. Šušvės pakrantėje Knn (Kišonaitė 2019)[229]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Prapuolianijos* k. [Prapuoleniai].

Skarbavas, Skarbavas miškas mš. Knn, nuo Josvainių pusės Kunionių kaimo laukai dešinėje, „dešiniau matosi *Skarbavas miškas*“; „*Skarbavam miške* [Kunionių miškas] buvo *Vinco kelias*, *Kulių kelias*, *Vinco palomis*“ (Kišonaitė 2019); *Skarbavas miškas* mš. Knn, į v. (Kišonaitė 1995: 37, 39, 40); S. Kišonas: *Skarbavam miške buvo Degimai, arba Arabija (10 šeimų gal gyveno)* (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16)

Spadas upl., b. Knn, „*Lapskojį* vadino dvejokiškai. Ten, kur fermos, buvo prastos samanynės, tę *Beržytės*. Upelis (griovys) *Spādas* prasidėjo *Žydbaly*, Lukošiaus žemėje, ir įtekėjo į *Grinčiupį* Kunionių ganyklose. Seniau tie upeliukai buvo klampynės, balos“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Lapskojis*** upl., b. Knn

Stanavykai vt. Knn, „Nuo Kunionių einant per *Žydbalį Stanavykuose* buvo laukinė obelis ir du beržai, pasodinti vienoj eilėj“; „Priėjęs kaimą [nuo Josvainių pusės] vieškelis sukosi į dešinę. Kairėje jo pusėje nuo kaimo kluonų tęsėsi ganyklos. Jose nuo neatmenamų laikų augo du didžiuliai beržai ir laukinė obelis ant kalvelės. Rytais čia sugindavo melžti karves. Tas laukas, vadinamas *Stanavykais*, tęsėsi iki Jasnagurkos palivarko laukų“ (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Stanavìkos* kauprelė tarp balų ir krūmų Šingalių k.

Staškaus duobė d. Knn, „*Vaško bala* – upelis, tekėjo per mišką į *Staškaus duobę*“ (Kišonaitė 2019); *Staškynę* seniau vadino *Rušyne*, tai sodyba Kunionių Bobeliuose, šalia Prano Kišono namų (pokario pradinės mokyklos). *Duobę* (didelį vandens telkinį su sala) šalia savo gimtinės iškasė melioracijos inžinierius Jonas Rušas kolūkio laikais, ja naudojosi visas kaimas (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16)

Šárkiškė, Šarkynė vt., sod. Knn, „Už eiguvos, pri miško, stovėjo didelė liepa, seniau buvo krūmynai, šarkos perėjo. Tą vietą vadino *Šárkiške*, vėliau – *Šarkyne*. Gyveno dvi Grigų šeimos, juos vadino *Šarkiais*“ (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šarkinė* buvęs karklynas Ruseinių k.

Terpmedupys drv. Knn, mažas šniūrelis tarp Medupio ir Šušvės (Kišonaitė 1995: 30), „Terp Medupio i Šušvės – Terpmedupys“ (Kišonaitė 2019)

Iš *Terpmedupis, Termedupỹs* up., Šušvės int. Jsv (Vanagas 1970: 254);

[229] Ribojosi su Malaikoniais ir Jasnagurkos žemėmis, toje teritorijoje vėliau pastatyta Kunionių pagrindinė mokykla. Tačiau kiti pateikėjai nurodo visiškai kitą lokalizaciją. Pasak Stasio Kišono, Prapuolianija prasidėdavo maždaug nuo dabartinio Tautvydo dvaro Maleikoniuose ir ėjo pamiške Šaravų link. Labai prastos, šlapios, sunkiai įdirbamos, bet gyvenamos žemės (vėliau pramintos *Abisinais*). Gal čia buvo tas fiksuotas Prapuolenių kaimas, o šalia Jasnagurkos – tik mažas balotas plotelis? *Prapu[o]lianija – kaimas retais išsimėčiusiais namais. Kelių nebuvo. Užtat i sakė: „Jau čia Prapulianija, balom važinėjam,* Jadvyga Maziliauskienė, 2001 m. (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

sudurtinis hidronimas, iš *terp, Medupỹs* (Vanagas 1970: 254); galbūt „tarp medžių upė“, „per mišką tekanti upė“; plg. *Terpmedupis, Termedupỹs* up. Gdž, **Medkampiai* istorinis laukas (ž.) Ar, Btg; žr. ***Medupys*** upl. Kunionių k.

Terpmiškys vt. Knn *Viduriniame lauke*, Brazinskio triobos (Kišonaitė 2019)

Trinkučių miškas mš. Knn, „*Trinkučių miškas* – Kunionių miškas, kur plentas eina per vidurį“ (Kišonaitė 2019)

Tvoros galas l. Knn, „Į dešinę nuo *Tvoros Galo – Pušyno kalnas*“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Po Tvoros galu*** pv. Knn

Vaško bala, Vaško balė b., l., upl. Knn *Vaško bala* l. Knn, „*Vaško bala* buvo dviejose vietose – mūsų miške ir už *Vidurinio lauko*. Abi šlapios, lomingos vietos“; „Laukas tarp *Dvarkelio* ir *Vikšrupio* vadinosi *Vaško bala*. Jis ėjo iki Pašušvyje esančio lauko *Po Vilkbrasčiu*“; „*Vaško bala* – šlapia vieta miške“; „*Vaško bala* – upelis, tekėjo per mišką į *Staškaus duobę*“ (Kišonaitė 2019); *Vaško bala, Vaško balė* b. Knn, *Viduriniame lauke* tarp *Kaimovietės* ir Vikšrupio upl., pasakojimai apie velnią (Kišonaitė 1995: 38); plg. avd. *Ioannis Pranewicz alias* ***Waszkis*** *de Deweykiszki* 1763 [Jsv K 1761–1779: 13]

Vidurinis laukas, Vidurinis l. Knn *Vidurinis laukas* l. Knn, prie Vikšrupio upelio (Kišonaitė 1995: 30); *Vidurinis laukas, Vidurinis* l. Knn „Brazinsko triobos *Viduriniam lauke – Terpmiškys*“, „Brazinsko triobos *Viduriniam lauke – Terpmiškys*“, „Į visus laukus statė po kryžių, tik *Vidurinis laukas* neturėjo kryžiaus“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Žydų karklynė*** lm. Knn

Vyganas gn. Knn, „Neturtingų žmonių ganykla prie miško vadinosi *Vyganas*“ (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Výganai* šlapios pv. Josvainių mstl.

Vikšrupis upl., Šušvės int. Knn *Vikšrupis* upl., Šušvės int. Knn, į p. nuo Macgalių k., skiria Macgalių ir Kunionių žemes, sakmės apie velnią, laumes (Kišonaitė 1995: 37, 39); *Vikšrupis* upl. Knn, „Vikšrupis prasideda apie Rugėnus miško pelkėse, teka per Mazgalius, per Degimus, Pavikšrupį, Kunionius ir Kunionių laukuose įteka į Šušvę. Labai vingiuotas, krantai apaugę, neįšyla net vasarą“; „Vikšrupis atiteka *Skarbavo* miško kraštu, Macgalių laukais ir Kunionių laukuose įteka į Šušvę. Ant tilto buvo pasviręs stogastulpis, ten vaidindavosi moteris (šukuodavosi plaukus prieš mėnesį) ir šuo“; „Vikšrupyje yra bebrų, ūdrų, kažkada buvo daug žuvų. Buvęs gana gilus, dabar nusekęs. Yra šaltinių“, „Pri Vikšrupio vaidenosi piktoji dvasia. Aina bobos Velykų rytą į bažnyčią i pastoja kelią piktoji dvasia, vilioja tolyn eiti, ne į bažnyčią, į laukus. Velniai malūne gyvena“ (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vikšrupė* upl. Madzgalių k.

Vilkbrastis, Vilkbrasčio kalnas kln. Knn, Kunionių, Macgalių k. (Kišonaitė 2019), *Vil̃brastis* kln. Jsv (LHEŽ 1981: 383); „Mes i pu gala Vikšrupio neidavom, tę buvo Macgalių ta Vikšrupio įtaka. Netoli pri Šušvės buvo *Vilkbrasčio kalnas*. Labai akmenuota i kalne, i Šušvėj. Vilkų buvo daug, kasdavo tę vilkduobes, antę pakabina, pagaudavo, kailį išdirba“; „*Vilkbrastis* yra į dešinę nuo Medupio žiočių, ties Šušvės posūkiu, kur brasta. Ten daug šaltinių. Eidavo žmonės prieš Rasų šventę žoliaut, valerijonų kast. <...> Prie Vilkbrasčio buvo didelis akmuo. Batsiuvys batus taisydavo. Kai mėnulis pasikavodavo, liepdavo: „Sveti, cham, sveti!“; „Medupys

– nedidelis upelis, išteka iš *Žydbalio*, įteka į Šušvę. Ta vieta, kur įteka, vadinasi *Vilkbrastis*. Toj vietoj buvo daug pūkuotų geltonų dobilų, baltų ir ružavų katpėdėlių. Žmonės eidavo žoliaut per Jonines. Dabar suarta, numelioruota“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Po Vilkbrasčiu*** l. Knn

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Viĺkaplaukė* pv. Plaktinių k., *Viĺkbrastis* brasta per Šušvę Josvainių mstl.

Vinco kelias kl. Knn, *Vinco kelias* – keliukas per mišką; „*Skarbavam miške* [Kunionių miškas] buvo *Vinco kelias*, *Kulių kelias*, *Vinco palomis*“ (Kišonaitė 2019)

Vinco palomis vt. Knn, „*Skarbavam miške* [Kunionių miškas] buvo *Vinco kelias*, *Kulių kelias*, *Vinco palomis*“ (Kišonaitė 2019)

Zapaškos sod., ž. Knn, Adomaičių žemė (Kišonaitė 2019)

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lugẽlis*, kitaip *Zapãsnos* gn. Juodkaimio k.

Žydbalis, Žydo bala b., krm., gn. Knn, „Kur Lukošiai – *Žydbalis*, ten gyvenę žydai“, „Nuo Josvainių einant į pietus, perėjus Juodkaimį ir Macgalius, prasideda Kunionių kaimo laukai. Į dešinę buvę krūmai, ganyklos vadinosi *Žydbalis*“; „Upelis (griovys) Spãdas prasidėjo *Žydbaly*, Lukošiaus žemėje“; „*Žydo bala* – šlapia vieta miške“ (Kišonaitė 2019); *Žydbalis* b. Knn, prie Vikšrupio upl., sakmės apie velnią Kišonaitė (1995: 37, 38, 40)

Žydų karklynė lm. Knn; *Žydų karklynė* lm. Knn *Viduriniame* lauke, „kažkada „per noglinę“, kuri būna lapkričio mėnesį, velnias atnešęs ir įklampinęs čia žydą“, „ten vaidenasi, vaikšto ugnelės“, sakmės apie velnią (Kišonaitė 1995: 37, 38); *Žydų karklynė* „Čia buvo žydų, laikė bravorus, bulkas kepė“, Linkių žemė, „*Žydų karklynė* – nuo Grigienės į kaimo pusę“; „*Viduriniam lauke* dar buvo keli rėžiai – *Žydų karklynė*. Sakoma, kad kažkada ten rastas negyvas žydas. Rudenį ten pasirodydavo žaltvykslės“ (Kišonaitė 2019); lie. *žỹdas*; plg. XVII–XVIII a. Josvainių krašto avd.[230]; plg. *Žydravỹs* up., Urkos int. Jsv; žr. ***Vidurinis laukas, Vidurinis*** l. Knn, ***Žydbalis, Žydo bala*** b., krm., gn. Knn

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Karklỹnė* ar. ž. Čiukiškių k., *Po žỹdkapiais* ar. ž. Josvainių mstl.

Žvyrkelis, Žvyrinkelis kl. Knn, *Žvyrinkelis* kl. Knn, prie *Pušyno kalno* (Kišonaitė 1995: 31); „Kulionijų laikais nuo kaimo link Šušvės (iki Vilkbrasčio) ėjo keliai, skyrę žmonių laukus. Vienas vadinosi *Žvyrkeliu* (arba *Žvyrinkeliu*), juo į *Avino skūrą* važiuodavo kastis žvyro“ (Kišonaitė 2019); žr. ***Balkiai*** kl. Knn

„Žmones, atsikėlusius į ganyklas, krūmynus [dabartiniuose Kunioniuose], vadino Graužių miškiniais“ (Kišonaitė 2019).

Graužbaliaĩ b. Knn (LVŽ III 2018: 261); ***Graužýbalis*** b. Knn (LVŽ III 2018: 261).

Kunionių „siuvantys“ akmenys akm. Knn; „Siuvantys“ akmenys, Kunioniai

[230] *ex Pawinkʒnie Philippi Zidʒentis* XVII a. 1–2 dešimtm. [Jsv K 1619–1632: 37v]; *cristoferus Zidoni ex antogini* 1633 [Jsv K 1632–1635: 21b]; *Baltoromei Zydaitis <...> ex pawinxne* 1640 [Jsv K 1637–1643: 31v]; *Nicoaly Zidełaytis de Powinksznie* 1666 [Jsv S 1643–1673: 59]; *Leu' Blasius Zidaytis <...> de Jaksis* 1667 [Jsv K 1658–1668: 74]; *cu' Heduigi Zidełaycia de Pełutowo* 1674 [Jsv K 1673–1688: 13]; *D'nis Joannes Zydowicz milites* 1677: 42v; *Židaytis de Powinksznie* 1679 [Jsv S 1673–1712: 24]; *Iozephus Zidelis de Powi[n]ksznie* 1706: 103; *Ioannes Zidialis <...> ambo de Iodzie* 1776 [Jsv K 1761–1779: 120].

(Vaitkevičius 2003: 122).

Kuniónių mìškas mš. Knn[231], *Kunionių miškas* mš. Knn (Kišonaitė 1995: 38); žr. ***Skarbavas, Skarbavas miškas*** mš. Knn, ***Trinkučių miškas*** mš. Knn.

Kunionių upelis upl. Knn, į p., buvo bevardis (Kišonaitė 1995: 39); *up. Lunionių* [turėtų būti *Kunionių up.*] dalis teka Kunionių miško p. pakraščiu, galbūt ir š.-p. kryptimi per mišką (Girininkijos 1983: Jsv grn., 41 masyvas).

Raudonkalnis, netoli Šušvės šlaito, buvo imamas molis, Kunionių plytinėje gamintos plytos, Raudonkalnio vietoje dabar sodyba „Medžiotojų sostinė“ (RA 2019-07-04: 7).

Sajupis, Strėla upl. Knn, *up. Sajupis (Strėla)* kerta v.-p. Kunionių miško kampą (Girininkijos 1983: Jsv grn., 41 masyvas).

Šaltupis upl. Knn *Šaltupio up.* (Kolūkiai 1968: Mičiurino kol., Kunioniai).

Lipliūnų k. 1935 m.

Velka lonka, surašytojo ***Didžioji pieva***, pv. Lipliūnų k., šlynas su smėliu, 5 ha, palei Ąžuolaičių [k.] sieną

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pievẽlės*, kitaip *Vidókas* drėgna pv. Josvainių mstl.

Garažnykas b. Lipliūnų k., baltžemis, 2 ha, nuo k. į v.

Garažninkas (taria *Garažnykas*) b. Kdn; sl. „aptverta arba neaptverta vieta gyvuliams lauke arba miške“ (LVŽ III 2018: 76).

Grampjáunė l., pv. Lipliūnų k., baltžemis, 7 ha, galas siekia Greitupį

Lie. *grãmatas* „krūva, kuopa“, geriau tiktų sieti su *gramė́ti, grãma* „smarkiai bėgti, lėkti; kristi [su triukšmu], skęsti, garmėti (nuo didokos aukštumos)“ 1971 (Skardžius IV 1998: 892); balt.-sl. „dundinti, dundėti, poškinti, griausti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=736&zymeti=633); lie. *grumzdas, grimsti, gramzdė́ti, gramzdýti, gramzdas*, balt. „skęsti, grimsti; skandinti“; plg. *Grãmas, Pagromela* up., Lankesos deš. int. Št, *Gromiškiai* kln. Št, *Grumuvka* k. Št.

Pjaũnis „aptverta lauko dalis, kurioje yra daugiau pievų ne dirvų“ (Būga I: 247); lie. *pjaunỹs* „krūmokšnių priaugusi pieva; krūmokšnių priaugusi pjaunama pelkė, loma, kur pavasarį ir rudenį laikosi vanduo“; *pjáuti* „pjauti žolę, šienauti“, *pjūtìs*; plg. **Pjaunys* upl. Dt, Ruoščių k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pjáunis* pv. Čiukiškių k., *Žilpjaunỹs* buvus b. Pilsupėlių k., *Liepapjaunỹs* žema pv. Josvainių mstl.

Greisupis upl. Lipliūnų k., teka per vidurį Lipliūnų k., teka smarkiai palijus, vasarą išdžiūsta

Greĩčiupis, Greičupis, Greĩcupis, Greitupis, Greĩsupis, Graĩsupis Gaisupis[232]upl., Smilgos int. Krk, Lpl; *Greisupio* g. Lipliūnų k. (RC 2014); sudurtinis hidronimas, pirmasis sandas iš tikrinio daiktav., avd.

[231] *Kuniónių mš.* Kdn ur., Jsv grn. (LMV 1994: 118); *Kunionių miškas* 288,7 ha, *up. Sajupis (Strėla)* kerta v.-p. Kunionių miško kampą (Girininkijos 1983: Jsv grn., 41 masyvas).

[232] *up. Graisupis, up. Gaisupis* [tas pats upl. skirtingose vietose žymimas kitais vardais] į p. nuo Valučių, nuo Valučių išt., į p., į v. nuo Ąžuolaičių (Ž 1982 M. Melnikaitės kol.).

Greĩsas (Vanagas 1970: 240); tikriau lie. *gráižyti* „gręžioti, sukioti; rėžyti, pjaustyti (griežiniais)“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=715&zymeti=628); lie. *greĩsti* „greitėti, vikrėti“. Tikriausiai senesnė hidronimo lytis **Gaistrupė, *Gaistrupys, *Gaistrupis, *Geistrupė, *Gaisrupė, *Gaisrupis, *Gaistrė, *Gaisrė* upl. Dt, Ruoščiai, Lipliūnai, XVI a. antr. pusė; plg. to paties regiono XVI a. antr. pusės žemėvardžius: **Gaistrupė* vt. Dt, Dotnuvos miškuose, prie Lipliūnų k., **Gaistrupėlė* šienaujama pv., ln. Dt, **Gaistrupės lankos* šienaujama pv., ln. Dt, Lipniūnai, **Antgaistrupė* (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai, **Pagaistrupė* šienaujama pv., ln. Dt, Urnėžiai, **Pagaistrupė* šienaujama pv., ln.; mš.; (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai, XVII a. pirm. pusės **Pagaistrupė* gyv. vt. Dt.

Lazdynė l. Lipliūnų k., prie molio, 100 ha, nuo k. vakaruose siekia mišką; „Žmonės pasakoja, kad buvęs visas laukas, apaugęs lazdynais“

Plg. pvd. *Lazdýnas*, lie. *lazdýnas* (Zinkevičius 2008: 519); lie. *lazdà* „lazda; lazdynas“; plg. *Lazdỹnė* plk. Prnv, *Meironiškiai (Lazdyniškiai)* k. Pjs, *Lazdynýtė* klnl. Tsk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lazdỹnė* krūmais priaugusi gn. Plaktinių k.

Lipliūnai k., priemolis, sodybos nuotakios, apie 1 km ilg., 40 kiemų; per kaimą teka Greitupis; „Lipliūnų kaimo gyventojai, spėjama, apie 1863 m. buvo beveik visis išvaryti ir tais pačiais metais atiduoti rusams kolonistams. Per sukilimą du šio kaimo gyv. Jekševyčius sukilėliai pakorė už išdavimą rusams – kariuomen.“

*Lipliū́nai, *Lipniūnai, Novosiolkai*[233] k., bajork. Tb[234]. Kaip istorinis laukas (ž.) **Lipliūnai, *Lipniūnai* Tb dar raštuose randamas XVI a. pab.[235]; dvaras (*Lipliūnai, Lipliūnų dvaras, Christauskų dvaras* dv. Tb) raštuose pradėtas minėti XVI a. antr. pusėje[236]. Senesnioji vardo lytis **Lipniūnai* randama nuo XVI a. pab., retsykiais tuomet fiksuota ir *Lipliūnai*, daugmaž nuo 1638 m. jau nuosekliai paraleliai pradedama rašyti ir *Lipliūnai*, nuo 1731 m. ši forma raštuose įsivyrauja[237]. Galbūt abi formos pagal kilmę sietinos su avd.

---

[233] *Lipliūnų kaimas* k. Jsv, „rusai pavadinę *Novosk**i**olki*“ (Biržys 1934: 408); *Novosiolki* k. „*Lipliūnų* kaimo gyventojai 1863 m. rėmė sukilėlius ir už tai buvo rusų ištremti; rusai kaime apgyvendino rusus kolonistus ir kaimą pavadino *Novosiolki* vardu. Nepriklausomybės metais grąžintas senasis kaimo vardas“ (Kviklys 1991: 404).

[234] *Липлюны околица* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Липлюны-Счастл.* слоб. Jsv, 164 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 32); [Lepliūnai, rus.] 1904 (LVIA F 1126, apr. 3, Nr. 710, l. 1–4); *Липлюны* (Ž 1915); *Lipluny* (ŽKdn 1915); *Lopliūnų* k. (VGS 1923 Jsv); *Lopliūnų* vs. (VGS 1923 Jsv); *Lipliūnų km.* Jsv vls. (1942 LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Lipliūnų* k. (LATS 1959 Tb); *Lipliū́nai* (1) k. (LATSŽ 1974 Kdn).

[235] *чр. поле Липнюны; возле нивы Пагайструпе – въ Липнюнахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65).

[236] *Липнюны, отчизна въ Рощен. поле, Велен. в., надъ реч. Гайступемъ; поле, „обаполъ“ реч. Гайструпъ; въ поле Рощахъ; надъ р. Гайструпемъ; им. въ поле Рощахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 169); *Lipliūnai* dv. Kdn, savininkai Cristauskai Židonis 2011: 65, turėtų būti savininkų pvd. *Christauskai*; *Липлюны* именіе Jsv, 19 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 32); *Lipliūnų dv.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Lipliūnų dvaras, Christauskų dvaras* XX a. tarpukary valdė Christauskas (KG 1999-02-06: 3).

[237] *de lipnioji* 1602 [Jsv K 1601–1615: 9]; *de lipniony, delipniony* 1603: 12v; *delipniony* 1603: 14v; *de lipnionij* 1603: 15; *delipnioni* 1603: 15; *de lipnionij* 1603: 16; *de Lipnionij* 1604?: 3v; *de lipnionij* 1604: 27v; *deliplionij, deliplion'* 1606: 23; *de liplioni'* 1606: 23; *de Lipnionij* 1607: 24v; *de Lipniuni* 1709 [Jsv S 1673–1712: 111v]; *ex Lipnionÿ, ex Lipnianÿ* 1611 [Jsv K 1601–1615: 121v]; *ex Lipniuny* 1620 [Jsv K 1619–1632: 9v]; *ex Lipniuny* 1621: 20; *oe Lipnionij* 1623: 85v; *de Lipniujj cu' Crifto Mikitajcia de ibidi* 1627: 140v; *de lipniuny* 1627: 142; *de lipniunij, de lipniuny', delipniuny'* 1632 [Jsv K 1632–1635: 1v]; *ex Lipniuni, ex lipniuni* 1632: 6v; *ex pago*

**Lipnius, *Liplius*[238]; lie. *lìpti* „kibti, klijuotis; prilipti, prisikabinti“, *lipnùs, liẽptas, lìptas* „lieptas“. Sudėtinis pavadinimas **Ruošči̇ai Lipliūnai* 1690 m.[239]; plg. *Ruõščiai* k., bajork. Dt.

Geruláičiai k. (Lipliūnų) dalis Tb (LVŽ III 2018: 154); tai ir buvęs gretimas kaimas *Geruláičiai* k. Tb.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Gerulaičių k.*

Okopai vt. iš visų pusių apkasta grioviu Lipliūnų k., priesmėlis, 1 ha, vasaros vakaruose prie miško

Akopai vt. prie griovio Kdn (LVŽ I 2008: 31); sl. „apkasai, sankasa, pylimas“; gal žemės valdų žyma?; plg. *Akuopai* mš. Srv, *Akúopai, Akõpai, Akõpos, Kanapicà* mš. Gdž, Devynduonių k., *Ukuopai* ar. Pociūnėlių ap.,

---

Lipliunj 1638 [Jsv K 1637–1643: 15v]; *ex Lipliunj* 1638 [Jsv S 1637–1643: 83]; *z Lipniun* 1639: 80v; *de Lipniunis* 1642: 72; *de Lipniuny* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; 1644: 1v, 2; 1645: 4v; 1649: 13; *de Lipniuny* 1662 [Jsv K 1658–1668: 23v]; *de Lipluny* 1673 [Jsv K 1673–1688: 3]; *de Lipluny* 1678 [Jsv K 1673–1688: 48v]; *de theritorio Lipluny* 1780 [Jsv M 1738–1783: 69v]; *de Lipluni* 1687 [Jsv K 1673–1688: 139]; *de Lipluny* 1690 [Jsv K 1688–1698: 17]; *de Liplunÿ* 1696 [Jsv K 1688–1698: 68v]; *de Liplun'* 1700 [Dt K 1693–1764: 41]; 1702: 294v; 1724: 200; *з liplun,* 1705: 91v; 1729: 112v; *de Lypluny, de Lipluny* 1694: 8; *de Lipluny* 1696 [Dt J 1693–1701: 60, 61]; 1699 [Dt K 1693–1764: 35, 36v]; 1700 [Dt J 1693–1701: 68v]; 1731 [Dt K 1693–1764: 118, 118v]; 1733: 122v, 123; *de Liplunÿ* 1714: 162v; *De Lipluny* 1702: 295v; *de* ***Districtu*** *Lipluny* 1740: 388v; *de Territorio Lipluny Parochiæ Jaswoynensis* 1814 [Dt KA 1808–1827: p. 159]; *de Lypluny* 1697 [Dt K 1693–1764: 28v]; 1711: 146v; *de Lipluni* 1695 [Dt J 1693–1701: 58]; *de Liplunis* 1703 [Dt K 1693–1764: 76]; 1712: 148v, 149, 153v; *de Lipplunis* 1707: 105v; *de Liplanis* 1703: 75v; *de liplany, Z liplan* 1714: 161; *de Lupluni* 1694: 9v; 1695: 13; 1699: 37v; 1705: 92v; *de Lupluny* 1699: 36v; 1700: 41–41v; 1705: 92; 1717: 171v, 172, 173, 173v; 1731: 117; 1732: 120v; *de Luplunÿ* 1716: 168; *d' Vicinia Lupluny* 1735: 128v; *ex Lupniuny* 1715: 163v; *de Cirumferentia Lupluny.* 1752: 252v; *de Luplunis, de Luplun* 1729: 114; *de Luplunis* 1740: 390, 392; *de Luplun* 1720: 186v, 187; *z luplun* 1706: 297d; *de Luplin nobilis* 1702: 75v; *De Orbe Luplini, de Luplin* 1740: 389v; *de Lip***n***ianÿ* 1714: 157v; *de Lipniuny* 1731: 117v; *de Lipniunia* 1711: 145v; *de Villa Lipniwn Nobiliu'* 1711: 146; *de Lypnun* 1702: 72; 1712: 152v; *de Lupniuni* 1659 [Jsv S 1643–1673: 41]; *z Lipun* 1710 [Dt S 1701–1760: 14]; *de Leplunis* 1736: 36v. *P[an]. Jan Kazimierz Eynik z Lipliun, Powiat wieloński* (Rejestry 1690: 43); *z Liplìun* (Rejestry 1690: 44); *[Powiat Wielonski. Trakt Datnowski] Okolica Lipluny. JP. Ian Żakiewicz dym 1; Tamże JP. Iakub Eynik dym 1; Tamże JP. Ierzy Mondwiłł dym 1; Tamże JP. Michał Mondwiłł dym 1* Taryfa 1775: 74; *Tamże JP. Franciszek Czerniewſki dym 1; Tamże JP. Franciszek y Ian Eynigowie dym dworny 1; Tamże JP. Tychże dym Szlachecki 1; Tamże JP. Kazimierz Pjepol dym 1; Tamże JP. Ian Towianski dym 1; Tamże JP. Merchiel Jatowtt dym 1; Tamże JP. Iakub Marcinkiewicz dym 1; Tamże JP. Ian Paszkiewicz dym 1; Tamże JP. Symon Rychlewicz dym 1; Tamże JP. Pjotr Rychlewicz dym 1; Tamże JP. Ludwik Rodziewicz dym 1; Tamże JP. Franciſzek Biwil dym 1; Tamże JP. Andrzey Eynik dym 1; Tamże JP. Kazimierz Rymgayłło dym 1; Tamże JP. Ian Lipniewicz dym 1; Tamże JP. Andrzey Gradowski dym 1; Tamże JP. Karol Budrewicz dym 1; Tamże JP. Antoni Utkiewicz dym Dworny 1; Tamże JP. Ierzy Utkiewicz dym 1; Tamże JP. Stefan Utkiewicz dym 1; Tamże JP. Maciey Piepol dym 1; Tamże JP. Franciszek Kontowtt dym 1; Tamże JP. Franciszek Czesnowicz dym 1* (Taryfa 1775: 75). *Ioanes Rechlewicz de Luplunis* 1709: 414; *de Lipniunis* 1710: 415 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *na Okolicą Lipliunską* 1801 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 20); *GD Jsidorum Rachlewicz Juvenem de Territorio Lipliuny* 1800: 29; *de Teritorio Lipniuny Parochiæ Jasvonensis* 1807: 73 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10).

[238] *cu' Constantia Liplewiczowa vterą' de Lipluny* 1694 [Dt K 1693–1764: 8]; *Bati' est Georgiuſ Parentis Gabrielis Lipniewicz matris Annæ Babinſkowna. <...> de Lipplunis* 1707: 105v; *Levantes Ioannes Lipnewicz <...> omnes de Lipniunia* 1711: 145v; *martin' Lipniewicz cu' Iustina Andreiaycia, Rusis* 1706 [Dt K 1693–1764: 96v]; *Ioannes Lipniewicz* 1711: 145.

[239] *P[an]. Samuel Maciański z bratem swym P. Abrahamem i z przykupli od P. Jana Ryklewicza z P. Wojciechem Reklewiczem z okolicy Roszcz Lipliun, Powiat wieloński; P[an]. Marcin Utkiewicz z bratem swym P. Janem z okolicy Roszcz Lipliun na miejscu rodzica swego; P[an]. Samuele Mondwił z tejże; z okolicy Roszcz Lipliun* (Rejestry 1690: 42); *P[an]. Stanisław Rechlewicz z Roszcz Lipliun* (Rejestry 1690: 44); *z Lipnium Roszczów* (Rejestry 1690: 49).

Valmančių k., *Apkasaĩ* d. Krk.

Pūzdrynė b. Lipliūnų k., molis, 5 ha, vasaros vakaruose

Rūdynė b. Lipliūnų k., baltžemis, 3 ha, žiemos vakaruose nuo k., retai išdžiūsta; „Baloje tyško surūdiję vanduo – ant vandens paviršiaus matosi rūdys. Nuo to ir pavadinę šią balą“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Rūdynas* pv. Plaktinių k.

****Alekniškis*** drv. Dt, Lipliūnų k. XVIII a. pab.[240]

Lipliūnų ąžuolynas mš. Tb *Lipliūnų* [išspausdinta *Pipliūnų*] *ąžuolynas, plotas 21,0 ha* (Kolūkiai 1968: Hidrotechnikos ir melioracijos mokslinio tyrimo instituto eksperimentinis ūkis).

Lipliūnų miškas mš. Jsv *Lipliūnų mš.* 30 ha Kdn ur., Jsv grn. 1932[241].

Telvoševičiaus bala b. Dt, Lipliūnų k. *Telvoševičiaus bala* Lipliūnų k.[242]; plg. **Televa, *Telva* gyv. vt. *de Telewa* 1694 [Dt K 1693–1764: 62v]; lie. *telžti*; ide. *til* „dumblas, purvas, pelkė, bala; lašas, varvas; klanas; šlapimas, šlapintis“.

XVI–XVIII a. Lipliūnų ir Ruoščių apylinkių žemėvardžiai

****Akmenė*** (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnų dv.[243]; lie. *akmuõ* „lauko riedulys“, pries. *-en-* vedinys; balt. „duriantis, smailus dalykas; durti, badyti“; ide. „uola, akmuo; uolėtas kalnas, kalno viršūnė; aštrus, smailas, išgaląstas, pjaunąs; durti, badyti; galas, smaigalys, ašmenys“; lie. *akmenỹnė* „dirva, žemė, kur daug akmenų, akmenuota lauko vieta“, *akmenýnas* „vieta, kur daug akmenų“, *akmenýtė* „akmenynė“; plg. *Akmẽnė* vt. Šušvėje Krk, *Akmẽniai* k. Krk ap.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls.– *Kūliukai* pv. Mikailiškio-Pavikšrupio vs.

****Alkas, *Alkai, *Alko laukas*** vt. Dt, Ruoščių k., Jaugilos upl.; per 1596 m. Petrines *Alko lauke*, prie Jaugilos upės, gertas sambarių (suneštinis) alus (DD 2012: 25)[244]; plg. *Alkas, Alko kapẽliai, Señkapis* kln. Dt, Vaidatonių k., *Alkas* rst., pv. Dt, Vaidatonių k., *Alkas, Álkas, Álka, Alkupis, Alkupỹs* upl., Kruosto (I) kair. int. Dt, Vincgalio, Ramėnų, Vaidatonių k. riba; dėl reikšmės žr.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Òlchupys* upl., tekąs į Šušvę per vieškelį, Angirių k.

---

[240] *na Uroczyszcu nazywaięcym się Olechniszką p Szlachty Liplunskich* 1791 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 20).

[241] Gediminas Isokas, Alfonsas Seržentas, *Kėdainių miškų istorija*, Vilnius: Mintis, 1999, p. 74.

[242] *[Lipliūnai] Mūsų gyvenamosios vietovės trumpa istorija*: [mašinr.] / Parengė Genovaitė Noreikienė, Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka.

[243] *Акмене нива в поле Рощах, им. Липнюн, Велен. в., возле реч. Гайсмильгис* 1599 m. (Būga III: 370); *Акмене, нива въ поле Рощах, им. Липнюнъ, Велен. в., возле реч. Гайсмильгисъ; въ Рощенской околище, возле „дороги, которая идеть зъ Рощъ до места Кейданского“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 3); *Гейсмильгись, река, возле нивъ Акмене и Прудгине, въ поле Рощахъ, въ им. Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 69).

[244] *в полю Рощах, лежачом в земли Жомоитскои, на местцу, называемом Олках, над речкою Явкгилою, и тамъ деи привез был до того местца Олки, кгде се люди добрые сходят; в том местцу звыш мененом в Олках* 1596 (Konstantinas Jablonskis, *Lietuvių kultūra ir jos veikėjai*, Vilnius: Mintis, 1973: 370); *alke prie Jaugilos upelio, Roščių lauke, už kelių kilometrų nuo M. Daukšos tėviškės* (Lebedys 1963: 51, 60); *Alkos laukas* [tiksliau – *Alkai*], apie 1596 m. apeigas Alkų vietoje, Ruoščiai (Vaitkevičius 2003: 52, 54, 191).

Paalkės (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[245]
Andergiškės drv. Dt, Ruoščių, Kėbonių k., šalia *Užkarčiupės* dirvos[246]; galbūt antrinės kilmės toponimas: *Ant-* ir pries. darybos **Dergiškės* (> *And-*Dergiškės* > *An-*Dergiškės*); pries. *-išk-* pasufleruoja, kad gali būti asmenvardinės kilmės – iš **Dergys, *Dargys, *Dirgys*; plg. lie. *dergėti* „gadinti, dergti, teršti“, *dergti* „gadinti, teršti; bjauroti, niekinti; darganoti“, *dargùs, dárgana*; plg. *Dérgintas, Dergintẽlis* up. Gdž, *Dargùžė* mš. Gdž, *Dargė* up. Prnv, *Underiškiai* k. Krk, Až (lie. *andẽrė, undẽrė* „didelė pintinė javams ir miltams supilti; pintinė nešti šiaudams ar šienui“)
Antarkupė, *Antarkų upė (užsėtas) l., dr., ar. Tb, Lipliūnų dv.[247]; *Ant-* ir **Tarkupė* (> *An-Tarkupė*) arba *Ant-* ir **Arkupė*; plg. **Tarkubalis* (užsėtas) l., dr., ar. Kmp XVI a. antr. pusė
Antupelė (užsėtas) l., dr., ar. Tb, Lipliūnai[248]; plg. *de Antupiciow* 1658 Krk (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2 l. 41)
Apydėmė vt. Tb, Lipliūnų dv.[249]; dėl reikšmės žr. apie Kampų k.
Apydėmė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[250]
Apydėmės žemės šniūras Dt, Urnėžaičiai[251]
Paapydėmis vt. Dt, Ruminiai, Ruoščiai[252]
Paapydėmis šienaujama pv., ln. Dt, Urnėžaičiai[253]
Pagluosnės apydėmė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[254]; plg. *Gluoksniaĩ* krm. Jsv, *Bluoksniaĩ* grv., krm. Jsv, *Blindinių miškas* mš. Kdn
Paasiai (užsėtas) l., dr., ar. Kdn, Ruoščių k. link?[255]; galbūt iš tarm. *uosis*. Lie. *asiū̃klis, asỹs*, la. *asis, aša, ašava*, galbūt skoliniai iš finų (Sabaliauskas 1990: 226), plg. *Asynaĩ* pv. Krk (LVŽ I 2008: 187), *Asiū́klė* b., pv. Gdž
Ilgoji asė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[256]
Miškų asė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[257]

---

[245] *Поалькесъ, нива (на 1/2 солян. с. ж.) урочищемъ въ поле Рощахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 235).
[246] *na Grunty Orome y konc Uroczyszczem nazwane Uzkarczupie y Andergiszkies na 3m mieyscie piawniosci w Zasczianku od Raczunow* 1629 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18).
[247] *Антарку-упя, нива, въ им. Липнюнахъ, въ поле Рощахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 6).
[248] *Антупеля, нива въ Рощен. поле, въ Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 11).
[249] *Апидеме, въ им. Липнюнахъ, возле реч. Гайструпя* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12); *возле нивы Апидеме, въ поле Рощахъ, им. Липнюнахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65).
[250] *Апидеме, нива въ Велен. в., урочищемъ въ Рощенскомъ поле, возле речки Явгилы и „дороги великое“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12); *Апидеме, нива (на 1 боч. с. ж.) надъ реч. Явгилою, возле ручьи Пявнисъ и сеножати Діюкишки* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12); *Явгила, речка, подле нивй Апидеме, в поле Рощах, Велен. в., близь дороги великое* 1585 (Спрогис 1888: 347; DD 2012: 21).
[251] *Апидемесъ, шнуръ земли (на 1 солянку с. ж,) въ поле Урняжойтяхъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 13).
[252] *Пообдемисъ, в поле Роминахъ, въ поле Рощахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 252).
[253] *Поапидемисъ, сеножать (на 4 воза сена) въ поле Урнежойтяхъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 235).
[254] *Поглуакснесъ апидеме, нива (на 1/2 боч. с. ж.) въ Рощен. поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 240); *Апидеме поглуснесъ, нива, урочищемъ въ поле Рощахъ, Веле. в., подле „дороги великое“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 13).
[255] *na dwie Niwy polepie i poosie* 1548 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 21).
[256] *Ильгуаею асе[,] Мишку асе, нива въ Рощенскомъ поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 123).
[257] Ильгуаею асе[,] Мишку асе, нива въ Рощенскомъ поле, Велен. в. XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 123).

Miškai (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščių k.[258]
Aukštoji (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai, prie Didžiojo kelio[259]
Auliškės dirvos Dt, Urnėžaičiai, prie Dotnuvėlės ir Jaugilos up.[260]
Babenskų lankos pv. Dt, Ruoščiai[261]; suslavintos bendrašaknės pvd. *Babenskas, Bobanskas, Bobenskas, Babinskas*; bendrašaknės pvd. *Babėnas, Bobanas, Bobėnas, Bobinas, Bobinaitis, Bobaitis, Bebokaitis* XVIII a. pirm. pusėje aptinkamos Kalnaberžės (čia dominavo), Mociūnų ir Beržų ap. Avd. **Babėnas*, **Babinis* gali būti atitinkami pries. vediniai iš pirminių vardų *Babỹs, Bobà, Babis* (Karaliūnas 2015: 483); asmenų protėviai su kalbamomis pvd. gali būti kilę iš Babėnų ap.; avd. **Babas, *Bobas* ir gyv. vt. pavadinimas *Babė́nai* sietųsi su lie. garsažodinės kilmės veiksmažodžiais *babė́ti* „bambėti[262], plepėti“, *bãbaliuoti* „bambėti, veblėti“, *bebióti* „rėkti, bliauti“, *bebekuóti* „neaiškiai kalbėti, mikčioti“, *bèbti, bẽbti* „bliauti“; plg. *Babė́nai* mst. (Kdn) dalis, k., bajork.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Babenskynė* pv. Barsukynės k.

Baušiai gyv. vt. Dt, Ruoščių k., galbūt arčiau Urnėžių k. – *cu‘ Fruzyna Bouſzowna de Bousze* 1700 [Dt J 1693–1701: 67v]; plg. XVII a. tų pačių ap. bendrašaknę pvd. *Bauža*[263]; lie. *baužà* „žioplys, vėpla“, *baũžas, baužà, baũžė* „baidyklė, baubas,

[258] *Мишкаи, нива (на 1 солянку с. ж.) въ Рощенской околище, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 191).
[259] *Авкштои, нива въ Велен. в., въ поле Рощахъ, возле „дороги гостинца, идучого зъ Жомойти до места Кейдонского или Кейдонъ“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 2).
[260] *Авлишкесъ, грунты въ Велен. в., въ поле Урнежойтяхъ, „зъ обусторонъ рекъ Датновки и Явгили“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 2).
[261] *od Iozefa Dawidowicza Bousza ... na łąky przezwaną Dobince w Roszczach bokiem jednym y drugim z Obu stron do łąk Babianskich Koncem iedny do Rzeki Smiłgi a drugim Koncem do gruntu Syriatowiczow ... na Łąką Dubinką w Roszczach leżący* 1670 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22–23).
[262] Kaip lietuvių pavardžių formavosi Josvainiuose XVIII a. viduryje? Štai giminiškos vieno avd. formos, užrašytos XVII–XVIII a.: *adamus bambi ex golnie* 1633 [Jsv K 1632–1635: 16v]; *Simon Bamblewicz* 1639 [Jsv K 1637–1643: 18v]; *Gregory’ Bamblis de Jasuonis* 1642: 69v; *Ioan‘ Bambłait‘ o‘es de Iaswonis* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3]; *Albertus Bamblowie <...> omnes de Ciukiszki.* 1644: 3v; *Joannes Bamblis* 1658: 39v; *Georgi’ Bamblzentys De Vivitate [t. y. Civitate] Iasvoynensi* 1749 [Jsv M 1738–1783: 10]; *Iacobus Razis alias Bamblis De Villa Mozgole Subdit’ Ecclesiæ Iasvoynen’* 1757 [Jsv M 1738–1783: 19]; *Anna Bamblowa Pauper de Civitte Iafwoyn:* 1762: 28. Pavyzdžiuose įžvelgtini keli aspektai: kalbiniai pavardės virsmo ir užrašymo procesai (pravardinės kilmės lietuviška forma *Bambis* ir jos priesaginis variantas *Bamblys*, suslavintas priesaginis vedinys *Bamblevičius, Bamblowa*); giminystės ryšiai (*Bamblaitis*, *Bamblžentis*); socialiniai santykiai (*Anna Bamblowa Pauper* – t. y. elgeta); socialinis statusas (*Iacobus Razis alias Bamblis De Villa Mozgole Subdit’ Ecclesiæ Iasvoynen’* – asmuo iš Josvainių klebonijai priklausančių Macgalių žemių). Priešpaskutiniame pavyzdyje – *Razis alias Bamblis,* t. y. *Račys arba Bamblys* – asmuo užrašytas kaip turintis pavardę ir pravardę. Galbūt XVIII a. viduryje Bamblių giminės pavardė, kilusi iš neigiamos konotacijos (lie. *bamba* „pilvo dalis, rutulio formos pūslė“, ide. kalbose – vyriškas organas, *bambti* „bambėti; storėti, pūstis, pampti; godžiai valgyti; dvėsti, baigtis, nykti; pykti“, *bambė́ti* „su nepasitenkinimu kalbėti, murmėti, bumbėti, burbėti; apibarti“, *bamba* „zirsti, nepatenkinama murmėti“, *bamblys* „storas, su dideliu pilvu; žemas, storas, nerangus žmogus“, *bambizas* „druckis, storulis, pilvūzas, drimba“; plg. šiandienos *bambalas* – pūslė), palaipsniui perėjo į pravardės statusą, o konkretaus asmens amatystė (račius, ratadaila) ir to amato žmogaus prievardis įsitvirtinęs kaip pavardė *Račys*.
[263] *na grunt ... Montwiliszki zwany w pola Roszczach rzeka Smilgą y nad Ruczajem Wisztupiem aż do Grunta Pana Bousza i miedzę, Koncem p Ruczay Wisztupia leżący y do puł rzeki Smilhi z dalszym ograniczeniem y Ubikacyą* 1647 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22); *od Iozefa Dawidowicza Bousza ... na łąky przezwaną Dobince w Roszczach bokiem jednym y drugim z Obu stron do łąk Babianskich Koncem iedny do Rzeki Smiłgi a drugim Koncem do gruntu Syriatowiczow ... na Łąką Dubinką w Roszczach leżący* 1670 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22–23); *Baptisata est Marianna <…> Parentum Simonis Domaszewski et Sophiæ Bauzacie <…> Omnes de Węcgole* 1750 [Dt K 1693–1764: 238].

šmėkla; beragis, be ragų; ta, kuri bauža; su plika galva, kakta; tuščias, plikas“; plg. *Bóšinis, Bošinė* up., Dotnuvėlės deš. int. Gdž ap., Bsg

Baušinė, *Baušė drv. Kdn, Dt, Ruoščių k. link[264]

Bijutiškės 2 (užsėti) laukai, dirvos, arimai Dt, Lipliūnai[265]

Būdvietis, *Būdviečiai (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[266]

Daržiniai šienaujama pv., ln. Dt, Urnėžaičiai[267]; plg. pvd. *Daržỹs, Daržìnis*, lie. *daržas* (Zinkevičius 2008: 495); lie. *daržas* „žemės sklypas prie sodybos daržovėms; nedidelis žemės sklypas; sodas; aptverta vieta gyvuliams; upės dalis tarp perkolo ir užtvaros“ (LVŽ II 2014: 140); *daržininkas* „mažažemis sklypininkas“; galbūt gyvenę mažažemiai sklypininkai

Daugėliškiai šienaujama pv., ln. Dt, Ruoščiai[268]; plg. XVII a. vid.–XVIII a. vid. Josvainių ir Dotmuvos ap. dvikamienius avd. *Dáugėla, Daũgelas, Daũgialas, Daugiala, Daugéla, Daugėlà, Daugelà, Daugélas, Daugėlaitis, Daugilaitis Daugila*[269], kurių pirmasis dėm. *dau-* atsiradęs iš sutrumpėjusio lie. *dáuginti, daũg*

Deveniuškiai, *Deveniušiai dr. Dt, Ruoščių dv., prie *Traminės* upl.[270]

Dijukiškiai, *Dijokiškiai šienaujama pv., ln. Dt, Ruoščiai[271]; galbūt susiję *de*

---

[264] *na Niwkę w Bosze ... kotoraia Niwka leżyt podle dorohi jeduczy z Kieydan do Roszczow w boru staraju dorohoju po lewoy ruce ko komu niedaleko po Konie tojeż Niwy Mysznikom czast odczyzny swoiey własnosćy* 1559 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 21); *zasianego Zbosza na gruncie* 1627 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22).

[265] *Біютишкесъ, две нивы въ поле Рощахъ, им. Липнюнахъ, Велен. в., возле реч. Эйсмильгисъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 24); *Есмильгисъ, возле нивъ Біютишкеъ и Минке, въ им. Липнюнахъ, въ Рощен. поле* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 110).

[266] *Будвіетисъ, нива въ Рощен. поле, Велен. в.; Будветы, въ Липнюнахъ, возле реч. Гайсрупи* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 30); *Пуснинесъ, нива въ урочище Будветахъ [ішsp Вудветахъ], въ Рощен. поле, имения Липлюнъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 265).

[267] *Доржины, сеножать-урочище въ поле Урнежойтяхъ, надъ реч. Явгилею, въ Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 101); *Явгиля, чр. поле Урнежойти, сеножати Доржины, Скроблины и Погайсрупъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 347).

[268] *Довгялишки, сеножать въ поле Рощахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 98); *Явгила, речка, чр. сеножатъ Довгалишкесъ въ Рощен. поле* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 347).

[269] *Ioanne Dougialo <...> de Iaswonie omnes* 1644 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *Ioa'nes Daigiałait' <...> de Swile* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2v]; *Felix Dougiłait' <...> omnes de Iaksie.* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; *Bapt'us e' Bartholomeus Par: Georgius Dawgialo et Magdalena Konariewska Dawgwilina <...> omn' de Pikielany* 1696 [Dt K 1693–1764: 23]; *Baptiſat' e' Thomas cuig Parens Georgi' Daugiela M'r v'o Iuftina Daugielowa <...> Omnes de Vecgolis* 1701: 71; *Georgi' Dowgielo <...> De Molino* 1710: 143; *Ioannes Daugiałaytis <...> omnes de Villa Berzensku* 1711: 145; *Ioannes Daugiłaytis de Berzany* 1714: 162; *Ioannis dawgiałowicz <...> de Berzanſka* 1724: 200; *Babtisat' e' Antonius PP Ioa'ns Dowgeło An'a' Bobineycie de Kał[n]abersis* 1729: 113; *baptisat' est Infans Franciscus Patris Ioannes Dowgeła matris Annæ d' Berze* 1733: 124; *Baptisata est Marianna Anna MD Ioannis Dowgiło et Anna' Bawinowna Coniugu' Legittimoru' de Berzenie* 1739: 222v; *Cum D: Anna Dowgiałowa* 1748: 225; *Dn' Ioannes Dowgiało* 1740: 392v; *Baptisat' est infans Laurenti' Mathiæ Daugial**at**is et matris Theclæ Legit. Par: de Villa Wenzgał* 1711: 145v; *Staniſlauſ Davgiel de Ocolica Roſty.* 1714: 159; *Baptiſata eſt Anna LL Parentum Petri Siryatowicz et Efrosinæ Dawgielanka <...> Omnes De Kieybowicze.* 1723: 196; *Eua Dawgielecze <...> Omnes de Wenzgolis* 1737: 212; *Lavrentius Dowgył cum Anna Acalupra de Villa Wensgole* 1739: 222; *Cum G:D: Anna Dawgielina <...> Cum G:D: Francisca Dowgielanka de Urniasis* 1748: 226v; *Bap'tus e' Andreas Parentum Stanislai Mickiewicz de Kalnaberze Leg: Thori: et Elisabethæ Daugiłaycie* 1749: 235; *Parentu' Nobilium Adami Utkiewicz et Annæ Dowgialanka <...> Infantis de Misztowty* 1750: 237v.

[270] *Девенюшки, грунтъ надъ „ручаемъ" Троминесъ, въ Рощен. поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 92).

[271] *Діюкишки, сеножатъ въ Рощен. поле, Велен. в., возле сеножати Апедеме* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 97); *Апидеме, нива (на 1 боч. с. ж.) надъ реч. Явгилою, возле ручьи Пявнисъ и сеножати Діюкишки* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12).

Diiakiſʒki, de Dyiakiſʒki 1661 [Jsv S 1643–1673: 45v], galbūt tai *Dijokiškių* k., Čičinų ap., Jonavos r. (LATS 1959: 676); „ilgainiui su konkrečiais vardais susijusius vietovardžius pamažu keitė bendrinės sampratos toponimai, tokie kaip *Bajorai, Bajoraičiai, Bajoriškės*, arba vietovardžiai, atspindintys kilmingų asmenų pareigybes, pavyzdžiui, vaivados – *Vaivadiškės* <...> ar raštininko – dijako – *Dijokiškiai* <....>, *Dijokiškės* <...>. Akivaizdu, kad visuomenės socialinės raidos pokyčiai atsispindėjo ir vietovardžiuose“ (Čelkis 2019)

Dubos (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[272]; Dt; lie. *dubùs, duburys, daubà* (Skardžius I 1996: 314); lie. *dùbti* „darytis dubiam, rastis įdubai, linkti; klimpti, smegti, grimzti“, *dubùs* „įdubęs, įduobtas, gilus“, *dùbė* „įdubimas, slėnys“ (LHEŽ 1981: 93); *dùgnas* (< **dubnas*) (Karaliūnas 2015: 80); lie. *dubė́ti* „darytis, likti dubiam“, *dubùs* „įdubęs, gilus; duobėtas“; *dubùlė, duobùlė, duobẽ*; t. y. „gilus“; plg. avd. *Mathiaſß Dubaniewicʒ de Roſcie* 1646 [Jsv S 1643–1673: 7]; plg. *Ąžuolaičiai, Černodubiai, Černadubiai, Černodubis, Černodubė, Dubiai, Juodadubiai* k.

Dubinė, *Dubinkė pv. Dt, Ruoščių k. 1670 m.[273]; apaugusioje (miškingoje) žemumoje, dauboje esanti pelkėta, šlapia vieta; galbūt iš neišlikusio vandenvardžio **Dubė*; plg. *Dùbė* up., Nevėžio kair. int., *Pãdubuvis* mš. vt. Lbn ap., **Verdubė* gyv. vt. *de Werdubie* 1705 [Dt K 1693–1764: 90v]

Antduburėlė (užsėtas) l., dr., ar. Tb, Lipliūnai[274]

Gabija (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[275]; gal susiję su ikikrikščioniškuoju tikėjimu. Lie. *gabijà* „šventoji namų ugnis; namų ugnies dievaitė“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=568&zymeti=483); galbūt ta pati vieta **Gabija* gyv. vt., riba Dt – *Obręb Gabije Chrap[owickiego]* [Dt PS 1857] arba to paties regiono neidentifikuota **Gobiškiai, *Gabiškiai* k. (buv.) Dt par. – *Gobiszkei k.* (Holovinskis 1854 Dt); kaimas Dt par. nežinomas iš vėlesnių šaltinių, taigi gal buvo vieno ar kelių viensėdžių, vėliau išnykusių ar pervardintų, grupė. Plg. lie. *gabùs, gebė́ti, sugebė́ti, gabė́nti, góbti, gobšùs* (Sabaliauskas 1990: 211). Pavadinimas gali būti sietinas su avd. *Gobys*, lie. *gobštùs, gobšùs*, *góbti, gõbti* „glemžti, trokšti gauti; grobti, imti“, *gõbtis* „glaustis, griebtis prie ko“, *gabšùs*, *gobùs* „godus, savanaudis; pavydus“, *gobė́ti* „geisti, gvieštis; būti godžiam, pavydėti“, *gõbas* godumas“, *gobstýti, gobstúoti* „norėti, trokšti“, *guõbti* „griebti“; lie. *gobė́ti, gaubėti* „nešioti skarelę“, *góti, gobà*

Gaispurė, *Geispurė drv. Dt, Ruoščiai, Lipliūnai[276]; galima lytis **Gaistrupė*

Gaistrupė, *Gaistrupys, *Gaistrupis, *Geistrupė, *Gaisrupė, *Gaisrupis, *Gaišrupis, *Gaistupis, *Gaispė upl., Smilgos intakas[277] Dt, Ruoščiai, Josvainių

[272] *Дубомъ, нива (1 м. 16 пр.) въ Рощен. поле, Велен. в.; нива (на 1 боч. с. ж.) возле „гостинца великого, который зъ околицы Рощенское идеть до места Кейданского“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 226).

[273] *od Iozefa Dawidowicza Bousza ... na łąky przezwaną Dobince w Roszczach bokiem jednym z drugim z Obu stron do łąk Babianskich Koncem iedny do Rzeki Smiłgi a drugim Koncem do gruntu Syriatowiczow ... na Łąką Dubinką w Roszczach leżący* 1670 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22–23).

[274] *Антдубуреля. нива въ Рощен. поле, въ Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 7).

[275] *Гобіи нива (на 4 боч. с. ж.) въ Рощенскомъ поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 77).

[276] *Гейспуре, грунты въ Велен. в. (над речкою Гайсрупемъ)* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 69).

[277] *Гайструпъ, Гайсрупъ, Гайсрупись, река в. Велен. в., ч. отчизну Липнюны, в поле Рощенскомъ; Гайсрупя, подле сеножату Погайсрупа, лежащей въ поле Урнежойтяхъ; Гайструпъ, Гейструпя, Гайспя, на границе между именіями Ясвойнями и Рощами, „речка Гайструпъ у Ишмильгу* [Smilgos, Išmilgos; Smilgos intakas] *речку упала“; Гайструписъ, въ поле Рощахъ; чр. нивы сеножати Антгайсрупе,*

ir Lipliūnų dvarų riba; rekonstruotina **Gaistrė, *Gaisrė*; plg. *Gaistrupỹs* plk. Pjs (LVŽ III 2018: 25). Tikriausiai ta pati upė, tik pirmajame dėmenyje dominuoja dvigarsė *ei* ir prieš ją esanti priebalsė *r*: – plg. XX a. įrašus *Greĩčiupis, Greičupis, Greĩcupis, Greitupis, Greĩsupis, Graĩsupis,* up., Smilgos int. Krk, Lpl; dusyk kolūkių žemėlapiuose yra *Gaisupis*[278]

****Gaistrupė, *Gaistrubė*** vt. Dt, Dotnuvos miškuose, prie Lipliūnų k. XVII a. pirm. ir antr. pusė[279]

****Gaistrupėlė*** šienaujama pv., ln. Dt, Ruoščiai[280]

****Gaistrupių Karklynė, *Karklynė,*** vt. Dt, prie Liplūnų k. 1600 m.[281]

****Gaistrupės lankos*** šienaujama pv., ln. Dt, Lipniūnai[282]

****Antgaisrupė*** užsėtas) laukas, dirva, arimas Dt, Ruoščiai[283]

****Pagaistrupė, *Pagaisrupė*** šienaujama pv., ln., mš., (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnų dv.[284]; plg. **Pagaistrupė* šienaujama pv., ln. Dt, *Urnėžaičiai[285]

****Pagaistrupė*** gyv. vt. Dt 1619 m.[286]

****Genėvė, *Geniava*** upl. Dt, Ruoščiai[287]; lie. *gynéti* „vyti, raginti, varyti“, *gìnti* „varyti, raginti“ (http://lt.wikipedia.org/wiki/Sengyn%C4%97); lie. *giñti* „varyti“, *giñklas, giñčas, genėti* „šakas pjaustyti“, *genỹs*, ide. „ginti, mušti, varyti, sužeisti“ (Sabaliauskas 1990: 86); lie. *giñti, gẽna, gìnė* „varyti, vyti“, *ganýti, gáinioti, gónioti, gunióti* „nubaidyti“, *užgìnti* „gaudyti, griebti; varyti pirmyn“; *gynéti* „baigti; ginti,

---

Посруны и Пагайсрупе, въ Рощен. поле; Гайшрупъ, въ Гольнен. поле; чр. им. Датново; чр. поле Липнюны; возле нивы Пагайсрупе – въ Липнюнахъ; возле нивы Апидеме, въ поле Рощахъ, им. Липнюнахъ; возле нивы Лайдинесъ, въ Липнюнахъ XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65); *Есмильгисъ, на границе именій Ясвойнь и Рощъ, „речка **Кгай**струпицъ и Ишмилькгу упала“* (Спрогис 1888: 110); *Липнюны, отчизна въ Рощен. поле, Велен. в., надъ реч. Гайступемъ; поле, „обаполъ“ реч. Гайструпъ; въ поле Рощахъ; надъ р. Гайструпемъ; им. въ поле Рощахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 169); *Рощи, поле-им. въ Велен. в., на границе его съ им. Ясвойнями – речки Есмильгисъ и Гайсрупъ;* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 280).

[278] *up. Graisupis, up. Gaisupis* [tas pats upl. skirtingose vietose žymimas kitais vardais] į p. nuo Valučių, nuo Valučių išt., į p., į v. nuo Ąžuolaičių (Ž 1982 M. Melnikaitės kol.); *up. Gaisupis* (Kolūkiai 1991: LHMMTI eksperimetinis ūkis, Vilainiai, III).

[279] *de Circumferentia Gaystrub Par. Crocensis* 1817 [Dt KA 1808–1827: 120v]. Parduodant Šiukštiškių dvaro dalį, neparduodamas dvaro dirvoje Dotnuvos miškuose esantis miško gabalas, kuris yra 15 margų ir 20 rykščių dydžio; ta teritorija prasideda nuo *Proby* ir tęsiasi iki *Gaystrupia* 1629 (DD 2012: 27).

[280] *Гайструпеле, сеножать (на 8 воз. сена) въ Рощен. поле, Велен. в., надъ реч. Гайструпемъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65).

[281] *z Uczęstnikami Liplunskiemi miany, opodział gruntu w połu Liplunskim w Zmudz: Xtt'min w ptt'iu Wielon: leżącego od Grunta Staroscinskiego Iaswoynskiego ... oznacziący na Gaystrupiu Karklinie y Esmilgia* [Smilga] *Jozefa Jliaszewicza* 1600 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 17).

[282] *Гайструпя ланкои, сеножать въ поле Рощахъ, въ им. Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65).

[283] *Гайструписъ, въ поле Рощахъ; чр. нивы сеножати Антгайсрупе, Посруны и Пагайсрупе, въ Рощен. поле* (Спрогис 1888: 65).

[284] *Пагайсрупе, сеножать съ лесомъ въ Рощен. поле, Велен. в., надъ р. Гайсрупемъ; Пагайструпе, нива съ сеножатью (на 1 1/2 солян. хх. с. и на 1 1/2 воза сена) въ им. Липнюнахъ, Велен. в., возле реч. Гайструпы* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 217).

[285] *Погайсрупе, сеножать урочищемъ въ поле Урнежойтяхъ, над р. ч. Явгилею, до речъ. Гайсрупи, въ Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 239); *Гайсрупя, подле сеножату Погайсрупа, лежащей въ поле Урнежойтяхъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65).

[286] *Pagaistrupe* [uročišč] Dotnuvos valdoje Veliuonos pav. [Sipavičiai parduoda Vencovičiams] 1619 (MAB F 12-364).

[287] *Генева, „ручай“ въ Велен. в., въ Рощен. поле, возле нивы Станишки* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 71).

vyti“; plg. *Gynià, Gynẽ, Gỹnė* up., Nevėžio kair. int., įteka ties Babtais, *Gynė́vė, *Gynė, Genevė* up. Prnv, Pjs, *Gynėváitė* up., Gynėvės int. Btg, *Ginėvkos upẽlis* up., Ažyno deš. int. Krk, *Ažýnas, *Ažià, Ažynas (Gynėvalė), Ginėvkos upẽlis, Ginevka* upl., Ažyno deš. int. Krk, Lenčių k.

Gineitiškiai, *Gineikiškiai, Krapilai drv., dv., dvaro žemės Dt, Ruoščių, Krapilų k. XVII–XIX a.[288]; plg. lie. avd. *Gineika, Gineitas, Giniotas*[289]; galbūt susiję **Gineikos* gyv. vt. – *de Gineyki* 1696 [Jsv K 1688–1698: 64v], *Gineitė* pv. Dt (LVŽ III 2018: 184)

Gintinė šienaujama pv., ln. Dt, Ruoščiai[290]

Gojus mš.? Dt, Ruoščiai, prie Kėbonių k. ribos, prie *Pašilės* arimo[291]; sl. *gõjus* „giraitė, miškelis“. Mėginama sieti su sl. „saugoti, prižiūrėti; šlamėti“ (Sabaliauskas 1990: 243); plg. *Podgojus, *Pagojus* vs. (buv.) Dt, Varkolių k., *Gõjabalė* b., mš. Dt (LVŽ III 2018: 237),*Gõjų upẽlis* upl. Krk, *Baržgojis* mšk. Lbn

Užgojis drv. Dt, Krapilų k.[292]

Graužiai (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[293]; plg. *Gráužiai* k. (Urnėžių) dalis Dt, *Graužiukų kapinės* kp. Dt, Urnėžių k., *Grauždė* upl., Dotnuvėlės int. Kdn

Jogniškė upl. Dt, Ruoščiai[294]; dėmuo *jog-* gali būti tos pačios kilmės kaip ir *jo-*, kuris galbūt susijęs su lie. *jóti*, *jótis* (LKŽ 4: 362); plg. *Jogniškiai* vs. Srv

Jurgiškė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[295]; plg. *Jurgiškės* ar. Tsk, Apt, Džiugailių vs.

Pakapės, *Pakapys (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[296]; plg. *Pakapių laukas* l. Tb, Lipliūnų k.[297]

---

[288] *gruntu ... uroczyszczem Gineykiszki w Roszczach* 1627 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22); *Alexandrowi Aramowiczowi Sekre: Poczty Kieydan: na Kropiły alias Gineytyszki z przykuplą Nazwaną Sokoliszki w pttcie Wielon: w Trakcie Datnowskim leżące* 1778 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 24). *na Kropiły alias Gineytyszki* 1778 l. 24; *na Kropiły alias Gineykyszki w polu Roszczach* 1778 l. 24; *na Kropiły Gineytyszki* 1781 l. 25; *na Kropiły alias Gineykyszki ... od Babian y w Grodzie Szawel:* 1781 l. 25 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092); *na Dobra Kropiły-Gineytyszki* Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 21); *na Dobra Kropiły Gineytyszki* Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 23).

[289] *Cu' Judith Gineytowna* 1695 [Dt K 1693–1764: 10v]; *Stephan' Gineyko <...> o'es de Maciany* 1699: 37v; *Ioannis Gineygis <...> de Kałnaberze* 1705: 94; *Ioannis Gineyt <...> Macianis* 1708: 137v. *Gasper łnytowicz [Cajodunis]* 1759, *Francisco Gineytowicz [Cajodunis]* 1763, *Gasper Gineytowicz [Daukaynie]* 1768, *Gaspero Gineytowicz [Cajodunis]* 1772 [Kdn Jurgio S 1758–1796]; *cum Bogamiłła Gineytowna* 1821 [Dt KA 1808–1827: 188v]; *MD. Gabriel Gineyko* 1823: 217v.

[290] *Гинтиня, сеножать (на 2 воза сена) въ поле Рощахъ, Велен. в., надъ реч. Явгилею* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 74); *Явгила, речка, чр. две сеножати Нендрины и. Гинтиню, въ поле Рощахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 347).

[291] *na Grunta ... w polu Roszczach Kiebowiczach leżące Uroczyszczem nazwane, edne Rewosci, 2qci paszylis, pod gaiem; 3cie Karczupis; 4ta Nad Jawgieła; 5tą nad Szaltynies* 1643 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18).

[292] *na gruntu w Kropiłach Użgoy przezwany Uroczyszczem Żegżdry* 1781 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 25).

[293] *Гравжосе, нива въ поле Рощахъ, им. Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 83).

[294] *Лолишкесъ, нива (на 2 боч. солян. с. ж.) въ Рощен. поле, возле ручья Ягнишки, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 172).

[295] *Юргишке, нива въ поле Рощахъ, им. Липнюнъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 346).

[296] *Пакапесъ, нива въ Рощенскомъ поле, Велен. в., возле реч. Явгили; Пакапесъ, въ Липнюнахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 220); *Пакапесъ, нива въ Рощенскомъ поле, Велен. в., возле реч. Явгили; Пакаписъ, въ Липнюнахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 230).

[297] Lopliūnų [t. y. Lipliūnų] k. Josvainių vls. „Pokapių lauke randama žmonių kaulų“ (Tarasenka 1928: 175);

Pakapmenės vt. Dt, Ruoščiai[298]
Kartupis, *Karčiupis drv. Dt, Ruoščių, Kėbonių k.[299]; plg. *Kartupis, *Karčiupis, *Karčiupys* upl. Dt, Ruoščių, Kėbonių k., *Kartupis* up. Dt (LHEŽ 1981: 147); greičiausiai sietina su lie. *kartùs* „gailus, aštraus skonio“ (LHEŽ 1981: 147); plg. lie. *kařtis* „saikas, kaušas (javams seikėti); iš pradžių reiškęs (medžio) žievę, luobą, kas atlupta, atsilupę; išriedėjęs iš tam tikro luobinio įrankio – ram tikro kausho (biriems daiktams semti bei seikėti)“; frazeologizmas *lyja kaip iš kárties* „lyja smarkiai, čiurkšlėmis“ anksčiau galėjo reikšti „lyja kaip iš kausho, samčio“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=224&zymeti=881); liet. *kártis* „ilgas plonas medis, virptis, šatra“, *kařčius* „kelmas, keras“; hidroobjekto paskirtį rodantis vardas: upelis, į kurį metamos, nardinamos kartys ar kelmai[300]; plg. *Užkertinė* vs. Tb
Antkarčiupė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščių ap. [Kėbonių k.][301]
Užkarčiupė, *Užkartupė drv. Dt, Ruoščių, Kėbonių k.[302]
Kėbinė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[303]; galbūt iš **Kėbiai*; plg. *Kėbóniai, *Kėbiai, *Kiboniai, *Kibiai, *Kėbavičiai, *Kibavičiai* k., bajork. Dt, prie Ruoščių k., **Kėbaičiai* k. Krk par.
Antkėbinių pjaunė pv., (užsėtas) l., dr., ar. Tb, Lipliūnai[304]; plg. *Kėbóniai, *Kėbiai, *Kibiai, *Kėbavičiai* k., bajork. Dt
Apykelė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[305]
Didysis kelias kl. iš Lipliūnų į Kėdainius[306]
Didysis kelias, [Ruoščių–Kėdainių kelias] kl. iš Ruoščių į Kėdainius[307]
Kryžius 2 (užsėti) laukai, dirvos, arimai Dt, Ruoščių lauke[308]; dėl reikšmės žr. XX a. 4 dešimtm. Josvainių mstl. – *Po kryžiu* ar. ž. Josvainių mstl.; 1) pakelėje ar ypatingame kaimo žemių paribyje pastatytas krikščioniškasis kryžius, *prie kryžiaus*

Pakapių laukas l. Jsv, L**o**pliūnų k. (Biržys 1934: 408).
[298] *Пакапменесъ, въ им. Сенькишкахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 230).
[299] *na Grunta ... w polu Roszczach Kiebowiczach leżące Uroczyszczem nazwane, edne Rewosci, 2qci paszylis, pod gaiem; 3cie Karczupis; 4ta Nad Jawgiela; 5tą nad Szaltynies* 1643 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18).
[300] Laimutis Bilkis, *Dėl kai kurių lietuvių vandenvardžių kilmės (II) // Acta Linguistica Lithuanica*, t. LXXI, Vilnius, 2014, p. 150.
[301] *Антькарчупя, нива (25 пр.) въ Рощенскомъ поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 8).
[302] *na Grunty Orome y konc Uroczyszczem nazwane Uzkarczupie y Andergiszkies na 3m mieyscie piawniosci w Zascianku od Raczunow* 1629 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18); *na Grunty Orome y konc Uroczyszczem nazwane Uzkarczupie y Andergiszkies na 3m mieyscie piawniosci w Zascianku od Raczunow* 1629 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18).
[303] *Кебинесъ, нива въ поле Рощахъ, Велен. в., въ Липнюнахъ; Кебине, Кебинесе* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 128).
[304] *Анткебиню пявня, нива въ Поле Рощахъ, им. Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 8).
[305] *Опикела, нива въ Липнюнахъ, въ Рощен. поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 214).
[306] *grunta, nad rzeką Esmilgą, przezwaną Didiey Antakszl[t?]uwiey, jednym koncem do Esmilgi, drugim do Drogi wielkiey z Lipliun do Kieydan idżiey podle Niwy Daksza Misztowtowicza* 1575 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 16).
[307] *возле „гостинца великого, который зъ околицы Рощенское идеть до места Кейданского“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 226); *Рощенская околица, „дорога зъ околицы Рощенское идеть до места Кейданского“; „гостинецъ великій зъ околицы Рощенское идеть до места Кейданского“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 280).
[308] *Крижомъ, две нивы (2 м. 14 1/2 пр.) въ Рощен. поле, Велен. в.* XVI a. pab. (Спрогис 1888: 245).

kelio; 2) ant žemių riboženklio pažymėtas kryžiaus ženklas; 3) dirvos forma priminė lotyniškąjį kryžių; 4) regimybėje keli objektai – kelias kaip brasta ir upės vaga, kurie tarsi kryžiavosi[309]; galbūt tai *Ruõščių kapinės, Mištautų kapinės, Kryželiai, Kryžiùkai, Križykla, Kryžių kapinės* kp. Dt, Ruoščių k. (kapinės fiksuotos nuo 1807 m.), Dt bažnyčios metrikų knygose nenuosekliai vadintos ir *Ruoščių kapinės*, ir *Mištautų kapinės*; tai buvusios Mištautų k. žemės už Jaugilės up., visai prie Ruoščių k. žemių, taigi laidojama Mištautų žemių paribyje, prie upės šlaito (tarsi abipus upės *susikryžiavusios* dviejų kaimų žemės), šalia per upę kelias; galbūt kapinės buvusios prie kryžiaus, palei vietą, nuo seno vadinamą *Kryžius*; plg. **Kapinės prie kryžiaus* kp. Krk (nuo 1734 m. Krakėse); dar plg. *Kryžiaus kalnas* kln. Krk, *Kryžiaus kalnas* kln. Pjs, *Kryžiaus kelias* kl. Kdn, *Vaidatonių piliakalnis, Trys kryžiai, Trijų kryžių kalnas, Trijų kryžių kapeliai, Trijų kryžių kapinės* plkln., kp. Dt, *Kryžaũka* 2 upl. santaka Trs, *Gumbių laũkas, Po mū́ro kryžiù* ar. Št, *Krỹžkelis* kržkl. Krk

Laidynės (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[310]

Lališkės, *Loliškės (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[311]; plg. pvd. *Lãlas, Lãlis, Lalỹs* XVI a., lie. *laléti* „garsiai kalbėti“ (Zinkevičius 2008: 579); plg. *Lalaĩ* k., bajork. Apt, Trs

Linkė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[312]; tikriausiai susiję *Linkiai* l., pv. Tb, Lpl, Šiukštuliškių k., žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Linkiai* l., pv. Šiukštuliškių k.

Antlankas, *Antlankė (užsėtas) l., dr., ar. Tb, Lipliūnai[313]; plg. *Atlankė* vt. Pjs, Guptilčiai *vietovė Atlankė* Šušvės deš. ir Girvainio kair. santakoje, prie Girvainio up., į p. nuo Guptilčių (Kolūkiai 1968 ir 1972 m. žemėlapis: „Pilaičių“ kol., Guptilčiai)

Mantviliškiai, *Sakališkiai dv., dvaro žemės Dt, Ruoščių, Krapilų k.[314]; plg. *de Montwilelie* 1642 [Jsv K 1637–1643: 54v]; avd. *Mañtvilas, Moñtvilas*; avd. *Sãkalas*; lie. *sãkalas* „toks paukštis“; plg. *Sakalaĩ* k. Až, *Sakalupỹs* up., Žadikės kair. int. Rd

Mantviliškis drv. Dt, Ruoščių k.[315]

Mąstviliškiai, *Mąstvilai, *Manstvilai ž. Dt, Ruoščiai[316]; Mąstvilų, Mąstvilaičių valdos XVI a. antr. pusėje – ir Ruoščiuose, Veliuonos vls.[317]

Medina (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[318]; rytiečių [Seinai, Linkmenes, Tverečius,

---

[309] Polonizmas *kryžáuka* „vieta miške, kur susikerta linijos (spindžiai), sudarydamos lyg kryžkelę; kelių susikirtimo vieta, sankryža; susikirtimo vieta“ (Kregždys 2016: 728).

[310] *Лайдинесъ, нива въ поле Рощахъ, въ Липнюнахъ, Велен. в., за Гайструпемъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 162); *возле нивы Лайдинесъ, въ Липнюнахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65).

[311] *Лолишкесъ, нива (на 2 боч. солян. с. ж.) въ Рощен. поле, возле ручья Ягнишки, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 172).

[312] *Линке, нива въ поле Рощахъ, им. Липнюнъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 169).

[313] *Антланкасъ, Антланке, нива, въ Рощен. поле, въ Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 9).

[314] *Dobra Montwiliszki Sokoliszki w Okolicy Roszczach* 1725 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 23); *Alexandrowi Aramowiczowi* ***Sekre: Poczty Kieydan****: na Kropiły alias Gineytyszki z przykuplą Nazwaną Sokoliszki w pttcie Wielon: w Trakcie Datnowskim leżące* 1778 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 24).

[315] *na grunt ... Montwiliszki zwany w pola Roszczach rzeka Smilgą y nad Ruczajem Wisztupiem aż do Grunta Pana Bousza i miedzę, Koncem p Ruczay Wisztupia leżący y do puł rzeki Smilhi z dalszym ograniczeniem y Ubikacyą* 1647 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22).

[316] *Моствилишки, земля въ Велен. в., въ поле Рощахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 195).

[317] Eugenijus Saviščevas, *Bilevičių kilmė ir genealogija (XV–XVI a.) // Lituanistica*, 2001, Nr. 4 (48), p. 4.

[318] *Медина, нива въ Рощен. поле, Велен. в., надъ р. Явгилею; въ им. Сенькишкахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 183).

Panevėžys, Šiauliai... (Būga II: 272)] žodis *mẽdžias*, žemaičių *mẽdė* reiškia „girią“, „mišką“ (Būga I: 546); lie. *mẽdžias* „giria“, bendrašakniai sl. „siena, t. y. sodybų viduryje augantys medžiai“, lot. „vidurinis“, ide. „giria, medis“ (Būga II: 257); lie. *mẽdžias, mẽdė* „giria, miškas; medžioklė“; *girià, mìškas; mẽdininkai* „girininkai“

Meldynai-Vidukelė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[319]; lie. *méldas* „lieknas rykštės pavidalo vandeninis augalas“, ide. „minkštas“ (Sabaliauskas 1990: 157)

Minkė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[320]; gal **Linkė*?; lie. *minkyti* „*maigyti,* spaudyti“

Mišnikai (užsėtas) l., dr., ar. Dt, prie Kėdainių–Ruoščių kelio[321]

Mlešimas (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[322]

Molė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Jsv, Ruoščiai[323]; dėl reikšmės žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Molỹnė I* duobėta gn. Šingalių k.

Nendrynai šienaujama pv., ln. Dt, Ruoščiai[324]; lie. *néndrė, néndra, nendrỹnė*

Padrevės kelmė šienaujama pv., ln. Dt, Lipliūnai[325]; plg. *Drẽvės balà* pv. Krk., Mumaičių k., *Drevẽ, Drẽvės* b., pv., vt. Krk, Norkūnų k.

Paeršketė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[326]; lie. *erškẽtas, erškẽtis* „tokia žuvis“, *ešerỹs, ašerỹs, aštrùs*; plg. *Erškečio ežeriùkas* ež. Jsv (LVŽ II 2014: 492), *Erškẽtis* l. dalis Krk, Norkūnų k.

Paliepė, *Paliepiai (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[327]; dėl reikšmės žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Paliepių* k.

Pasrūniai, *Pasriūniai (užsėtas) l., dr., ar.; šienaujama pv., ln. Dt, Ruoščiai[328]; lie. *sriaũtas, str(i)aũtas, sraũtas* „srovė, tėkmė; upelis“, *sriaũnas, sraũnas* „smarkiai, greitai bėgantis“, *sravė́ti* „pamažu tekėti, sroventi“, *sriaumù, sriaumė́ti* „tekėti“, *straujà, sraujà* „srovė, vandens tekėjimas“, *srovẽ; straũjas, sraũjas* „greitas, sraunas“, *sravà* „sravėjimas“, *sraũti, srū́ti, sruõbti, srubà*; ide. „teka, srava“; plg. *Sriaũtas* upl., Dotnuvėlės deš. int. Gdž, Mnt

---

[319] *Мелдынаи-Видукелеи, нива въ поле Рощахъ, Велен. в.; (на 1 бочку сеянья жита)* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 186).

[320] *Минке, нива въ поле Рощахъ, им. Липнюнъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 189); *Есмильгисъ, возле нивъ Біютишкеъ и Минке, въ им. Липнюнахъ, въ Рощен. поле* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 110).

[321] *na Niwkę w Bosze ... kotoraia Niwka leżyt podle dorohi jeduczy z Kieydan do Roszczow w boru staraju dorohoju po lewoy ruce ko komu niedaleko po Konie tojeż Niwy Mysznikom czast odczyzny swoiey własnosćy* 1559 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 21).

[322] *Млешимасъ, нивка, „ сеется жита полъ-солянки“ въ поле Рощахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 192).

[323] *Моле, нива въ Ясвон. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 189).

[324] *Нендрины, сеножать (на 2 воза сена) въ поле Рощахъ, Велен. в., надъ реч. Явгилою* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 203); *Явгила, речка, чр. две сеножати Нендрины и. Гинтиню, въ поле Рощахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 347).

[325] *Подревесъ кяльме, сеножатка въ поле Рощахъ, въ им. Липнюнахъ, Велен. в.; Подреве, нива* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 243).

[326] *Поаршкете, нива въ Рощен. в., Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 235).

[327] *na dwie Niwy polepie i poosie* 1548 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 21); *Поляпа, нива въ Рощен. поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 251).

[328] *Посруны, нивас съ сеножатью въ Рощен. поле, Велен. в., надъ реч. Гайсрупемъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 255); *Гайструписъ, въ поле Рощахъ; чр. нивы сеножати Антгайсрупе, Посруны и Пагайсрупе, въ Рощен. поле* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65).

Pelkės (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[329]; plg. *Pelkynė* plk. Dt, į v. nuo Dotnuvos, Valinavos k.

Piepaliai, *Piepalevičiai gyv. vt. Dt, prie Ruoščiai[330], dalis fiksuota kaip sudėtiniai ir sinoniminiai pavadinimai **Ruoščiai Piepaliai*[331]; plg. Dt krašto XVII a. pab.–XIX a. pr. pvd. *Piepalis*:[332]; lie. *píepala, píepalas, píepelė* „putpelė (dėl balso)“, balt.-sl. „putpelė; tas, kuris pilkšvas – putpelė turi pilkšvos spalvos“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1627&zymeti=1716); lie. *píepolas*, *piẽpti* „plonai rėkti, cypti; menkėti, silpnėti, keipti“; plg. *Piepaliai* k. Krk, *Piepolỹnė* pv. miške Krk

Pjaunys upl. Dt, Ruoščių k., prie Jaugilės up.[333]; plg. *Ančpjaunis* gn. Dt (LVŽ I 2008: 122), **Užpjaunė* gyv. vt. *ex uspiewnij* 1738 [Dt K 1693–1764: 218v], *De uszpiownie* 1727: 207v; plg. ; dūriniai su *pjaun-* dominuoja Krk krašte; dėl reikšmės žr. XX a. 4 dešimtm. Lipliūnų k. – *Grampjáunė* l., pv. Lipliūnų k.

Užpurpjaunis šienaujama pv., ln. Krk, Jaugilių dv.[334]

Baščiapjaunys, *Baščiapjaunis, *Baščio pjaunys mš. Dt, netoli Gaisrupio[335]

Gerpjaunỹs, *Gerpjaunė upl., Jaugilos int. Krk, prie Kėdainių–Krakių kelio[336]; plg. *Girpjaũnis* plk., pv. Krk (LVŽ III 2018: 197), **Gerai* plv. Dt *Zaścianek Gery* (Dt PS 1863); to paties regiono XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Gerulaičių* k.

---

[329] *Пелкесъ, нива въ поле Рощахъ, въ Липлюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 226).

[330] *Пеполевичи, им. въ поле Рощахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 227); *z Pepolewicz, Powiat wieloński* (Rejestry 1690: 52); *de Piepaliewicz* 1696 [Dt K 1693–1764: 60]; *de Piepolicze* 1700: 39v; *de Papielewicz Salomi Boski* 1718: 174; *de Piepolewicze* 1703 [Dt S 1701–1760: 2]; *de Piepolewicze* 1710: 12v.

[331] *P[an]. Józef Bogusz na miejscu P. Kazimierza Urniasza z Roszusle Policze [Roszcze Piepolicze], Powiat wieloński* (Rejestry 1690: 42); *P[an]. Samuel Siriatowicz z Roscz Piepolewicz* (Rejestry 1690: 50); *z Pepolewiczów Roszcz* (Rejestry 1690: 52); *de Roscze alias popolewicze* 1700 [Dt K 1693–1764: l. 42v]; *de Roscze alias popelewicze* 1700: 43v; *cu‘ Sophia Wierzbołowiczowna Roscis Piepolewicze* 1706: 98; *de Rozcz Piepalei* 1721: 189.

[332] *cu‘ Elizabeth Piepałaycia de Roscze* 1695 [Dt K 1693–1764: 16]; *Constantia Piepałaycia <…> oes de Berze* 1699: 36; *Bsata Magdalena Salamonis Akoſowski et Elisabet Piepelowna* 1700: 41–41v; *cu‘ Żophia Piepałaycia o‘es de Vrniaze* 1701: 48; *Baptiſata eſt Helena cujus Pr Ioannes Piepul M‘r v‘o Eliſabeth Piepułowa <…>* 1702: 72; *cu‘ Regina Piepal <…> omnes de Datnowa* 1702: 75; *Baptisata est Helena Cui‘ Parens Joan‘es Macenowicz Mater vero Catharina Piepolowna Macenowiczowa <…> De Berze* 1703: 78v; *Georgio Piepol* 1717: 171; *Baptisatus eſt Casimirus Patris Piepol Georgij Mat Eufruzina Anna Tereboseanka <…> omnes de Macianc* 1724: 199v; *Baptyzatus eſt Joannes Urbanus Parenti‘ Ieorgus Piepoł Mattris Fruzyna Terebeszanka <…> omnes De Maczany* 1728: 110; *baptisata est Catharina Georgij Piepol et Evphrosiæ Tebereszowna <…> O‘nes de Maciany* 1730: 116; *Baptisatus eſt Mathias Patris G. Georgij Piepoll Matris Euproſinæ Terebeſzowna <…> De maciany Infans* 1733: 122; *Matias Piepol* 1733: 124; *Baptisata est Elisabeth Prtu‘ Jeorgij Piepol et Matris Fruzynæ Terebeszanka <…> Omnes de Maciany* 1736: 131v–132; *Baptisata est Marianna PP: Ieorgij Piepiel et Mariannæ Terebeszowna <…> Omnes de Mociany* 1738: 218; *cum Magdalena Piepalenso de Waszkanis* 1750: 237; *GD. Adamo Piepol Vixilifer Exer. Polon:* [iš Daškonių] 1818 [Dt KA 1808–1827: 129]; *Patrini fuere GD Casimirus Pieppoll Notharius Beysagolen‘ de Budy* [Srv par.] 1802: 64 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1423/1/2).

[333] *Апидеме, нива (на 1 боч. с. ж.) надъ реч. Явгилою, возле ручьи Пявнисъ и сеножати Діюкишки* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12).

[334] *Ужпурпявнисъ, сеножать (7 мор.) въ им. Явгиляхъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 319).

[335] *Баця пявнисъ, лесъ въ им. Датновe, Велен. в., близь речекъ Датновки и Гайсрупя* XVI a. pab. (Спрогис 1888: 18).

[336] *Гярпявне, „ручай“ близъ местеч. Крокъ, при дороге, „идучей зъ Кейданъ до Крокъ“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 88); *Gerpjaunỹs* up, Jaugilos int. Krk (Vanagas 1970: 250); *Gerpjaunỹs* up. Krk (LHEŽ 1981: 113); *Gerpjaunỹs* up. Krk (LVŽ III 2018: 153).

Pagerpjaunys, *Pagerpjaunis drv. Krk, Jaugiliai[337]
Paberpjaunė šienaujama pv., ln. Josvainių vls.[338]; plg. *Pabalpjaunis* pv. Krk, Pakarklių k.
Juodoji pelkė, *Juodas pjaunis, *Juodupis, *Juodupė plk. Dt, tarp Josvainių ir Ruoščių dv.[339]; plg. *Juodbaliai* plk., pv. Dt, Valinavos k., *Juodupėlis, Čarnaupėlis* pv. Jsv, Gerulaičiai, Lipliūnai; žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Čarnupėlis* vardas vietos žmonių ištarme, *Juodupelis* surašytojo parašytas, pv. Gerulaičių k.
Juodupis plk. Dt, Jsv, Ruoščiai[340]
Juodpjaunis galudvaris (užusienis) Dt, Ruoščiai, Josvainių dvaro pakraštyje[341]
Pjūklai šienaujama pv., ln. Dt, Ruoščiai[342]
Prateriebiai ž. Dt, Ruoščiai[343]; *rébas* „varža, pinta iš vyčių, statoma prieš srovę“; ide. „lenkti, vyti, sukti“ (Būga II: 304); *apýrubis* „vietovė, kuri skiriasi nuo ją supančios aplinkos, pvz., miškas tarp balų, laukų ir pan.“ (Zinkevičius 2008: 497); lie. *apýruba* „ riba, siena, pasienis, apylinkė“, *apìrubas* „apskritas plotas, sritis“, *rùbti* „darytis nelygiam, ruplėtam“, sl. „riba, linija“; plg. *Riebgalỹs* up., Liūnų int. Dt, *Apýriebiai, *Apýrubiai* l., s. Dt, Bokštų k., *Apìrubiai, Apýrubiai, Apyrubiaĩ, Apirubė, Apirubis, Ąžuolótas* k. Pjs
Probai vt. Dotnuvos miškuose, Krakių link[344]
Prūdgynė (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnų dv.[345]; lie. *prū̃das*, brus. „malūno tvenkinys“, sl. „judinti“ (Sabaliauskas 1990: 243); plg. *Prū̃das* mdk. Dt, *Prūdupỹs, Prūdupis* up., Dotnuvėlės deš. int. Gdž, Mnt
Prūškoniškiai, *Prūskoniškiai drv., pv. Dt, Ruoščių, Kėbonių k., buv. Gradovskių ž.[346]; galbūt susiję su persikėlėliais vokiečiais ar lietuvininkais iš Rytų Prūsijos arba su evangelikų liuteronų tikėjimo asmenimis. Plg. lie. *prū́sas*, vak. balt. *prūsa* „purškimas, tryškimas; purkšti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1913&zymeti=1805); Gradovskių giminė taip pat atvykusi iš

[337] *Пагерпявни, грунтъ (2 1/2 мор.) въ поле Явгиляхъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 217).
[338] *Поберпявны, сеножать въ Ясвон. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 254).
[339] *Чорное болото, урочище на границе Рощанскаго именія и Ясвойнъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 326); *Юдосъ пювнисъ или Юдуписъ, болото на границе именій Рощъ и Ясвойнь* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 344); *Юдупъ, ручай; Юдупъ или Юдосъ Пювнисъ, болото на границе именій Рощъ и Ясвойнь* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 344).
[340] *Юдупъ, ручай;* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 344).
[341] *Юдпевнисъ, застенокъ въ Рощен. поле, Велен. в., на Ясвонской границе* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 344).
[342] *Пюклы, сеножать (на 2 воза сена) въ поле Рощахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 266).
[343] *Протеребки, земли въ Рощен. поле* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 263).
[344] Parduodant Šiukštiškių dvaro dalį, neparduodamas dvaro dirvoje Dotnuvos miškuose esantis miško gabalas, kuris yra 15 margų ir 20 rykščių dydžio; ta teritorija prasideda nuo *Proby* ir tęsiasi iki *Gaystrupia* 1629 (DD 2012: 27); *de Circumferentia Gaystrub Par. Crocensis* 1817 [Dt KA 1808–1827: 120v].
[345] *Прудгине, нива надъ реч. Гейсмильгею, въ поле Рощахъ, въ им. Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 263); *Гейсмильгись, река, возле нивъ Акмене и Прудгине, въ поле Рощахъ, въ им. Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 69).
[346] *na Grunt Oyczysty Sienożętny z Zarostami na trzey miąysiach y na 2ch. miąyscach Kupli od Gradowskich nazwana Pruszkoniszkąch w 3m mieysciu nad rzeką Esmilgą nazwana pietkuszką w Ziemi Zmudz: w pttcie Wielon: leżące* 1627 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18).

Prūsijos[347]; plg. XVII a. pab.–XVIII a. pr. Dt ap. avd. su šaknimi *prūs-*[348]; ***Prūsiškiai, *Prūšiškiai*** gyv. vt. Dt – *Pruszycki Zascianek* (Dt PS 1861)

Pusnynės (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[349]; lie. *pũsti, pùsti, putóti, pūslẽ, pusnìs, paũtas, putrà* (Sabaliauskas 1990: 188)

Rekliškiai (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[350]; plg. *Rekliškė, Paukštiškiai* vs. Prnv

Rėvasčiai, *Rievasčiai, *Ravasčiai drv. Dt, Ruoščių, Kėbonių k.[351]; lie. *rė̀va* „vingis“

Ruminė, *Raminė, *Ramena, *Ramenis upl. Dt, Ruoščiai, netoli *Traminės* upl.[352]; lie. *rómus*, Daukšos 1599 m. *Postilė* (Būga II: 33; Būga III: 808); ide „juosvas, juodas, t. y. sudegęs; suodys; kūrenamoji vieta“, *romuva* „turįs kūrenamąją vietą“ (Būga I: 169); lie. **ramas, ramùs; rumùs* „ramus, mielas, malonus, jaukus, džiuginantis“, *rùmtas* „rimtas“, **romas, romus* „švelnus, taikus, nuolankus, kantrus; tylus, ramus, be triukšmo; nejudantis, tylus“, *rimtì, rìmtas, rymóti, remtì, ramstis, rámdyti*, *raméti*; ide. „jaukus, ramus; doras; XX a. antr. pusės mitologai sako, kad 1372 m. istoriniuose šaltiniuose paminėti Dotnuvos žemių laukai *Ramoe* (Ramėnai) ir *Ramynne* (Ruminiai) – mitinę prasmę turintys vv.; plg. *Rumìniai* k., bajork. Dt, *Raménai* k., bajor. Dt

Skrobliniai šienaujama pv., ln. Dt, Ruoščiai, Lipliūnai, Urnėžaičiai[353]; plg. *Skróblė* upl., Jaugilės kair. int. Dt, Krk

---

[347] Gradovskių (Gradauskų) giminė gyveno Kaune jau nuo XVI a. pr., buvo 1572 m. tarp Dotnuvos mstl. įkūrėjų. Josvainių bažnyčios metrikų knygose Gradauskų pavardė aptinkama nuo 1611 m.: *[Dominica 2 poſt paſcha] gertrudis a Domino gradowſki Georgij et elene patrini Bartolomeus et magdelena* 1611 [Jsv K 1601–1615: 115v]. Atkreiptina, kad XVI a. pirmaisiais dešimtmečiais Josvainių par. knygose asmenys dažniausiai užrašomi vardais, o Gradauskų giminė turbūt socialiai ir ekonomiškai išsiskyrusi iš kitų, nes užrašoma dvinariais asmenvardžiais. Josvainių par., ypač Lipliūnuose, Gradauskų būta ir XVIII a. Tikriausiai tų pačių kilmingųjų Gradauskų atšakų gyventa Josvainių ir Dotnuvos par. Pagal Dotnuvos bažnyčios metrikų knygas (nuo 1693 m.), kelis paskutinius amžius Gradovskių gausiau gyventa Mociūnų k., Ruoščių ir Urnėžių bajorkaimiuose. XVIII a. pirm. pusėje vedybomis Gradovskiai giminiavosi su kilmingaisiais Dapkevičiais, Lapinskais, Stravinskais, Tauginais, Rastauskais, Rachlevičiais (ši pvd. iki šiol žinoma Dotnuvos krašte), valstybės tarnautojais Slavočinskiais. Gradauskų giminėje pastebimi per amžius pasikartojantys vardai: Adomas, Andrius, Augustinas, Jonas, Jurgis... Gradauskų dar gyventa XX a. pr. Valučių k.; *Gradovčizna* dvaras Josvainių par.

[348] *Baptiżaui Infantem Casimirus Iacobi et Annæ Prus CCLL de Węcgola* 1693 [Dt K 1693–1764: 6]; *Nicolaus Pruſaytis cu‘ Magdalena Tylunaycia de Wencgole:* 1697: 27; *Nicolaus Pruſas et Anna Matarakaycia Prusowa <...> Omn‘ de Wencgole. nb* 1698: 30; *Bartholome‘ Pruskis cu‘ Elisabeth Matuſiowa o‘es de SzłaPaberzie* 1700: 40v; *Nicola **Ruſ**aytis cu‘ Dorothea Kaſimierowa Mikołocowna o‘es de Węzgole* 1701: 49; *Anna Pruſowa de Wędzgolis* 1706: 102.

[349] *Пуснинесъ, нива въ урочище Будветахъ [išsp Вудветахъ], въ Рощен. поле, имения Липлюнъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 265).

[350] *Реклишки, нива урочищемъ въ Рощенскомъ поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 270).

[351] *na Grunta ... w polu Roszczach Kiebowiczach leżące Uroczyszczem nazwane, edne Rewosci, 2qci paszylis, pod gaiem; 3cie Karczupis; 4ta Nad Jawgiela; 5tą nad Szaltynies* 1643 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18).

[352] *Раминя река чр. поле Рощи* 1582 (Спрогис 1888: 4); *Раминя ручаи чр. поле Рощи* 1585 (Спрогис 1888: 36); *Рамина/Рамена ручей* 1598 (Спрогис 1888: 25); *Раминя, река въ Велен. в., чр. поле Рощи; Роминисъ, „ручай“ чр. поле Рощи; Рамина или Рамена, ручей* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 269).

[353] *Скроблины, сеножать въ Погайсрупе, Велен. в., надъ речками Явгилею и Гайсрупею* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 293); *Явгиля, чр. поле Урнежойти, сеножати Доржины, Скроблины и Погайсрупъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 347).

Eismilga, *Eismilgis, *Esmilga, *Gesmilgis, *Išmilga[354], tikriausiai tai ***Smilga*** up.; ide. **eis-* „smarkiai, stipriai, greitai judinti; skatinti, raginti, varyti“[355]. Dėl senųjų raštų dėmens *ei, eis*: galbūt dvikamienis upėvardis, kurio pirm. dėmuo sietinas su. lie. *eĩti; eisà, eĩsą* „eisena“, *eislùs* „mėgstantis daug vaikščioti; kuris greitais eina“, pr. *eisei* „eiti“, – t. y. *„greitai tekanti“ Smilga*. Galima formos **Eismilga* rekonstrukcija: *Eismilga* > *Aismilga* (*ei* > *ai*); *Asmìlgis* – galbūt iš lie. priel. *až-, ažu-* „už“ ir *Smìlga* up., t. y. vt., esanti *už Smilgos* (priebalsių asimiliacija: *Asmilgis* < *Assmilgis* < *Ašsmilgis* < *Ažsmilgis* < *Ažusmilgis*); plg. *Smìlga, Smilgỹs, Smìlgė, Smilgáitė, Smilgaĩtė, *Eismilga, *Eismilgis* up., Nevėžio deš. int. Krk, Kdn; *Smilgáitė, Smilgaĩtė* up. Krk, taip vadinama Smilga Krakėse; *Asmìlgis, *Aismilgis, Smilgáitis, Smilgaitė, Smìlgis, Smilgys* upl., Smilgos deš. int. Jsv, Pjs; **Eismilgis* šienaujama pv., ln. Krk, Galniai, **Paeismilgis* šienaujama pv., ln. Krk, Galniai; plg. avd. *Petr' Smiłga Iuvenis de Iodźie Paræciæ Eyragolensi* 1753 [Jsv S 1741–1783: 14]

****Gaismilgis*** up. Dt, Lipliūnų dv.[356]; lie. *gaĩsas, gaisà* „šviesa, pašvaistė; *tai, kas šviečia“, ide. „šviesti, spindėti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=605&zymeti=496); lie. *gaistrà* „gaisras“, *gaistrė́ti* „šviesti, spindėti, gaisruoti“, *gaistrinis* „smarkus, sūkurinis vėjas“, *gaisrùs* „šviesiai raudonas“, *gaĩsas, gaisà* „pašvaistė“; plg. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Gaidžio upelis* upl. Degimų k.

****Gaismilgiškiai*** galudvaris (užusienis) Krk, tikriausiai prie Pašušvio[357]

****Staniškė*** (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai[358]

****Šaltinis*** vandens telkinys, upl.? Dt, Ruoščių, Kėbonių k.[359]

****Antšaltinis, *Atšaltinis*** (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[360]

---

[354] *Гайструпъ, Гейструпя, Гайспя, на границе между именіями Ясвойнями и Рощами, „речка Гайструпъ у Ишмильгу речку упала“* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 65); *Есмильгисъ, на границе именій Ясвойнь и Рощъ, „речка Кгайструпищъ и Ишмилькгу упала“; Гесмильгисъ, въ поле Рощахъ; Ейсмильгисъ; возле нивы Шил**ил**елисъ, въ томъ же поле; чр. Рощен. поле; Есмильгисъ, возле нивъ Атшольтино, въ поле Липнюнахъ, Велен. в.; возле нивы Тамашишки; возле нивъ Біютишкеъ и Минке, въ им. Липнюнахъ, въ Рощен. поле* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 110); *Ейсмильгисъ, река въ Ясвон. в., чр. им. Худаково; Есмильга* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 110); *Рощи, поле-им. въ Велен. в., надъ р. Раминею; Рощенское поле; дворецъ, надъ реч. Ейсмильгою, близь города Кейданъ; поле, чр. него ручай Роминисъ; на границе его съ им. Ясвойнями – речки Есмильгисъ и Гайсрупъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 280); *z Uczęstnikami Liplunskiemi miany, opodział gruntu w polu Liplunskim w Zmudz: Xtt'min w ptt'iu Wielon: leżącego od Grunta Staroscinskiego Iaswoynskiego ... oznaczący na Gaystrupiu Karklinie y Esmilgia Jozefa Jliaszewicza* 1600 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 17); *za rzeką Eysmilgą, za Eysmilgą [Miasto Kieydany]* 1604 Kdn (LV: 21, 22, 23); *ulica nad Eysmilgą [Miasto Kieydany]* 1604 Kdn (LV: 22); *na rieczkach Eismilgis* 1611, *Eyss-Smilga* 1648 (Tijūnaitis Kdn 1954); *Ulïca nad eÿſmilgą prawą ſtrona do dworu ÿdąc od rzeki niewiazÿ Hanna Kunigielowna* 1604 Kdn (Ragauskaitė 2015: 73); *Ogrodÿ nad Eÿsmilgą ÿ Gumna Adamowa Mikβewiczowa* 1624 Kdn (Ragauskaitė 2015: 73).

[355] Ernstas Frenkelis, *Baltų kalbos*, Vilnius: Mintis, 1969: 113.

[356] *Акмене нива в поле Рощах, им. Липнюн, Велен. в., возле реч. Гайсмильгис* 1599 m. (Būga III: 370; DD 2012: 26); *Гейсмильгисъ, река, возле нивъ Акмене и Прудгине, въ поле Рощахъ, въ им. Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 69).

[357] *Геисмильгишки, застенокъ въ им. Новомъ Дворе, Ясвон. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 69).

[358] *Станишка, нива въ Рощен. поле, возле ручья Геневы* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 298).

[359] *na Grunta ... w polu Roszczach Kiebowiczach leżące Uroczyszczem nazwane, edne Rewosci, 2qci paszylis, pod gaiem; 3cie Karczupis; 4ta Nad Jawgieła; 5tą nad Szaltynies* 1643 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18).

[360] *Есмильгисъ, возле нивъ Атшольтино, въ поле Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 110).

Šilelis, *Šilalis (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai, netoli **Eismilgos* upl. ir **Trikojo* arimo[361]; plg. *de Szily* 1722 [Dt K 1693–1764: 192v]; lie. *šilas; šilià* „raistas, durpinė žemė; šilas“; XVII a. pab.–XVIII a. pirm. pusės bendrašaknės Dtnuvos ap. pvd. *Šilaitis, Šilanskas, Šileika, Šilinis, Šilinskis*[362]; plg. **Šilė* dr. Kdn, Babėnų ap. dr. XVI a. pab.–XVII a. pr. (Lebedys 1963: 60)

****Pašilės, *Pašilis*** (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai, Kėbonių k.[363]

****Pasisėjęs Antšilis, *Pasisėjęs Antšiloji*** (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[364]; lie. *antšilė*

****Tamošiškiai, *Tamašiškiai*** (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[365]; avd. *Tamõšius*; plg. *Tamošiškis* ar. Až, Lenčių k., *Tamõšius, Tamošiukas* upl., Liedo deš. int. Jsv, Sviliai

****Traminės, *Trominės*** upl. Dt, Ruoščių dv., tikriausiai *Ruminės* intakas, prie *Deveniuškių* arimo[366]; galbūt **Ruminė* upl.

****Trikojis*** (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai[367]; gali būti trečioji žemės ploto dalis arba ilgoka išsišakojusi, atsišakojusi dalis?; plg. *Trainìnė* pv., dab. dr. Krk, *Treigỹnė* pv. Pbrž, *Lapskójis* up., Šušvės deš. int. Kdn, Jsv, Knn, *Sauskójai* k. Prnv, *Šarkakojis* upl. Knn, Bajėnai, *Gaĩdžio kója* up., Vikšrupio kair. int. Jsv

---

[361] *Шилелисъ, нива въ Рощен. поле, Велен. в., близь р. Ейсмильги и нивы Трикоисъ; Шилалисъ, въ Липнюнахъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 333); *въ поле Рощахъ; Ейсмильгисъ; возле нивы Шил**ил**елисъ, въ томъ же поле* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 110).

[362] *Joannes Swietorzecky ex patre Adami ex Matre Marina patrini Jacobus kobilinſky Adamus Silanſky* 1603 [Jsv K 1601–1615: 13]; *cu' Annæ Szyłanska de Raciuny* 1694 [Dt K 1693–1764: 7]; *cu' Annæ Szyłanska de Raciuny* 1694: 7; *Szylanski de Roſcze* 1699: 35; *Żophia Szylanska de Roscze* 1700: 42; *Iacob' Szyłanski de Roscze* 1700: 44; *Iacob' Szylanski <...> o'es de Ramance* 1701: 49; *de Rozewicze Ll Iokob' Szylanski <...> de Supra* 1701: 50v; *Stephan' Iacob' Szylanski <...> o's de Roſcze* 1701: 51; *Iacob' Szylanski* 1701: 70; *Iacobus Szyłanſki <...> Roscis Piepolewicze* 1706: 98; *Contraxerunt Matrimo' Petrus Kiebelewicz de Roscze cu' Catharina Szylanskowiczowna de Piepaliewicz* 1696 [Dt J 1693–1701: 60]; *Baptiſata est Sophia Parentis Petri Kiebelewicz matris Catharinæ Szyłanſka <...> roſcis* 1706 [Dt K 1693–1764: 97v]; *cu' Anna Szyłeykaycia Woydatanis* 1708: 136; *cu' Anna Szyłanſka De Babynſkych Kropile* 1728: 110; *Kaſymiræ Szyłanſki <...> De Boguszyszki* 1728: l. 111v; *Baptiſata est Hedvigis Patris Michaelis Szylinſki Matris Mariannæ <...> d. Woydatance* 1735: 129v; *Samuel Szylinis <...> Omnes de Szłapaberzys* 1748: 224v; *Andreas Szyłaytis <...> de Villa Montwidow* 1749: 232v; *cum Magdalena Szylanskienie <...> de Aula Syrutiszki* 1752: 253; *Casimirus Szylinis <...> omnes de Rure Berźe* 1752: 255; *cum Magdalena Szylinienie omnes de Szłapaberze* 1762: 369v; *Baptizatus est Casimirus Filius Casimiri Szylinis et Constantiæ Pawławskayćie <...> omnes de Szłapaberze* 1762: 383v; *Baptisat' est Infans N'ne Mathias L: Thri Patris Casimiri Szylinis et Conjugis ej' Constantiæ de Szłapoberziow* 1764: 394v; *GD: Ioannes Szyłanski Organariy Cojudanea'* 1753 [Jsv K 1738–1761: 99]; *Jacobo Szyłanski <...> de Kibowicze* 1702 [Dt S 1701–1760: 2]; *Iacoby Szyłanski de Piepolewicze.* 1710: 12v; *Nobilis Dny Raphaèl szyłanski de Parochia Kaiadunensi* 1712: 19v; *Cum GD Anna Szyłanska de Roszcze* 1743: 43v; *D'ny Casimirus Szyłanski* 1736: 36v; *G.D. Ioannes Szylanski* 1743: 44.

[363] *Пашилесъ, нива (на 1/2 боч. ж. с.) въ поле Рощахъ* XVI a. antr. pusė Спрогис 1888: 225; *na Niwy dwie w polu Roszczach w Ziemi Zmudz: w pttiu Wielon: leżących uroczyszczem nazywaiących się Jedna Weju Gałas palaukies, drugu paszyles* 1599 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 16); *na Grunta ... w polu Roszczach Kiebowiczach leżące Uroczyszczem nazwane, edne Rewosci, 2qci paszylis, pod gaiem; 3cie Karczupis; 4ta Nad Jawgieła; 5tą nad Szaltynies* 1643 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 18).

[364] *Пасисеесъ Антшилая, нива въ Рощен. поле, въ Липнюнахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 223).

[365] *Есмильгисъ, восле нивы Тамашишки* XVI a. antr. pusė (1888: 110).

[366] *Девенюшки, грунтъ надъ „ручаемъ“ Трominесъ, въ Рощен. поле, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 92); *Рощи, поле-им. въ Велен. в., надъ р. Раминею; поле, чр. него ручай Роминисъ; въ немъ ручай Трominесъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 280).

[367] *Шилелисъ, нива въ Рощен. поле, Велен. в., близь р. Ейсмильги и нивы Трикоисъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 333).

Ubikaičiai vt. Dt, Ruoščiai[368]; plg. **Ubikiai* plv., k. Dt, prie Mociūnų k. nuo 1694 m., **Ubikiai, *Ubikaičiai* drv. Apt nuo 1642 m.

Vejų galo palaukės (užsėtas) l., dr., ar. Dt, istoriniame Ruoščių lauke, Kėbonių k., netoli **Pašilės* arimo[369]. Galbūt iš kito vv. – **Vejų galas, *Vejų galai*, t. y. ganyklų, esančių tarp retų medžių, galas; pastarasis pavadinimas kilęs iš **Vejos*; plg. *Veja* up. Dt, į š. nuo Bokštų k. (Ž 2003), *Vejos pieva* pv. Krk, Pušyno miško r. (Girininkijos 1983: Pšš grn., 14 masyvas); plg. pvd. *Georgius Weialis De Kieydany* 1658 [Jsv S 1643–1673: 36]; lie. *vejà* „jauna žolė; pievelė; pieva; velėna; ganyklos [tarp retų medžių]“, la. *vejuôt* „pjauti nedidelę žolę“, pr. *wayos* „pieva, lanka“. Lie. *véjas*, balt.-sl. „pūsti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=2597&zymeti=2290)

Antvejos, *Antvejus šienaujama pv., ln. Dt, Jaugilos dv.[370]

Vištupis, Vištupỹs, *Pocišė upl., Smilgos kair. int. Dt, Urnėžių, Ruminių, Krapilų, Bartkūniškių k.[371]; *up. Vištupis* Smilgos int., per Ruminių žemes, teka beveik lygiagrečiai su Dotnuvos keliu, įteka ties Kropilais (Ž 1982 Vilainių ūkis); gali žymėti menkos vertės ar beverčius daiktus, asmenis, vietas. Sudurtinis hidronimas, *vištà* (Vanagas 1970: 230); lie. *vištà* „naminis paukštis, laikomas kiaušiniams ir mėsai“, *vìsti* „daugintis, veistis“, *veĩsti* „auginti, dauginti (augalus, gyvulius, paukščius); plėsti, dauginti giminę“, *veĩkti* „imtis kokių veiksmų, darbų, daryti“, *vaĩsius* „kūdikis, vaikas; derėjimas, branda, derlius; veislė“, *vaĩkas* „palikuonis; berniukas, sūnus“, *viksvà* „daugiametė žolė; balų žolė aštriais ilgais lapais“; ide. „daigas, užuomazga, atauga, atžala; daugėti, daugintis, auginti, būti; sprogti, skleistis“; plg. *Vištakulnis* pv. Trs, *Vištakùltis* pv., gn., drp., klm. Trs, *Vištynas* pastatas D***Žegždriai*** drv. Dt, tarp Bogušiškių ir Ruoščių k.[372]

Macgalių k. [užr. Madzgaliai] 1935 m.

Graužų bala, surašytojo ***Degimai***, b. Madzgalių k., baltžemis, 40 x 8 m, apie 2 km atstumo nuo Madzgalių k., Švilpausko Vinco žemėje; „Degimai. Vardą gavo nuo to, kad seniau čia buvo miškas, kuris sudegė“

---

[368] *grunta w Roszczach ... z drugiey Strony w Ubikacyi* 1571 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22); *na grunt ... Montwiliszki zwany w pola Roszczach rzeka Smilgą y nad Ruczajem Wisztupiem aż do Grunta Pana Bousza i miedzę, Koncem p Ruczay Wisztupia leżący y do puł rzeki Smilhi z dalszym ograniczeniem y Ubikacyą* 1647 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22); *Gruntow ... Zasciankow imienicza Montwiłan z Ubikacyą* 1719 l. 14; *Gruntow Imienicza Montwiłan z Ubikacyą* 1728 l. 14, Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092).

[369] *na Niwy dwie w polu Roszczach w Ziemi Zmudz: w pttiu Wielon: leżących uroczyszczem nazywaiących się Jedna **Weju Galas palaukies**, drugu paszyles* 1599 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 16); *Вею галаи палавкесъ, нива въ поле Рощахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 46).

[370] *Антвеюсъ, сеножать въ им. Явгиляхъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 6).

[371] *na grunt ... Montwiliszki zwany w pola Roszczach rzeka Smilgą y nad Ruczajem Wisztupiem aż do Grunta Pana Bousza i miedzę, Koncem p Ruczay Wisztupia leżący y do puł rzeki Smilhi z dalszym ograniczeniem y Ubikacyą* 1647 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092 l. 22); *nad Wisztupiem alias Pociczem leżącą* 1787 l. 25 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092).

[372] *na Bohuszyszki alias Roszcze y tamże na grunt Żogzdry* 1766 l. 24; *na gruntu w Kropiłach Użgoy przezwany Uroczyszczem Żegżdry* 1781 l. 25 Kdn dv. 1820 (http://www.atmintis.mb.vu.lt/en/collections/VUB01_000399092).

Gráužų balà, Gráužių balẽ, Degimai b. Knn, Macgalių k.

Klampynė upl. Madzgalių k., teka per Madzgalių k. balas, įteka į Šušvę v. pusėje, teka tik smarkiai palijus, o vasarą išdžiūsta

Klampynė Klampãbalė upl. Knn, Šušvės int. Jsv, Macgalių k.; *Klampãbalė, Klampỹnė* up., Šušvės int. Jsv (Vanagas 1970: 38, 251; LHEŽ 1981: 159); plg. *Klam̃pabalis, Klampabalỹs, Klampỹnė* pv. Jsv (LHEŽ 1981: 159), „*Klámpabalis* – loma, augo ąžuolai“ Macgalių k. (Kišonaitė 2019); sudurtinis hidronimas, iš *klampùs, balà* (Vanagas 1970: 251).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Klampỹnės* klampi gn. Josvainių mstl.

Madzgaliai k., ž. lygi, apie 20 sodybų, 1932 m. išsiskirstė į viensėdžius; „Madzgalių kaimas ėjo baudžiavą Josvainių klebonui[373]“

Macgaliaĩ, **Mačiagaliai*, **Mačigaliai, *Matogaliai, Madzgaliai, *Mozgaliai, *Mackaimis, *Matkaimis, Rizdika* k. Knn[374], dvi gyvenvietės[375]? Juodkaimiai (senoji šio oikonimo forma nuo XVI a. pab. – **Jotkaičiai, *Juodkaičiai*) ir Macgaliai – buv. Josvainių bažnyčios žemės. Ankstesnės Macgalių pavadinimo formos XVI a. pab. – **Mackaimis, *Matkaimis*, dar XVII a. pr. negausiai vartotos paraleliai su įsivyravusiu nauju antruoju dėmeniu *gal-*[376]. *Macgaliai* Josvainių bažnyčios metrikose randami nuo 1602 m. daugmaž iki XVII a. vid. dūrinio lytys užrašomos su jungiamąja balse *ia* tarp dėmenų **Mačiagaliai* (retsykiais **Mačigaliai, *Matogaliai*), po to kelis dešimtmečius ir su jungiamąja balse, ir be jos, o daugmaž nuo 1687 m. – jau dėsningai be jungiamosios balsės[377].

[373] Plg. avd. *Matris Annæ Plebanskayćie de Plaktynie* 1761 [Jsv K 1761–1779: 3].

[374] *Mozgole* 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1006); *Мозголе деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Модзголе* дер. Jsv, 132 gyv., 2 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 36); *Madzgalių* k. (VGS 1923 Jsv); *Madzgalių km.* Jsv vls. (1942 LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Madzgalių* k. (LATS 1959 Knn).

[375] *Macgaliaĩ* (3[b]) k. (LATSŽ 1974 Jsv), *Macgaliaĩ* (3[b]) k. (LATSŽ 1974 Knn) – dalis – Jsv, dalis – Knn); *Macgaliaĩ* (3[b]) k. RC 2014 Jsv (dvi gyvenvietės Jsv ap.).

[376] 1590 m. Josvainių bažnyčiai paskirti du kaimai; 1593 m. Zigmantui Vazai tvirtinant tą fundaciją, šie kaimai įvardinti kaip *Jodkaicie* [Juodkaimiai?] ir *Mackamie* [Maconiai ar Macgaliai?] (Juzumas 1899: 1008), pagal knygos parengėjų pastabą; *et alteram Mackamie nuncupatam; villae Mackaymie* 1593 (Codex I: 552); rengėjų identifikuota kaip *Maconiai*, bet tai *Mackaimis*; plg. įrašus: *E Dorotea Iacobi et Luciæ de Vrniaʒij. P. Matias de Motkay**n**ie et Orfula de Vrniaʒj* 1604? [Jsv K 1601–1615: 2]; *de matkaými* 1621: 32 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); *et villam Iodkaycie, <...> Mackaymie* [?] *alteram* 1648 Jsv (ŽVV 1611–1651: 328). *Villa dicta Mozgole* Jsv bažnyčios nuosavybė (*Josvainių bažnyčios inventorius, 1772 m.*, Josvainių bažnyčios archyvas).

[377] *De macʒiegale* 1602 [Jsv K 1601–1615: 22]; *de Macʒogale* 1603: 13; *Demacʒegale* 1603: 14v; *de matogale* 1604?: 4; *de macʒegale* 1604: 26v; *de macʒigale* 1606: 23; *xsmacʒiagala, xsmacʒiegale* 1606: 23v; ***is*** *macʒiegole, de macʒagole* 1607: 24v; *de macegole* 1632 [Jsv K 1632–1635: 1v]; *ex macogole* 1632: 6v; *de Macgolis* 1642 [Jsv K 1637–1643: 54v]; *de Mocagole* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *de Macagole* 1645 [Jsv S 1643–1673: 4, 5]; 1646: 6; *de Macgola* 1673 [Jsv S 1643–1673: 77]; *de Macegole* 1673 [Jsv K 1673–1688: 2v]; *de macgole* 1673 [Jsv K 1673–1688: 6]; 1674: 14v, 17; 1678: 44v; *de macgole* 1680 [Jsv S 1673–1712: 27]; *de Modzgolis* 1684 [Jsv K 1673–1688: 112v]; *de Mocogole* 1687 [Jsv K 1673–1688: 138v]; *de Macgole* 1688 [Jsv K 1688–1698: 3]; *de Mocgole* 1689 [Jsv K 1688–1698: 13]; 1690: 14v, 17; 1692: 30; *de pago Eccleysiastico Mozgole* 1699 [Jsv K 1699–1711: 2]; *de Mozgole* 1700: 19; *de Mozgole* 1703 [Jsv S 1673–1712: 94]; *de Mozgole* 1709 [Jsv M 1701–1719: 14]; *de Mozgole* 1741 [Jsv S 1741–1783: 1]; *de Mozgole* 1747 [Jsv K 1738–1761: 63]; 1753: 101; 1757: 134v; *de Mozgole villa Plebanali* 1746: 58v; 1750: 74; 1751: 80; *de Iurisdictione Plebanali* 1748 [Jsv M 1738–1783: 9v]; 1750: 11, 12; *De villa plebanali Mozgole* 1750: 11; *De Mozgole villa Plebanali* 1752 [Jsv K 1738–1761: 88v]; *de Villa Mozgole* 1755: 117; 1756: 126; *De Villa Plebanali Dicta Mozgole* 1756: 17; *De villa Ecclesiæ Iasvoynen' Mozgole* 1756: 123v; *De Villa Mozgole Subdit' Ecclesiæ Iasvoynen'* 1757 [Jsv M 1738–1783: 19]; *de Villu Mazgole* 1788 [Bsg S 1774–1802: 33v]. *de Macagaliow* 1660: 44 (http://www.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Júodkaimis* k.

Vìkšrupė upl. Madzgalių k., teka Madzgalių k. lauke, įteka į Šušvę, auga daug vikšrų

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vikšrùpis* upl. Degimų k., *Vikšrupis* upl. Mikailiškio-Pavikšrupio vs.

Žr. *Vikšrupis* upl., Šušvės int. Knn.

Žalia girelė dr. Madzgalių k., baltžemis, apie ½ ha, 50 m ilgio, nuo *Graužų balos* į p.

„***Beržytė*** – pieva Macgaliuose, gal i ravą tei vadino. Augo beržai“, Macgalių k. (Kišonaitė 2019); žr. ***Beržytė, Beržytės, Beržyčių upelis, Lapskójis*** upl., Šušvės deš. int., b. Knn.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržytė* jaunas mš. Gerulaičių k.

„***Bleikas [Blekai]*** – laukas pri Šušvės *Rizdikoje*“, Macgalių k. (Kišonaitė 2019).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Bliekas [Blėkas]* ar. ž. Josvainių mstl.

Macgalių mìškas mš. Knn, *Macgalių mš.* Kdn ur., Jsv grn. (LMV 1994: 132).

„Šlaitas Brazausko kulionijoj buvo ***Pridotkai***, nuo Josvainių pusės – ***Pridotkėliai*“**, Macgalių k. (Kišonaitė 2019).

„***Senošušvis*** – bala Šušvy“, Macgalių k. (Kišonaitė 2019).

„***Telėtnikas*** – upelis skersai kulionijos, numelioruotas“, Macgalių k. (Kišonaitė 2019).

„Gali būt, kad Macgalių kapai buvo Staško Broniaus sodyboj, rado daug kaulų, tę lyg kalniukas toks“, Macgalių k. (Kišonaitė 2019).

Maleikonių k. [užr. Malaikoniai] 1935 m.

Maleikóniai, *Malaikoniai, Meleikoniai, *Mileikoniai*? k., bajork. Knn[378], Kampų teritorijos dalis; XVII a. pab.–XVIII a. buvo užrašyti sudėtiniai ir sinoniminiai pavadinimai *Kampai Maleikoniai, Maleikoniai Kampai, Kampai arba Maleikoniai*[379]. Josvainių bažnyčios metrikose k. randamas

epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2). *de Villa Moźgoyle <...> Par' Jasvoynensis* 1802: 35 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10). *do wsi Mongol należącej do plebanii jaswoynskiey* (šio vv. rašyba neaiški, gali būti ir *Morgol* ar *Mozgol*; neidentifikuotas kaimas) 1791 (Zigmantas Kiaupa, *Rankraštinės įvairenybės iš praeities 2–3 // Lietuvos istorijos metraštis 2012/1*, Vilnius, 2013, p. 141); išties tapatintina su *Macgaliai*.

[378] *Малайконе деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Малайковичи* дер. Jsv, 130 gyv., 5 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 33); *Malaikonių* k. (VGS 1923 Jsv); *Malaikonių k.*, vandens malūnas (Kolupaila 1938: 195); *Malaikonių km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Malaikonių* k. (LATS 1959 Knn); *Maleikóniai* (1) k. (LATSŽ 1974 Knn); *Maleikóniai* (1) k. (RC 2014 Jsv).

[379] *P[an]. Kazimierz Kutkiewicz z Kompów Melejkowiczów, Powiat wilkiski* Rejestry 1690: 35; *z Kompów Melejkowicz* (Rejestry 1690: 36); *illegitimi thori <...> Patris GD'ni Ladislaj Eygierd uxorati de Kompy Meleykowicze* 1743 [Jsv K 1738–1761: 41]; *de Kompy Meleykowicze* 1745: 48; *De Kompy Małaykowicze* 1752 [Jsv S 1741–1783: 12]; *De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Klementy <...> De Kompy Małaykowicze <...> De Kompy Maciejuny <...> De Kompy Kondratowicze* 1755: 18; *De Małaykowicze Kompy <...> De Kompy Kondratowicze* 1757: 21; *de Kompy, alias Mełaykowicze <...> de Kompy, alias Kondratowicze* 1775: 73; *de Małeykowicze, alias de Territorio Kompy* 1776 [Jsv K 1761–1779: 124]; *de Territorio Kompy, alias Małeykowicze <...> MD Antonius Iatowtt Subcenturio Palatinatus Trocenſis de Aula Jafvoynenſi* 1776: 128v; *de teritorio Kompy alias Małeykowicze* 1780 [Jsv K 1779–1792: 13v]; *de Teritorio Meleykowicze alias Kompy* 1783: 41; *de Teritorio Kompy alias Meleykowicze* 1785: 59v; *de Teritorio maleykowicze alias Kompy <...> omnes de Kompy* 1799 [Jsv K 1793–1804: 92].

Maleikonių malūnas, apie 2010 m. Fotografavo Šarūnė Ramuckytė. Iš Juditos Kišonaitės archyvo

nuo 1685 m.[380] Senesnė forma *Meleikoniai*, iš avd. *Meleika*.

Babilòno kalnas kln. Malaikonių k., priemolis, pailgos išvaizdos, 20 m aukščio ir 60 m ilgio, pagal Šušvę, prie Kampų rubežiaus, dabar ar. dirva

Babilionas, Babilono kalnas kln. Jsv (LVŽ I 2008: 285); gal asociatyviai sietina su miesto vardu *Babilònas* arba avd. *Babilius*, lie. *bãbilas* „storulis“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Degimaĩ pv. Malaikonių k., priemolis, 7 ha, prie Graužių ganyklos

XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Degimaĩ* pelkėtos pv. Degimų k.

Degsnẽs ar. dr. Malaikonių k., juodžemis su priemoliu, 15 ha, miške nuo Kampų pusės; „Kadaise miškas buvo užsidegęs, nuo ko ir pavadinimas tapo“

Dielbala b. Malaikonių k., apskrita, 1 ha, vidury ganyklų nuo Kampų pusės

Diẽlbalė b. Jsv (LVŽ II 2014: 262).

Galė Blaksnių ariama Malaikonių k.

Plg. *Blaksniaĩ* krm. Jsv (LVŽ I 2008: 508); lie. *blãkas* „lygus, plynas“,

380 *de Meleik**any*** 1685 [Jsv K 1673–1688: 115]; *z Malejkowiczów, Powiat wilkiski* Rejestry 1690: 35; *z Miłejkowicz* (Rejestry 1690: 35); *de Małaykowicze* 1757 [Jsv K 1738–1761: 136]; *[Powiat Wilki[j]ski] Okolica Mełaykowicze. JO. Iakub Eygird dym 1; Tamże JP. Maciey Turłay dym Dworny 1; Tamże JP. Benedykt Eygird dym 1; Tamże JP. Ierzy Montwiłł dym 1; Tamże JP. Ierzy Kielczewſki dym 1* (Taryfa 1775: 53); *de Małaykowicze Parochiæ Jaswoynensis* 1813 [Jsv K 1811–1820: 9]; *we Wsi Małeykowicze* 1828 [Jsv K 1828–1834: 13].

blakstíena „akies vokas, akies voko plaukas“, *blakséti* „mirksėti“ (Sabaliauskas 1990: 142); gal tarmiškai *bluksnių* „gluosnių“ (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Bliekas* ar. ž. Josvainių mstl.

Garo malūnas Kazlovo ruso malūnas Malaikonių k., pagrindas cemento, o viršus medžio, prie Panevėžiuko vieškelio; perėjūnas vokietis Malkis, statydamas malūną, visą kaimą skolon įklampino; „Vokietis Hugo Malkis 1931 m. neturėdamas nei skatiko pastatė 3 aukštų malūnui pastatą. Lėšas skolino nuo kaimo ūkininkų ir ėmė žiruotus vekselius. Tuo visą kaimą įklampino į virš 30.000 litų skolos. Kai kuriems ūkininkams teks už skolas parduoti ūkius“

XX a. 4 dešimtm. Maleikonių k. – *Vandens malūnas* vandens malūnas Pacausko.

Grinčupỹs [Grinčiupỹs] upl. Malaikonių k., 6 m pločio, įteka į Šušvę netoli malūno, pavasarį žiotis labai patvinsta, vasarą išdžiūsta

Grinčiupỹs, Grinčupỹs Grinčiupis upl., Šušvės deš. int. Jsv, Kunionių ir Jasnagurkos žemių riba[381]; sudurtinis hidronimas, *grinčià* „gryčia“ (Vanagas 1970: 236); abejotina, plg. lie. *grýnas* „tyras, doras“, *(at)grìnti* „atkeršyti, atsigauti“; galbūt vykusi priebalsių kaita, galbūt senoji forma *Grinčupys* < **Grintupys* < **Grindupys*. Plg. *Grindupỹs* up., Šušvės int. Grnk, sudurtinis hidronimas, *grindà, griñdas* „rąstų klota vieta; grindys“ (Vanagas 1970: 236). Lie. *grindà* „tilto grindis, stora lenta“, *grañdas* „tilto grindžiamas medis“, *gréndyti* „grandyti, skusti“, lie. *„nugrandyta, nuskusta, nurėžyta vieta“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=713&zymeti=668); plg. XVII a. pirm. pusės avd.[382]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Grinìška [Grinìškė]* pv. Batožų k., *Grinčupỹs* upl. Malaikonių k.; plg. su pvd. *Grinius, Grynius*.

Žr. *Grinčiupis* upl. Knn.

Kanapẽlės b. Malaikonių k., žema vt., dabar ariama, 1 ha, Lipinsko Antano žemėje

Kanapẽlis, Kanapẽlės b., ar. Knn, Maleikonių k.; *Kanapẽlis, Kanapẽlės* b. Knn (LHD 2008: 101, 111); plg. pvd. *Kanãpė, Kanãpis, Kanapénas, Kanapẽnis*, lie. *kanãpė* (Zinkevičius 2008: 520); lie. *kanapíena* „dirva, kurioje auga kanapės“, *kanopa* „naga“; pvd. *Kanapinskas*[383]; plg. *Kanapéna* k. Gčk, *Kanapíenė* pv. Tč, Taučiūnų dv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Siõželka II* pv. Šingalių k., „Čia pievos viduryje iškasta duobė, kuri pilna vandens, kanapėms merkti“.

Kaũnakelis ariama dr. Malaikonių k., Šilansko Vinco, Lipinsko Juozo ir Zabotkos Alekso žemėse; ėjęs kelias nuo Kėdainių pro Labūnavą

Kauprẽ [kln.] Malaikonių k., aukšta, sausa vt., ariama, 5 ha, daugiausia Ant.

381 *Grinčupis* Šušvio int., šis – Nevėžio (Kolupaila 1936: 16); *Grinčiupỹs* up., Šušvės int. Jsv (Vanagas 1970: 236); *Grinčiupỹs* up. Jsv (LHEŽ 1981: 123); *Grinčiupis* upl. Knn, tarp Kunionių ir Jasnagurkos žemių (Kišonaitė 1995: 37, 39); *Grinčiupỹs* of., *Grinčupỹs* up. Jsv (LVŽ III 2018: 299).

382 *Michelis Grinczukowski <...> de Datnowo* 1635: 173 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1).

383 *Nicolaum Kanapinſki de villa Wendzgole Paræcianum Datnovien‘* 1816: 101 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1423/1/3).

Lipinsko, Kerzõs Juozo ir Vinco Grigaičio žemėje

Galbūt tai ir *Kauprė* gn. Knn, Bajėnų k. (Budrys 2001); lie. *kaũpras, kauprà, kaũprė, kauprẽlė* „kuprelė, guga, gunkšlė; iškilimas, kauburys, kalvelė“; iš lengvo iškylantis, išsikišęs, išsišoveęs, esantis aukštai; nedidelis kalnas; plg. *Kauprytis* aukštumėlė Jsv, Graužių k. (KG 1993-02-23: 3), *Grìgaro kauprẽ* kln. Jsv (LVŽ III 2018: 292), *Kaũpriai* pv., krm., mš., b., plk., drp., klnl. Ok, Trs, *Bérupio kauprà* klv. Prnv.

Žemėvardžiuose yra fiziografinis terminas *kauprė, kauprelė, kaupė*; XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kauprẽ* gn. Plaktinių k., *Dziko kauprẽ* klnl. Degimų k., *Jakaičio kauprẽ* ar. ž. Josvainių mstl., *Pečiùko kauprẽ* sod. su daržu Juodkaimio k., *Raĩnio kaupė* pakiluma, ar. Ruseinių k.

Aprašant ryškesnius reljefo pakilimus, kartais pavartojamas žodis *kauprelė, kuprota* (plg. Josvainių krašto pvd. *Kuprỹs*); XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ažnõs daržas* pušimis apaugusi kauprelė ir *Beleĩkelio kalnẽlis* pakiluma, apsupta balų, Josvainių mstl., *Kapų̃ balẽ* gn., *Stanavìkos* kauprelė tarp balų ir krūmų bei *Kupstynė* ar., vietomis su kuprota pieva Šingalių k.

Kemsìnkelis kl. Malaikonių k., nuo kelto eina Paliepių dv. link

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kemsỹnė* ežeriukai Graužių k.

Klampynẽlės b., alksnynas Malaikonių k., 3 ha, daugiausia Kerzos Juozo ir Grigaičio Vinco žemėje

Klampynẽlė, Klampynẽlės b., mš. Knn, Maleikonių k.; *Klampynẽlė, Klampynẽlės* b. Jsv (LHD 2008: 97, 98).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls.e – *Klampỹnės* klampi gn. Josvainių mstl.

Lýsio gélda duobė Malaikonių k., pailga, vanduo, 15 x 20 m, Šilánsko Vinco žemėje

Lysas – Josvainių krašto XX a. 4 dešimtm. pvd.; plg. *Grisigélda* b. Jsv (LVŽ III 2018: 304), *Géldai* vs. Tb.

Lotadaržis ar. dr. Malaikonių k., juodžemis, keturkampios išvaizdos, 15 ha, ž. randasi nuo Jasnagurkos v.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daržẽlis* aplink krūmais apaugusi pakiluma Josvainių mstl.

Makarõ bala b. Malaikonių k., auga vandens žolės, 2 ha, prie Graužių ganyklų; „Seniau kaime gyveno ūkininkas Makaras. Jo vardu bala pavadinta“

Plg. *Mãkaro sódželka* b. Krk, Krakių vs. (Kurtinaitis 1965: 15), *Makaruvkos kaimas* prie Pėdžių k. 1931 m.[384]

Mařgų kūlỹs pv. Malaikonių k., ar. ir pv., 30 ha, į r. nuo Šilánsko Vinco sodybos, prie Nevėžio

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Margẽliai* Šušvės įkalnė, Angirių k.

Obelỹnė ar. dr. Malaikonių k., priemolis, stačiakampio išvaizdos, 20 ha, nuo Kampų pusės, prie vieškelio

Lie. *obelìs, obelẽ* „medis“, balt.-sl. **ābal-/*ābel-* „obelis“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=2669&zymeti=1598); lie. *obelìs* „obuolys“; plg. *Obelỹnė* b.

[384] *Pelėdnagiai*: [brėžiniai ir eksplikacijos 1912–1942 m.]: [byla] // Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Kėdainių žemėtvarkos skyriaus archyvas.

Ars, *Obelỹnė* b. Gdž, *Obelìs, Obelẽ* up., Nevėžio kair. int. Kdn, Pg, Št, Pld.

Peskỹnė Malaikonių k., prie Šušvės, kairiajame krante

Galbūt susiję *de Villa Peska, takze o Pesku* 1711 [Dt S 1701–1760: 17]; Kunioniuose kartais *pieskom* vadina smėlį (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

Petrinẽs pv., gn. Malaikonių k., lengva ž., 8 ha, miške nuo Kunionių pusės; „Pasakojama, kad Petrinėse seniau buvo koks tai Petras *susikuliečijęs*, nuo to ir vadinama *Petrinėmis*“

Po Liẽptais buvo lieptai per Šušvę piemenims Malaikonių k., Kerzõs Juozo, Žilinsko Antano žemėse

Iš lie. *liẽptai*, galbūt buvęs ir vietos pavadinimas *Liẽptai, Liẽptas*; lie. l*ìpti* „kibti, klijuotis; prilipti, prisikabinti“, *lipnùs, liẽptas, liptas* „lieptas“; plg. *Palieptẽ* b., drp. Trs, Užvermenio k., *Galalíeptai* b., krm. Št.

Porūsiaĩ neariama ž. Malaikonių k., molis ir žvyrius pakalnėje, 10 a, pakalnėje prie Šušvės; „Rūsius rudenį bulvėms visas kaimas darydavo“

Pridõtkai dr. Malaikonių k., Jako Juozo, Makovecko Jono ir Kazio ž.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pridõtkai* ar. ž. Juodkaimio k.

Raudó[n?]kalnis kln. Malaikonių k., deš. Šušvės krante, Jasnagurkos k. žemėje

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Raudónkalnis* ar. ž. Juodkaimio k.

Siaurẽs drb. ž. Malaikonių k., priesmėlis su žvyrium, 3 ha, prie pat Šušvės, už vandens malūno, seniau buvo valdoma Paliepių dvaro

„Laukas už Marozo (prie Šušvės) vadinosi *Siaurės*“ [Maleikoniai?]; pagal lokalizaciją tas pats laukas (Kišonaitė 2019).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Siauriùkės* ar. su pievomis Šingalių k.

Stankū́niškis kln. Malaikonių k., Žilinsko Antano žemėje

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Stankū́niškis, Stankūnỹ kalnas* kln. Paliepių dv.

Stungupỹs upl. Malaikonių k., 5 m pločio, Kampų pusėje įteka į Šušvę

Stungupỹs upl., Šušvės kair. int. Jsv[385]. Sudurtinis hidronimas, pirmasis sandas iš tikrinio daiktav., avd. *Stungis, Stungỹs* (Vanagas 1970: 244); plg. **Stungė, *Stangiai, *Stengiai, *Strengiai* gyv. vt. Jsv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls.– *Stengvė II* pv. Čiukiškių k.

Vandens malūnas vandens malūnas Pacausko, Malaikonių k., medinis, ant Šušvės kranto, pavasario potvyniai pylimą dažnai išardo

S. Kišonas: „Vadino tą Šušvės vietą *Po dumburiu*, ten buvo labai gilu, o kitoj pusėj visai iki kelių braidyk, tai rodo, kad buvo patvenkta. Buvo likę daug akmenų, ąžuolinių pastolių. Jau po karo buvo tik malūno griuvėsiai. Netoli, pasakoja, buvo ir plytinė ant kalno“ (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

XX a. 4 dešimtm. Maleikonių k. – *Garo malūnas* Kazlovo ruso malūnas.

Velė́klis Šušvės krantas Malaikonių k., Grigaičio Jono žemėje, važiuodavo kaimo moterys velėti drabužių

Lie. *velė́kla* „vieta, kur velėja“; plg. *Velė́kla* pv. Lbn ap., Puzaičių k., *Velẽklės* b. Srv.

Žigmanto alksnýtė pv. Malaikonių k., Šilansko Vinco žemėje

[385] *Stungupỹs* up., Šušvės kair. int. Jsv (Vanagas 1970: 244), *Stungupỹs* up. Jsv (LHEŽ 1981: 318).

Zigmantas – XX a. 4 dešimtm. Josvainių krašto pvd.; Kampų krašte šis avd. pastebėtas 1629 m.[386]; *Zygmantas, Zigmantaitis, Zigmantavičius* – gausu Josvainų ap. XVIII a.; *Zigmantavičius* – Kdn avd. nuo XVII a. pr.; plg. **Zigmantiškiai, Zigmantavičiai, Skruckiškiai* plv. Kdn.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Òlchupys* upl., tekąs į Šušvę per vieškelį, Angirių k.

Slampys upl. Knn *up. Slampys* Putnupio int.?, į p.-v. nuo Maleikonių (Ž 1982 Kunionių kol.).

Mikališkių-Pavikšrupio vs. [užr. Mikališkis-Pavikšrupys] 1935 m.

Kūliukai pv. Mikailiškio-Pavikšrupio vs., baltžemis, 6 ha, p. pusėje, dabar drb. ž.; žmonės rasdavo senovinius pinigus

Lie. *kulỹs* „įlanka, iškyšulys; užsisukimas, vingis“ (Karaliūnas 2015: 225); *kūlỹs* „storas ilginių šiaudų ryšulys; akmuo“; *kūlgrinda* „kūlių (akmenų) ir žemės slaptas vingiuotas vandenyje takas, kelias, brasta“; plg. „*Kulys* – įlenkimas, įlomis tarp kalno ir Šušvės, vėliau vadino *Kulikauskyne*“ [Maleikoniai?] (Kišonaitė 2019), *Kulynė* vt. Gčk, *Kulẽlė* rst. Pnvž, *Apskritakulỹs* mš. dalis Pld, *Kūlìtbala* Aisolio miško š. dalis Šlp, *Nekulà* up., Obelies kair. int.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls.– *Margẽliai* Šušvės įkalnė, Angirių k., *Mařgų kūlỹs* pv. Malaikonių k., *Grìnio kūlỹs* ar. ž. Juodkaimio k., *Martýno kūlỹs* sod. su daržu Juodkaimio k., *Kùlio galas* žvr. prie Šušvės Ruseinių k.

Žr. *Kulių kelias* kl. Knn.

Mikailiškis-Pavikšrupis vs., kalne, apie 20 ha, 4 sodybos

Mikãliškiai k., galudvaris (užusienis) Knn, randama dokumentuose XX a.[387] Iš avd. *Mýkolas*, lenk. *Michal*. Bendrašaknės pvd. XVII a. Josvainių krašte[388].

Pavikšrupỹs (3[4b]), **Pavinkšrupys* k., galudvaris (užusienis) Knn, dokumentuose minimas nuo XX a.[389] Iš *Vikšrupỹs* upl., Šušvės deš. int. Jsv.

Vikšrupis upl. Mikailiškio-Pavikšrupio vs., teka iš v. į r. į Šušvę, teka smarkiai palijus, auga daug vikšrų

*Vikšrupỹs, Vikšrupis, Vikšrùpis, *Vinkšrupys* upl., Šušvės deš. int. Jsv. Atkreipti dėmesį į XIX a. antr. pusės formą – *Wi**rk**szrupis* upl. Prnv, rengėjų neidentifikuota (Juzumas 1899: 1005); rekonstruotina kaip **Vinkšrupys*, nes

[386] *Baptizatus stanislaus et bartolomeus ex una matre parentimus zigmont stanislai deka'pu mater kristina deibi. leua'tes ioan'es augustinas deiasuonie cu' 3ofia sebestiani deka'pu altero krystoforus ualentini de kampu cu' gertrua felici dekampu* 1629 [Jsv K 1619–1632: 172].

[387] *Михалишки застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Mikališkių km.* Jsv vls. (1942 LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Mikališkiai* k., į š.-v. nuo Kunionių (Ž 1954); *Mikãliškiai* (1) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Mikališkių* k. (LATS 1959 Knn); *Mikališkiai* į p.-v. nuo Macgalių (Ž 1982 Josvainių kol.); *Mikãliškiai* (1) k. (RC 2014 Jsv).

[388] *Alberto Mikołaiewicz <...> de Daubary* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *Simon Mikołait' de Pilsupy* 1644: 2; *Georgi' Mikielewicz de Kieydan'* 1644: 2; *Mathias Mikałoiunas <...> omnes de Boiany.* 1644: 2; *Matthęus Mikałoiunas <...> de Ciukiszki* 1644: 2v; *cu' Sophia Mikołaiowna vidua relicta* 1644: 3; *Georgius Mikołait' de Swile* 1645: 4; *Ambrosius Mikołait' de Szyłgole <...> Christophorus Mikałoiunas <...> Macagole.* 1645: 4; *Casper Mikałoiunas de Kuniany* 1645: 4v; *Stephanus Mikałoiunas de Szyłgole* 1645: 5; *cu' Eduigi Mikałoiucia de Rusieynie* 1645: 5.

[389] *Повинщрупись застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Повинкщрупись* выс. Jsv, 14 gyv., 4 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 43); *Pavikšrupio* k. (VGS 1923 Jsv); *Pavikšrupio km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Pavikšrupio* k. (LATS 1959 Knn); *Pavikšrupỹs* (3[4b]) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Pavikšrupỹs* (3[4b]) k. (RC 2014 Jsv).

plg. oikonimo formas XX a. pr.: *Повиⷮшруписъ застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Повиⷮкшруписъ* выс. Jsv, 14 gyv., 4 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 43). *Vikšrupỹs, Vikšrùpis* upl., Šušvės int. (Kvedaravičienė 1980), *Vikšrupis* upl., Šušvės int. Knn, į p. nuo Macgalių k., skiria Macgalių ir Kunionių žemes, sakmės apie velnią, laumes (Kišonaitė 1995: 37, 39).

Sudurtinis hidronimas, *vìkšris* „viksva“ (ar *vìkšras*) (Vanagas 1970: 236); plg. pvd. *Vikšris, Vikšrỹs* (Zinkevičius 2008: 514); lie. v*ìkšras*, „meldas“, *vìkšris, vikšrius* „vikšrinių šeimos žiedinis drėgnų vietų augalas; viksva; balinis asiūklis; bet kokia prasta žolė“, *vìkšrė, vìkšris* „prastas pašaras“, *vikšrýnas, vikšrỹnė* „vikšrių priaugusi vieta“; vikšrių (meldų, viksvų) priaugusi upė; plg. *Vikšrupio skersiniai* l. Knn, *Vikšrỹnė* pv. Pjs, Ambraziūnų k. XIX a. antr. pusės hidronimo **Vinkšrupys* pirm. dėmuo sietinas su lie. *vìnkšra* „vinkšna, vinkšnas, vinkšnė, vinkšnis – guobinių šeimos medis; to medžio karna, luobas“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vikšrùpis* upl. Degimų k., *Vìkšrupė* upl. Madzgalių k., *Rãganupė* upl. Pilsupių k.

Kaip tautosakos pavyzdys LVA apraše pateikta mįslė-dialogas – *Kur bėgi, savikakli, (klausia vanduo) / Kas tau darbo, nususėli (atsako vikšra)*, – kuri tikriausiai iliustruoja Vikšrupio liaudies etimologiją. Užrašyta dar mįslė ir atsakymas: *Kunigo rankovė vyną geria (Dūminės pirkios kamino aukštinis)*.

Pavikšrupio botaninis zoologinis draustinis 107 ha, Jsv, Macgalių miške, prie Vikšrupio upl.

Mikytų k. [užr. Mikytai] 1935 m.

„Kaimas ėjo baudžiavą į Skindėriškių dvarą. Maro metu daug žmonių išmirė. Pasakoja, kad Bartkus Petras taip pat buvęs apmiręs, bet jo žmona Marijona, nuėjus į Skindėriškių dv., nupirkus gorčių spirito už 15 kap., parnešus, ištrynė numirėlį ir šis atsigavęs ilgai dar gyveno“; „Mikitų ir Užvarčių kaimai seniau buvo vienas kaimas ir vadinosi *Mikalojiškiai*“

Mikytai k. Pjs, prie Diksių k. *Mikytų* k. (VGS 1923 Jsv). Dokumentuose galbūt nuo 1738 m.[390] Plg. bendrašaknes XVII a. krašto pvd.[391]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Užvarčiaĩ* k.

Ąžuolýtė b. Mikitų k., apie 1 ha, Pilsupių k. v. pusėj, Šulčiaus Pr. ir Jasiukaičio žemės sklypuose; seniau buvus apaugus ąžuolais ir pušim; kartą užsidegus ir net tris savaites degė

Digỹnė b. Mikitų k., apie 3 ha, Kazlausko Vinco ir Jono Brazio žemės sklypuose; kadaise buvęs ežeras; ir dabar ta bala dar klampi, krūmais apaugusi

[390] *Wies Mikity y Dyksie* 1738: 40; *de villa Mikity* 1758: 27 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/6); *de Mikicie* 1754: 361; *de Mikity* 1754: 363 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *de Villa Mikiti* 1798: 10; *de Villa Mikiti Par' Crocensem* 1799: 22; *de Mikity* 1801: 30; *de Villa Mikity* 1805: 55 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10).

[391] *de Lipniujj cu' Crifto Mikitajcia de ibidi* 1627 [Jsv K 1619–1632: 140v]; *Christophorus Mikutha <...> o'es de Łabunowo* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; *Ioannes Mikiunas de Szylgole.* 1645 [Jsv S 1643–1673: 5]; *cu' Ioanne Mikaita <...> Omnes Pauperes de Hospitali Iasuonense* 1697 [Jsv K 1688–1698: 81].

Digỹnė, Dygỹnė b., už. (buv.) Pjs, Mikytų k.[392]; *Dygỹnė* b. Jsv (LHD 2008: 180); *Digỹnė* b. Jsv (LVŽ II 2014: 268). Tikriausiai susijusi gretimų žemių lokalizacija ir kilme vardas, plg. *Digỹnė* pv. Pjs, Diksių vs.[393]; plg. pvd. *Dìgas, Dỹgas*, lie. *digùs, dygùs* (Zinkevičius 2008: 593); lie. d*ýgti, díegti* „smeigti“, *dýgti* „pradėti augti“, *dỹkti* „tvirkti, pasileisti, dusti, trokšti, ilsti“, *dỹkas* „tuščias, nepripildytas“; avd. *Dỹkas*; plg. D*ìgbalis* b., plk., pv., upl. Gdž, *Dỹkalniai* (<**Dỹk-kalniai*) l. Jsv, lie. d*ỹkas* „tuščias, be nieko; laukinis, nekultivuotas“ (LVŽ II 2014: 270); avd. *Dikas* < *Benediktas*; plg. *Dykỹnė* ar. Kdn.

Paprūdỹs buvęs upl. Mikitų k., pasakoja[:] seniau ant to upelio buvęs malūnas ir nuo to malūno prūdo pavadintas *Paprūdys*

Paprūdys, Paprūdis upl., Šušvės int. Pjs, Mikytų, Užvarčių k.; *up. Paprūdis* Šušvės int., Užvarčių žemėje (Ž 1982 Pajieslio kol.).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Prũdas* grv. Josvainių mstl.

Spanguolýtė, taria ***Spangulýtė***, b. Mikitų k., Šulčiaus Pr. žemės sklype

Spanguolýtė b., plk. Pjs, Užvarčių, Pilsupių, Mikytų k., Ulbikio up. deš. krante[394]; lie. *spanguolė, spalgena*.

Pajuodbalių k. 1935 m.

Deksnỹs pelkėta pv. Pajuodbalių k., juodžemis, apie 2 ha, 1 km atstu į š. nuo Šingalių k.; priklauso Dzikams, gyv. Pažiemkelyje; „Seniau dažnai vasarą užsidegdavo išdžiūvusi žolė. Nuo to bala vardą gavusi“

Pajúodbalis, Pajuodbalys k., ž. lominga, pelkėta, 32 gyv., apie 1 km ilgio, apie 2 km atstu į š. nuo Josvainių mstl.; Josvainių mstl. mažažemiai-bobeliai; „Kaimo gyventojai gavo žemę prieš II lenkmetį. Žemę davė rusų caras. Baudžiavos nėjo. Didžiojo karo metu nenukentėjo“; „Miestelio mažažemiai-bobeliai gavę žemę blogesnėse pelkėtose vietose – balose“

Pajuodbalis k. Jsv[395]. Pagal kilmę sietina su keliais to paties regiono vardais *Pajuodbalis*, taip pat XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Juodbalỹs* lomingos pievos Degimų k., *Kasčiukỹnė, Juodbalỹs* ar. su pelkėtomis pievomis Pūstelninkų k.; plg. *Juodbalỹs, Kasčiukỹnė* ar., pv., plk. Lpl, Pūstelninkų k., *Juodbaliai* plk., pv. Dt, Valinavos k., *Júodbalis* up., Smilgos int. Dt, Valučių k.

Riẽznyčia tankus alksnynas Pajuodbalių k., juodžemis su moliu, žema vt., apie ½ ha, apie 40 m atstu į p. nuo *Rūselių*; dabar, išskirsčius į vienkiemius, tas alksnynas atiteko Sveikatai

Rūseliai drb. ž. Pajuodbalių k., smėlis, apie 200 m atstu nuo *Skrylio*, priklauso Juozui Ivanauskui; „Seniau čia kasdavo rūsius bulvėms supilti. Nuo to ir vardas kilęs“

---

[392] *Dygỹnė* b. Jsv (LHD 2008: 180); *Digỹnė* b. Jsv (LVŽ II 2014: 268).

[393] *Digỹnė* pv. Diksių vs., Krk vls., šlapia, klampi, 5 ha, prie ganyklos, auga didelės vikšvos, slepiasi daug zuikių (LVA 1935); *Paskardžių šlaĩtas* šlaitas Paskardžių k., Krk vls., 6 ha, susisiekia su *Digyne* (LVA 1935); *Digỹnė* pv. Pjs (LVŽ II 2014: 268).

[394] *pelkė Spanguolytė* Ulbikio up. deš. krante, Pilsupių žemėse (Kolūkiai 1968: Pajieslio kol.); *viet. Spanguolytė* į p.-r. nuo Užvarčių (Ž 1982 Pajieslio kol.); *viet. Spanguolytė* į p.-r. nuo Užvarčių (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.); *Spanguolýtė* b. Jsv (LHD 2008: 299).

[395] *Поіотбалисъ* высен. Jsv, 61 gyv., 2 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 45).

Skrỹlis drb. ž. Pajuodbalių k., priemolis, ½ ha, šalia Ivanausko Juozo trobesių, priklauso Šulskiui Petrui, gyv. Pustelnikuose

Valakas pv. Pajuodbalių k., šlyno molėta ž.-loma, ½ ha, valdiško miško v. pakraštyje, dabar atiteko V. Sarapinui, A. Morozui ir J. Lisytei

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Valãkai* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k.

Palainiškių k. 1935 m.

Paláiniškiai k. Pjs, raštuose nuo XX a. pr.[396]; lie. *palios* „užakusių ežerų vietoje didelės pelkės, tyrumai“; ide. „bala, pelkė, raistas“; plg. *Palangà* vt., mdk. Pjs, **Palasiai* dv. Liaudės traktas, *Palčiai, Palčių bala* pv., plk., b., drp. Trs, **Palekiai* rž. Dt ap., *Palìškiai* k., bajork. Pjs, *Peliausis* up., Juodupio int. Prnv, *Pelùtava* k. Prnv.

Šniūr I l. Palainiškių k., priesmėlis, 4 ha, nuo sodybos į v.

Šniūr II l. Palainiškių k., priesmėlis, 4 ha, už pirmo rėžio

Šniūr III l. Palainiškių k., priesmėlis, 3 ha, už antro rėžio

Šniūr IV l. Palainiškių k., priesmėlis, 2 ha, už trečio rėžio

Smilga pv. Palainiškių k., juodžemis, 3 ha, tęsiasi iš v. į rytus pietų puse

Iš *Smìlga, Smilgỹs, Smìlgė, Smilgáitė, Smilgaĩtė, *Eismilga, *Eismilgis* up., Nevėžio deš. int. Krk, Kdn (*Smilgáitė, Smilgaĩtė* up. Krk, taip vadinama *Smilga* Krakėse, jos ištakos netoli Krakių). *Smìlga* – daiktavardinis pirminis hidronimas iš augalo pavadinimo *smìlga* (Vanagas 1970: 30).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. –*Smilgaitis, Smilgys* upl. Šiukštuliškių k., *Pasmilgiaĩ* medžių priaugusi pv. Šingalių k., *Pasmilgiaĩ* pievos Pažiemkelio k.

Paliepių dv. 1935 m.

Palíepiai, Paliepių dvaras dv. (buv.) Knn[397]; rasti paminėjimai nuo 1775 m.[398]; šeimininkai Daugirdai, Tamoševičiai.

Bū́tupis grv. Paliepių dv., 1 ½ km ilgio ir 5 m pločio, eina iš š. į p.-r.

Botupỹs up. Jsv[399], *Botupỹs* pv. Jsv (LVŽ I 2008: 541).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Batožų k.*

Pludãkampis ariama ir neariama ž. Paliepių dv., priemolis, reljefas nelygus, apie 30 ha, ž. randasi prie Kampų akalicos, yra žemės, krūmais apaugusios; „Vieta randasi prieš Kampų kaimą, kur aplenkėję bajorai gyvena, todėl ir vietos pavadinimas nuo

---

[396] *Палайнишки* заст., Jsv, 20 gyv., 13 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 40); *Палайнишки* į š.-v. nuo Lipliūnų (Ž 1915); *Palainiškių* k. (VGS 1923 Jsv); *Palainiškių km.* Jsv vls. (1942 LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Palainiškio* k. (LATS 1959 Krk); *Paláiniškiai* (1) k. (LATSŽ 1974 Pjs); *Paláiniškiai* (1) k. (RC 2014 Krk).

[397] *Poliepie* dv., į v. nuo Labūnavos, 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1006); *Polepie*, dwór u zbiegu Szuszwy z Niewiażą, pow. Kowieński, okr. pol. Kiejdany, o 48 w. od Kowna, w pobliżu Łabunowa; w 1859 r. było tu 30 m., gorzelnia i młyn wodny; piękne położenie; własność Dowgirdów (*Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Warszawa, 1887, t. VIII: 579); *Полене имение* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Полени* имен. Jsv, 47 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 46); *Paliepių* dv. (VGS 1923 Jsv); *Paliepiai, Paliepių dvaras, Paliepių folvarkas* (Kunioniai 2001).

[398] *Powiat Wilki[j]ski. Dwor Polepie WJP. Wincenty Dowgird Skarbn' X: Zgo dym Dworny 1; Tegoz dymo Szlacheckich 8; Tegoz dymow Podanſkich 8* (Taryfa 1775: 53); *de aula Polepie* 1741 [Jsv K 1738–1761: 24v, 26]; *de Aula Polepie* 1799 [Jsv S 1784–1808: 45v]; *de Aula Polepie* 1822 [Jsv K 1820–1828: 22v].

[399] *up. Botupys* per Aukštdvario (Aukštakaimio) žemes (Ž 1982 „Ąžuolo“).

to kaimo paeina“

Plūdãkampis ž. Knn, Paliepių dv., Paliepių, Paliepiukų k.[400]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kam̃pas* ar., pv. Svilių k.

Stankū́niškis, Stankūnų̃ kalnas kln. Paliepių dv., priemolis ir aukštas nelygus paviršius, apie 20 ha, kairėje Šušvės pusėje, prie Malaikonių kelio; žymu užsilikus kapinių vieta; „Seni žmonės pasakoja, kad toj vietoj gyveno bajoras Stankūnas su 5 gyventojais, kurį Daugirdas – Paliepių dvaro savininkas dvikovoj nukovė ir pasisavino tą vietą“

Paliepių dv., *Stankūniškis*, ariama ž. ir kalnas, priemolis ir aukštas, nelygus paviršius, apie 20 ha, kairėje Šušvės pusėje, prie Malaikonių kelio; žymu užsilikus kapinių vieta; randama gyvenusių gyventojų įvairių liekanų: puodų šukių, pinigų, plytgalių ir t. t.; kapinėse kryžių liekanų pasilikę; „Seni žmonės pasakoja, kad toj vietoj gyveno bajoras Stankūnas su 5 gyventojais, kurį Daugirdas – Paliepių dvaro savininkas dvikovoj nukovė ir pasisavino tą vietą“ (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 78); užr. Jonas Glebavičius, Graužų pradžios mokyklos mokytojas, 1935 m.

Stankū́niškis, Stankūnų̃ kalnas kln., ar. ž. Knn, Maleikonių k., Paliepių dv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Stankū́niškis* kln. Malaikonių k., *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Tuo vardu daugmaž nuo XVII a. vid. buvo **Stankūnai* k. Knn[401], priklausę Vilkijos pavietui; 1775 m. minimas Daugirdų dvaras[402]. 1754 m. užrašytas sudėtinis pavadinimas *Kampai Stankūnai*[403] – taigi Kampų teritorijos dalis; *Stankuny* į p. nuo Kunionių, 1855 m. žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1006); plg. XVII a. Josvainių krašto pvd. *Stankus, Stankūnas, Stankevičius, Stankavičius*[404]. Galbūt pagal tokius krašto vardo atitikmenis XX a. tarpukaryje siūlyta Jasnagurkos žemes (Knn) pavadinti *Stankūniškiu*. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Jasnagurka* (vs., k.).

Kitas, ankstesnis, sudėtinis pavadinimas **Stankūnai Radvilai*[405] užrašytas 1690 m., sietinas su to laikotarpio gyvenamąja vt. – **Radvilai, *Radvilavičiai* bajork. Knn[406] – ir dar gerokai senesniu Josvainių, Kampų bendrašakniu

[400] *viet. Plūdakampis* Paliepiukų žemėje, prie Šušvės, jos įlankoje (Ž 1982 Vainikų kol.); *viet. Plūdakampis* Šušvės vingyje, Paliepių k. žemėje (Kolūkiai 1991: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis).

[401] *de pago Stankonis* 1641 [Jsv K 1637–1643: 47v]; *de Stankuny* 1676 [Jsv K 1673–1688: 26]; *de Stankuni* 1684 [Jsv K 1673–1688: 112]; *de Stankunÿ* 1686 [Jsv K 1673–1688: 128v]; *z Stankunów, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 35); *de Stankunÿ* 1694 [Jsv K 1688–1698: 49v]; *de Stankunÿ* 1696 [Jsv K 1688–1698: 72v]; *de Stankuny* 1741 [Jsv M 1738–1783: 5v]; *de Stankuny:* 1755 [Jsv K 1738–1761: 117]; 1756: 127; 1757: 136v; *de Stankuny* 1774 [Jsv K 1761–1779: 98]; 1775: 109v; *de Teritorio Stankuny* 1777: 132.

[402] *[Powiat Wilki[j]ski] Stankuny IP. Iakub Dowbor dym Dwor' 1; Tegoz dym Szlache: 1; Tegoż dymow Podanſkich 2* (Taryfa 1775: 53); *Stankunai* (buvo koima Dougirdo, dobor lonkos dvoro Polepio (Holovinskis 1854 Jsv).

[403] *De Kompy Stankuny* 1754 [Jsv S 1741–1783: 16].

[404] *Valentinus Stankowicз <...> ex Antagienie* 1603 [Jsv K 1601–1615: 13v]; *de Boiany Testes Valentiny Stankun de ibid' e'* 1646 [Jsv S 1643–1673: 5v]; *cum Gertrude Stankunienie ambo de Kropie* 1673 [Jsv K 1673–1688: 4].

[405] *z Stankunow Radwiłłowicz, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 32).

[406] *de Radwilowicz*1642 [Jsv K 1637–1643: 53v]; *z Radwiłowicz, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 29); *P[an]. Paweł Radwiłowicz z Radwiłow, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 29); *P[an]. Stefan Radwiłowicz z Radwiłowicz* Rejestry 1690: 29; *z Radwiliszek, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 29); *[Powiat Wilkijski] Okolica*

avd. *Radvila, Radvilas, Radvilaitis, Radvilonis, Radvilavičius*[407].

Šilaīkiškas kalnas kln. Paliepių dv., tarp ariamų dirvų, sunkus molis, 20–15 m aukščio, prie Šušvės, apaugęs krūmais; „Pasakojama, kad seniau toj vietoj gyveno Šilaikis, kurį Daugirdas dvikovoj nukovė ir tą vietą pasisavino“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Paliepių k. 1935 m.

Palíepiai k. Knn, Kampų teritorijos dalis[408]; dokumentuose aptinkama nuo 1690 m.[409]; *Palíepiai, Paliepių dvaras* dv. Knn – nuo 1741 m.[410]; sudėtinis pavadinimas *Kampai Paliepiai* XVII a. pab.–XVIII a. pirm. pusėje[411]. Iš *pa-* ir *líepa*[412]; lie. *líepa, liepaĩ* „liepynas“; plg. avd. **Paliepiškis* 1677 m.[413], **Paliepis* 1716 m.[414]

Paliepiùkai k. Jsv[415].

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Liepapjaunỹs* žema pv. Josvainių mstl., *Liepos lūgas* ln. Kunionių k., *Po líepais* ar. ž. Josvainių mstl.

Kaukazas pv. Paliepių k., lengvas juodžemis, keturkampios išvaizdos, 2 ha, prie Nevėžio upės; krantus Nevėžis verčia

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kaukãzas* ar. ž. Josvainių mstl.

Kapinės Paliepių kapinės, Paliepių k., aukštoje, smėlėtoje žemėje, ¼ ha, viduryje kaimo; „1871 m. yra palaidotas Juozas Daugirdas, buvęs Kauno gub. maršalka. Kapinėse yra pastatytas murmuro paminklas su lenkišku parašu. 1863 m. sukilimo metu buvo rusų valdžios įtartas, kaip sukilėliams prijaučiantis, todėl buvo patalpintas kalėjiman. Apsivertus kalėjime kurčiu, buvo paleistas, bet tuojau po paleidimo ir mirė. Kapinėse yra palaidota ir jo žmona Juzefa Daugirdienė“

Kìbinas kln. Paliepių k., pailgos išvaizdos, priemolis, 60 m ilgio, 10 m aukščio,

---

Radwiłłowicze. JP. Andrzey Chrapowicki dym 1; Tamże JP. Ignacy Chrapowicki dym 1 <...> (Taryfa 1775: 58).

[407] *Нармонт Родвилайтис* 1537 Jsv dvaras (Mackavičius: 170); *Нар'монт Род'вилайтис* 1538 Jsv dvaras (Mackavičius: 360); *Ян Род'виловичъ* 1538 Jsv dvaras (Mackavičius: 358); *filius Jacobi Radwiłajtis <...> ex pago Wilczalowo* 1638 [Jsv K 1637–1643: 15]; *Joannis Radwili* 1639 [Jsv K 1637–1643: 30v]; *Gertrudis Radwilicia* 1642 [Jsv K 1637–1643: 51v]; *Gregoriy Radwił de Kompy* 1646 [Jsv S 1643–1673: 5v]; *Valentiny Radwiłowicz <...> de Angiry* 1646 [Jsv S 1643–1673: 5v]; *Criftophory Radwiłonis <...> de Jafwon'* 1646 [Jsv S 1643–1673: 6]; *cum Iuditha Radwiłowiczowna Placewiczowa de Campis* 1684 [Jsv K 1673–1688: 108v]; *P[an]. Krzystof Radwiłowicz z Komp* (Rejestry 1690: 35).

[408] *Poliepie* 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1006); *Полене деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Полепи* дер. Jsv, 100 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 46); *Paliepiai* (*Žemlapis Žemaičių vyskupijos su etnografiniu lietuvių plotu*, 1919 m., išleido J. Franckevičius); *Paliepių* k. (VGS 1923 Jsv); *Paliepiai* 1927 m. (Kolūkiai 1991: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis); *Paliepių km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Palíepiai* (1) k.(LATSŽ 1974 Jsv); *Palíepiai* (1) k. (RC 2014 Jsv).

[409] *z Polepia, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 38); *de Villa Polepie* 1778 [Jsv K 1761–1779: 153].

[410] *de aula Polepie* 1741 [Jsv K 1738–1761: 24v, 26]; *Powiat Wilki[j]ski. Dwor Polepie WJP. Wincenty Dowgird Skarbn' X: Zgo dym Dworny 1; Tegoz dymo Szlacheckich 8; Tegoz dymow Podanſkich 8* Taryfa 1775: 53; *de Aula Polepie* 1799 [Jsv S 1784–1808: 45v]; *de Aula Polepie* 1822 [Jsv K 1820–1828: 22v].

[411] *z Kompów Poliepiów, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 30); *z Kompów Poliepiów* (Rejestry 1690: 38); *de Kompy Polepie* 1747 [Jsv K 1738–1761: 62v].

[412] „Sako, kad liepų kadaise čia daug augo, užtat ir kaimą [Paliepiai] taip pavadino“ (KG 1996-08-24: 5).

[413] Avd. *Palepiszkis*, įrašytas Jsv seniūnijos kaimo (*villam Kudaynie, Sioło Kudany*) 1677 m. inventoriuje (ŽVV 1675–1677: 286, 301).

[414] *Nicolai Paliepis<...> de Wantaynie* 1716: 123 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4).

[415] *Paliepiùkai* (2) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Paliepiukai* (Ž 1982 Vainikų kol.); *Paliepiùkai* (2) k. (RC 2014 Jsv).

kairiam Šušvės krante; Šušvė krantus verčia; „Randama daug žmonių kaulų“; „Pasakojama, kad *Kibine* vaidenasi. Naktigoniai mato raitus žmones jodinėjant. Nakties metu naktigonius mergaitės kibina, nuo ko ir kalnas vadinamas *Kibinu*“

Tas pats tekstas, Paliepių k., *Kibinas* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 79); užr. Jonas Glebavičius, Graužų pradžios mokyklos mokytojas, 1935 m.

Plg. *Kėbóniai, *Kėbiai, *Kiboniai, *Kibiai, *Kėbavičiai, *Kibavičiai* k., bajork. Dt,**Kėbinė* (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai, **Antkėbinių pjaunė* (užsėtas) l., dr., ar. Tb XVI a. antr. pusė.

Lapìnė duobė Paliepių k., apskrita, ajerai auga, ½ ha, prie Nevėžio upės, vandens yra

Peklìnė pv. Paliepių k., lanko pavidalo, 10 a, prie Nevėžio

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Peklẽlė*, taria *Peklãla*, daržas Josvainių mstl.

Užtakỹs ež. Paliepių k., pailgos išvaizdos, 150 x 100 m; prie pat Nevėžio upės, vanduo potvynio metu įteka iš Nevėžio upės

Pamargės vs. 1936 m.

Karklynė krm. Pamargės vs., smėlis, ¼ ha, kairėje Šušvės upės pusėje, nuo Šušvės apie 10 m

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Karklỹnė* ar. ž. Čiukiškių k.

Pamargė vs., ž. prie žvyro, nedidelė aukštuma, yra 2 kiemai, apie 35 ha pl.; dešiniame Šušvės krante, iš v. rubež. su Sviliukų k.; „Pasakojama, kad toje vietoje kadaise gyvenęs ūkininkas ir laikęs margus arklius ir apylenkės žmonės praminė Pamargiu. Kitų žmonių pasakojama, kad Pamarge vadinama nuo žodžio *margai*. Netoli dabartinių Pamargių ir Čiukiškių kaimo žemės plotas apie 8 ha buvo vadinamas *margais*“

Pamargė, Pamargiai vs. Jsv, Svilių, Sviliukų k. Raštuose randama nuo XX a. pr.[416], panaikintas 1971 m.[417]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Márgai* ar. ž. Čiukiškių k., *Margẽliai* Šušvės įkalnė, Angirių k.

Teletnykaĩ ar. ž. Pamargės vs., juodžemis prie žvyro, lygi, apie 2 ha, iš v. prieina Sviliukų k. žemę

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Telétnykai* pv. Svilių k.

Varlynė ar. ž. Pamargės vs., juodžemis, žema vt.., apie 1 ½ ha, iš v. – Sviliukų k. ž.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Varlíenė* b. Angirių k.

Pasmilgio vs.

XX a. 4 dešimtm. anketose Josvainių valsčiaus Pasmilgio vs. neaprašytas. Anketose kelissyk minimi *Pasmilgiai* – vietos prie Smilgos ar Smilgaičio up. Kdn krašte yra keli bendrašakniai gyvenamųjų vietų, prigludusių prie Smilgos vagos, pavadinimai – priešd. *pa-* vediniai, todėl dokumentų įrašus sutapatinti su konkrečia erdve sunkiau.

[416] *Помарге застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Помарги* высел. Jsv, 16 gyv., 3 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 46); *Помарге* prie Šušvės, tarp Svilių ir Sviliukų (Ž 1915); *Pamargės* vs. (VGS 1923 Jsv); *Pamargių vienk.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Pamargės* vs. (LATS 1959 Jsv); *Pamargiai* k. (Kolūkiai 1968: J. Janonio kol., Sviliai).

[417] *Pamargės vienkiemis* Josvainių ap., panaikintas 1971-10-27 (Kavoliutė 2019: 287).

Pasmilgỹs k., galudvaris (užusienis) Jsv, arčiau Lipliūnų k.; žinomi užrašymai XX a.[418]; galbūt *de Posmilgia* 1764 [Jsv K 1761–1779: 23v]; iš *Smilgaitis* upl.

Paukštiškių-Rekliškės vs. 1935 m.

Rekliškė, Paukštiškiai vs. Prnv; *Paukštiškių (Rekliškės)* vs. (VGS 1923 Prnv); plg. *Paũkštinė, Degìmai* 3 vs. Prnv (LVŽ II 2014: 178), *vietovė Paukštynė* Pernaravos miške, į į š.-r. nuo Rugėnų (Girininkijos 1983: Jsv grn., 39 masyvas), *Paukštynė, Paukštinės dvaras, Juškýtės Paũkštinė* vs., plv. Prnv, *Paũkštinė* plk. Jsv (LHD 2008: 165), *Paukštynė* vs. Št, Petraičių k.; plg. Josvainių krašto XVII a. avd. *Paukštys, Paukštaitis*[419]; lie. paũkštis, *paũkštinė* „paukščių tvartas, paukštidė“.

Beržinckynė buvęs vs., Paukštiškių-Rekliškės vs., 6 ha, valdiškame miške eiguliui skirta ž.; prie kelio iš v. pusės, einančio į žiemos rytus; paskutinis toje vietoje gyvenęs Beržinskas ir žmonės praminė

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. buvo gausiai žemėvardžių su šaknimi *beržˉ*. Bendrašakniai Josvainių krašto avd. XVII a.[420], Dt krašto XVII ir XVIII a. pvd. *Beržaitis, Beržanskas, Beržinskas, Belobžeskis*; plg. *Beržai, *Beržė* istorinis laukas (ž.) Dt, *Beržaĩ, *Beržė, *Beržiai* k., bajork., žemės riba Dt; lie. *béržas* „šviesus, šviečiantis medis (pagal medžių žievės spalvą)“, *béržė, béržtva, bìržė, biržė, birže͂* „beržynas, beržų miškelis“; *bìržtva* „beržynas; baltmiškis; krūmokšliai“; *beržti, beršti* „geltoninti, raudoninti; nokinti“; ide. „beržas, šviesti, spindėti, šviesa, baltas, šviesus, balsvas, blizgantis, žvilgantis“.

Rẽkliškė buvęs vs., Paukštiškių-Rekliškės vs., valdiškame miške naudojama eigulių; prie kelio iš v. pusės, einančio į žiemos rytus; Beržinskynę vadina Rekliške, nes gyvenęs Reklys, taip pat žmonių praminta

Plg. pvd. *Rėklỹs, Reklỹs*[421], lie. *rẽkti* (Zinkevičius 2008: 581); plg. Dt krašto pvd. *Rechlevičius, Rachlevičius*; plg. **Rekliškiai* (užsėtas) l., dr., ar. Dt XVI a. antr. pusė.

Ješnupỹs upl. Paukštiškių-Rekliškės vs., dugnas dumblo, teka per lauką p.-v. puse į žiemos rytus; išteka iš valdiško miško iš žiemių pusės ir per mišką nuteka į Josvainių pievą, į Vikšrupį

---

[418] *Посмилга застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Pasmilgio vienk.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Pasmilgio* vs. (LATS 1959 Jsv); *Pasmilgis* k. (Kolūkiai 1968: „Vienybės“ kol., Josvainiai); *Pasmilgỹs* (3[b]) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Pasmilgys* k., prie Smilgaičio (Asmilgio) up. (Girininkijos 1983: Jsv grn., 14 masyvas); *Pasmilgỹs* (3[b]) k. (RC 2014 Jsv).

[419] *Ex villa sfile ... Joannis paukszтỹs* 1612 [Jsv K 1601–1615: 126v]; *Pa: mathiæ Paukszтelis ... ex Szarowo* 1638 [Jsv K 1637–1643: 6]; *Stephanus Paukstis De Szarawy* 1658 [Jsv S 1643–1673: 39]; *Mathæus Paukszтaytis <...> ambo de Grauze* 1674 [Jsv K 1673–1688: 12].

[420] *cu' Constancia Berzinska de Iamontis* 1684 [Jsv S 1673–1712: 39v]; *cu' Constancia Berzinska de Iamontis* 1684: 39v; *P[an]. Stefan Berżanski z Klauszcz [Klauszuc], Powiat wieloński* (Rejestry 1690: 43); *ioannes bialobreski degaizowo* 1631 [Jsv K 1619–1632: 185v]; *Testes fuere Tobias Białobrзeski de Szylany* 1674 [Jsv S 1673–1712: 4]; *Joanne Berzusis* 1785 [Jsv S 1784–1808: 5v].

[421] Plg. avd. **Reklys*: *Виторту у Лобунове шесть ч(о)л(о)в(с)ков на имя: Воижикгаило а Реклис, а Милис, а Одеико, Борис а Вешторть. Панъ Кгастовт.* 1442 m. Ldk Kazimieras apie dovanojamas žemes ir žmones (http://shron.chtyvo.org.ua/Lytovska_metryka/Lytovskaia_metryka_Knyha_N_003_1440-1498.pdf l. 67).

Pažemkelio k. [užr. Pažiemkelis] 1935 m.

Adomaitỹnė ar. ž. su pievomis Pažiemkelio k., prie smėlio, vt. lygi, apie 5 ha, pietų kraštu prieina valdišką mišką, rytiniame k. gale; dabar atiteko Martišiui, Vaitkui, Saldžiui; „Seniau tą žemę valdė Adomaitis“

Adomaitỹnė ar., pv. Jsv, Tb, Pažemkelio k., Šingalių k.; *Adomaitỹnė* ar. Jsv (LVŽ I 2008: 15).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Adomaičio balẽ* ganyklos Josvainių mstl.

Beržýtė pv. Pažiemkelio k., ž. lygi, drėgnas sml., apie 5 ha, k. šiaurinėje dalyje, Pažiemkelio ūkininkų šniūrų galai; „Beržais apaugęs žemės sklypas“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržytė* jaunas mš. Gerulaičių k.

Bùtko kalnẽlis ariamas klnl. Pažiemkelio k., smėlėta ž., ½ ha, tarp *Beržytės* ir *Skersinių*; atiteko Dzikui ir Steponaičiui; seniau buvo pieva; „Seniau buvusi pieva, kurią pjovė Butkus“

Bùtko kalnẽlis klnl., ar., pv. (buv.) Jsv, Tb, Pažemkelio, Šingalių k.; lie. avd. *Bùtkus, Butkà*; plg. XVII a. vid. Josvainių par. pvd.[422]

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Damuõliškis pv. Pažiemkelio k., drėgnas smėlis, 6 ha, pietinėje pusėje prieina valdišką mišką, atiteko Petrušui ir Butkuvienei; „Per II-rą lenkmetį (1863 m.) čia stovėjo kazokai. Šių žinių teikėjas [Matas Dzikas, gimęs Pažiemkelyje, apie 60–80 m. amžiaus] su vienu kazoku sumainė kepurėmis ir, įbrukęs kazokui suplyšusią kepurę, su kazoko gera kepure pabėgo į mišką“; „Tas pievas seniau valdęs Damulis“

Damuõliškis, Damùliškis pv. Jsv, Tb. *Damùliškis* pv. Jsv, iš pvd. *Dãmulis, Damùlis* (LVŽ II 2014: 120).

Kačiòrnė neišdžiūstanti b. Pažiemkelio k., aplinkui baltžemis, įdubusi vt., apie 1 ha, šiaurinėje k. pusėje, prie kelio, seniau ten perėdavo laukinės antys; „Toje baloje perėdavusios laukinės antys, nuo ko ir vardas kilęs“

Kertẽ ar. ž. Pažiemkelio k., juodžemis prie smėlio, apie 1 ha, p.-v. kampas įsispraudęs į valdišką mišką, atiteko J. Dzikui

Iš fiziografinio termino *kertẽ*; lie. *karnà, kérti*; plg. *Kertẽ* up., Šušvės kair. int. Krk, *Kertė* krm. Pjs, *Užkertinė* vs. Tb.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kertẽla I* pv. ir *Kertẽla II* pv. Šingalių k.

Melagỹnė ar. ž. su pievomis Pažiemkelio k., smėlėta ž., 10 ha, k. vakarinėje dalyje, priklauso Staškuvienei ir M. Dzikui; „Prieš 100 metų tą žemę valdęs koks tai žmogus, kilęs iš melagių [Melagių?] kaimo“

Lie. *mẽlas*, ide. „nepavykti, apgauti; tuščias, nelaimingas, vargingas“ (Sabaliauskas 1990: 73); lie. *melãgis*; galbūt iš pravardinės kilmės pvd. *Melãgis*; plg. *Melãgiai* k. Tč, Tsk.

Pasmilgiaĩ pievos Pažiemkelio k., smėlėta ž., apie ½ ha, siauras ilgas ruožas pievų prie Smilgaičio upės; atiteko M. Dzikui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Smilga* pv. Palainiškių k.

Pažiemkelỹs, taria ***Pažemkelỹs***, k., ž. lygi, prie smėlio, 16 kiemų, apie 1 km; apie 1 ½ km atstu į š. nuo Šingalių k.; „Pažiemkelio kaimas įsikūrė po 1863 metų. Rusų

[422] *Elisabetha Butkiewiczowna Thomę Filia‘ de Parochia Iaswoinensi de Lipniuny.* 1644 [Jsv S 1643–1673: 1v].

valdžia, baudžiavą panaikinus, nenaudojamas žemes tarp miškų atidavė bežemiams“; „Žiemos metu tolimesnių kaimų gyventojai pro čia važiuoja į Kėdainius“

Pažiemkelỹs, Pažemkelỹs, Pažemkelis k. Jsv, Tb, Šingalių k.; *Pažemkelis* k. (Šingalių) dalis Dt, Tb; XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šingaliaĩ* k.

Plg. **Žemėpirša, *Žemėpieršis, *Rapicydė* upl. Kdn iki 1820 m., *Žemė́plėša, Žemė́pliša, Žemp̃liša* upl., Šušvės deš. int. Prnv, *Žiẽmkelis* kl. Trs, iš Užžartėlės į Truskavą; plg. lie. *žiemỹs* „šiaurės, žiemos vėjas“, *žiemà*, ide. „žiema, sniegas, šaltis; šviesti, švytėti, blizgėti; greitai judėti, judinti, būti labai šaltu“.

Skersìniai ar. ž. Pažiemkelio k., juodžemis prie smėlio, apie 4 ha, randasi tarp *Kertės* ir *Damuoliškio*, siauri šniūreliai-pridėčkai, kurių kryptis priešinga platiesiems šniūrams

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Skersiniùkai* ar. ž. Josvainių mstl.

Pilsupėlių k. 1935 m.

Pilsupẽliai k. Pjs[423]; iš *Pìlsupiai* k. Pjs.

Apskritóji b. Pilsupėlių k., prie durpių, apie 2 ha, ta bala yra pažymėta Pilsupių k. blanke Nr. 1

Lie. *ãpskritas, apskritùs*, „apvalus“, *apìskritas* „apskritas, apskritimo, rato, žiedo formos“; plg. *Apìskričiai* pv. Jsv (LVŽ I 2008: 150), *Apskrità* pv. Jsv (LVŽ I 2008: 157), *Apskritis, Apskričiukas, Alksnynėlis, Skynimas, Diendaržis* pv. Pjs, Girvainių vs., *Apskritakulỹs* mš. dalis Pld, *Paskritỹs* l. Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Apskritóji* b. Pilsupių k.

Degimaĩ grv. Pilsupėlių k., apie 2 km, iškastas įstrižai iš š. į r., sujungtas su Amalio upeliu, seniau buvęs upelis

Degimaĩ grv. Pjs (LVŽ II 2014: 178).

XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Degimaĩ* pelkėtos pv. Degimų k.

Graũžai ar. ž. Pilsupėlių k., baltžemis, apie 9 ha; dalis Graužų išskirsčius į vienk., teko Pilsupėlių k. ūkininkams, kita dalis – Pilsupių k. ūkininkams

Graũžai ar. Pjs (LVŽ III 2018: 259).

Žilpjaunỹs buvus b. Pilsupėlių k., baltžemis, apie 2 ha, dalis *Žilpjaunio* prieina prie Stučinsko k. žemės sklypo

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Grampjáunė* l., pv. Lipliūnų k.

Pilsupių k. 1935 m.

Pìlsupiai k. Pjs[424]; Josvainių bažnyčios metrikose minima nuo 1602 m.[425],

[423] *Pilsupėlių* k. (LATS 1959 Pjs); *Pilsupẽliai* (2) k.(LATSŽ 1974 Pjs); *Pilsupẽliai* (2) k. (RC 2014 Krk).

[424] *Pilsupie* 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1004); *Пилсупи деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Пилсуне* дер. Jsv, 305 gyv., 12 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 42); *Pilsupių* k. (VGS 1923 Jsv); *Pilsupių k.*, vandens malūnas (Kolupaila 1938: 195); *Pilsupių km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Pilsupių* k. (LATS 1959 Pjs); *Pìlsupiai* (1) k. (LATSŽ 1974 Pjs); *Pìlsupiai* (1) k. (RC 2014 Krk).

[425] *de pilsupi* 1602 [Jsv K 1601–1615: 9]; *de pilſupie* 1603: 13; *de pilſupij* 1604: 27v; *de Pilſupij* 1604?: 1v; *de pi[l]ſupij* 1604: 25; *de piłsupie* 1606: 23; *spilsup* 1607: 24. *joanni Tomułajcia de pilſiupis* 1619: 4; *de pilſiupis* 5; *de pilsupie* 1620: 9; *de pilſiupie* 1620: 19, 27; *de p**u**lſupie* 1621: 43; *de piłſupiow* 1622: 56; *de*

pastebėta lytis **Pilsupėdė* gyv. vt. Pjs 1684 m.[426] XX a. pr. randama *Pilsupių Bobiliai* k. Pjs[427], tai tikriausiai *Pilsupẽliai* k. Pjs. „Mama šnekėjo apie Pilsupius. Kai pasibaigė baudžiava, dalino žemes. Retas kas ėmė – bijojo. Tie i pasidarė *Bobeliai*. Kur baigias Kunionių laukai i prasideda *Bobeliai*, buvo trys dideli skirpstai[428]“ (Kišonaitė 2019). Galbūt iš kaimo pavadinimo kilęs avd. *Pilsudskis*[429]. Gyv. vt. pavadinimo kilmė sietina su *Pilsupỹs, Paupelỹs* upl., Šušvės kair. int. Jsv, Pjs, teka ir per Pilsupių žemes[430], čia ir įteka Pilsupių piliakalnio papėdėje (žr. ***Papilakalnis*** kln.); plg. *Užpilsupis* upl., grv. Pjs, Pilsupių k.[431], *Po Pilsupiais* mdk. Prnv, Žostautėlių k., Šušvės up.[432], Žostautėlių k., Šušvės up. Lie. *pìlnas, pìlti, pìlvas, pilìs* (Sabaliauskas 1990: 97); ide. balt.-sl. „pilnas“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1693&zymeti=1726), *pìlninti* „daryti pilną, pildyti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=526&zymeti=1727). Plg., kaip XIX a. antr. pusėje Pilsupių vardo kilmę interpretavo Žemaičių vyskupijos istorikas Vincentas Juzumas[433].

---

pilſupa 1622: 73; *de pilſup* 1623: 81; *de pilsup* 1623: 84; *de Pilſupiow* 1623: 88; *filius Joanni liutawskos <...> Bartolomeus vojciułaitis cum Żophia krikstanaicia spilsup* 1623: 92; *de pilsupie* 1632: 113; *de pilsupi* 1632: 121; *de pilsupie* 1632: 121; 1633: 147; 1635: 181; *de pilſupie* 1634: 165; *de Pilſupį* 1632: 197; *de pilſupie* 1633: 200 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1). *de Pilſupiow* 1639: 8; *de Pilſup* 1640: 9; *de Pilsupy* 1645: 19; *dePilsupÿ* 1645: 19; 1646: 21; *de Pilsupie* 1647: 22; 1652: 34; *de Pilsupi* 1650: 29 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2). *de Pilsupie* 1711: 92, 93; 1713: 102; *de Pilsupie* 1720: 144; *de Pilsupy P. Iaswonensis* 1723: 172 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4). *ex pilsupi, ex pilsupie* 1632 [Jsv K 1632–1635: 3v]; *ex pilsupi* 1632: 6; *ex pago Pilſupie* 1637 [Jsv K 1637–1643: 3v]; *de pago pilsupie* 1640: 76v; *de Pilsupy* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v], 1644: 1v; *de Pilsupy* 1644: 2, 3v; 1645: 5; 1646: 5v, 6v; *spilsup, spilsu**b**:* 1652: 23; *de Pilsupy* 1673 [Jsv K 1673–1688: 3]; 1674: 10; 1676: 31v; *de Pilsupie* 1687: 137; *de Pilsupe* 1687 [Jsv S 1673–1712: 46]; *de Pilsupie* 1693: 65v; *de Pilsupis* 1699 [Jsv K 1699–1711: 7]; *de pilsupie* 1699 [Jsv S 1673–1712: 82]; 1700: 85; *de Pilsupie* 1701: 90v; 1705: 101v; *de Villa Pilsup:* 1711 [Dt K 1693–1764: 297b]; *in villa Regali Pilsupie* 1755 [Jsv K 1738–1761: 114]; *de Pilsupie* 1768 [Jsv M 1738–1783: 37v]; *Villa de Pilsupie* 1774 [Jsv K 1761–1779: 98v]; *de Villa Pilsupie* 1775: 53v; *de villa Pilsupie* 1776: 121v; 1777: 138v; 1779 [Jsv K 1779–1792: 3]; *de Pilsupie* 1779: 3; *de Villa Pilsupy* 1780: 14v; *de Villa Pilsupie* 1785 [Jsv S 1784–1808: 5]; *de villa pilsup* 1804: 64. *de Villa Pilsi**p**ie Par' Jasvoyn'* 1799: 24; *de Villa Pilsupie Par' Jasvoynensis* 1801: 30; *de Villa Pilsupie* 1803: 46; 1807: 76 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10). *[Powiat Iaswoński] Dzierżawa Pilsupie JWJP. Szczyta Kaszt: Mscicł. dymow podan'17* (Taryfa 1775: 50).

[426] *de pilſupiede* 1684 [Jsv K 1673–1688: 112].

[427] *Пилсупи бобыли* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Pilsupių Bobilių* k. (VGS 1923 Jsv).

[428] Plg. *Skirpstynė* vt., buv. mš. Knn, Bajėnų k., „Skirpstų buvę, paskui pasenę tie skirpstai, išdžiūvo, išsipjovė žmonės“ (Budrys 2001).

[429] Bendrašakniai vv. ir pvd.: *Dauid Pilsupski de Pilsupy* 1674 [Jsv K 1673–1688: 10]; plg. *Martinum Pilsudzki juvenem <...> de Aula Podbrzezie* 1815: 95 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1423/1/3).

[430] *Pilsupis* Šušvio int., šis – Nevėžio (Kolupaila 1936: 16); *Paupelỹs* up., Šušvės kair. int. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 6); *up. Pilsupys (Paupelis)* Šušvės kair. int. (Kolūkiai 1968: Pajieslio kol.); *Paupelỹs* up., Šušvės kair. int. Jsv (Vanagas 1970: 222); *Pilsupỹs* up. Jsv (LHEŽ 1981: 259); *up. Paupelys (Pilsupys)* per Pilsupio, Deveikiškių žemes (Ž 1982 Pajieslio kol. II); *up. Paupelys (Pilsupys)* Šušvės kair. int., per Deveikiškių, Šmotiškių, Pilsupių žemes (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.); *Paupelys* up. į r. nuo Šmotiškių (Ž 2003). Paupelys – tikriausiai šiek tiek toliau nuo Pilsupio tėkmės gyvenančiųjų vadinama (vadinta) upė ir priešd. vediniu *Paupeliu*, labiau nusakant erdvę prie Pilsupio vagos.

[431] *Užpilsupis* upl., *Užpilsupis* grv. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 4, 22).

[432] *Pernaravos apylinkėje girdėta*: [rankr.] / Užr. ir par. Rytas Tamašauskas, Akademija, 1994, p. 38.

[433] „Taip pat dėmesio nusipelno *Pileupis* [Pilsupių] ir *Rusieny* [Ruseinių] vietovės. Žemaitiškas žodis *Pileupis* reiškia prie tvirtovės tekančią upę. Ši *Pilupis* netoli nuo *Skindoryszki* įteka į Šušvę. Čia turėjo būti kažkokia tvirtovė, tikriausiai priklausiusi kažkokiam žemaičių bajorui Skinderiui. Netoli nuo čia stovi *Skinderiszki*

Atkreiptinas dėmesys į Pilsupių teritorijos oronimus – pakilaus žemės paviršiaus, t. y. kalnuotų vietų (kalvų, kalnų), vardus: ***Kermošỹnė*** kln. (žr. ***Kermošỹnė*** b.), ***Natakõs kálnas*** kln. (žr. ***Nuotãka*** pv.), N***úokirtuliai*** kln., Pjd, Pilsupių k. prie Šušvės up. (Kurtinaitis 1965: 16), ***Òpničia*** kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 16), ***Molmiestis*** klv. Pjs, Pilsupių k.[434] (žr. ***Plỹtničia*** ar. ž.), ***Papìlakalnis*** kln. (žr.), ***Mažéikos kalnẽlis*** kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 16), ***Ramašaũsko kalnẽlis*** kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 19), ***Riaubinis*** kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 19) (žr. ***Riaũbinės*** gn.), ***Siřvydo kalnẽlis*** kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 20), ***Staniùlio kalnẽlis*** kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 20), ***Strẽlakalnis*** kln. (žr. ***Strẽlakalnis*** šlaitas), ***Stùpličia*** kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 20).

Amèrika pusiausalis Pilsupių k., ž. prie smėlio, apie 4 ha, tarp upės Šušvės naujos ir senos vagos prie L. Ramašausko malūno

Pusiasalis. Plg. *Amèrika* l. Krk, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 8). Tolima vieta nuo gyvenamosios erdvės; sugaištama daugiau laiko norint ką pasiekti; erdvinio nuotolio, gyvenimo būdo, reljefo ir pan. asociacijos; galbūt kitokio idealo, siekiamybės simbolis; sietina su emigracija, asmens patirtimis, šeimos kiltimi; plg. *Amèrikos* l. Pg, *Amèrika* b. Mnt, *Amerika* galudvaris (užusienis) Krk, *Amerikonynė* dv. Mgn.

Apskritóji b. Pilsupių k., durpinė ž., apie 2 ha, M. Rybelio žemės sklype

Apskritóji b. Krk, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 9).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Apskritóji* b. Pilsupėlių k.

Beržýtis ar. ž. Pilsupių k., prie molio, apie 4 ha, Pilsupių k. šiaurės pusėje Jankausko žemės sklype

Beržỹtis ar. Pjs (LVŽ I 2008: 451); plg. *Beržytės* mš., dr. Krk, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 9).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržytė* jaunas mš. Gerulaičių k.

Buktà šlaitas Pilsupių k., apie 2 ha, Šušvės upės susisiekimas prie Bujanausko žemės sklypo iš p. pusės

Bùchta, Buktà šl., pv. Pjs, Pilsupių k.; B*ùchta* pv. Krk, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 10); sl. „užtvanka“; plg. *Bùktas* b. Jsv (LVŽ I 2008: 609).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Bùktas* pailgas įdubimas Plaktinių k.

Didžióji pv. Pilsupių k., prie juodžemio, apie 2 ha, Jono Kuprio žemės sklype

Plg. XX a. 4 dešimtm. – *Upẽlis* upl. Pilsupių k.

Drűtlankis [Šušvės] upės krantas Pilsupių k., prie molio ir smėlio, apie 2 ha, kairysis Šušvės upės krantas Grigaro žemės sklype

Drűtlankis krnt. Pjs (LVŽ II 2014: 336); plg. *Drūtlankiùkas* krnt. Pjs (LVŽ

dvaras, geografų vadinamas miesteliu, o *Pilupis* šiandien jau kaimas, kuris kadaise pagonių laikais galbūt buvo Skinderio pilies priemiestis“ [Juzumas 1899: 975]. Pasviruoju šriftu spausdinti vietovardžiai yra autentiškos lietuviškos formos, tokios, kaip lenkiškame tekste užrašė pats V. Juzumas. Kalbiškos istoriko nuovokos esti. Sudurtinio vietovardžio ir upėvardžio *Pilsupis* kilmę ir darybą, pagal Lietuvos vietovardžių geoinformacinę duomenų bazę, galima paaiškinti kaip dūrinį, sudarytą iš lietuviškų žodžių *pilė, pilis* „ant kalno pastatyta gynymosi tvirtovė“ ir *supti* „būti apsuptam iš visų pusių, apjuosti“.

[434] *kalva Molmiestis* į r. nuo Pilsupių (Ž 1982 Pajieslio kol.); *kalva Molmiestis* į p. nuo Užvarčių (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.).

II 2014: 345). Galbūt iš avd. **Drūtas*[435]. Lie. *drū́tas* „tvirtas“, *drūtìs* „tai, kas drūta, drūtumas“, ide. „atlaikyti, išlaikyti, ištverti; kietas, stiprus (kaip medis)“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=398&zymeti=398).

Gaidupẽlis upl. Pilsupių k., apie ¼ km, teka iš v. į r. per A. Rybelio ir Junčienės žemės sklypus, įteka į *Upelį*, teka tik pavasarį ir rudenį, o vasarą visai išdžiūsta

Gaidupẽlis upl. Pjs (LVŽ III 2018: 12).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Gaidžio upelis* upl. Degimų k.

Gỹlio daržas ar. ž. Pilsupių k., apie 1 ha, Igno Kuprio žemės sklype

Gỹlio daržas ar. Pjs (LVŽ III 2018: 174); plg. avd. *Gìlis, Gilỹs, Gìlius* (LVŽ III 2018: 174).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daržẽlis* aplink krūmais apaugusi pakiluma Josvainių mstl.

Gojẽliai ar. ž. Pilsupių k., prie smėlio, apie 54 ha, Černovkos vs. pietų pusėje, seniau buvo kaimo ganyklos-krūmai

Gojẽliai gn. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 12); *Gojẽliai* ar., gn., mš. Pjs (LVŽ III 2018: 235).

Kálvio daržas ar. ž. Pilsupių k., juodžemis, apie ½ ha, Igno Kuprio žemės sklype

Kálvio daržas dr. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 13).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Katìliai* pv. Ruseinių k., *Daržẽlis* aplink krūmais apaugusi pakiluma Josvainių mstl.

Kermošỹnė b. Pilsupių k., apie ½ ha, Volpės Orelio žemės sklype

Kermošỹnė, Kermošỹnės pieva b., pv. Pjs, Pilsupių k.; *Kermošỹnė* b. Jsv (LHD 2008: 297), *Kermošỹnės pieva* pv. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 13), plg. *Kermošỹnė* kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 13); lie. *kerỹmas* „nebetinkamas, netikęs, susidėvėjęs“, balt. „kirmėlė“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=665&zymeti=954); lie. *kermuõ, kermenaĩ* „bičių perai“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=947&zymeti=957); lie. *kérmuša* „kas rėžiantis, pjaunantis“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=898&zymeti=958); lie. *kermõšis, kermõšius* „prekymetis“, *kermušýnas* „vieta, kur kermušės (laukiniai česnakai) auga“.

Kraštìniai ar. ž. Pilsupių k., prie žvyro, smėlio ir juodžemio, apie 10 ha, Bujanauskienės žemės sklype

Lãkštini b. Pilsupių k., durpių ž., apie 1 ½ ha, Diksių k. r. pusėje, atstu apie 1 km

Lãkštinė vt., b., plk. Pjs, Pilsupių, Deveikiškių k.[436]; *Lãkštinė* b. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 15); *Lakštỹnės* pv. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 15); plg. pvd. *Lãkštis, Lakštỹs* XVI a., *Lakštìnis*, lie. *lakštúoti* „suokti, maloniai kalbėti“ (Zinkevičius 2008: 579); lie. *lãkštas* „augalo lapas; laiškas“ (Sabaliauskas 1990: 156); lie. *lakštẽ* „lakštingala“, *lakštìnis* „išplotas“.

[435] Plg. avd.: *Stephanus Kontowt Drutenis P.* ***Chw****eydanensis* 1720: 145 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4).

[436] *pelkė Lakštinė* Ulbikio up. deš. krante, Užvarčių žemėse (Kolūkiai 1968: Pajieslio kol.); *vieta Lakštinė* į r. nuo Pilsupių (Ž 1982 Pajieslio kol.); *viet. Lakštinė* į p.-r. nuo Užvarčių (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.); *Lãkštinė* b. Pjs (LHD 2008: 162).

Lankẽlė sod. Pilsupių k., prie smėlio, apie 2 ha, malūnininko Ramašausko Kazio sodyba

Plg. *Lañka* ar. Pjs, Skinderiškių dv., Pilsupių, Užvarčių k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. –*Lañka* ar. Skindėriškių dv., *Lankà* ar. Užvarčių k., *Lankẽlių kalnas* ar. Užvarčių k., *Lankẽliai* pv. Ruseinių k., *Lìnkis* kalnas-kapeliai prie Šušvės Angirių k.

Lūgẽliai ar. ž. Pilsupių k., prie smėlio, apie ½ ha, Bujanausko žemės sklype

Lugẽliai pv. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 15).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lūgẽlis* Šušvės krantas, karklais apaugęs, Josvainių mstl.

Mỹžlankis pv. Pilsupių k., šaltiniuota ž., apie 4 ha, kairiajame upės krante, Liudviko Kuprio sklype

Mìžlankis dr., šltn. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 16).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mižlankỹs* neišdžiūstama Šušvės įkalnė Ruseinių k.

Načbalỹs b. Pilsupių k., apie 1 ½ ha, Aleks. Rybelio žemės sklype

Nadžbalỹs, Načbalỹs b., l. Pjs, Pilsupių k.; *Nadžbalỹs* l. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 16); plg. XVIII a. Krk ap. pvd. *Nadaševskis, *Nadašanas, *Nedošius*[437].

Núotaka pv. Pilsupių k., prie smėlio, apie 10 ha, nuo Skinderiškio dv. r. pusėj, Bujanausko žemės sklype

Núotaka, Nuotãka pv. Pjs, Pilsupių k.; *Nuotãka* pv. (buv. Šušvės vaga) Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 16); lie. *núotaka* „nutekėjimas, nuotakumas, nubėgimas; nuotaki pieva, kuria prabėga šlaitų vanduo“; *tãkas*; greičiausiai susiję *Natakõs kálnas* kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 16); plg. **Nuotaka* (užsėtas) l., dr., ar. Mnt XVI a. antr. pusė, *Natiẽka, Natéka, Notèka, Nùtenka* ln., pv. (buv.) Lbn, *Tekančioji* up., Šumeros int. Št.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Tekmẽ* krūmais apaugusi b. Angirių k.

Padeksnỹs ar. ž. Pilsupių k., juodžemis, apie 5 ha, Marcelio Dovydo ir Mylerio žemės sklype

XX a. 4 dešimtm. Josvainių vls. – *Degimaĩ* pelkėtos pv. Degimų k.

Papìlakalnis kln. Pilsupių k., prie molio, apie 2 ha, Jakaičio Jono žemės sklype; „Pasakoja, kad tą kalną milžinai kepurėm supylę“

Pilsupių k., piliakalnis, kalnas, prie molio, apie 2 ha, Jakaičio Jono žemės sklype; „Pasakoja, kad tą kalną milžinai kepurėm supylę“ (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 112); užr. Elena Užkurienė, Pilsupių pradžios mokyklos mokytoja, 1935 m.

---

[437] *Ian Syn Kazimierza Nadaſzewskiego, alias Serapina z Narkun* 1750: 15 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/6); *Stanislaus Nadaszewſki Organarius Crocensis* 1717: 133; *Stanislaus Niedaszewski Organarius Crocensi* 1719: 137 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *Staniſława Nadaszewſkiego Organiſtę Koscioła Krokowskiego pochowano na C[æ]mentarza przed Babincem* 1718: 3 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/6); *Baptizavi Infantem Nomine Hælena P: Kasimiri Niadosius, et Mariannæ Łukoszaycią Leg: Coniugum, Laboriosorum Patrini Seu Lev: Paulus Czesnis. Cum Rosalia Dalibogowa omnes de Villa Narkunis* 1744: 303 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4).

Pilsupių k., piliakalnis – *Bakanas*. Savininkas Jonas Jakaitis. „Vietos žmonės pasakoja, kad labai senai, prieš 300–400 metų, ant piliakalnio stovėjusi bažnyčia ir buvusios kapinės“; „Būk seni žmonės pasakodavo, kad seniau ten ariant rasdavo žmonių kaulų“; „Reikėtų aptverti“ (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 105), 1935 m.

„Pilsupių kaime prie Šušvės upelio, yra piliakalnis, ariamas. Ardami gadina ir ardo šį praeities paminklą“ (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 109), 1935 m.

Išskirtinai Krk apylinkėse, Šušvės pakrantėse, susitelkę penki piliakalniai – Vaitiekūnų, Plinkáigalio, Ambraziūnų, Vosbučių ir Pilsupių; jų archeologiniai tyrinėjimai iš dalies pateikia apie ryšius su baltų gentimis, buvusias socialines, ideologines, administracines, ekonomines ir karines struktūras, liudija praeities žmonių gyvensenos bruožus, teikia peno tikrinių vardų tyrinėtojams, folkloristams.

Pilsupių piliakalnis, Pìlsupių kalnas, Bãkanas, Bakano piliakalnis, Piliãkalnis, Papìlakalnis, Popiliakalnis, Prancūzkalnis? plkln. Pjs, prie Pilsupio (Paupelio) up. žiočių (įteka į Šušvę), archeologinis paminklas[438]. Nuo 1935 m. užrašomos sakmės apie milžinų supiltą kalną ar buvusią (nugrimzdusią) bažnyčią (koplyčią) ar pilį[439] galbūt žymi šventvietės – alko – vietą[440]. Plg. avd. *Bakšys, Bakšis*, kuris gali būti dvikamienio avd. *Bãkanas, Bakãnis, Bãkinas* trumpinys; plg. sl. *bakanas* „kepalas“. *Bakšiai*, avd. *Bakas*, išplėstas pries. *-š-* (Skardžius I 1996: 315).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Plãčdalankis ar. ž. Pilsupių k., prie juodžemio, apie 2 ha, Aleks. Kulikausko sklype Plg. *Plačkelis* kl. Pjs, Degimų vs., *Plačpievė* pv. Pjs, Girvainių vs., *Plačpjaũnys, Plãčpjaunis* dr., pv. Dvd, Rukų k.

Plýtnyčia ar. ž. Pilsupių k., molis, apie 1 ha, Bujanauskaitės Evos žemės sklype; dar ir dabar žymu duobės, pasakoja, kad iš ten seniau ėmė molį plytoms

Plýtnyčia, Plýtničia ar., pv. Pjs, Pilsupių k.; *Plýtničia* pv. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 18); lie. *plýtinė* „plytų gamykla“; vardų, susijusių su plytinėmis, yra gausu Krk regione, plg. *Plytničia* plytinė Pjs, Pašušvio dv. [Zaborskio], *Plytnyčia* vs. Pjs, Ambraziūnų k., *Plýtnyčia* plytinė Pjs, Pališkių

[438] *Bãkanas* kln. Krk, Pašušvio ir Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 9); *Piliãkalnis, Bãkanas* kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 18); galbūt *Pìlsupių kalnas* kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 18); *Popiliakalnis* kln. Pilsupių ap., kair. Šušvės krante, prie įtekančio upelio (KRK I); *Pilsupio piliak.* Šušvės kair. krante, prie santakos su Pilsupio upl. (Kolūkiai 1968: Pajieslio kol.); *Pilsupių piliakalnis (Bakanas)* į p. ir r. nuo Pilsupių, Šušvės vingyje (Ž 1982 Pajieslio kol.); *Pilsupių piliakalnis, vadinamas Bakanu; Pilsupių piliakalnis (Bakanas)* 1,1 ha (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.); *Bãkanas* kln. Srv (LVŽ I 2008: 310); *Bakano piliakalnis* (RA 2016-05-07: 12).

[439] Plg. netolimą *Koplyčbalis* b., lm. Pjs, Pališkių vs., „stovėjo koplyčia“, sakmė apie prasmegusią koplyčią ir skambančius varpus; *Pilis* kln. Krk, Pašušvio dv. „Kalnelis, ant kurio dabar stovi varpinė, laikomas pilim“; *Pašušvio kapinynas*.

[440] *Popiliakalnis* kln. Pilsupių ap., kair. Šušvės krante, prie įtekančio upelio; pasakojimas apie nugarmėjusią pilį (KRK I); *Pilsupių piliakalnis, Bakanas* „Ant piliakalnio kažkada norėta statyti bažnyčią, todėl pylimas buvo nukastas“ (RA 1996-09-11: 5); *P Bakanas, Pilsupių piliakalnis* „kur dabar piliakalnis, kadaise bažnyčia nugrimzdusi“, „į duonos kepalą panašus“ (KG 1997-06-24: 3); *Pilsupių piliakalnis, Bakanas* plkln. Krk, „labai jau panašus į duonos kepalą“ (RA 1998-04-15: 5).

k., *Plýtnyčia* d. Krk, Pakarklių k., *Plýtnikas* pv., dab. dr. Krk, Žitaičių k.; dar plg. *Plýtnyčia* k. (Bagotelnės) dalis Srv, *Cegelnė* k. Lbn par.

Rãganupė upl. Pilsupių k., apie ½ km, teka Grigaro ir Stučinskienės sklypų rubežiumi, įteka į Šušvę; „Žmonės pasakoja, kad ten seniau vaidendavos. Raganos žmones nuo tilto nutraukdavusios. Nuo to upelis ir vardą gavęs“

Raganupis, Rãganupė upl., Šušvės kair. int. Pjs, Pilsupio k.; *Raganupis* „*Nebenfluss der Šušvis im Kirchspiel Jósvainiai*“ (Būga I: 518–519), *Rãganupė* up., Šušvės kair. int. Pjs, Pilsupio k. (Kurtinaitis 1965: 6); *Raganupis* up. Jsv (LHEŽ 1981: 271); tikriausiai tai *Ragnupỹs, Rãgnupis* upl., Šušvės int. Jsv, Svilių k., žr. XX a. 4 dešimtm. – *Rãgnupis* upl. Svilių k., *Burtilýška* ar. ž. Pūstelninkų k.

Lie. *rãgana, regéti, rãgas* (Sabaliauskas 1990: 180); „*rãgana* turi vardą nuo *regėjimo*“ (Būga II: 258); mitinę prasmę turintys žodžiai *burtininkas, raganius* [441]; lie. *ragãnius* „negeras, nedoras žmogus“; plg. avd. *Raganis*. Kdn krašte, aprašant žemėvardžius, kartais užsimenama apie mitines būtybes – raganas (*Rãganupė* upl. Pilsupių k.) ar laumes (lie. *laũmė*, ide. „tam tikra mitologinė būtybė; augti, kilti“, http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1211&zymeti=1271): *Drẽšvos* b. Prnv, *Gojẽlis* ar. Prnv, *Vikšrupỹs* upl., Šušvės deš. int. Jsv, žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vikšrupis* upl. Mikailiškio-Pavikšrupio vs. Galbūt kai kurie pavadinimai yra susiję su minėtomis būtybėmis; plg. *Burvõpelis* up., Liaudės int. Srv, *Burveliai* k. Srv (**Burvė* 1372 m.), **Burviliai* gyv. vt. 1712 m., *Laumašalỹs* grv. Trs, **Laumiašuoliai, *Laumiašalis* dr. Dt, Beržai XVI a. antr. pusė[442]; **Laumena, *Laumenka* krč., Chrapovickio nuosavybė Št, prie Obelies up. 1784 m., *Žižmiai* k., bajork. Pg (plg. lie. *žíežmara* „žiežula, pasakų ragana, burtininkė“).

Riaũbinės gn. Pilsupių k., prie šlyno ir prie molio, apie 4 ha, Šušvės krantas Bujanausko K. įpėdinių sklype

Lie. *riaũbti* „riauboti, riaumoti“, *riaubà* „apsileidęs, storžievis žmogus“; plg. avd. *Riaubà, Riaubỹs*.

Smaĩliškė b. Pilsupių k., apie 1 ½ ha, dabar iškastas griovys ir vanduo nuleistas; „Bala vienam gale buvusi labai siaura – smaili. Nuo to ir vardą gavus“

Smaĩliškė b. Pjs (LHD 2008: 79); *Smailiškės* up., Užpilsupio deš. int. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 6); *Smailiškės pieva* pv. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 20); *Smaĩlinė* dr. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 20); pvd. *Smaĩlis* XVI a., *Smailỹs, Smaĩlius*, lie. *smaĩlas* (Zinkevičius 2008: 575); *smailùs* „į galą smarkiai sulaibėjęs“, t. y. smailus upės vingis, žemės plotas, kuris įsikišęs į kitos žemės, miško ar vandens telkinį; plg. *Smailinis* ar. Anc.

Strẽlakalnis šlaitas Pilsupių k., priemolis, apie 2 ha, kairysis Šušvės krantas, Sirvydo Tado žemės sklypas

Strẽlakalnis šl. Jsv (LHEŽ 1981: 316), *Strẽlakalnis* kln. Pjs, Pilsupių k.

[441] Norbertas Vėlius, *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, Vilnius, 1996, t. I, p. 418.
[442] *Ловмяшуоли, грунтъ въ поле Бержахъ, Велен. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 171).

(Kurtinaitis 1965: 20); iš *Strėla, Sajupis* up. Knn[443]; lie. *strėlẽ, strėla*, la. „strėlė, ruožas, juosta“ (Sabaliauskas 1990: 61); pvd. *Strėlà, Strėlỹs, Strelỹs*, lie. *strėlẽ* (Zinkevičius 2008: 547); galbūt susiję *Sirvydo kalnẽlis* kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 20).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k.

Šilkinė b. Pilsupių k., apie 1 ½ ha, nuo Mikštų k. r. pusėje, M. Bačiliūnienės žemės sklype

Šilkinė b. Jsv (LHD 2008: 167); *Šilkinė* krm. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 21); *Šilkinės pieva* pv. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 21); lie. *šilkìnis* „minkštas, švelnus ar žvilgantis kaip šilkas“, *šilkas*; plg. Pajieslio apylinkių pvd. *Šilkaitis*; plg. *Šilkšnys* vt. Gdž, *Sìlupis, Sỹlupis, Sìlupio rãvas* up. Krk, Vailainių k. (pr.-kurš. **silkas* „šilkas“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=2140&zymeti=1927); ide. „ramus, tykus upės plotas; užtvanka; varva, teka“).

Ùlbikis šaltiniuotas upl. Pilsupių k., įteka į Šušvę K. Bujanausko žemės sklypu

Ùlbikis upl., Šušvės kair. int. Pjs, Pilsupių, Šmotiškių k.[444]; plg. pvd. *Ùlba, Ùlbikas*, lie. *ulbė́ti* „čiulbėti“ (Zinkevičius 2008: 581); tikriausiai užrašytas kitas to paties objekto variantas – *Ub**l**ìkis, Ub**l**ìkės upẽlis* up., Šušvės kair. int. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 7); lie. *ùbas, ùblas, ubladė* „duonkepė krosnis“, *ùbašlaitė* „krosniadangtė“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=2490&zymeti=2224); lie. *ũbti* „šaukti, rėkti, ūkti; skambėti, aidėti; ošti, gausti“. Plg. pvd. *Ùlba, Ùlbikas*, lie. *ulbė́ti* „čiulbėti“ (Zinkevičius 2008: 581), pvd. *Ubičius*; plg. **Ubikaičiai* vt. Dt 1571–1728 m., **Ubikiai* plv., k. Dt 1637–1745 m., **Ubikiai, *Ubikaičiai* drv. Apt 1642 m.

Upẽlis upl. Pilsupių k., apie 2 km, išteka iš Šmotiškių k. balų ir įteka į Šušvę kairiajam upės krante Jakaičio J. žem[ės]. sklype

Upẽlis upl., Šušvės kair. int. Pjs, Pilsupių k. Tikriausiai tai *Didỹsis pievõs upẽlis* upl., Užpilsupio deš. int. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 4); *Didỹsis pievos upẽlis* up. Pjs (LVŽ II 2014: 230).

Plg. XX a. 4 dešimtm. – *Didžiójі* pv. Pilsupių k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Upẽlis* upl. ir abipus pv. Josvainių mstl.

Žùko skynimas ar. ž. Pilsupių k., apie 2 ha, Tado Rybelio įpėd. žemės sklype

Pvd. *Žùkas*; plg. *Žukỹ mìškas* mš. Dt, Siponių k., *Žùko daržas* b., kln., drp. Trs, *Žukáusko kálnas* klv. Lbn, **Žūkiškių ūkis* sklp. Lbn 1621 m.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Skýnimai* ar., pv. Svilių k.

Beñdrinis gn. Krk, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 9).

Degùtnyčia vt. Krk, Pilsupių k., vt., kur gaminamas degutas (Kurtinaitis 1965: 10).

Gidrùtlaukis kln. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 12).

---

[443] *Strėlos up.* (Kolūkiai 1968: Mičiurino kol., Kunioniai); *up. Sajupis (Strėla)* kerta v.-p. Kunionių miško kampą (Girininkijos 1983: Jsv grn., 41 masyvas).

[444] *up. Ulbikis* Šušvės kair. int., per Šmotiškių žemes, jo kair. krante yra *Duobiosios* pelkė, deš. krante – *Lakštinės* ir *Spanguolytės* pelkės (Kolūkiai 1968: Pajieslio kol.); *up. Ulbikis* per Pilsupių žemes (Ž 1982 Pajieslio kol. II); *up. Ulbikis* Šušvės kair. int. (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.).

Gidrutlankiùkas kln. (vt., kur Šušvė įsilenkia) Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 12).
Gráužiai mš., dab. l. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 12); *Graũžiai* mš. Pjs (LVŽ III 2018: 260).
Griniũ upẽlis up., Šušvės kair. int. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 5).
Kazačkỹnė pv., gn. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 13).
Kelmýtė pv., krm. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 13).
Kiršnóva up. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 5); lie. *(pa)kìršti* „pabusti“. Pr. *kirsn-* „juodas“ (Zinkevičius I 1984: 285); plg. XVII a. pr. Josvainių ap. avd. *Kiršaitis*[445]; plg. *Kiršinas* up., Nevėžio int., *Juodainis* up., Šumeros int. Št.
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kiršaus karklas* Šušvės upės krantas Svilių k.
Padargupỹs up., Dubysos deš. int. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 5); plg. *Dargáitė* up., Skerdūmės int. PššK, Gudaičių k. (išteka iš *Juodbalio* pelkių, įteka į *Skerdumėlę*), galbūt ankstesnis pavadinimas **Dargupė*; plg. *de dargupie* 1686 [Jsv K 1673–1688: 125v], *z Dergiow [Dergucie], Powiat ejragolski* (Rejestry 1690: 61)[446]; plg. XVII a. Josvainių ap. pvd. **Dargys*[447].
Pagráužiai pv. (šalia Graužių mš.) Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 17).
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Graužių* k., *Pagraužiai* pievos, pakrūmiai Ruseinių k.
Pilsupių atodanga atd. Krk, Šušvės up. krante, respublikinės reikšmės geologinis paminklas.
Pìlsupių kanãlas tv., knl. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 18).
Pìlsupių prũdas kdr. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 18).
Pravarỹnė kl. Pjs, Pilsupių k., kelias gyvuliams varyti į ganyklą (Kurtinaitis 1965: 18); lie. *pravarìnė* „kartis, pertvara, skirianti tvarte vieną gyvulį nuo kito; vaga, išarta skersai kitų vagų; tvarte atitverta vieta gyvuliui laikyti“; t. y. pertvara, aptverta kelio dalis, kuria varomi, genami gyvuliai; plg. *Prãgonas* kl. Pjs, Deveikiškių k.
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Výganai* šlapios pv. Josvainių mstl.
Valãkos gãlas dr., pv. Pjs, Pilsupių k. (Kurtinaitis 1965: 22).

Plaktinių k. 1936 m.

Alksnótas krantas Šušvės, apaugęs alksniais, Plaktinių k., šlynas, apie ½ ha, į š. pusę nuo *Mikučio kalno*
Alksnótas krnt., mš., pv. Jsv (LVŽ I 2008: 72).
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Òlchupys* upl., tekąs į Šušvę per vieškelį, Angirių k.

[445] *Adamus ex Rofcze Josephi kirſzoÿtis et Magdalena P. Adamus vzwabaÿtis et Heduiga* 1612 [Jsv K 1601–1615: 131v].
[446] Tai galbūt *Padargupis* k. Ar *Padargupie* Prnv, 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1004); *Padargupio* k. (VGS 1923 Ar).
[447] *cu‘ Barbara Dargaicia de Rusieynie* 1645 [Jsv S 1643–1673: 5]; *cum Magdalena Dargienie ambo de Boiany* 1675 [Jsv K 1673–1688: 17v]; *P[an]. Jan Dargiewicz [z okolicy Iszłosztakiów], Powiat ejragolski* (Rejestry 1690: 62).

Ąžuolo balẽ b. Plaktinių k., prie molio, apie 1/3 ha, *Lazdynės* žiemių-r. kertėje; „Toje baloje buvęs didelis ąžuolas, nuo ko ir vardas kilęs“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ąžuolo balė* bendra gn. Užžiedupio k.

Bogorỹnė ar. ž., pv. Plaktinių k., priemolis, ž. lygi, apie 4 ha, p. pusėje prieina *Pupkaus bliūdelį*, o iš r. pusės Balulaukio k. žemę; „Angirių k. bajoras labai pigiai pardavinėjo mišką. Bogorynės savininkas pasakęs: „Aš savo beržus parduosiu taip pigiai, kaip Boguras“, nuo to ir pradėjo vadinti tą vietą *Bogoryne*“

Bogarỹnė, Bogorỹnė ar., dr., mš. Knn, Plaktinių k.; *Bogorynė* dr., mš. (buv.) Knn, Plaktinių k. (Kunioniai 2001); *Bogorỹnė* ar. Jsv (LVŽ I 2008: 533); XX a. 4 dešimtm. Jsv ap. gyventojas *Bogarevičius*. Plg. dvikamienius avd. *Bógaras, Bóguras, Bùgaras*, lie. *gãras* (Zinkevičius 2008: 79, 89); balt. „garas, dvasia; (židinio) žertuvė, karštis“, sl. „degti“, sanskr. „šviečia, žėruoja“ (Sabaliauskas 1990: 159).

Bùktas pailgas įdubimas Plaktinių k., smėlis, apie 1/5 ha, tarp Graužų k. žemių ir *Vidušušvio* loma nuo Šušvės į *Ežerą* „Upės įlinkimai ir žemesnių vietų užliejimai visuomet kaime taip vadinami“

Bùktos db. Jsv (LVŽ I 2008: 609).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Buktà* šlaitas Pilsupių k.

Ẽžeras ežerėlis Plaktinių k., apie 400 m ilgio ir 8 m pločio, tarpe *Šlaito* ir *Vidušušvio*; senais laikais Šušvės vagos vietoje užsilikus dauba, randama karosų

Ẽžeras ež., db. Knn, Plaktinių k.; *Ežeras* ež. Jsv (LVŽ II 2014: 498). E. Rainienė iš Kunionių (1995): „Šv. Jono vigilijoj eidavom *į Plaktinių pusę, į Ežerėlius*, puplaiškių (mūsų kalba, dzingelių)“ (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16).

Gìrkelis kl. Plaktinių k., pietiniame k. gale kelias į Šušvės brastą, eina per *Pabrastį*; seniau tuo keliu važiavo į mišką; dabar tuo keliu naudojasi Kunionių k. gyventojai

Gìrkelis kl. Knn (LVŽ III 2018: 197); sudurtinis hidronimas, *girià, kẽlias* (Vanagas 1970: 238); plg. *Gìrkelis* kl. Jsv (LVŽ III 2018: 197), *Gìrkelis* up., Dotnuvėlės int. Gdž.

Jùnčio balẽ b. Plaktinių k., priesmėlis, podirvis baltžemis, apie 1/3 ha, tarp *Lazdynės* ir *Karklyno balos*; „Toje baloje išsimaudęs senais laikais Junčys“

Jùnčio balẽ, Junčio bala b. Knn, Plaktinių k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Junčìška* pv. ir ar. ž. Pūstelninkų k.

Jurcỹnė ar. ž. su pievomis Plaktinių k., priesmėlis, ž. lygi, apie 16 ha, š. ir r. pusėje prieina *Kapanicą* ir *Trak[e]lius*, o v. pusėje – vieškelį; Jono Kišono ūkis su sodybomis; „Toje vietoje gyvenęs seniau Jurcys“

Kamzèlka pv. Plaktinių k., prie smėlio, ž. lygi, apie ½ ha, *Vidušušvėje* tarpe ariamos žemės sklypelio pievos; pievos sklypas panašus į liemenę-kamzelką

Kapanìca pv. Plaktinių k., prie smėlio, ž. lygi, apie ½ ha, p.-r. pusėje prieina *Jurcynę*, r. pusėje kaimas; bendra viso kaimo; „Per tą pievą buvo seniau iškastas griovis. Vardas kilęs iš lenkų ar rusų kalbos“

Kapẽliai ar. ž. Plaktinių k., smėlis su moliu, ž. lygi, apie 6 ha, tarpe *Šlaito*, *Pavidušušvio*, *Rūdyno* ir vieškelio; lauko viduryje yra kapeliai, neaptverti; „Prieš 50 metų toje vietoje buvęs lapės urvas – uola. Žmonės, norėdami sugauti lapiukus,

pradėję kasti tą olą ir užtikę grabą. Duobę tuoj užvertę ir daugiau niekas nekasinėja“; „Viduryje lauko yra senovės kapų vieta, nuo to ir visą tą lauką vadina“

Karklýno balẽ b. Plaktinių k., prie smėlio, podirvis baltžemis, apie ¼ ha, tarpe *Kirvelio alksnytės* ir *Junčio balos* bendrose ganyklose; toje baloje buvęs keras karklų; „Balos viduryje buvo keras karklų, nuo ko ir ta bala gavo vardą“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Karklỹnė* ar. ž. Čiukiškių k.

Kauprẽ gn. Plaktinių k., prie smėlio, ž. lygi, apie 4 ha, tarpe *Bogorynės*, *Pupkaus bliūdelio* ir *Galulaukio* k. žemės; kiek pakilusi vt. tarp lomų

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kauprẽ* [kln.] Malaikonių k.

Kirvẽlio alksnýtė krm. Plaktinių k., prie smėlio, ž. lygi, apie ½ ha, tarpe *Šilalių* ir *Karklyno balos*, bendrose ganyklose

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Òlchupys* upl., tekąs į Šušvę per vieškelį, Angirių k.

Lazdỹnė krūmais priaugusi gn. Plaktinių k., prie molio, ž. lygi, apie 9 ha, žiemių-r. kertėje prieina Užžiedupio ir Galulaukių k. žemes; bendra viso kaimo ganykla; „Seniau buvo daug lazdynų, nuo to ir vardas likęs“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lazdynė* l. Lipliūnų k.

Lūgẽlis pv. Plaktinių k., prie molio, apie ½ ha, tarp *Rūdyno* ir *Girkelio*; viduryje ariamo lauko pieva kur ne kur krūmų priaugusi; priklauso J. Kišonui, Pr. ir antram Pr. Barauskiams

Plg. *Lūgai* dr. Knn, Plaktinių k. (Kunioniai 2001).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lūgẽlis* Šušvės krantas, karklais apaugęs, Josvainių mstl., *Márgo lũgas* ar. ž. ir pievos Plaktinių k.

Margẽlis ar. ž. Plaktinių k., molis, aukšta vt., apie 2 ha, tarp vieškelio, Šušvės ir *Trepkų*

Márgo dúobės vandens išneštos duobės Plaktinių k., sml., *Margo lūge* vandens išneštos duobės

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Duobẽ* [*Dvarna, Dvarna duobė*] pv. Josvainių mstl.

Márgo lũgas ar. ž. ir pievos Plaktinių k., prie smėlio, ž. lygi, apie ½ ha, Šušvės pakraštys tarp *Pavidušušvio* ir *Pabrasčio*

Márgo lũgas, Margo lūgelis ar., pv. Knn, Plaktinių k.

Mikùčio kálnas Šušvės krantas Plaktinių k., prie molio, apie ¼ ha, tarp *Pabrasčio* ir *Alksnoto*; „Tą kalną seniau valdęs Mikutis“

Mikùčio kálnas kln., pkrnt. Knn, Plaktinių k.; lie. *kálnas, kalvà* „aukštas žemės pakilimas, aukštuma, iškilimas, pakilusi vieta“, *kilìmas*, *kilùs*; ide. „kelti, kilti, kyšoti, būti pakeltam, būti iškiliam, iškilu, aukštinti, aukštas, status, staigus, viršūnė, kolona“ arba ide. „status, staigus kelio ruožas, upės vaga“; lie. *pakálnė* „šlaitas“; plg. pvd. *Pakalnaitis*: *Adami Pakalnaytis de Swile* 1684 [Jsv K 1673–1688: 110].

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Giřnio kalnas* kln. Graužių k., *Beleĩkelio kalnẽlis* pakiluma, apsupta balų, Josvainių mstl., *Pakal̃nė*, kitaip *Slabadà* mstl. (Josvainių) dalis, *Raudónkalnis* ar. ž. Juodkaimio k., *Pušyno kalnas* kln. Kunionių k., *Babilònо kalnas* kln. Malaikonių k., *Stankū̃niškis, Stankūnų̃*

kalnas kln. Paliepių dv., *Šilaĩkiškas kalnas* kln. Paliepių dv., *Bùtko kalnẽlis* ariamas klnl. Pažiemkelio k., *Papìlakalnis* kln. ir *Strẽlakalnis* šlaitas Pilsupių k., *Lankẽlių kalnas* ar. ir *Sedìmo kalnas* ar. Užvarčių k.

Pabrastỹs ar. ž. Plaktinių k., smėlis, ž. lygi, apie 1 ha, tarp *Mikučio kalno* ir *Margo lūgelio*, prie Šušvės brastos

Pabrastỹs dr. Knn, Plaktinių k. (Kunioniai 2001).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ilgabràstis* pv. pamišky Angirių k.

Pavidùšušvis ar. ž., pv. su krm. Plaktinių k., smėlis, ž. lygi, apie 2 ha, Šušvės slėnis tarp *Vidušušvio* ir *Margo lūgelio*

Iš *Vidùšušvis* dr., ar., pv. Knn.

Pisorỹnė pv. Plaktinių k., priesmėlis, podirvis baltžemis, 2 ha, r. pusėje nuo *Trakelių* ir į žiemius nuo *Jurcynės*; valsčiaus valdybos ž., kuria naudojasi valsčiaus sekretorius

Sl. „raštininkas“.

Plaktìniai k., 22 kiemai, apie 1 ½ km atstu į p. nuo Josvainių; „Plaktiniai baudžiavos niekam nėję, buvę karališki. Pasakoja vietos žmonės, kad čia nežinia kuriais laikais nuplakę moterį, nuo ko ir vardas kilęs. Per Didįjį karą kaimas nenukentėjo, mūšių nebuvę“

Plaktìniai k. Knn[448], *Plaktiniai Bobuliai* k. Jsv[449]. Josvainių bažnyčios metrikose minimi nuo 1602 m.[450] Plg. pvd. *Plaktỹs, *Plaktinis*[451] XVI a., lie. *plàkti* (Zinkevičius 2008: 601); ide. „plakti[452], verkti, mušti į krūtinę, mušti, prakeikti“ (Sabaliauskas 1990: 97). Sinoniminis pavadinimas *Šilgaliai arba Plaktiniai* 1756 m.[453] XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šilẽlės* gn. Plaktinių k., *Šìlagaliai* krūmais apaugusi gn. Šingalių k.

Pùpkaus bliūdẽlis b. Plaktinių k., juodžemis su moliu, apie 15 a, tarp *Bogorynės*, *Randynės* ir Galulaukių k. žemės; randasi Pupkaus šniūre; „Duobė Pupkaus šniūre“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Bliũdas* b. Josvainių mstl.

---

[448] *Płaktynie* į p. nuo Jsv, 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1006); *Плактине деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Плахтыни* дер. Jsv, 168 gyv., 2 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 42); *Plaktinių* k. (VGS 1923 Jsv); *Plaktinių km.* Jsv vls. (1942 LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Plaktinių* k. (LATS 1959 Krnv); *Plaktìniai* (2) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Plaktìniai* (2) k. (RC 2014 Jsv).

[449] *Плактини бобыли* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v).

[450] *de płaktinie* 1602 [Jsv K 1601–1615: 9v]; *de plaktiniem* 1602: 21; *Deplaktinie, depłaktinie* 1603: 12; *depłaktinie* 1603: 12, 15; *de Płaktynie* 1604?: 2v; *ex plaktinie* 1604?: 6; *de plaktinie* 1604: 26v; *ex Płachtÿnie* 1611: 121; *ex pago płac3tinie* 1638 [Jsv K 1637–1643: 14v]; *ex pago płachtini* 1640: 33v; *de pago płaktini* 1640: 38; *de Płaktynie* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *de Płaktynie*: 3v; 1645: 4v, 5; *de Płaktynie* 1646: 5v, 6; *de Płaktýnie* 1646: 6, 6v; *z Płaktin* 1651: 21v; *de Płaktynie* 1659 [Jsv K 1658–1668: 6v]; *de Płaktiny* 1661: 18v; 1664: 51; *de Płaktinie* 1662: 26v; *de pago Płaktynie* 1673 [Jsv K 1673–1688: 7v]; 1674: 12, 13v; *de Płactinis* 1683: 106; *de pago Płaktynie* 1674 [Jsv S 1673–1712: 6]; *de Płaktynie* 1675: 10v; 1676: 14; 1696: 75v; *de pago Płaktynie* 1677: 18; *de Płaktinie* 1685: 42v; *de Płaktÿnie* 1691: 58v; 1692: 58v, 60; *de Płaktinie, de Płaktinia* 1698: 80; *de płaktynie* 1700: 85; *de Płaktynie* 1706: 104v; *de Płaktynie* 1693 [Jsv K 1688–1698: 43v]; *de Villa Płaktÿnie* 1693 [Jsv K 1688–1698: 44]; *de villa Płaktinie* 1739 [Jsv M 1738–1783: 2v]; *de Plachtynie* 1744 [Jsv K 1738–1761: 45]; *de Płaktynie* 1760 [Jsv M 1738–1783: 26]; *de Płaktynie* 1761 [Jsv K 1761–1779: 3]; *de Płaktinie* 1763 [Jsv M 1738–1783: 31]; *de Płaktynie* 1766: 36; *de Villa Płaktynie* 1771 [Jsv K 1761–1779: 71v]; *de Płaktynie* 1775 [Jsv S 1741–1783: 74]; *de Płachtynie* 1779 [Jsv K 1779–1792: 3]; *de villa Płaktynie* 1780: 11. *de Płaktinow* 1647: 24 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2).

[451] Plg. pvd. **Plaktinis*: *od domu Jakuba Plaktinia [Miasto Kieydany]* 1604 (Kdn LV: 25).

[452] „Gal tik vietovių pavadinimai beprimena skaudžią praeitį. Antai, Josvainių apylinkės Plaktinių kaimo žmonės būdavo pono dažnai plakami“ (*Rudens melodijos* // TK 1951, Nr. 79: 2, parašas: *D. Viesulaitis*).

[453] *De Szylgole alias Płachtynie* 1756 [Jsv K 1738–1761: 128].

Pùsvalakiai ar. ž. Plaktinių k., juodžemis su moliu, vt. lygi, apie 5 ha, tarp *Rūdyno* ir *Skvirblio*, einant iš v. į r.; „Žemės sklypas išdalintas mažais sklypeliais-šniūreliais“

Raudỹnė gn. Plaktinių k., priesmėlis, ž. lygi, apie 4 ha, šiaurėje prieina *Pupkaus bliūdelį*, o r. – Galulaukių k. žemę; bendra viso kaimo; „Seniau čia gyvenusi moteris, pramanyta *Raudiene*“

Plg. XVII a. Josvainių krašto avd., kurių šaknyje yra *raud-*[454];

Rūdynas pv. Plaktinių k., smėlis su moliu, ž. lominga, apie 1 ½ ha, pietiniame k. gale į š. nuo *Kapelių*, v. baigiasi *Rūdyno uodega*; „Šlapios pievos. Vanduo iš žemių išteka rudas, tur būti nuo geležies rūdžių priemaišų“

Gal susiję su XVI a. aptinkamu terminu, aprašant žemės valdas, – *rūdynė* „rūdos turinti žemė“ (Zinkevičius II 1984: 127); reikšmė galbūt susijusi su geležies rūdos gavyba, geležies gaminimu.

XX a. 4 dešimtm. Plaktinių k. – *Rūdýno uodegà* pv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Rūdýnas* šlapia pv. Josvainių mstl., *Rūdynė* b. Lipliūnų k., *Rūdýnas* ar. Skindėriškių dv., *Rūdýnas* ar. su pievomis Šingalių k.

Rūdynẽlis pv. Plaktinių k., smėlis, vt. lygi, apie 1 ha, v. pusėje prieina *Pabrastį* ir *Margo lūgelį*

Rūdýno uodegà pv. Plaktinių k., smėlis, vt. lygi, apie 20 a, *Rūdyno* vakarinė dalis įsiskverbusi į ariamą žemę

XX a. 4 dešimtm. Plaktinių k. – *Rūdynas* pv.

Skvìrblis pieva-duobė Plaktinių k., smėlis, apie 10 a, į r. nuo *Pusvalakių*, prieina Vainikų k. ž.; toje duobėje seniau Josvainių dvaro linus merkdavo

Lie. *skvarbùs* „kuris prasiskverbia, pereina per ką; žvarbus, persismelkiantis“, *skverbti(s)*; *skvirbė́ti* „be perstojo krutėti, nenustygti; būti įsiskverbusiam, svirbsoti, lindėti“; įsiterpusis pieva; šaknies balsių (mišriųjų dvigarsių) kaita *ar, er, ir*; plg. *Skvarblỹs* up., Dotnuvėlės int. Krk, *Skverblỹs* up., Šušvės deš. int. Grnk, *Skvirblỹs* up. Čk, *Skvirblỹs* dr. Jsv – visi pries. *-l-* vediniai.

Spū́skos pv. Plaktinių k., smėlis, į v. pusę nuolaidumas, apie ¾ ha, tarp *Vilkaplaukės*, vieškelio ir Žiedupio, prieina Josvainių *Melnytėlę*; „Pasakojama, kad šalia *Spūskų* prie tilto seniau vaidindavęsi. Nakčia einant pro tiltą pasirodydavęs šuniukas“

Plg. *Spùskos* 2 kdr. Gdž, Pagarduvių k., *Spūstai* plm. Pld, Pelėdnagių k.

Šilẽlės, taria ***Šilãlės*****,** gn. Plaktinių k., šlynas, vt. lygi, apie 4 ha, žiemių gale k., rytinėje vieškelio pusėje, r. pusėje prieina *Kirvelio alksnytę*; bendros viso kaimo

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Plaktìniai* k. arba *Šìlagaliai* krūmais apaugusi gn. Šingalių k.; plg. sinoniminį pavadinimą *Šilgaliai arba Plaktiniai* 1756 m., galbūt susiję.

Šlaĩtas krūmais apaugęs skardis Plaktinių k., apie 1 ha, tarp *Kapelių* ir *Ežero*

[454] ***deruss**i**nie*** <...> *ualentinus raudonikaitis* 1630 [Jsv K 1619–1632: 178]; *Walentin' Rowdownikajtis* <...> *ex pago Rusieinie* 1637 [Jsv K 1637–1643: 3v]; *Gregorius Raudajtis* 1638: 12v; *ex pago Rugianj* <...> *Petrus Rowdokaitis* 1639: 20; *Simon Rowdakis* 1639 [Jsv S 1637–1643: 80v]; *Simo' Rowdokaitis* 1639 [Jsv K 1637–1643: 21]; *Raudokowna ex Jafwonie* 1640: 33v; *Simon Raudokis* <...> *de jasuonis* 1641: 47v; *Joanni Radonikis* <...> *de Rugienis* 1643: 67; *Magdalena Raudaliowa de Iaswonie* 1644 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *Simon Raudakis de Iaswonie* 1644: 1v; *Simon Raudakis* <...> *omnes de Isuoniens'* 1644: 3; *Simo' Raudakis* <...> *o'es de Iaswonis* 1644: 3; *Simon Raudakis de Jafwonie.* 1646: 6v; *Antoni Raudakaytis* 1658: 39v; *Antoni Raudakis* <...> *omnes d: Iaswoynis* 1659 [Jsv K 1658–1668: 9]; *Anna Raudikaycia de Iaswonie* 1693 [Jsv S 1673–1712: 64v].

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šlaitas* Šušvės upės krantas Sviliukų k.

Trakẽliai krūmų priaugusi pieva Plaktinių k., prie smėlio, ž. lygi, apie ¾ ha, tarp *Pisorynės*, *Kapanicos* ir *Jurcynės*; bendras viso kaimo

„naujai iškirsti plotai, užimti naujakurių, buvo vadinami trakais, ilgainiui tai tapo vietovardžiais: *Trakas* <...>, *Traksėdžiai* <...>, *Trakiniai* <...>, *Patrakė* <...> ir panašūs“ (Čelkis 2019); lie. *trãkas* „iškirsta ir išdeginta miško vieta, lydimas – kirtimas, skynimas; aukšta, sausa pieva, apaugusi retais krūmais ir medžiais, miško aikštelė; pakilesnė pieva; miško, lauko kelias ar takas“; *trãkas* „smulki, švelni žolė ar šienas iš sausų vietų“; *trãko žolẽ* „kryžmažiedžių šeimos augalas, miškinis čeriukas“, *trakùtė* „trakžolė“; plg. *Trakai, Trakų rėžiukai* dr. Knn, Bajėnų k., už Ąžuolų kalno (Budrys 2001), *Galatrãkai* pv. Nc, *Pustãtrakis* pv. Krk, *Trakūbalis* b., pv. Krk, *Trakupỹs* up. Pbrž, *Trakūmiškis* mš. Šlp.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Jóbaltrakis* balos, krm. pamišky Angirių k.

Trẽpkai upelio krantas, krūmais priaugęs, Plaktinių k., apie 1 ha, tarp *Margelių*, *Žiedupio*, vieškelio ir Šušvės; skardus krantas, kurio šlaitas susidėstęs lyg laiptais

Vidùšušvis ar. ž. su pievomis Plaktinių k., smėlis, ž. lygi, apie 7 ha, Šušvės slėnis tarp *Bukto*, *Ežero* ir *Pavidušvio*

Vidùšušvis dr., ar., pv. Knn, Plaktinių k.; *Vidušušvis* dr. Knn, Plaktinių k. (Kunioniai 2001); kartais upės vardo žymės likdavo naujai atsiradusiuose vandens telkiniuose ar susiformavusiose žemės ūkio paskirties valdose.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pavidùšušvis* ar. ž., pv. su krm. Plaktinių k., *Vidùšušvis* ež. Graužių k., *Senašušvỹs* pv. Užvarčių k.

Vil̃kaplaukė pv. Plaktinių k., prie smėlio, nuolaidus Žiedupio slėnis, apie 2 ha, tarpe *Spurkos*, *Lazdynės* ir Žiedupio; „Seniau toje pievoje augo žolė kieta, kurią žmonės praminė vilkaplaukiais, nuo to ir vardas kilęs“

Lie. *vil̃kas* „panašus į šunį plėšrus miško žvėris“, balt. „vilkas“; lie. *vil̃kti* „traukti, tempti, stumti“; ide. „vilkti, traukti, tempti, plėšyti, draskyti“; gali žymėti ir įnirtingą vandens tėkmę; plg. XVII–XVIII a. Jsv ir Dt kraštų pvd. *Vilkas, Vilkaitis, Vilkevičius*[455].

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vilkỹnė* klampi b. Degimų k., *Vil̃kbrastis* brasta per Šušvę Josvainių mstl., *Vil̃kduobė* ar. Svilių k.

Žr. *Vilkbrastis, Vilkbrasčio kalnas* kln. Knn.

[455] *filia Jacobi Wilkajtis* <...> *ex pago Majſagole* 1638 [Jsv K 1637–1643: 12]; *Magdalena Wilkaicia Filiam de Macgolis* 1642: 54v; *Joannis Wilkas* <...> *de Pernarowo* 1667 [Jsv K 1658–1668: 73v]. *magnificus D'nus Wołk miles* <...> *de oppido Jaswoynesi* 1677 [Jsv K 1673–1688: 39v], be vardo; *Do: Albrycht Wilkiewicz de Wolkieynie* 1695 [Dt J 1693–1701: 58v]; *Iacob' Wilkaytis Mater Vero Dorothæa Wilkayciowa* <...> *de Woydat'* 1701 [Dt K 1693–1764: 52]; *bta est Marianna Eva Thomæ Gimbut et Annæ Wolkowna* <...> *O'nes de Dowmąty* 1731 [Dt K 1693–1764: 117]; *Thomas Gimbut cu' Anna Wilkiewiczowna* 1733: 122v; *cu' Elisabetha Wilkiowa de Sɜudziany* 1697: 28v; *Baptisata est Elizabeth Cuig Parentes Stephan' Wilkaytis Mater Vero Hedwigis Wilkayciowa* <...> *De Podwornia* 1702: 74v; *Baptisata est An'a Cui' Parens Iacob' Wilkaytis Mater Vero Dorothæa Wilkayciowa* <...> *de Woydat'* 1717: 52; *Gregorius Wilkiewicz* <...> *de Montwidow* 1725: 202v; *Baptiſata eſt Georgi' PP Petri Krzyszczunaytis et Magdalenæ Wilkielaycia* <...> *omnes de montvidis* 1737: 212v; *Baptisata est Elizabeth PP Gieorgij Wilkaytis et Annæ Kubilunayćia* <...> *De Mątwiliszki* 1738: 217v; *Baptisatus est Infans Thomas PP. Antonij Kątowt et Teresiæ Wilkicka* <...> *De Macianis* 1738: 220; *Baptisatus est Matias PP Andreæ Woytkiewicz et Barbaræ Wilkicia.* <...> *De Rusiancis* 1739: 220v; *F[r] ancińka Wilkiewiczowna omnes de domąnt* 1739: 221.

Beržota mš. Knn, Plaktinių k. (Kunioniai 2001), plg. *Beržotas* vt. Knn, Bajėnų k. (Kunioniai 2001).
Gilasys upl., Upytės kair. int. Jsv, *up. Gilasys* viena vaga, Upytės kair. int., per Plaktinių k. žemes (Kolūkiai 1991: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis).
Melnytėlė tlt. per upelį (buv.) Plaktinių k., Jsv ap. (Kvedaravičienė 1980).
Žiedupys upl., Šušvės int. Knn, įteka iš Plaktinių k. pusės, skyrė Plaktinius ir Josvainių dvarą (Kišonaitė 1995: 30, 38, 39).

Prapuolenių k. [užr. Prapuolianija] 1935 m.

Prapuolėniai (2) k., galudvaris (užusienis) Knn[456]. Beveik identišku pavadinimu 1903 m. žymėtos trys gyv. vt.[457]. „Prapu[o]lianija – kaimas retais išsimėčiusiais namais. Kelių nebuvo. Užtat i sakė: „Jau čia Prapulianija, balom važinėjam“; „Prapuolianija (taip vadinosi ir visas kaimas, nes buvo labai šlapia [Šušvės pakrantėse]). Ten gyveno tik trys šeimos: Audziejai, Tranai, Kamarauskai. Žemės nedaug turėjo“ (Kišonaitė 2019). Plg. pvd. *Prapuolėnis*, lie. *prapùlti* (Zinkevičius 2008: 601), lie. *pùlti, puolìmas*; priešd. *pra-* vedinys; lie. *prapultìs* „prapuolimas“; plg. *Prapùltmiškis* krm., pv., plk., dr. Krk.

Žr. *Prapuolianija, Prapulianija* l. Šušvės pakrantėje Knn.

Ąžuolótas, taria ***Ąžulótas***, pv. Prapuolianijos k., priemolis, 1 ½ ha, šiaurinėje dalyje; „Seniau augo dideli ąžuolai. Dabar likę jų kelmai“

Galaĩ gn. Prapuolianijos k., priesmėlis, 1 ha, gale lauko šiaurinėje pusėje

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šilagaliai* krūmais apaugusi gn. Šingalių k.

Ganykliukẽs ar. ž. Prapuolianijos k., šilo-juodžemis, 8 ha, prie Putnupio upelio, Stanevičiaus Mykolo sklype; pinigai dega *Ganykliukėse*; „Mato ugnį degant. Daug kartų kaimiečiai pinigų ieškojo, bet nerado. Kalbama, kad Prancūzmety prancūzai pinigus užkasė“

Pakartotas tekstas, Prapuolianijos k., *Ganykliukės* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 118); užr. Jonas Glebavičius, Graužų pradžios mokyklos mokytojas, 1935 m.

Slajùpis, taria ***Slajū́pis***, upl. Prapuolianijos k., 3 m pločio ir 1 ½ m gylio, prasideda iš valdiškos girios ir teka pietine Prapuolianijos puse, įteka į Putnupį

Slajus, Slajùpis upl., Putnupio kair. int. Knn, Prapuolenių k.; plg. *Uslaja, Kuršių upelis, Kuršalka* up. Trs, Rm (galbūt priešd. *už-* ir šaknies *šla-* priebalsių asimiliacija), *Užslojus* b. Anc, *Uslajų pelkė, Uslõjus, Uslojỹs, Uslojų balos, Uslajos pelkė* plk. Trs, Anc, *Pauslajỹs*, *Pauslajis, Pauslaja, Pauslojus, Pauslojỹs, Pauslajo Dvariškiai, Pauslajos Dvariškiai, *Švenčiulė* k., bajork. Anc; lie. *šlẽkti* „taškyti, trykšti“, *šlãkas* „lašas“, *šlakstýti* „taškyti, tėkšti, laistyti“, *šlakė́ti* „lašėti“; ide. „šlapias, drėgnas, taškyti, tėkšti, trykšti; pelkė, raistas; drėgmė, lietus; stambūs lašai“; *slaidùs* „lengvai slystantis“, *šliaũžti* „slinkti; rėplioti, ropoti paviršium; čiuožti, slysti“, *šlainùs* „nuolaidus, nestatus“, *šleĩvas* „kreivas, kleivas, šlyvas“.

[456] *Прапуляне I[a] застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Prapuolenių* k. (LATS 1959 Knn); *Prapuolėnja* gyvenvietė, įeinanti į mišką Krk, Lenčių k. (Kurtinaitis 1965: 18); *Prapuolėniai* (2) vs. (LATSŽ 1974 Knn); *Prapuolėniai* (2) k. (RC 2014 Jsv).

[457] *Прополяны* одноц. Krk, 9 gyv., 6 varstai iki Krk, *Пропуляне* однос. Jsv, 13 gyv., 3 varstai iki Jsv, *Пропуляни* заст. Jsv, 16 gyv., 5 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 48, 49).

Pūstelninkų k. 1935 m.

Burtilýška ar. ž. Pūstelninkų k., juodžemis su moliu, lygi vt., 3 ha, pietiniu kraštu prieina valdiškas miškas; Simo, Antano ir Stepo Šarų nuosavybė

Galbūt iš avd. *Burtilius* – XX a. 4 dešimtm. Josvainių karšto pvd. Plg. lie. *bùrta* „galas pagalio, kulbelė; atkarta, pagaliukas, lazdos, šakos atrėžas“; pamatinė šaknies *bur-* reikšmė „kirtimas, kapojimas“ (Būga II: 252); lat. *burvis* „burtininkas, raganius“ (LHEŽ 1981: 74); dėmuo *bur-* siejamas su lie. *bùrti* „kerėti, spėti, žavėti; daryti įpjovas, rantus“, *bùrtas, bùrtai*; *bùrtvis, burvis* „burtininkas, raganius; žynys“, *bùrtas* „drevė, luobas“; ide. „burti, kerėti, žavėti; kalbėti neaiškiai, nesuprantamai; burtai, kerai, apžavai; nuodytojas; burtininkas; raganius, magikas“; plg. *Burveliai* k. Srv, *Burvõpelis* up., Liaudės int. Srv.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Rãganupė* upl. Pilsupių k.

Dzesencìnos ar. ž. Pūstelninkų k., juodžemis su moliu, lygi vt., 3 ha, tarp valdiško miško ir Mažeikos žemės; priklauso Simui Šarui Pūstelninkuose; „Rusiškos dešimtinės duotos už 25 m. karinės tarnybos laiką“

Desentinà „dešimtoji valako dalis“. Polonizmas *dzesencinà* „kiek didesnis už hektarą žemės sklypas, dešimtinė“, 1,092 ha (Kregždys 2016: 55–56); lie. *desentinà, desetinà* „dešimtoji valako dalis“; *desiñtininkas* „kas turi vieną ar nedaug desintinų žemės, mažažemis“; plg. *Decincinos* ar. Trs, *Desincìnikų krūmai* krm. Šlp, *Dzesencìnos* ar. Lpl*, Dzesencýnas* l. Lbn ap., *Dešimtìnis laũkas* l. Krk.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Valãkai* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k.

Dzikỹnė ar. ž. su pievomis Pūstelninkų k., juodžemis su moliu, lygi vt., 3 ha, tarpe Saldžio, Kasčiuko, Šulskio ir bendrųjų ganyklų; priklauso Dzikaitei Mikalinai, gyv. Ruseinių k.; „Dzikų valdoma žemė“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Dzìko kauprẽ* klnl. Degimų k.

Junčiška pv. ir ar. ž. Pūstelninkų k., molis su smėliu, vt. nelygi, 1,5 ha, šiaurėje prieina upelį Smilgaitis; priklauso Jonui ir Vladui Šarams

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Jùnčio balẽ* b. Plaktinių k.

Kasčiukỹnė, Juodbalỹs ar. su pelkėtomis pievomis Pūstelninkų k., juodžemis su moliu, vt. pelkėta, nelygi, 15,5 ha, v. pusėje prieina valdišką mišką; priklauso P. Kaščiukui ir B. Šulskiui; savininkai vadina *Juodbaliu*, o apylinkės žmonės vadina *Kaščiukyne*

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pajúodbalis* k., *Juodbalỹs* lomingos pievos Degimų k.

Kerutỹnė ar. Pūstelninkų k., juodžemis su moliu, lygi vt., apie 1,3 ha, šalia *Dzikynės*; priklauso M. Dzikui, gyv. Josvainių mstl.; „Kareiviška dešimtinė duota kokiam tai *Korotui*. Nuo to ir pavadinimas užsiliko“

Poškỹnė ar. su pievomis Pūstelninkų k., molynė, vt. lygi, vietomis pelkėta, apie 11 ha, Pūstelninkų šiaurinėje dalyje; Kazio Saldžio ūkis su sodyba; „Seniau tas ūkis priklausė Poškai“

Pūstélninkai, taria ***Pustélnikai***, k., ž. lygi, pelkėta, apie 50 gyventojų, sodybos išmėtytos, ne vienoje vietoje – vienkiemiai; „Senais laikais čia gyvenęs koks tai Puščius, nuo ko ir kaimas liko pavadintas. Baudžiavos žmonės niekam nėję. Per

Didįjį karą kaimas nenukentėjo“; „Seniau prieš 100 metų čia gyvenęs koks tai Puščius, nuo to ir vardas kilęs“

Pūstélninkai k. Jsv, Tb, Lpl[458]. 1903 m. fiksuotos dvi gyv. vt. tuo pačiu pavadinimu[459]. „Senovėj buvo paprotys eiti į mišką, ten įsikurti, gyventi ir vadintis pūstelninku“[460]. Lenk. vietovardžiu *Pustelniki* kartais būdavo pavadinamas dvaras[461]; lie. *pũsti, pùsti, putóti, pūslẽ, pusnìs, paũtas, putrà* (Sabaliauskas 1990: 188); sl. *pũstas* „nuniokotas, apleistas“; plg. **Puskė* dr. Švntbr, *Pustãpolis* dr. Prnv, *Pustỹnė* drb. ž. Ars, *Pūstỹnė* b. Prnv, *Pustỹnės kalnėlis* mš., klnl., plk. Trs, **Pustovščina* k. Apt par.

Smilgáitis upl. Pūstelninkų k., teka per k. žemę į r., įteka į upelį Smilga ties Zastasynės vs.; sausą vasarą beveik visai išdžiūsta

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Smilgaitis, Smilgys* upl. Šiukštuliškių k., *Smilga* pv. Palainiškių k.

Ruseinėlių k.

XX a. 4 dešimtm. nėra anketos, skirtos *Ruseinẽlių* kaimui, tačiau Ruseinių k. anketoje yra užrašyta nemažai vardų, kurių žemės priklausė Ruseinėlių kaimui arba ribojosi su Ruseinėlių žemėmis. XX a. pr. fiksuota *Ruseinių Bobiliai* k. Jsv[462], tai XX a. vid. užrašyti kaip *Ruseinẽliai* k. Jsv[463], pastarasis vardas kilęs iš *Rùseiniai*.

Gutkauliai kln. Ruseinėlių k., *kalva Gutkauliai* į p. nuo Ruseinėlių k., netoli V. J. Lankausko sodybos, nuo kalvos į r. teka Šeškupėlis, Josvainių miške (Girininkijos 1983: Jsv grn., 13 masyvas); plg. *Gùdkauliai* pv. Jsv (LVŽ III 2018: 333).

Šimtavarsniai vt. netoli Ruseinėlių k., *viet. Šimtavarsniai* į r. nuo Ruseinių k., į š.-r. nuo Šeškupėlio intako į Smilgaitį (Asmilgį), pailga kalva, nusitęsianti į š.-r., Josvainių miške (Girininkijos 1983: Jsv. grn., 13 masyvas); plg., kaip XVII a. pirm. pusėje–XVIII a. pr. žodis *kapa* (skaičiaus nuoroda) atsispindėjo bendrašakniuose Josvainių krašto avd. *Kaptunaitis?, Kapaitis, Šimtakapis, Šimkapis, Šimtakapaitis, Šimtkapaitis* (lie. *šimtaĩ* „daug“)[464]; plg. *Šimtažìnis, Šimtažynis* upl., Skerdumės int.

---

[458] *Пустельники* į š. nuo Šingalių (Ž 1915); *Pustelniki* (ŽKdn 1915); *Pustelninkų* k. (VGS 1923 Jsv); *Pustelninkų km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Pūstelninkai* k., į p. nuo Lipliūnų (Ž 1954); *Pustelnikų* k. (LATS 1959 Tb); *Pūstélninkai* (1) k. (LATSŽ 1974 Kdn).

[459] *Пустельники 1-е* дер. Jsv, 68 gyv., 5 varstai iki Jsv; *Пустельники 2-е* дер. Jsv, 56 gyv., 5 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 49).

[460] Motiejus Valančius, *Paaugusių žmonių knygelė* // Motiejus Valančius, *Vaikų knygelė*, Vilnius: Vyturys, 1992, p. 173.

[461] Stasys Tarvydas, *Lietuvos vietovardžiai*, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1958, p. 12.

[462] *Русейнски бобыли* Jsv vls.(ŽVS 1902: 48v); *Ruseinių Bobilių* k. (VGS 1923 Jsv).

[463] *Ruseinẽliai* k. Jsv *Ruseinėlių km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Ruseinėlių* k. (LATS 1959 Jsv); *Ruseinẽliai* (2) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Ruseinẽliai* (2) k. (RC 2014 Jsv).

[464] *ex pago płac3tinie <...> Małgorzata Stefanowna Szjmtokapciowa* 1638 [Jsv K 1637–1643: 14v]; *Augustini Szymtokapis <...> de pago płaktini* 1640: 38; *Joannes Sʒÿntakapaytis <...> de pago Kunian* 1650 [Jsv S 1643–1673: 18v]; *testes kaptunaÿtis spiłsub:* 1652 [Jsv S 1643–1673: 23], plg. *Stephanu' kaptusait' de Pilsupy* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v], *cu' Dorotha Kapturowna de Pilsupy* 1646 [Jsv S 1643–1673: 5v]; *Petrus kopait' de Rusieynie* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; *[...]rius Szymtakapaytis de Płaktynie* 1659 [Jsv K 1658–1668: 6v]; *[...]rius Szymtakapaytis de Płaktynie <...>* 1659: 6v] *Gregorii Szymtkapaÿtis <...> de Płaktinie* 1662: 26v; *Gregorii Szymtkapaytis <...> de Płaktiny* 1664: 51; *Gregorius Sʒÿmtakapaytis de Płaktynie* 1666 [Jsv S 1643–1673: 61]; *Pauli Sʒymtakapis <...> omnes de pago Płaktynie* 1673 [Jsv K 1673–1688: 7v]; *Pauly Szymtakapis de Płaktynie* 1674 [Jsv K 1673–1688: 13v]; *cum Apollonia Szymtakapaycia de pago Płaktynie* 1674 [Jsv S 1673–1712: 6]; *Paul' Szymtakapaytis ambo de Płaktynie* 1675: 10v; *Paul' Szymtakapis de Płaktynie* 1676:

Ruseinių k. 1935 m.

Rùseiniai k. Knn, Jsv[465]. *Ruseinių vaitystė* dokumentuose rasta 1775 m.[466], Josvainių bažnyčios metrikose kaimas minimas nuo 1602 m.[467], rašytiniuose šaltiniuose – nuo 1595 m. (https://lt.wikipedia.org/wiki/Ruseiniai).

XX a. 4 dešimtm. *Gailupỹs* k. (Ruseinių) dalis Jsv vls.

Ruséiniai „Jósvainių vls. sodžius“; traktuojama kaip jotvingių-sūd[uvi]ų kalbos liekana; *Rùsinas* Veiviržėnų par. pvd. (Būga III: 140). Pavadinimas (žinomas jau XVI a. pab.) gali būti susijęs su tautovardžiu. „dabar Kijevo Rusios gyventojus kai kas siūlo vadinti *rusinais, rusėnais, rutėnais* ir pan., jų kalbą – rusinų, rusėnų, rutėnų kalba“ (Zinkevičius 2015: 131); „Etnonimo *rùsas* resp. *Rùsija* lietuvių senuosiuose raštuose nėra. <...> Terminas *rusas (Rusija)* mūsų raštuose pasirodė tik XIX a., bene pirmiausia Neselmano žodyne (1851 m.)“ (Zinkevičius IV 1984: 8); galbūt reikšmė susijusi su lie. *rūsys* ar Prūsijos lietuvių *rūse* „apkasama kaupu duobė, kurioje per žiemą laikomos bulvės ir daržovės“ (Zinkevičius IV 1984: 307). Plg., kaip XIX a. antr. pusėje Ruseinių vardo kilmę interpretavo Žemaičių vyskupijos istorikas Vincentas Juzumas[468].

14; *Paulus Szymtakapis <...> ambo de pago Płaktynie* 1677: 18; *Petrus Szimtakapaÿtis Płaktinis* 1685 [Jsv K 1673–1688: 116]; *Paulus Szÿmkapis Petrus Szÿmkapis <...> omnes de Płaktÿnie* 1691 [Jsv S 1673–1712: 58v]; *Paulus Szÿmkapis de Płaktÿnie* 1692: 60; *cum Eua Szÿmkapowna ambo de Płaktynie* 1693 [Jsv K 1688–1698: 43v]; *cu' Marianna Szymkapiekie de Płaktynie* 1696 [Jsv S 1673–1712: 75v]; *Cum Kristina Szintkapiowa de Płaktinie* 1698: 80; *Cu' Magdalena Szÿmkapaycia Virg' de Plaktynie* 1706: 104v; *Eua Szymkapaycia <...> de Czakiſzki* 1707 [Jsv K 1699–1711: 90v]; *Gregori Szÿmkapis Omnes de Graužę* 1707 [Jsv S 1673–1712: 107]; *Gemini <...> et Magdalenæ Szymtakapiowney <...> de Svile* 1708 [Jsv K 1699–1711: 97v].

[465] *Русейни деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48v); *Русейни* дер. Jsv, 308 gyv., 8 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 51); *Русейны* (Ž 1915); *Ruseinių* k. (VGS 1923 Jsv); *Ruseinių km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Ruseinių* k. (LATS 1959 Jsv); *Rùseiniai* k. Jsv (Kurtinaitis 1965: 2); *Rùseiniai* (1) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Rùseiniai* (1) k. (RC 2014 Jsv).

[466] *[Powiat Iaswoński] Woytowstwo Rusienskie. JWJP. Szczyty Kaszтel: Msisł: dymow podan' 61* Taryfa 1775: 49.

[467] *de Jofwonie <...> de Rusienie* 1602 [Jsv K 1601–1615: 1]; *ex ruſianij* 1602: 5; *de ruſianj* 1602: 9; *de ruſsiani* 1602: 10; *de ruſsiani Joannis et Edwigis patrini Stephanus deruſiany Et marinæ deJafwonie* 1603: 12; *derusianij Leuantes gregori' de wesbutaycзie* 1603: 16; *derusianij Patrini Stanisla' et Getruda de ibid'* 1603: 16v; *ex ruſianÿ Nicolai et gentrude patrini gregorius et Зophia ambo deJafwonię* 1602: 20; *deruſзianij Patrini Stanisla' et Anna de ibide* 1606: 23v; *derusianij* 1606: 23v; *derusзinie <...> ualentinus raudonikaitis* 1630 [Jsv K 1619–1632: 178]; *Walentin' Rowdownikajtis <...> ex pago Rusieinie* 1637 [Jsv K 1637–1643: 3v]; *de Rusieynie* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *de Rusienie, de Rusieynie* 1644 [Jsv S 1643–1673: 1v]; *de Rusieynie Paræ ciæ Iasvonensis* 1743 [Jsv S 1741–1783: 3]; *de villa Rusieynie* 1753 [Jsv K 1738–1761: 99]; *de Rusienie* 1774 [Jsv K 1761–1779: 103]; *de Villa Rusejnie, de Villa Rusæynie* 1780 [Jsv K 1779–1792: 14v].

de Rusene, de Rusenie 1701: 15; *de Rusiany Parochiano Josuone'sis* 1711: 91; *de Rusiany* 1711: 92; *de Rusieynis* 1754: 364 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); galbūt *adamus rus ex rusini* 1634 [Jsv K 1632–1635: 26v]. *de Ruſenie* 1620: 8; *de Ruſiene* 1620: 11; *ex Ruſien* 1620: 14; *de Ruſienie* 1620: 24, 25; *зruſien* 1621: 38; *de Ruſienie* 1621: 39; *de Ruſiene, de Ruſienie* 1621: 43; *de Ruſiow* 1622: 66; *de Ruſien* 1623: 91; *de Rusienis* 1631: 107; *de Rusie* 1631: 110; *de Rusienie* 1633: 135; *de Rusie* 1633: 141; 1634: 157; *de Rusienie* 1634: 163; *de Rusiejnie* 1635: 176; *de Rusiejnie* 1635: 176, 177; *de Rusienie* 1634: 184; *de Rusienie <...> petrus kowal* 1631: 194 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); *de Ruseyniow* 1640: 8; *de Rusien* 1640: 9; *de Ruseynie* 1641: 11; 1643: 14; *de Rusenie* 1641: 11; *de Ruſзeynie* 1643: 14; *de Rusienie*1645: 18; *de Ruſeynie* 1645: 19; *de Ruſзenie* 1648: 24 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2).

[468] „*Rusieny* kaimo pavadinimas primena, kad čia kadaise būta pagonių altorių, kuriuose kažkokio dievuko

KPC VAK F1Ap1B45, l. 123, 1938 m. Fotografavo Darius Žeruolis

garbei kūrenta ugnis, nes tą ir reiškia žodžiai *rusieny, rusienej*“ [Juzumas 1899: 975]. Pasviruoju šriftu spausdintas vietovardis yra autentiška lietuviška forma, tokia, kaip lenkiškame tekste užrašė pats V. Juzumas. Viena iš lietuviško žodžio *rusti* reikšmių „pamažu degti, rusėti“, bendrašaknio žodžio *rusnė* – „vieta, kur pagonių žyniai kūrendavo amžinąją ugnį“, todėl Ruseinių pavadinimas (pries. vedinys) leido V. Juzumui žaviai romantizuoti istoriją apie šventvietę.

Ruseinių k., kapinynas (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 119–123). „Atvykęs į vietą, apžiūrėjęs kapinyną, apklausinėjęs vietinius gyventojus, pasamdžiau darbininkus ir pradėjau tyrinėjimo darbą Ruseinių k., Juozo Jakaičio sklype. Prakasus vos 20 cm gilumo buvo pastebėta daug anglių, degėsių, išmėtytų paskirų kaulų žmonių ir gyvulių, įvairių papuošalų geležinių ir žalvarinių. Giliau kasant buvo užtikta arklių, degintinių žmonių ir griautinis kapinynas. Degintiniuose kapuose laidota dvejopu būdu; kartu su arkliais ir atskirai. Prie šio kapinyno dirbau šešias dienas. / Iš viso buvo atkasta degintinių žmonių 20 kapų, griautinių 7 kapai. Kai kuriuose arklių kapuose buvo kai kur po 2, net ir po 4. Kapinynas randasi prie krikščioniško kapinyno, prie vieškelio Josvainiai–Krakės, ant Šušvės kranto. Arklių kapinynas buvo šiek tiek skiringas nuo kitų iki šiol tyrinėtų. Po degintiniais kapais, viename griautiniam kape, buvo surasta kęstutinė moneta, kuri aiškiai datuoja griautinį kapinyną. Kapinyno ribos nenustatytos, tyrinėjimas būtinas, todėl, kad kapinynas randasi pil. [Jono] Jakaičio sodyboj, kuris nori užveisti sodą ir pertvarkyti trobėsius.“ / pas. Balniūnas (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 120), 1939 m.

Ruseiniai, Pranevičiaus Augusto sodyba, 1989 m. Fotografavo R. Zacharevičius. Iš J. Kvedaravičienės archyvo

Asmìlgis upl. Ruseinių k., teka iš š. ir Ruseinių k. pasuka į r., vasarą išdžiūsta

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Smilgaitis, Smilgys* upl. Šiukštuliškių k.

*Asmìlgis, *Aismilgis* – galbūt iš lie. priel. *až-, ažu-* „už“ ir *Smìlga* up., t. y. vt., esanti *už Smilgos* (priebalsių asimiliacija: *Asmilgis* < *Assmilgis* < *Ašsmilgis* < *Ažsmilgis* < *Ažusmilgis*); plg. **Asipavičiai* gyv. vt., *Ašašynė* mš. Dt.

Barsukìnė gn. Ruseinių k., ž. su žvyriu, tarp Pilsupėlių ir Ruseinėlių; *Barsukinėje* būdavo barsukų urvai, dabar nebėra

Barsukìnė gn. Jsv (LVŽ I 2008: 383).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Barsukynės* k.

Bašmakìnė sod. Ruseinių k., gyvena Jankauskai, oficialiai vadinasi *Ruseiniai*

Bašmakìnė sod., galudvaris (užusienis), k. (Ruseinių) dalis Pjs, Ruseinių k.[469]; plg. *Bašmakỹnės pìeva* pv. Jsv (LVŽ I 2008: 397).

Bubalỹs pv. Ruseinių k., b., Ruseinių k. š. pusėje

Dãpkiškis dr. Ruseinių k., ž. su žvyriu, Ruseinių k. š. pusėje, prie valdiško miško, Dziko Prano žemėje

Dzìko bala b. Ruseinių k., neišdžiūstama b., Ruseinėliuose

Dzìko balà b. Jsv (LVŽ II 2014: 446).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Dzìko kauprẽ* klnl. Degimų k.

Ruseinių kaime atstatytas Jaunalietuvių kryžius; jį išsaugojo buvęs ruseiniškis Zenonas Kunevičius, 1990 m. Fotografavo R. Zacharevičius. Iš J. Kvedaravičienės archyvo

Gailupỹs k. (Ruseinių) dalis Jsv vls., Ruseinių k. vakarų galas, prie žvyro ž., 40 ha, *Gailupys* oficialiai vadinasi *Ruseiniai*, gyvena 7 ūkininkai

Gailupiaĩ, Gailupỹs k. (Ruseinių) dalis Jsv (LVŽ III 2018: 24), vardas iš lauko, pievos vardo *Gailupỹs* (LVŽ III 2018: 24). **Gailupė* galudvaris (užusienis) Jsv užrašytas 1903 m.[470]; galbūt tai **Gailučiai* k. XVII a. vid. ir antr. pusėje[471], **Gailiai* plv. Jsv 1690 m.[472]; plg. avd. *Gáilas, Gáila, Gaĩlius*, lie. *gaĩlas* „stiprus, galingas, turintis galią“ (Zinkevičius 2008: 88); lie. *gaĩlas, gailùs* „graudus, liūdnas; susijaudinęs, nusiminęs; [pirmykštė reikšmė] spindintis“, *gailà* „yra gailu, graudu“, *gailė́ti* „būti gailu, graudu“, *gaĩliai* „smarkiai, stipriai, labai“, ide. „spindintis“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=572&zymeti=491); pr. *gaylis* „baltas“ (Būga III: 144); „prūsų kalboje „šviesią spalvą“ reiškiantis žodis yra ne *baltas*, bet *gaylis* „baltas“ (Zinkevičius I 1984: 143); ež. *Gáiliekas* „jotv. baltasis“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=100&zymeti=494);

[469] *Башмакине застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 48); *Башмаковка* односелье Jsv, 9 gyv., 7 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 5); *Bašmakỹnė* k. [Ruseinių] dalis Jsv (LVŽ I 2008: 397).

[470] *Гайлупе* застен. Jsv, 9 gyv., 7 varstai iki Jsv, 8 varstai iki Kdn gel. st. (Алфавитный 1903: 15).

471 *de pago gailusie* 1641 [Jsv K 1637–1643: 42]; *de gayłucie* 1641 [Jsv K 1637–1643: 45]; *de Gaylusie* 1667 [Jsv S 1643–1673: 62v].

[472] *JMP. Malcher z Micka Sz[cz]esnowicz ciwun użwencki, pisarz grodzki Księstwa Żmudzkiego z majętności swej wieczystej Pozuszwie alias Poskerdonie i folwarku Gajliszek alias Parossie [Paszoke] do tej majętności należącego, Powiat Jaswoński* (Rejestry 1690: 202).

Įrašas nuotraukos reverse: „Senoji medinė mažoji architektūra Ruseinių kaime apie 1970 metus. Z. Maziliausko nuotrauka“. Tai dievdirbio Vinco Svirskio skulptūrinis kryžius. Albume „Vinco Svirskio mediniai stebuklai“ (sudarė Margarita Matulytė, Lietuvos dailės muziejus, 2019) yra to paties dirbinio metrikuota nuotrauka: „Kryžius su Nukryžiuotojo ir šv. Agotos skulptūromis ūkininko Jono Aleksandravičiaus kieme. Statytas 1889 m. Josvainių k.“; kūrinių rodyklėje ir iliustracijų sąraše yra papildomos informacijos, kad nuotrauka yra iš Adomo Varno „Lietuvos kryžių rinkinio“, fotografuota XX a. 3 dešimtmetyje, skulptūros papėdėje buvęs įrašas „1889“. Kryžius su masyvia skulptūra saugomas Kėdainių krašto muziejuje, Vinco Svirskio salėje, yra be Nukryžiuotojo; ornamentuotoje ovalo formos plokštumoje statymo metų ženklinimas jau neįskaitomas; prie eksponato yra nuoroda, kad tai kryžius iš Josvainių. Nuotrauka iš J. Kvedaravičienės archyvo

avd. *Gailỹs, Gaĩlius*[473]; lie. *gailùs* „dagus, karštas, smarkus, staigus; aštrus, aitrus, kartus“, *gaĩlas* „stiprus, galingas, turintis galią“, balt. „žėrintis, rusenantis“; plg. *Gáiliakaimis* k. Knn, *Bajėnai II (Gailiakaimis)* k. Knn (Kolūkiai 1968: „Galiūno“ kol., Kampai).

Girinẽlės gn. Ruseinių k., prie žvyro ž., tarp Pilsupėlių ir Ruseinėlių

Girinẽlės gn. Jsv (LVŽ III 2018: 202).

Katìliai pv. Ruseinių k., apaugusi krūmais, prie Bašmakinės vs., Kunevičiaus Vlado žemėje

Gal susiję su kalvio amatu – *katilius, katiliorius* (gamino varinius katilus, puodus, prikaistuvius). Josvainių bažnyčios metrikose su kaupu yra lotyniškų įrašų apie viso šimtmečio (XVII a. pr.–XVIII a. pr.) Josvainių miestelio ir apylinkių kalvius, kurie neretai ir įvardinti pagal kalvystės amatą, t. y. nurodyti lotynišku prievardžiu *faber* (lie. *kalvis*), lietuvišku žodžiu *kalvis* arba aplenkinta forma *kowal*, liaudyje ir šiandien aptinkama kaip *kavolis*[474]. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kálvio daržas* ar. ž. Pilsupių k., *Katiliùkas* įdubusi b. Josvainių mstl.

[473] *Baptizat' e Albertus Bartolomei Gaylucia* [vyr. g.] *ex Rofcze ex m Catherina Andrei* 1627 [Jsv K 1619–1632: 142v].

[474] Ir lotyniški, ir lietuviški, ir apslavinti prievardžiai apie išskirtinį bruožą – amatą – užrašomi kaip lygiaverčiai. Kai kurie kalviai, tikėtina, paminėti ir po kelissyk: *P Joannes* ***Faber*** *ex Jafwonij* 1610 [Jsv K 1601–1615: 106v]; *cu' Bartolo* ***kalwis*** *de jefwone* 1624 [Jsv K 1619–1632: 107]; *Bartolo'* ***kalwis*** *ex jafwonis* 1626 [Jsv K 1619–1632: 134v]; *Bartlomiej* ***kalwis*** *ʒiafwonis* 1627 [Jsv K 1619–1632: 155v]; *Stanislaus* ***kowal*** *ex Jafwoiny* 1620 [Jsv K 1619–1632: 7v]; *Patri: Staniflaj* ***kalwis*** *de jaswo:* 1627 [Jsv K 1619–1632: 149v]; *L: stanislaus* ***faber*** *de Jafuonie* 1629 [Jsv K 1619–1632: 169]; *L: Stanislaus* ***faber:*** *de Jafuonie* 1629 [Jsv K 1619–1632: 171; 2 kartus]; *Joanne* ***Kaluis*** 1642 [Jsv S 1637–1643: 71]; *Georgi'* ***Kalwis*** *de Iasuoynie* 1701 [Jsv S 1673–1712: 88]; *Georgiy.* ***Faber.*** *Civis Iasuonens'* 1708 [Jsv M 1701–1719: 9]. Jono, Bartolomėjaus, Stanislovo, Jurgio vardai ne tik XVII a. buvo populiarūs, taigi prie vardo nuoroda apie amatystę galėjusi žmogų individualizuoti, išskirti iš kitų Josvainių bendravardžių. / Tuo pat metu kalvių besidarbuota ne tik Josvainių miestelyje. Pagal sudėtinius asmenvardžius spręstina, kad iš kalvystės amato kai kurie žmonės gyvenę ir aplinkiniuose parapijos kaimuose. Atkreiptinas dėmesys, kad to laikmečio prievardžiai apie kalvystę kaimuose jau įsitvirtina kaip oficialios pavardės *Kalvaitis* ir *Kalvelis*: *Annæ* ***Kalwaicia*** *Filium de Boianis* 1642 [Jsv K 1637–1643: 54v]; *Andreas* ***Kalwaytis*** *<...> de boiany* 1724 [Jsv K 1717–1738: 29]; *Matris Catharinæ* ***Kalwaycia*** *Patrini Casimirus* ***Kalwaytis*** *<...> de Boianis.* 1727 [Jsv K 1717–1738: 42v]; *Magdalena* ***Kalwaytienie*** *de Bajeny* 1795 [Pnv K 1792–1821: 9]; *Bartolomej* ***Kaluaitis*** *<...> de pago Rusienie* 1639 [Jsv K 1637–1643: 28v]; *Agentis* ***Kalwiaÿcia*** *de Rusienis* 1642 [Jsv S 1637–1643: 71]; *Joannes* ***kowal*** *ex Rugiany* 1622 [Jsv K 1619–1632: 73]; *Petri Laukaitis <...> de Rugianis, Leuantes Iozefus* ***Kalwaitis*** 1642 [Jsv K 1637–1643: 54v]; *cum Elisabetha* ***Kalwaycia*** *de Sycian'* 1676 [Jsv S 1673–1712: 12]; *Nicolaus* ***Kalwaytis*** *<...> ambo de pago Rebzdzie* 1678 [Jsv S 1673–1712: 20]; *Adamus* ***Kalwaytis*** *de pago Wikuny* 1681 [Jsv S 1673–1712: 30v]; *Paweł* ***Kalwialis*** *<...> z Okolicy Swil* 1711 [Jsv S 1673–1712: 121v]. / Asmenvardžiai *Kalvaitis* ir *Kalvelis* su tėvavardinėmis priesagomis *ait-*, *el-* iliustruoja, kad kalvio palikuonys (*kalvaitis* „kalvio sūnus, duktė“) irgi gavę tėvų pravardę – prievardį apie amatą. Patroniminės kilmės pravardės ilgainiui per kelias šeimos ar giminės kartas virto pavardėmis. / Jau minėti keli 1620 ir 1622 m. pavyzdžiai bei XVII–XVIII a. sandūroje užrašytos formos liudija apslavintą prievardį *kowal* ir aplenkintas asmenvardžių šaknis: *Stephani* ***Gruzdaytis Kalwaytis*** [trinaris asmenvardis] *<...> de Mozgole* 1700 [Jsv K 1699–1711: 19] ir turbūt tas pats asmuo ; *Stephanus* ***Kowalewſki*** 1727 [Jsv K 1717–1738: 41v]; *Leu Daniel* ***Kowalonek*** 1725 [Jsv K 1717–1738: 30]; *Laurentij* ***Kavalenas*** 1730 [Jsv K 1717–1738: 54]. / Pavardinti asmenvardžiai galėjo kilti tiek iš amatininko pavadinimo vertinio *kavolis*, tiek iš apslavinto prievardžio, kuris jau buvo tapęs pavarde, todėl turime ir pavardes *Kavalėnas, Kavalionekas, Kavalskis, Kavaliauskas* ir pan. / Asmenvardžiai yra pravardinės kilmės, susiję su profesija *kalvis* „toks amatininkas; kas verčiasi metalo kalimo amatu“, lietuvių žodžiais *kalti* „mušti kūju, įkalinėti“, *kalvė* „kalvio dirbtuvė“ ir *kulti*, indoeuropiečių kalbų žodžiais, reiškiančiais „kalti, skaldyti, badyti, kirsti, smeigti, besti, durti, daužyti, mušti, suduoti, smogti, kapoti, laužti; kalvis; dūris, skylė; ginčas, mūšis“. Pravardė, kuri buvo duota žmonėms, turintiems kalvio amatą, ilgainiui tapo ne tik individualaus asmens, bet ir jo ainių pavarde. Tokių pravardinės kilmės pavardžių gausu lietuvių pavardyne.

Kùlio galas žvr. prie Šušvės Ruseinių k., brasta per Šušvę ir žvr., *Gailupio* žemėje
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kūliukai* pv. Mikailiškio-Pavikšrupio vs.

Kundrõto daržas dr. Ruseinių k., ūkininko sodyba, ūk. Dirdos trobesiais apstatytas, iš v. prie valdiško miško; seniau toje vietoje gyveno Kundrotas
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daržẽlis* aplink krūmais apaugusi pakiluma Josvainių mstl.

Lankẽliai pv. Ruseinių k., gn. su žvyru, tarp Pilsupėlių ir Ruseinėlių
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lankẽlė* sod. Pilsupių k., *Lìnkis* kalnas-kapeliai prie Šušvės Angirių k.

Laukẽliai pv. Ruseinių k., žem., Ruseinių k. vakarų galas

Lukošìnės pievos Ruseinių k., žem., Ruseinėliuose
XX a. 4 dešimtm. Josvainių krašto pvd. *Lukošius*.

Mižlankỹs neišdžiūstama Šušvės įkalnė Ruseinių k., *Mižlankys* prie Ruseinių–Pilsupių k. sienos, gyvuliai negali ganytis – klimpsta
Mỹžlankis, Mìžlankis, Mižlankỹs pv., dr., šltn. Pjs, Pilsupių, Ruseinių k. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mỹžlankis* pv. Pilsupių k. Lie. *máižyti, máižioti, mỹžti* „leisti šlapimą, šlapintis; čiurkšle tekėti, bėgti, švirkšti“, *mìžas* „kas myža“, *mìžnius, mìžius* „kas mižčioja ar myžčioja“; plg. *Mižãvas* up., Šušvės int. Grnk, *Mižupẽlis* up. Srv, **Mižupis* upl. Ars, *Mižupỹs* up., Gynėvės int. Prnv.

Pagraužiai pievos, pakrūmiai Ruseinių k., viksvynas, tarp Ruseinių k. ir Bašmakinės vs.
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Graužių* k.

Paláidosios pievos Ruseinių k., žem., Ruseinėliuose

Paravỹs pievos, pmš. Ruseinių k., dirbamos žemės mažai, Ruseinių k. p.-r. dalis prie valdiško miško, apgyventa oficialiai – *Ruseiniai*, bet dėl iškasto ten didelio valdiško griovio „ravo“ ir vadinasi *Paravys*

Pagiraitỹs ar. Ruseinių k., juodžemis, prie Ruseinių, Angirių k. sienos

Raĩnio kaupė pakiluma, ar. Ruseinių k., molynas, Ruseinių k. pietinėje daly prie Angirių
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Raĩniškė* ar. ž. su pievomis Josvainių mstl., *Kauprẽ* [kln.] Malaikonių k.

Šarkìnė buvęs karklynas Ruseinių k., prie Josvainių–Krakių vieškelio, karklyne būdavo daug šarkų, vėliau ten apsigyveno ūk. Mažeika, kurį ir dabar vadina *Šarkinu*
Priesaginės darybos toponimas gali būti susijęs su avd. *Šarka, Šarkis, Šarkus, Šarkinas*, kuris kildinamas iš prvd. *Šarka*. Šarka vadinamas liesas, plonas, mažas, smulkus žmogus, gražus ir švarus asmuo, plepi moteris. Posakiai apie šarką atspindi ir kitus asmens ir gyvensenos ypatumus: žiopsantis (*kur varnos šarkos skrenda*), kurio akys žibuliuoja (*šarkakis*), kraipantis užpakalį (*šarkauodegis*), ilgomis laibomis kojomis (*šarkakojis*), judrumas, vikrumas (*vikrumas – kaip šarka; šokinė[ja] lygu šarka*), ilgai besiprausiantis, puošeiva (*šarka nuneš ant uodegos*), išreiškiama stoka (*šarka be uodegos, kurčias kiemas, akla troba*).
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šárkos balẽ* pv. Josvainių mstl.
Žr. *Šárkiškė, Šarkynė* vt., sod. Knn.

Šeškupẽlis upl. Ruseinių k., teka iš valdiško miško per Ruseinių k. rytų galą ir vėl įteka miškan

Šeškupẽlis upl., Smilgaičio (Asmilgio) kair. Knn, Pjs[475]; *Šeškupėliai, Šeškupėlis* k. (Ruseinių) dalis Knn[476], *Šeškupis* vt. Knn[477]; *Šeškupė, Druskupė* mš. Knn, Ruseinių k.; lie. *šẽškas* „plėšrus kiaunių šeimos žvėrelis“. Galbūt pirminė vandenvardžio forma buvusi **Šeškupis, *Šeškupė*, tuo pačiu vardu ilgainiui pavadintas ir gretimas miškas, ir kelios sodybos, o vėliau upėvardis gavo mažybinę formą *Šeškupẽlis*; plg. *Šeškupėliai, Šeškupėlis* k. (Ruseinių) dalis Knn; lie. *šẽškas* „plėšrus kiaunių šeimos žvėrelis“, *šešti* „be priežasties pykti, priekabių ieškoti, krimsti“, *šešùs* „piktas, priekabių ieškantis“, *šãšas* „plutelė, susidariusi žaizdos ar opos paviršiuje; votis, skaudulys; niežai“. Lie. *šẽškas, šeškus*, galbūt skolinys iš finų (Sabaliauskas 1990: 227); K. Būga šeško vardą siejo su lie. *šìkti*; „šeškas yra vadinamas pagal savo blogą kvapą, smirdėjimą“; J. Endzelyno etilomologija: latv. „purvinti, teršti; susiteršus pasmirsti“[478]; plg. 1701 m. Josvainių krašto avd. *Šeškas*[479]; plg. *Šeškãbrastis* up., Šušvės deš. int. Krk, Vailainių k., *Šeškapis* sln. Gdž, Gasčiūnų k.

Šilaĩ pakiluma, ar. Ruseinių k., sml., 4 ha, Ruseinių k. pietinėje dalyje

Šùšvė up. Ruseinių k., teka vakarinėje Ruseinių k. dalyje

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šùšvė* up. Josvainių mstl.

Žaliõsios tiltas ant vieškelio tiltelis Ruseinių k., „Ant Žaliojo tilto vaidinasi, dažniausiai juodas katinas“

Lie. *tìltas* „statinys, jungiantis kelią, geležinkelį, per upę, daubą“; ide. „lenta, lentų grindys; takas, kelias; brasta; plokštuma, plokščias; paviršius, lyguma“. Lie. *tilės* „valties grindys“ (Sabaliauskas 1990: 170). „Senovėje tiltu vadino grindimis nuklotą kamšą. Tiltui grįsti senovėje tiko ir *tilės* [lentos]“; *tel-/til-* „tiesti, kloti“, lie. patalas (Būga II: 259); balt. „patiesti, kloti; patiesimas, klojimas“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=311&zymeti=2182); plg. Josvainių krašto XVII a. pvd. *Patiltis* (apie tą patį asmenį)[480]; plg. **Tilčio pjaunė, *Tilto pjaunė* šienaujama pv., ln. Kmp XVI a. antr. pusė[481], *Tiltis* up., Gynios int., *Tìltinis, Tiltinỹs* upl.,

---

[475] *Šeškupẽlis* up., Smilgaičio kair. Jsv (Vanagas 1970: 130); *Šeškupẽlis* up. Jsv (LHEŽ 1981: 329); *up. Šeškupėlis* Smilgos int., įteka į Smilgaitį (Asmilgį) Ruseinių k. žemėse, šalia S. A. Ūso sodybos (Girininkijos 1983: Jsv grn., 13 masyvas).

[476] *Šeškupėliai* Ruseinių k. dalis Knn, prie miško, „Ten, kur vyko deginimai“ (RA 2016-06-23: 12); *Šeškupėlis* gyv. vt. (Birutė Štuikytė-Kunevičienė, *Gyvenimo atšvaitai*, Kėdainiai, 2002, p. 13).

[477] *viet. Šeškupis* (pažymėta kalvos konfigūracija) į v. prie Šeškupėlio up., į š. nuo Ruseinių, J. P. Giliardo sodybos, Josvainių miške (Girininkijos 1983: Jsv grn., 13 masyvas).

[478] Ernstas Frenkelis, *Baltų kalbos*, Vilnius: Mintis, 1969, p. 102.

[479] *Laurentiy Siaszkas <...> de Wozbucie* 1701: 16 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4).

[480] *martinus Potiltis* 1637 [Jsv K 1637–1643: 3]; *Martinus Potilczje* 1639 [Jsv S 1637–1643: 80v]; *Martinum Andrusiunos Potiltis de Jasuonis* 1643: 68; *Martinus Patiltis de Iaswoinie* 1645: 4; *Martinus Patiltis de Iaswoinie* 1646: 5v; *Martiny Potiltýs de Iafwonie* 1646: 6; *Martiny Potýltýs <...> ex Ciuitate Jafwoinis* 1649: 10v; *Martiny Potýltýs de ciuitate loco Jafwone* 1650: 18; *Marcin Patiltis de jaswoni* 1652: 22v; *Martinus Patiltis <...> de Jaswoynie* 1659 [Jsv K 1658–1668: 6].

[481] *Тилтя пявнисъ, сеножать (на 8 воз. сена) въ Компов. поле, Вилькійск. в.* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 309).

Urkoskair. int. Lbn, *Tiltupelỹs* up. Srv, *Gùptilčiai* k. Pjs.
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lūgelis po tiltu* pv. Užšušvės vs.

Skinderiškių dv. [užr. Skindėriškiai] 1935 m.

„Pasakoja, kad kadaise buvęs bažnytkaimis. Gyvenę net keletas žydų. Buvęs didelis bravoras. Buvus medinė bažnyčia ir mūrinė koplyčia. Koplyčia ir dabar tebestovi. Bažnyčia buvo parapijinė. Miestelis ir bažnyčia sudegę. Parapija buvus iškelta į Pajeslį, o vėliau į Krakes. Koplyčioj palaidoti esą dvaro buv. ponai Liutkai. Miestelis daugiau neatsistatęs“

Skinderiškiai[482] k. Pjs. Dokumentuose vardas nuo 1620 m.[483]; sinoniminiai ir sudėtiniai pavadinimai **Galniai arba Skinderiškiai* 1677 m.[484], **Užvarčiai Skinderiškiai* 1743 m.[485], **Skinderiškiai Pašušvys* 1743 m.[486] Skinderiškių dvaras[487] minimas nuo XVII a. pirm. pusės[488]. Pavadinimas panaikintas 1971 m.[489], dabar atkurtas. Plg. *Skindė́riškis* mdk., ml. (buv.) Prnv, Žostautėlių k., Šušvės up. Yra bendrašaknė pvd. *Skinderis*[490]. Šušvės slėnyje žinomas

[482] „mums žinomos kitos lytys – *Skinderiškis, Skindieriškis* yra daug vėlesnės arba mažiau patikimos autentiškumo požiūriu“ (cituojamas Laimutis Bilkis; KG 1996-08-03: 6).

[483] *de Skinderiskj* 1620: 27; *de Skinderiſki* 1621: 37; *de Skinderiſzu* 1623: 84; *de skinderiszki* 1631: 109; 1632: 116; *de Skinder* 1632: 127; *de Szkinderiſzki* 1633: 137; *de skinderiszki* 1634: 159; *de Skinderiſzki* 1634: 165, 166 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); *de Skinderiſsek* 1642: 12 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); *de Skinderyszki* 1687 [Jsv K 1673–1688: 137]. *de Skinderiszki* 1699: 3; *de Skinderiszki* 1705: 43; *de Skinderiszki* 1711: 90; *de Skinderiszkis* 1714: 107; *de Kinderiszek* 1715: 109; *P: Michaelis Mialniki de Skinderiszki* 1722: 160; (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *Skinderiſzki* 1734: 39; 2; *de Skinde Wies Skinderyszki y Uzworcia* 1738: 40; *Skinderyszki* 1738: 44; *de Skinderyscis* 1757: 2*ryscis* 1759: 29 1746: 11 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/6). *[Powiat Iaswoński] Wies Skindyryszki. do Altaryi Krokowskiey należąsa w Ktorey dym Szlache: 1; Do teyze Altaryi dymow podanskich 3* (Taryfa 1775: 52). *de Szkinderiszki Parochiæ Crocensis* 1812: 170 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10).

[484] *Golnie, alias Skinderyszki* 1677 Krk (ŽVV 1675–1677: 706, 708).

[485] *z Uzworc Skinderiſzek* 1743: 10 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/6); *Užvarčiai (Skinderiškiai)* Šušvės kair. krantu (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.). Skinderiškių parkas įkurtas Užvarčių kaimo teritorijoje, buvusio Skinderiškių k. vietoje, „tarybiniais laikais Užvarčių kaimu pavadino“, „šią teritoriją prijungė prie Užvarčių kaimo“; „Tėvas [Kęstutis Kaltenis] su a. a. Vaclovu Vytu buvo pateikę prašymą sugrąžinti vietai senąjį Skinderiškių kaimo vardą“ (RA 2019-03-28: 8).

[486] *[S]Kinderiszek Poszuſzwy* 1746: 11 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/6).

[487] *Скиндеришки* имен. Jsv, 48 gyv., 15 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 53); *Skinderiškių* dv. (VGS 1923 Jsv); *Skiñderiškiai* dv. Jsv, *Skinderiškių* dv. 1923 (Marytė Razmukaitė, *Išnykę dvarų (dvarviečių) bei palivarkų vardai* // Kalbos kultūra, 66, Vilnius, 1994, p. 85); [Paimti žemės reformos reikalams dvarai Kdn apskr.] *Skinderiškių dvaras, kuris yra Josvainių val. ir priklausė Marijai de Karriere, paliekant savininkei 80,6 ha* (*Draugas,* Čikaga, 1923-05-11), *Skinderiškių dv.*, vandens malūnas, Šušvis keičia linkmę į p. rytus (Kolupaila 1938: 195); Skinderiškių dvaras priklausė Butkui, dvaro žemes paveldėtojai atsiėmė Pajieslio apylinkėse (RA 2019-03-28: 9).

[488] *P. Adam Borowski z imienia poszuszwiańskiego [Poszuszwie Nowydwór] po usarsku koń 1, Powiat jaświojński* (Rejestry 1621: 67); *Tenże z[e] Skindoryszek i z Bojan z bratem, p. Gabryjelem, po kozacku koń 1, Powiat jaświojński* (Rejestry 1621: 67); *JM. Ksiądz Sebestian Bakiewicz altarysta krokowski z folwarku Skinderyszek, Powiat Jaswoński* (Rejestry 1690: 200); *JM. Pani Katarzyna Urbanowiczowa z majętności Skinderyszek* (Rejestry 1690: 201); *[Powiat Iaswoński] Dwor Skindyryszki JP. Woyciech Szarski dym Dworny 1; Tegoz dymow Szlacheckich 2; Tegoz dymow podanskich 4* (Taryfa 1775: 50).

[489] *Skinderiškių kaimas* Pjs ap., panaikintas 1971-10-27 (Kavoliutė 2019: 290).

[490] *P. Piotr Skinder z bratem stryjecznym, p. Janem, po usarsku koń 1, Powiat jaświojński* (Rejestry 1621: 68); *Stanislaus Skinderis <...> de Gudziunj* 1634: 172 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); *Iosephy Skinder de Lęcie* 1701: 16 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4).

dendrologinis parkas, kurio įkūrėjas Kęstutis Kaltenis, pavadinamas – *Skinderiškių parkas, Kaltenio parkas*[491], *Pajieslio parkas, Pašušvio parkas*.

Lañka ar. Skindėriškių dv., prie smėlio, apie 15 ha, kairiajam Šušvės krante, į rytus Pilsupių k. rubežius

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lankẽlė* sod. Pilsupių k., *Lankà* ar. Užvarčių k., *Lìnkis* kalnas-kapeliai prie Šušvės Angirių k.

Lankẽlė kalnuota pv. Skindėriškių dv., prie smėlio, apie 10 ha, kairiajam Šušvės krante, į šiaurę Užvarčių k. rubežius

Rūdýnas ar. Skindėriškių dv., prie žvyro ir rūdies ž., apie 8 ha, kairiajam Šušvės krante, nuo dv. sodybos į rytus apie ¼ km; pirmiau buvo šaltiniai, apaugę krūmais, o virš vandens buvo sluoksnis rūdžių, dabar nusausinta

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Rūdynas* pv. Plaktinių k.

Svilių k. 1936 m.

Armis pv. Svilių k., juodžemis prie smėlio, lyguma, apie 8 ha, iš p.-v. pusės prieina Svilių–Rugėnų vieškelį, dabar yra Rainio ir Lukošiaus sklypuose

Ármės, Ármis pv. Jsv, Svilių k.[492] Lie. *armuõ* „viršum dirvos ariamoji žemė, kiek žagrė užkabina“, *armena* [armuo], *árti, árklas* (Būga II: 530); *arma* „skystas kelias, klampynė“, *armuo* „klampynė, liūnas, bedugnė, arimas“, *armena* „arimas, dirva“ (LHEŽ 1981); lie. *armuõ* „arimas, ariamos dirvos sluoksnis“, *arìmas, árti, arklỹs*; plg. *Armona* up., Šventosios deš. int.

Aĩkas pv. Svilių k., prie žvyro, įdubusi, stovi vanduo, 30 x 20 m, dešiniame Šušvės krante, apie 50 m nuo Šušvės upės į p., Dziko Prano žemėje

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Òlchupys* upl., tekąs į Šušvę per vieškelį, Angirių k.

Burlioko bala b. Svilių k., prie juodžemio, apie 1 ha, apie 1 km į r. nuo Svilių vald. miško; ten seniau gyveno kolonistas rusas

Burliokų kapeliai krm. Svilių k., prie molio, klnl., 40 x 30 m, dešiniame upės Šušvės krante, nuo Šušvės apie 500 m į v., dabar atiteko savininkui Dzikui Pranui; „Ten buvę anksčiau sentikių kapai. Pirmiau buvo juose laidojama, dabar yra užleista vieta, apaugus krūmais. Pasakojama, kad ten naktį vaidindavęs“

Burlõkas, burliõkas „carizmo laikais – sentikis rusas Lietuvoje“, *burliokýnas* „burliokų (sentikių rusų) gyvenama vieta“; plg. *Burliokynė* dv. Jsv[493], *Burliokynė, Burlokynė* k. Gčk, k. (Gučkampio) dalis Prnv.

Dẽgsnis pv. Svilių k., juodžemis prie smėlio, ž. įdubusi, apie 3 ha, iš p. prieina Svilių valdišką mišką, Dirkos ir Masaičio kolonijos

Dėlýnas pv. Svilių k., juodžemis, apie 1 ½ ha, iš v. pusės prieina Svilių–Rugėnų kelią, Grigaro Pr. žemėje

Kildintina iš lie. *dėlẽ* „krauju mintanti gėlųjų vandenų kirmėlė, siurbėlė; kumeldėlė, žuvinė siurbėlė; sraigė“ (LVŽ II 2014: 199); galbūt prasmingiau

[491] „Skinderiškių parkas įkurtas dviejų geografinių kraštovaizdžių: Žemaičių aukštumos ir Vidurio Lietuvos lygumos sandūroje. <...> „kur gyvenu – dar Žemaičių aukštuma, o nusileidus nuo kalniuko prasideda Vidurio Lietuvos lygumos“, –- šmaikščiai parko įkūrimo vietą apibūdina K. Kaltenis“ (RA 2019-03-28: 8).

[492] *Ármės* pv. Jsv (LHEŽ 1981: 47), *Ármės* pv. Jsv (LVŽ I 2008: 181).

[493] *Дв. Бурлакине* į p. nuo Lipliūnų (Ž 1915).

sieti su sl. „pridėti, paskirti“, plg. *Delénkos* ar. Krk.

Kam̃pas ar., pv. Svilių k., smėlėta ž., yra balų, 200 x 100 m, iš p.-r. rubež. su Josvainių vs., Svilių k. ž. kampu prieina prie Josvainių mstl. žemės; dabar atiteko Kaklauskui ir Brazauskienei

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kam̃po kelelis* upl. Graužių k., *Gučkampis* b. Gerulaičių k., *Pludãkampis* ariama ir neariama ž. Paliepių dv. („Vieta randasi prieš Kampų kaimą“)

Kaũkazas ar. Svilių k., molio ir žvyro ž., klnl., apie ½ ha, iš r. prieina Šušvės upė, iš žiemių – Pamargės vs.; pavadintas *Kaukazu*, kad yra aukštesnė vieta ir nederlinga ž.; dabar atiteko Rainiui Stasiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kaukãzas* ar. ž. Josvainių mstl.

Kiršaus karklas Šušvės upės krantas Svilių k., nedirbama, molis ir smėlis, 50 x 30 m, iš r. prieina Šušvės upė, Rainio Jono kolonija

Plg. pr. *kirsn-* „juodas“ (Zinkevičius I 1984: 285); lie. *(pa)kiršti* „pabusti“; plg. avd.: *Adamus ex Roſcзe Joзephi kirſзoÿtis et Magdalena P. Adamus vзwabaÿtis et Heduiga* 1612 [Jsv K 1601–1615: 131v]; plg. *Kiršinas* up., Nevėžio deš. int.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Karklỹnė* ar. ž. Čiukiškių k.

Laňka ar., pv. Svilių k., ž. prie smėlio, apie 8 ha, prie Šušvės upės, dešiniame krante, prie vieškelio Kėdainiai–Ariogala, toje vietoje dabar yra Svilių vandens malūnas

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lìnkis* kalnas-kapeliai prie Šušvės Angirių k.

Lendrynė b. Svilių k., aplink smėlis su juodžemiu, apie ½ ha, 1 km atstu į r. nuo Šušvės upės; dabar yra nusausinta, valdo Grigaras Bronius

Lie. *lendrýnas, lendrỹnė* „lendrėmis apaugęs plotas, nendrynas“, *švendrýnas*, *švendrýnė*, *lendrìnis* „šlapia pieva tarp laukų“; *léndrė* „varpinių šeimos vandens augalas, paprastoji nendrė“, *švéndras, švéndrė, néndrė* „meldas, pelkių augalas su juoda sėklų buože viršuje“; plg. *Léndrė* up., Liedo int. Prnv, *Lendrimas* upl., Ažyno kair. int. Krk, *Lendrýtė* upl., Gimbinės int. Gdž.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lendrỹnė* klampi pv. Šingalių k.

Líedas upl. Svilių k., teka Svilių k. p. ir v. puse į žiemius rytus, įteka į Šušvės upę prie Josvainių vandens malūno; sausesnę vasarą išdžiūsta, pačiam žemupy dideli krantai

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Líedas* upl. Josvainių mstl.

Lóznikas pv. Svilių k., juodžemis su baltu moliu tarp kalnelių, 200 x 100 m, apie 400 m į p. nuo Šušvės upės; Banių Juozo ir Martyno sklype

Padeglejaĩ pv., ar. Svilių k., ž. prie juodžemio, vt. lygi, 500 x 900 m, vasaros vakaruose rubežiuojas su Sviliukų k. žeme; dabar atiteko Dzikui Jonui ir Mančinskui[494] Jonui

Plg. lie. *padegsnė̃* „vieta prie degsnės“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Padeglejaĩ* pv., ar. Sviliukų k., *Degimaĩ* pelkėtos pv. Degimų k.

Pabìržiai pv., ar. Svilių k., smėlis ir žvyras, apie 20 ha, prieina valdišką Svilių mišką

[494] Plg. *Mančinskỹnė* ąžuolynas (buv.), nuo Josvainių Cinkiškio link, prie Vikšrupio upelio (Kvedaravičienė 1980).

iš p. pusės; išėjus 1928 m. Svilių k. į vienkiemius, ta ž. atiteko Svilių mažažemiams; „Pasakojama, kad rusų valdžia davė Svilių k. gyventojams ten po vieną dešimtinę žemės, kurie pavadino tas dešimtines biržėmis. Nuo to ir vadinama *Pabiržiai*“

Rãgnupis upl. Svilių k., 300 m ilgio, teka į r. ir įteka į Šušvės upę; vasarą išdžiūsta; dabar ta vieta eina kastinis griovelis

Svilių k. „Yra vieta vadinama *Ragnupiu* prie Svilių km., Josvainių valsč.“, J. Žiužnys (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 125).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Rãganupė* upl. Pilsupių k.

Senošušvė db. Svilių k., aplinkui smėlis, vanduo neišdžiūsta, 10 x 10 m, dešiniame Šušvės krante; pasakojama, kad seniau ta vieta tekėjo Šušvė; priklauso Rainiui Jonui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Senašušvỹs* pv. Užvarčių k.

Sė́da pv. Svilių k., ž. prie baltžemio, žema vt., apie 6 ha, apie 500 m į p. nuo vieškelio Kėdainiai–Ariogala; seniau ėjo upelis, dabar yra kastinis griovys, kuris įeina į Liedo upelį; priklauso Dirdai Vincui ir Mančinskui Jonui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Sė́da* pv. Sviliukų k.

Skýnimai ar., pv. Svilių k., juodžemis ir vandeninis smėlis, vt. lygi, 2000 x 200 m, iš p. ir žiemos vakarų prieina valdiškas Svilių miškas; seniau ten buvęs miškas, dabar atiteko ūkininkams: Žiužniui Jaronimui, Rainiui Antanui ir kt.

Lie. *skìnti, skýnimas* „iškirsta miško vieta“; plg. *Skynimaĩ* mš. vt. Lbn ap., *Skynimaĩ* pv., gn. Trs, *Skýnimai* l. Krk, *Skynimaĩ* pv., dab. mš. Krk, *Skynìmas* gn. Tč, *Skynimẽlis* b. Št, *Galãskynimai* l. Tč, *Naujaskyniai* gyv. vt. Knn, *Naujaskyniai* k. Tb.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Žùko skynimas* ar. ž. Pilsupių k., *Skerdìmų ravas* grv. Graužių k.

Sviliaĩ k., lyguma, ž. į žiemių-r. pusę, prie smėlio, pietinėje dal. juodžemis, apie 2 km ilgumo, 41 kiemas; kaimas išėjęs 1928 m. į vienkiemius; „Pasakojama, kad dabartinis Svilių k. seniau priklausęs Josvainių dvarui ir žmonės ėję į tą dvarą baudžiavą“; „Pasakojama, kad Svilių k. žemė priklausė Josvainių dv. ponui ir neturėjo jokio pavadinimo. Vėliau buvo k. išdegęs, nuo to laiko pradėjo vadinti *Sviliai*“*Svìliai* k., bajork. Jsv. Dokumentuose aptinkamas nuo XVI a. antr. pusės[495];

[495] Josvainių valsčiaus Svil[i]ų kaimas 1567, 1584 m. (Vilimas 2019: 162); *de Swile* 1601 [Jsv K 1601–1615: 20]; 1603: 12v, 13; 1607: 24v; *de swile, de swili* 1606: 23; *deSwilo* 1602: 20v; *Ex villa sfile* 1612: 126v; *ex Swile* 1626 [Jsv K 1619–1632: 136]; *de Swile* 1627: 143, 145, 147v, 156; 1629: 175; 1631: 182v; *de suile* 1632 [Jsv K 1632–1635: 2v, 3, 4v]; *ex swile* 1633: 15; *ex pago Swile* 1638 [Jsv K 1637–1643: 10, 14, 16v]; *ex suile* 1632 [Jsv K 1632–1635: 7v]; *de Swile* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1v]; 1644: 1v, 2, 2v, 3, 3v, 4; 1645: 4v, 5; 1646: 5v; *de swile* 1646 [Jsv S 1643–1673: 7]; *ex Swile* 1649 [Jsv S 1643–1673: 10v]; *de pago Swile* 1650 [Jsv S 1643–1673: 18v]; *de Swil* 1657 [Jsv S 1643–1673: 35v]; *de Suile* 1663 [Jsv S 1643–1673: 52v]; *de Swile Nobiles* 1664 [Jsv S 1643–1673: 55]; *de Swile Nobiliu', de pago Swile* 1665 [Jsv S 1643–1673: 57]; *de Swile* 1668 [Jsv S 1643–1673: 63v]; 1672: 75v; *de Swile* 1673 [Jsv K 1673–1688: 2v, 4]; 1677: 37v, 41v, 42; 1684: 110; *de Pago Swile* 1685 [Jsv K 1673–1688: 118v]; *de Swile* 1686 [Jsv K 1673–1688: 127]; 1687: 136; *de Swile Nobili.* 1688 [Jsv K 1688–1698: 4v]; *de Swile* 1695 [Jsv K 1688–1698: 59v]; *de Swile Parochiæ Iafwoynenſis* 1697 [Dt J 1693–1701: 61v]; *de Swile Villa* 1701 [Jsv K 1699–1711: 24v]; *de Svile* 1708: 97v; *de Swil* 1710 [Dt K 1693–1764: 143]; *De Swil* 1712: 151v; *z Okolicy Swil* 1711 [Jsv S 1673–1712: 121v]; *de Szlacheckie Svile* 1736 [Jsv K 1717–1738: 84]; *Z Swil Krolewskich* 1774 [Jsv M 1738–1783: 49v]; *de Szwile Par'Jaswon'* 1791 [Kdn Jurgio S 1758–1796]. *de Swilow* 1639: 7; 1647: 23; *de Swile* 1661: 45 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); *ze Swilów, Powiat Jaswoński* (Rejestry 1690: 200); *de Suile* 1713: 102 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *[Powiat Iaswoński] Okolica Swile. JP. Wiktory Lutkiewicz dym Dworny 1; Tegoz dymow Szlachetckich 3; Tamże JP. Michał Witkowſki dym 1; Tamże*

dvaras ir malūnas dar minimi 1903 m.[496] Užrašytos sudėtinės formos **Sviliai Bajėnai* apie 1604 m.[497], *Svilių Bobiliai* vs. Jsv XX a. pr.[498] – galbūt tai *Sviliùkai* k., bajork. Jsv. Plg. pvd. *Svìlas, Svilà, Svìlis, Svìlius*[499], lie. *svìlti* (Zinkevičius 2008: 575), lie. *svìlti, svelti* „smilkti, rusenti, gruzdėti“; ide. „degti, rusenti, smilkti, rūkti, alsuoti ugnimi; saulės šviesa, šiluma; liepsna, ugnis“; plg. *Sąsvila, Sąsvilà* up., Liedo kair. int. Jsv, Prnv, *Svilupis* grv., buv. up., Aluonos kair. int. Prnv, Blandžių k., *Jósvainiai* mstl., **Josvilai* gyv. vt., **Sviloniai* l. Št.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Sasvilà* [Sąsvila] upl., pv. Grumbliškių vs.

Šaltìnis ar. Svilių k., ž. prie smėlio, krantas, apie 2 ha, į v. nuo Šušvės upės apie ½ km; toje vietoje yra šaltinis, kur vanduo bėga iš žemės; priklauso Dzikui Pranui

Apibūdinant Josvainių žemėvardžius, dažnai nurodomos vandens versmės, šaltiniuota žemė, upė; lie. *šaltìnis* „iš žemės tekanti vandens versmė; kas šaltas“, *šálti* „šaldyti“, *šáltas* „kuris žemos ar palyginti žemos temperatūros“, *šal̃tis* „šaltumas“; ide. „šaltas, šulinys, ledas; šalti, žvarbti, pūsti“; plg. *Šaltìnis* upl., Šušvės int. Dvd, Plaukių k., *Šaltiniùkai* grv., Dotnuvėlės upės dalis Bsg, **Antšaltinis* (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai XVI a. antr. pusė, *Šaltupis* upl. Knn (Kolūkiai 1968: Mičiurino kol., Kunioniai), *Šalčmiriai* dv., k. Dt.

Telétnykai pv. Svilių k., ž. prie juodžemio, apie 1 ha, iš žiemių prieina vieškelis Kėdainiai–Ariogala; dabar valdo Banevičius Jonas, gyv. Pernaravos valsčiuje

Plg. lie. *tẽlias, tẽlis* „veršelis“, *teliùkas, telyčė, telyčià*, sl. „jautelis“; ide. „užgimęs; kelti, nešti“; plg. *Telednikas* pv. Lnč, Tč, Būdų k., *Telétnikas* pv. Krk, Norkūnų k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Telétnykai* krm. Sviliukų k., *Teletnykaĩ* ar. ž. Pamargės vs.

Vartẽliai pv., ar. Svilių k., juodžemis su smėliu, apie 1 ½ ha, apie 100 m. nuo valdiško Svilių miško; valdo Masaitis ir Žiužnienė

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Užvarčių* k.

Viĩkduobė ar. Svilių k., rudas smėlis, lygi vt., apie 4 ha, rubežiuojas iš p. pusės su valdišku mišku; pasakojama, kad seniau buvo iškastos duobės, kuriose gaudė vilkus; atiteko Kišonui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Duobẽ* [*Dvarna, Dvarna duobė*] pv. Josvainių mstl., *Viĩkaplaukė* pv. Plaktinių k.

Zakvãtas ar. Svilių k., juodžemis su moliu, lygi vt., apie 9 ha, rubežiuojas iš p. ir žiemių su Svilių valdišku mišku; rusų valdžia tą žemę davė Svilių gyventojams ganykloms, be atlyginimo už ją; valdomos Lukošiaus Jono

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Zachvãtas* krm. Čiukiškių k.

JP. Bartłomią Baranowſki dym 1 (Taryfa 1775: 50).

[496] *Свиле или Пошушве* им. Jsv, 49 gyv., 4 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 52). *Свиле* вод. мельн. Jsv, 7 gyv., 4 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 52); *Svilių k.*, vandens malūnas (Kolupaila 1938: 195).

[497] *De Swile Boianij* 1604? [Jsv K 1601–1615: 3v].

[498] *Свиле бобыли* Jsv vls. (ŽVS 1902: 49); *Svilių Bobilių* vs. (VGS 1923 Jsv).

[499] *Baptiſatus eſt Laurentiuſ Paren: Ioannis Bikodas Matr: Elisabeth Swilucia <...> omnes de mociunis* 1708 [Dt K 1693–1764: 138]; *Lev: Michàé Swilis de Pietkuny* 1805 [Trs K 1796–1827: 14v].

Sviliukų k. 1936 m.

Bãlaitė b. Sviliukų k., juodžemis, įdubusi vt., 80 x 60 m, apie ½ km į p. pusę nuo vieškelio Kėdainiai–Ariogala; nedirbama ž., kalnynė, anksčiau ten buvo miškas; dabar atiteko Grigaičiui ir Augustinaičiui

Beržýtė ar., pv. Sviliukų k., ž. prie smėlio, lyguma, apie 8 ha, iš p. pusės prieina valdišką Svilių mišką; dabar yra Krasausko Step. Sklype

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beržytė* jaunas mš. Gerulaičių k.

Karčiama, kitaip ***Vigoda***, ar. Sviliukų k., ž. lygi, juodžemis prie smėlio, 100 x 50 m, iš p. ir v. prieina vieškelis Kėdainiai–Ariogala; buvo Sviliukų dv. žemė; dabar gyvena Lukošius Antanas, pastatytos sodybos; „Žmonės pasakoja, kad seniau toje vietoje buvo karčiama. Nuo to ir vardą gavo“

Lie. *karčemà, karčmà* „[pakelės] smuklė“, lenk. *karczma* (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=892&zymeti=879); plg. **Karčemiškiai* galudvaris (užusienis) Jsv XX a. pr.[500]; plg. avd.: *L: Ioannes Karczmarry Pana prʒystanowskiego* 1629 [Jsv K 1619–1632: 171]. Sl. *wygada* „patogumas“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Stadálvietės* pv. Graužių k.

Kapeliai ar. Sviliukų k., klnl., ž. žvyrynas, apie ½ ha, apie 60 m nuo Šušvės upės į p.; Sviliukų dv. žemėje, valdo Vaidotas Vaclovas; „Anksčiau buvę kapai, kuriuose buvo laidojama Sviliukų k. mirusieji“

Tas pats tekstas, Sviliukų k., *Kapeliai* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 124); užr. Jonas Kazlauskas, Svilių pradžios mokyklos mokytojas, 1935 m.

Kaukãzas ar. Sviliukų k., ž. juodžemis su žvyru, lyguma, apie 20 ha, iš š. pusės prieina vieškelis Kėdainiai–Ariogala; atiteko Vasiliauskui Vincui ir Krasauskui Steponui, dabar sustatytos sodybos; „Sviliukų k. žemės aukštesnė vieta ir mažiau derlinga, dėl to pavadino *Kaukazu*“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kaukãzas* ar. ž. Josvainių mstl.

Lanka pv. Sviliukų k., ž. prie smėlio, lyguma, apie 2 ha, iš žiemių prieina Šušvės upė, Kazlausko sklype

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lìnkis* kalnas-kapeliai prie Šušvės Angirių k.

Lankelės pv. Sviliukų k., ž. prie smėlio, lyguma, apie 1 ½ ha, nuo žiemių prieina Šušvė; atiteko Vaidotui ir Kimontui

Plg. „Karves varydavo į Paliepių *Lankelas* už Šušvės“ [Maleikoniai?] (Kišonaitė 2019).

Liũnas plk. Sviliukų k., aplinkui smėlis prie žvyro, 200 x 100 m, apie 20 m į žiemius nuo valdiško miško; Augustinaičio Karolio ir Grigaičio kolonijos

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Liũnas* pv. Antanavos dv.

Padeglejaĩ pv., ar. Sviliukų k., ž. lygi, juodžemis, apie 4 ha, iš r. prieina Svilių k. žemę, iš p. vieškelį Kėdainiai–Ariogala; prieš 2 metu buvo ganyklos, didelė kupstynė, dabar nusausinta ir drb. ž.; priklauso Vaidotui Vaclovui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Padeglejaĩ* pv., ar. Svilių k., *Degimaĩ* pelkėtos pv. Degimų k.

Pãduobės pv., ar. Sviliukų k., smėlis, lyguma, apie 1 ½ ha, iš žiemių pusės prieina

[500] *Карчемишки* заст. Jsv, 16 gyv., 15 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 29).

Šušvės upė; pavasarį Šušvės upė prineša žvyro; priklauso Vaidotui Vacl.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Duobẽ* [*Dvarna, Dvarna duobė*] pv. Josvainių mstl.

Pìmpiškės ar. Sviliukų k., juodžemis prie molio, vt. lygi, apie ½ ha, iš p. prieina vieškelis Kėdainiai–Ariogala; anksčiau ten buvo Sviliukų dv. kumetynas; priklauso Vaidotui Vacl.

Raudònkalnis krūmais apaugęs Šušvės krantas Sviliukų k., 30 x 20 m, dešinysis upės Šušvės krantas; priklauso Vaidotui Vacl.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Raudónkalnis* ar. ž. Juodkaimio k.

Sė́da pv. Sviliukų k., ž. prie baltžemio, žema vt., 1000 x 80 m; ½ km atstu į v. nuo vieškelio Kėdainiai–Ariogala; drėgna vieta, dabar yra kastinis griovys, tęsias per Sviliukų ir Svilių laukus

Sė́da pv., grv. Jsv, Svilių, Sviliukų k. Iš *Sėdà* pv. Jsv (LHEŽ 1981: 293); greičiau pievos pavadinimas kilęs iš upėvardžio (nusėdantis vanduo, įdubusia vieta tekantis) – plg. *Sėdà* upl., Liedo int. Jsv, Svilių, Sviliukų k. Lie. *sė́dėti, sė́sti, sóstas, sėslùs, sodìnti, sõdas, súodžiai* (Sabaliauskas 1990: 101); lie. *sodà, sõdas, sõdžius, sodžià*; *sėdà* „kas visą laiką sėdi“, n*úosėda, išsėdė́ti* „sėdint išduobti“, *nusėdė́ti* „palikti žymes, įduobti ilgai sėdint“, *sėslùs* „pastoviai toje pačioje vietoje gyvenantis“, *sė́sti* „grimzti, smegti; slūgti; gulti sluoksniu, leistis ant kieno paviršiaus; sunktis, gertis“; taigi nuslūgusi, nusėdusi, gilumoje, žemai, apačioje esanti pieva; ide. *sēd*, lie. *sė́dėti* „būti kurioje vietoje, gyventi“. Gal susiję su XVI a. aptinkamu terminu, aprašant žemės valdas, – *sėdėjimas* „gyvenamoji vieta, sodyba“ (Zinkevičius II 1984: 127); plg. *víensėdis* „vienkiemis“, *viensẽdis* „kuris viensėdyje gyvena“; plg. *Sė́dimas, Sėdimìnis* gn., dr. Knn, Bajėnų k. (Budrys 2001).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Sė́da* pv. Svilių k., *Sė́dimas* pv. Šingalių k., *Sedìmo kalnas* ar. Užvarčių k., *Naujū́kai* ar. ž. su pievomis Josvainių mstl.

Senóšušvė pievos, nenaudojamos Sviliukų k., smėlis, duobėta vt., 100 x 50, prie Šušvės upės, dešiniame krante; anksčiau ėjo Šušvė ta vieta, vėliau prasigraužė vagą daugiau į žiemius; priklauso Vaidotui Vacl.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Senašušvỹs* pv. Užvarčių k.

Sviliùkai k., ž. lygi, 17 kiemų; 1928 m. išskirstytas į vienkiemius

Sviliùkai k., bajork. Jsv[501]. Iš *Svìliai* k., bajork. Jsv. Traktuojamas kaip bajorkaimis, todėl turėtų būti senas kaimas, dar buvęs ir *Sviliukai* dv. Jsv[502].

Šlaitas Šušvės upės krantas Sviliukų k., ž. prie molio, apie ½ ha, dešiniame Šušvės krante, apie 10 m nuo Šušvės; Vaidoto Vacl. LaukeApibūdinant Josvainių krašto žemėvardžius, neretas fiziografinis *šlaito* terminas; lie. *šlaĩtas* „kalno šonas, atkalnė; nuolydis; šlainus, nuolaidus“, *šlaĩtė* „dauba“, *atšlaĩnė* „prieškalnė, atšlaitė“; plg. *Šlaitaĩ* Šušvės up. pkrnt. Krk, *Šlaitẽlis*

[501] *Свилюки околица* Jsv vls. (ŽVS 1902: 49); *Свилюки* дер. Jsv, 54 gyv., 3 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 52); *Свилюки* prie Šušvės u., šiauriau nuo Svilių (Ž 1915); *Sviliukų* k. (VGS 1923 Jsv); *Sviliukų km.* Jsv vls. (1942 LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Sviliukų* k. (LATS 1959 Jsv); *Sviliùkai* (2) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Sviliùkai* (2) k. (RC 2014 Jsv).

[502] *Sviliukai* dv. Jsv, šeimininkai Vaidotai (Židonis 2011: 67); *Sviliukų dv.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Sviliukai* dv. valdė bajorai Vaidotai (KG 2003-01-04: 3).

pv. Krk, *Šlaĩtkalnis* k. Švntbr, *Šlaitùkas* grv., pv. Krk, *Aũšlaitis* pv. Knn.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šlaĩtas* krūmais apaugęs skardis Plaktinių k.

Telė́tnykai krm. Sviliukų k., juodžemis, vt. lygi, 150 x 100 m, iš p. prieina vieškelis Kėdainiai–Ariogala; priklauso Vaidotui Vacl.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Telė́tnykai* pv. Svilių k.

Tridū́miškė, Trydūmiškė ar. Sviliukų k., juodžemis su žvyru, lyguma, apie 1 ha, vieškelis Kėdainiai–Ariogala prieina iš žiemių pusės; ž. atiteko Grigaičiui ir Krasauskui; „Pasakojama, kad toje vietoje buvo rastas negyvas žydas, kuris buvo pramanytas *Trydūnas*. Nuo to vieta ir vardą gavo“

Lie. *trýdmolis* „prasto molio, smėlinga, greit praskystanti žemė“; *trỹdkošė* „skysta, niekam tikusi košė“, *tríesti* „sirgti vidurių paleidimu, viduriuoti; teršti; be reikalo jaudinti, karščiuotis, nekantrauti; labai norėti, meilyti; tuščiai niekus šnekėti“; plg. prvd. *Tryda, Trieslius, Trydutė*; plg. *Tridupỹs, Trýdupis* upl., Šušvės int. Krk, Pjs, Prnv, *Tridãmaris* ar. Trs.

Žìmnikas nenaudojama ž. Sviliukų k., smėlis, apie ½ ha, dešiniame Šušvės upės krante; anksčiau tekėjo ta vieta Šušvės upė; priklauso Vaidotui Vacl.

Žvirgždupỹs ar. Sviliukų k., žvyras, ž. lygi, 400 x 250 m, iš žiemių prieina Šušvės upę; anksčiau ėjo mažas upelis, dabar panaikintas; priklauso Kazlauskui

Lie. *žvỹras, žviřgždas, žvìzdras, žviřždas*; ide. „šviesti, spindėti, švytėti, žibėti, blizgėti, žėrėti, žybsėti, blyksėti; beriant išsklaidyti, būti pabertam, išsklaidytam, sutrupinti; šiugždėti, girgždėti“; plg. *Žvirgždė* dv. Prnv[503], *Žvirgždỹnė* dr. Tč, *Žvirgždės* l. Gdž, vietų vardai su šaknimi *Grauž-*.

Šaravų k.

Šaravai XX a. 4 dešimtm. anketose neaprašyti, bet šiek tiek valdų vardų aptinkama kitų gyvenamųjų vietų anketose.

Šaravaĩ, *Šarai, *Šaraičiai, *Šarauskai *Šeravai k. Knn; pagal žinomus dokumentus fiksuoti nuo XVII a. pr. su dėmeniu *Šarav-*[504], negausiai XVII a. pirm. pusėje galbūt kaip *Šerav-*[505]; plg. XVII a. Josvainių krašto bendrašaknes pvd. **Šara, *Šaras,*

[503] *Antanavo (seniau Žvirgždės) dvaras* Prnv (Juškytė 1938: 436).

[504] *dzierzawy Wilkiskiey w woytowstwie Pernarowskim <...> sioło Szarzowo* 1601 (Codex I: 600), rengėjų neidentifikuota, galbūt Šaravai; *deSserowo* 1603 [Jsv K 1601–1615: 13]; *deSerowo* 1603: 14v, 15; *desierowo* 1603: 16v; *de Serowo* 1604: 27v; *de sierowo* 1604? [Jsv K 1601–1615: 2]; *ex Szarowo <...> Matre Eua Wanagaicia* 1620 [Jsv K 1619–1632: 1v]; *cu' Gertruda Szarwełaicia de Szarawy* 1644 [Jsv S 1643–1673: 2]; *de Szarawy* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; 1645: 4, 4v; 1646: 5v; *De Szarawy* 1658: 39; *de Szarawy* 1661: 47; 1664: 58; *de Szarawy* 1673 [Jsv K 1673–1688: 2v, 3]; 1674: 13; *de Szarowa* 1676: 27v; *de Szarawy* 1676: 33; *de Szarauis* 1683: 100v; *de Szarawÿ* 1684: 110; *de Szarawy Pago* **[lie. sintaksė]** 1685 [Jsv K 1673–1688: 119]; *de Szarawskie, de Szarawij* 1687: 133; *de Szarawÿ* 1689 [Jsv K 1688–1698: 7]; 1691: 28; 1693: 42v; 1694: 46, 47v; *[Powiat Wilki[j]ski] Szarawy. JP. Felician Kupść dym 1; Tamże JP. Iozef Rajuniec dym 1; Tamże JP. Samul. Jwanowſki dym 1* (Taryfa 1775: 53). *de Szarawy Par' Jasvoynensem* 1798: 14; *Parætianum Jasvoynensem de Territorio Szarawy* 1798: 15 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10); *Szorovai* [k.] 15 giv. [gyvenimų, t. y. sodybų] (Holovinskis 1854 Jsv); *Szarawe* 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1004); *Шаравы деревне* Jsv vls. (ŽVS 1902: 49); *Шаравы* дер. Jsv, 155 gyv., 12 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 59); *Šaravų* k. (VGS 1923 Jsv); *Šaravų km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Šaravų* k. (LATS 1959 Knn); *Šaravai* (Kolūkiai 1968: „Naujo gyvenimo“ kol., Skaistgiriai, Knn); *Šaravaĩ* (3[b]) k. (LATSŽ 1974 Knn); *Šaravai* (Ž 1982 „Naujo gyvenimo“ kol.); *Šaravaĩ* (3[b]) k. (RC 2014 Jsv).

[505] *deSserowo* 1603 [Jsv K 1601–1615: 13]; *deSerowo* 1603: 14v, 15; *desierowo* 1603: 16v; *de Serowo* 1604: 27v; *de sierowo* 1604?: 2; *ex pago Szerenj* 1639 [Jsv K 1637–1643: 28]; *filius Joanni Moskal <...> ex Szerowo* 1638: 8v; *Eliæ Maſzkajtis <...> ex pago Szerowo* 1638: 17.

Šarauskas[506], ta pavarde dalis asmenų gyveno ir Šaravuose[507]; plg. prievardžius[508]; plg. lie. *šerỹs* „stambus, standus kiaulės ar šerno plaukas; kailio, plaukų spalva, plaukas“; ide. *ser-, sar-* „tekėti, sroventi, veržtis; šaltinis, upė; bėgantis, tekantis, skystas; srovenimas“; plg. lie. *šaravinė* „degtinė“[509]

Dar fiksuotos gyv. vt.: ***Šaravai*** vs. Knn[510], ***Šaravai*** galudvaris (užusienis) Knn[511], ***Šaravų Būda*** vs. Prnv[512].

Šaravai plv. Knn[513]; ***Šaravaĩ, Šaravų dvaras*** dv. Knn[514], vėliau ***Skaĩstgiriai, Skaisgirỹs*** k. Knn[515]

Šaravų ąžuolas Sks (KdnRG: 31); *Šaravų ąžuolas* Knn, Bajėnų k. (Budrys 2001); *Šaravų ąžuolas* (Kunioniai 2001); prie medžių meldėsi 1863 m. sukilėliai, Šaravai (Vaitkevičius 2003: 64)

Šaravų kapai, Kapẽliai kp. Knn, *Šaravų kapai, neveikiančios kapinės* (Kolūkiai 1968: „Naujo gyvenimo“ kol., Skaistgiriai, Knn); *Kapeliai* „lenkų kapinės“, Šaravų k. (Kvedaravičienė 1980)

Šaravų̃ mìškas 2 mš. Jsv, Sks, Prnv; jų masyvai priklauso Josvainių, Skaistgirių ir Cinkiškio girininkijoms[516], dalis miško vadinta ir sinoniminiu vardu *Daugirdynė*[517]

Barbõriškės l. (buv.), dab. mš. Knn, 2 km į r. nuo Šaravų, pasakojimas apie išbarstytus Barboros kaulus (Kvedaravičienė 1980); *Barbõriškė* vt. mš. Knn (LVŽ I 2008: 368)

Belazarỹnė, Laučỹnės mìškas mš. Gčk, Pnvž, *Belazarỹnė* mš. Gčk, Pnvž (LVŽ

---

[506] *P. Jan Szarawski, sam od siebie, po kozacku koń 1, Powiat wilkijski* (Rejestry 1621: 65); *Samiele Szarawski* 1637: 4 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2); *Thomas Szaryzki de aula Jaswoy* 1673 [Jsv K 1673–1688: 6]; *Thomas Szarawski De aula Jaswone'* 1673 [Jsv K 1673–1688: 7v]; *Thomas Szarawski de aula Jaswoyne'* 1674 [Jsv K 1673–1688: 12]; *Georgij Szara de Iaswonis et Annæ Niuinska Szarowa de Ongiri* 1684 [Jsv K 1673–1688: 109]; *Vladisław Szarawski et Elisabethæ Kibortowa Coniugu' de Polepie* 1694 [Jsv K 1688–1698: 53v]; *cu' Elisabetha Kibortowna Szarawska ambo de Kompÿ* 1695 [Jsv K 1688–1698: 63].

[507] *Ioa'nes Szarawski de Szarawy* 1644 [Jsv S 1643–1673: 3v]; *D Ioa'nes Szarawski de Szarawy* 1646: 5v; *cum Sophia Szarawska de Szarawy* 1673 [Jsv K 1673–1688: 3]; *P[an]. Stanisław Szarawski z Szarajć, Powiat wilkiski* (Rejestry 1690: 35).

[508] *Andreæ Szarawski Szarawis <...> cu' Catharina Domaſzewska Szarawis <...> cu' Catharina Szarawska Szarawis* 1685 [Jsv K 1673–1688: 117].

[509] „girdėtas buvo tuo [Šaravų] ąžuolu ir namine [degtine] – šaravine“ (KG 1991-08-03: 3).

[510] *Шаравы* односелье Jsv, 17 gyv., 13 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 59).

[511] *Шаравы застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 49); *Шаравы* заст. Jsv, 11 gyv., 12 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 59).

[512] *Шаравскія-Буды* однос. Jsv, 11 gyv., 13 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 59); *Šaravų-Būdos* vs. (VGS 1923 Prnv); *Pa**l**uonės (Šaravų Bridai)* [Šaravų Būdai?] *km.* Prnv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p21–22).

[513] *Szorovai* d. (Holovinskis 1854 Jsv); *Шаравы фольваркъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 49); *Шаравы* фольварокъ Jsv, 5 gyv., 14 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 59).

[514] *Шаравы* имение Jsv, 67 gyv., 12 varstų iki Jsv (Алфавитный 1903: 59); *Šaravų* dv. (VGS 1923 Prnv).

[515] *Šaravų dvaras* dv. Prnv, „dvaro naujakuriai pavadinti Skaistgiriais“ (Biržys 1934: 423); *Skaizgirio km.* Prnv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p21–22); *Skaisgirių* k. (LATS 1959 Knn); *Skais**g**iriai* (Kolūkiai 1968: „Naujo gyvenimo“ kol., Skaistgiriai, Knn); *Skaĩstgiriai* (1) k. (LATSŽ 1974 Knn); *Skaisgiriai* k. (Ž 1982 „Naujo gyvenimo“ kol.); *Skaisgirys* k. (Kunioniai 2001); *su Skaisgiriu* [k.] (Budrys 2001); *Skaĩstgiriai* (1) k. (RC 2014 Jsv).

[516] *Šaravų miškas* mš. Jsv (Biržys 1934: 408); *Šaravų miškas* mš. Prnv, į r. nuo Daukšų, prie Žvarantos up. (Ž 1982 „Ąžuolo“ kol.); *Šaravų miškas* (Girininkijos 1983: Jsv grn., 39 masyvas); *Šaravų miškas* 1094,2 ha (Girininkijos 1983: Cinkiškio grn., 46 masyvas); *Šaravų miškas* (Girininkijos 1983: Cinkiškio grn., 44 masyvas); *Šaravų miškas* (Kolūkiai 1991: „Ąžuolo“ kol., Gučkampis); *Šaravų̃ mš.* Kdn ur., Jsv grn. (LMV 1994: 216); *Šaravų̃ mš.* Kdn ur., Sks grn. (LMV 1994: 216); *Šaravų miškas* mš. Knn, priklausė Paliepių dvarui (Budrys 2001); *Šaravų miškas* (MKK 2002: 341).

[517] *miškas Daugirdynė* (Girininkijos 1983: Cinkiškio grn., 44 masyvas); *Šaravų miškas (Daugirdynė)* kitas (Girininkijos 1983: Cinkiškio grn., 44 masyvas).

I 2008: 421); *Laučynės miškas (Belazarinė), Laučinės miškas (Belazarinė)*, į p.? nuo Šaravų (Girininkijos 1983: Cinkiškio grn., 44 masyvas); *Belazarỹnė* mš., prie Šaravų (Kunioniai 2001)

Pažvaranta, Pažvarantys gyv. vt. arba vietos prie upės nusakymas, *į Pažvarantį* Šaravų k. (Kunioniai 2001); plg. *Žvarantà, Žvarantė, Žvarinta, Žvyrenta* up., Žąsino kair. int. Jsv, Gčk.

Puidynė dv. Knn, netoli Šaravų ąžuolo (Kunioniai 2001)

Tiškynės miškas mš. Knn, prie Šaravų (Kunioniai 2001)

Šeškinės k.

Nei Šeškinės kaimas, buvęs netoli Skinderiškių k., nei žemėvardžiai vardyno anketose neužrašyti. 1942 m. randama Josvainių vls. – *Šeškinės km.* (LCVA_FR_ap2_t2_p13–1). Dėl reikšmės žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šeškupẽlis* upl. Ruseinių k. Liudijama, kad vietovė pakeitusi pavadinimą: *Šeškinė, Beržytė* eigulio sod. Pjs, apie kelis km nuo Skinderiškių parko; čia, Šeškinėje, gimė būsimasis eigulys Kęstutis Antanas Kaltenis; jo tėvas „pakeitė vietos pavadinimą: pavadino Beržyte – ten aplinkui daug beržų buvo“ (RA 2019-03-28: 8).

Šiukštuliškių k. 1935 m.

Linkiai l., pv. Šiukštuliškių k., priesmėlis, 7 ha, tarp Smilgos ir Šiukštuliškių k.
Tikriausiai apie tas pačias vietas **Linkė* (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai XVI a. antr. pusė.

Smilgaitis, Smilgys upl. Šiukštuliškių k., teka pietine k. puse
*Smilgáitis, Smilgaitė, Smìlgis, Smilgys, Asmìlgis, *Aismilgis,* upl., Smilgos deš. int. Jsv, Tb, Lpl, Pjs; galbūt to paties hidronimo variantai **Eismilga, *Eismilgis, *Eismilga, *Esmilga, *Gesmilgis, *Išmilga* up. Kdn, Dt; iš *Smìlga*; plg. *Eismantỹnė* l. Knn.
XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Smilgáitis* upl. Pūstelninkų k., *Asmìlgis* upl. Ruseinių k., *Smilga* pv. Palainiškių k.

Šiukštuliškiai k., 1/5 km ilgio, 5 kiemai; „Pasakoja seni žmonės, kad gale k. pas kūdrą (dabartinę) buvęs dvarelis, jame gyvenęs ponas Šiukšta[518], nuo jo, sako, ir

[518] 1620 m. Jonas Lapinskas iš Suzanos Lapinskos, Mikalojaus žmonos, perėmė Šiukštiškius, kurie yra Žemaičių žemės Valučių lauke (*продавшы кгрунты пустовски лежачые в земли жомоитскои в полю валутях шукштышку*). Ruoščių ir Valučių apyl. ieškotina XVI a. pab.–XVII a. pr. Šiukštiškių dvaro (jis minimas ir 1629 m.), kuris galbūt buvo vadinamas šeimininkų pavarde. Tokia istorijos prielaida galima, nes Ruoščiuose 1581 m. parduota Petro ir Elenos Šiukštų nuosavybė; Petras Šiukšta 1583 m. bylinėjosi su Prancišku Gradovskiu dėl Dotnuvos dv. pievų. Tai tie patys sutuoktiniai – Petras Šiukšta, Lauryno s., ir Elena Končiūtė, Mikalojaus d., – kurie 1578–1580 m. supirkinėjo Aristavos (Arvistavos) lauke esančius dvarus, vienose rankose suglobė ir šeimininkavo Apytalaukyje, Petras 1587 m. žinomas kaip Kauno pavieto žemininkas, 1593–1600 m. – kaip Kauno pavieto pastalininkis (dirbo raštininku atliekant Josvainių valsčiaus surašymą, buvo Karūnavos dvarelio ir Panevėžiuko dvaro inventoriaus surašymo liudininku); Apytalaukyje, Alkose prie Alkupio, pamūrijo rūsį tėvo Lauryno kūnui palaidoti, galbūt apie 1577 m. pastatė pirmąją medinę Apytalaukio bažnyčią. Pastarųjų vyriausiasis sūnus Petras Šiukšta (mirė 1635 m.) – Zigmanto Vazos III sekretorius, 1632 m. LDK konvokacinio (vyriausiojo) seimo deputatas (pasirašė ant karaliaus Vladislovo Vazos išrinkimo akto), Varšuvos kaptūrinio teismo teisėjas, 1634 m. išrinktas Vilniaus iždo tribunolo deputatu, Ariogalos tijūnas, Žemaitijos žemės teismo raštininkas, 1624–1631 m. to teismo pateisėjas, 1631–1635 m. teisėjas, Kauno pastalininkas, Apytalaukio ir Aristavos dvarų (nuo 1630 m. – ir Kaplių dv.) šeimininkas – tikriausiai pastatęs pirmąjį mūrinį Apytalaukio dvarą, fundavo mūrinės Apytalaukio bažnyčios statybą (pagal Aleksandrą Arimetą Vojevodskaitę ir Vaidą

pasivadinęs kaimas“

Šiukštùliškiai, *Šukštuliškiai* k. Tb, Lpl; galbūt apie tą pačią erdvę **Šiukštiškiai* dr. Dt, Valučių k. 1620 m.[519]. Užrašymų žinoma XX a.[520] Plg. pvd. *Šiukštà* XVI a., lie. *šiùkštas* „greit užpykstąs“ (Zinkevičius 2008: 585), lie. *šū́ka* „šieno kupetaitė“, *šū́snis, šū́stis, šūtis* „krūva“, *šùkė* „prastas, senas apdužęs indas, plyšys; skeveldra, dužena“, *šiùkšmės* „šiukšlės“; Josvainių krašto XVII–XVIII a. pvd. *Šiukšta, Šukšta*[521].

Trojenska b. Šiukštuliškių k., p. pusėj smėlis, kitur juodžemis, 4 ha, nuo k. į p. Galbūt susiję su skaičiumi 3 (trečdalis matavimo vieneto, tapatūs daiktai, erdvės, savininkai); plg. daugmaž tos pačios erdvės **Trikojis* (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Lipliūnai XVI a. antr. pusė[522].

Šingalių k. 1936 m.

Ąžuolýtė, taria ***Ąžulýtė***, ąžuolynas, pievos Šingalių k., priesmėlis, lygi ž., apie 3 ha, *Beržoto* vakarinėje pusėje; priklauso P. Kazakauskui[523]

Kamuntavičienę), todėl ne atsitiktinai Apytalaukio bažnyčiai suteiktas apaštalų Petro ir Povilo titulas. Josvainių bažnyčioje 1611 m. pakrikštytas Jono ir Apolonijos Šiukštų sūnus Stanislovas iš Apytalaukio dv. (*E. [Junius 6] Stanislaus D'nu Szukfzta ex aula Joannis et Polonia P. Ioannes ex ead' et Gertruda ex ead' opitłowo* [Jsv K 1601–1615: 119]). Josvainių pvz.: tarp santuokos liudininkų 1638 m. buvo *CHrjftof Szukfzta* [Jsv S 1637–1643: 82]; *ex Patre Bartholomæo Staniukaytis, ex Matre Elisabeth Szukstaycie de villa Grauże* 1777 [Jsv K 1761–1779: 129v]; *ex Patre Ignatio Steygirtt, et matre Rosa, de domo Szukscianka* 1777 [Jsv K 1761–1779: 134]; *cum MD Paulina Szukfzcianka Chor: Districtu Kowen:* 1820 [Pnv K 1792–1821: 146v, 147]. Istoriografijoje nelengva atsekti Šiukštų giminystes.

[519] *продавшы кгрунты пустовски лежачые в земли жомоитскои в полю валутях шукитышку* 1620 (MAB F 12-363, l. 8).

[520] *Шукштулишки застенокъ* Jsv vls. (ŽVS 1902: 49); *Шукштолишки* дер. Jsv, 59 gyv., 6 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 61); *Шукштолишки* į p. nuo Lipliūnų (Ž 1915); *Szczukszstoliszki* (ŽKdn 1915); *Šukštuliškių* k. (VGS 1923 Jsv); *Šiukštuliškių km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Šiukštuliškių* k. (LATS 1959 Tb); *Šiukštùliškiai* (1) k. (LATSŽ 1974 Kdn).

[521] *D'nu Szukfzta ex aula Joannis et Polonia P. Ioannes ex ead' et Gertruda ex ead' opitłowo* 1611 [Jsv K 1601–1615: 119]; *CHrjftof Szukfzta* 1638 [Jsv S 1637–1643: 82]; *Bta est Ioanna Dni Petri Constantini Szukstat, et helenæ Gorskiey szukstalowe Ioanna de Roszcze* 1662 [Jsv K 1658–1668: 28]; *De Boiany de villa Dni Szukscia* 1668 [Jsv S 1643–1673: 64]; *JMP. Krzysztof Derbut na miejscu P. Theofila Szuksczty z Berż [Kersy?]* Rejestry 1690: 54; *ex Patre Bartholomæo Staniukaytis, ex Matre Elisabeth Szukstaycie de villa Grauże* 1777 [Jsv K 1761–1779: 129v]; *ex Patre Ignatio Steygirtt, et matre Rosa, de domo Szukscianka* 1777: 134; *cum MD Paulina Szukfzcianka Chor: Districtu Kowen:* 1820 [Pnvž K 1792–1821: 146v, 147].

[522] *Шилелисъ, нива въ Рощен. поле, Велен. в., близь р. Ейсмильги и нивы Трикоисъ* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 333).

[523] XVII a. pirm. dešimtmetyje Josvainių bažnyčios krikšto metrikose tarp mergaičių krikštatėvių Ruoščių k. kelissyk pastebėtas Adomas Kazokas / Kazakas iš Josvainių: *Die 7 Juli' Barbara Petri et* ***Chriftinæ de Rofcze****. P.* ***Adam' Kozak*** *Cu' Catherina a'bo de Iafwonie* [Jsv K 1601–1615: 3v]; *E Anna Georgijus et Zophiæ de Rofcze P.* ***Adam' kozak*** *de Jafwonis. et* ***Crystina de Rofcze*** [Jsv K 1601–1615: 65]. Abiem atvejais naujagimių tėvai iš Ruoščių k. užrašyti be pavardžių. Tas pats krikštatėvis ir abiejuose krikšto sakramentuose buvusi Kristina iš Ruoščių (vienur kaip motina, kitur – kaip krikštamotė) leistų pirmame akte minimus sutuoktinius Petrą ir Kristiną identifikuoti kaip asmenis, kurie 1626 m. Josvainių knygose jau užrašyti kaip *Kazokaičiai*: *Baptizata e' Barbara Abrahama Szemafkza [taip parašyta] ex Rofcze ex m. Anna pauli ex pikielonÿ patri* ***Criftina filia Petry kozokajcia*** *cu' Nikolas jurgajtis o'es ex Rofcze* [Jsv K 1619–1632: 133] – t. y. Kristina, Petro Kazokaičio žmona. Taigi tarp Petro ir Kristinos Kazokaičių ir Adomo Kazoko buvęs giminės kraujo bendrumas. Kazokų giminės iš Josvainių ryšius su Ruoščiais patvirtina ir 1627 m. atvejis: *13 Febr' Baptizata e' Catherina Jozephi Jaugiłajcia de rofcze ex m Sczefna petri ciurajcai de vrnazis Leua' Etvys vx[or]. Petri pufzkajcia de vrniaze* ***Tomafz Kazak*** *de Jafwon:* [Jsv K 1619–1632: 139]. Šis asmuo galbūt minimas ir kitur tarp krikštatėvių: *cu'* ***Thomafz kozakzientis*** *de jafwo:* 1623 m. [Jsv K 1619–1632: 95v]; *Leua'tes* ***Tomas Kozak*** 1639 m. [Jsv K 1637–1643: 24]. Dar plg. ***Ioa'nes Kozakiewicz*** *<...> o'es de Rebzdzie e'* 1645 [Jsv S 1643–1673: 5]; *cum*

Švilpauskų ir Pečiukų sodybvietės senajame Šingalių kaime, kaimo kelias ėjęs tarp šių medžių. Fotografavo R. Zacharevičius. Iš J. Kvedaravičienės archyvo

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ąžuolýtė*, tarmiškai *Ąžulýtė*, kitaip *Dubòvka* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k.

Beržótas beržynas, pievos Šingalių k., priesmėlis, ž. lygi, žema, apie 2 ha, *Kuperškio* pietiniame gale; priklauso Ant Žiužniui

Bráuninkas, taria ***Braunikas***, ar. su pievomis Šingalių k., molis su smėliu, ž. lygi, žema, apie 5 ha, *Gergždžių* rytinė dalis, prieinąs *Vidupievį*, šiaurėje vieškelis Josvainiai–Kėdainiai; priklauso Vaciui Rainiui; „*Brauningas*. Žemės gabalas visai panašus į brauningą“

Deksnẽlis gn. Šingalių k., priesmėlis, podirvis – baltžemis, b., apie ½ ha, apie 70 m atstu į š. nuo *Kertelės*; priklauso P. Jakaičiui

Deksnỹs pv. Šingalių k., priemolis, žema, įdubusi, pelkėta vt., apie 1 ha, *Zapasnų* viduryje; priklauso K. Saldžiui

Diẽdo daržẽlis duobių iškasinėtas darželis Šingalių k., sml., apie ¼ ha, tarpu *Dirvono*, *Sėdimų*, *Kapų balos* ir *Molynės III*; priklauso Juozui Rainiui; „buvusi krūmais apaugusi aikštelė, kurioje koks tai senis sodindavęs bulves“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Daržẽlis* aplink krūmais apaugusi pakiluma Josvainių mstl.

Dirvónas duobių iškasinėtas klnl. Šingalių k., sml., apie 3 ha, k. sodybų rytinėje pusėje; priklauso Juozui Rainiui

Anastasia Kazokienie *de macgole* 1674 [Jsv K 1673–1688: 14v].

Dirvónas klnl. Jsv, Tb, Šingalių k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Dirvonaĩ* gn. Graužių k.

Dvãro laũkas ar. Šingalių k., priesmėlis, ž. lygi, apie 15 ha, iš p. ir v. – Josvainių ž., o iš r. pusės – *Žiedupis*; priklauso M. Saldžiui ir Ignui Navickui, seniau priklausė dvarui

Dvarnà klampi pieva, krūmais apaugusi, Šingalių k., juodžemis, podirvis baltas smėlis, apie 1 ha, p. ir v. prieina *Kriaučiškę*, o žiemiuose Josvainių *Dvarną*; priklauso Kaščiukams

Lie. *dvãras* „kiemas (aikštė prie gyvenamojo namo)“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=303&zymeti=426l); plg. *Dvarñas* pv. Prnv (LVŽ II 2014: 432), *Dvarẽlis* k. (Būdų) dalis Knn (LVŽ II 2014: 419).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Duobẽ* [*Dvarna, Dvarna duobė*] pv. Josvainių mstl.

Eglynẽlis I gn. Šingalių k., smėlėta lygi ž., apie 1 ha, šiaurėje siekia vieškelį Josvainiai–Kėdainiai, o p. *Deksnelį*; priklauso Ant. Kaščiukui; žymu, kad seniau būta toje vietoje eglių; „Seniau buvę tose vietose eglių“

Eglynẽlis II gn. Šingalių k., smėlėta balinga loma, apie 1 ha, rytuose prieina Josvainių žemę – Griniaus sklypą, v. – *Molynę III* ir p. – vieškelį; priklauso Juozui Rainiui; čia vėliausiai iškirstas miškas; seniau tame miške būdavę vilkų; „Seniau buvę tose vietose eglių“

Geřgždės ar. ž. su pievomis Šingalių k., ž. lygi, prie smėlio, vietomis šlapios lomos, apie 30 ha, r. pusėje prieina *Vidupievį*, š. – vieškelį ir v. pusėje Josvainių laukus; priklauso K. Kazakauskui, Al<...> Jakaičiui, Ap. Saldžiui ir M. Pečiukaitei

Geřgždės ar., pv. Jsv (LVŽ III 2018: 149); lie. *giřgždas* „žvirgždas, graužas, smėlis su akmenukais“, *garřgždas* „graužas, žvirgždas, žvyras“ (LVŽ III 2018: 149).

Kapẽliai ar. Šingalių k., prie molio, klnl., apie 4 ha, priešais *Kopūstynę* kitoj pusėj vieškelio, viduryje aptverti 6 arų ploto seni kapeliai; priklauso Ap. Saldžiui; Tuo vardu pavadintame sklype yra 6 arų ploto kapeliai, aptverti, kuriuose jau seniai žmonės nelaidojami. Dabar yra tik du kryžiai dar užsilikę, iš kurių vienas akmeninis“; „Viduryje to sklypo yra senovės kapeliai 6 arų ploto, nuo to ir tas sklypas gavo vardą“

Kapų̃ balẽ gn. Šingalių k., baltžemis, vt. įdubusi, pelkėta, apie 2 ha, randasi šalia Josvainių ***Kapų balos*** Šingalių k., š. ir r. prieina Griniaus sklypą; priklauso Fridrikui; „Šalia balos yra smėlio kauprelė, kurią kasinėdami iškasa žmonių kaulų. Ten seniau buvę koki tai kapai, bet vietos žmonės apie tai nieko nežino“; „Šalia tos balos yra smėlėta kauprelė, kurioje yra buvę kapai“

Pakartotas tekstas be paskutinio sakinio, Šingalių k., *Kapų bala* (VAKA, KPC, f. 4, apr. 1, b. 45, l. 126); užr. Vladas Balsys, Josvainių pradžios mokyklos mokytojas, 1936 m.

Kertẽla I pv. Šingalių k., ž. prie smėlio, lygi, vietomis žemesnė – drėgna, apie 2/3 ha, kyliu įsispraudusi kerte – kampas tarp Šingalių k. bendrų ganyklų ir *Jezavitiškių* – Graužų k. pievoj; priklauso Ant. Kaščiukui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Jezavitiškių* pv. Graužių k., *Kertẽ* ar. ž. Pažiemkelio k.

Kertẽla II pv. Šingalių k., mažas pakilimas, įsispraudęs į balas kampu, apie 1 ha, žiemių-r. *Kuperškio* dalis įsispraudusi į *Lendrynės* balas; priklauso Ant. Pečiukui

Kopūstỹnė ar. Šingalių k., juodžemis, ž. lygi, apie 2 ha, pietiniame k. gale tarp sodybų ir vieškelio; priklauso Juozui Rainiui; „Kiekvienais metais čia sodina kopūstus“

Kriaũčiškė ar. su pievomis Šingalių k., juodžemis, ž. lygi, vietomis pelkėtos pievos, apie 25 ha, p. pusėje prieina vieškelį, rytuose *Šioželką*; priklauso Kaščiukams; „Savininkas to sklypo buvo siuvėjas“

Pagal amatą arba prvd.

Kriõnis žemos balingos pievos Šingalių k., ž. prie molio, lygi, apie 12 ha, p.-v. pusėje nuo *Kuperškio*, p. prieina Užžiedupio k. žemę; priklauso Jonui Švilpauskui

Kùperškis krūmais apaugusi pv. Šingalių k., prie smėlio, balos, aukštesnės vietos šienaujamos, apie 20 ha, pietuose prieina Karūnavos ir Užžiedupio k. laukus; priklauso A. Žiužniui, P. Kazakauskui ir A. Pečiukui

Kupstynė ar., vietomis su kuprota pieva Šingalių k., prie smėlio, ž. lygi, žema, apie 1 ha, r. prieina *Dvaro lauką*, p. – Josvainių *Kupstynę*; priklauso Al. Dzikui, gyv. Josvainių mstl.

Laukẽliai I ar. su pievelėmis Šingalių k., baltžemis, vt. lygi, vietomis pelkėta, apie 3 ha, p. pusėje rubežiuojasi su *Zapaskėlėmis*, v. su *Žiedupiu*; priklauso M. Saldžiui; „Plačiųjų šniūrų galuose yra sklypai, išdalinti siaurais šniūreliais, tuo vardu praminti“

Laukẽliai II ar. Šingalių k., ž. lygi, prie smėlio, apie 4 ha, į žiemių pusę nuo *Dirvono*; priklauso Fridrikui

Lendrỹnė klampi pv. Šingalių k., baltžemis, ž. lygi, apie 10 ha, tarpe *Užbalio* ir Karūnavos k. Brazausko lauko; priklauso Gr. Kasčiukaitei ir Ant. Pečiukui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lendrynė* b. Svilių k.

Martūziškė lomingos pievos su aukštesn. vietose ar. žeme Šingalių k., baltžemis, ž. nelygi, apie 12 ha, žiemiuose prieina vieškelį, rytuose Novočebės k. ir pietuose Montvilonių k.; nuo senų laikų tą žemę valdo Martūzai, jiems ir dabar ji priklauso

XX a. 4 dešimtm. Josvainių krašto pvd. *Martūza, Martūzas*.

Molỹnė I duobėta gn. Šingalių k., prie molio, ž. lygi, apie 200 m^2; apie 100 m atstu į r. nuo *Deksnelio*; seniau iš čia imtas molis; priklauso Al. Jakaičiui

Lie. *mólinė* „molinga žemė“. Lie. *mólis, mélas, mélynas*, la. „juodas, tamsiai mėlynas“ (Sabaliauskas 1990: 160); lie. *mólus* „molinis“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1166&zymeti=1528); balt.-sl. „iš(si)tepti, patamsėti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=1346&zymeti=1528); gal susiję su XVI a. aptinkamu terminu, aprašant žemės valdas, – *molynė, molynėlė* „molinga žemė“ (Zinkevičius II 1984: 127); aprašant Josvainių krašto vv. lokalizaciją, itin dažnai minimas molis ar priemolis.

Žr. *Molynas, Molynė* vt. Knn.

Molỹnė II krūmais apaugęs kupstynas Šingalių k., molynas, ž. lygi, apie 300 m^2; žiemių-vakarų *Krionio* dalis; seniau iš čia imtas molis; priklauso J. Švilpauskui

Pasmilgiaĩ medžių priaugusi pv. Šingalių k., smėlis su moliu, ž. lygi, apie 30 ha, dešinėje pusėje upelis Smilga, p. rubežiuojasi su *Zapaskomis*; bendros viso kaimo pievos

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Smilga* pv. Palainiškių k.

Puplaiškỹnė neišdžiūstamai balinga pieva Šingalių k., baltžemis, įdubusi vt., apie 1 ha, tarpe *Martūziškės* ir Graužų k. pievų *Jezavitiškių*; ten auga žolė – puplaiškiai; priklauso Martūzui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Jezavitiškių* pv. Graužių k.

Rūdýnas ar. su pievomis Šingalių k., juodžemis, podirvis baltžemis, apie 7 ha, tarpe vieškelio, *Kriaučiškės* ir *Dvarnos*; priklauso Ad. Bundorfui, Bartkuvienei ir Sveikatai; „Čia žolė užaugusi greit paruduoja, nuo ko ir vardą gavo“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Rūdynas* pv. Plaktinių k.

Sė́dimas pv. Šingalių k., baltžemis, žema vt., apie 3 ha, r. pusėje prieina *Kapų balą*; priklauso Fridrikui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Sė́da* pv. Sviliukų k.

Siauriùkės ar. su pievomis Šingalių k., ž. lygi, prie molio, apie 7 ha, tarpe *Krionio* ir *Tautupio*; tai siaurais šniūreliais pasidalinta žemė; dabar priklauso Al. Žiužniui

Lie. *siaũras* „kuris mažo pločio“, *sùkti*, la. „siauras, ankštas“, ide. „lenkti, sukti, išjudinti“ (Sabaliauskas 1990: 175). „Senovinių žemės rėžių pavadinimas“[524], itin dažnas apibūdinant Josvainių krašto žemėvardžių fiziografiją (siauresni rėžiai – šniūrai, šniūreliai; siaura ilga žemės juosta). Plg. pvd.: *Stefanus Saurosewicz, cum Sofia Proczowiczowna militares* 1655 [Jsv S 1643–1673: 31]; plg. *Siaũrai* pv. Lbn ap., Puzaičių k., *Siaurė́lkai šniūrai* drb. ž. Lbn ap., *Siauriùkai* l. Krk, *Siaurỹ kẽlias* kl. Lbn ap.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Siaurẽs* drb. ž. Malaikonių k., *Šniũrai* ar. ž. Juodkaimio k., *Laũkeliai* ar. ž. Josvainių mstl., *Laukẽliai I* ar. su pievelėmis Šingalių k., *Pridõtkai* ar. ž. Juodkaimio k., *Skersìniai* ar. ž. Pažiemkelio k., *Skersiniùkai* ar. ž. Josvainių mstl., *Valãkai* ar. ž. su pievomis Juodkaimio k.

Siõželka I duobė pievoje Šingalių k., apie 6 a, *Tautupio* šiauriniame krašte; prieš pradedant nusausinimą, ten buvo daug vandens ir žmonės maudydavęsi; priklauso Vl. Kazakauskui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šiõželka* 2 iškastos duobės, pilnos vandens, Josvainių mstl.

Siõželka II duobė pievoje *Siõželka I* pv. Šingalių k., juodžemis, ž. lygi, žema ir pelkėta, apie 1 ha, p. pusėje prieina vieškelį, o v. pusėje – *Kriaučiškę*; priklauso J. Rainiui; „Čia pievos viduryje iškasta duobė, kuri pilna vandens, kanapėms merkti“

Stanavìkos kauprelė tarp balų ir krūmų Šingalių k., sml., ž. lygi, apie 2 ha, tarp vieškelio ir *Deksnelio*; priklauso Jakaičiui; „Gyvuliai priėdę iš pelkių susirenka toj sausoj kauprelėj pailsėti – pastovėti, nuo to ir vardas kilęs“

Plg. plg. **Staniškė* (užsėtas) l., dr., ar. Dt, Ruoščiai, *Stanoviski* mšk. Dt, *Stanãdžbalis* b., plk. Prnv, Milašiūnų k.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kauprẽ* [kln.] Malaikonių k.

Žr. *Stanavykai* vt. Knn.

Stė́ngvė krūmais priaugusios žemos balingos pievos Šingalių k., šlynas, podirvis baltžemis, ž. lygi, apie 35 ha, šiaurinėje vieškelio pusėje, tarp buv. Josvainių bendrų

[524] Ilona Mickienė, Gabija Bankauskaitė-Sereikienė, *Labūnavos krašto toponimija: lingvistinės įžvalgos* // *Lituanistica*, 2012, t. 58, Nr. 2 (88), p. 171.

ganyklų ir Novočebės k.; priklauso keliems ūkininkams

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Steñgvė I* pv. Čiukiškių k., *Stengvė II* pv. Čiukiškių k.

Šilagaliai krūmais apaugusi gn. Šingalių k., prie molio, ž. lygi, pelkėta, apie 25 ha, vakarinė dalis bendr. ganyklų, į tą plotą įeina *Eglynėlis*, *Deksneliai* ir *Kertelė*; priklauso Ant. Kaščiukui ir Petrui Jakaičiui; „Seniau, kai dar nebuvo iškirsti ir išnaikinti miškai – šilai, čia šilas baigėsi, buvo šilo galas“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Plaktìniai* k., *Šilẽlės* gn. Plaktinių k.; plg. sinoniminį pavadinimą *Šilgaliai arba Plaktiniai* 1756 m., tikriausiai buvę gretimi kaimai. Josvainių bažnyčios metrikose, kaip ir *Plaktiniai*, nuo XVII a. pr. randama **Šilgaliai, *Šilgalė* k. Jsv[525]; nuosekliai dūrinyje tarp šaknų užrašyta be jungiamojo balsio. Bandant identifikuoti Šilgalius, terasta *Šilgaliai* (Ž 1982 Josvainių kol.); plg. *Šiláigalis* dr., pv. (buv.), mš. Krk, Gudaičių k. *Šiláigalis* mš. Krk, Paskerdumio ir Paskerdumiuko k., *Prie Šilaigalio* l. Krk, Paskerdumio k. Lie. *šìlas* „smėlynuose augantis aukštų, tiesių spygliuočių miškas; viržis, šilojus“, *šìlas* „miške esantis kaimas“, *šilus, šilų mėnuo, šilìnis* „rugsėjo mėnuo“, *šìlti* „eiti šiltyn, darytis šiltesniam, įgauti aukštesnę temperatūrą“, *šiltis* „šiluma, ugnis“. Balt. „sausas miškas; sausumas; džiūti, vysti“ (http://www.prusistika.flf.vu.lt/zodynas/paieska/1?id=2141&zymeti=2113). Kreiptinas dėmesys į sudurtinius vv., kuriuose antruoju dėmeniu eina šaknis *gal-*[526]. Šis dūriniuose esantis formantas primena senąją reikšmę – „galinis gyventojas, gališkis“[527]. Tyrėjų pastebėta, kad tokie dūriniai yra būdingi Vidurio Lietuvai[528], tai primena ir

[525] *de silgole* 1604? [Jsv K 1601–1615: 4]; *ex Sзiłgole* 1620 [Jsv K 1619–1632: 10]; *ex Sзyłgole* 1621: 24v; *de Silgolj* 1623: 82; *3 Silgolow* 1623: 92; *de silgole, desiłgola, de Silgole* 1629: 172; *desiłgole* 1632 [Jsv K 1632–1635: 2v]. *z Szłgalow* 1633: 201 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1). *de Szylgol* 1638: 7 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/2). *de pago Siłgole* 1638 [Jsv K 1637–1643: 6v]; *ex pago Szjlgole* 1638: 11; 1639: 22; *ex pago Szjłgole* 1640: 33; *ex pago Szylgol:* 1640: 31; *ex pago Szjłgole* 1640: 33; *de Szylgole* 1643 [Jsv S 1643–1673: 1]; *de Szylgole* 1644: 1v, 2v, 3v; 1645: 5; *de Szyłgole* 1644: 3v; 1645: 4, 5; 1646: 5v, 6; *de sзiłgole* 1646: 6v; *de sylgol* 1651: 22; *de Szyłgole* 1659 [Jsv K 1658–1668: 8]; *Pauli Kubil**uns*** <...> *Szyłgole* 1674 [Jsv K 1673–1688: 12]; *Pauli Kubilus* <...> *de Szyłgole* 1677: 33v; *Pauli Kubil**unas*** <...> *de Szyłgole* 1678: 48; *de Sziłgole* 1686 [Jsv S 1673–1712: 45]; *de Szyłgole* 1694 [Jsv K 1688–1698: 46v].

[526] Sudurtinius ir sudėtinius vv., kuriuose šaknis *gal-* eina pirmuoju dėmeniu, nagrinėjo: Laimutis Bilkis, *Lietuvių vietovardžių su šaknimi* gal- *(liet.* galas *„pabaiga, kraštas“) darybos ypatybės // Acta Linguistica Lithuanica* LXXIX, Vilnius, 2018, p. 212–234.

[527] Lie. *galas* „vieta, kur baigiasi koks ilgesnis daiktas, daikto kraštinė dalis (pradžia, pabaiga); dugnas; kraštas, siena, riba“, seniau vartojamas reikšme „galinis gyventojas, gališkis“; lat. „kraštas, siena; kraštas, žemė, vietovė“ (Karaliūnas); lat. „kraštas, sritis“, t. y. *Daukšio galo, Daukšio srities* gyventojas, žr.: Nijolė Taluntytė, *Geokultūrinis Nevėžio subregiono kraštovaizdis // Česlovo Milošo žemė* / Sudarė N. Taluntytė, Kaunas: VDU leidykla, 2007, p. 10–15.

[528] „Vietovardžių su pirmojo tipo galūne *gala* pasiskirstymas yra gana lokalus. Daugiausia vietovardžių su galūne *gala* yra šiaurės ir vidurio Lietuvoje“ (Ragauskaitė); „Sudurtinių gyvenamųjų vietų vardų, kurių pirmoji dalis turi ar gali turėti šaknį *-gal-*, etninėse lietuvių žemėse yra tik iki dešimties: *Galalaukiai* (Ignalinos r.), *Galaverknis* (Trakų r.), *Galažeriai* (Rokiškio r.) ir t. t. Tokių pat sudurtinių vardų, kurių antroji dalis turėjo ir tebeturi šaknį *-gal-*, yra net apie 200; per 40 jų baigiasi galūne *-is* (plg. *Plinkai-galis*), per 20 – tą pačią galūnę su ilguoju balsiu *-ys* (plg. *Pikta-galys*), apie 30 – tą pačią daugiskaitinę galūnę (plg. *Tilta-galiai*), apie 5 – *gal-ė, -as* (*Gaidžgalė*), iki 50 – *gala*. Dauguma šių gyvenamųjų vietų vardų yra išsidėstę vidurio Lietuvoje ir siejasi su Latvijos vietovardžiais su tuo pačiu komponentu. Be to, yra daug ir kitokių vietovardžių su tuo pačiu *-gal-*. / Vietų vardai tarp pirmojo ir antrojo komponento turi jungiamuosius balsius *-o-* (plg. *Bais-o-gala*), *-a-* (plg. *Maiš-i-agala*), *-y-* (*Ram-y-gala*), *-ė-* (*Juod-ė-gala*), be jungiamojo balsio (*Puodž-gala*) ir t. t. Pirmasis vietovardžių komponentas gali būti pavardė, bendrinis žodis ir t. t.“ (Kazimieras Garšva, *Ramygalos krašto vietovardžiai // Ramygala*, Vilnius: Versmė, p. 1276–1277).

kai kurie artimesnių kaimynų oikonimai su jungiamaisiais balsiais: *Ariógala, Baisógala, Betýgala, Dievógala, Gimbógala, Preišiógala, Ramýgala, Tarñagala, Vandžiógala, Žemýgala*. Plg. *Galalũgis* l. Knn, *Galùlaukiai* k. Jsv, *Galùraviai* l., vt. miške Knn.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šingaliaĩ* k., *Kùlio galas* žvr. prie Šušvės Ruseinių k., *Beržótas*, kiti vadina *Galaĩ* ar. ž. Graužių k., *Galaĩ* gn. Prapuolianijos k.

Šermùkšnė ar. Šingalių k., smėlis su moliu, ž. lygi, apie 6 ha, tarpe *Tautupio* ir *Šulinėlio*; ten seniau buvo ir dabar dar yra kelios šermukšnės; priklauso Br. Rainiui

Lie. *šermùkšnis, šermùkšnė* „erškėtinių šeimos medis, vedantis raudonas uogas“; plg. **Šermukšnių laukas* l. Kdn, Pakšteliškių plv. XVIII a.

Šingaliaĩ k., sodybos kiek pakilesnėje smėlėtoje vietoje, 26 kiemai, 2 km atstu į r. nuo Josvainių mstl.; 1935 m. baigtas išskirstyti į vienkiemius, sodybos bus nukeliamos į sklypus tik šiais metais; „Vardo kilmės žmonės nežino, bet spėja, kad kilmė yra susijusi su buvusiu šilu“

Šingaliaĩ k. Jsv. Randama minint nuo XVIII a. vid.[529] Sudėtinis pavadinimas *Šingaliai (Pažemkelis)*[530]. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pažemkelỹs* k.

Plg. avd. *Šìnas*, dvikamienį avd. *Šìngalas*, gali būti susiję su krikštavardžiu *Simonas* (Zinkevičius 2008: 144); lie. *šìnti* „pašinti, varyti rakštį“, *šìntis* „kasytis, zulintis, trintis; painiotis, sukiotis, trainiotis“, *šiñti, šiẽti* „varyti rakštį“, *šìnkyti, šìnkiotis* „kasyti, zulinti; trainiotis, painiotis“, *šinà, šynà, šìnas, šynas* „ratlankis, rato apkaustas; rogių pavažų apkaustas“, *šeivà* „ritė audimo staklėse“, *šeĩvas* „šleivas, kreivas“, *šaivà* „vamzdelis arba plunksnos gabaliukas, vartojamas kaip ritė“.

Šulnẽlis [Šulinėlis] pv., vietomis ariama Šingalių k., smėlis su moliu, ž. lygi, žema, apie 2 ha, p. pusėje prieina *Dvaro lauką*, o r. pusėje – upelį Žiedupį; seniau piemenys turėjo išsikasę sau čia šulinėlį; priklauso Ignui Navickui; „Seniau, prieš 80–100 m., piemens, ganydami gyvulius, išsikasė sau atsigerti šulinį, kuris iki šiam laikui yra užsilikęs. Nuo to ir vardas kilęs“

Lie. *šulinỹs, šulnis, šulnỹs* „dirbtinė gili duobė, apsaugota nuo žemės griūčių vandeniui gauti iš vandeningų žemės sluoksnių; šaltinis, versmė“. Lie. *šulinỹs, šùlė* „statinė alui, vynui ar šiaip kam supilti“; rus. „baslys, mietas“, ide. „šulas, ramstis, stovas; pagalys, medis, suolas, stalas; stulpas“ (Sabaliauskas 1990: 62); plg. *Šulinys* šln. Pld, *Šulnẽlis* b., pv., šln. Tč, *Prie šùlinio* gn., šln. Prnv, *Šulniãbala* plk. Tč.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Šulniũ balẽ* b. Graužių k.

Taũtupė krūmais apaugusios pievos Šingalių k., ž. prie molio, žema vt., apie 18 ha, p. pusėje prieina Užžiedupio k. laukus; priklauso Vl. Kazakauskui

Taũtupė, Tautupys pv., krm. Jsv, Tb, Šingalių k.; lie. *tautà*, balt. „kraštas; liaudis“; galbūt fiksuotas senõs gyv. vt. vardas – plg. **Tautai, *Tautušai*

[529] *ex Parecia Iaswoinenſi de Szyngały* 1756: 389 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *de Szyngola* 1762 [Jsv M 1738–1783: 28].

[530] *Šingaliai (Pažemkelis)*. dalis Šingalių žemių, š.-v. dalis, Dotnuvos krašte (Ž 1982 Vilainių ūkis); *Šingaliai (Pažemkelis)* (Kolūkiai 1991: LHMMTI eksperimetinis ūkis, Vilainiai, III).

gyv. vt. Jsv[531]; avd. *Tautas*[532].

Ùžkluonės lomingos šlapios vietos Šingalių k., ž. prie molio, podirvis baltžemis, apie 4 ha, tarpe *Kriaučiškės* ir sodybų kluonų, p. prieina vieškelį; priklauso Juozui Rainiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Paklúonės* drėgna pv. Josvainių mstl.

Užbalẽliai krūmų priaugusi pv. Šingalių k., ž. kiek pakilusi tarp balų, apie 5 ha, tarpe *Lendrynės* ir Karūnavos k. Brazausko lauko; priklauso Ant. Pečiukui

Užbalỹs šlapios pievos Šingalių k., prie molio, podirvis baltžemis, apie 6 ha, greta *Lendrynės*; priklauso Gr. Kasčiukaitei

Vartẽliai ar. su pievoms Šingalių k., prie molio, podirvis baltžemis, apie 1 ½ ha, tarpe *Vidupievio*, *Kapelių* ir vieškelio; priklauso P. Kazakauskui; „Seniau prie vieškelio buvo užtverta tvora ir pievon įėjimui buvo palikti vartai. Tvorai išnykus, tas vardas taip ir užsiliko“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Užvarčių* k.

Vidùpievis lominga drėgna vt. Šingalių k., smėlis su moliu, ž. įdubusi, apie 3 ha, eina pro *Šermukšnę*, *Vartelius* ir remiasi p. į *Tautupę*; siaura ilga pievų juosta tarp ariamų laukų; priklauso Br. Rainiui ir Al. Jakaičiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pievẽlės*, kitaip *Vidókas* drėgna pv. Josvainių mstl.

Zapasnẽlės I krūmais apaugusi kupstuota pv. Šingalių k., ž. prie molio, podirvis baltžemis, apie 1 ha, tarpe *Rūdyno*, *Užkluonių* ir Josvainių *Dvaro*; priklauso Kasčiukams

Zapasnẽlės II krūmais apaugęs kupstynas Šingalių k., nuolatinės pelkės, beveik visai nenaudojama, apie 4 ha, tarpe Josvainių mstl. laukų ir *Tautupio* rytuose; priklauso Vl. Kazakauskui ir M. Saldžiui

Zapãsnos pelkėtos pievos – raistas Šingalių k., šlynai, požemis baltžemis, apie 21 ha; tarpe *Pasmilgių*, *Stengvės* ir Kėdainių miesto pievų, ž. pridėta vėliau, pradžioje buvo bendros ganyklos, prieš 40 m. išsidalinta; priklauso K. Saldžiui

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Zapasnà* pv. Čiukiškių k.

Žiedupis pv. Šingalių k., smėlis su moliu, kiek įdubusi, apie 2 ha, abiejose pusėse upelio Žiedupio siaura ilga pievos juosta 15–20 x 500 m, tęsiasi nuo *Tautupio* iki Josvainių mstl.; priklauso M. Saldžiui ir Br. Rainiui

Užšušvės vs. 1935 m.

Užšušvis, Užšušvė vs., k. Knn, Kampai[533]. Iš *Šùšvė, Šušvẽ, Šiùšvė, Šùšvis, Šušvỹs* up., Nevėžio deš. int. Pšš, Jsv, Pjs.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Pašušvỹs* krūmais apaugusi ž., Graužių k.

[531] *WJMP. Kazimierz Jan Gabszewicz ciwun pojurski z dóbr JKMci Towtuz i Zegiów, Powiat Jaswoński* (Rejestry 1690: 202); *[Powiat Iaswoński] Dzierzawa Tautusze WJP. Iakuba Ielenskiego Rottm' Poll'u Wilgo dym Dworny 1; Tegoz dymow Podanſkich 7* (Taryfa 1775: 49).

[532] *P. Baltromiej Tawt z uczest[nikami], na podjjestku], koń 1. Na drugie uczestniki protestowałł, Powiat wilkijski* (Rejestry 1621: 66).

[533] *Užušvio* vs. (VGS 1923 Jsv); *Užšušvė* k. šalia Šušvė įteka į Nevėžį (Kolūkiai 1968: „Galiūno“ kol., Kampai).

Lūgas po Kibinu ar. Užšušvės vs., priemolis, 5 ha, prie Kampų rubežiaus; „Tas lūgas randasi prie *Kibino* kalno, todėl taip ir vadinamas“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Kìbinas* kln. Paliepių k., *Lūgẽlis* Šušvės krantas, karklais apaugęs, Josvainių mstl., *Lūgelis po tiltu* pv. ir *Po keliu lū́gas* gn., krūmais apaugusi, Užšušvės vs.

Lūgelis po tiltu pv. Užšušvės vs., priemolis su juodžemiu, ½ ha, prie buvusio medinio tilto; „Prie rusų per Šušvę buvo medinis tiltas, todėl ir lūgelis vadinamas *po tiltu*“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Žaliõsios tiltas* ant vieškelio tiltelis Ruseinių k.

Po keliu lū́gas gn., krūmais apaugusi, Užšušvės vs., keturkampios išvaizdos, sml., 1 ha, prie Šušvės

Putnupỹs upl. Užšušvės vs., 2 m pločio, prasideda iš valdiško miško ir teka pro Kampų kaimą, įteka į Šušvę, pavasarį labai patvinsta

Putnupỹs, Putnupis, Putnupio upelis up., Šušvės deš. int. Knn, Kampai. Hidronimas minimas nuo XVI a. antr. pusės[534]. Sudurtinis hidronimas, pirm. sandas iš tikrinio daiktav., avd. *Putnà* (Vanagas 1970: 244); lie. *putnùs* „putlus“, *pùtnas* „putnus“, *putnáuti* „didžiuotis, pūstis“. *Man vietiniai žmonės pavadinimą siejo su gausybe krantuose augusių putinų* (J. Kišonaitės pastaba, 2020-08-16); plg. *Putnupio sėjomaina* dr. ž. Knn, Kampų k., nuo kelio iki Putnupio upės einantis plotas (KG 2001-02-03: 4); *Putnupio* g. Kampų II k. (RC 2014 Jsv).

Užvarčių k. 1935 m.

„Užvarčių kaimas pavadintas nuo ten gyvenusio ūkininko Užvarčio“

Užvarčiaĩ k. Pjs. Kaimas sudėtiniu pavadinimu **Užvarčiai Skinderiškiai* fiksuotas 1743 m.[535], vientisine forma – nuo XVII a. pab.[536] XX a. antr. pusėje dar randama kita sudėtinė forma *Užvarčiai (Liutkiškis)* vt.[537] Galbūt

[534] *Апидеме, въ поле Компахъ, близь речки Путнупя; Апидеме, нива въ поле Компахъ, возле реч. Путнупя* XVI a. antr. pusė (Спрогис 1888: 12); *Putnupis* Šušvio int., šis – Nevėžio (Kolupaila 1936: 16); *Putnupio up., Putnupio upelis* (Kolūkiai 1968: „Galiūno“ kol., Kampai); *Putnupỹs* up., Šušvės deš. int. Jsv (Vanagas 1970: 244); *Putnupỹs* up. (Jsv LHEŽ 1981: 269); *up. Putnupys* Šušvės int., į š. nuo Kampų II (Klementų) k. (Ž 1982 Kunionių kol.); *up. Putnupys* per Maleikonių žemes (Ž 1982 „Naujo gyvenimo“ kol.); *up. Putnupys* Šaravų miške (Girininkijos 1983: Jsv grn., 39 masyvas).

[535] *z Uzworc Skinderiſzek* 1743: 10 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/6); *Užvarčiai (Skinderiškiai)* Šušvės kair. krantu (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.). Skinderiškių parkas įkurtas Užvarčių teritorijoje, buvusio Skinderiškių k. vietoje, „tarybiniais laikais Užvarčių kaimu pavadino“, „šią teritoriją prijungė prie Užvarčių kaimo“; „Tėvas [Kęstutis Kaltenis] su a. a. Vaclovu Vytu buvo pateikę prašymą sugrąžinti vietai senąjį Skinderiškių kaimo vardą“ (RA 2019-03-28: 8).

[536] *de Vzwarcie parochia Krocowiensi* 1699 [Jsv S 1673–1712: 82]. *de Vzworcie* 1701: 17; *Casimiry Maskołaytis <...> de Vzwarcie* 1702: 19; *M: Catrina Kinigouska <...> de Uzuarcie* 1711: 93; *Bartholomeus Kunigouski* 1712: 95; *de Vźuarcie* 1713: 100; *de Uzwarcie* 1715: 115; *de Uszworcie* 1716: 120; *de Uzworcie* 1717: 130 *Bartholomei Kunigaysztas de Vzwarcie* 1723: 171 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4); *Wies Skinderyszki y Uzworcia* 1738: 40; *Uzworcie* 1734: 39; *Uzworcie* 1738: 44; *z Uźworc* 1747: 12; *in Paliandro Uźworcensi* 1764: 34 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/6); *de Ville Uzworcie* 1797: 4; *de Villa Uźworcie* 1800: 27; 1803: 45; *de Villa Uzworcie* 1807: 75; *de Uźworcie* 1812: 171 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10).

[537] *Užvarčiai (Liutkiškis)* vt. Pjs (Ž 1982 Pajieslio kol.); *Užvarčiai (Liutkiškis)* Šušvės deš. krantu (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.).

susiję su XVI a. aptinkamu terminu, aprašant žemės valdas, – *užvaras, užuvaras* „laukų riba; sankasa, pylimas“ (Zinkevičius II 1984: 127); kaip gamtinė ūkio riba? Arba galbūt priešdėlinis vedinys kilęs iš **Varčia* ar **Vartai* gyv. vt. Krk[538], *Vartẽlis* ež. Jsv; plg. *Vartẽliai* pv. Prnv, Milašiūnų k.; lie. *vartẽliai, vařtai* „tvoros ar gardo įeinamoji ar įvažiuojamoji anga; atkeliama ar užkeliama tvoros ar gardo dalis, sąvaros; iš karčių padaryta anga“, *vartýti, vařto, vařtė* „į visas puses sukioti, sukalioti; atidarinėti ir uždarinėti, varstyti“, *vérti* „uždaryti ir atidaryti; užkišti“. Ide. „verti, uždaryti; pasukti, versti“ (Sabaliauskas 1990: 129); polonizmas *vartà* „saugoti skirtas ginkluotas būrys, sargyba; saugojimo veikla, darbas“, lenk. „karinė sargyba; sargybinis bokštas; kelio užtvėrimas kartimi; eigulys“ (Kregždys 2016: 663–664); lie. *vartýti* „visa griauti, ardyti; rauti, plėšti, šalinti, kelti; raitytis, voliotis“, *veřsti* „sukti“, *viřsti* „smarkiai veržtis, tekėti, plūsti, trykšti, lietis; griūti, pulti, klupti; kristi, pulti žemyn“; ide. „vanduo; volioti, ridenti; sukioti; sukinėti; versti“.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikitų k.* [Mikytai], *Vartẽliai* pv., ar. Svilių k., *Vartẽliai* ar. su pievoms, Šingalių k.

Bendriniai ar. Užvarčių k., prie smėlio ir prie molio, apie 15 ha, dešiniajam Šušvės krante, Gulbino Jurgio žemės sklype

Béndriniai ar. Pjs (LVŽ I 2008: 427).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Beñdrės* krūmais apaugusios balingos ganyklos Juodkaimio k.

Ežerẽlis dr. Užvarčių k., prie žvyro, apie ½ ha, kairiajam Šušvės krante, Brazio Jono žemės sklype

Lankà ar. Užvarčių k., prie smėlio, apie 5 ha, kairiajam Šušvės krante, Jankausko Motiejaus žemės sklp.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Lankẽlė* sod. Pilsupių k., *Lañka* ar. Skindėriškių dv., *Lìnkis* kalnas-kapeliai prie Šušvės Angirių k.

Lankẽlių kalnas ar. Užvarčių k., prie molio ir prie žvyro ir juodž., apie 20 ha, kairiajam Šušvės krante, Zdikausko ir Milošo[539] Onupro žemės sklypuose

[538] *de Vartant Parochiæ Crocensis* 1747 [Dt S 1701–1760: 50v].

[539] Milošai Jsv ir Panevėžiuko kraštuose pagal bažnyčių metrikas: *Matheum Miłosz et Annam Andruſkiewiczowna ambo de Goyzewka juvenes* 1768 [Jsv S 1741–1783: 51]; *Ao 1770 Die 6 7bris Ego Simon Panganski baptisavi mf. n'ne Michaelem Victorinum Leg. Conjugum / idq' Nobilium Patris GD Mathej Miłosz Matris GD Anæ Andri/szkiewiczowna Lev GD Fabia/nus Dawksza cum GV Bogumila / Witkowska omnes de Goyzewka.* 1770 [Jsv K 1761–1779: 68]; *GD Michaelem Miłłosz Iuven', et G:V: Bogumillam Danołowiczowna ambo de Teritorio Goyzewka Par' Ias:* 1795 [Jsv S 1784–1808: 30v]; *N'ne Catharinam Barbaram <...> Patris GD: Michaelis Miłosz Matris Bogumila Daniłowiczowna <...> o'es de Territorio Goyzewka* 1797 [Pnv K 1792–1821: 15v]; *N'ne Scholasticam <...> Patris Michàélis Miłosz, Matris GD. Bogumillæ de Domo Daniłowiczowna ex Gayźewka* 1801 [Pnv K 1792–1821: 33]; *N'ne Jacobum <...> GD: Michaelis Miłosz et GD. Bogumilla de Domo Daniłowiczowna De Goyźewka* 1803 [Pnv K 1792–1821: 51]; *N'mbus Joannem Georgium <...> Patris GD: Michaelis Miłosz, et matris Theophilæ Danielkowna <...> de Budy, alias, Goyźewki* 1807 [Pnv K 1792–1821: 72v]; *N' Justinam [...] Patre GD: Michaele Miłoſz et Matre GD: Teophila Daniełowiczowna <...> omnes de Goyźewka* 1810 [Pnv K 1792–1821: 88v]; *Jozef Syn Jana i Anastasyi z Bukowskich Wanatkiewicz,* 33 metų amžiaus, *z okolicy Goyźewki, Stanu pracowitego; Anna Córka Michała i Bogumiły z Daniłowiczow Milaszówna,* 20 metų amžiaus, *z okolicy Goyźewki, Stanu Szlachetnego* 1831 [Jsv SP 1828–1833: 68v]; *Nominibus Constantiam Michaelam <...> Patre MDomino Michaele Syruc Notarius Districtus Kown' Matre MDna Jozepha de Domo Humanowna Patrini fuere <...> cum MDna Petronella Miłaſzowa Maior' <...> Jozephus Syruc Signifer Districtus Kown' <...> MDnus Antonius Syruc Capitan' Exer' Rosian' cum MDna*

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Mikùčio kálnas* Šušvės krantas Plaktinių k., *Sedìmo kalnas* ar. Užvarčių k.

Sedìmo kalnas ar. Užvarčių k., prie molio, apie 8 ha, kairiajam Šušvės krante, Jankausko M. žemės sklp.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Sė́da* pv. Sviliukų k.

Senašušvỹs pv. Užvarčių k., prie smėlio, apie 5 ha, dešiniajam Šušvės krante, Gulbino Jurgio žemės sklype

Senašušvė, Senašušvỹs pv., vt. Pjs, Užvarčių k.[540] Per pavasario potvynius Šušvės, Nevėžio ar kitõs upės srovė išgraužusi vagą, šiek tiek pakeitusi vandens kryptį, bet likusios žymės reljefe (nebūtinai kaip vandens telkinio) ir senieji žemėvardžiai žmogaus atmintyje; plg. „Mazgaliuose buvo senvagė, vadinama *Senašušve*, ten perėjo antys. Dabar daug bebrų“ (Kišonaitė 2019), *Senasis Nevėžis* buv. upės vaga Pld, *Senasis Nevėžis* upės vagų liekanos Kdn, *Sengynė* up., Gynios deš. int.

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Senošušvė, Šušvelė* grv., apaugęs krūmais, Čiukiškių k., *Senošušvė* db. Svilių k., *Senóšušvė* pievos, nenaudojamos Sviliukų k., *Vidùšušvis* ar. ž. su pievomis Plaktinių k.

Nevėžio vagos pėdsakai XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Bedùgnis* bala-ežeras Graužių k., *Kemsỹnė* ežeriukai Graužių k., *Pùsbalos* b. Graužių k., *Užtakỹs* ež. Paliepių k.

Iš buvusios upės tėkmės atšakų susiformuodavo nauji vandens telkiniai, natūraliai atsiradusios vandens pripildytos lomos kartais pavadintos topografiniu terminu – ežerais; plg. *Ežerẽlis* up., Šušvės int. Pjs, *Ežerẽlis* up., Nevėžio deš. int. Dt, *Ežerẽlis* plk. Kdn, *Skongalio ežerėliai* 3 kdr., d. Kdn, *Kapų ežerėlis* b. Kdn. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ẽžeras* ežerėlis

---

Constantia Miłafzowna Maior‘ MDnus Franciscus Syruc Afsesor‘ cum MDna Teophila Syruciowa Capitan‘ de Teritorio Mondwiłany Parochie Jaswoynensis 1812 [Jsv K 1811–1820: 9]; *GD Simoni Miłosz Paræciano Iasvoynensi de Goyzewka <...> cum GV Elisabetho Korkozowna Paræciana Wilkiscensi de Goyzewka* 1769 [Jsv S 1741–1783: 55v]; *GD Matheo Mileszewski vidua de Dowbare GD Marian‘ Sołtonowna ambo Par‘ Jaswoyn‘* 1772 [Jsv S 1741–1783: 60v]; *Josephum Miłaszewski iuvenem Par‘ Kajedunen‘* 1805 [Jsv S 1784–1808: 72]; *GD Adamum Abakiewicz Vid: et GD Elisabetham Milaszowa Vid. ambo de Teritorio Goyzewka* 1791 [Jsv S 1784–1808: 19]; *GD Simonem Szwilczewski de Uzkole Par‘ Vilcisen‘ et G.V. Franciscam Miłaszowna de Teritorio Goyzewka* 1791 [Jsv S 1784–1808: 20]; *<...> P Jll: MM: Dnus Adamum Szymkowſki Juvenem Maiorem Millitt quandam Pollon‘ et Helenam Sosnowska Virginem Vexiliver: Districtt Jasvoyn‘ Diece: Sa‘ de Aula Polepie <...> Testes Fuere PJ: MD: Antonius Syruc Kapitan‘ Militt Litt: Par: Jasv: de Ponieviezis P:J: MD Casimirus Miłofz Maior Millitt: Lit: Par: Lab[o]nov: de Aula Serbiny* 1799 [Jsv S 1784–1808: 45v], Č. Milošo proprosenelis;

GD Jozeph‘ Miłosz <...> O‘es de Territorio Nobiliam Goyzewka 1797 [Pnv K 1792–1821: 18v]; *MD: Juliana Wiszniewska Filia Locumtenentis Districtus Vilkiscen: <...> GD Anna Miłłoszowna* 1799 [Pnv K 1792–1821: 26]; *de Territorio Goyźewka <...> Patrini fuere: GGDD: Josephus Miłłosz et Teophila Miłłofzowa de eodem territorio* 1799 [Pnv K 1792–1821: 26v]; *Patrini fuere GD. Stephanus Montwiłł cum GD. Anna Miłoszowna de Eadem Goyźewka* 1801 [Pnv K 1792–1821: 33]; *GD. Antonius Dowgwiłło Æconomus Aula Ponevesen‘ cum GD. Anna Miłoszowna de Goyźewka* 1801 [Pnv K 1792–1821: 38v]; *cum Anna Miłoszowna de Goyźewka* 1802 [Pnv K 1792–1821: 43v]; *cum GD. Anna Miłoszowna ambo de Gayźewka Par: Jasw:* 1802 [Pnv K 1792–1821: 45]; *N‘ Simonem Thadeum <...> Filium GD: Annæ Miłafzowney Illegitimi Thori <...> de Goyźewka* 1805 [Pnv K 1792–1821: 63].

[540] *vietovė Senašušvė* Šušvės deš. krante, Užvarčių žemėse (Kolūkiai 1968: „Pilaičių“ kol., Guptilčiai); *viet. Senašušvė* Užvarčių teritorijoje (Ž 1982 Pajieslio kol.); *viet. Senašušvė* Šušvės deš. krante, kitoje Šušvės pusėje įteka Ežerėlio upė (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.).

Plaktinių k., *Ežerẽlis* dr. Užvarčių k.
Žr. *Ežerėliai* plk. Knn.

Upýtė pv. Užvarčių k., baltžemis, apie 20 ha, valdiško miško r. pusėje dešiniajam Šušvės krante, Jasiukaičio ir Brazio žemės sklypuose

Virtupỹs buvęs kaimas, dešiniajam Šušvės krante, nuo Skinderiškių dv. apie 1 km į v.; „Pasakoja, kad ten seniau buvęs kaimas ir gyv. trys ūkininkai. Vėliau ponas Skindėriškių dv. jiems apmainęs žemę kitoj pusėj Šušvės prie Užvarčių k.“

Virtupė, Virtupỹs k. Pjs, Užvarčių, Skinderiškių k.; dokumentų paliudytas XIX a.[541]; iš *Virtupė* up., Šušvės deš. int. Jsv, Pjs; lie. *vìrti* „gaminti maistą; kunkuliuoti“, *vìrkšti* „didėti; krešėti“; ide. „šiltas, degantis; virti, burbuliuoti, kunkuliuoti, gurgėti, didėti, trykšti, čiurkšti; sukti, sukinėti, vartalioti; šaltinis; verpetas, sūkurys; srovė; vanduo, upė“; plg. *Verupis* up., Strebuko int., *Verùpė* up., Gynios kair. int. Bb. Su tokia pačia šaknimi pirmajame dėmenyje buvęs ir kitas 1696 m. Josvainių apylinkių oikonimas – **Verdlaukė* kaimelis Jsv, Likčionių dv.[542]; plg. **Verdubiai* gyv. vt.[543], *Verdẽnė* plk., drp., pv. Trs, *Verdẽnija* mš. Kdn ur., **Antverdenės* (užsėtas) l., dr., ar. Mgn, **Sentverdenės* 2 (užsėti) laukai, dirvos, arimai Mgn.

Kriauninė, Kriauniai vt. Pjs, Užvarčiai[544].

Užžiedupio k. 1935 m.

XX a. 4 dešimtm. anketose Pažiedupio k. nėra, tačiau akivaizdu, kad tokios pačios priešdėlinės darybos esti ir Užžiedupio k. pavadinimas – pastaroji vardo lytis galėjo būti vertinys, plg. *Зажедупись* выселокъ Jsv, 38 gyv., 1 varstas iki Jsv (Алфавитный 1903: 22). Naujoji pavadinimo forma su priešd. *pa-* raštuose tikriausiai atsirado XX a. 4–5 dešimtm. pervartose ir vartojama iki šiol – *Pažiedupỹs* k. Jsv[545].

Ąžuolýtė ar. su pievomis Užžiedupio k., baltžemis, apie 5 ha, k. pietinėje dalyje; priklauso Mikalauskui ir Rainiui; „Ten buvęs ąžuolynas. Dabar yra tik jaunų ąžuolaičių“

Ąžuolo balė bendra gn. Užžiedupio k., juodžemis su moliu, vt. lygi, žema, apie 5 ha, k. rytinėje dalyje; dabar priklauso Rainienei ir Dominikaitienei; „Balos viduryje buvęs storas ąžuolas“

Ąžuolo balẽ gn. Jsv (LVŽ I 2008: 268).

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Ąžuolo balẽ* b. Plaktinių k.

---

[541] *de Villa Wirtupie* <...> *Parochiæ Crocensis* 1801: 30; *de Villa Wirtupie* 1805: 55; 1808: 92; *de Virtupie* 1810: 118, 136; 1813: 197 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/10); *Wirtupie* į v. nuo Skinderiškių, 1855 žemėlapis (pagal: Juzumas 1899: 1004).

[542] *Wioska Werdluwkie* 1696 Jsv (LV: 414).

[543] *de Werdubie* 1705 [Dt K 1693–1764: 90v].

[544] *vietovė Kriauniai* Šušvės deš. krante, Užvarčių žemėse, į Pilsupių pusę)Kolūkiai 1968 (ir 1972 m. žemėlapis): „Pilaičių“ kol., Guptilčiai); *viet. Kriauninė* į p. nuo Užvarčių (Liutkiškio), prie Šušvės (Ž 1982 Pajieslio kol.); *viet. Kriauninė* Šušvės deš. krante (Kolūkiai 1991: Pajieslio kol.).

[545] *Pažiedupio vienk.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Pažiedupio* k. (LATS 1959 Jsv); *Pažiedupys* k. (Kolūkiai 1968: „Vienybės“ kol., Josvainiai); *Pažiedupỹs* (3^{4b}) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Pažiedupỹs* (3^{4b}) k. (RC 2014 Jsv).

Kaukãzas klnl. Užžiedupio k., smėlėta ž. tarp balų, apie 1/8 ha, k. vakarinėje pusėje; priklauso Leščinskui; „Ta vieta pakilusi tarp balų. Žmonės praminė *Kaukazu*“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls.– *Kaukãzas* ar. ž. Josvainių mstl.

Užžiedupỹs k., ž. lominga, vietomis šlapia, 7 kiemai, 32 gyventojai, r.-p. pusėje – 1 ½ km atstu nuo Josvainių mstl.; „Kaimas įsikūręs po II-jo lenkmečio, po 1863 metų, ant Josvainių miestelio gyventojų žemių. Rusų valdžia po 1863 m. atėmė nuo Josvainių mstl. žemių kraštus ir išdalino bežemiams. Baudžiavos nėjo. Didžiojo karo metu nenukentėjo“; „Tas kaimelis, skaitant nuo Josvainių, randasi už Žiedupės upelio, nuo ko ir vardas duotas“

Užžiedupỹs k., vs. Jsv[546]; iš *Žiedupė, Žiedupỹs* up., Šušvės kair. int. Jsv.

Zalãmanė ar. Užžiedupio k., juodžemis, lygi vt., apie ½ ha, kairėje pusėje Žiedupis, rubežiuojasi su Černeckio žeme; priklauso Leščinskui; „Rubežius čia tarp Leščinsko ir Černeckio žemių yra laužtas, nuo ko ir vardas duotas“

Žiẽdupis upl. Užžiedupio k., išteka iš Šingalių k. balų, teka tarp Josvainių ir Užžiedupo laukų; „Seniau čia yra prigėręs žydas. Nuo to ir vardas kilęs“

Žiedupė, Žiedupỹs up., Šušvės kair. int. Jsv. Sudurtinis hidronimas, *žiedas, ùpė* (Vanagas 1970: 237), lie. *žiedas* „apskritimas, ratas; kilpa“, *žydė́ti* „degti, spindėti; švytėti; blizgėti, mirgėti“, *žiesti, žiẽsti* „lipdyti (iš molio), formuoti, jungti; žydėti“, *žiẽdžius* „žiedėjas, puodžius“, *žẽsti (žẽdžia, žẽdė)* „pjauti, rėžti“ (plg. *Puõdžiai* k. Šlp), *židinỹs, žaĩdas* „krosnis, židinys“; ide. „molis, molinis; minkyti; lipdyti, mūryti; žaizdras“; avd. *Žiedas*; plg. *Žiedùpis, Žiedùpė* upl., Šušvės kair. int. Krk, PššK, įteka į Minagos (Plinkaigalio) ež., po to į Šušvę, *Žiedupis, Vangà* up., Obelies int., *Žiedupis* up., Lankesos int., *Žaĩdupis* up. Št.

XX a. 4 dešimtm. upelė dažniau minima Josvainių mstl., Plaktinių k., Šingalių k.; *Žíedupis* pv. Šingalių k.

Apie Puodžiaus pavardę žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vl.s – *Dūrulynė* iškirstas miškas Batožų k.

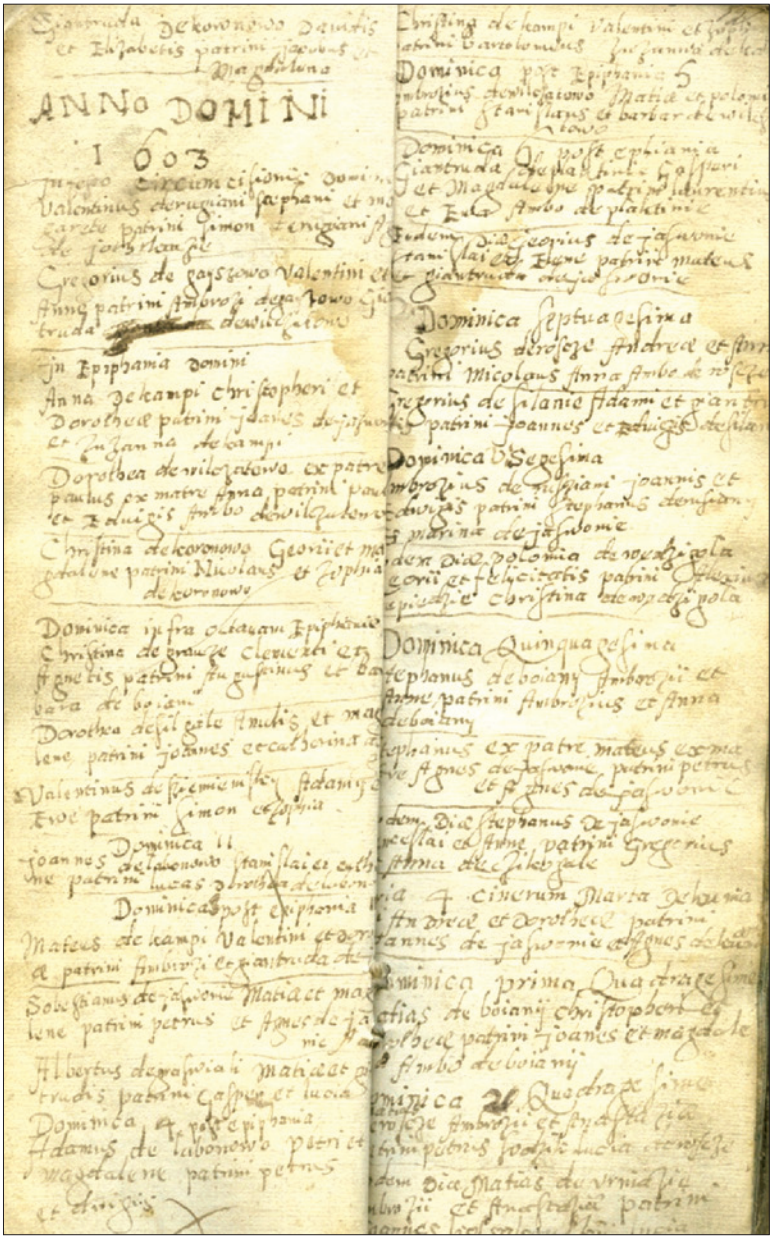
Vainikų k.

Specialios XX a. 4 dešimtm. anketos, skirtos Vainikų k., nėra, bet kitose anketose šiek tiek užsimenama apie Vainikų k. paribiuose esančių objektų vardus.

Vainìkai k. Jsv dokumentuose fiksuoti nuo XX a. vid.[547], tačiau pavadinimo jau būta 4 dešimtm.; Vainikai įkurti po žemės reformos *Karūnavos* dvaro žemėje (https://lt.wikipedia.org/wiki/Vainikai); plg. *Dvãro Píeninė* k. (Vainikų) dalis Jsv (LVŽ II 2014: 423). XX a. pirm. pusės pavadinimas yra dirbtinis, todėl etimologija sąlyginė – lie. *vainìkas, výti*, pirminė baltų kalbų pavadinimo forma turėjusi būti **vainas* (Sabaliauskas 1990: 129); lie. *vainìkas* „pynė; kas ratu sustoję, apsupę“, *výti* „sukti į kamuolį, ritę ar iš jų; sukant gaminti virvę“; ide. „audimo staklės, pintas daiktas;

[546] *Užiedupio vienk.* vs. Jsv, „vardą gavo nuo upelio Žiedupis“ (Biržys 1934: 408).

[547] *Vainikų km.* Jsv vls. 1942 (LCVA_FR_ap2_t2_p13–15); *Vainikai* (Kolūkiai 1968, 1991: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis); *Vainìkai* (2) k. (LATSŽ 1974 Jsv); *Vainìkai* (2) k. (RC 2014 Jsv).

Josvainių bažnyčios archyve saugoma antroji pagal senumą Lietuvoje rašytinė bažnyčios metrika, rašyta nuo 1601 m. Svarbi Josvainių krašto istorijai, nes galima atsekti, kokie ir kaip buvo užrašomi kaimai prieš keturis šimtmečius, kaip formavosi šio krašto pavardės (nes XVII a. pr. kelis dešimtmečius dažniausiai gyventojai užrašyti tik vardais), kokios pavardės vyravo, išnyra kai kurie istorijos momentai

suktis, apvynioti, pinti, rišti, lenkti; nendrė“; galbūt Nepriklausomos Lietuvos valstybėje sieta su krašto upių (Nevėžis, Šušvė, Upytė 2 upl.) vingiais, posūkiais arba vardyno lietuvinimo procese minty turėta simbolinė prasmė; plg. *Vainìkai* (2) k. Lbn, *Vainikìnė, Vainìkinė* plk. Gdž, *Vainikóniai* k. Prnv

Pupkynė vt. Jsv, Vainikai, *Pupkynė apaugusi liepomis, ąžuolais, apie 70 m. a.* Giliojo up. vingyje, Kėdainių kelio kairėje pusėje, beveik Josvainių kelio sankirtoje (Kolūkiai 1968: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis)

Sargėnų keramikos gamykla, Šušvės karjeras, *Sargėnų keramikos gamyklos Šušvės molio karjeras* 23,5 ha (Kolūkiai 1991: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis)

Užvagis pv. Jsv, Vainikų k., *pieva Užvagis* Nevėžio kair. vingyje, Vainikų k. žemėje (Kolūkiai 1991: Vainikų paukštininkystės tarybinis ūkis)

Varnupės vs. 1935 m.

Varnùpė k., 4 gyventojai, ant Josvainių–Krakių vieškelio

Varnùpė, *Varnupiai, Varnupis*[548] k., vs., galudvaris (užusienis) Jsv, netoli Angirių k.; iš **Varnupė* up. Seniausias rastas paminėjimas 1761 m.[549]; plg. bendrašaknes XVII a. Kdn krašto pvd.[550] Kildintina iš *Varnùpė* upl., Šušvės int. Nc, lie. *várna, ùpė*; plg. *Varnupys* upl., Lankesos int. Št, *Varnupis* up., Bėrupės int., *Varnupis* up., Mėklos int., *Varnóbalis* upl., Viešnauto int. Srv.

Dėl erdvės sąsajų žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Varlíenė* b. Angirių k., *Žẽgliai* ar. ž. Čiukiškių k.

Virbladų vs. 1935 m.

Garliauskỹnė krūmais apaugusio balos Virbladų vs., baltžemis, 1 ha, pietinėje vienkiemių pusėje

Iš avd. *Garliáuskas, Garliaũskas, Garliáuskis* (LVŽ III 2018: 85).

Pušynẽlis lominga pv. Virbladų vs., baltžemis, apie 8 ha, š. nuo Kalinos sodybos; „Čia buvęs seniau didelis pušynas. Dar ir dabar retkarčiais iš žemių-pelkių iškyla storų visai sveikų nesupuvių pušų, kurių mediena kieta raudona“; „Seniau buvęs didelis pušynas“

XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Apušotas* pv. Čiukiškių k.

Virbladaĩ viensėdis-kaimelis, vt. nelygi, 3 kiemai, apie 15 gyv., tarp Josvainių mstl. ir Šingalių k. žemių ir valdiško miško; „Kaimas įsikūręs po 1863 metų ant nenaudojamos buvusio dvaro žemių“; „Seniau, prieš 100 daugiau metų buvę dideli miškai, tarp kurių telkšojo neišbrendamos balos. Tik vilkai turėjo sau išmintus takelius. Žmonės seniau vadino tą vietą *Vilkbradžiu*. Ilgainiui išsivystė pavadinimas *Vìrbladai*“; „Seniau čia miško aikštelėse pasirodydavę velniai, mušdavę ripką ir vadindavę praeivius ripką mušti“

[548] *Варнупись* застенокъ Jsv, 25 gyv., 6 varstai iki Jsv (Алфавитный 1903: 11).
[549] *de Warnupie* 1761 [Jsv K 1761–1779: 4].
[550] *Alberti Warnaitis <...> ex Jafwoiny* 1621 [Jsv K 1619–1632: 17]; *de Montwilifzki Comp'Stanisłaus warnajtis* 1635: 181 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/1); *Gabrielis wornowski <...> de Angiry* 1667 [Jsv K 1658–1668: 70v]; *Cu' Catharina Wornowska de Angiri* 1700 [Jsv S 1673–1712: 84]. *Pauli Wroblewski <...> de Lęcie* 1699: 5 (http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/ARCH/1122/1/4).

Plg. *Vil̃kbrastis, Vilkbradis* br. Jsv; *Vilkbrastis* br. Knn, už Žiedupio žiočių į Šušvę, sakmė apie buv. akmenį (Kišonaitė 1995: 38).
Buvusi gyv. vt. tarp Josvainių ir Šingalių k., prie Žiedupės upl. Dėl galimų vietų ir jų pavadinimų sąsajų žr. XX a. 4 dešimtm. Jsv vls. – *Vil̃kbrastis* brasta per Šušvę Josvainių mstl. (lokalizacija; liaudies etimologija – apie per Šušvę bridusius vilkus), *Žiẽdupis* upl. Užžiedupio k., *Vil̃kaplaukė* pv. Plaktinių k.

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

Алфавитный 1903 *Алфавитный список населенных местъ Ковенской губернии*, 1903.

Almonaitis 1998 A Vytenis Almonaitis, *Kionigsburgo piliavietės beieškant // Lituanistica* 1998, Nr. 2 (34).

Almonaitis 1998 Vytenis Almonaitis, *Žemaitijos politinė padėtis 1380–1410 metais*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 1998.

Biržys 1934 Akiras-Biržys [Petras], *Kėdainių apskritis*, Kėdainiai, 1934.

Budrys 2001 *Pasakoja Stasys Budrys: Kunionių kraštas: istorija, tautosaka, etnografija*: [mašinr.] / Užrašė ir parengė Rytas Tamašauskas, Akademija, 2001.

Būga Kazimieras Būga, *Rinktiniai raštai* / Sudarė Zigmas Zinkevičius, Vilnius: Politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1958, t. I; 1959, t. II; 1961, t. III.

Codex I *Codex Mednicensis seu Samogitiae dioecesis* / Collegit P. Jatulis, Pars. I: (1416–1609), Romae, 1984.

Čelkis 2019 Tomas Čelkis, *Ką apie LDK pasakoja vietovardžiai* http://www.satenai.lt/2019/05/24/ka-apie-ldk-pasakoja-vietovardziai/.

DD 2012 Rytas Tamašauskas, *Dotnuvių datos*, Kėdainiai: Spaudvita, 2012.

Dt PS *Dotnuva: Parapijiečių sąrašai* [XIX a. vid., rankr.] // Dotnuvos bažnyčios archyvas.

Girininkijos 1983 *Kėdainių rajono Kėdainių, Radviliškio ir Paežerio m[iškų]. pr[amonės]. ūkių girininkijų vienkiemių įvertinimo planų nuorašai 1983 m.: žemėlapių rinkinys* (pagal 1982 m. žemės ūkio naudmenų inventorizacijos fotoplanus), Kėdainių krašto muziejus.

Holovinskis 1854 Ignotas Holovinskis, *Telšių, arba Žemaičių, vyskupystės vietovardžių sąrašas*, 1854 m., lie., rankr., LKI.

Juškytė 1938 Marijona Čilvinaitė, *Iš Jadvygos Juškytės atsiminimų ir jos rankraščių* // *Mūsų senovė*, 1938, t. 2, Nr. 3 (8), p. 435–447; Nr. 4 (9), p. 604–620.

Juzumas 1899 Vincentas Juzumas, *Žemaičių vyskupijos aprašymas* / Parengė Mindaugas Paknys, Varniai: Žemaičių vyskupystės muziejus, 2013.

Karaliūnas 2015 Simas Karaliūnas, *Baltų etnonimai*, Vilnius: LKI, 2015.

Kavoliutė 2019 *Žemė prašo nepamiršti vardų: Mūsų mirusių kaimų knyga* / Sudarė Filomena Kavoliutė, Vilnius, 2019.

KG *Kėdainių garsas* [Kėdainių krašto laikraštis], nuo 1993 m.

Kišonaitė 1995 Judita Kišonaitė, *Kaimo erdvė: Kunioniai, Kėdainių raj.* // *Liaudies kultūra*, 1995, Nr. 5, p. 30, 31, 37–40.

Kišonaitė 2019 Judita Kišonaitė, *Apie vietovardžius ir kryžius*: mašinraštis, 1986–1989, 1994, 1995, 2001, 2000, 2011 m. užrašai. TA.

Kvedaravičienė 1980 *Nykstantys Josvainių apylinkės vietovardžiai*: [rankr.], vadovė Jadvyga Kvedaravičienė, 1980, 18 l.; iš Jadvygos Kvedaravičienės archyvo.

Kvedaravičienė 1985 *Nykstantys Josvainių apylinkės vietovardžiai*: [rankr.], vadovė Jadvyga Kvedaravičienė, 1985, 14 l.; iš Jadvygos Kvedaravičienės archyvo.

KM *Kėdainių mugė*.

Kolūkiai 1968 *Kėdainių raj. kolūkių perspektyviniai teritorijos organizavimo*

projektai 1968 m.: bylos, žemėlapiai, Kėdainių krašto muziejus.

Kolūkiai 1991 *Kėdainių rajono kolūkių žemėlapiai 1991 m.*, pagal 1982 m. žemės naudmenų inventorizacijos fotoplanus // 21 žemėlapis, dr. Filomena Kavoliutė, Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultetas

Kolupaila 1936 Steponas Kolupaila, *Nevėžis: Hidrologinė studija*, Kaunas: Kosmos, 1936.

Kolupaila 1938 Steponas Kolupaila, *Mūsų vandens keliai*, Kaunas, 1938, II leidimas.

KPC VAK Valstybinės archeologijos komisijos archyvas, 1935, 1936 m. // Kultūros paveldo centro Paveldosaugos bibliotekos (Šnipiškių g.) fondai.

Kregždys 2016 Rolandas Kregždys, *Lietuvių kalbos polonizmų žodynas: Mokslinis žodynas*, Vilnius: LKI, 2016.

KRK I *Tautosaka* [Krakių ap., užr. 1971–1973 m.]: [mašinr.], Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazijos muziKunioniai 2001 *Kunionių krašte*: [mašinr.] / Užrašė ir parengė Rytas Tamašauskas, Akademija, 2001, 45 l.

Kurtinaitis 1965 *Krakių apylinkių vietovardžiai*: [mašinr.] / Surinko, parengė ir sukirčiavo [mokytojas] Petras Kurtinaitis 1965 m., 25 l. // *Krakės*: [mašinr.], Krakės, 1989, kn. I, t. 1. Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazijos muziejus.

Kviklys 1991 Bronius Kviklys, *Mūsų Lietuva*, Vilnius, 1991, 2-oji laida; t. 2.

LATS 1959 *Lietuvos TSR administracinis-teritorinis suskirstymas*, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1959.

LATSŽ 1974 *Lietuvos TSR administracinio-teritorinio suskirstymo žodynas*, I dalis, parengė Zigmuntas Noreika, Vincentas Stravinskas, Vilnius: Mintis, 1974.

Lebedys 1963 Jurgis Lebedys, *Mikalojus Daukša: monografija*, Vilnius, 1963.

LHEŽ 1981 Aleksandras Vanagas, *Lietuvių hidronimų etimologinis žodynas*, Vilnius: Mokslas, 1981.

LHD 2008 Laimutis Bilkis, *Lietuvių helonimų daryba: priesaginiai ir priesagėtieji helonimai*, Vilnius: LKI, 2008.

LMV 1994 *Lietuvos miškų vardynas* / Sudarė Algirdas Brukas, Bronė Elsbergienė, Aldona Kozlovienė, Danutė Budriūnienė, Kaunas: Lietuvos miškininkų sąjunga, 1994.

LVA *Lietuvos žemės vardyno anketos*: [rankr.], 1935–1939 m. LKI.

LVIA Lietuvos valstybės istorijos archyvas.

LvK 1372 Hermanas iš Vartbergės, *Livonijos kronika* // Henrikas Latvis, Hermanas Vartberbė, *Livonijos kronikos* / Vertė Juozas Jurginis, Vilnius, 1991, p. 197–198; Hermanas Vartbergietis, *Livonijos kronika* / Vertė LeonasValkūnas // *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai* / Sudarė Norbertas Vėlius, Vilnius, 1996, t. 1, p. 419, 421.

LVŽ I 2008 Laimutis Bilkis, Marija Razmukaitė, Vitalija Maciejauskienė, *Lietuvos vietovardžių žodynas*, t. I, A–B, Vilnius: LKI, 2008.

LVŽ II 2014 Laimutis Bilkis, Grasilda Blažienė, Milda Norkaitienė, Alma Ragauskaitė, Marija Razmukaitė, Dalia Sviderskienė, *Lietuvos vietovardžių žodynas*, t. II, C–F, Vilnius: LKI, 2014.

LVŽ III 2018 Veronika Adamonytė, Laimutis Bilkis, Grasilda Blažienė, Dalia Kačinaitė-Vrubliauskienė, Milda Norkaitienė, Alma Ragauskaitė, Marija Razmukaitė, Dalia Sviderskienė, *Lietuvos vietovardžių žodynas*, t. III, G–H, Vilnius: LKI, 2018.

MAB Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, Retųjų spaudinių ir rankraščių skyrius.

Mackavičius Andrius Mackavičius, *Žemaitijos valsčių surašymas 1537–1538 m.* / Parengė Konstantinas Jablonskis, Algirdas Baliulis, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2003.

RA *Rinkos aikštė* [Kėdainių krašto laikraštis], 2011–2020.

Ragauskaitė 2015 Alma Ragauskaitė, *Seniausios Lietuvoje 1599–1621 metų Joniškio krikšto metrikų knygos joniškiečių moterų asmenvardžiai lietuvių istorinės antroponimijos kontekste* // *Acta Linguistica Lithuanica* LXXIII, 2015, p. 72–74.

RC 2014 VĮ *Registrų centras* svetainė, žr. 2014 m. kovo mėn.; Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2014-12-12 sprendimas Nr. TS-285 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės gatvių sąrašo tvirtinimo".

Rejestry 1621 *Rejestry popisowe Pospolitego ruszenia szlachty Wielkiego Księstwa Litewskiego z 1621 r* / Opracował Andrzej Rachuba, Warszawa, 2015; žr. http://www.pther.info/biblioteka/Szlachta%20ziemianie/10%20Rejestry%20popisowe%20pospolitego%20ruszenia%20z%201621%20roku.pdf .

Rejestry 1690 *Metryka Litewska: Rejestry podymnego Wielkiego Księstwa Litewskiego Księstwo Żmudzkie 1690 r.* / Opracowal Grzegorz Blaszczyk, Warszawa, 2009, internetas.

Ревизия 1559 *Ревизия пущъ и переходовъ въ бывшемъ Великомъ Княжестве Литовскомъ <...> составленная <...> въ 1559 году*, Вильна, 1867.

Sabaliauskas 1990 Algirdas Sabaliauskas, *Lietuvių kalbos leksika*, Vilnius: Mokslas, 1990.

Słownik Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, Warszawa.

Спрогис 1888 Спрогис И., *Географический словарь древней Жомойтской земли XVI столетия*, Вильна, 1888.

Skardžius Petras Skardžius, *Rinktiniai raštai* / Parengė Albertas Rosinas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, t. I, 1996; t. II, 1997; t. IV, 1998; t V, 1999.

TA Ryto Tamašausko archyvas.

Tarasenka 1928 Petras Tarasenka, *Lietuvos archelogijos medžiaga*, Kaunas, 1928.

Taryfa 1775 *Taryfa podymnego Księstwa Żmudzkiego z* 1775 r.

Tijūnaitis Kdn 1954 Tijūnaitis Stasys, *Keturių upių miestas: vakar, šiandien, rytoj*: [mašinr.], Kėdainių krašto muziejus.

Vaitkevičius 2003 Vykintas Vaitkevičius, *Alkai: baltų šventviečių studija*, Vilnius: Diemedžio leidykla, 2003.

VGS 1923 *Lietuvos apgyventos vietos: pirmojo visuotinojo Lietuvos gyventojų 1923 m. surašymo duomenys*, Kaunas, 1925.

Vanagas 1970 Aleksandras Vanagas, *Lietuvos TSR hidronimų daryba*, Vilnius: Mintis, 1970.

Vilimas 2019 Darius Vilimas, *Bajoras Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemės teisme (1566–1600)*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2019.

VU Vilniaus universiteto bibliotekos archyvas.

Zinkevičius I 1984 Zigmas Zinkevičius, *Lietuvių kalbos istorija*, Vilnius, 1984, t. I: Lietuvių kalbos kilmė.

Zinkevičius II 1984 Zigmas Zinkevičius, *Lietuvių kalbos istorija*, Vilnius, 1984, t. II: Iki pirmųjų raštų.

Zinkevičius III 1984 Zigmas Zinkevičius, *Lietuvių kalbos istorija*, Vilnius, 1984, t. III: Senųjų raštų kalba.

Zinkevičius IV 1984 Zigmas Zinkevičius, *Lietuvių kalbos istorija*, Vilnius, 1984, t. IV: Lietuvių kalba XVIII–XIX a.

Zinkevičius 2008 Zigmas Zinkevičius, *Lietuvių asmenvardžiai*, Vilnius: LKI, 2008.

Zinkevičius 2015 Zigmas Zinkevičius, *Lietuviai: Praeities didybė ir sunykimas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2015.

Ž 1915 *[Armijos generalinio štabo žemėlapis]*. 1915 m. M1:1000. Rus. k.

Ž 1954 *EASTERN EUROPE: ŠIAULIAI*. 1954 m. M1:250000. DLC PRINTED BY ARMY MAP SERVICE, SERIES N501. Lie.

Ž 1982 *[Kėdainių rajono kolūkių žemės naudmenų žemėlapiai]* / Parengė Respublikinis žemėtvarkos projektavimo institutas, 1982 m., taisyta 1990 m. M1:1000 (1 cm 100 m).

Ž 2003 *Lietuvos Respublikos topografinis žemėlapis: Kėdainiai*. Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Vilnius, 2003. M1:50000.

Židonis 2011 Mindaugas Židonis [Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros instituto studentas], *Kėdainių krašto dvarų archyvai: Bakalaurinis darbas*: [mašinr.], Vilnius, 2011, Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka.

ŽKdn 1915 *Karte des westlichen Russlands: Kiejdany*, 1915 M1:100000. Lenk. k.

ŽVS 1902 *Žemaičių vyskupijos parapijų kaimų, viekiemių ir dvarų sąrašai*, 1902 m., LVIA, f. 669, a. 47, b. 131.

ŽVV 1611–1651 *Žemaičių vyskupijos vizitacijų aktai (1611–1651)* / Lietuvių katalikų mokslo akademija; par. Liudas Jovaiša, Vilnius: Katalikų akademija, 2011. – Lietuvos istorijos šaltiniai, t. 11.

ŽVV 1675–1677 *Žemaičių vyskupijos vizitacija 1675–1677* / Lietuvių katalikų mokslo akademija; par. Mindaugas Paknys, Vilnius: Katalikų akademija, 2011. – Lietuvos istorijos šaltiniai, t. 10.

Josvainių (Jsv), Dotnuvos (Dt), Krakių (Krk, epaveldas) bažnyčių metrikos, Kėdainių (Kdn) dvaro, kiti dokumentai.

LOKALIZACIJOS NUORODŲ SUTRUMPINIMAI

Anc Añčiškis
Apt Apýtalaukis
Ar Ariógala (Raseinių r.)
Ars Aristavà
Až Ažýtėnai
Bb Bãbtai (Kauno r.)
Bsg Baisógala (Radviliškio r.)
Btg Betýgala (Raseinių r.)
Čk Čẽkiškė (Kauno r.)
Dt Dotnuvà
Dvd Dovỹdiškiai
Gčk Gùčkampis
Gdž Gudžiū́nai
Grnk Griñkiškis (Radviliškio r.)
Jsv Jósvainiai
Kdn Kėdáiniai
Kmp Kampaĩ
Knn Kunióniai
Krk Krãkės
Krnv Karū́nava
Krkn Krekenavà (Panevėžio r.)
Lbn Labū́nava
Lnč Lančiū́nava
Lpl Lipliū́nai
Mgn Míegėnai
Mnt Mantvìliškis
Mrg Marginiñkai
Nc Nociū́nai
Pbrž Pabéržė
Pg Pagiriaĩ
Pjs Pajieslỹs
Pld Pelédnagiai
Pn Panevėžỹs
Pnvž Panevėžiùkas (Kauno r.)
Prnv Pérnarava
Pšš Pašušvỹs (Radviliškio r.)
PššK Pašušvỹs (Kėdainių r.)
Rd Radvìliškis
Rm Ramýgala (Panevėžio r.)
Sks Skaĩstgiriai
Srv Surviliškis
Šlp Šlapãberžė

Št Šė́ta
Švntbr Šventýbrastis
Tb Tùbiai
Tč Taučiū́nai
Trs Truskavà
Tsk Tiskū́nai

KITI SUTRUMPINIMAI

a. aikštė, amžius
akm. akmuo
antr. antroji, antrasis
ap. apylinkė
ar. arimas, ariama žemė
atd. atodanga
avd. asmenvardis
b. bala (LVA dažnai tai ir plk., drp.)
bajork. bajorkaimis
balt. baltai, baltų
br. brasta
brus. baltarusių
buv. buvęs, buvusi
d. duobė, duobės
dab. dabar, dabartinis
db. dauba
deš. dešinysis
dešimtm. dešimtmetis
dr. dirva
drb. ž. dirbama žemė
drp. durpynas, durpynė
drv. dirvonas
drž. daržas
dv. dvaras
ež. ežeras
g. gatvė
gyv. vt. gyvenamoji vieta
gn. ganykla
gr. giria, graikų
grn. girininkija
grv. griovys
ha hektaras
ide. indoeuropiečių
int. intakas
išt. ištaka
k. kaimas
kair. kairysis

k. d. kaimo dalis
kl. kelias
klm. kelmynas
kln. kalnas
klnl. kalnelis
klv. kalva
km kilometras
km. kaimas senuose raštuose
knl. kanalas
kol. kolūkis
kp. kapai, kapinės
krč. karčema
krm. krūmai, krūmynai
krnt. krantas
krž. kryžius
kržkl. kryžkelė
l. laukas, lapas
lat. latvių
lenk. lenkų, lenkiškai
lie. lietuvių
LKI Lietuvių kalbos institutas
lm. loma
ln. lanka
m metras
mašinr. mašinraštis
md. medis
mln. malūnas
mst. miestas
mstl. miestelis
mš. miškas
mšk. miškelis
of. oficialus, oficialiai
p. pietūs
pan. panašiai
par. parapija, parengė
pirm. pirmoji, pirmasis
pkln. pakalnė
pkrnt. pakrantė
plg. palygink
plk. pelkė, pelkėta vieta
plkln. piliakalnis
plm. pylimas
plv. palivarkas
pmš. pamiškė, pamiškys
pr. pradžioje
priel. prielinksnis
priešd. priešdėlis
prvd. pravardė

pv. pieva
pvd. pavardė
r. rajonas, rytai
raj. rajonas senuose raštuose
rankr. rankraštis
rst. raistas
rus. rusų, rusiškai
rž. rėžis
s. sala
sklp. sklypas
skp. senkapis, senkapiai
sl. slavų, slavizmas
sln. slėnis
sml. smėlynas, smėlynė
sod. sodyba
š. šilas, šiaurė
šl. šlaitas
šln. šulinys
t. tomas
tarm. tarmė, tarmiškai
tk. takas
tlt. tiltas
tv. tvenkinys
ūk. ūkis, ūkininkas
up. upė
upl. upelė, upelis
ur. urėdija
užr. užrašė
v. vardas, vakarai
vid. vidurys
vls. valsčius
valsč., vl. valsčius senuose raštuose
vienk. vienkiemis senuose raštuose
vng. vingis
vns. viensėdis senuose raštuose
vok. vokiečių
vs. viensėdis, vienkiemis
vt. vieta, vietovė
vv. vietovardis
ž. žemė
žem. žemuma
žr. žiūrėk
žvr. žvyrynas, žvyrynė
? abejonė
* rekonstruotos žodžių, asmenvardžių ir vietovardžių lytys
// atskiria straipsnio pavadinimą nuo leidinio pavadinimo

TURINYS

PRATARMĖ **3**
VIETOVARDŽIO *JOSVAINIAI* KILMĖ IR DARYBA **5**
JOSVAINIŲ VALSČIAUS ŽEMĖVARDŽIAI 1935, 1936 M. **10**
Angirių k. **13**
Antanavos dv. **21**
Barsukynės k. **22**
Batožų k. **22**
Černovkos vs. **23**
Čiukiškių k. **24**
Degimų k. **27**
***Galulaukių k*.** **30**
Gerulaičių k. **30**
Gražvos k. **31**
Graužių k. **32**
Grumbliškių vs. **38**
Ivanauskynės dv. **38**
Jasnagurkos vs., k., Karūnavos dv. **39**
Josvainių mstl. **44**
Juodkaimių k. **66**
XVI a. antrosios pusės Kampų teritorijos žemėvardžiai **72**
Kampų teritorijos dalys – sinoniminiai ir (ar) sudėtiniai vardai **78**
Kunionių k. **83**
Kunionių k. žemėvardžiai – iš Juditos Kišonaitės užrašų **86**
Lipliūnų k. **93**
XVI–XVIII a. Lipliūnų ir Ruoščių apylinkių žemėvardžiai **96**
Macgalių k. **111**
Maleikonių k. **113**
Mikališkių-Pavikšrupio vs. **118**
Mikytų k. **119**
Pajuodbalių k. **120**
Palainiškių k. **121**

Paliepių dv. 121
Paliepių k. 123
Pamargės vs. 124
***Pasmilgio vs.* 124**
Paukštiškių-Rekliškės vs. 125
Pažemkelio k. 126
Pilsupėlių k. 127
Pilsupių k. 127
Plaktinių k. 135
Prapuolenių k. 141
Pūstelninkų k. 142
***Ruseinėlių k.* 143**
Ruseinių k. 144
Skinderiškių dv. 152
Svilių k. 153
Sviliukų k. 157
***Šaravų k.* 159**
***Šeškinės k.* 161**
Šiukštuliškių k. 161
Šingalių k. 162
Užšušvės vs. 169
Užvarčių k. 170
Užžiedupio k. 173
***Vainikų k.* 174**
Varnupės vs. 176
Virbladų vs. 176
LITERATŪRA IR ŠALTINIAI 178
LOKALIZACIJOS NUORODŲ SUTRUMPINIMAI 182
KITI SUTRUMPINIMAI 183

Josvainių bendruomenės centras
Josvainių krašto vardynas: kraštotyros leidinys / Rytas Tamašauskas.
Josvainių bendruomenės centras. Kėdainiai, Spaudvita, 2020. 188 p.

ISBN 978-609-8126-78-5

Leidinyje pateikiami ir apžvelgiami Josvainių valsčiaus vietovardžiai, aštuonių Josvainių krašto mokytojų užrašyti 1935 ir 1936 m. pagal Lietuvos žemės vardyno anketas, pavyzdžiai susiejami su kelių epochų Josvainių ir aplinkinių regionų žemėvardžiais ir asmenvardžiais.

Spausdino UAB Spaudvita
Radvilų g. 16, Kėdainiai, tel. (8 347) 60 711
www.spaudvita.lt, el. p. spaustuve@spaudvita.lt
Užsakymas Nr. 441. Tiražas 200 egz.